

Stephen King

Řbitov zvířátek

Uvádím jména několika lidí, kteří se ve svých knihách vyznali z toho, co dělali a proč to dělali:

John Dean. Henry Kissinger. Adolf Hitler. Caryl Chessman. Jeb Magruder. Napoleon. Talleyrand. Disraeli. Robert Zimmerman, známý také jako Bob Dylan. Locke. Charlton Heston. Errol Flynn. Ajatolláh Chomejní. Gándhí. Charles Olson. Charles Colson. Viktoriánský džentlmen. Doktor X.

Většina lidí také věří, že Bůh napsal Knihu či Knihy, v nichž popsal, co činil a proč – aspoň do určité míry – On to skutečně činil, a vzhledem k víře většiny těchto lidí, že Bůh stvořil člověka k obrazu svému, můžeme jej také považovat za člověka... nebo, ještě spíše, za Člověka.

A zde je seznam několika lidí, kteří nenapsali žádnou knihu, v níž by se vyznali z toho, co činili... a co viděli:

člověk, který pohřbil Hitlera, člověk, který provedl pitvu Johna Wilkese Bootha. člověk, který nabalzamoval Elvise Presleyho. Člověk, který nabalzamoval – špatně, jak říkají zúčastnění pohřební zřízení – papeže Jana XXIII. Funebráci, kteří čistili Jonestown, nosili těla v pytlích a nabodávali papírové pohárky na tyče s bodci, jaké používají zaměstnanci parkové údržby, a odháněli mouchy. Člověk, který provedl kremaci Williama Holdena. Člověk, který pozlatil tělo Alexandra Velikého, aby neshnilo. Lidé, kteří mumifikovali faraóny.

Smrt je záhadná, ale pohřbívání je tajemné.

Část první ŘBITOV ZVÍŘÁTEK

To pověděl a potom dí jim: „Lazar, přítel náš, spi, ale jdouť, abych jej ze sna probudil.“

Nato učedníci pohlédli jeden na druhého a někteří se usmáli, nevědouce, že Ježíš hovoří v podobenství. I řekli: „Pane, spí-liť, zdráv bude.“

Tedy řekl jim Ježíš zjevně: „Lazar umřel, ano... nicméně pojďme k němu.“

Evangelium sv. Jana (parafráze)

1

Louis Creed, který přišel o otce ve třech letech a dědečka ani nepoznal, by neočekával, že najde otce na prahu středního věku, ale přesně to se stalo... ačkoliv nazýval toho muže přítelem, jak to musí učinit každý člověk, který poměrně pozdě objeví někoho, kdo by mohl být jeho otcem. Setkal se s ním toho večera, kdy se s ženou a dvěma dětmi přistěhoval do velkého bílého dřevěného domu v Ludlow. Winston Churchill se stěhoval s nimi. Church byl kocour Creedovy dcery Eileen.

Univerzitní správní rada pracovala pomalu a z jejího postupu při vyhledávání příhodného domu v únosné vzdálenosti mu ještě i nyní vstávaly vlasy na hlavě. Když se dnes přibližovali místu, kde stál jejich nový dům – *všechny mezníky odpovídají... jako astrologická znamení v noci před zavražděním Cézara*, pomyslel si Louis morbidně – byli už všichni unavení a nervózní a na pokraji sil. Gagovi se prořezávaly zuby a neúnavně vyřvával. Nemohl usnout, ať mu Ráchel zpívala, jak chtěla. Dala mu proto prs, i když nebyl čas

kojení. Gage to věděl stejně dobře jako ona – možná ještě lépe – a okamžitě se do ní zakousl novým zoubkem. Ráchel, která stále nevěděla, co si má o tom stěhování z Chicaga do Maine myslet, se rozplakala. Eileen ji vzápětí napodobila. Vzadu v dodávce Church nepokojně přecházel, jako ostatně celé tři dny, které jim trvala cesta z Chicaga. Vřískavé mňoukání z jeho krabice samo o sobě stačilo, ale když ho osvobodili a on začal neúnavně přecházet, bylo to téměř k nevydržení.

I Louisovi bylo málem do pláče. Znenadání ho napadla zběsilá, ale lákavá myšlenka: Navrhne, aby se v Bangoru najedli, zatímco budou čekat na stěhovací vůz, a když jeho tři rukojmí vystoupí, sešlápne plyn a bez jediného ohlednutí jim ujede, plyn na podlaze, drahý benzin vířivě tryská do obrovského čtyřkomorového karburátoru. Pojede na jih, přes Orlando na Floridu, kde si pod smyšleným jménem najde místo doktora v Disney Worldu. Ale ještě než najede na dálnici – širokou starou jižní pětadevadesátku – zastaví u krajnice a vyhodí toho zatraceného kocoura.

Pak projeli poslední zatáčku a objevil se dům, který dosud viděl jen on. Když už měl místo na maineské univerzitě jisté, zaletěl si tam a vybral si ze sedmi na fotkách nabízených možností právě tenhle: velký, starý (ale nově obložený a odizolovaný; výdaje za topení byly stále vysoké, ale nepřesahovaly už míru únosnosti) novoanglický dům v koloniálním stylu, tři velké pokoje dole, další čtyři v patře, dlouhá stodola, která by se dala později také přestavět, a to všechno na hustém trávníku, který byl i v tom srpnovém vedru svěže zelený.

Za domem měly děti velkou louku na hraní a za ní se táhly téměř nekonečné lesy. Sousední pozemky patřily státu, jak mu sdělil realitní agent, takže nehrozí nebezpečí, že by se na nich v dohledné době něco stavělo. Zbytky indiánského kmene Mikmaků si nárokovaly téměř osm tisíc akrů půdy v Ludlow a ve městech na východ od Ludlow a složité soudní řízení, do něhož byla zatažena federální i státní vláda, se mohlo protáhnout do příštího století.

Ráchel náhle přestala plakat. Posadila se. „Je to –“

„Ano, je,“ řekl Louis. Měl obavy – ne, měl strach. Vlastně byl *vyděšený*. Pořídil si ten dům na hypotéku. Bude trvat dvanáct let, než jej splatí. Eileen bude v té době už sedmnáct.

Polkl.

„Tak co myslíš?“

„Myslím, že je *nádherný*,“ řekla Ráchel a jemu spadl ze srdce velký kámen a obrovsky se mu ulevilo. Viděl, že to myslí vážně; poznal to podle toho, jak si dům prohlížela, když zahýbali na asfaltovou příjezdovou cestu, která vedla až dozadu ke stodole. Její oči těkaly po prázdných oknech, v mysli už věšela záclony a leštila skříně a bůhvíco ještě.

„Tati?“ řekla Ellie ze zadního sedadla. Také už přestala naříkat. Dokonce i Gage zapomněl řvát. Louis vychutnával ticho.

„Copak, holčičko?“

Ve zpětném zrcátku viděl, jak si její hnědé oči pod tmavnoucími plavými vlasy prohlížejí dům, trávník a střechu vzdáleného sousedního domu vlevo, jak přehlízejí louku zakončenou lesem.

„Tady jsme doma?“

„Brzy tady budeme doma, miláčku,“ odpověděl.

„*Hurá!*“ vykřikla, až mu zalehlo v uších. A Louis, který se na Ellie často zlobil, se rozhodl, že zapomene na Disney World v Orlandu.

Zaparkoval před stodolou a vypnul motor dodávky.

Nastalo ticho. Proti Chicagu, proti lomozu State Street a randálu ve čtvrti Loop se zdálo nezměrné. Do pozdního odpoledne se ozval ptačí trylek.

„Doma,“ řekla Ráchel tiše, oči stále upřené na dům.

„Doma,“ opakoval spokojeně Gage na jejím klíně.

Lous a Ráchel se na sebe podívali. Eileen ve zpětném zrcátku vykukla oči.

„Slyšels –“

„To on –“

„Bylo to –“

Promluvili všichni najednou a společně se pak zasmáli. Gage si jich nevšímal; dál si cucal palec. Už skoro měsíc uměl říkat „ma“ a jednou nebo dvakrát mu uniklo něco jako „taaa“, ale to se mohlo Louisovi v jeho otcovské pýše jen zdát.

Tentokrát však, ať už náhodou nebo nápodobou, vyslovil Gage opravdové slovo. *Doma*.

Louis zdvihl Gaga z manželčina klína a objal ho.
Tak přijeli do Ludlow.

2

Ve vzpomínkách Louise Creeda hrál tenhle okamžik vždycky magickou roli – zčásti zřejmě proto, že byl *skutečně* magický, ale především proto, že zbytek večera byl velice zmatený. Následující tři hodiny nebyly naprosto klidné, natož pak magické.

Louis pečlivě uložil klíče od domu (pečlivý a metodický, takový byl Louis Creed) do malé obálky, kterou nadepsal „Dům v Ludlow – klíče převzaty 29. června.“ A pak je uložil do přihrádky v palubní desce vozu. Byl si tím naprosto jistý. Jenže klíče tam nebyly.

Zatímco je hledal a postupně se při tom dostával do varu, Ráchel si vzala Gaga na záda a šla za Eileen ke stromu v louce. Když Louis už potřetí prohledával prostor pod sedadly, jeho dcera vykřikla a rozplakala se.

„Louisi!“ zavolala Ráchel. „Ona se odřela!“

Eileen spadla z houpačky udělané ze staré pneumatiky a narazila kolenem na kámen. Trochu se odřela, ale vyváděla při tom, jako by přišla o nohu, pomyslel si Louis (poněkud malicherně). Podíval se na dům přes silnici, kde se právě rozsvítilo světlo v obývacím pokoji.

„No tak, Ellie,“ řekl. „Už toho bylo dost. Ti lidé tam si budou myslet, že tu někoho vraždíme.“

„Když mě to tak bolííí!“

Louis se ovládl a mlčky vrátil k dodávce. Klíče byly sice pryč, ale lékárníčka byla na svém místě v přihrádce. Vzal ji a zamířil k Ellie. Když ji uviděla, začala řvát ještě hlasitěji.

„Ne! To bude pálit! Já to nechci! Tatínku! Ne –“

„Eileen, vždyť je to jen rtuťochromová mast, a ta nepálí –“

„Chovej se jako velká holka,“ domlouvala jí Rachel. „Je to jen –“

„Ne-ne-ne-ne-ne-“

„Nech už toho řvaní, nebo tě bude pálit zadek,“ zahrozil Louis.

„Ona je unavená, Lou,“ šeptla mu Rachel.

„Ano, já to znám. Podrž jí tu nohu.“

Rachel odložila Gaga a přidržela Eillen nohu, kterou Louis přes Eileeniny hysterické výlevy namazal.

„V tom domě přes ulici vyšel někdo na verandu,“ řekla Rachel a postavila Gaga, který se klopýtavě rozběhl po trávníku.

„To nám to pěkně začíná,“ zabručel Louis.

„Lou, vždyť je jen –“

„Unavená, já vím.“ Zašrouboval mast a zamračeně se podíval na svou dceru. „No tak. Ani trochu to nepálilo, že ne, Ellie?“

„Pálí to! Strašně to pálí! Pálím –“

Měl sto chutí jí naplácat, ale ovládl se.

„Našels ty klíče?“ zeptala se Rachel.

„Ještě ne,“ řekl Louis, zavřel lékárníčku a vstal. „Ještě –“

Vtom se rozeřval Gage. Nebyl to nářek ani pláč, byl to opravdový řev. Rachel ho vzala do náručí a Gage se kroutil a svíjel.

„Co je s ním?“ vzlykla Rachel a téměř naslepo podala chlapce Louisovi. Mít za manžela doktora je velká výhoda, pomyslel si Louis. Kdykoliv dítě vypadá na umření, je hned po ruce a všechno je to na něm.

„Louisi! Co –“

Chlapec ho křečovitě objímal kolem krku a divoce řval. Louis ho odtáhl a zjistil, že mu na krku nabíhá ošklivý bílý otok. A také se mu něco chlupatého svíjelo na tričku.

Eileen, která se mezitím utišila, začala znovu křičet. „*Včela! Včela! VČELA!*“ Prudce couvla a zakopla o týž kámen, s kterým už jednou přišla do styku. Upadla na zadek a znovu se rozeřvala bolestí, překvapením a strachem.

Já z toho snad zešílím, pomyslel si Louis. To je nadělení.

„Dělej něco, Louisi! Nemůžeš s tím něco udělat?“

„Musíme vytáhnout to pigáro,“ ozvalo se za nimi. „To je základ. Vytáhnout pigáro a zasypat to jedlou sodou. Pak ta boule splaskne.“ Ten hlas promluvil tak silným maineským přízvukem, že mu unavený Louis zpočátku téměř nerozuměl.

Otočil se a uviděl stát na trávníku asi sedmdesátiletého muže – a byl to zachovalý a zdravý sedmdesátník. Přes rozepnutou pracovní košili z měkké džínoviny, která odhalovala vrásčité krk, měl montérky s láclem. Byl opálený v obličeji a kouřil cigaretu bez filtru.

Když se na něj Louis podíval, zručně cigaretu típl mezi palcem a ukazováčkem a zastrčil ji do kapsy. Rozhodil rukama a v úsměvu zdvihl jeden koutek... Ten úsměv se Louisovi okamžitě zalíbil, přestože nebyl z těch, kteří posuzují lidi podle prvního dojmu.

„Ne, že bych vám do toho chtěl kecat, doktore,“ řekl. A tak se Louis seznámil s Judsonem Crandallem, mužem, který mohl být jeho otcem.

3

Pozoroval je přes ulici, když přijížděli, a vydal se za nimi, aby zjistil, jestli „nepotřebujou drobet helfnout“, jak se vyjádřil.

Jak Louis držel dítě na ruce, Crandall přistoupil blíž, podíval se na Gagův otok a vztáhl k němu velkou vrásčitou ruku. Rachel otevřela ústa, aby vyjádřila svůj nesouhlas – Crandallova ruka vypadala neohrabaná a velká skoro jako Gagova hlava –ale než mohla říct jediné slovo, jeho prsty se pohnuly s hbitostí kouzelníka, který manipuluje s kartami nebo s mincí, a žihadlo mu leželo na dlani.

„Pěkněj kousek,“ poznamenal. „Na výstavě pigár by sice nevyhrál, ale čestný uznání by si tutově vodnes.“ Louis se rozchechtal.

Crandall ho znovu obdařil tím svým úsměvem a zeptal se: „A co tadle malá kůstka?“

„Co říkal, mami?“ zeptala se Eileen, a vtom se rozesmála i Rachel. Samozřejmě to bylo poněkud nezdrovořilé, ale s tímhle člověkem jí to ani tak nepřipadlo. Crandall vytáhl balíček chesterfieldek, jednu si zasunul do koutku povadlých úst a se zjevným uspokojením se díval, jak se smějí – teď už se řehtal i Gage, který zapomněl na včelí štípnutí – a škrtl zápalkou o nehet palce. *Stáří lidé mají své triky*, pomyslel si Louis. *Jsou to drobnosti, ale některé působí půvabně.*

Přestal se smát a podal starci volnou ruku – ta druhá podpírala Gagův zadek – Gagův rozhodně mokrý zadek.

„Velice mě těší, pane –“

„Jud Crandall,“ představil se a potřásl mu rukou. „Vy budete asi

doktor, pokud se nemejlím.“

„Ano. Louis Creed. Tohle je má žena Rachel, dcera Ellie a tenhle kluk s tím včelím žihadlem se jmenuje Gage.“

„Moc mě těší, že vás všechny poznávám.“

„Nechtěl jsem se smát... tedy *my* jsme se nechtěli smát... jsme prostě... jsme trochu unavení.“

A rozesmál se znovu. Cítil se naprosto vyčerpaný.

Crandall přikývl. „Bodejt' byste nebyli.“ Podíval se na Rachel. „Nechcete zaskočit s dětma k nám, pani Creedová? Nasypem na žínku trochu jedlý sody a plácnem to na tu bouli, vono se to drobet uklidní. A stará by vás taky chtěla pozdravit. Vona se moc ven nedostane. Za poslední dva tři roky se jí pěkně zhoršila artritida.“

Rachel se podívala na Louise, který přikývl.

„Jste moc hodný, pane Crandalle.“

„Líp slyším na Juda,“ odpověděl.

Náhle se ozvalo hlasité zatroubení a hluk motoru v nízkých obrátkách. V zatáčce příjezdové cesty se objevil velký modrý neohrabaný stěhovací vůz.

„Panebože, vždyť já nevím, kde mám ty klíče,“ zabědoval Louis.

„S tím si nedělejte hlavu,“ řekl Crandall. „Mám náhradní. Clevelandovi – ty lidi, co tu žili před váma – mi je kdysi dali – před dobrejma čtrnácti patnácti rokama. Bydleli tu dlouho. Joan Clevelandová byla nejlepší kamarádka my ženy. Zemřela před dvěma lety. Bill se vodstěhoval do toho domova důchodců v Orringtonu. Já ty klíče přinesu. Stejně patřej vám.“

„To jste hodný, pane Crandalle,“ řekla Rachel.

„To nestojí za řeč,“ odpověděl. „Jsem rád, že tu budou bydlet mladý lidi.“

Jeho dialekt zněl jejich středozápadnímu sluchu skoro jako cizí jazyk.

„Musíte si hlídat děti, aby nechodily na silnici, pani Creedová. Jezdí tu spousta velkéjch náklad'áků.“

Jeden stěhovák vyskočil z kabiny, práskl za sebou dveřmi a vydal se k nim.

„Tatínku, co je to tamhle?“ zeptala se Ellie, která se mezitím trochu vzdálila.

Louis už vykročil naproti stěhovákovi. Na dceřinu otázku se otočil. Na kraji louky, na rozhraní udržovaného trávníku a divokých letních travin, začínala úpravně vysekaná čtyři stopy široká stezka. Vinula se do kopce, obcházela nízké křoviny a březový hájek a mizela v dále.

„To vypadá na nějakou cestičku,“ odpověděl Louis.

„Je to tak,“ přitakal s úsměvem Crandall. „Někdy ti o ní budu vyprávět, slečinko. Chceš jít s náma a pomoci nám ošetřit tvého malého brášku?“

„No jasně,“ řekla Ellie a vzápětí dodala s nadějí v hlase: „Ale jedlá soda nepálí, že ne?“

4

Crandall přinesl klíče, ale Louis mezitím našel ty svoje. Nahoře v přihrádce byla mezera, kterou malá obálka s klíči propadla. Vylovil ji a pustil stěhováky do domu. Crandall mu dal náhradní klíče. Byly na starém zašlém přívěsku. Louis mu poděkoval a nepřítomně zastrčil klíče do kapsy. Pozoroval stěhováky, jak nosí krabice a skříně a stolky a další věci, které za deset let manželství s Rachel nashromáždili. Když se díval na ty věci, vytržené z domácího prostředí, viděl je trochu jinýma očima. *Je to jen pár krámů v krabicích*, pomyslel si a pocítil přitom náhlý smutek a úzkost – cítil zřejmě něco, čemu lidé říkají stesk po domově.

„Vykořeněný a přesazený,“ pravil Crandall, který se objevil tak náhle, až Louis nadskočil.

„Mluvíte, jako byste ten pocit znal,“ řekl Louis.

„Ale ne, nic takového.“ Crandall si zapálil cigaretu – *prsk!* vznála se zápalka a jasně zazářila do padajícího soumraku. „Ten dům přes cestu postavil můj táta. Přivedl si sem ženu s dítětem, a to dítě jsem byl já, narozenej přesně roku 1900.“

„Takže vám je –“

„Třiavosumdesát,“ řekl Crandall a Louisovi se trochu ulevilo, že se nedostal k tomu, aby mu ubral nějaký ten rok, protože tuhle přetvářku ze srdce nenáviděl.

„Ale vypadáte mladší.“

Crandall pokrčil rameny. „Abych to dopověděl, celej život jsem žil tady. Za první světový jsem šel do armády, ale nejvíc jsem se přiblížil Evropě, když jsem sloužil v Bayonne v New Jersey. Vodporná díra. I tenkrát v sedmnáctým to byla vodporná díra. Byl jsem rád, když jsem se moh vrátit sem. Vzal jsem si Normu, nasedli jsme do vlaku a od ty doby jsme tady. Tady v Ludlow bejvalo dost živo. To byste koukal.“

Stěhováci se zastavili u stodoly. Na popruzích měli manželskou postel, v níž s Rachel spávali. „Kam to chcete, pane Creede?“

„Nahoru... hned vám to ukážu.“ Vykročil k nim, ale vzápětí se zarazil a obrátil se ke Crandallovi.

„Jen jděte,“ řekl Crandall s úsměvem. „Já se kouknu, jak si vedete. Vráším se domů, abych se tu neplet. Z toho stěhování na mě přišla žízeň. Kolem devátý vždycky sedám na verandě a vypiju pár piv. V takovýmhle teplým počasí se rád koukám, jak padá soumrak. Někdy tam sedáváme s Normou. Přijďte se podívat, když budete mít náladu.“

„Možná se zastavím,“ řekl Louis, který neměl na návštěvu ani pomyslení. Nepochybně by musel okamžitě gratis diagnostikovat Norminu artritidu. Líbil se mu Crandall, líbil se mu jeho sympaticky spiklenecký úsměv, nenucené vyjadřování, severovýchodní přízvuk, který vůbec nezněl tvrdě; jeho řeč naopak plynula měkce, téměř líně. Dobrý člověk, pomyslel si Louis, ale doktoři se rychle stávají podezřívávními. Dříve nebo později si i nejlepší přítel vyžádá lékařskou radu. A u starých lidí to nemá konce. „Ale nečekejte mě, nezůstávejte kvůli mě dlouho vzhůru – měli jsme opravdu perný den.“

„Chci jen, abyste věděl, že ke mně nepotřebujete žádnou načínčanou pozvánku,“ řekl Crandall – a v jeho lišáckém úsměvu bylo něco, z čeho Louis usoudil, že mu Crandall dokáže číst myšlenky.

Ještě chvíli starce pozoroval, než se vydal ke stěhovákům. Crandall odcházel lehce a svižně, jako by mu bylo šedesát, a ne přes osmdesát. Louis pocítil první slabý záchvěv přátelské náklonnosti.

5

Kolem deváté stěhováci odjeli. Ellie a Gage, oba vyčerpaní, spali ve svých nových pokojích. Gage v dětské postýlce, Ellie na matracích, obklopena hromadou krabic, v nichž měla nespočetné množství pastelek – celých, polámaných i neořezaných, plakáty z televizního dětského naučného seriálu Sezamová ulice, obrázkové knihy, šaty a bůhvíco ještě. Church spal samozřejmě s ní.

Vydával chrčivé zvuky, které mohly být u tak velkého kocoura považovány za předení.

Rachel předtím neúnavně procházela celým domem s Gagem v náručí, obhlížela, jak nechal Louis rozmístit jejich věci, a hned dělala úpravy, přemísťovala a přeskupovala. Louis našťastí neztratil šek na zaplacení stěhovákům; měl jej stále v náprsní kapse společně s pěti desetidolarovkami, které jim dal navíc. Když se stěhovací vůz konečně vyprázdnil, podal jim šek i bankovky, pokývl na jejich díky, podepsal dodací list a z verandy pozoroval, jak odcházejí k velkému nákladnímu autu. Pomyslel si, že se zřejmě zastaví v Bangoru a dají si pár piv, aby spláchli prach. Pár piv by snesl i on. Tahle myšlenka ho zavedla zpět k Judu Crandallovi.

Když zasedli s Rachel ke kuchyňskému stolu, všiml si kruhů pod jejíma očima. „Ty,“ řekl, „padej do postele.“

„To mi říkáš jako doktor?“ malinko se pousmála.

„Ano.“

„No tak dobře,“ řekla a vstala. „Jsem úplně mrtvá. A Gage je schopný v noci vyvádět. Jdeš taky spát?“

Zaváhal. „Ještě asi ne. Ten stařík přes ulici –“

„Přes cestu. Tady na venkově se říká přes cestu. A kdybys byl Judson Crandall, počítám, že bys tomu říkal *štreka*.“

„Tak dobře, přes *štreku*. Pozval mě na pivo. Myslím, že ho vezmu za slovo. Jsem unavený, ale zároveň dost přetažený, asi bych hned neusnul.“

Rachel se usmála. „Skončí to tak, že se budeš Normy Crandallové vyptávat, kde ji co bolí a na jakých spí matracích.“

Louis se zasmál a pomyslel si, jak je to legrační – legrační a úděsné – že manželky dokážou za chvíli číst myšlenky svých mužů.

„Objevil se tu, když jsme ho potřebovali,“ řekl. „Měl bych mu to oplatit.“

„Výměnný obchod?“

Pokrčil rameny. Nechtělo se mu vysvětlovat, že si Crandalla oblíbil téměř na první pohled. „Jaká je ta jeho žena?“

„Moc milá,“ odpověděla Rachel. „Gage jí seděl na klíně. Dost jsem se tomu divila, protože byl za celý ten den utahaný jako kotě, a víš přece, že je dost nedůvěřivý k cizím lidem, i když je ve formě. A měla taky panenku, kterou půjčila Eileen na hraní.“

„Jak je na tom s tou artritidou?“

„Dost mizerně.“

„Je na vozíku?“

„Ne... ale chodí hrozně pomalu, a její prsty...“ Rachel zkroutila své štíhlé prsty, aby mu to předvedla. Louis přikývl. „Ale stejně se tam moc dlouho nezdrž. Mám husí kůži z neznámých domů.“

„S tímhle se za chvíli seznámíme,“ řekl Louis a políbil ji.

6

Louis se vrátil pozdě s provinilým pocitem. Nikdo ho nenutil, aby vyšetřil Normu Crandallovou. Než se dostal do domu přes ulici (přes *štreku*, připomenul si s úsměvem), stará paní už odešla spát. Louis viděl Judovu siluetu za záclonami uzavřené verandy. Na starém linoleu vrzalo jeho pohodlné houpací křeslo. Louis zaklepal na skleněnou tabulku, která se v rámu rozdrnčela. Crandallova cigareta žhnula do letní temnoty jako velká, poklidná svatojánská muška. Z rádia se tiše ozývala reportáž z utkání Red Sox a Louis Creed měl podivný pocit, jako by přicházel domů.

„Doktore,“ řekl Crandall. „Myslel jsem si, že jste to vy.“

„Doufám, že jste to s tím pivem myslel vážně,“ řekl Louis a vešel.

„S pivem to myslím dycinky vážně,“ odpověděl Crandall. „Chlap, kterej kecá, co se teje piva, si nadělá řípu nepřátel. Posad'te se, doktore. Pro všechny případy jsem ho dal k ledu.“

Veranda byla dlouhá a úzká, zařízená rákosovými židlemi a křesly. Louis se do jednoho usadil a byl překvapen, jak je pohodlné.

Po levé ruce měl kovový kbelík, naplněný ledem a několika plechovkami piva Black Label. Jednu si vzal.

„Díky,“ řekl a otevřel si ji. První dva loky mu nádherně svlažily hrdlo.

„To bodne, co?“ řekl Crandall. „Doufám, že tady budete šťastní, doktore.“

„Amen,“ řekl Louis.

„Řekněte si, jestli chcete něco k zakousnutí. Mám tam kus krysího, co by moh přijít k chuti.“

„Kus čeho?“

„Krysího sejra.“ Crandallův hlas zněl mírně pobaveně.

„Díky, ale spokojím se s pivem.“

„Tak ho necháme krysám,“ odříhl si spokojeně Crandall.

„Vaše žena už šla spát?“ zeptal se Louis a přemýšlel, proč Crandall nechává otevřené dveře z verandy do domu.

„No jo. Někdy se zdrží, jindy jde spát.“

„Ta její artritida musí být dost bolestivá, ne?“

„Už jste se někdy setkal s nebolestivou?“ zeptal se Crandall.

Louis zavrtěl hlavou.

„Myslím, že se to dá vydržet,“ řekl Crandall. „Aspoň si moc nestěžuje. Je to hodná holka, ta moje Norma.“ Z jeho hlasu bylo cítit velkou a čistou lásku. Na silnici číslo patnáct zahučel nákladní vůz s cisternou, tak velký a dlouhý, že Louisovi na chvíli zakryl výhled na jeho dům. Na cisterně se v posledních zbytcích denního světla dalo přečíst slovo ORINCO.

„To byl ale kus,“ poznamenal Louis.

„Orinco je fabrika na chemický hnojiva kousek vod Oringtonu,“ řekl Crandall. „Tyhle nákladňáky tu jezděj furt. A taky cisterny s benzinem, popeláři a lidi, co pracujou v Bangoru nebo v Breweru a vracej se v noci.“ Zavrtěl hlavou. „To je jediná věc na Ludlow, která mě tu sejří. Ta pitomá silnice. Člověk nemá chvilku klidu. Jezděj ve dne v noci. Někdy vzbuděj Normu. Někdy vzbuděj dokonce i mě a to spím jak pařez.“

Louis, který si myslel, že tenhle podivný maineský kraj bude oproti neustálému hluku Chicaga tonout téměř v strašidelném tichu, jen přikývl.

„Jednou, a to brzo, nám zavřou Arabové kohoutky a pak si na střední lajně tyhle silnice mužem vypěstovat pruh africkéjch fialek.“

„To je možné.“ Louis se chtěl znovu napít z plechovky, ale s překvapením zjistil, že je prázdná.

Crandall se zasmál. „Jen si klidně šáhněte pro další, ať drobet vyrostete, doktore.“

Louis trochu zaváhal. „Tak dobře, ale už jen jedno. Musím se vrátit domů.“

„No jistě. To stěhování dá zabrat, co?“

„To ano,“ přitakal Louis. Oba muži se na chvíli odmlčeli. Ticho bylo příjemné, jako by se znali už dávno. Tenhle pocit znal Louis z knih, ale dosud ho nikdy nezažil na vlastní kůži. Zastyděl se za své předchozí myšlenky. Určitě nebyl pozván proto, aby zdarma udílel lékařské rady.

Venku na silnici zahřměl tahač s návěsem, jehož světla zářivě prolétla kolem jako pozemské komety.

„Zatracená silnice,“ poznamenal Crandall, jako by myslel na něco jiného. Pak se obrátil k Louisovi. Na vrásčitých ústech se mu opět objevil ten jeho zvláštní úsměv. Do zdviženého koutku si zasadil chesterfieldku a rozškrtl zápalku o nehet palce.

„Vzpomínáte si na tu cestu, kterou vobjevila vaše holčička?“

Louis chvíli nevěděl, o čem Crandall mluví, protože Ellie ten den objevila spoustu věcí, než padla únavou. Pak si vzpomněl. Ta stezka vystříhaná ve vysoké trávě, jak se vinula kolem křoví přes kopec.

„Ano, už vím. Slíbil jste jí, že jí o té stezce budete někdy vypravovat.“

„To taky budu,“ řekl Crandall. „Ta stezka po nějaký půldruhý míli mizí v lese. Místní děti z okolí patnáctky a středního okruhu ji udržují, protože furt choděj sem a tam... Dneska se vůbec lidi hejbou víc, než když jsem byl kluk. Tehda se člověk usalašil na jednom místě a zůstal tam. A ty děcka taky – asi se vždycky smluvěj a každý jaro tu cestu vysekaj. A udržují ji celý léto. Ne všicky dospělí tady o ní věděj – spousta samozřejmě jo, ale ne všicky, zdaleka ne všicky – ale děcka do jednoho, to bych se vsadil.“

„A víte, co tam je?“

„Hřbitov zvířátek,“ odpověděl Crandall, „co se chovaj pro

potěchu. Samy děti tomu říkaj 'Řbitov zvířátek.“

„Hřbitov zvířátek,“ opakoval Louis zadumaně.

„Není to zas tak divný, jak to zní,“ řekl Crandall. Pohupoval se v křesle a kouřil. „Je tu silnice. Ta požere hodně zvířat, to teda jo. Nejvíc psů a koček, ale to není všechno. Jedna z těch cisteren vod Orinca přejela mývala, kterýho si chovaly Ryderovic děti. To bylo někdy – sakra, to muselo bejt ve třiasedmdesátým, možná ještě dřív. Dokavad nezakázali chovat doma mývaly a vochočený skunky.“

„A proč to zakázali?“

„Kvůlivá vzteklině,“ řekl Crandall. „V Maine je teď spousta vztekliny. Pár let dozadu to dole ve Svatým Bernardu zabilo čtyry lidi. To byl malér. Vůbec tam nevočkovali psy. Kdyby je ty pitomci nechali navočkovat, nic takovýho by se nemohlo stát. Jenže mývala nebo skunka můžete vočkovat dvakrát do roka, a stejně se to nemusí ujmout. Ale ten mýval těch Ryderovic kluků vočkovanej byl a všicky usedlíci ho tu měli rádi. Klidně se k vám přikolíbal – byl to pěkněj macek! – a volízal vás jak pes. Starej Ryder ho dokonce nechal u veterináře vymiškovat a vostříhat mu drápy. To ho muselo stát pěkný prachy!

Ryder pracoval v Bangoru u IBM. Před pěti rokama se odstěhovali do Colorada... možná před šesti. To je srandovní – ty dva pacholci už dneska musej jezdit fářem. Jestli toho mývala vobřečeli? To si pište. Matty Ryder řval tak dlouho, že se jeho máma vyděsila a chtěla s ním k doktorovi. Dneska už se z toho asi dostal, ale stejně na toho mývala asi nikdy nezapomenou. Když zvíře skončí na silnici, děti na něj nezapomínaj.“

Louis si vzpomněl na Ellie, jak ji viděl večer spát s vrnícím Churchem u nohou.

„Má dcera má kocoura,“ řekl. „Winstona Churchilla. Říkáme mu Church.“

„A bimbaj se mu v chůzi?“

„Prosím?“ Louis neměl ponětí, o čem je řeč.

„Jestli má koule, nebo je vymiškovanej.“

„Ne,“ řekl Lous. „Nenechali jsme ho kastrovat.“

Ve skutečnosti s tím měli v Chicagu trochu potíže. Rachel chtěla nechat kocoura vykastrovat, dokonce se objednala u veterináře.

Louis návštěvu zrušil. Stále mu nebylo jasné, proč to tenkrát udělal. Bylo jednoduché a hloupé srovnávat vlastní pozici samce s kocourovou. Podobně si nemohl připustit myšlenku, že by Church byl vykastrován jen proto, aby tlustá sousedka nelamentovala, že musí stále zavírat popelnice – tyhle věci se daly očekávat; nejvíc mu však vadil neurčitý, ale vtíravý pocit, že by se v Churchovi mohlo změnit něco, čeho si on sám velice cení – že by se z jeho zelených kočičích očí mohl vytratit ten opovržlivý výraz. Nakonec přesvědčil Rachel, že se stěhují na venkov, kde s tím nebudou mít problémy. A teď se tu objevil Judson Crandall, který mu řekl, že tady v Ludlow se všechno točí kolem silnice číslo patnáct, a zeptal se ho, zda nechal vykastrovat kocoura. Jen si ochutnej trochu ironie, doktore Creede – to ti jen prospěje.

„Já bych ho nechal vykastrovat,“ řekl Crandall a típl cigaretu mezi palcem a ukazovákem. „Takovej kocour pak nemá toulavý packy. Ale když se celý dny fláká po městě, jednou skončí pod autákem a pak vedle Ryderovic mývala a kokršpaněla malýho Timmyho Desslera a toho papoucha pani Bradleighový. Ne že by toho ptáka přejeli, to zas ne. Jednoho dne se prostě přežral víc, než bylo zdrávo.“

„Budu o tom uvažovat,“ řekl Louis.

„Jen si to promyslete,“ řekl Crandall a vstal. „Jak jste na tom s pivem? Já si přece jen skočím pro ždíbec krysího.“

„Už jsem dopil,“ řekl Louis a také vstal. „Musím jít. Zítřka toho mám hodně.“

„Už začínáte na univerzitě?“

Louis přikývl. „Studenti se vrátí z prázdnin až za čtrnáct dní, ale to už musím mít práci zorganizovanou.“

„No to jo. Kdybyste nevěděl, kde máte schovaný pilulky, mohly byste mít spoustu tablů.“ Crandall mu podal ruku a Louis mu jí potřásl s vědomím, že staré kosti snadno rozbolí, „Přijďte kdykoliv večer,“ řekl. „Chtěl bych vás seznámit s Normou. Myslím, že se jí budete líbit.“

„Určitě se zastavím,“ řekl Louis. „Moc mě těšilo, Jude.“

„To bylo oboustranný. Jen se pěkně zabydlete. Třeba tu chvíli vydržíte.“

„Doufám, že ano.“

Louis došel po nepravidelně vydlážděné cestičce k silnici a musel počkat, než přejede další nákladní vůz, následovaný pěti auty. Všechny vozy mířily do Bucksportu. Pak krátce zamával na pozdrav, přešel silnici (*štreku*, musel se znovu upomenout) a zamířil ke svému novému domu.

Uvnitř se ozývaly jen zvuky spánku. Ellie se zřejmě od usnutí vůbec nepohnula a Gage spal v postýlce ve své typické poloze na zádech s roztaženýma nohama a rukama. Kojeneckou láhev měl na dosah. Louis se u synka zastavil a srdce mu náhle zaplavila láska tak silná, že se zdála až nebezpečná. Přiznával si, že to může být částečně způsobeno steskem po Chicagu a tamních lidech, kteří mu zmizeli ze života tak dokonale, jako by nikdy neexistovali. *Dneska se vůbec lidi hejbou víc, než když jsem byl kluk... tehda se člověk usalašil na jednom místě a zůstal tam.* Na tom bylo něco pravdy.

Přistoupil k synovi, a protože tam nebyl nikdo, kdo by ho viděl, dokonce ani Rachel, políbil ho na prstíky a pak ho skrz příčky postýlky lehce a krátce pohladil po tváříčce.

Gage zamlaskal a převrátil se na bok.

„Jen hezky spinkej, kamaráde,“ řekl Louis.

Tiše se svlékl a vklouzl na svou polovinu postele, která se zatím skládala jen z matrací položených na podlaze a přiražených k sobě. Cítil, jak z něj opadá napětí celého dne. Rachel se ani nepohnula. Zabalené krabice přízračně čněly do tmy.

Než usnul, vzepřel se Louis na jednom lokti a vyhlédl z okna. Jejich ložnice byla v přední části domu, takže viděl přes silnici na Crandallův dům. Bylo příliš temno, než aby rozeznal obrysy – za měsíčné noci by jistě byly vidět – ale viděl žhnoucí koneček cigarety. *Stále je vzhůru*, pomyslel si. *Může být vzhůru ještě dlouho. Staří lidé spí málo. Třeba v noci drží hlídku.*

Proti čemu?

Louisovy myšlenky se postupně utopily ve spánku. Zdálo se mu, že je v Disney Worldu a že jede zářivě bílou dodávkou s červeným křížem na boku. Gage seděl vedle něho a v tom snu mu bylo nejméně deset let. Church seděl na palubní desce té bílé dodávky a pozoroval Louise jasně zelenýma očima. Jeli po Main Street kolem nádraží z

roku 1890, Mickey Mouše si potřásal rukama s dětmi, které se kolem něj shlukly, jeho velké bílé rukavice pohlcovaly malé, důvěřivé dlaně.

7

Následující týdny byly pro rodinu rušné. Louis se pomalu začal zapracovávat (co bude, až na univerzitu přijede deset tisíc studentů, z nichž mnozí užívají drogy nebo pijí, někteří jsou nakaženi pohlavními chorobami, další se bojí zkoušek nebo těžce nesou své první odloučení od domova, asi tucet – převážně dívek – bude trpět mentální anorexií... co bude, až se sem všichni nahrnou, to už bude jiná věc). A tak zatímco si Louis zvolna zvykal na práci šéfa univerzitní kliniky, Rachel si začala zvykat na nový dům.

Gage v novém prostředí neustále do něčeho narážel a padal a nějaký čas se v noci budil, ale v polovině druhého týdne jejich pobytu v Ludlow už se mu spánek srovnal. Jen Ellie, která před sebou měla novou mateřskou školku, byla přecitlivělá a podrážděná. Mívala dlouhé záchvaty smíchu, které střídala s téměř menopauzními depresemi a výbuchy vzteku, jimiž reagovala třeba na nevinné slovíčko. Rachel tvrdila, že se z toho Ellie dostane, až zjistí, že škola není takové peklo, jaké si představuje, a Louis byl přesvědčený, že Rachel má pravdu. Většinou však Ellie byla taková, jaká bývala vždycky – milá.

Jedno dvě večerní piva s Judem Crandallem se pro Louise staly jakýmsi zvykem. V době, kdy se Gagovi srovnal noční režim, začal Louis každý druhý nebo třetí večer nosit ke Crandalům karton piva. Také se setkal s Normou Crandallovou, velice milou ženou, která měla revmatoidní artritidu – ošklivou revmatoidní artritidu, jaká dokáže těžce znepríjemnit život starým mužům a ženám, kteří jsou jinak zdraví – ale Normin přístup k nemoci byl dobrý. Nepoddávala se bolesti, nevyvěšovala bílé prapory. Ať si ji ta nemoc přemůže, jestli to dokáže. Louis odhadoval, že paní Crandallová má před sebou ještě pět až sedm produktivních, i když nijak snadných let života.

V rozporu se svými ustálenými zvyky ji Louis z vlastní iniciativy vyšetřil, prozkoumal recepty, které jí vystavil její lékař, a nezjistil nic

závadného. Byl velmi zklamán, že pro ni nemůže nic dělat, ale její doktor Weybridge měl věci pod kontrolou, stejně jako Norma Crandallová – společně čelili možnému náhlému zhoršení nemoci, které se nedalo vyloučit ani předvídat. Člověk se s tou nemocí musel naučit žít, jinak mohl skončit v malém pokojíku a psát domů dopisy pastelkami.

Rachel si Normu oblíbila. Své přátelství zpečetily obě ženy výměnou receptů (podobně jako si malí kluci vyměňují karty s baseballovými hvězdami). Začalo to Norminým výtečným jablečným koláčem, který vyměnila za Rachelino hovězí Stroganoff.

Normu zaujaly obě Creedovy děti – zvláště Ellie, o níž tvrdila, že vyroste v „starodávnou krásku“. Ještěže neřekla, poznamenal večer Louis v posteli, že se z Ellie stane opravdu roztomilý mýval. Rachel se smála tak nakažlivě, že strhla i Louise, a podařilo se jim probudit Gaga ve vedlejším pokoji.

Nadešel den Elliina nástupu do školky. Louis, který už měl univerzitní kliniku a její zařízení pod kontrolou, si vzal den dovolené. (Kromě toho byla klinika naprosto prázdná; poslední pacientku, studentku, která si zlomila nohu na schodech, propustili před týdnem.) Stál na trávníku vedle Rachel, která držela v náručí Gaga, a díval se na žlutý autobus, který zabočil do jejich ulice ze středního okruhu a zastavil jim před domem. Přední dveře se otevřely a do příjemného zářijového rána pronikl zevnitř hlahol a výkřiky mnoha dětí.

Ellie na ně vrhla přes rameno nezvykle bezbranný pohled, jako by se chtěla zeptat, jestli se to ještě nedá oddálit, ale z tváří rodičů zřejmě vyčetla, že je to nevyhnutelné, že od tohoto prvního dne se budou odvíjet další, a nedá se tomu zabránit – stejně jako postupu Norminy artritidy. Odvrátila se od nich a vystoupala po schůdkách do autobusu. Dveře se s dračím zasyčením zavřely a autobus odjel. Rachel se rozplakala.

„Nebreč, proboha,“ řekl Louis. On sám neplakal. Jen měl slzy na krajíčku. „Je to jen na půl dne.“

„Půl dne úplně stačí,“ vybuchla Rachel a rozplakala se ještě víc. Louis ji držel a Gage oba rodiče objímal rukama. Když Rachel plakala, Gage obvykle plakal také. Tentokrát však ne. *Má nás jen pro*

sebe, pomyslel si Louis, *a zatraceně dobře to ví.*

Při rozechvělém čekání na Elliin návrat vypili příliš mnoho kávy. Přemýšleli, jaký má asi den. Louis odešel do zadního pokoje, který se měl stát jeho pracovnou, a bezcílně tam bloumal. Občas přenesl noviny z jednoho místa na druhé, ale to bylo asi tak všechno. Rachel začala s přípravou oběda nesmyslně brzy.

Když ve čtvrt na jedenáct zazvonil telefon, Rachel se k němu přihnala a bez dechu se ohlásila, než stačil zazvonit podruhé. Louis vyšel do dveří mezi svou pracovnou a kuchyní. Byl si jistý, že to bude Elliina učitelka, která jim sdělí, že podle jejího názoru to Ellie nezvládne; útroby veřejného školství ji shledaly nestravitelnou a hodlají ji zvrátit. Byla to však jen Norma Crandallová, která jim chtěla říct, že Jud sklídl zbytky kukuřice a že si mohou přijít, když budou chtít. Louis přešel silnicí s nákupní taškou a vyplísnil Juda, že ho nezavolal na pomoc.

„Tyhle paběrky už stejně stojej za hovno,“ řekl Jud.

„Tyhle výrazy si v mé přítomnosti ušetři,“ řekla Norma. Přišla na verandu s ledovým čajem na starém tácu s reklamou kokakoly.

„Já se kaju, má lásko.“

„Nekaje se ani trochu,“ řekla Norma Louisovi a toporně se posadila.

„Viděl jsem Ellie nastupovat do autobusu,“ odvedl řeč Jud a zapálil si chesterfieldku.

„Bude se jí tam líbit,“ řekla Norma. „Většině dětí se tam líbí.“

Většině, pomyslel si Louis chmurně.

Jenže Ellie se tam *skutečně* líbilo. V poledne přijela domů s rozzářeným úsměvem, zvonová sukně modrých slavnostních šatiček jí půvabně vlála nad holeněmi se stroupky po nedávných ranách (a na jednom kolenu měla úplně čerstvý škrábanec), v jedné ruce obrázek, který znázorňoval dvě děti nebo pravděpodobně dva chodící jeřáby, jednu botu rozvázanou, bez jedné stužky ve vlasech. „Zpívali jsme 'Old MacDonald'!“ křičela. „Mami! Tati! Zpívali jsme Old MacDonald! Jako ve školce na Carstairs Street!“

Rachel se podívala na Louise, který seděl u okna s Gagem na klíně. Chlapeček skoro spal. V Rachelině pohledu byl zvláštní smutek, a přestože rychle odvrátila oči, Louise na okamžik

zachvátilo zděšení. *Už opravdu stárneme, pomyslel si. Je to tak.*

Nemohlo nás to minout. Ellie dnes vykročila na cestu... na stejnou cestu, kterou jdeme my.

Ellie k němu přiběhla a ukazovala mu obrázek i nový škrábanec a zároveň mu povídala o „Old MacDonaldu“ a paní učitelce Berrymanové. Church se jí pletl pod nohama a hlasitě předl a Ellie o něj nějakým zázrakem nezakopla.

„Pšt,“ řekl Louis a políbil ji. Gage bez ohledu na okolní rozruch usnul. „Jen ho uložím do postýlky a pak mi všechno povíš.“

Vynesl Gaga do schodů. Okny do domu dopadaly kosé paprsky teplého zářijového slunce. Když Louis vystoupil do mezipatra, přepadla ho zlá předtucha hrůz a temnoty, až se strnule zastavil – a rozhlédl se překvapeně kolem sebe. Přemítal, co mohlo být příčinou jeho náhlého stavu. Sevřel Gaga v náručí, snad až příliš silně. Chlapec se nepokojně zavrtěl. Louisovi na rukou a na zádech naskočila husí kůže.

Co se děje? napadlo ho ve zmatku a strachu. Srdce mu bušilo; kůže na hlavě mu ztuhla a náhle jako by byla příliš malá na celou lebku, za očima cítil příliv adrenalinu. Věděl, že oči člověku vystoupí z důlků při pocitu mimořádného strachu; ne, že se rozšíří, ale skutečně vykulí stoupajícím krevním tlakem a zvýšeným hydrostatickým tlakem kraniálních tekutin. Co to sakra je? Nějací duchové? Panebože, mám skutečně pocit, že se o mě v téhle chodbě něco otřelo, něco, co jsem skoro viděl.

Dole klaply dveře.

Louis Creed nadskočil. Málem vykřikl, ale vzápětí se zasmál. Byl to prostě jen nevysvětlitelný záchvěv strachu, jaký občas přepadne každého – nic víc, nic míň. Chvilkové selhání. To se tak někdy přihodí. Co řekl Lakomec duchu Jacoba Marleyho? *Třeba nejsi nic jiného, než kus nedovařených brambor. Jsou strašnější věci než ty.* A to bylo přesnější, fyziologicky stejně jako psychologicky, aniž by si toho byl Charles Dickens možná vědom. Duchové neexistovali, přinejmenším se s nimi nikdy nesesetkal. Více než dvacetkrát byl ve své profesi přítomen smrti, ale nikdy nepocítil únik duše.

Donesl Gaga do jeho pokoje a uložil ho do postýlky. Když však

přes něj přetahoval deku, mráz mu přeběhl po zádech a on si znenadání vzpomněl na „výstavní síň“ strýce Carla. Nebyla v ní nová auta, ani moderní televize, ani myčky nádobí s prosklenou čelní stěnou, jíž se dal pozorovat magický proces mytí. Jen bedny se zdviženými víky, nad každou skryté bodové světlo. Bratr jeho otce byl funebrák.

Panebože, čím to, že na mě padla taková hrůza? Nebudu si toho všímat! Nechám to odeznít!

Políbil syna a sešel dolů, aby si vyposlechl Elliiny dojmy z prvního školního dne.

8

Tu sobotu, kdy Ellie ukončila svůj první školní týden a než se vrátili na koleje Louisovi studenti, zašel Jud Crandall přes silnici, kde na trávníku seděla Creedova rodina. Ellie slezla z kola a upíjela ze sklenice ledového čaje. Gage lezl po trávníku a prohlížel si brouky, snad jich i několik snědl; Gagovi bylo vcelku jedno, v jaké formě dostane potřebné bílkoviny.

„Jude,“ řekl Louis a vstal. „Přinesu vám židli.“

„Netřeba.“ Jud měl džíny, pracovní košili s rozhalenkou a zelené holínky. Podíval se na Ellie. „Pořád chceš vědět, kam vede ta cesta, Ellie?“

„Ano!“ vykřikla Ellie a vyskočila. Oči jí zářily. „George Buck mi ve školce říkal, že vede na Řbitov zvířátek a já jsem to říkala mamince, ale ona chtěla, abych počkala na vás, protože víte, kde to je.“

„To taky vím,“ prohlásil Jud. „Jestli ti to dovolí rodiče, uděláme si tam vejšlap. Musíš si ale vzít pořádný boty. Cesta je placama drobet rozčvachtaná.“

Ellie odběhla do domu.

Jud se za ní pobaveně díval. „Nevyšlápnete si s námi taky, Louisi?“

„Rád,“ odpověděl Louis a podíval se na Rachel. „Chceš jít s námi, miláčku?“

„A co Gage? Myslela jsem, že je to daleko.“

„Dám ho do sedačky.“

Rachel se zasmála. „No dobře... ale poneseš ho ty.“

Vyrazili deset minut nato. Všichni kromě Gaga měli pevné boty. Gage si hověl v sedačce a s vykulenýma očima pozoroval okolní svět přes Louisovo rameno. Ellie byla stále vpředu, honila motýly a trhala kytičky.

Tráva na louce jim sahala skoro až do pasu a byla prorostlá zlatobýlem, tím ukleветěným pozdně letním zlatobýlem, který vždycky vybreptá, že se blíží podzim. Toho dne však podzim ve vzduchu nebyl; slunce bylo stále srpnové, i když kalendářní srpen odezněl před dvěma týdny. Za nějakou dobu se po vysekané stezce do vlekli na vrchol prvního kopce. Louis měl v podpaží velké skvrny od potu.

Jud se zastavil. Louis si zpočátku myslel, že se starý pán prostě zadýchal – ale pak spatřil výhled, který se za nimi otevřel.

„Je tu celkem hezky,“ poznamenal Jud a vložil si mezi zuby stéblo bojínku. Louis si pomyslel, že právě slyšel typické americké podhodnocení.

„Je tu *nádherně*,“ vydechla Rachel a téměř dotčeně se obrátila k Louisovi. „Proč jsi mi o tom neřekl?“

„Protože jsem to tu neznal,“ odpověděl Louis a trochu se zastyděl. Stále byli na vlastním pozemku; dosud si nenašel chvíli času, aby se vydal na kopec za domem.

Ellie, která už byla dost napřed, se vrátila a dívala se do údolí v upřímném úžasu. Church jí byl stále v patách.

Kopec nebyl vysoký, ale neměl to zapotřebí. Na východě zakrývaly výhled husté lesy, ale tímhle směrem, západně, se krajina svažovala do zlatého líného letního snu. Všechno bylo klidné, zaražené, tiché. Ani žádný nákladňák společnosti Orinco nejel po silnici, aby rušil ten klid.

Údolím protékala řeka Penobscot, po níž kdysi voraři plavili své vory ze severovýchodu do Bangoru a Derry. Tady však byli jižně od Bangoru a Derry leželo kousek na sever. Reka se tu poklidně rozlévala do šíře, sama jakoby ponořena do hlubokého snu. Louis si v dáli představoval Hampden a Winterport a odtud viděl skoro celou černou silnici číslo patnáct, která se vinula podél řeky do

Bucksportu. Dívali se přes stromy lemovanou řeku, přes silnice a pole. Z jednoho shluku starých jilmů vyčnívala věž northludlowského baptistického kostela, napravo Louis viděl mohutnou hranatou cihlovou Elliinu školku.

Nad nimi pluly obláčky k obzoru, který měl barvu vybledlé džínoviny. A všude byla pozdně letní pole, vyčerpaná úrodou, dřímající, nikoliv však mrtvá, barvy neuvěřitelné tříslové hnědi.

„Nádherně je to pravé slovo,“ řekl Louis konečně.

„Za starých časů tady tomu říkali Vyhlídkovej kopec,“ ozval se Jud. Dal si cigaretu do koutku, ale nezapálil si. „Pár lidí tomu tak furt říká, ale co se mladý vodstěhovali do města, už je ten název skoro zapomenutej. Podle mě sem ani moc lidí nechodí. Nevypadá to, že by odsud člověk dohlíd daleko, protože ten kopec není moc vysokej. Ale jak vidíte –“ Udělal rozmáchlé gesto a odmlčel se.

„Člověk tu vidí všechno,“ řekla Rachel tiše, v jakési posvátné účtě. Obrátila se k Louisovi. „Miláčku, a to je všechno *naše*?“

A než stačil Louis odpovědět, předběhl ho Jud: „Je to součást pozemků, to jo.“

Což není zcela totéž, pomyslel si Louis.

V lese bylo chladněji, možná o nějakých pět šest stupňů. Pěšina byla stále široká a občas u ní byla kytice v hrnku nebo v plechovce od kávy, většinou povadlá. Šlapali po suchém borovém jehličí. Ušli asi čtvrt míle, když Jud přivolal Ellie zpět.

„Tohle je hezká procházka i pro malý holčičky,“ řekl Jud mírně, „ale já teď chci, abys slíbila tady mámě a tátovi, že když sem půjdeš sama, budeš se pořád držet cesty.“

„Slibuju,“ řekla Ellie pohotově. „Ale proč?“

Jud se podíval na Louise, který se zastavil k odpočinku. Nošení Gaga byla i ve stínu starých borovic a smrků tvrdá práce. „Víte, kde jste?“ zeptal se Jud Louise.

Louis zvažil a zamítl tyto odpovědi: V Ludlow, v North Ludlow, za svým domem, mezi patnáctkou a středním okruhem. Zavrtěl hlavou.

Jud ukázal palcem přes rameno. „Tímhle směrem je civilizace,“ řekl. „Město. A tímhle směrem není skoro padesát mil nic než lesy. Tady se jim říká nortludlowský lesy, ale táhnou se až na kraj

Orringtonu a pak k Rockfordu. Pak už jsou ty státní pozemky, vo kterejch jsem vám povídal, že je Indiáni chtěj nazpátek. Zní to asi směšně, že ten váš útulnej domek u hlavní silnice, s telefonem a elektrikou a kabelovkou a s tím vším, je na vokraji divočiny, ale je to tak.“ Ohlédl se na Ellie. „Já jen říkám, že bys tu určitě nechtěla zabloudit, že ne, Ellie? Mohla bys ztratit cestu a kdo ví, kde bys pak mohla skončit.“

„Já nezabloudím, pane Crandalle.“ Na Ellie to udělalo patřičný dojem. Louis si všiml, že není vyděšená, jen trochu vystrašená. Zato Rachel se dívala na Juda znepokojeně a Louis sám byl mírně znepokojený také. Příkládal to instinktivnímu strachu městských lidí z lesů. Louis nadržel v ruce kompas od svých skautských dob před dvaceti lety a najít cestu podle Polárky nebo podle mechu na stromech by dokázal asi stejně, jako uvázat dračí smyčku nebo turbánek.

Jud je přehlédl a pousmál se. „Od čtyřiatřicátýho roku se tu nikdo neztratil,“ řekl. „Aspoň nikdo místní. Poslední se tu ztratil Will Jeppson – a to žádná velká ztráta nebyla. Kromě Stannyho Bocharda byl Will asi největší vochlasta na tyhle straně od Bucksportu.“

„Říkal jste nikdo místní,“ řekla Rachel trochu nejistě a Louis jí málem mohl číst myšlenky: *My nejsme místní*. Aspoň zatím ne.

Jud po chvíli přikývl. „Každej druhej nebo třetí rok nám tu zabloudí nějakej turista, protože si myslí, že takhle u hlavní silnice se nemůže ztratit. Ale žádněj z nich se neztratil nadobro, paninko. Nedělejte si s tím starosti.“

„Žijí tu losi?“ zeptala se Rachel rozechvěle a Louis se usmál. Když se Rachel chtěla bát, musela se bát hodně.

„Jo, občas potkáte losa,“ řekl Jud, „ale ten vám nic neudělá. V říji jsou krápně podrážděný, ale jinak se na vás leda tak podívaj. V říji jsou alergický akorát na lidi z Massachusetts. Nevím proč, ale je to tak.“ Louis si pomyslel, že Jud žertuje, ale nebyl si jistý; Jud se tvářil naprosto vážně. „Viděl jsem to několikrát na vlastní voči. Nějakej chlápek ze Saugusu nebo z Miltonu nebo z Westonu sedí na stromě a řve o stádu losů, který jsou velký jak kempingový přívěsy. Vypadá to, jako by ty losi na tom chlápkuvi nebo na ty ženský *vycejtili*, že pocházej z Massachusetts. Třeba jen smrděj novejšma šatama od L. L.

Beána, co já vím. Rád bych si přečet nějaký vědecký pojednání vod jednoho z těch studentů, co se zabývají zvířatama, ale takový nejspíš nikdo nenapíše.“

„Co je to říje?“ zeptala se Ellie.

„S tím si nelam hlavu,“ řekla Rachel. „Nechci, abys sem chodila bez někoho dospělého.“ Rachel se o krok přiblížila k Louisovi.

Jud se zatvářil provinile. „Nechtěl jsem vás vystrašit, Rachel. V tomhle lese se nemusíte bát. A tohle je dobrá cesta, jen na jaře je trochu rozbahněná a pořád trochu rozblácená – kromě pětapadesátého, kdy bylo nejsušší léto, jaký pamatuju – ale kruci, neroste tu ani škumpa, ani žádný další jedovatiny, jaký rostou třeba za školou, tak pozor na to, Ellie, jestli nechceš strávit tři neděle života škrobovejma koupelema.“

Ellie si zakryla ústa rukou a zahihňala se.

„Je to *bezpečná* cesta,“ řekl Jud s vážnou tváří Rachel, která stále nevypadala příliš přesvědčeně. „Vsadím se, že by po ní mohl jít i Gage. Děcka z města tu hodně chodí, to už jsem vám říkal. A taky ji udržují. Nikdo jim to nenakazuje, dělaj to samy vod sebe. Nechtěl bych, aby si ji Ellie zvošklivila.“ Naklonil se k ní a zamrkal. „Takhle je to se spoustou věcí v životě, Ellie. Drž se cesty a všechno bude v pořádku. Když z ní sejdeš, jseš ztracená, když nemáš trochu štěstí. Pak se musí najít někdo, kdo za tebou pošle pátračí četu.“

Šli dál. Louis začal pociťovat v zádech tupou bolest od sedačky. Každou chvíli ho Gage popadl za vlasy a radostně ho za ně zatahal nebo ho vesele kopl do ledvin. Pozdní komáři mu poletovali kolem obličeje a krku a z jejich bzúčení se mu rozslzely oči.

Cesta se stáčela dolů a klikatila se mezi starými jedlemi, až se zařizla do husté změti ostružinového podrostu. Byla *rozčvachtaná* a Louisovy boty mlaskaly v bahně a stojaté vodě. Jednu chvíli museli přes dva velké drny překonat menší bažinu. To bylo nejhorší místo. Pak už začali znovu stoupat mezi vzrostlými stromy. Gage nějak záhadně přibral deset liber a vzduch se podobně záhadně oteplil o deset stupňů. Z Louise jen lilo.

„Jak to jde, miláčku?“ zeptala se Rachel. „Nechceš, abych ho chvíli nesla?“

„Ale ne, jde to,“ řekl a byla to pravda, ačkoliv mu srdce divoce

bušilo. Daleko snadněji fyzická cvičení předepisoval, než je sám konal.

Jud šel s Ellie po boku; její citrónově žluté kalhoty a červená halenka jasně zářily do zelenohnědého lesního příšeří.

„Lou, ví on vůbec, kam nás vede, co myslíš?“ zeptala se Rachel tichým, trochu znepokojeným hlasem.

„No jistě,“ řekl Louis.

Jud vesele zavolal přes rameno: „Už jsme skoro na místě... vydržíte to, Louisi?“

Panebože, pomyslel si Louis, tomu chlapovi je přes osmdesát, a snad se ani nezapotil.

„Je mi fajn,“ odpověděl trochu podrážděně. Byla to zřejmě pýcha, která ho vedla k opakování těch slov, přestože cítil náběh na infarkt. Usmál se, nadhodil si sedačku a pokračoval v cestě.

Vystoupali na druhý kopec. Cesta se znovu začala svažovat mezi vysoké keře s nízkým podrostem. Pak se zúžila a Louis uviděl, jak Jud s Ellie vcházejí do obloukové brány z omšelých prken, na níž byl zašlý, sotva čitelný černý nápis ŘBITOV ZVÍŘÁTEK.

Vyměnili si s Rachel pobavené pohledy a prošli obloukovou branou. Instinktivně našli svoje ruce, jako by se sem přišli vzít.

Podruhé toho dopoledne zachvátil Louise údiv.

Nebyl tu žádný koberec jehličí, ale dokonalý kruh udržovaného trávníku, snad čtyřicet stop v průměru, obklopený ze tří čtvrtin hustou změť křovin a z jedné čtvrtiny letitým polomem přes sebe napadaných stromů, který vypadal zlověstně a nebezpečně. *Kdyby to chtěl člověk prolézt nebo přelézt, aby si vzal brnění*, pomyslel si Louis. Mýtina byla plná tabulek, které zřejmě zhotovily děti ze všech možných materiálů, které si někde vyškemraly nebo vypůjčily – z bedýnkových lišt, z odřezků dřeva, z kousků zohýbaného plechu. A přece, když se člověk rozhlédl kolem po nízkých keřích a neuspořádaných stromech, které musely bojovat o místo na slunci, přes těžkopádnou architekturu toho místa a fakt, že za všechno tady nesou odpovědnost lidé, přes to všechno tu panoval určitý soulad. Lesnaté pozadí propůjčovalo tomu místu jakousi podivnou hloubku, půvab, který nebyl křesťanský, ale pohanský.

„To je nádhera,“ řekla Rachel, ale neznělo to přesvědčivě.

„*Ou!*“ vyjekla Ellie.

Louis si sejmul Gaga ze zad a vyprostil ho ze sedačky, aby mohl lézt. Louisova záda vydechla úlevou.

Ellie přecházela od jednoho pomníčku k druhému a nad každým vykřikovala. Louis šel za ní, zatímco Rachel dohlížela na Gaga. Jud se usadil se zkříženýma nohama, opřel se zády o velký balvan a pokuřoval.

Louis si uvědomil, že to tu je neuspořádané jen *zdanlivě*; pomníčky byly postaveny v neumělých soustředných kruzích.

KOCOUR ŠMUKY, hlásal nápis na jedné bedýnkové liště. Byl vyvedený dětskou rukou, ale pečlivě. BYL POSLUŠNEJ. A pod tím: 1971 – 1974. Kousek dál na vnějším kruhu se Louis dostal k pomníčku z přírodního kousku dřeva, na němž byl vybledle červený, ale dokonale čitelný nápis: BIFFER. A pod tím dětské verše: BIFFER VŠECHNO VYČUCHAL / KAŽDÝMU RADOST UDEĹLAL.

„Biffer byl Desslerovic kokršpaněl,“ řekl Jud. Patou si vyhloubil v zemi důlek a pečlivě tam odklepával popel. „Vloni ho přejeli popeláři. Hruža, co?“

„To je,“ přitakal Louis.

Některé hroby byly ozdobeny květinami, zčásti čerstvými, ale většinou starými, mnohdy shnilými. Přes polovinu nápisů, které se Louis pokoušel rozluštit, už omšelo do částečné nebo úplně nečitelnosti. Někde nebyly nápisy vidět vůbec a Louis se dohadoval, že byly napsány křídou nebo pastelkou.

„Mami!“ volala Ellie. „Tady je hrobeček zlaté rybičky! Pojd’ se podívat!“

„Dostanu se tam,“ řekla Rachel a Louis se na ni podíval. Stála sama za hranicí vnějšího kruhu a vypadala velmi nesvá. Louis si pomyslel: *I tady je neklidná*. Nikdy jí nebylo dobře v místech poznamenaných smrtí (jako kdyby někomu bylo, napadlo ho), zřejmě musela myslet na svou sestru. Rachelina sestra zemřela velmi mladá a zanechala v ní jizvu, které se Louis nesměl dotknout, jak poznal velice brzy po svatbě. Jmenovala se Zelda a zemřela na míšní meningitidu. Její zhoubná nemoc se zřejmě vlekla a byla bolestivá a nepříjemná a Rachel byla zrovna v nejcitlivějším věku. Pomyslel si,

že by jí neškodilo, kdyby na všechno zapoměla.

Zamrkal na ni a Rachel se vděčně usmála.

Louis se rozhlédl. Byli na pasece. To zřejmě vysvětlovalo, proč se tu tak dařilo trávě – pronikalo sem slunce. Stejně se však musela zalévat a udržovat. To znamenalo nosit sem vodu v plechovkách nebo kožených vacích, které byly určitě těžší než Gage v sedačce. Znovu si pomyslel, že to je u dětí zvláštní, udržovat hřbitov tak dlouho. Z vlastního dětství i ze zkušenosti s Ellie věděl, že děti rychle zahoří a rychle ochladnou.

Směrem do středu byly hroby stále starší. Dalo se přečíst méně a méně nápisů, ale ty, které se přečíst daly, dýchaly na člověka minulostí. TRIXIE, ZABYTÁ NA SILNICI 15. 9. 1968. V témže kruhu bylo široké prkno, zapuštěné hluboko do země. Mrazy a tání je zkroutily a naklonily ke straně, ale Louis dokázal přečíst nápis: NA PAMÁTKU MARTY, NAŠEHO MILÝHO KRÁLIČKA. ZEMŘELA 1. BŘEZNA 1965. V dalším kruhu byly pomníčky: GEN. PATTON (NÁŠ! DOBŘEJ! PES! hlásal nápis) s datem 1958 a POLYNESIA (zřejmě papoušek, pokud si Louis dobře vzpomínal na doktora Doolittle), která naposled vykřikla své „Přihraj krekr“ v létě 1953. V dalších dvou kruzích nebyl jediný čitelný nápis, ale pak, stále ještě daleko od středu, byl pískovcový náhrobek s hrubě vytesaným nápisem: HANIČKA, NEJLEPŠÍ PES, KTERÝ ŽIL V LETECH 1929-1939. Třebaže pískovec je poměrně měkký – následkem toho byl nyní nápis sotva znatelný – Louis si nedovedl představit tu spoustu hodin, které muselo strávit dítě tesáním těch několika slov do kamene. Takové vyjádření lásky a smutku mu připadalo ohromující; to mnohdy nedokázali udělat rodiče pro své rodiče nebo pro děti, když jim umřely mladé.

„Tak tohle je pěkně starý hrob,“ řekl Judovi, který se k němu zvolna blížil.

Jud přikývl. „Pojďte sem, Louisi. Chtěl bych vám něco ukázat.“

Vydali se ke třetímu kruhu od středu. Na rozdíl od vnějších kruhů, které vypadaly dost nahodile, byl velice zřetelný. Jud se zastavil u malé břidlicové tabulky, která spadla z náhrobku. Opatrně poklekl a zasadil ji zpět na místo.

„Bejval na ní nápis,“ řekl Jud. „Sám jsem ho ryl, ale už omšel.

Pohřbil jsem tu svýho prvního psa. Spot se jmenoval. Zašel stářím ve čtrnáctým roce, kdy začala první světová.“

Louis se zadumaně vydal ke středu a zkoumal některé nápisy. Tenhle hřbitov byl starší než mnohé lidské hřbitovy. Žádný nápis se nedal přečíst a četné hroby byly téměř pohlceny lesní půdou. Jeden tonul ve vysoké trávě. Když ji Louis odhrnul, ozval se ze země tichý, podrážděný zvuk odporu. V úseku, který Louis odkryl, pobíhali slepí brouci. Pocítil lehké zamrazení a pomyslel si, *Tak tohle je mohylový háj zvířecích obětí. Nevím, jestli se mi to líbí.*

„Jak staré jsou tyhle?“

„Tak to teda nevím,“ řekl Jud a vrazil si ruce hluboko do kapes. „Když Spot umřel, už tu byly. Měl jsem tehda fůru kamarádů. Pomohli mi pro něj vykopat hrob. Mimochodem, kopání tu není lehký, zem je strašně kamenitá. Já jim párkrát taky pomoh.“ Kostnatým prstem ukazoval kolem sebe. „Támhle leží pes Peta LaVasseura, jestli si dobře vzpomínám, a támhle v té řadě zase tři kočky Albiona Groatleyho.

Starej Fritchie choval poštovní holuby. S Alem Groatleym a Carlem Hannahem jsme pohřbívali jednoho, kterýho dostal pes. Leží támhle.“ Zamyšleně se odmlčel. „Zbyl jsem z těch chlapů poslední. Všichni mí kamarádi jsou mrtví. Dočista všichni.“

Louis nic neříkal, jen stál a s rukama v kapsách se díval na hroby zvířat.

„Zem je tu kamenitá,“ opakoval Jud. „Řek bych, že tady se stejně nedá pěstovat nic jinýho než mrtvolý.“

Na trávě se tiše rozkňoural Gage. Rachel ho přinesla na zádech.

„Má hlad,“ řekla. „Myslím, že se musíme vrátit, Lou. *Prosím, pojďme, ano?* dožadovaly se její oči.

„Jistě,“ odpověděl. Hodil si na záda sedačku a otočil se, aby mu do ní Rachel mohla chlapce usadit. „Ellie, no tak, Ellie, kde jsi?“

„Támhle je,“ řekla Rachel a ukázala k polomu. Ellie po něm šplhala, jako by to byly ribstoly ve školce.

„Slez z toho přece, holčičko!“ zavolal na ni znepokojeně Jud. „Jestli špatně šlápneš, ty starý stromy se pohnou a zloměj ti nohu.“

Ellie seskočila. „Au,“ vykřikla a šla k nim. Držela se za zadek. Kůže zůstala neporušená, ale ostrá stará větev jí roztrhla kalhoty.

„Co jsem říkal,“ pocuchal jí Jud vlasy. „Na takovejhle prohnilej polom by si netrouf ani starej zálesák, kdyby sem přišel. Napadaný stromy jsou zrádný. Koušou, když můžou.“

„Vážně?“ zeptala se Ellie.

„Vážně. Jsou na sebe napadaný jako stýbla. Kdybys šlápla na ten právej, sesypou se jak domek z karet.“

Ellie se podívala na Louise. „Je to pravda, tati?“

„Asi to tak bude, miláčku.“

„No tohle!“ Ohlédla se na polom a zakřičela: „Roztrhly jste mi kalhoty, vy ošklivé stromy!“

Všichni tři dospělí se zasmáli. Polom ne. Netečně se bělal ve slunci, jak to dělal už celé desítky let. Louisovi připadal jako kostra nějaké dávné příšery, zabité možná smělým a šlechtným rytířem. Dračí kosti na obrovské hromadě.

Připadalo mu, že ten polom mezi zvířecí hřbitov a hluboké lesy, které Jud Crandall později občas mimoděk označil jako „indiánské“, nějak patří. Jeho předstíraná nahodilost byla příliš vyumělkovaná, příliš dokonalá na dílo přírody. Není přece –

Gage ho popadl za ucho, zakroutil mu jím a šťastně se zařehal. Louis okamžitě zapomněl na polom v lesích za zvířecím hřbitovem. Byl čas jít domů.

9

Následujícího dne za ním přišla ztrápená Ellie. Louis si ve své pracovně lepil model. Byl to Rolls-Royce Silver Ghost z roku 1917 – 680 součástí, z toho přes padesát pohyblivých. Byl už skoro hotový a Louis si málem představoval livrejovaného šoféra, přímého následovníka anglických kočárových kočů z osmnáctého či devatenáctého století, jak důstojně sedí za volantem.

Modelům se věnoval už od deseti let. Začal spadem z první světové války, kterého mu koupil strýc Carl, a přes většinu Revellových letadel se během deseti let propracoval k větším a lepším modelům. Měl období lodí v láhvích a období válečných strojů a dokonce období zbraní, které vypadaly tak skutečně, že člověk po stisknutí kohoutku očekával výstřel – stavěl kolty a

winchesterovky a lugery, dokonce si troufl i na buntline speciál. Zhruba posledních pět let se věnoval modelům velkých námořních lodí. Ve své univerzitní kanceláři měl na policích modely *Lusitanie* a *Titanicu*. *Andrea Doria*, kterou dokončil těsně předtím, než se odstěhovali z Chicaga, se vznášela na křbové římse jejich obývacího pokoje. V poslední době přisedlal na klasické vozy a předpokládal, že pokud se v tomto směru bude vyvíjet jako dříve, dalších čtyři nebo pět let mu nic nového nehrozí. Rachel se na manželova koníčka dívala s manželskou shovívavostí, v níž Louis cítil jisté pohrdání; i deset let po svatbě možná věřila, že z toho vyroste. K podobnému přístupu snad přispíval i její otec, který si už od svatby myslel, že má za zetě hňupa.

Třeba, pomyslel si, třeba má Rachel pravdu. Třeba se jednoho dne v sedmatřiceti letech probudím, vyházím všechny ty modely na půdu a začnu lítat na rogalu.

Ellie měla vážný výraz.

Z dálky se sem v jasném vzduchu nedělního rána nesl hlas zvonů, svolávajících věřící.

„Ahoj, tati,“ řekla.

„Ahoj, kočičko. Děje se něco?“

„Ale nic,“ odpověděla, ale její výraz prozrazoval něco jiného; ve tváři měla napsáno, že se toho děje hodně, ale nic z toho díkybohu nehoří. Čerstvě umyté vlasy jí volně spadaly na ramena. V tomto světle vypadala spíše jako blondýnka než jako tmavovláška, jíž se zvolna stávala. Měla na sobě šaty. Louisovi se zdálo, že si jejich dcera každou neděli obléká šaty, ačkoliv s ní nechodí do kostela. „Co to stavíš?“

Opatrně nalepil blatník, než odpověděl. „Podívej se na tohle,“ řekl a podal jí poklici kola. „Vidíš ta dvě R? Hezký detail, co? Jestli poletíme na Den díkůvzdání do Shytownu a budeme mít štěstí na typ L-1011, uvidíš na motorech ten samý znak.“

A teď mi vrať tu poklici, miláčku.“ Podala mu ji.

„U Rolls-Royce se tomu říká kryt kola. Když máš Rolls-Royce, musíš se vyjadřovat vznešeně. Až vydělám svůj druhý milion, taky si jeden pořídím. Rolls-Royce Corniche. Až se pak Gagovi udělá v autě zle, bude zvracet na pravou kůži.“ *A jen tak mimochodem, Ellie, co*

se ti honí hlavou? Ale s Ellie to takhle nešlo. Člověk se jí nesměl zeptat přímo. Nikdy toho na sebe nechtěla moc prozradit. Tuhle vlastnost Louis obdivoval.

„Jsme bohatí, tati?“

„Ne,“ odpověděl, „ale na druhé straně nám nic nechybí.“

„Michael Burns ve školce říkal, že všichni doktoři jsou bohatí.“

„Tak řekni Michaelu Burnsovi, že spousta doktorů *zbohatne*, ale trvá jim to dvacet let... a na univerzitní klinice se zbohatnout nedá. Zbohatnout může specialista. Gynekolog nebo ortoped nebo neurolog. Ti zbohatnou rychleji. Nám, obyčejným doktorům, to trvá déle.“

„Tak proč nejsi specialista, tati?“

Louis už se zase v myšlenkách vrátil ke svým modelům, k tomu, jak ho jednoho dne přestalo bavit stavět válečné letouny, jak byl unavený tanky Tiger a rozmísťováním zbraní (ted' se mu zdálo, že se to udalo přes noc); to stavění lodí v láhvích bylo taky pěkně prostoduché. Pak se zamyslel nad tím, jaké to musí být, prohlížet celý život kladívkovitě znetvořené dětské prsty nebo si navlékat gumové rukavice a jedním zkušeným prstem prozkoumávat ženské vaginy a hledat v nich bulky a poruchy.

„Prostě by se mi to nelíbilo,“ řekl.

Do pracovny vklouzl Church. Zastavil se a jasně zelenýma očima obhlédl situaci. Neslyšně vyskočil na okenní římsu a zřejmě se chystal ke spánku.

Ellie se na něj podívala a zamračila se. Louisovi to připadalo podivné, protože obvykle se Ellie dívala na kocoura s tak láskyplným výrazem, že to bylo až dojemné. Začala přecházet po pracovně a prohlížet si modely. Pak prohodila jakoby náhodou: „Ale že tam na tom řbitově zvířátek bylo hrobečků, co?“

A, tak to jej oč tu běží, pomyslel si Louis, ale nevzhlédl. Podíval se do návodu a začal k vozu připevňovat svítilny.

„To tedy bylo,“ řekl. „Víc než sto.“

„Tati, a proč zvířátka nežijí tak dlouho jako lidé?“

„Některá zvířata žijí skoro stejně dlouho,“ odpověděl, „a některá dokonce ještě déle. Třeba sloni žijí dlouho, a některé mořské želvy jsou tak staré, že lidé to ani nedokáží odhadnout... anebo možná

dokáží, ale nemohou tomu uvěřit.“

Ellie se však s takovou odpovědí nespokojila. „Sloni a mořské želvy nejsou *domácí zvířátka*. *Domácí zvířátka vůbec* nežijou dlouho. Michael Burns říká, že jeden rok u psa je jako devět roků u lidí.“

„Sedm,“ opravil ji bezděčně Louis. „Vím, kam míříš, a máš docela pravdu. Pes, kterému je dvanáct, je už starý pes. Víš, je taková věc, které se říká *metabolismus*, a tenhle metabolismus určuje čas. Dělá také jiné věci – někteří lidé mohou hodně jíst a díky svému metabolismu zůstávají hubení, třeba tvoje maminka. Jiní lidé – například já – tolik jíst nemohou, aby neztloustli. Naše metabolismy jsou různé, v tom to je. Nejvíc ze všeho ale metabolismus slouží jako takové živoucí hodiny. Psi mají hodně rychlý metabolismus, zatímco lidský metabolismus je pomalejší. Většina z nás se dožívá dvaasedmdesát let. A věř mi, dvaasedmdesát je pěkně dlouhá doba.“

Doufal, že to znělo upřímněji, než to ve skutečnosti cítil, protože Ellie vypadala stále ztrápeně. Bylo mu pětatřicet a připadalo mu, že ta léta utekla tak rychle a prchavě jako náhlé zavanutí průvanu pode dveřmi. „Mořské želvy mají dokonce ještě pomalejší metabo –“

„A co kočičky?“ zeptala se Ellie a znovu se podívala na Churcha.

„No, kočky žijí asi tak dlouho jako psi,“ řekl, „aspoň většinou.“

Byla to lež a on to věděl. Kočky žijí dobrodružným životem a často hynou krvavou smrtí, téměř vždy lidem z dohledu. Church tu teď ležel a dřímал na sluníčku (nebo to aspoň předstíral), Church spával každou noc v posteli jeho dcery, Church byl hodný jako koťátko stočené do klubička. A přesto ho Louis viděl plížit se za ptákem se zlomeným křídlem, v zářících očích zvědavost a – ano, na to by Louis přísahal – chladnou rozkoš. Zřídka zabil zvíře, které pronásledoval, ale jednou chytil v uličce mezi jejich činžákem a sousedním velkou krysou. Dal jí pořádně za vyučenou. Byla tak zřízená a zkrvavená, že Rachel, tehdy v šestém měsíci s Gagem, musela odběhnout do koupelny a vyzvracet se. Dobrodružné životy, násilné smrti. Může je chytit pes a roztrhat je, místo aby je jen pronásledoval jako pitomí psi z televizních kreslených filmů, může je zabít jiná kočka, mohou sníst otrávenou návnadu, může je přejet auto. Kočky jsou gangstery zvířecího světa, žijí mimo zákon a často

mimo zákon také umírají. Mnohé z nich se pokojného stáří u krbu vůbec nedožijí.

Ale tohle asi nebylo to pravé povídání pro pětiletou dceru, která se poprvé setkala s faktem smrti.

„Víš,“ řekl, „Churchovi jsou teprve tři roky a tobě je pět. Může ještě žít, až ti bude patnáct, až budeš ve druhém ročníku na střední škole. A to je ještě dlouhá doba.“

„Mně to jako dlouhá doba nepřipadá,“ řekla Ellie a hlas se jí zachvěl. „To *vůbec* není dlouhá doba.“

Louis přestal předstírat, že pracuje na svém modelu, a pokynul jí, aby šla k němu. Posadila se mu na klín a on byl znovu omráčen její krásou, kterou teď ještě umocňovalo vzrušení. Byla snědá jako Levantinka. Tony Benton, jeden z doktorů, s nimiž pracoval v Chicagu, jí říkal 'Indiánská princezna'.

„Miláčku,“ řekl, „kdyby to záleželo na mně, nechal bych Churche žít třeba do sta. Jenže do toho já nemám co mluvit.“

„A kdo tedy?“ zeptala se. „Nejspíš Bůh,“ dodala opovržlivě.

Louis musel potlačit smích. Situace byla příliš vážná.

„Bůh nebo někdo jiný,“ řekl. „Hodiny odtikávají – to je jediné, co o tom vím. Nejsou žádné záruky, holčičko.“

„Já nechci, aby Church byl jako všechna ta mrtvá zvířátka,“ vybuchla v zlostných slzách. „Já nechci, aby Church někdy umřel! Je to můj kocourek! On není Boha! Ať si Bůh pořídí vlastního kocoura! Ať si třeba pořídí všechny starý zatracený kočky a všechny si je pozabíjí! Church je *můj!*“

Z kuchyně se ozvaly kroky a Rachel překvapeně nahlédla do pracovny. Ellie plakala na Louisově rameni. Hrůza byla vyřčena, dostala se ven, její tvář byla známá a člověk si na ni mohl dát pozor. A jestli se s tím nedá nic dělat, dá se to alespoň vyplakat.

„Ellie,“ řekl a pohoupal ji, „Ellie, Ellie, Church není mrtvý; je přece tamhle a spí.“

„Ale *mohl by* být,“ vzlykala. „*Může* kdykoliv umřít.“

Držel ji v náručí a houpal ji ve víře, ať už dobré či špatné, že Ellie pláče kvůli zatvrzelosti smrti, její nepřístupnosti k argumentům nebo slzám malé dívenky; že pláče kvůli její kruté nevyzpytatelnosti; a že pláče kvůli lidské nádherné a hrozně schopnosti překládat

symboly do závěrů, které jsou buď jemné a šlechetné, nebo temně hrůzné. Jestliže všechna ta zvířata zemřela a byla pohřbena, pak Church může zemřít

(kdykoliv)

a být pohřben; a jestliže se to může stát Churchovi, může se to stát její mamince, tatínkovi, malému bratříčkovi. Jí. Smrt byla neurčitá, *Řbitov zvířátek* byl skutečný. V té neurčitosti však byly pravdy, které mohlo odhalit i malé dítě.

Bylo by snadné tady zalhat, podobně jako lhal předtím o věku koček. Jenže lež mohla být později vzpomenua a zahrnuta do záznamu, který si všechny děti v duchu vedou o svých rodičích. Jeho vlastní matka mu takovou lež řekla – neškodnou lež o maminkách, které nacházejí děti v rosnaté trávě, když je chtějí, a ať už ta lež byla sebeneškodnější, Louis nikdy matce nezapomněl, že mu ji řekla – nebo že jí věřil.

„Miláčku,“ řekl, „to se prostě stává. Je to součást života.“

„To je ale *špatná* součást!“ plakala. „To je hodně *špatná* součást!“

Na to se nedalo odpovědět. Ellie plakala. Nakonec přece jen slzy ustaly. Udělala první nezbytný krůček na cestě k nelehkému smíření s pravdou, která nikdy neodezní.

Držel svou dcerku a v nedělním ránu naslouchal zvonění zvonů, které se neslo přes zářijová pole. Až za nějaký čas potom, co přestala plakat, si uvědomil, že stejně jako Church usnula.

Uložil ji do postýlky a sešel dolů do kuchyně, kde Rachel usilovně šlehala těsto na koláč. Zmínil se jí o svém údivu nad tím, že Ellie dokáže takhle vyvádět uprostřed dopoledne; to jí vůbec nebylo podobné.

„Ne,“ řekla Rachel a s bouchnutím postavila mísu na stůl. „To jí není podobné, ale myslím, že toho v noci moc nenaspala. Slyšela jsem, jak se převaluje, a kolem třetí Church vřískal, aby ho pustila ven. To on dělá, jen když je neklidná.“

„Ale proč...?“

„Ty víš proč!“ řekla Rachel rozzlobeně. „Kvůli tomu zatracenému hřbitovu! To jí vážně rozrušilo, Lou. Byl to její *vůbec* první hřbitov, a prostě... ji to rozrušilo. Za *tenhle* výlet tvému příteli

Judu Crandallovi žádný děkovný list nepošlu.“

A najednou je to můj přítel, pomyslel si Louis zasněně a znepokojeně zároveň.

„Rachel –“

„A nechci, aby tam někdy šla znovu.“

„Rachel, to byla pravda, co Jud říkal o té pěšině.“

„Tady nejde o *pěšinu* a ty to víš.“ Znovu vzala mísu a začala šlehat těsto ještě usilovněji. „Jde o to zatracené *místo*. Je nezdravé. Děti tam chodí a udržují hroby, udržují pěšinu... to je sakra *morbidní*. Ať už mají děti v tomhle městě jakoukoliv nemoc, nechci, aby ji chytila Ellie.“

Louis na ni rozpačitě zíral. Byl víc než napůl přesvědčený, že jedna z věcí, které držely jejich manželství pohromadě, zatímco každoročně docházely zprávy o rozpadu dvou nebo tří manželství jejich přátel, byla společná úcta k tajemství – jen zpola uchopitelná, ale nikdy nevyřčená myšlenka, že snad, když se člověk dostane do určité mezní situace, taková věc jako manželství přestane existovat, stejně jako kterýkoli jiný svazek; každá duše pak stojí samostatně a vzdoruje racionalitě. To bylo to tajemství. A nezáleželo na tom, jak moc si člověk myslí, že zná svého partnera, protože stejně občas naráží na zdi a padá do jam. A někdy (díkybohu zřídka) vběhne do prostoru naprosté nepřátelské cizoty, podobné turbulenci čistého vzduchu, která může zdánlivě bez příčiny otrást letadlem. Může to být lidský přístup nebo víra, kterou člověk neočekává, něco tak zvláštního (alespoň pro něj), že se to zdá téměř psychotické. Pak musí jen lehce našlapovat, pokud si cení svého manželství a klidu ducha; musí se pokusit upomenout, že hněv v této chvíli poznání je výsadou bláznů, kteří skutečně věří, že je možné poznat myšlení toho druhého.

„Ale miláčku, vždyť je to jen hřbitov zvířátek,“ řekl.

„A to, jak tam teď vyváděla,“ ukázala na dveře pracovny vařečkou od těsta, „ty si myslíš, že je to *pro ni* jen hřbitov zvířátek? To v ní zanechá jizvu, Lou. Ne. Už tam víckrát nepůjde. Není to tou pěšinou, je to tím *místem*. Tam má pocit, že Church už umře.“

Louis měl chvíli šilený dojem, že stále mluví s Ellie; že si jen vzala chůvy a matčiny šaty a věrnou, velmi věrnou Rachelinu masku.

Dokonce i výraz měla stejný – na povrchu klidný a zatvrzelý, uvnitř však zraněný.

Zaváhal, protože mu téma připadalo příliš rozsáhlé; připadalo mu, že je nelze přejít jen z úcty k tajemství... nebo k osamělosti. Zaváhal, protože se mu zdálo, že mívá nějaký obrovský jev, který vyplňuje téměř celý prostor, a to člověk může udělat jen tehdy, když před tím zavře oči.

„Rachel,“ řekl, „ale Church *umře*.“

Zuřivě se na něj podívala. „O to tu asi nejde,“ řekla s důrazem na pečlivou výslovnost každého slova, jako by mluvila k opožděnému dítěti. „Church nezemře dneska nebo zítra –“

„Pokoušel jsem se jí jen říct, že –“

„Nebo *pozítří*, nebo snad po *letech* –“

„Ale miláčku, to přece nemůžeme vě-“

„Ale samozřejmě *můžeme!*“ vykřikla. „Dáváme na něj pozor, věnujeme se mu, takže *neumře*, nikdo tady *neumře*, tak proč chceš oblbovat malou holku něčím, čemu nemůže rozumět, dokud trochu nevypěstuje?“

„Rachel, poslouvej.“

Ale Rachel neměla v úmyslu poslouchat. Byla celá rozvášněná. „Je už tak dost těžké smířit se se smrtí – zvířete nebo kamaráda nebo příbuzného – když už k tomu dojde. A ne z toho dělat nějakou... turistickou atrakci... lesní hřbitov pro zvířata...“ Slzy jí stékaly po tvářích.

„Rachel,“ řekl a zkusil jí položit ruce na ramena. Setřásla je rychlým podrážděným pohybem.

„Nech toho,“ řekla. „Nemáš nejmenší ponětí, o čem mluvím.“

Vzdychl. „Mám pocit, že jsem nějakým skrytým propadlištěm spadl do obrovského mixéru,“ řekl a doufal, že se Rachel usměje. Nestalo se. Upírala na něj temný a plamenný pohled. Uvědomil si, že je rozzuřená; ne jen rozzlobená, ale naprosto rozzuřená.

„Rachel,“ vyhrkl náhle, aniž přesně věděl, co chce říct, „jak ses v noci *vyspala?*“

„Panebože,“ řekla opovržlivě a odvrátila se; stačil však ještě zachytit zraněný záblesk v jejích očích. „To je dobré. To je tedy *skutečně* dobré. Ty se nikdy nezměníš, Louisi. Když něco nejde, jak

by mělo, hodí se to na Rachel, co? Rachel má zas jeden ze svých podivných emotivních stavů.“

„To není fér.“

„Ne?“ Vzala mísu s těstem a odnesla ji k troubě. Hlučně ji postavila na blízký stolek a s pevně sevřenými rty začala vymazávat pekáč.

Trpělivě na ni promluvil: „Na tom není nic špatného, když se dítě dozví něco o smrti, Rachel. Vlastně si myslím, že je to nezbytné. Elliina reakce – její pláč – mi připadá naprosto přirozená. Je to –“

„Ano, ten pláč *zněl* přirozeně,“ řekla Rachel a znovu se k němu otočila. „Znělo to *velice* přirozeně, když plakala nad svou kočkou, která je dokonale živá –“

„Nech toho,“ řekl. „Nemá to smysl.“

„Já už o tom nechci mluvit.“

„To budeme muset,“ řekl, teď už také rozčilený. „Ty sis své řekla – teď je řada na mně...“

„Už tam nikdy nepůjde. Pro mě je to uzavřená záležitost.“

„Ellie už od loňska ví, jak děti přicházejí na svět,“ řekl Louis záměrně. „Dali jsme jí Myersovu knihu a mluvili jsme o tom s ní, vzpomínáš si? Oba jsme se shodli na tom, že děti mají vědět, jak přicházejí na svět.“

„To s tím přece nemá co –“

„Ale má!“ odbyl ji. „Když jsem s ní v pracovně mluvil o Churchovi, vzpomněl jsem si na svou matku, jak mě oblbla nějakou směšnou historkou, když jsem se jí zeptal, kde ženy berou děti. Nikdy jsem na tu lež nezapomněl. Myslím, že děti nezapomínají na lži svých rodičů.“

„Ale to, odkud přicházejí děti, nemá nic společného s tím zatraceným zvířecím hřbitovem!“ křičela na něj Rachel a on v jejích očích vyčetl *Jen si klidně mluv v průměrech celou noc a celý den, jestli ti to dělá dobře, Louisi; mluv si, až zmodráš, ale já to stejně neberu.*

Přesto se znovu pokusil.

„Víš o tom, jak se rodí děti; to místo v lesích ji jen inspirovalo k přemýšlení o opačné stránce věci. Je to naprosto přirozené. Ve skutečnosti si myslím, že je to úplně ta nejpřirozenější –“

„*Nechceš s tím přestat?!*“ zařvala náhle – skutečně zařvala – a Louis překvapeně ucouvl. Loktem vrazil do sáčku s moukou na kuchyňské lince a shodil jej na zem. Sáček se otevřel a mouka se v bílém oblaku vysypala.

„Doprdele,“ řekl sklíčeně.

Nahoře začal brečet Gage.

„No to je úžasné,“ rozkřikla se Rachel. „Vzbudil jsi dítě. Díky za nádherné, poklidné a pohodové nedělní dopoledne.“

Prošla kolem něj a on ji chytil za ruku. „Chtěl bych se tě na něco zeptat,“ řekl, „protože vím, že pozemským bytostem se může stát všechno – doslova *všechno*. Jako doktor to musím vědět. Chceš jí vysvětlit ty, co se stane jejímu kocourovi, jestli dostane psinku nebo leukémii – kočky jsou náchylné k leukémii, jestli to nevíš – nebo jestli ho přejede auto. Chceš to být ty, Rachel?“

„Pusť mě,“ zasyčela. Hněv v jejím hlase však byl slabší než zraněný a hrůzou užaslý výraz v jejích očích – *Já o tom nechci mluvit, Louisi, a ty mě k tomu nepřinutíš*, říkal ten pohled. „Pusť mě, chci být u Gaga dřív, než vypadne z p-“

„Možná že bys jí to *měla* opravdu říct ty. Můžeš jí říct, že my o tom nemluvíme, že slušní lidé o tom nemluví, prostě to jen pohrbí, ale už neříkají 'pohřbený', z toho by mohla mít komplex.“

„*Já tě nenávidím!*“ vzlykla Rachel a vytrhla se mu.

Přišlo mu to samozřejmě líto a bylo už samozřejmě pozdě.

„Rachel –“

Strčila do něj a rozplakala se.

„Nech mě na pokoji. Mám tě plné zuby.“ Zastavila se v kuchyňských dveřích a otočila se k němu. Slzy jí stékaly po tvářích. „Nechci, aby se o tom před Ellie znovu mluvilo, Lou. A myslím to vážně. Na smrti není nic přirozeného. *Nic*. A ty jako doktor bys to měl *vědět*.“

Otočila se a zmizela. Louis osaměl v prázdné kuchyni, která stále vibrovala jejich hlasy. Nakonec odešel do komory pro koště. Při zametání si vzpomněl na její poslední slova a uvědomil si propastný rozdíl v jejich názorech, rozdíl, který zůstával tak dlouho skrytý. On jako doktor přece věděl, že smrt je vedle narození ta nejpřirozenější věc na světě. Daně nejsou přirozené, lidské konflikty také ne;

společenské konflikty také ne; prosperita a krize jakbysmet. Na konci je jen čas a náhrobky, které omší a časem se stanou bezejmennými. I mořské želvy a obrovské sekvoje jednou odejdou ze světa.

„Zelda,“ řekl nahlas. „Panebože, to pro ni muselo být hodně zlé.“

Zůstala otázka, zda to má nechat být, nebo s tím zkusit něco udělat.

Vysypal lopatku do koše. Mouka sklouzla s tichým zašustěním a poprášila prázdné kartony a plechovky.

10

„Doufám, že si to Ellie moc nebrala,“ řekl Jud Crandall. Ne poprvé měl Louis pocit, že ten člověk má zvláštní – a dost nepříjemnou – schopnost sáhnout přímo na bolavé místo.

Seděl s Judem a Normou Crandallovými na jejich verandě. Byl příjemný večer a místo piva popíjeli ledový čaj. Na patnáctce byl rušný provoz nedělního večera – lidé si uvědomují, že každý hezký víkend na sklonku léta může být poslední, pomyslel si Louis. Zítra už se naplno ujme své práce na klinice maineské univerzity. Během včerejška a dneška přijížděli studenti, zabydlovali nájmy v Oronu a plnili kolejní pokoje, stlali si, potkávali staré známé a reptali na začátek přednášek v osm a na stravu v menze. Rachel se k němu celý den chovala chladně – ne, spíše mrazivě – a on věděl, že až se vrátí z návštěvy domů, bude jeho žena už v posteli, Gage bude pravděpodobně u ní a budou tak namačkáni na kraj postele, že chlapci bude hrozit pád na zem. Jeho vlastní polovina postele se rozroste na tři čtvrtiny a bude vypadat jako velká prázdná poušť.

„Říkal jsem, že doufám –“

„Promiňte,“ řekl Louis. „Trochu jsem se zasníl. Byla trochu rozrušená, to ano. Jak jste to uhodl?“

„My už tu pamatujem děti,“ řekl. Něžně vzal svou ženu za ruku a usmál se na ni. „Nemám pravdu, drahá?“

„Spousty dětí,“ řekla Norma Crandallová. „Milujeme děti.“

„Někdy je ten krchov jejich první přímý setkání se smrtí,“ řekl Jud. „Viděj lidi umírat v televizi, ale vědí, že je to hraný, jako v těch starejch westernech, který se promítaly v kinech v sobotu

vodpoledne. V televizi a ve westernech se jen popadnou za břicho nebo za prsa a padnou. To místo nahoře na kopci je pro ně zřejmě mnohem skutečnější než biják a televize dohromady, to je jasný.“

Louis přikývl a pomyslel si: *Tohle řekněte mé manželce, proč ji to neřeknete?*

„S některejma dětma to ani nehne, aspoň to na nich člověk nevidí, i když spousta z nich si to tak nějak... vodnese v kapsách domů a pak si to teprv přebere, stejně jako to dělaj s tím vším harampádím, co sbíraj. Většina z nich to nese dobře. Ale některý... pamatuješ si na toho malýho Hollowayovic kluka, Normo?“

Přikývla. Ve sklenici, kterou držela v ruce, jemně zacinkal led. Brýle jí visely na prsou a světla projíždějícího auta jasně ozářila řetízek. „Měl *tak* divoké sny,“ řekla. „Zdalo se mu o mrtvolách, které vycházejí ze země, a já nevím, co všechno ještě. Pak mu umřel pes – snědl nějakou otrávenou návnadu, aspoň se to říkalo po městě, ne, Jude?“

„Otrávenou návnadu,“ přikývl Jud. „To si lidi většinou mysleli, to jo. Bylo to v pětadvacátým roce. Billymu Hollowayovi bylo tehda asi deset. Chtěl se stát senátorem. Později kandidoval do Sněmovny reprezentantů, ale neuspěl. To bylo někdy před Korejskou válkou.“

„Vystrojil s několika kamarády svému psu pohřeb,“ rozpomněla se Norma. „Byl to jen takový voříšek, ale on ho miloval. Vzpomínám si, že jeho rodiče byli tak trochu proti tomu pohřbu, aby neměl těžké sny a tak, ale proběhlo to dobře. Dva starší chlapci udělali rakev, vid', Jude?“

Jud přikývl a dopil svůj ledový čaj. „Dean a Dan Hallovi,“ řekl. „Byli tam ještě s tím dalším klukem, s kterým Billy kamarádil – nevzpomínám si na jeho křestní jméno, ale určitě to byl jeden z Bowieovic kluků. Pamatuješ si na Bowieovy, co bydleli v tom starým Brochettovic domě na středním okruhu, Normo?“

„Jak by ne!“ řekla Norma tak vzrušeně, jako by se to všechno udalo včera... a možná, že to tak v její mysli bylo. „Byl to Bowie! Alan nebo Buřt –“

„Mohl to bejt taky Kendall,“ souhlasil Jud. „V každém případě si pamatuju na tu hádečku, kdo jako bude stát u rakve. Ten hafan nebyl moc velkej, a tak tam bylo místo jen pro dva. Hallovi kluci tvrdili, že

to musej bejt voní, protože stloukli rakev, a taky proto, že jsou dvojčata – takový ty hodně podobný, víte? Billy povídal, že neznali Bowsera – to byl ten pes – tak dobře, aby mohli stát stráž. 'Můj táta říká, že to můžou bejt jen dobrý známý,' takhle jim to řek, 'a ne jen tak nějakej *truhlář*.'“ Jud a Norma se tomu zasmáli, Louis se jen pousmál.

„Už se kvůli tomu málem začali rvát, když jim do toho Mandy Hollowayová, Billyho sestra, přinesla čtvrtý díl Britský encyklopedie,“ řekl Jud. „Její táta, Stephen Holloway, byl jedinej doktor na tyhle straně Bangoru a tehda taky Bucksportu, Louisi, a byla to jediná rodina v Ludlow, která si mohla dovolit encyklopedii.“

„Taky měli první elektrické osvětlení,“ podotkla Norma.

„V každým případě,“ shrnul to Jud, „vyšla z toho baráku povznesená osmiletá Mandy, hlavu hrdě vztyčenou, sukýnky rozevlátý, a tu bichli v náručí. Billy a ten Bowieovic kluk – musel to bejt Kendall, ten co ve dvačtyřicátým havaroval a uhořel v Pensacole při výcviku bojovějch pilotů – se už chtěli pustit do těch Hallovejch dvojčat kvůli tomu kvůli výsadě bejt u rakve toho ubohýho starýho otrávenýho vořecha.“

Louis se začal pochechtávat. Brzy už se smál nahlas. Cítil, jak z něj opadávají zbytky napětí z ošklivé hádky s Rachel.

„A vona povídá: 'Počkejte, počkejte! Koukněte na tohle!' A tak toho nechali a koukali. A jestli jim sakra –“

„Jude,“ řekla Norma káravě.

„Promiň, drahá; nechal jsem se unést vyprávěním, vždyť mě znáš.“

„Právě proto,“ řekla.

„A ať se propadnu, jestli nevotevřela tu knížku na hesle POHRBY, kde byl vobrázek z funusu královny Victorie. Po vobou stranách tý rakve stálo asi devětačtyřičet lidí, některý se potili a zvedali nosítka, některý jen tak postávali kolem ve svejch pohřebních kabátech a vysokejch límečkách, jako by čekali na oznámení kurzů na dostihách. A Mandy povídá: 'Jestli je to státní pohřeb, může vás bejt, kolik chce. Tak praví kniha!'“

„A tím se to vyřešilo?“ zeptal se Louis.

„V tom byla ta finta. Nakonec jich bylo asi dvacet a vypadali

přesně jako na tom vobrázku, co jim ukázala Mandy, až na ty límečky a cylindry. Mandy tomu velela, to teda jo. Postavila je do lajny a dala jim každému kytku – pampelišku nebo pantoflíček nebo sedmikrásku – a vyrazili. Sakra, vždycky jsem byl přesvědčenej, že to tahle země prošvihla, když si ne zvolila Mandy Hollowayovou do Kongresu.“ Zasmál se a zavrtěl hlavou. „No a to je konec historiky vo Billyho špatnejch snech, způsobenejch tím krchovem. Pak toho psa oplakal a pak s tím skončil a pak žil dál. Tak to děláme asi všichni.“

Louis si znovu vzpomněl na Rachelinu skoro hysterii.

„Vaše Ellie se z toho dostane,“ řekla Norma a napřímila se. „Musíte si myslet, že tu mluvíme jen o smrti, Louisi. My už ji s Judem máme blízko, ale nemyslím si, že někomu z nás už klepe na dveře –“

„Samozřejmě že ne, to je nesmysl,“ řekl Louis.

„- A přece to není tak špatná myšlenka, blíže se s tím seznámit. Dneska... já nevím... nikdo o tom zřejmě nechce mluvit ani přemýšlet. Stáhli to z televize, protože si myslí, že by to mohlo ublížit dětem... jejich myšlení... a lidé chtějí zavřeně rakve, aby se nemuseli dívat na nebožtíka nebo mu říct sbohem... jako by na to na všechno chtěli zapomenout.“

„A zároveň přišli na kabelovce s těma filmama vo lidech,“ –Jud se podíval na Normu a odkašlal si – „vo lidech, který dělaj to, co se obvykle dělává za staženejma záclonama. Zvláštní, jak se z generace na generaci věci měněj, co?“

„To ano,“ souhlasil Louis, „mění se.“

„My jsme taky přišli z jiný doby,“ řekl Jud téměř omluvně. „Měli jsme se smrtí víc co do činění. Zažili jsme chřipkovou epidemii po válce, umírající těhotný ženský, děti, který umíraly na infekci a horečky, takže nám teď připadá, jako by doktoři měli nějakou kouzelnou hůlku. Když jsme byli s Normou mladý, tak kdo měl rakovinu, měl to spočítaný. Ve dvacátejch letech žádný ozařování nebylo! Dvě války, vraždy, sebevraždy...“

Na chvíli se odmlčel. „Znali jsme ji jako přítele i jako nepřítel,“ řekl nakonec. „Můj brácha Pete umřel na perforaci slepáku ve dvanáctým roce, když byl prezidentem Taft. Petovi bylo jen čtrnáct a dokázal vodpálit baseballovej míček dál než kterejkoliv kluk ve

městě. Tehda člověk nepotřeboval univerzitu, aby poznal smrt, zubatou nebo jak jí všelijak říkali. Ta tehda zavítala do baráku a pozdravila a někdy si dala s člověkem večeři a někdy se mu zakousla do prdele.“

Tentokrát ho Norma neopravila; jen tiše přikývla.

Louis vstal a protáhl se. „Musím jít,“ řekl. „Zítřka mě čeká perný den.“

„No jo, zejtra vám začíná ten kolotoč, co?“ řekl Jud a také vstal. Pak si všiml, že Norma se také pokouší vstát, a podal jí ruku. Vstala s výrazem námahy ve tváři.

„Dneska večer je to zlé, co?“ zeptal se Louis

„Není to tak hrozné,“ odvětila.

„Dejte si na to něco teplého, až půjdete do postele.“

„Dám,“ řekla Norma. „Dávám si stále teplé obklady. A Louisi... o Ellie se nebojte. Seznamování s novými kamarády ji tenhle podzim natolik zaměstná, že nebude mít čas přemýšlet o tom starém místě. Možná se jednoho dne seberou a přemalují některé náhrobky a vytrhají plevel nebo zasázejí květiny. Někdy to dělávají, když je to napadne. A ona se pak bude cítit líp. Seznámí se s tím blíž.“

To těžko, když do toho bude mluvit má žena.

„Přijďte zase nazejtří, abyste mě informoval, jak bylo na klinice. Jestli ovšem budete mít čas,“ řekl Jud. „Oberu vás v kartách.“

„Třeba vás dřív opiju,“ řekl Louis. „A pak vás oberu já.“

„Doktore,“ řekl Jud upřímně, „v ten den, co byste mě vobral v cribbage, bych se svěřil do rukou nějakýho mastičkáře, jako jste vy.“

Za soumraku na konci léta odcházel v jejich doznívajícím smíchu přes silnici k svému domu.

Rachel spala na své straně postele s dítětem schouleným ve fetální poloze. Louis předpokládal, že se jeho žena přes současnou krizi přenesení – v jejich manželství už byly jiné hádky a dny ochlazení, i když tahle z nich byla jistě nejhorší. Cítil se současně smutný, rozzlobený a nešťastný, chtěl to vyřešit, ale nevěděl jak, nebyl si ani jistý, že by první krok měl udělat on. Bylo to všechno tak nesmyslné – pouhé zavanutí větru, které se hnutím mysli změnilo ve vichřici. Jistě, byly tu jiné rozmišky a hádky, ale žádná z nich nebyla tak drsná, jako ta nad Elliinými slzami a otázkami. Připouštěl, že

žádné manželství nemůže bez velké újmy překonat mnoho takových úderů... a pak, místo aby si to člověk přečetl od přítele („Víš, myslím, že bych ti to měl napsat, než se to dozvíš od někoho jiného, Lou; my se s Maggie rozcházíme...“) nebo v novinách, postihne to jeho.

Svlékl se do slípů a nastavil budík na šest hodin. Pak se osprchoval, umyl si vlasy, oholil se a schroupal jednu krémovou trubičku, než si vyčistil zuby – z Normina ledového čaje měl překyselený žaludek. Nebo to možná také bylo z pohledu na Rachel, přitisknutou na kraj své poloviny postele. Vymezení území určuje všechno ostatní, neslyšel to na nějaké přednášce z historie?

Když byl se všim hotov a večer pro něho skončil, odebral se do postele... ale spát nemohl. Bylo tu ještě něco, co ho sžíralo. Naslouchal téměř sladnému dechu Rachel a Gage a hlavou se mu stále dokola honily poslední dva dny. GEN. PATTON... HANIČKA, NEJLEPŠÍ PES, KTERÝ ŽIL... MARTA, NÁŠ MILEJ KRÁLÍČEK... Běsnící Ellie. *Já nechci, aby Church někdy umřel!... On není Boha! Ať si Bůh pořídí vlastního kocoura!* A podobně běsnící Rachel. *Jako doktor bys měl vědět...* A Norma Crandallová: *Jako by na to všechno chtěli zapomenout...* A Jud Crandall jistým, neochvějným hlasem, hlasem z jiného věku: *Někdy si dala s člověkem večeři a někdy se mu zakousla do prdele.*

A ty hlasy se slévaly s hlasem jeho matky, která mu lhala o sexu, když mu byly čtyři, ale o osm let později mu řekla pravdu o smrti, když byla jeho sestřenicí Ruthie zabita při pitomé dopravní nehodě. Nějaký kluk nasekl klíčky od autobagru veřejné správy a rozhodl se, že se projede, až nakonec zjistil, že neumí zastavit. Ten kluk měl jen pár oděrek a zhmožděnin; Ruthie vozidlo rozdrtilo a fairlane strýce Carla byl úplně zdemolovaný. *Ona nemůže být mrtvá*, reagoval na suché matčino oznámení. Slyšel slova, ale zjevně nechápal jejich význam. *Co tím myslíš, že je mrtvá? O čem to mluvíš?* A pak ho ještě napadlo: *Kdo ji pohřbí?* Přestože její otec, Louisův strýc, byl pohřební zřízenec, Louis si nedokázal představit, že by to strýc Carl mohl udělat sám. Ve zmatku a vzrůstajícím strachu se k tomu upnul jako k nejdůležitější otázce. Byla to skutečná hádanka, podobná té, kdo stříhá místního holiče.

Předpokládám, že to udělá Donny Donahue, odpověděla mu matka. Měla zarudlé oči a vypadala strašně unaveně. Tou únavou vypadala skoro nemocná. Je to nejlepší strýčkův kolega v práci. Ach Louisi... ta miloučká malá Ruthie... nesnesu pomyslení, že trpěla... pomodli se se mnou, ano, Louisi? Pomodlíme se za Ruthie. Potřebuju, abys mi pomohl.

A tak v kuchyni poklekli, on a jeho matka, a modlili se. A byla to právě ta modlitba, při které procitl; jestliže se jeho matka modlí za *duši* Ruthie Creedové, znamená to, že její *tělo* odešlo. Před zavřenými očima mu vyvstala příšerná představa Ruthie, která přichází na oslavu jeho třináctých narozenin s polorozpadlými očima vyhrězlými z důlků a modrou plísni v rudých vlasech, a tahle představa v něm vyvolávala nejen pocit odporné hrůzy, ale také pocit hluboké osudové lásky.

Plakal a křičel v největším utrpení, jaké dosud poznal, „Ona nemůže být mrtvá! MAMI, ONA NEMŮŽE BÝT MRTVÁ, JÁ JI MILUJU!“

A matčina odpověď, prázdný hlas, v němž přesto doznívaly prožité představy: mrtvá pole pod listopadovou oblohou, roztroušené, na krajích zahnědlé a zohýbané okvětní lístky růží, prázdné plovárny zarostlé řasami, hniloba, rozpad, prach:

Ale je, hochu. Je mi to líto, ale je mrtvá. Ruthie odešla.

Louis se zachvěl a pomyslel si: *Mrtvá je mrtvá, co ještě chceš?*

Náhle si Louis uvědomil, co zapomněl udělat, proč byl ještě vzhůru poslední noc před nástupem do nového zaměstnání, proč se probíral ve starých smutcích.

Vstal, zamířil ke schodům, ale náhle odbočil chodbou k Elliinu pokoji. Pokojně spala, ústa otevřená, na sobě modré pyžámko s panenkami, z kterého už vyrostla. *Panebože, Ellie*, pomyslel si, *ty rosteš jako z vody*. Church jí ležel mezi roztaženými kotníky, pro svět stejně mrtvý. *Takové slovní hříčky by si měl člověk odpustit.*

Dole u telefonu měli nástěnku, kam si připíchávali různé vzkazy, poznámky a účty. Na jeden lístek napsala Rachel úhlednými velkými písmeny: **VĚCI, KTERÉ MAJÍ BÝT CO NEJDÉLE ODKLÁDÁNY.** Louis si vzal telefonní seznam, vyhledal číslo a poznamenal je na prázdný papír. Pod číslo napsal: *Quentin L. Jolander, MVDr., zavolat*

a domluvit si schůzku ohledně Churche – pokud Jolander nekastruje zvířata, sdělí nám to.

Podíval se na poznámku a zamyslel se, zda už nadešel čas, i když věděl, že nadešel. Z toho špatného pocitu muselo vzejít něco konkrétního, a on se někdy mezi ránem a večerem rozhodl – aniž věděl, že se rozhoduje – že už nechce, aby Church chodil přes silnici, pokud se tomu dá nějak zabránit.

Vzedmuly se v něm staré pocity – kastrace kocoura degraduje, přemění ho k stáru na tlustého starého eunucha, který spokojeně podřimuje u kamen, dokud mu někdo nedá něco do misky. Louis nechtěl takového Churche. Měl rád Churche takového, jaký byl, štíhlého a nevyzpytatelného.

Venku po silnici číslo patnáct prohučel tahač s návěsem, a to rozhodlo. Lous přišpendlil poznámku a šel spát.

11

Následujícího rána po snídani si Ellie všimla nové poznámky a zeptala se ho, co znamená.

„To znamená, že Church půjde na malou operaci,“ řekl Louis. „Možná bude muset jednu noc zůstat u veterináře. A až se vrátí, bude se držet u domu a nebude se chtít tolik toulat.“

„Nebo chodit přes silnici?“ zeptala se Ellie.

Je jí jen pět, pomyslel si Louis, *ale hloupá rozhodně není.* „Nebo chodit přes silnici,“ přikývl.

„Sláva!“ řekla Ellie, a tím to skončilo.

Louis, který byl připravený na těžkou a zřejmě hysterickou hádku kvůli tomu, že Church bude být jen na jednu noc pryč z domu, byl trochu překvapený, jak lehce se podvolila. A uvědomil si, jaké jí to muselo dělat starosti. Možná Rachel nebyla tak docela vedle se svou teorií o zhoubném vlivu hřbitova na jejich dceru.

Rachel, která dávala Gagovi jeho ranní vejce, se na Louise vděčně a uznale podívala, a on měl pocit, jako by se mu něco na prsou uvolnilo. Ten pohled mu prozradil, že chlad odvál – tahle válečná sekyra byla zakopána. Navždy, jak doufal. Později, když velký žlutý autobus spolkl Ellie, k němu Rachel přišla, položila mu

ruce kolem krku a jemně ho políbila na ústa.

„To bylo od tebe moc hezké,“ řekla. „Promiň, že jsem byla taková.“

Louis jí polibek vrátil, ale přesto se cítil trochu nesvůj. Připadalo mu, že její *Promiň, že jsem byla taková*, přestože nijak obvyklé, už několikrát slyšel. Zpravidla poté, co Rachel dosáhla svého.

Gage mezitím nejistě dovrávoral ke dveřím a díval se skrz nejnižší tabulku na prázdnou silnici. „Auto,“ řekl a nenuceně se poškrábal na mokřích plínkách. „Ellie – auto.“

„Rychle roste,“ řekl Louis.

Rachel přikývla. „Rychleji, než bych chtěla.“

„Počkej, až vyroste z plínek,“ řekl Louis. „Pak se zarazí.“

Zasmála se a mezi oběma manželi se znovu rozhostil mír – naprostý mír. Poodstoupila, chvíli mu upravovala kravatu, pak se na něj zahleděla kritickým okem.

„Jsem upravený podle předpisů, seržante?“ zeptal se.

„Vypadáš báječně.“

„Jo, já vím. Ale vypadám jako srdeční chirurg? Jako člověk s dvousettisícovým ročním příjmem?“

„Ne, vypadáš jako starý Lou Creed,“ řekla a zasmála se. „Starý vysloužilý rocker.“

Louis se podíval na hodinky. „Starý rocker se musí about a naběhnout na parket,“ řekl.

„Jsi nervózní?“

„Trochu.“

„Tak nebud,“ řekla. „Máš šedesát sedm tisíc dolarů ročně za obvazování, léčení chřipek a kocovin, za předepisování antikoncepce –“

„Nezapomeň na vodičky proti nickám a vším,“ řekl Louis a znovu se usmál. Jedna z věcí, které ho při první prohlídce nemocnice udivily, byly zásoby přípravku Quell, které mu připadaly nadměrné – spíš pro nemocnici na vojenské základně než pro středně velkou kolej.

Slečna Charltonová, vrchní sestra, se tomu cynicky usmála. „Mimo kolej žijí studenti v pěkných brložích. To poznáte.“

Pomyslel si, že může mít pravdu.

„Tak úspěšný den,“ řekla a znovu ho dlouze políbila. Když se však odtáhla, tvářila se vážně. „A pamatuj si, proboha, že jsi šéf a ne nějaký internista nebo lékař, který bydlí druhým rokem v nemocnici!“

„Jistě, paní doktorko,“ řekl Louis pokorně a oba se znovu zasmáli. Chvilí byl v pokušení se zeptat: *Bylo to kvůli Zeldě, miláčku? To ona ti leží v hlavě? To je ta oblast nízkého tlaku? Zelda a to, jak umřela?* Věděl však, že teď se jí na to nezeptá. Ještě ne. Jako doktor věděl *spoustu* věcí. Skutečnost, že smrt je stejně přirozená jako zrození, mohla být z nich nejdůležitější, ale to, že si nelze zahrávat se zraněním, které se právě začalo hojit, nebylo také právě opominutelné.

A tak ji místo vyptávání jen znovu políbil a vyšel z domu.

Byl to dobrý začátek a dobrý den. V Maine panovalo pozdní léto, obloha byla modrá a bezmračná, teplota se držela na dvaadvaceti stupních. Dojel na konec příjezdové cesty a pozoroval provoz. Pak si uvědomil, že pozoruje jen podzimní listí, které je tak velkolepou podívanou. Měl však čas.

Pak konečně obrátil Hondu Civic, kterou si přivezli jako druhý vůz, k univerzitnímu areálu a přidal plyn. Rachel ráno zavolá veterináři, nechají Churcha vykastrovat a tím budou mít za sebou celý ten nesmysl s tím 'Řbitovem zvířátek' (zvláštní, jak se člověku ten nesprávný pravopis zaryje do paměti, až mu nakonec připadá normální) a strachem ze smrti za sebou. V takovém nádherném zářijovém ránu nebylo třeba myslet na smrt.

Louis zapnul rádio a ladil, dokud nenarazil na skupinu The Ramones, vyřvávající „Rockaway Beach.“ Zesílil zvuk a přidal se ke zpěvu – příliš neladil, ale zato zpíval s velkou chutí.

12

Po návratu na univerzitní půdu si nejdřív ze všeho všiml, jak zesílil ruch v celém areálu. Jezdila tu auta i kola, běhali tu kondiční běžci. Musel znenadání zastavit, aby do něj nevrátili dva, kteří přibíhali od Dunn Hall. Louis zabrzdil tak prudce, že pocítil zaseknutí samonavíjecího bezpečnostního pásu, a zatroubil. Pouliční

běžci ho vždycky rozčilovali (cyklisté měli tytéž odporné zvyky) tím, že zřejmě v okamžiku startu automaticky rezignovali na jakoukoliv zodpovědnost. Vždyť jen *trénovali*. Jeden z nich ukázal Louisovi prostředník, aniž se na něj podíval. Louis vzdychl a jel dál.

Druhá věc, které si všiml, byla nepřítomnost sanitky na malém nemocničním parkovišti. To nepovažoval za dobrý začátek. Klinika byla vybavená tak, aby se dokázala v krátké době vypořádat téměř s jakoukoliv nemocí či úrazem; z haly se vcházelo do tří dobře vybavených ošetřoven a v zázemí byly dva větší nemocniční pokoje po patnácti lůžkách. Nebyl tu však žádný operační sál ani jiná místnost, která by ho připomínala. V případě opravdu závažných zranění museli pacienta spěšně odvézt do Eastern Maine Medical Centre. Steve Masterton, jeho zástupce, který ho poprvé prováděl po budově, mu pyšně ukázal nemocniční záznamy z předchozích dvou let – v tom období měla sanitka jen osmatřicet výjezdů, a to není špatná bilance, když se vezme v úvahu, že jen tady je deset tisíc studentů (celkový počet studentů na univerzitě se blížil sedmnácti tisícům).

A najednou tu byl, v první skutečný den svého zaměstnání, a sanitka nikde.

Zaparkoval na místě, čerstvě označeném cedulí REZEROVÁNO PRO DOKTORA CREEDA a spěšně vešel do budovy.

Na první ošetřovně našel Joan Charltonovou, šedivější, ale čilou padesátnici, která měřila teplotu dívce v džínách a v halence vpředu ke krku a s volnými zády.

Dívka se nedávno pěkně spálila na sluníčku, všiml si Louis; byla už téměř sloupaná.

„Dobré ráno, Joan,“ řekl. „Kde je sanitka?“

„Ale, taková menší tragédie,“ odpověděla Charltonová a vytáhl studentce z úst teploměr. „Steve Masterton přišel v sedm a uviděl mezi motorem a předními koly obrovskou louži. Vytekl chladič. Tak ji odtáhli.“

„No dobře,“ řekl Louis, ale necítil se o nic líp. Aspoň že sanitka nebyla na výjezdu, jak se původně obával. „Kdy ji budeme mít zpátky?“

Joan Charltonová se zasmála. „Znáte univerzitní dílny,“ řekla, „dodají nám ji tak patnáctého prosince, převázanou vánoční stuhou.“ Pohlédla na studentku. „Máte zvýšenou teplotu,“ řekla. „Vezměte si dva aspiriny a nechoďte do barů a temných uliček.“

Dívka vstala. Vrhla na Louise zkoumavý pohled a vyšla ze dveří. „Naše první pacientka v novém semestru,“ řekla uštěpačně Charltonová a prudce sklepalala teploměr.

„Zřejmě vás příliš nepotěšila.“

„Znám tenhle ten typ,“ řekla. „Přirozeně tu máme i opačné případy – atleti, kteří běhají s naštipnutými kostmi a záněty šlach, protože nechtějí být vyloučeni ze hry, protože jsou velcí machři, kteří nenechají mužstvo na holičkách, i když tím později ohrožují svou profesionální kariéru. Ovšem tyhle nanynky se zvýšenou teplotou –“ ukázala hlavou k oknu. Louis viděl sloupanou dívku, jak odchází směrem ke Gannett-Cumberland-Androscogginovu areálu. Tady na ošetřovně působila jako někdo, komu není moc dobře, ale nechce to na sobě nechat znát. Venku však kráčela svižně, půvabně se pohupovala v bocích, všímala si okolí a byla si vědoma pozornosti, kterou vzbuzuje.

„Nejznámější hypochondr.“ Charltonová vložila teploměr do sterilizátoru. „Tenhle rok ji tu budeme mít víc než dvacetkrát. Před zkouškovým obdobím se frekvence jejích návštěv zvyšuje. Týden před zkouškami bývá přesvědčená, že má mononukleózu nebo zápal plic. Bronchitida je pro ni pouhým východiskem z nouze. Vyvázne tak ze čtyř pěti zkoušek, když se jí podaří zlomit měkčí učitele, jak tomu oni říkají, a dostat to zadarmo. Takoví jako ona vždycky blednou, když se dovědí, že zápočet nebo zkouška bude formou objektivního testu a ne eseje a ústní zkoušky.“

„Jestli nejsme po ránu trochu moc cyničtí,“ řekl Louis. Ve skutečnosti byl trochu v rozpacích.

Mrkla na něj, až se musel usmát. „Já si to zas tak k srdci neberu, doktore. Tak si to neberte ani vy.“

„Kde je Stephen?“

„Ve vaší kanceláři. Odpovídá na dopisy a pokouší se utřídit poslední tunu těch byrokratických sajrajtů od Modrého kříže a Modrého štítu,“ řekla.

I přes cynismus Joan Charltonové si s úlevou uvědomoval, že je zase v práci.

Když se na to Louis později rozvzpomínal – pokud ty vzpomínky vůbec unesl – uvědomoval si, že ten strašný sen ve skutečnosti začal, když toho rána kolem desáté přivezli do nemocnice umírajícího chlapce jménem Victor Pascow.

Do té doby šlo všechno poklidně. V devět hodin, půl hodiny po Louisově příjezdu, přišly dvě elévky na směnu od devíti do tří. Louis je pohostil vdolečkem a šálkem kávy a čtvrt hodiny k nim promlouval o jejich povinnostech, a co snad bylo ještě důležitějšího, o důležitých věcech, které přesahovaly rámec jejich povinností. Pak je převzala Charltonová. Když s nimi vycházela z Louisovy kanceláře, slyšel, jak se jich ptá: „Nejste některá alergická na hovna nebo blití? S obojím se tu setkáte v hojně míře.“

„Panebože,“ zamumlal si pro sebe Louis a zavřel oči. Ale usmíval se. Taková drsná žena nemusela vždy znamenat pro nadřízeného nevýhodu.

Louis začal vyplňovat formuláře nemocenských pojišťoven, které Charltonová nazvala sajrajtem. Jednalo se o kompletní inventář léků a zdravotnického vybavení. („Každý rok,“ řekl Steve Masterton zkormouceným hlasem, „ale úplně každý rok chtějí to samé. Proč tam nenapíšete *Zařízení pro transplantace srdce v celkové přibližné hodnotě osm milionů dolarů*, Louisi? To by je úplně zmátlo!“) Louis byl zcela zaujat prací. Jen v koutku duše mu hnízdila myšlenka, že by mu přišel k chuti šálek kávy. Náhle se z čekárny ozval Mastertonův výkřik: „*Louisi! Hej, Louisi, pojd'te sem. Schyluje se k něčemu zatraceně vážnému!*“

Náznak paniky v Mastertonově hlase přiměl Louise ke spěchu. Vystřelil ze židle, jako by něco podobného podvědomě očekával. Ze stejného směru, odkud se ozval Mastertonův výkřik, k Louisovi dolehlo slabé zaskřípění, ostré jako řinkot rozbitého skla. Následovalo ostré plesknutí. Nato Louis uslyšel hlas Joan Charltonové: „Nechtě toho nebo odtud vypadněte! *Okamžitě* toho nechte!“

Louis vtrhl do čekárny a uviděl krev – byla tam spousta krve. Jedna elévka vzlykala. Druhá, bledá jako křída, si cpala zaťaté pěsti

do koutků úst, až se jí rty roztahovaly ve šklebu odporu. Masterton si klekl a pokoušel se zvednout hlavu chlapce, ležícího na podlaze.

Steve vzhlédl k Louisovi. Jeho doširoka otevřené oči měly neradostný a vyděšený výraz. Bylo vidět, že se snaží promluvit, ale nepodařilo se mu to.

U skleněných dveří se začali shromažďovat lidé. Rukama si clonili obličeje, aby viděli dovnitř. Louisovi se vybavila nezdravě případná vzpomínka: jako šestiletý sedí s matkou v obývacím pokoji a dívá se na televizní pořad „Today“ s Davem Garrowayem. Lidé zvenčí civěli na Dává a Franka Blaira a starého dobrého J. Freda Muggse. Louis se rozhlédl kolem a uviděl další lidi u oken. S dveřmi nemohl nic dělat, ale –

„Zatáhněte závěsy,“ vyštěkl na elévku, která vykřikla.

Když se okamžitě nepohnula, Charltonová ji pleskla přes zadek. „No tak dělej, děvče!“

Elévka vyskočila. Za chvíli byla okna zatažená zelenými závěsy. Charltonová a Steve Masterton se instinktivně postavili mezi chlapce ležícího na podlaze a skleněné dveře, aby pokud možno zakryli přihlížejícím výhled.

„Nosítka, doktore?“ zeptala se Charltonová.

„Jestli je budeme potřebovat, připravte je,“ řekl Louis a dřepl si vedle Mastertona. „Ještě jsem neměl možnost se na něj podívat.“

„Ale no tak,“ řekla Charltonová dívce, která zatáhla závěsy. Znovu si cpala do úst pěsti a roztahovala ústa do onoho neradostného šklebu, v němž se obrazil bezhlesý výkřik. Podívala se na Charltonovou a zaúpěla.

„No, tys nám tu ještě chyběla. No tak, vzpamatuj se.“ Prudce dívkou zatřásla, až jí červenobíle pruhovaná sukně zašustila o nohy.

Louis se sklonil nad svým prvním pacientem na maineské univerzitě v Oronu.

Byl to mladík kolem dvacítky a Louisovi netrvalo ani tři vteřiny, aby stanovil jedinou možnou diagnózu: ten mladík umíral. Polovinu hlavy měl rozdrčenou. Z naběhlého a vykloubeného pravého ramene trčela klíční kost. Z hlavy mu na koberec odkapávala směs krve a nažloutlé tekutiny. Louis viděl rozbitou lebkou chlapcův mozek, šedobílý a pulzující. Jako by se díval rozbitým oknem. Trhlina byla

téměř pět centimetrů široká – kdyby měl chlapec v hlavě dítě, mohl je téměř porodit, stejně jako Zeus rodil čelem. Neuvěřitelné bylo, že stále žil. Louisovi vytanula na mysli slova Juda Crandalla: *Někdy se mu zakousla do prdele*. A pak slova jeho matky: *Mrtvý je mrtvý*. Cítil šílenou touhu se smát. Mrtvý je mrtvý, to je pravda. To sedí, starý brachu.

„Zavolejte sanitku,“ vyštěkl na Mastertona. „Musíme –“

„Louisi, sanitka je –“

„*Panebože*,“ řekl Louis a plácl se do čela. Zdvihl oči k Charltonové. „Joan, co děláváte v podobných případech? Voláte kolejní policii nebo Eastern Maine Medical Centre?“

Joan vypadala znervóznělá a neklidná – u ní velmi nezvyklý stav, pomyslel si Louis. Když však promluvila, hlas měla poměrně vyrovnaný. „Já nevím, pane doktore. Co jsem tady, nic podobného jsem nezažila.“

Louis se snažil co nejrychleji přemýšlet. „Zavolejte kolejní policii. Nemůžeme čekat, než by dorazila sanitka z EMMC. Bude-li třeba, mohou ho odvézt do Bangoru v hasičském voze. Má aspoň sirénu a maják. Jděte to zařídit, Joan.“

Než odešla, stačil zachytit její soucitný a chápavý pohled. Ten mladík, dobře stavěný a hezky opálený – zřejmě z letní brigády na silnici nebo na natírání domů nebo z vyučování tenisu – oblečený jen do červených trenýrek s bílým lemem stejně zemře, ať uděláme cokoli, říkal ten pohled. Zemřel by stejně, i kdyby měli sanitku zaparkovanou venku a nastartovanou, už když ho přinesli sem.

Umírající mladík se pohnul. Víčka se mu zachvěla a on otevřel oči. Modré oči s panenkami zalitými krví. Prázdně a nevidoucně se rozhlédl kolem sebe. Pokusil se pohnout hlavou a Louis musel přitlačit, aby mu v tom zabránil, protože si byl vědom zlomené krční páteře. Kraniální trauma nevylučuje možnost bolesti.

Díra v hlavě, panebože, díra v hlavě.

„Co se mu stalo?“ zeptal se Steva u vědomí toho, že za stávající situace je to pitomá a nepodstatná otázka. Otázka přihlížejícího. Ta díra v hlavě ho ostatně do této role odsoudila – byl jen pouhým přihlížejícím. „Přivezla ho policie?“

„Nějací studenti ho přinesli v dece. Nevím, co se stalo.“

Musel zjistit, co se stalo. Byla to jeho povinnost. „Jděte je najít,“ řekl Louis. „Vezměte je vedle. Chci je mít po ruce, ale nechci, aby viděli víc, než už viděli.“

Masterton se zjevnou úlevou došel ke dveřím a otevřel je. Dovnitř vnikl vzrušený, zvědavý a zmatený hovor. Louis také uslyšel policejní sirénu. Kolejní policie přijížděla. Louis pocítil nepřipadnou úlevu.

Umírajícímu chlapci zachrčelo v hrdle. Pokoušel se promluvit. Louis slyšel slabiky – nebo aspoň hlásky, ale slova sama o sobě byla zamžená a nezřetelná.

Louis se nad ním sklonil a řekl: „Budeš zase v pořádku, kamaráde.“

Při těch slovech si vzpomněl na Rachel a Ellie a ucítil, jak se mu nepříjemně zvedá žaludek. Zakryl si rukou ústa, aby potlačil zvracení.

„Kaaaa,“ řekl mladík. „Gaaaaaa –“

Louis se rozhlédl kolem sebe a zjistil, že je s umírajícím mladíkem sám. Nezřetelně slyšel Joan Charltonovou, jak křičí na elévky, že nosítka jsou v komoře u dvojky. Louis pochyboval, že by věděly, kde je dvojka; byly ostatně v práci první den. A hned se seznámily se světem medicíny natvrdo. Zelený koberec ode zdi ke zdi byl nasáklý lepkavým purpurem, který se rozléval v kruhu kolem mladíkovy rozbité hlavy; únik interkraniální tekutiny našťěstí ustal.

„Na zvířecím hřbitově,“ zaskřehotal mladík... a začal se šklebivě usmívat. Ten škleb pozoruhodně připomínal neradostný, hysterický úsměv elévky, která zatahovala závěsy.

Louis se na něj podíval, jako by odmítal uvěřit tomu, co slyšel. Vzápětí si pomyslel, že měl sluchovou halucinaci. *Prostě jen vydal nějaké zvuky a moje podvědomí si je přetvořilo v něco, co souvisí s mou zkušeností.* Jenže tak to nebylo a Louis byl vzápětí přinucen si to uvědomit. Zachvátila ho mdlobná, šílená hrůza a svaly se mu *rozdechvěly*, až se mu zdálo, že se mu v pažích a na břiše rozlévají ve vlnách... ale i pak tomu prostě odmítal uvěřit. Ano, ty slabiky ještě tanuly na mladíkových rtech, stejně jako v Louisových uších, ale to stejně znamenalo jen tolik, že halucinace byla audiovizuální.

„Co jste říkal?“ zašeptal.

Tentokrát zazněla slova jasně jako od mluvícího papouška nebo vrány s rozštěpeným jazykem: „To není opravdový hřbitov.“ Mladíkovy oči byly prázdné, nevidoucí, zalité krví: ústa měl roztažená v širokém šklebu mrtvého kapra.

Hrůza uchopila Louisovo horké srdce do svých studených dlaní a stiskla je. Cítil, jak se zmenšuje, a měl silné nutkání utéct od té zakrvácené, znetvořené hlavy, která k němu promlouvala z nemocniční podlahy. Neměl žádné velké náboženské zkušenosti, neměl sklony k mystice a okultismu. Na tohle nebyl připravený... ať už to bylo cokoliv.

Přemohl chuť utéct a naklonil se k mladíkovi ještě blíže. „Co jste říkal?“ zeptal se podruhé.

Úšklebek. To bylo špatné.

„Půda lidského srdce je kamenitá, Louisi,“ zašeptal umírající. „Člověk pěstuje, co umí... a stará se o to.“

Louisi, pomyslel si. Po zaslechnutí svého jména nic vědomě nevnímal. *Panebože, on mě oslovil jménem.*

„Kdo jste?“ zeptal se Louis rozechvělým, slabým hlasem. „Kdo jste?“

„Indiáne, přines mi rybu.“

„Jak znáte mé –“

„Nepřibližujte se. Víte –“

„Vy –“

„*Kaa*,“ řekl mladík a Louis ucítil v jeho dechu pach smrti, vnitřních zranění, ztraceného rytmu, selhání, zkázy.

„Cože?“ Celý se rozechvěl.

„Gaaaaaaaa –“

Mladík v červených trenýrkách se roztrásl. Pak náhle jakoby ztuhl a svaly se mu zablokovaly. Oči ztratily nepřítomný výraz a zahleděly se na Louise. Pak všechno najednou odeznělo. Louis ucítil příšerný zápach. Pomyslel si, že mladík by měl, že musí ještě promluvit. Jeho oči však znovu nabyly onoho prázdného výrazu... a strnuly. Mladík byl mrtvý.

Louis se posadil a jen stěží si uvědomoval, že se na něj lepí šaty; byl celý zmáčený potem. Před očima se mu milosrdně zatmělo a svět odplul stranou. Stále si však uvědomoval, co se děje. Zpola se

odvrátil od mrtvého mladíka, položil si hlavu na kolena a nehty levého palce a prostředníku si zaryl do dásní tak silně, že si mohl přivodit krvácení.

Po chvíli se svět začal znovu vyjasňovat.

13

Pak se místnost zaplnila lidmi, jako by všichni byli jen herci, čekajícími na svou náražku. To jen přispělo k zesílení Louisova pocitu neskutečna a dezorientace – síla tohoto pocitu, který znal z přednášek z psychologie, ale sám ho nikdy nezažil, ho ošklivě vyděsila. Říkal si, že to musí být stejný pocit, jako když člověk vypije v čaji velkou dávku LSD, kterou mu tam někdo nasypal.

Je to jako hra hraná jen pro mě, pomyslel si. Místnost je vyklizená, aby umírající Sibyla mohla proslovit pár řádek své zvrhlé věšty pro mě a jen pro mě, a jakmile zemře, všichni se vracejí.

Dovnitř napochodovaly elévky s nosítky, která se používala pro lidi se zraněními páteře a krku. Za nimi přišla Joan Charltonová se zprávou, že kolejní policie je na cestě. Mladíka srazilo auto, když si byl zaběhat. Louis si vzpomněl na běžce, kteří mu ráno přeběhli před autem, a sevřely se mu útroby.

Za Charltonovou přišel Steve Masterton s dvěma kolejními policajty. „Louisi, ti lidé, kteří přinesli Pascowa, jsou...“ Náhle se odmlčel a ostře dodal: „Louisi, jste v pořádku?“

„Jsem,“ řekl a vstal. Znovu se o něj pokusila mdloba, ale zmizela. Zatápal v paměti. „Tak Pascow se jmenoval?“

„Victor Pascow, jak uvádí dívka, s kterou běžel,“ odpověděl mu jeden z kolejních policajtů.

Louis se podíval na hodinky a odečetl dvě minuty. Z místnosti, kam Masterton izoloval lidi, kteří přinesli Pascowa, k němu doléhal zoufalý dívčí pláč. Tak vítej ve škole, mladá dámo, pomyslel si. Hezký semestr. „Pan Pascow zemřel v 10:09 dopoledne,“ řekl.

Jeden policajt si otřel ústa hřbetem ruky.

Masterton zopakoval otázku: „Louisi, jste vážně v pořádku? Vypadáte *příšerně*.“

Louis otevřel ústa k odpovědi, když vtom jedna elévka pustila

nosítka a rozběhla se pryč. Cestou si zvracela na šaty. Do toho začal zvonit telefon. Dívka, která dosud plakala, začala vykřikovat jméno mrtvého chlapce – „Vicú! Vicú! Vicú!“ – a stále dokola. Vřava. Zmatek. Jeden policajt se zeptal Charltonové, jestli by nemohli dostat prostěradlo, aby ho přikryli, a Charltonová jim odpověděla, že neví, jestli je v její pravomoci jim ho dát, a Louis si vzpomněl na větu z Maurice Sendaka: „Nechť nastane kravál!“

Z hrdla se mu zase dral ten absurdní smích, ale podařilo se mu ho udusit. Řekl ten Pascow skutečně slova „zvířecí hřbitov?“ Vyslovil ten Pascow skutečně jeho jméno? Tyhle otázky ho vyváděly z rovnováhy. Zdálo se mu však, že jeho mysl už balí těch pár okamžiků do ochranné fólie – odřezává je, mění, odpojuje. Určitě řekl něco jiného (pokud vůbec promluvil), a Louis tomu v šoku a nešťastném rozpoložení špatně porozuměl. Pascow pravděpodobně jen vydával nějaké neurčité zvuky, podobně jako při první myšlence.

Louis začal hledat sám sebe, tu část, která způsobila, že mu byla dána přednost před třiapadesáti uchazeči o toto místo. Nikdo tu nevelel, nic se nehýbalo kupředu; místnost byla plná motajících se lidí.

„Steve, dojděte dát té dívce něco na uklidnění,“ řekl a jen pouhé vyslovení těch slov mu udělalo dobře. Připadal si, jako by se v kosmické lodi vzdaloval od malého měsíčku. Ten měsíček představoval v jeho mysli samozřejmě iracionální moment, kdy Pascow promluvil. Louis tu byl proto, aby velel, a tak se do toho dal.

„Joan, dejte jim to prostěradlo.“

„Pane doktore, nemáme inventář –“

„Přesto jim ho dejte. Pak dohlédněte na tu elévku.“ Podíval se na druhou dívku, která stále držela nosítka a fascinovaně zírala na Pascowovy ostatky. „Sestro!“ řekl Louis drsně, až odtrhla oči od mrtvolky.

„C-c-co-“

„Jak se jmenuje vaše kolegyně?“

„K-kdo?“

„Ta, co zvracela,“ řekl úmyslně hrubě.

„Ju-Ju-Judy. Judy DeLessiová.“

„A vy?“

„Carla.“ Její hlas už zněl jistěji.

„Carlo, podívejte se, co je s Judy. A přineste to prostěradlo. Spousta jich je v malé skříni před jedničkou. A vy všichni jděte. Ať to tu vypadá jako ve zdravotnickém zařízení.“

Dav se pohnul. Za chvíli se utišily i výkřiky ve vedlejší místnosti. Telefon, který mezitím přestal zvonit, se ozval znovu. Louis stiskl tlačítko příjmu, ale nezvedl sluchátko.

Louis se obrátil ke staršímu policistovi, který vypadal klidnější. „Koho musíme uvědomit? Můžete mi dát seznam?“

Policista přikývl. „Takový případ jsme tu neměli šest let. To je dost nešťastný začátek semestru.“

„To tedy je,“ přitakal Louis. Zdvihl sluchátko a znovu stiskl tlačítko.

„Haló? Kdo je –“ spustil vzrušený hlas. Louis ho přerušil a položil sluchátko. Začal vyřizovat služební hovory.

14

Chod událostí se nezpomalil až do čtvrté hodiny odpolední, kdy Louis s Richardem Irvingem, náčelníkem kolejni policie, sepsali prohlášení pro tisk. Ten mladík, Victor Pascow, si byl zaběhat s dvěma přítelkyněmi, z nichž jedna byla jeho snoubenka. Vůz řídil Tremont Withers, tříadvacetiletý muž z Havenu ve státě Maine, který jel nepřiměřenou rychlostí od Lengyllova dívčího gymnázia ke kolejnímu centru. Withersovo auto srazilo Pascowa a odmrštilo ho hlavou na strom. Pascowa přinesli do nemocnice v dece dva kolemjdoucí a obě přítelkyně. Withers byl předběžně zadržen pro nebezpečnou jízdu pod vlivem alkoholu a zabití.

Redaktor kolejních novin se zeptal, zda může napsat, že Pascow zemřel na následky zranění hlavy. Louis, který měl stále před očima ono rozbité okno s výhledem na mozek, mu odpověděl, že by byl radši, kdyby oficiální příčinu smrti stanovil koroner okresu Penobscot. Nato se redaktor zeptal, zda ti čtyři mladí lidé, kteří přinesli Pascowa do nemocnice, nemohli neúmyslně zavinit jeho smrt.

„Ne,“ odpověděl Louis. „To nepřichází v úvahu. Pan Pascow byl

podle mého názoru smrtelně zraněn už v okamžiku srážky.“

Následovaly další otázky – nebylo jich už mnoho – ale tahle odpověď ve skutečnosti tiskovou konferenci ukončila. Louis teď seděl ve své kanceláři (Steve Masterton odešel domů před hodinou – okamžitě po tiskové konferenci – aby stihl večerní zprávy, jak ho Louis podezíral) a v duchu si pokoušel dát dohromady útržky vzpomínek z onoho dne a pohlížet na všechno jako na rutinní záležitost. Společně s Charltonovou probírali kartotéční záznamy studentů, kteří se probíjeli studiem s nějakou tělesnou vadou či indispozicí. Bylo tu třiadvacet diabetiků, patnáct epileptiků, čtrnáct paraplegiků a různí další: studenti s leukémií, studenti s cerebrální paralýzou a muskulární dystrofií, nevidomí studenti, dva němí studenti a jeden případ srpkovité chudokrevnosti, s níž se Louis dosud vůbec nesetkal.

Největší krize z celého odpoledne na něj dolehla, když odešel Steve. Charltonová přišla do kanceláře a položila před něj na stůl růžový lístek. *Zítř ráno v devět hodin přivezou z Bangoru koberec*, bylo na něm napsáno.

„Koberec?“ zeptal se.

„Musíme ho vyměnit,“ řekla omluvně. „Tahle skvrna se nedá odstranit ničím.“

Samozřejmě. Louis odešel na ošetrovnu a vzal si odtud jedno balení Tuinalu, kterému jeho první spolubydlící na koleji říkal Tooners. „Zajedem si károu do Toonerville, Louisi,“ říkával, „a já tam šoupnu nějaké Creedence.“ Louis poměrně časté výlety do bájného Toonerville odmítal, a snad to bylo dobře; jeho spolubydlící vyletěl uprostřed třetího semestru a místo do Toonerville odjel jako ošetrovatel do Vietnamu. Louis si ho občas představoval, zhuňákaného až po zobák, jak poslouchá skladbu Creedence „Běh džunglí.“

Jenže teď něco potřeboval. Jestli má unést pohled na růžový lístek, který připomínal výměnu koberce, kdykoliv zdvihne oči od kartotéčních lístků, musí si něco vzít.

Už mu bylo docela dobře, když do dveří strčila hlavu noční sestra paní Baillingsová. „Doktore Creede, volá vás manželka. Linka číslo jedna.“

Louis se podíval na hodinky a zjistil, že je skoro půl šesté; původně odtud chtěl odejít už před půldruhou hodinou.

„Dobře, Nancy, díky.“

Vzal telefon a napojil se na udanou linku. „Ahoj, miláčku. Zrovna jsem –“

„Louisi, není ti něco?“

„Vůbec ne.“

„Slyšela jsem o tom ve zprávách. Lou, to mě mrzí.“ Na chvíli se odmlčela. „Bylo to v rádiu. Slyšela jsem tě, jak odpovídáš na otázky. Mluvil jsi hezky.“

„Vážně? To je dobře.“

„Určitější v pořádku?“

„Jistě, Rachel. Je mi dobře.“

„Přijď domů,“ řekla.

„Už jdu,“ odpověděl. 'Domů' znělo lákavě.

15

Čekala na něj ve dveřích a jemu málem spadla čelist. Měla na sobě krajkovou podprsenku, která se mu na ní líbila, a průsvitné kalhotky. Jinak nic.

„Vypadáš svůdně,“ řekl. „Kde jsou děti?“

„Vzala si je slečna Dandridgová. Máme na sebe čas až do půl deváté... to znamená dvě a půl hodiny. Tak je nemarněme.“

Přitiskla se k němu. Ucítil slabou, nádhernou vůni – byl to růžový olej? Objal ji, nejprve kolem pasu, pak sklouzl rukama níž. Rachel mu jemně přejížděla jazykem po rtech a pak mu jím vnikla do úst.

Když konečně polibek odezněl, zeptal se jí poněkud zastřeně: „To tě mám k večeři?“

„Jako zákusek,“ odpověděla a začala se mu krouživě a smyslně otírat o rozkrok a břicho. „Ale slibuju ti, že nebudeš muset jíst nic, co nemáš rád.“

Sáhl po ní, ale ona mu vyklouzla z náručí a vzala ho za ruku. „Nejdřív do koupelny.“

Napustila mu vanu horké vody, pak ho pomalu svlékla a zahrnala

ho do lázně. Navlékla si na ruku zinku, která visela na sprše, jemně ho namydčila a pak opláchla. Cítil, jak z něj pomalu padá celý den – příšerný první den. Rachel se přitom dost zmáčela a kalhotky na ní lpěly jako druhá kůže.

Louis začal vylézat z vany, ale ona ho jemně vrátila zpátky.

„Co –“

Lehounce ho uchopila žínkou – jemně, ale velice citelně pohybovala rukou sem a tam.

„Rachel –“ Celý se zalil potem, a nebylo to jen z horké koupele.

Trvalo to celou věčnost – když už byl na pokraji vyvrcholení, ruka v žince zpomalila, téměř se zastavila. Pak stiskla, uvolnila, znovu stiskla, dokud neejakuloval tak mocně, že až cítil vzdutí ušních bubínků.

„Panebože,“ řekl rozechvěle, když byl znovu schopen promluvit. „Kde ses *tohle* naučila?“

„Ve skautském oddílu,“ řekla upjatě.

Podala mu hovězí Stroganoff, které se na mírném ohni připravovalo přes koupelnovou epizodu, a Louis, který by byl ve čtyři hodiny odpoledne přísahal, že nejmíň do příštího Halloweenu nevezme nic do úst, snědl dvě porce.

Pak ho znovu odvedla nahoru.

„A teď,“ řekla, „se podíváme, co dokážeš udělat ty pro *mě*.“

Když si to Louis později probral, byl přesvědčený, že se svého úkolu zhostil dobře.

Potom se Rachel převlékla do svého starého modrého pyžama. Louis si natáhl flanelovou košili a téměř beztvaré manšestráky – kterým Rachel říkala šunty – a došel pro děti.

Slečna Dandridgová chtěla vědět o nehodě v nemocnici, a tak jí Louis stručně informoval. Neřekl jí toho zdaleka tolik, kolik si nazítří mohla přečíst v bangorských *Daily News*. Hovory o těchto věcech nesnášel – pocíťoval je jako ty nejodpornější drby – ale slečna si za hlídání nebrala žádné peníze a on jí byl vděčný za ten večer, který měli s Rachel pro sebe.

Gage usnul po cestě domů; i Ellie zívala a měla skelný pohled. Doma Louis Gaga přebalil, navlékl ho do pyžámka a uložil do postele. Pak četl Ellie z pohádkové knížky. Jako obvykle se

dožadovala pohádky *Malá čarodějnice*. Louis ji přemluvil na *Kocoura v botách*. Za pět minut už spala a Rachel ji uložila do postele.

Když Louis znovu sešel dolů, Rachel seděla v obývacím pokoji se sklenicí mléka. Na dlouhém stehně měla položenou detektivku od Dorothy Sayersové.

„Louisi, vážně ti nic není?“

„Ne, miláčku, je mi dobře,“ odpověděl. „A díky. Za všechno.“

„Snažíme se působit si potěšení,“ řekla s lehce vyzývavým úsměvem. „Zajdeš ještě k Judovi na pivo?“

Zavrtěl hlavou. „Dnes ne. Jsem úplně vyřízený.“

„Doufám, že jsem k tomu přispěla i já.“

„To si myslím.“

„Tak si dejte sklenici mléka, pane doktore, a jdeme do postýlky.“

Myslel si, že nedokáže usnout, jak se mu často stávalo, když měl nějaký těžší případ. V takových chvílích se mu v mysli donekonečna promítaly obzvláště těžké dny. Zvolna však začal sklouzávat do spánku, jako by jel na nějakém hladoučkém prkně. Kdesi četl, že průměrnému člověku trvá sedm minut, než „vypne všechny vypínače“ a odpoutá se ode dne. Sedm minut, než podvědomí vystřídá vědomí. Je v tom něco tajuplného.

Už skoro spal, když slyšel Rachel říkat jakoby z velké dálky: „...pozítří.“

„Hmmmmmmmmm?“

„Jolander. Veterinář. Pozítří odoperuje Churche.“

„Aha.“ Church. *Važ si svých cojónes, dokud je máš, Churchi, starý brachu*. A pak už unikl všemu, padl do jámy a spal hluboce a beze snů.

16

Něco ho vzbudilo. Hluk byl dostatečně silný, aby ho přiměl posadit se na posteli. Přemýšlel, jestli Ellie spadla z postele nebo zda se pod Gagem složila postýlka. Pak vyšel zpoza mraku měsíc a Louis spatřil ve dveřích Victora Pascowa. Ten hluk způsobil on, jak rozrazil dveře.

Stál tam, hlavu za levým spánkem rozdrčenou. Krev mu v hnědých pruzích zaschla na obličejí a připomínala indiánské válečné pomalování. Z ramene mu bíle čněla klíční kost. Usmíval se.

„Tak co, doktore,“ řekl Pascow. „Musíme si někam zajít.“

Louis se rozhlédl. Jeho žena byla celá zachumlaná pod žlutou prošívanou příkrývkou a tvrdě spala. Podíval se znovu na Pascowa, který byl mrtvý, a jaksi nebyl mrtvý. Přesto Louis necítil žádný strach. Vzápětí si uvědomil proč.

Je to sen, pomyslel si, a až teď si uvědomil, jak vlastně byl odpoledne vyděšený. Mrtví se nevracejí; je to fyziologicky nemožné. Tenhle mladík je v bangorské márnici a má od patologa vytetované obrácené Y. Patolog pravděpodobně uložil mozek do dutiny hrudního koše, když odebral vzorek tkáně, a lebeční dutinu vyplnil hnědým papírem, aby zabránil mokvání – bylo to jednodušší, než se pokoušet vrátit mozek do lebky jako kousek skládačky na původní místo. Strýc Carl, otec nebohé Ruthie, mu prozradil, že to patologové dělávají. Zásobil ho i dalšími nahodilými informacemi, které by Rachel s jejím strachem ze smrti vyděsily k nepříčetnosti. Pascow tu přece není, to tedy ne. Pascow je v chladícím boxu a na palci má uvázanou cedulku. A téměř jistě už na sobě nemá ty červené trenýrky.

Nutkání vstát bylo přesto velmi silné. Pascow na něj upíral oči.

Louis odhodil pokrývku a spustil nohy na podlahu. Háčkovaná předložka – dávný svatební dar od Racheliny babičky – ho zastudila na chodidlech. Ten sen byl pozoruhodně reálný. Byl tak reálný, že Louis nenásledoval Pascowa, dokud se Pascow sám neotočil a nezamířil ke schodišti. Nutkání jít za ním bylo velice silné, ale nechtěl, aby se ho chodící mrtvola dotkla. Ani ve snu.

A přesto *šel*. Pascowovy trenýrky se ve tmě matně leskly.

Prošli obývacím pokojem, jídelnou, kuchyní. Louis očekával, že Pascow otočí klíčem a odstrčí závoru na dveřích mezi kuchyní a garáží, kde byla zaparkovaná dodávka i honda, ale Pascow nic takového neudělal. Prostě dveřmi prošel, místo aby je otevřel. Louis to sledoval s mírným úžasem: *provedl to takhle? Pozoruhodné! To každý nedokáže!*

Zkusil to také – a trochu ho pobavilo, když se pouze střetl s

tvrdým dřevem. Zřejmě je neochvějný realista, dokonce i ve snech. Otočil zámkem Yale, odjistil zástrčku a prošel do garáže. Pascow tu nebyl. Louis na okamžik zapochyboval o Pascowově existenci – že by jednoduše zmizel? Snové postavy to často dělávají. Podobně se chovají i místa – nejdřív stojíte nízko s těžkou erekcí u bazénu a diskutujete o možnosti prohodit si s kamarádem manželky; a ani nemrknete a šplháte na havajskou sopku. Třeba se mu Pascow ztratil, protože začíná druhé jednání.

Když však Louis vyšel z garáže, uviděl ho, jak v mdlém měsíčním světle stojí na konci trávníku, kde začínala pěšina.

Teprve teď ho začal zvolna naplňovat strach. Vkrádal se mu do všech tělních dutin a naplňoval je špinavým dýmem. Nechtěl jít tam nahoru na kopec. Zastavil se.

Pascow se ohlédl přes rameno a jeho oči byly v měsíčním světle stříbrné. Louis cítil, jak se mu útroby rozlévá hrůza beznaděje. Trčící klíční kost, zaschlé pramínky krve. Ale těm očím se nedalo odolat. Byl to zjevně sen o tom, jak je hypnotizován, ovládnán... neschopen cokoliv změnit, stejně jako byl neschopen změnit něco na skutečnosti Pascowovy smrti. Člověk může chodit do školy dvacet let, ale stejně nedokáže nic, když mu přinesou někoho, kdo narazil do stromu tak prudce, že si udělal okno do hlavy. Stejně tak mohli přivolat instalatéra, indiánského šamana nebo dítě Štěstěny.

Přestože mu hlavou probíhaly tyto myšlenky, byl stále přitahován k pěšině. Šel za trenýrkami, které v tom světle byly stejně temné jako zaschlá krev na Pascowově tváři.

Ten sen se mu nelíbil. Ale vůbec se mu nelíbil. Byl příliš skutečný. Chlad předložky na chodidlech, vlastní neschopnost projít zavřenými dveřmi garáže, když v takovém snu to přece dokáže kdokoliv... a teď chladná rosa na bosých nohách a noční vítr, který mu v poryvu ovál tělo, až na slípy úplně nahé. Když se ocitli mezi stromy, píchalo ho do chodidel jehličí... další drobnost, která byla poněkud reálnější, než by měla být.

To nevadí. To nevadí. Jsem doma ve své posteli. Tohle je jen sen, i když hodně živý, a stejně jako všechny ostatní sny i tenhle mi přijde ráno k smíchu. Probuzená mysl už v něm rozpory najde.

Větévka uschlého stromu ho bolestivě píchla do bicepsu, až

zaúpěl. Pascow před ním už byl jen pohybující se stín a Louiso va hrůza jako by v mozku vykryšto lizovala do jasného tvaru: *Jdu do lesa za mrtvým mužem, jdu za nim na Řbitov zvířátek a tohle není sen. Panebože, pomoz mi, tohle není sen. Tohle se skutečně děje.*

Scházeli dolů po odvráceném úbočí zalesněného kopce. Stezka se ploužila mezi stromy v líných esíčkách, a pak se zakousla do lesního podrostu. Stále bolestněji pociťoval, že nemá boty. Půda pod nohama působila jako chladný rosol, svírala mu chodidla a dovolovala jen nejistou chůzi, při níž se ozývaly nepříjemné mlaskavé zvuky. Cítil, jak mu bláto prokluzuje mezi prsty a pokouší se je oddělit.

Zoufale se snažil držet se myšlenky snu.

Jenže to nešlo.

Došli na mýtinu a měsíc už se zase zbavil mraků a zaléval hřbitov přízračnou září. Nakloněné náhrobky – kusy prken a plechovek, nastříhaných otcovými nůžkami a kladivem vyrovnaných do hrubých tabulí, přitesané tabulky břidlice — to vše se zračilo s trojrozměrnou jasností, stíny byly dokonale černé a zřetelně ohraničené.

Pascow se zastavil u náhrobku ŠMUKYHO, POSLUŠNÉHO KOCOURA, a obrátil se k Louisovi. Hrůza – cítil, jak mu v těle bují hrůza, až je mírným, ale neúprosným tlakem trhá na kusy. Pascow se usmíval. Zakrvácené rty měl shrnuté od zubů a jeho opálení ustoupilo bílému zbarvení mrtvol y, která čeká, až bude zašita do rubáše.

Zdvihl jednu ruku a ukázal. Louis se podíval tím směrem a zaúpěl. Vykulil oči a nacpal si do úst klouby zaťaté pěsti. Tváře měl chladné a i v té mimořádné hrůze si uvědomil, že se rozplakal.

Z polomu, z něhož Jud Crandall tak znepokojeně odvolal Ellie, se stala hromada kostí. A ty kosti se hýbaly. Vzájemně se proplétaly a chrastily, dolní čelisti a stehenní kosti, loketní kosti a stoličky a řezáky; Louis viděl rozšklebené lebky lidí a zvířat. Prstní kůstky chřestily. Pozůstatky chodidel se ohýbaly v bezkrevných kloubech.

Hýbalo se to; *plazilo* se to –

Pascow teď vykročil k němu, v zakrvácené tváři pochmurný výraz, a poslední zbytky Louisovy soudné mysli se upjaly k vtíravé

myšlenec: *Musíš se probudit vlastním křikem bez ohledu na to že vyděsíš Rachel a Ellie a Gaga ze vzbudíš celý dům a celé sousedství probud' se vlastním křikem křičkřičkřičprobud'seprobud'seprobud'se-*

Podařilo se mu však vyloudit jen slabý šepotavý zvuk. Jako když malé dítě sedí na schůdkách a učí se hvízdát.

Pascow se přiblížil a promluvil.

„Dveře se nesmějí otvírat,“ řekl. Shlížel na Louise shora, protože Louis padl na kolena. Ve tváři měl výraz, který Louis zprvu považoval za soucitný. Nebyl to však soucit, jen nějaká příšerná trpělivost. Stále ukazoval na pohybuující se hromadu kostí. „Za ní nechod', ať tě to tam táhne sebevic, doktore. Ta překážka nebyla vytvořena k tomu, aby byla překonána. Pamatuj si: tady se skrývá větší síla, než můžeš tušit. *Je stará a nezná klidu. Pamatuj si to.*“

Louis se znovu pokusil vykřiknout. Nedokázal to.

„Přišel jsem jako přítel,“ řekl Pascow – ale užil skutečně slova *přítel*? Louis si myslel, že ne. Jako by hovořil nějakým cizím jazykem, kterému Louis prostřednictvím nějakého snového kouzla rozuměl... a „přítel“ byl výraz podobný ostatním Pascowovým slovům, která vnímala Louisa vzpírající se mysl. „Tvá zkáza a zkáza tvé lásky už je velice blízko, doktore.“ Byl tak blízko, že Louis cítil pach smrti.

Pascow po něm sáhl.

Tiché, šílené zachřestění kostí.

Louis ve snaze uniknout té ruce začal ztrácet rovnováhu. Vlastní rukou narazil na jeden náhrobek a povalil jej na zem. Oblouhu mu zaplnila Pascowova tvář.

„Doktore – *pamatuj.*“

Louis se pokusil vykřiknout a svět se s ním zatočil – ale stále slyšel chřestění kostí za noci zalité měsíčním světlem.

17

Průměrnému člověku trvá usínání sedm minut, ale podle Handovy *Fyziologie člověka* mu trvá patnáct až dvacet minut, než se vzbudí. Jako by se spánek podobal jezeru, do něhož je snadnější se ponořit, než z něho vystoupit. Probouzení spící osoby probíhá

postupně, od hlubokého spánku přes lehký spánek ke stádiu, jemuž se někdy říká „bdělý spánek“, v němž si spáč uvědomuje zvuky a dokáže dokonce odpovídat na otázky, aniž by si to ovšem později pamatoval... a pokud ano, tak jen jako útržky snu.

Louis slyšel klapání a chřestění kostí, a ten zvuk byl stále ostřejší, kovovější. Úder. Křik. Další kovové zvuky... něco se valí? *Jistě, přitakala jeho bloumající mysl, to se valí kosti.*

Uslyšel hlas své dcery: „Chyť ho, Gage! Běž za ním!“

Následoval Gagův potěšený výkřik, po němž Louis otevřel oči a uviděl strop vlastní ložnice.

Zůstal tiše ležet a čekal, až se mu skutečnost, ta nádherná, *požehnaná* skutečnost rozlije celou myslí.

Všechno byl jen sen. Jakkoliv strašný a skutečný, byl to jen sen. Jen snové zhmotnění podvědomí.

Kovový zvuk se ozval znovu. Jedno z Gagových autíček se řítilo chodbou.

„Chyť ho, Gage!“

„Chyť ho!“ vřiskal Gage. „Chyť ho-chyť ho-chyť ho!“

Ťap-ťap-ťap. Gagovy bosé nožky dupaly po běhounu v chodbě. Jeho a Elliin smích.

Louis se podíval vpravo. Rachelina postel byla prázdná, pokrývka odhrnutá. Slunce už bylo dost vysoko. Pohledem na hodinky zjistil, že je skoro osm hodin. Rachel ho nechala zaspát... možná úmyslně.

Za normálních okolností by ho to rozčílilo, ale tentokrát ne. Zhluboka se nadechl a vydechl, spokojený, že si tu leží ve slunečních paprscích pronikajících oknem, že cítí neklamnou podstatu skutečného světa. Částičky prachu vířily ve slunci.

Rachel zdola volala: „Měla bys jít dolů, vzít si svačinu a utíkat na autobus, El!“

„Tak jo!“ Pleskot jejích chodidel. „Tady máš svoje autíčko, Gage. Já musím do školy.“

Gage začal dotčeně vzlykat. Ačkoliv huhlal – jediná zřetelná slova byla *Gage, auto, chyť ho, Ellie – bus –* bylo zřejmé, že chce, aby Ellie zůstala. Vzdělání může den počkat.

A opět Rachelin hlas:

„Zatřes tatínkem, než půjdeš dolů, El.“

Ellie vešla k němu do ložnice. Vlasy měla stažené do ohonu, na sobě červené šatečky.

„Já už nespím, miláčku,“ řekl Louis. „Jdi, ať ti neujede autobus.“

„Tak dobře, tatínku.“ Přišla k němu, políbila ho na lehce zarostlou tvář a odběhla ke schodům.

Sen začal mizet, ztrácet soudržnost. To bylo dobře, zatraceně dobře.

„Gage!“ zavolal. „Pojď dát tatínkovi pus!“

Gage ho nevnímal. Běžel po schodech za Ellie, co mu nohy stačily, a řval z plných plic „*Chyt' ho! Chyt'-ho-chyt'-ho-CHYŤ-HO!*“ Louis zahlédl obrys pevného dětského tělíčka, oblečeného jen do gumových kalhotek s plenkami.

Zdola se znovu ozvala Rachel. „Louisi, to jsi mluvil ty? Jsi vzhůru?“

„Ano,“ řekl a posadil se.

„Vždyť jsem ti to říkala!“ zavolala na ni Ellie. „Musím jít. Ahoj!“ Prásknutí hlavních dveří, podbarvené Gagovým rozhořčeným řevem.

„Jedno nebo dvě vajíčka?“ zavolala na něj Rachel.

Louis odhrnul pokrývku a spustil nohy na drsný povrch háčkované předložky. Chtěl na ni zavolat, že vejce vynechá, že si dá jen vločky a poběží... ale slova mu uvízla v hrdle.

Nohy měl špinavé od bláta promíseného s borovým jehličím.

Srdce mu jako čertík z krabičky vyskočilo až do krku. Rychlým pohybem shodil pokrývku z postele. Měl vyvalené oči a zuby zaťaté do necitlivého jazyka. V nohách postele bylo jehličí. Prostěradlo bylo špinavé od bláta.

„Louisi?“

Všiml si několika zbloudilých borových jehliček na svých kolenou. Pak se náhle podíval na pravou paži. Na bicepsu měl škrábanec, čerstvý škrábanec, přesně tam, kde ho zasáhla ulomená suchá větev... ve snu.

Já budu řvát. Cítím to.

Cítil to. Ze svého nitra slyšel řev, chladný řev pramenící z děsu. Skutečnost se zachvěla. Skutečnost – *ta skutečná skutečnost,*

pomyslel si – je to jehličí, ta špína na prostěradle, ten škrábanec na ruce.

Začnu řvát a pak se zblázním a už se nebudu muset ničím trápit – „Louisi?“ Rachel přicházela po schodech. „Louisi, ty jsi znovu usnul?“

Dvě tři vteřiny zápolil sám se sebou, úporně bojoval sám o sebe, podobně jako v okamžicích děsivého zmatku, kdy mu do ordinace v dece přinesli umírajícího Pascowa. Nakonec zvítězil. Jazyček vah vychýlila myšlenka, že Rachel nesmí vidět jeho zablácené nohy s přilepeným jehličím, pokrývku na podlaze, špinavé prostěradlo.

„Jsem vzhůru,“ zavolal vesele. Jazyk mu krvácel od neočekávaného a nechtěného kousnutí. Myšlenky mu vířily, ale někde v hlubokém podvědomí, bez souvislosti se současným stavem mysli, v klidu přemítal o tom, zda se už někdy on sám ocitl v takové blízkosti podobných šílených nesmyslů; jestli se tam vůbec někdo ocitl.

„Jedno nebo dvě vajíčka?“ Zastavila se na druhém nebo třetím schodu shora. Díkybohu.

„Dvě.“ Sotva si uvědomoval, co říká. „Míchaná.“

„To ti udělá dobře,“ řekla a vrátila se dolů.

Krátce zavřel oči úlevou, ale ve tmě uviděl Pascowovy stříbrné oči. Znovu rychle zdvihl víčka. Rychle se začal pohybovat, aby zahnal jakékoliv další myšlenky. Divoce rozhrábl ložní prádlo na své posteli. Pokrývka byla v pořádku. Popadl obě prostěradla, zabalil je a odnesl do haly, kde je hodil do prádelního koše.

Doběhl do koupelny, prudce otočil sprchovým kohoutkem a postavil se pod vodní proud, který byl téměř vařící. Louis to však nevnímal. Omyl si bláto z chodidel a nohou.

Začal se cítit lépe, více se ovládal. Když se utíral, napadlo ho, že takhle se musí cítit vrahové, když si myslí, že se zbavili veškerých důkazů. Rozesmál se. Utíral se osuškou a smál se. Připadalo mu, že nikdy nepřestane.

„Hej, ty tam!“ zavolala na něj Rachel. „Co ti tak přišlo k smíchu?“

„Jen mě tak něco napadlo,“ odpověděl stále se smíchem. Byl vyděšený, ale to mu nebránilo ve smíchu. Smích mu stoupal z břicha,

keré bylo tvrdé jako cihly spojené maltou v zed'. Pripadalo mu, že nacpat prostěradla do prádelního koše bylo to nejlepší, co mohl udělat. Missy Dandridgová chodí pětkrát v týdnu luxovat, uklízet... a prát. Rachel ta prostěradla nikdy nevidí, dokud mu je znovu nepovlékne... čistá. Pripouštěl, že Missy o tom může říct Rachel, ale považoval to za nepravděpodobné. To spíš pošeptá svému manželovi, že Creedovi mají nějaké podivné sexuální hrátky, při nichž na sebe místo líčidel patlají bahno s jehličím.

Tahle myšlenka Louise rozesmála ještě víc.

Smích ho zvolna opustil při oblékání. Uvědomil si, že se cítí o něco lépe. Nechápal sice, jak je to možné, ale bylo to tak. Jeho ložnice teď – až na stažená prostěradla – vypadala normálně. Zbavil se jedu. Zřejmě měl spíš na mysli „důkaz“, ale cítil to slovo jako jed.

Tak takhle zřejmě lidé nakládají s nevysvětlitelnými jevy, pomyslel si. Takhle zacházejí s iracionálním, které se odmítá zařadit do normálního běhu západního světa. Takhle se tvoje mysl zřejmě vypořádala s létajícím talířem, který jsi jednoho rána uviděl tiše se vznášet vzadu za domem a vrhat malý stín; takhle odbyla déšť žab; takhle pominula ruku, která uprostřed noci sáhla zpod postele na tvou bosou nohu. Vnímáš to jen jako záchvat smíchu nebo pláče... dokud je neškodná a neprovalí se úplně, prostě se tě ta hrůza netýká. Je to jako s ledvinovými kameny.

Gage seděl ve své židli a za hojného drobení po stole jedl vložky Cocoa Bears. Drobil i na lino pod svou vysokou židlí a drobky měl až ve vlasech.

Rachel vyšla s kuchyně s vajíčky a šálkem kávy. „Tak co ti připadlo tak hrozně k smíchu, Lou? Smál ses tam jako blázen. Trochu mě to vyděsilo.“

Louis otevřel ústa k odpovědi, přestože neměl ponětí, co řekne. Nakonec to svedl na vtíp, který slyšel před týdnem na rohu obchodního domu – něco o židovském krejčím, jak si koupil papouška, který uměl jen větu „Ariel Sharon je kretén“.

Když vtíp dovyprávěl, Rachel se také zasmála – stejně jako Gage, který vtípu samozřejmě nerozuměl.

No dobrá. Náš hrdina se postaral o všechny důkazy – velmi důvtipně odklidil špinavá prostěradla a vysvětlil šílený smích v

koupelně. *Ted' si náš hrdina přečte noviny* – nebo do nich aspoň nahlédne – aby dal jitru pečeť normality.

V těchto myšlenkách otevřel Louis noviny.

Tak takhle ty na to, no dobrá, pomyslel si s nezměrnou úlevou. Mineš to jako kámen při cestě a tím to skončí... *dokud se jednoho večera neocitneš s přáteli u táboráku, kdy v korunách stromů hučí vítr a řeč se stočí na nevysvětlitelné jevy*, a slova najednou neznamenají nic.

Dojel vajíčka. Políbil Rachel a Gaga. Na odchodu se ještě podíval na hranatý bílý prádelní koš. Všechno bylo v pořádku. Bylo to jen takové ranní překvapení. Babí léto se zřejmě chystalo trvat věčně a všechno bylo v nejlepším pořádku. Když couval s vozem z garáže, podíval se na stezku. Taky v pořádku. Nic se nestalo. Ber to jako ledvinový kámen.

Všechno bylo v pořádku do chvíle, než ujel deset mil a rozklepal se tak silně, že musel sjet ze silnice na opuštěné parkoviště Singovy čínské restaurace poblíž Eastern Maine Medical Center... kam odvezli Pascowovo tělo. Tedy do EMMC, ne k Singovi. Vic Pascow už žádnou čínskou dobrotu neochutná, ha ha.

Třásl se ve vlnách po celém těle. Cítil bezmoc a děs – nikoliv děs z něčeho nadpřirozeného, to v tomhle jasném slunečném ránu ani nešlo, ale děs z možnosti, že se možná zblázní. Připadalo mu, že se mu v hlavě kroutí nějaký dlouhý neviditelný drát.

„Už ne,“ řekl. „Prosím, už ne.“

Pustil rádio. Joan Baezová zpívala o diamantech a rzi. Její čistý, krásný hlas ho uklidňoval, a když píseň skončila, cítil, že může jet dál.

Dorazil na kliniku, pozdravil se s Charltonovou a zmizel v koupelně, přesvědčen, že musí vypadat příšerně. Nebylo to však tak hrozné. Měl trochu kruhy pod očima, ale těch si nevšimla ani Rachel. Trochu si omyl tvář studenou vodou, osušil se, učesal si vlasy a vešel do své ordinace.

Cekali tu na něj Steve Masterton a Surrendra Hardu, indický doktor. Popíjeli kávu a probírali se ve vrchních deskách.

„Dobré ráno, Lou,“ řekl Steve.

„Dobré ráno.“

„Doufejme, že nebude jako to včerejší,“ podotkl Hardu.

„Ano, to jste skutečně o něco přišel.“

„Surrendra si sám v noci prožil své,“ řekl Masterton s úsměvem.

„Povězte mu o tom, Surrendro.“

Hardu si s úsměvem vyčistil brýle. „Dva chlapci přivedou v jednu v noci svou přítelkyni,“ řekl. „Je docela pěkně opilá, oslavuje návrat na univerzitu, chápejte. Jedno stehno má dost ošklivě rozříznuté, a tak já říkám, že to chce čtyři stehy, žádná jizva nebude. Tak šijte, povídá mi ona, a já se nad ní takhle nakloním –“

Hardu se naklonil nad pomyslným stehnem. Louis se začal usmívat v předtuše toho, co přijde.

„A jak šiji, ona mi zvrací na hlavu.“

Masterton se rozchechtal. Louis také. Hardu se tiše usmíval, jako by se mu to přihodilo tisíckrát v tisíci životech.

„Surrendro, jak dlouho jste byl ve službě?“ zeptal se Louis, když smích ustal.

„Od půlnoci,“ odpověděl Hardu. „Právě odcházím. Chtěl jsem vás jen pozdravit.“

„No, tak buďte zdrav,“ řekl Louis a potřásl mu malou hnědou rukou. „Teď jděte domů a vyspěte se.“

„Tenhle spis už máme skoro hotový,“ řekl Masterton. „Můžete říct halelujá, Surrendro.“

„To já nemohu,“ řekl Hardu s úsměvem. „Nejsem křesťan.“

„Tak zapějte 'Instant Karma' nebo něco podobného.“

„Možná vy oba záříte,“ řekl Hardu a stále s úsměvem vyklouzl ze dveří.

Louis se Stevem Mastertonem se za ním tiše podívali. Pak pohlédli na sebe a rozesmáli se. Louisovi nikdy žádný smích nepřipadal tak báječný, tak normální.

„Stejně už jsme byli hotovi,“ řekl Steve. „Dneska rozbalíme červený běhoun pro feťáky.“

Louis přikývl. První feťák přijde kolem desáté. Jak Steve rád vtípkoval, středa mohla být Dnem Špagetového prince, ale každé úterý bylo na maineské univerzitě v Oronu dnem D, přičemž ono D označovalo Darvon, jejich největšího favorita.

„Jen malou radu, ó nejvyšší šéfe,“ řekl Steve. „Nevím, jak se

tihle pacholci chovali v Chicagu, ale tady jsou všudypřítomní. Vyskytují se na listopadových placených loveckých hostinách v Allagashi i na bowlingu na Family Fun Lanes v Bangoru. Jeden z nich mi chtěl věnovat nafukovací pannu. Mně! A to jsem jen pouhý zástupce! Když ti nemůžou drogy prodat, navyknu tě na ně.“

„Měl sis vzít tu nafukovací pannu.“

„Ale ne, byla zrzavá. Nebyl to můj typ.“

„No, vcelku souhlasím se Surrendrou,“ řekl Louis. „Pokud se ovšem nebude opakovat včerejšek.“

18

Když se ten všivák z Upjohnu neobjevil přesně v deset, Louis to vzdal a zavolal do kartotéky. Mluvil s nějakou paní Stapletonovou, která mu slíbila okamžitě poslat záznamy Victora Pascowa. Když Louis zavěsil, objevil se ten člověk z Upjohnu. Nepokoušel se Louisovi něco podstrkovat, jen se zeptal, jestli nemá zájem o zlevněnou permanentku na turnaj u příležitosti státního svátku.

„Nemám,“ řekl Louis.

„To jsem si mohl myslet,“ řekl ten člověk zachmuřeně a zmizel.

V poledne si Louis zašel k Medvědovi a koupil si obložený chlebiček s tuňákem a kolu. Přinesl si oběd do kanceláře a pustil se do něj při probírání Pascowových záznamů. Hledal nějakou spojitost se sebou samým nebo s North Ludlow, kde byl zvířecí hřbitov... i když sám moc nevěřil tomu, že by našel nějaké rozumné vysvětlení pro ty podivné jevy. Třeba ten chlapec vyrostl v Ludlow – a třeba tam pohřbil kočku nebo psa.

Žádnou spojitost však nenašel. Pascow pocházel z Bergenfieldu v New Jersey a sem na univerzitu přišel studovat elektroinženýrství. Na těch několika listech psaných strojem nenašel Louis žádnou spojitost mezi sebou a mladíkem, který zemřel na ambulanci – až na to, že byli oba smrtelníci, pochopitelně.

Dopil z kelímku zbytek koly, až ve stéble u dna zachrčelo, a pak všechno vyhodil do odpadkového koše. Oběd byl lehký a snědl jej s chutí. Opravdu se necítil špatně. Teď ne. Třes se nevrátil a ranní děs mu začal připadat jako nepříjemná a nesmyslná událost, poněkud

snová a absurdní.

Zabubnoval prsty na knihu hlášení, pokrčil rameny a znovu zdvihl telefon. Vytočil číslo EMMC a vyžádal si márnici.

Když ho spojili s vrátným z patologie, představil se a řekl:

„Máte tam jednoho našeho studenta, Victora Pascowa –“

„Už tu není,“ řekl hlas na druhém konci. „Už je pryč.“

Louisovi se sevřelo hrdlo. „Cože?“ vypravil ze sebe nakonec.

„Mrtvolu včera večer převezli letadlem k jeho rodičům. Jel s ním chlápek z pohřebního ústavu Brookings-Smith. Byl to let, é –“ šustění papírů, „– Delta 109. Kam jste si myslel, že zmizel? Že si šel zatancovat do Show Ringu?“

„Ne,“ řekl Louis. „To samozřejmě ne. Já jen...“ Já jen co? Co tím vším proboha vůbec sleduje? Neexistoval žádný rozumný způsob, jak se s tím vypořádat. Muselo se to nechat být, pustit z hlavy, zapomenout na to. Cokoliv jiného by znamenalo spoustu zbytečných starostí. „Já jen, že to proběhlo tak rychle,“ řekl nepřesvědčivě.

„Včera odpoledne ho pitval“ – znovu to slabé zašustění papírů – „kolem patnácti dvaceti doktor Rynzwyck. Pak už všechno zařizoval jeho otec. Řekl bych, že mrtvola dorazila do Newarku asi ve dvě v noci.“

„No, v tom případě –“

„Pokud se nějaké zřízení nezbláznil a neposlal ji někam jinam,“ řekl vrátný z patologie vesele. „To už se nám taky stalo, ale nikdy ne s Deltou. Delta je skutečně dobrá. Měli jsme tu chlápka, který umřel při rybaření někde v okrese Aroostook, v nějaký díře po granátu. Ten pitomec se udusil ulomeným uzávěrem, když dopíjel plechovku piva. Jeho kumpáni ho z tý divočiny dostávali dva dni, a to víte, co je to za dřinu. Nakonec ho nějak dostrkali na letiště a doufali, že to dopadne dobře. Poslali ho domů do Grand Falls v Minnesotě v nákladovém prostoru nějakého letadla. Tady ale nastal zádrhel. Nejdřív ho dovezli do Miami, pak do Des Moines, pak do Farga v severní Dakotě. Nakonec to někomu došlo, ale to už utekly další tři dni. Místo balzamovacího roztoku do něj zrovna tak mohli napíchat instantní limonádu. Ten kluk byl úplně černej a smrděl jak zkažený vepřový. Tak jsem to aspoň slyšel. Šesti nosičům se udělalo

šoufl.“

Muž na druhém konci linky se srdečně zasmál.

Louis zavřel oči a řekl: „Tak děkuju –“

„Můžu vám dát telefon na doktora Rynzwycka domů, jestli chcete, doktore, ale on ráno obyčejně hraje golf v Oronu.“

„Není třeba,“ řekl Louis.

Zavěsil sluchátko. Tak už s tím skončujem, pomyslel si. Když jsi měl ten šílený sen, nebo co to bylo, Pascowova mrtvola byla téměř určitě v nějakém bergenfieldském pohřebním ústavu. *Tím se celá věc uzavírá; nech to tak, jak to je.*

Když jel odpoledne domů, napadlo ho jednoduché vysvětlení, proč měl zašpiněné nohy a postel, a naplnilo ho úlevou.

Pod vlivem neočekávaného a mimořádně silného zážitku se smrtelně zraněným studentem, který zemřel na příjmu hned v první den jeho nové práce, se u něho projevila ojedinělá náměšičnost.

To vysvětlovalo všechno. Ten sen byl tak skutečný proto, že z velké části *byl* skutečný – hrubá předložka, chladná rosa a samozřejmě suchá větev, která mu poškrábala paži. Tím pádem také bylo jasné, proč Pascow mohl projít zavřenými dveřmi a on ne.

Na mysli mu vytanula představa Rachel, jak v noci schází dolů a přistihne ho, jak naráží na zadní dveře ve snaze projít jimi. To by s ní muselo pořádně zacloumat.

Hypotéza o vlastní náměšičnosti mu umožňovala rozebrat příčiny snu – což učinil s jistou dychtivostí. Šel na Řbitov zvířátek, protože to místo bylo spjato s jiným nedávným stresem. V podstatě se stalo příčinou vážné hádky mezi ním a jeho ženou... a také, pomyslel si se vzrůstajícím vzrušením, bylo v jeho mysli spojeno s prvním setkáním jeho dcery s pojmem smrti – na něco podobného musel podvědomě myslet, když se včera ukládal ke spánku.

Ještě štěstí, že jsem se dostal domů v pořádku – vůbec na nic si nepamatuju. *Musel jsem dorazit zcela automaticky a podvědomě.*

Bylo dobře, že dorazil až domů. Nedokázal si představit, jaké by to bylo, kdyby se probudil vedle hrobu kocoura Šmukyho, zcela dezorientovaný, zmáčený rosou a pravděpodobně k smrti vyděšený – stejně jako by nepochybně byla Rachel.

Ale teď už to bylo pryč.

Už je s tím definitivní konec, pomyslel si Louis s nezměrnou úlevou. *Ano, ale co ta jeho slova, když umíral?* dorážela na něj vlastní mysl, ale Louis ji okamžitě odrazil.

Večer, když Rachel žehlila a Ellie s Gagem seděli na jedné židli, zcela zaujati televizními maňásky, Louis opatrně nadhodil, že by se potřeboval trochu projít a nadýchat čerstvého vzduchu.

„Vrátíš se, než uložím Gaga?“ zeptala se ho, aniž vzhlédla od žehlení. „Víš, že to jde snadněji, když jsi u toho.“

„No jistě.“

„Kam jdeš, tati?“ zeptala se Ellie, ale nespustila oči z televize. Miss Piggy se zrovna chystala, že ubalí Kermitovi jednu přes oko.

„Jen se trochu projít, miláčku.“

„Aha.“

Louis vyšel ven.

Za čtvrt hodiny byl na Řbitově zvířátek, zvědavě se rozhlížel kolem sebe a potýkal se se silným pocitem *déjà vu*. Bylo to určitě tady: náhrobní deska, vztyčená na památku kocoura Šmukyho, byla převržená. A převrhl ji on, když se k němu přiblížil Pascow. Bylo to už ke konci snu, nebo spíše toho, co si z něj pamatoval. Louis bezmyšlenkovitě postavil náhrobní desku a vykročil k polomu.

Nelíbil se mu. Vzpomínka na to, jak se všechny ty doběla omšelé větve a mrtvé kmeny změnilly v hromadu kostí, mu stále naháněla hrůzu. Přinutil se natáhnout ruku a jedné větve se dotknout. Nejistě se zakývala na haldě dalších, skulila se a s žuchnutím dopadla do trávy. Louis uskočil, než se mohla dotknout jeho boty.

Šel podél polomu, nejdříve nalevo, potom napravo. Po obou stranách byl podrost tak hustý, jako by byl neproniknutelný. Křovinami se také nedalo projít – aspoň pokud byl člověk trochu při smyslech, pomyslel si Louis. Všude hojně bujela škumpa jedovatá (celý život slýchal Louis chvástám některých lidí, že na ně škumpa nepůsobí, ale věděl, že u většiny to není pravda) a dál rostlo největší a nejnebezpečnější vyhlížející trní, jaké kdy viděl.

Louis se vrátil ke středu polomu. S rukama v zadních kapsách džín si ho znovu prohlédl.

Snad se na něj nechystáš vylézt?

Já ne, šéfe. Proč bych dělal takovou pitomost?

To je dobře. Trochu jsi mě na chvíli vyděsil, Lou. To bys tak leda mohl skončit se zlomeným kotníkem na své vlastní klinice, nemám pravdu?

Jistě! A taky se začíná stmívat.

V přesvědčení, že je zcela v pořádku a v souhlasu se svým svědomím Louis začal šplhat na polom.

Byl zhruba v polovině, když cítil, jak se mu polom s podivným skřípěním zdvihá pod nohama.

To se valí kosti, doktore.

Když se hromada znovu nadzdvihla, Louis začal slézat. Podolek košile mu vylezl z kalhot.

Bez nehody se dostal na pevnou zem a oprášil si z rukou drobné částičky kůry. Vrátil se na stezku, která vedla k jeho domovu – k dětem, které budou chtít před spaním vyprávět pohádku, k Churchovi, který si prožíval svůj poslední den jako člen kocouřího bratrstva a dobyvatel kočičích srdcí, k posezení se ženou u čaje, když děti už spí.

Než se vydal na cestu, ještě jednou se rozhlédl po mýtině, okouzlen jejím zeleným tichem. Odnikud se objevily cáry přízemní mlhy a začaly se ovíjet kolem náhrobků. Ty soustředné kruhy... jako by generace dětských rukou z North Ludlow podvědomě budovaly jakýsi zmenšený Stonehenge.

Ale Louisi, je to všechno?

Ačkoliv se na polom požíval jen koutkem oka, aby ho nezachvátilo znepokojení, byl by přísahal, že za ním zahlédl cestu, která vedla hlouběji do lesů.

To se tě netýká, Louisi. Musíš to nechat být.

Jistě, šéfe.

Louis se otočil a zamířil k domovu.

Toho večera vydržel sedět ještě hodinu poté, co Rachel odešla spát. Probíral se hromádkou medicínských časopisů, které už znal, a odmítal si připustit, že pouhá myšlenka na postel – na spánek – ho znervózňuje. Ještě nikdy se u něj somnambulismus neprojevil, ale nemohl si být jist, že šlo o ojedinělý jev... dokud se to přihodí nebo nepřihodí znovu.

Slyšel, jak Rachel vstává z postele a tiše na něj volá z patra dolů:

„Lou? Miláčku? Už jdeš nahoru?“

„Zrovna se chystám,“ odpověděl, zhasl lampu nad svým psacím stolem a vstal.

Trvalo mu mnohem déle než sedm minut, než se ponořil do spánku. Naslouchal, jak Rachel vedle něj dlouze a klidně oddechuje v hlubokém spánku. Zjevení Victora Pascowa mu připadalo méně snové. Když zavřel oči, viděl, jak se otvírají dveře a stojí tam on, náš zvláště významný host Victor Pascow, v trenýrkách a pod letním opálením bledý, s vyhřezlou klíční kostí.

Už už začal usínat, když ho napadlo, jaké by to bylo probudit se na Řbitově zvířátek, vidět ve světle měsíce ty soustředné kruhy, muset jít zpátky, bdělý, pěšinou lesem. Tyhle myšlenky ho znovu úplně probudily.

Bylo už po půlnoci, když se k němu spánek nepozorovaně přikradl a uchvátil ho. Neměl žádné sny. Probudil se přesně v půl osmé zvukem studeného podzimního deště, který bubnoval na okno. V tísnivé předtuše odhodil přikrývku. Prostěradlo bylo neposkvrněné. Jeho nohy s tvrdou kůží na patách by sice žádný purista nemaloval, ale byly aspoň čisté.

Louis se přistihl, jak si pod sprchou hvízdá.

19

Missy Dandridgová hlídala Gaga, zatímco Rachel odvezla Winstona Churchilla k veterináři. Toho večera zůstala Ellie vzhůru přes jedenáctou. Vzдорovitě si stěžovala, že bez Churcha nemůže usnout, a dožadovala se jedné sklenice vody za druhou. Louis jí to nakonec zakázal, aby se v noci nepočurala. To u ní vyvolalo tak divoký řev, že na sebe Louis s Rachel se zdviženým obočím zaraženě pohlédli.

„Má strach o Churcha,“ řekla Rachel. „Necháme ji, ať se s tím vypořádá sama, Lou.“

„Takhle to nemůže dlouho vydržet,“ řekl Louis. „Aspoň doufám.“

Měl pravdu. Elliiny chraplavé, zlostné výkřiky postupně řídly a měnily se v skytání a vzlyky. Nakonec ztichla úplně. Když se na ni

Louis přišel podívat, našel ji spát na podlaze s rukama pevně obemknutýma kolem pelechu, v němž se Churchovi jen málokdy uráčilo spát.

Rozpojil jí ruce a položil ji do postele. Jemně jí odhrnul vlásky ze zpoceného čela a políbil ji. Z náhlého popudu pak zašel do malé místnosti, která sloužila jako Rachelina pracovna, velkými písmeny spěšně načmáral na list papíru vzkaz – ZÍTRA SE VRÁTÍM, AHOJ, CHURCH – a připíchl ho k polštářku v kocourově pelechu. Pak se vrátil do ložnice. Rachel už tam byla. Pomilovali se a usnuli si v objetí.

Church se vrátil domů v pátek, kdy Louisovi končil první celý pracovní týden. Ellie se od něho nehnula. Část kapesného utratila za krabici kočičích pamlsků a jednou málem plácla Gaga, když se pokoušel na Churcha sáhnout. To Gaga rozplakalo tak, jak by to žádný rodičovský trest nedokázal. Pokárání od Ellie bylo jako pokárání od samotného Boha.

Pohled na Churcha Louise rozesmutoňoval. Kocour vypadal směšně, ale to Louisův pocit smutku nijak nezměnilo. Po bývalé Churchově divokosti nebylo ani památky. Neprocházel se už jako gangster; jeho chůze byla teď pomalá a opatrná jako chůze rekonvalescenta. Dovolil Ellie, aby ho krmila z ruky. Nejevil zájem jít ven, dokonce ani do garáže. Změnil se. Nakonec to snad bylo k lepšímu, že se změnil.

Rachel ani Ellie jako by si toho nevšimly.

20

Babí léto přišlo a odešlo. V korunách stromů se objevil bronz, který se postupně rděl a nakonec bledl. Po jednom chladném, prudkém dešti uprostřed října začalo listí opadávat. Ellie vozila domů ozdoby, které vyráběli ve školce na Halloween, a bavila Gaga příběhem o bezhlavém jezdcí. Gage strávil celý večer šťatným blábolením o někom, kdo se jmenoval Itchybod Brain. Rachel se rozesmála a nemohla se utiшит. Byl to pro ně hezký čas, ten začínající podzim.

Louisova práce se zvolna dostávala do náročné, ale příjemné

rutiny. Navštěvoval pacienty, zúčastňoval se kolegií, psal povinné příspěvky do studentských novin, přesvědčoval studentky o naprosté diskrétnosti při léčení venerických chorob a nabádal studenty k protichřipkové prevenci, neboť se v zimě opět dala očekávat epidemie typu A. Účastnil se grémií. Předsedal konziliím. Druhý týden v říjnu odjel do Providence na konferenci novoanglických univerzitních klinik a přednesl referát o právních aspektech studentské medicíny. Zmínil se i o Victoru Pascowovi, kterého však uvedl pod smyšleným jménem „Henry Montez“. Referát měl příznivou odezvu. Louis začal pracovat na rozpočtu kliniky pro příští akademický rok.

Jeho večery se staly jednotvárnými: po večeři děti, pak jedno dvě piva s Judem Crandallem. Někdy s ním šla i Rachel, pokud byla Missy ochotná hodinku hlídat, a někdy se k nim připojila i Norma, ale většinou seděl Louis jen s Judem. Louisovi byla společnost starého muže velmi příjemná. Když spolu hovořili o třech stech letech historie Ludlow, měl pocit, jako by ji prožil. Jud mluvil, ale nikdy nežvanil. Nikdy Louise nenudil, ačkoliv Rachel při těch sedánkách jednou dvakrát tajně zažívala.

Domů chodíval většinou před desátou a dost často se s Rachel milovali. Od prvního roku manželství nebyl jejich sexuální život tak bohatý, úspěšný a příjemný. Rachel to přikládala účinkům vody z artézské studně, Louis zase maineskému vzduchu.

Ošklivá smrt Victora Pascowa v prvním dnu zimního semestru začala blednout v paměti studentů i v Louisově paměti; Pascowova rodina dosud nepochybně truchlila. Louis jednou mluvil v telefonu s uplakaným a milosrdně beztvárným hlasem Pascowova otce; otec chtěl jen vědět, zda Louis udělal všechno, co mohl, a Louis ho ujistil, že všichni zúčastnění bojovali o Victorův život ze všech sil. Neřekl mu o zmatku, o rozšiřující se skvrně na koberci, o tom, že Victor byl téměř mrtvý, už když ho přinesli, přestože Louis sám věděl, že na tyhle věci nikdy nezapomene. Lidé, pro které byl Victor pouhou obětí nehody, však už zapomínali.

Louis měl dosud v živé paměti sen a průvodní náměsíčnou příhodu, ale teď už mu málem připadalo, že se to stalo někomu jinému nebo že to viděl kdysi v televizi. Naproti tomu zážitek z

jediné návštěvy prostitutky před šesti lety v Chicagu mu připadal velmi čerstvý; obě příhody však byly stejně nedůležité odbočky z životního běhu s falešnou rezonancí, jako zvuky vydávané ve zvukotěsné kabině.

Vůbec už nemyslel na to, co umírající Pascow řekl nebo neřekl.

Na Halloween mrzlo. Louis s Ellie začali svátek u Crandallů. Ellie se spokojeně smála, když předstírala, že létá po Normině kuchyni na koštěti. Norma řekla, že „je to ta nejroztomilejší holčička, jakou jsem kdy viděla... co říkáš, Jude?“

Jud souhlasil a zapálil si cigaretu. „Kde je Gage, Louisi? Měl jsem dojem, že jste ho taky nastrojili.“

Skutečně s sebou chtěli Gaga vzít – Rachel se na to zvláště těšila, protože spolu s Missy Dandridgovou spíchly masku broučka a z drátěných ramínek na šaty obalených krepovým papírem dokonce vytvořily tykadla – ale Gage musel ulehnout s úporným zánětem průdušek a Louis mu výlet zakázal, když si poslechl jeho plíce a podíval se na teploměr za oknem, který se v šest hodin sotva držel nad nulou. Rachel musela zklamaně souhlasit.

Ellie slíbila, že se s Gagem rozdělí o cukroví, ale její přehnaná lítost vnukala Louisovi myšlenku, jestli není nakonec trochu ráda, že Gage nejde s nimi, protože by ji mohl brzdit... a třeba i trochu zastínit.

„Chudinka Gage,“ řekla tónem, jakým se mluví o smrtelně nemocných. Gage, který nevěděl, o co přichází, seděl na pohovce a s Churchem dřímajícím vedle sebe sledoval televizní pořad „Zoom“.

„Ellie-calodejka,“ prohlásil téměř bez zájmu a vrátil se k obrazovce.

„Chudinka Gage,“ opakovala Ellie a vyloudila ze sebe další povzdech. Louis si pomyslel něco o krokodýlích slzách a usmál se. Ellie ho popadla za ruku a táhla ho pryč. „Tak jdeme, tati. Jdeme-jdeme-jdeme.“

„Gage má náběh na záškrť,“ řekl Louis Judovi.

„Ale to je opravdu škoda,“ poznamenala Norma. „Snad se mu to příští rok bude líbit o to víc. Nastav sáček, Ellie... šup!“

Vzala z mísy na stole jablko a malou tyčinku Snickers, ale obojí jí vypadlo z ruky. Louis byl překvapený, jak zkroucenou ji měla.

Sehnul se a zdvihl jablko, které se koulelo po podlaze. Jud sebral tyčinku a hodil ji do Elliina sáčku.

„Počkej, dám ti jiné jablíčko, miláčku,“ řekla Norma. „Tohle má bebíčko.“

„To je dobré,“ řekl Louis a chystal se hodit jablko do Elliina sáčku, ale ta ucouvla a držela sáček zavřený.

„Já nechci pochroumané jablíčko, tati,“ řekla a podívala se na otce, jako by se zbláznil. „Má hnědé flíčky – *fuj!*“

„Ellie, to bylo od tebe ošklivé!“

„Nepeskejte ji, když říká pravdu, Louisi,“ zastala se jí Norma. „Celou pravdu vám poví jen děti, víte? To z nich také dělá děti. Hnědé skvrny *jsou* ošklivé.“

„Děkuju, paní Crandallová,“ řekla Ellie a vrhla po otci pomstychtivý pohled.

„Nemáš za co, holčičko,“ odpověděla Norma.

Jud je odvedl na verandu. Po chodníku přicházela dvě malá strašidla a Ellie v nich poznala své spolužáky. Odvedla si je do kuchyně a Jud s Louisem na chvíli na verandě osaměli.

„Ta artritida se jí zhoršila,“ řekl Louis.

Jud přikývl a odložil si cigaretu na popelník. „Ano. Na podzim se jí vždycky zhorší, ale tentokrát je to nejhorší, co pamatuju.“

„Co říká její lékař?“

„Nic. Co může říkat, když k němu Norma nejde.“

„Proč? Proč k němu nejde?“

Jud se podíval na Louise. Ve světle dodávky, která čekala na Elliiny přestrojené spolužáky, vypadal podivně bezbranně. „Chtěl jsem se vás na to zeptat při nějaký vhodnější příležitosti, Louisi, ale ona asi žádná vhodná příležitost k využití přítele neexistuje. Nepodíval byste se na ni?“

Z kuchyně slyšel Louis strašení dvou strašidělek a Elliin skřehotavý smích, který si nacvičovala celý týden. Znělo to hezky a patřilo to k tomuhle svátku.

„Chybí Normě ještě něco?“ zeptal se. „Nemá obavy ještě z něčeho jiného, Jude?“

„Má bolesti na prsou,“ řekl Jud tiše. „Už nechce jít k doktoru Weybridgovi. Mám tak trochu strach.“

„A co Norma?“

Jud trochu zaváhal. „Řek bych, že je pěkně vyjukaná. Proto taky asi nechce jít k doktorovi. Jedna z jejích nejstarších kamarádek, Betty Coslawová, umřela minulej měsíc ve špitále. Na raka. Byly stejně starý. Proto má takovej vítr.“

„Rád ji vyšetřím,“ řekl Louis. „To není žádný problém.“

„Díky, Louisi,“ řekl Jud vděčně. „Jeden večír se na ni domluvíme a –“

Jud se zarazil a podivně sklonil hlavu ke straně. Jeho oči se potkaly s Louisovými.

Louis si později nedokázal vzpomenout, jak se jeden pocit proměnil v druhý. Když si tu situaci pokoušel rozebrat, byl z toho jen zmatený. Vzpomínal si jen na to, že zvědavost prudce ustoupila pocitu, že se někde děje něco zatraceně ošklivého. Znovu se na sebe s Judem nechtěně podívali. Louis dosud nevěděl, co má dělat.

„*Húúúú-húúúú*,“ propěvovala v kuchyni halloweenová strašidla. „*Húúúú-húúúú*.“ A najednou zmizela hláska h a křik zesílil a znělo z něj opravdové zděšení: „*úúúú-ÚÚÚÚ*!“

A pak jedno strašidlo začalo ječet.

„Tatínku!“ Elliin hlas byl rozrušený a stažený úzkostí. „Tatínku! Pani Crandallová upadla!“

„Panebože,“ téměř zaúpěl Jud.

Ellie přiběhla na verandu, až jí černé šatečky vlály. V jedné ruce svírala koště. Její zelený obličej, protažený hrůzou, vypadal jako obličej trpasličího tuláka v posledním stádiu otravy alkoholem. Za ní přiběhla dvě plačící strašidla.

Jud se vrhl do dveří, na osmdesátníka nečekaně hbitě. Ne, víc než hbitě. Mrštně. Zavolal svou ženu jménem.

Louis se předklonil a položil Ellii ruce na ramena: „Zůstaň tady na verandě, Ellie, ano? Ujednáno?“

„Tati, já se bojím,“ zašeptala.

Ti dva duchové se vyřítili za nimi, pelášili po chodníčku k dodávce, pytlíky s cukrovím jim poskakovaly. Volali maminku.

Louis se rozběhl přes chodbu do kuchyně. Nedbal na Ellie, která ho volala zpátky.

Norma ležela na hrbolatém linoleu poblíž stolu uprostřed

rozházených jablek a čokoládových tyčinek. Zřejmě při pádu zachytila rukou o mísu a převrhla ji. Mísa ležela poblíž jako malý létající talíř z varného skla. Jud ji chytil za zápěstí a vzhlédl na Louise s napětím ve tváři.

„Pomozte mi, Louisi,“ řekl. „Pomozte Normě. Asi umírá.“

„Posuňte se k jedné straně,“ řekl Louis. Klekl si a rozdrtil kolenem jedno jablko. Cítil, jak vlhkost prosakuje jeho starými manšestráky a kuchyni náhle zaplnila vůně jablečné šťávy.

A je to tu zase, Pascow se vrací, pomyslel si Louis, ale pak tu myšlenku rychle zaplašil.

Sáhl jí na zápěstí. Puls byl slabý, trhaný a rychlý – nebyl to ani tak tep, jako spíš křeče. Extrémní arytmie, směřující k úplné zástavě. *Vy a Elvis Presley, Normo,* pomyslel si.

Rozepjal jí šaty, až se objevilo krémově žluté hedvábné kombiné. Otočil jí hlavu a začal s masáží srdce.

„Jude, poslouchejte mě,“ řekl. Zadní část levé dlaně kousek nad prsní kost – čtyři centimetry nad xyphoid. Pravou rukou si sevřít levé zápěstí, vyvinout tlak. *Důkladně, ale pozor na stará žebra – zatím není důvod k panice. Jen ať to proboha vydrží ty staré plíce.*

„Jsem tu,“ řekl Jud.

„Vezměte Ellie. Doved'te ji domů. Opatrně – ať vás nic nepřejede. Řekněte Rachel, co se stalo. Řekněte jí, ať mi pošle můj kufřík. Ne ten z pracovny, ale ten z nejvyšší police v horní koupelně. Ona už bude vědět. Řekněte jí, ať zavolá na pohotovost do Bangoru pro sanitku.“

„Z Bucksportu je to blíž,“ řekl Jud.

„Z Bangoru to bude rychlejší. Jděte. Vy sám nevolejte, nechte Rachel. Potřebuju svůj kufřík.“ *Ona sama by to nezvládla,* pomyslel si Louis, *když bude vědět, co se tu děje.*

Jud odešel. Louis slyšel klapnutí skleněných dveří. Zůstal sám s Normou Crandallovou a jablečnou vůní. Z obývacího pokoje k němu doléhal tikot hodin.

Norma se náhle dlouze, chraplavě nadechla. Víčka se jí zachvěla. A Louise náhle zachvátila ledová, strašlivá jistota.

Ona otevře oči... panebože, ona otevře oči a začne mluvit o Řbitově zvířátek.

Norma se však jen ve zmateném poznání podívala na Louise a znovu zavřela oči. Louis se zastyděl za sebe i za svou obavu. Tohle mu přece vůbec nebylo podobné. V témže okamžiku pocítil naději a úlevu. V jejích očích se zračila určitá bolest, ale nebyla to agónie. Tušil, že nejde o smrtelný záchvat.

Louis těžce oddychoval a potil se. Jen v televizi vypadá masáž srdce snadně. Dobrá a důkladná srdeční masáž stojí hodně námahy. Zítra to pocítí na šlachových úponech v podpaží.

„Můžu vám být nějak užitečná?“

Louis se ohlédl. Ve dveřích váhavě stála žena v kalhotách a hnědém svetru. Ruku zařatou v pěst si tiskla k hrudi. Matka těch strašidel, pomyslel si Louis.

„Ne,“ řekl. „Vlastně ano,“ opravil se. „Namočte hadřík, prosím. Vyždímejte ho. A dejte jí ho na čelo.“

Odešla. Louis se znovu podíval na Normu. Její oči byly otevřené.

„Louisi, já jsem upadla,“ zašeptala. „Asi jsem omdlela.“

„Měla jste malou koronární příhodu,“ řekl Louis. „Není to nic vážného. Uvolněte se a nemluvte, Normo.“

Chvilí odpočíval a pak jí znovu změřil puls. Byl příliš rychlý a připomínal morseovku: srdce bilo pravidelně, pak se rozběhlo v sérii rychlých úderů, které téměř spěly k fibrilaci, a pak se znovu vrátil pravidelný tep. Buch-buch-buch, klikliklikliklik, buch-buch-buch-buch-buch. Nebylo to moc dobré, ale bylo to lepší než srdeční arytmie.

Žena se vrátila s obkladem a položila ho Normě na čelo. Nejistě odstoupila. Jud se vrátil s Louisovým kufříkem.

„Louisi?“

„Bude v pořádku,“ řekl Louis a podíval se na Juda. Ve skutečnosti však mluvil k Normě. „Přijede pohotovost?“

„Vaše žena ji volá,“ odpověděl Jud. „Spěchal jsem zpátky.“

„Nechci... do nemocnice,“ zašeptala Norma.

„Ale ano,“ řekl Louis. „Budete pět dní na pozorování, dostanete nějaké léky a pak se čiperná vrátíte domů, Normo. A když budete odporovat, donutím vás sníst všechna tahle jablka. I s jádřinci.“

Mdle se usmála a znovu zavřela oči.

Louis otevřel kufřík, pohrabal se v něm, našel Isodil a vytřepal si

na dlaň jednu tabletku, tak malou, že by se vešla na pŕlměsíček nehtu. Zavřel lahvičku a vzal tabletku mezi prsty.

„Normo, slyšíte mě?“

„Ano.“

„Otevřete ústa. Koledu už máte odbytou, teď něco dostanete. Dám vám pod jazyk tabletku. Malinkou. Musíte si ji tam podržet, než se rozpustí. Je trochu hořká, ale toho si nevšímejte. Rozuměla jste?“

Norma otevřela ústa. Louise ovanul zatuchlý pach falešných zubů. Pocítil bodavou lítost k té ženě, která tu ležela na kuchyňské podlaze mezi jablky a halloweenovými pamlsky. Napadlo ho, že jí kdysi bylo sedmnáct, mladí muži z okolí se zalíbením hleděli na její ňadra, všechny zuby měla svoje a srdce pod blůzičkou jí bilo jako zvon.

Zakryla tabletku jazykem a trochu se ušklíbla. Ano, chutná trochu hořce. Vždycky chutná hořce. Ale ona není žádný Victor Pascow, jemuž nebylo pomoci. Louis si pomyslel, že Norma bude žít a bojovat o další dny. Vztáhla k němu ruku a Louis ji jemně uchopil.

Pak vstal, našel převrženou mísu a začal sbírat pamlsky. Zena, která se představila jako paní Buddingerová z dolního konce ulice, mu s tím pomohla. Pak prohlásila, že by se měla asi vrátit do auta, protože její chlapi jsou celí vystrašení.

„Děkuju za pomoc, paní Buddingerová,“ řekl Louis.

„Vždyť jsem vám byla k ničemu,“ řekla prázdně. „Ale ještě dneska padnu na kolena a budu děkovat Bohu, že jste tu byl, pane doktore.“

Louis rozpačitě mávl rukou.

„Já udělám to samý,“ řekl Jud. Dlouze se podíval Louisovi do očí. Byl už zase klidný. Krátké období neklidu a strachu pominulo. „Jsem dlužníkem, Louisi.“

„Nechte toho,“ řekl Louis a povzbudivě zdvihl palec na odcházející paní Buddingerovou. Usmála se a zamávala mu.

Louis sebral jedno jablko a zakousl se do něj. Bylo tak sladké, že se mu na chvíli odmítavě sevřela ústa... nebyl to však tak úplně nepříjemný pocit. *Dneska jsi vyhrál, Lou,* pomyslel si a s úlevou se znovu zakousl do jablka.

Byl hladový jako vlk.

„Stejně jsem dlužníkem,“ řekl Jud. „Až budete něco potřebovat, Louisi, zajděte prvně za mnou.“

„No dobře,“ řekl Louis. „Zajdu.“

Sanitka z Bangoru přijela za dvacet minut. Louis stál venku a pozoroval zřízence, jak nakládají Normu. Vtom zahlédl Rachel, která se dívala z okna obývacího pokoje. Zamával jí. Zdvihla ruku.

Stáli s Judem vedle sebe a dívali se za odjíždějící sanitkou. Majáček blikal, ale siréna zůstala němá.

„Myslím, že se tam rozjeďu za ní,“ řekl Jud.

„Dneska už vás k ní stejně nepustí, Jude. Budou jí chtít natočit EKG a pak ji dají na jednotku intenzivní péče. Prvních dvanáct hodin se žádné návštěvy nepovolují.“

„Dostane se z toho, Louisi? Bude zas v pořádku?“

Louis pokrčil rameny. „To vám nemůže nikdo zaručit. *Byl to* přece jen srdeční záchvat. Já osobně si myslím, že jí bude zase dobře. Možná lépe, než předtím, až dostane léky.“

„Ach jo,“ řekl Jud a zapálil si chesterfieldku.

Louis se usmál a podíval se na hodinky. Překvapilo ho, že je teprve za deset minut osm. Zdálo se mu, že uběhlo mnohem víc času.

„Jude, já ještě půjdu s Ellie, aby dokončila koledu.“

„Ale samozřejmě. Vyříd'te jí, ať toho vykoleduje co nejvíc, Louisi.“

„Vyřídím,“ slíbil Louis.

Když se Louis vrátil domů, Ellie byla stále v čarodějnickém. Rachel ji zkoušela přesvědčit, aby už se převlékla do noční košilky, ale Ellie odmítala v naději, že bude moci dokončit hru, kterou přerušil srdeční záchvat. Když jí Louis řekl, aby si oblékla kabát, zajásala a zatleskala rukama.

„Je na ni už moc pozdě, Louisi.“

„Pojedeme autem,“ odpověděl. „Rachel, vždyť ona se na to měsíc těšila.“

„No...“ usmála se. Ellie si toho všimla a znovu radostně vypískla. Rozběhla se ke skříni s kabáty. „Je už Norma v pořádku?“ zeptala se Rachel.

„Myslím, že ano.“ Cítil se dobře. Byl unavený, ale měl dobrý pocit. „Byl to jen malý záchvat. Bude si muset dávat pozor, ale když

je člověku pětasedmdesát, musí si uvědomit, že na skok o tyči už nemá.“

„Naštěstí jsi byl u ní. To skoro zavání prozřetelností.“

„Já bych se spíš přikláněl ke štěstí.“ Usmál se na přicházející Ellie. „Jsi připravena, čarodějnice?“

„Připravena,“ odpověděla. „Tak jdem-tak jdem-tak jdem!“

Za hodinu nato se vraceli domů se sáčkem zpola naplněným cukrovím (Ellie se vzpírala, když Louis vyhlásil konec radovánek, ale zase ne moc; byla už také unavená). Louise překvapila její otázka:

„To já jsem zavinila ten srdeční záchvat paní Crandallové, tati? Že jsem si nechtěla vzít natlučené jablíčko?“

Louis se na ni udiveně podíval a napadlo ho, kde se v dětech berou tak morbidní nápady. Nešlapej na čáry, musíš sežrat komáry. Má mě rád, nemá mě rád. Krvavý koleno. Vadí nevadí. Znovu si vzpomněl na Řbitov zvířátek a jeho soustředné kruhy. Chtěl se sám pro sebe usmát, ale nějak se mu to nepodařilo.

„Ne, miláčku,“ odpověděl. „Když jsi tam byla s těmi dvěma strašidly –“

„To nebyly žádný strašidla, to byly Buddingerovic dvojčata.“

„Tak tedy, když jsi tam s nimi byla, pan Crandall mi povídal, že jeho ženu trochu bolí na prsou. Vlastně jsi jí možná tak trochu zachránila život, anebo ses aspoň zasloužila o to, že to nedošlo dál.“

Teď zase vypadala překvapeně Ellie.

Louis přikývl. „Potřebovala doktora, miláčku. A já jsem doktor. A byl jsem tam jen proto, že tohle byl tvůj večer, kdy sis vyšla na koledu.“

Ellie se nad tím dlouze zamyslela a pak přikývla. „Ona ale stejně asi umře,“ prohlásila věčně. „Lidé, kteří mají srdeční záchvaty, obvykle umírají. A když žijou, tak dostanou brzo další a další a další, až pak... prásk!“

„A kde ses naučila tyhle moudrosti, jestli se můžu zeptat?“

Ellie jen pokrčila rameny – skoro jako on sám, zaznamenal pobaveně Louis.

Dovolila mu odnést do domu sáček s koledou – to bylo znamení téměř bezmezná důvěry – a Louis se nad ní zamyslel. Pomyšlení na

Churchovu smrt jí málem přivodilo hysterický záchvat, ale myšlenka na smrt babičkovské Normy Crandallové... ji nechala naprosto klidnou, brala ji zcela přirozeně. Co to jen řekla? A další a další, až pak... *prásk!*

Kuchyně byla prázdná, ale Louis slyšel Rachel, jak se pohybuje v patře. Odložil Elliin sáček na kuchyňský pracovní stůl. „Tak to nemusí být vždycky, Ellie,“ řekl. „Normin záchvat byl docela malý a já jsem jí okamžitě poskytl pomoc. Pochybuju, že její srdce nějak utrpělo. Ona –“

„Ale to já vím,“ souhlasila téměř vesele Ellie. „Jenže ona už je stará a proto už brzo umře. Pan Crandall taky. Můžu si vzít před spaním jablíčko, tati?“

„Ne,“ řekl a zamyšleně se na ni podíval. „Jdi nahoru a vyčisti si zuby, holčičko.“

Skutečně si někdo myslí, že rozumí dětem? napadlo ho.

Když dům utichl a oni leželi bok po boku na manželských postelích, zeptala se Rachel tiše: „Jak to nesla Ellie, Lou? Hodně ji to rozrušilo?“

Ne, odpověděl v duchu. Ona ví, že stáří lidé umírají, stejně jako ví, že musí pustit luční kobyliku, když se vzpouzí... stejně jako ví, že když zkazí třináctý přeskok švihadla, umře její nejlepší kamarádka... stejně jako ví, že hroby na Řbitově zvířátek jsou uspořádány do kruhů...

„Ne,“ řekl. „Zvládla to báječně. Budeme spát, Rachel, ano?“

Té noci, kdy spali ve svém domě a Jud bděl ve svém, přišla druhá vlna mrazu. Časně ráno se zdvihl vítr a serval ze stromů zbylé listy, které už byly nezajímavě hnědé.

Louise ten vítr vzbudil. V polospánku se zmateně zdvihl na lokty. Na schodech se ozvaly kroky... pomalé, šouravé kroky. Pascow se vracel. Teď, pomyslel si, po dvou měsících. Když se otevřely dveře, uviděl hrůznou hnilobu, zablácené trenýrky, velké díry po odpadlých kusech masa, mozek rozpuštěný na kaši. Jen ty oči byly živé... pekelně jasné a živé. Pascow tentokrát nepromluvil; jeho hlasivky už nebyly schopné vydávat zvuky. Ale jeho oči... kynuly mu, aby se zvedl...

„Ne,“ vydechl a kroky ustaly.

Louis vstal, šel ke dveřím a otevřel je. Rty měl stažené strachem a odhodláním, svaly napjaté. Bude tam Pascow a bude natahovat ruce jako mrtvý dirigent, který se chystá zahájit předeheru k *Valpuržině noci*.

Nic takového, jako by řekl Jud. Schodiště bylo prázdné... a tiché. Nebylo slyšet nic kromě větru. Louis se vrátil do postele a usnul.

21

Následujícího dne zavolal Louis na jednotku intenzivní péče v EMMC. Normin stav byl nadále označován jako kritický – to bylo ovšem běžné v prvních čtyřiaadvaceti hodinách po srdečním záchvatu. Od jejího lékaře, doktora Weybridge, se však Louisovi dostalo přehnaně srdečního ujištění: „Já bych to ani nenazýval malým infarktem myokardu,“ řekl. „Není tam žádné zjizvení. Za hodně vděčí vám, doktore Creede.“

Louis se z náhlého popudu zastavil ke konci týdne v nemocnici s květinami a zjistil, že Norma byla přemístěna na vícelůžkový pokoj o patro níž – a to bylo velice dobré znamení. Jud byl s ní.

Norma měla z květin radost a zazvonila na sestru, aby přinesla vázu. Potom, když už byly květiny ve vodě, musel Jud podle jejích pokynů kytici upravit a dát ji na skříň v rohu pokoje.

„Máma už se cejtí mnohem líp,“ prohlásil Jud suše, když musel kytici předělávat potřetí.

„Nebud' takový, Judsone,“ napomenula ho Norma.

„Nebudu, madam.“

Konečně se Norma podívala na Louise. „Ráda bych vám poděkovala za všechno, co jste pro mě udělal,“ řekla s plachostí, která byla naprosto nepředstírána a o to působivější. „Jud říkal, že vám vděčím za život.“

„Jud přehání,“ odpověděl Louis rozpačitě.

„Zas tolik ne,“ řekl Jud. S náznakem úsměvu zamrkal na Louise. „Neučila vás máma, abyste nikdy nezapomněl poděkovat, Louisi?“

Jeho matka nikdy nic podobného neřekla, aspoň pokud si Louis pamatoval, ale vzpomínal si, že jednou mluvila o falešné skromnosti,

kteřá byla polovinou hřichu pýchy.

„Normo,“ řekl, „všechno, co jsem udělal, jsem udělal rád.“

„Vy jste zlatý člověk,“ řekla Norma. „Vyved'te někam toho mého chlapa a dovolte mu zaplatit vám pivo. Už se mi chce zase spát a jinak bych se ho asi nezbavila.“

Jud se čile zvedl. „Krucinál, to se mi líbí, Louisi. Padáme, než si to rozmyslí.“

První sních přišel týden před Dnem díkyvzdání. Další čtyři palce napadly dvaadvacátého listopadu, ale den před prázdninami už bylo jasno a chladno. Louis odvezl rodinu na bangorské mezinárodní letiště, kde se s nimi rozloučil. Rachel se s dětmi chystala navštívit své rodiče v Chicagu.

„To není dobré,“ opakovala Rachel snad už podvacáté od chvíle, kdy se asi před měsícem začali o prázdninách vážně bavit. „Vůbec se mi nelíbí pomyslení, že budeš na Den díkyvzdání bloumat po domě sám. Je to přece rodinný svátek, Louisi.“

Louis si vzal na ruku Gaga, který ve své první chlapecké bundě vypadal jako velký kluk. Ellie stála u velkého okna a pozorovala start vojenského vrtulníku.

„Nemám zrovna v úmyslu se lítostivě opíjet o samotě,“ řekl Louis. „Jud s Normou mě chtějí pozvat na krocana a nějaké ty zbytky. Sakra, to já se cítím provinile. Ty velké sváteční pijatyky jsem nikdy neměl moc rád. Před fotbalem ve tři člověk začne a v sedm usne a druhý den má pocit, že mu v hlavě tancují dallaské holky od krav a vyřvávají halekačky. Nejsm nijak šťastný z toho, že tě posílám s dětmi pryč.“

„Já to přežiju,“ řekla. „Letíme první třídou. Budu se cítit jako princezna. A Gage to z Loganu na O'Haru celé prospí.“

„V to doufej,“ řekl a oba se zasmáli.

Letištní rozhlas oznámil let a Ellie vyskočila. „To je náš, mami. Tak jdem-tak jdem-tak jdem. Nebo odletí bez nás.“

„Ale neodletí,“ pousmála se Rachel. V jedné ruce svírala tři růžové letenky. Měla na sobě elegantní hnědý umělý kožich... zřejmě to má vypadat jako ondatra, pomyslel si Louis. Ať už *to* napodobovalo cokoliv, *vypadala* v tom nádherně.

Myšlenky se mu zřejmě promítly do očí, protože ho náhle objala,

až stiskli Gaga mezi sebe. Gage vypadal překvapeně, ale nijak se nevztekal.

„Louisi Creede, já tě miluju,“ řekla.

„Mami!“ ozvala se Ellie netrpělivě. „Pojď už-pojď už-p –“

„No dobře. Buď doma hodný, Louisi.“

„Víš co?“ usmál se. „Budu opatrný. Pozdravuj rodiče, Rachel.“

„Ty pacholku,“ řekla a zašklebila se na něj. Věděla až moc dobře, proč Louis zůstává doma. „Ty všiváku.“

Provázel je zrakem na schůdky k letadlu... a pak mu na celý příští týden zmizeli. Už se mu po nich začalo stýskat a začal se cítit osamělý. Přemístil se k oknu, kterým předtím vyhlížela Ellie, a s rukama v kapsách kabátu pozoroval dělníky, jak nakládají zavazadla.

Pravda byla jednoduchá. Manželé Goldmanovi z Lake Forest neměli Louise rádi od samého začátku. Nejenže pocházel z jiné vrstvy, ale také se nechal jejich dcerou vydržovat na medicíně, z které by bez ní téměř zcela jistě vyletěl.

Louis by se s tím vším smířil a vlastně už byl na dobré cestě ke smíření. Pak se však stalo něco, o čem Rachel nevěděla a nikdy se to nedozvěděla... aspoň ne od Louise. Pan Irwin Goldman nabídl Louisovi, že mu zaplatí celá studia. Cenou za toto 'stipendium' (Goldmanův výraz) bylo, že Louis okamžitě zruší zasnoubení s Rachel.

Louis Creed nebyl zrovna ve věku, kdy se člověk vypořádá s takovou urážkou lehce, ale podobné melodramatické návrhy (nebo úplatky, máme-li věci nazývat pravými jmény) jsou zřídka předkládány těm, kdo *jsou* ve správném věku – to znamená, že je jim kolem pětáosmdesáti. Byl tehdy v první řadě unavený. Trávil osmnáct hodin týdně na přednáškách, dalších dvacet ležel v knihách, dalších patnáct obsluhoval v jedné putyce poblíž hotelu Whitehall. Byl také nervózní. Bodré chování pana Goldmana toho večera ostře kontrastovalo s jeho předchozím chladem. Goldman ho pozval do pracovny na doutník. Louis sjel pohledem na jeho ženu. Později – mnohem později, když mu čas dovolil podívat se na věc s odstupem – si Louis uvědomil, že podobný nervózní pocit musí mít koně, když ucítí první závan dýmu z préríjního ohně. Očekával každou chvíli Goldmanovo vědoucné nařčení, že spí s jeho dcerou.

Když místo toho učinil Goldman svou neuvěřitelnou nabídku – zašel dokonce tak daleko, že jako nějaký furiant z frašky Noëla Cowarda vytáhl z kapsy své kuřácké vesty šekovou knížku – Louis vybuchl. Obvinil Goldmana, že si chce z dcery udělat muzejní exponát, že se kromě sebe neohlíží vůbec na nikoho a že je neomalený a tupý hulvát.

Teprve mnohem později si uvědomil, že si svým hněvem vlastně ulevoval.

Všechny vyřčené Goldmanovy charakteristiky byly možná pravdivé, ale neměly v sobě za mák diplomacie. Noël Coward se z další konverzace vytratil, a pokud se v ní vyskytl nějaký humor, byl hrubšího rázu. Goldman doporučil Louisovi, ať zmizí a ať už se neukazuje na jeho prahu, jinak ho odstřelí jako prašivého psa. Louis poradil Goldmanovi, ať si svou šekovou knížku strčí do prdele. Goldman prohlásil, že viděl v příkopech vandráky, kteří byli daleko schopnější než Louis Creed. Louis navrhl Goldmanovi, ať si vezme svou BankAmericard a American Express Gold Gard a nacpe si je za šekovou knížkou.

Tento rozhovor pochopitelně nebyl slibným úvodem k dobrým vztahům mezi budoucími příbuznými.

Nakonec je Rachel uklidnila (oba muži vyslovili lítost nad svými výroky, přestože jeden ani druhý nikdy v nejmenším nezměnil svůj názor na toho druhého). Melodrama skončilo. Nedošlo k prohlášení, že „od tohoto dne nemám žádnou dceru“. Goldman snad později, při Rachelině sňatku s tou Příšerou z Černé laguny, trpěl a zavrhoval svou dceru, ale tvář nad límcem jeho žaketu připomínala v ten den tvář vytesanou na egyptském sarkofágu. Jako svatební dar dostali porcelánový servis Spode pro šest osob a mikrovlnnou troubu. Peníze žádné. Za ztřeštěných let Louisových studií pracovala Rachel většinou jako prodavačka v obchodě s dámskými oděvy. Od té doby až do současnosti si byla vědoma, že vztahy mezi jejím manželem a jejími rodiči byly a jsou 'napjaté'... zvláště mezi Louisem a jejím otcem.

Louis mohl jet do Chicaga s rodinou, přestože by se byl musel kvůli povinnostem na univerzitě vrátit o tři dny dříve než Rachel s dětmi. To by nebylo tak hrozné jako to, že by musel strávit čtyři dny

s tím nadutcem a jeho sfigou.

Děti tchána i tchýni trochu usmířily, jak už to děti umějí. Louis snad mohl přispět k oteplení vzájemných vztahů předstíráním, že na ten večer v Goldmanově pracovně zapomněl. Snad by ani nevadilo, kdyby Goldman poznal, že je to přetvářka. Jenže (přestože věděl, že by měl odvahu sám začít) on *nechtěl* oteplovat vzájemné vztahy. Deset let sice byla dlouhá doba, ale zas ne tak dlouhá, aby mu dokázala vymýt z úst tu odpornou pachut', která se tam usídlila, když Goldman ve své pracovně nad sklenkami brandy vytáhl z jedné kapsy té idiotské kuřácké vesty šekovou knížku. Ano, sice tenkrát cítil úlevu, že se neprovalilo těch pět nocí, které strávili s Rachel společně na úzké prolezené posteli v jeho studentském pokoji, ale to znechucení zůstalo a nezměnilo se celá ta léta.

Mohl jet, ale dal přednost tomu, že tchánovi poslal jeho vnučata, jeho dceru a svůj pozdrav.

Letadlo se vzdálilo od schůdků, otočilo se... a Louis uviděl v jednom z předních okének Ellie, která mu usilovně mávala. Louis jí také zamával a usmál se. Vtom někdo – Ellie nebo Rachel – vyzdvihl do okénka Gaga. Louis mu zamával a Gage zatřepotal ručkou – možná ho viděl, možná jen napodoboval Ellie.

„Dobře doleťte,“ zamumlal Louis, zapnul si kabát a odešel na parkoviště. Vítr tu skučel a svištěl s takovou silou, že mu málem serval loveckou čepici z hlavy; musel si ji přidržet rukou. Zašátral klíčkem po zámku na straně řidiče a pak se ještě otočil za letadlem, které se vznášelo nad letištní budovou, s nosem směřujícím k temné modři a s hřmíci proudovými motory.

Teď se opravdu cítil osamělý – až směšně náchylný k slzám. Znovu zamával.

Ten smutek ho neopouštěl, ani když se vracel přes silnici číslo patnáct po několika pivech s Judem a Normou – Norma vypila sklenici vína, kterou měla povolenou, dokonce doporučenou od doktora Weybridge. Toho večera seděli vzhledem k pokročilému ročnímu období v kuchyni.

Jud zapálil oheň v malých kamínkách. Rozsadili se kolem nich, v příjemném teple vychutnávali chladné pivo a Jud vyprávěl o tom, jak Mikmakové zahnali před dvěma sty lety u Machias Brity. V té době

Mikmakové dost naháněli hrůzu, řekl a pak dodal, že podle jeho mínění z nich někteří státní a federální právníci, zabývající se pozemkovým právem, mají hrůzu dosud.

Mohl to být hezký večer, ale Louis musel stále myslet na prázdný dům, který ho očekával. Šel přes trávník a cítil, jak mu pod nohama křupá jinovatka. Vtom uslyšel v domě telefon. Rozběhl se. Hlavními dveřmi a pak tryskem přes obývací pokoj (kde srazil stojánek s časopisy). Téměř celou kuchyň přešel skluzem, protože měl dosud na podrážkách zbytky jinovatky. Chňapl po sluchátku.

„Ano?“

„Louisi?“ uslyšel Rachelin hlas, trochu vzdálený, ale naprosto klidný. „Jsme na místě. Zvládli jsme to. Bez problémů.“

„To je skvělé!“ řekl a posadil se k hovoru. *Moc bych chtěl, abys byla tady*, pomyslel si.

22

Oběd, který na Den díkůvzdání uspořádali Jud s Normou, byl výtečný. Když skončil, odešel přejedený a ospalý Louis domů. Odebral se do ložnice, skopl z nohou mokasíny, ulehl a tak trochu vychutnával ticho. Bylo krátce po třetí hodině a venku svítilo ochablé předzimní slunce.

Jen si trochu zdřímnu, pomyslel si a okamžitě usnul.

Vzbudil ho telefon v ložnici. Sáh po sluchátku a snažil se co nejrychleji posbírat myšlenky, zmatený skutečností, že venku je skoro tma. Slyšel, jak vítr skučí kolem domu a do toho tiše a vytrvale hučí kotel ústředního topení.

„Ano?“ řekl. Mohla to být Rachel, která volala z Chicaga, aby mu popřála šťastného Dne díkůvzdání. Pak mu určitě předá Ellie a Ellie mu něco řekne a pak se sluchátka ujme Gage a bude žvatlat – ale jak k čertu dokázal spát celé odpoledne, když se přece chtěl dívat na fotbal...?

Ale nebyla to Rachel. Byl to Jud.

„Louisi? Krapet jsem se bál, jestli nemáte nějaký starosti.“

Vyskočil z postele a pokoušel se setřást z mysli zbytky spánku. „Jude? Co máte na mysli?“

„No, tady na našem trávníku leží mrtvá kočka,“ řekl Jud. „Myslel jsem si, jestli to není vaší dcerky.“

„Church?“ zeptal se Louis. Ucítil, jak mu náhle ztěžkly útroby. „Je to určitě on, Jude?“

„No, stoprocentně jistej si nejsem,“ řekl Jud, „ale je mu dost podobnej.“

„Ale krucinál. Hned jsem tam, Jude.“

„Tak jo, Louisi.“

Zavěsil sluchátko a dobrou minutu zůstal sedět. Pak si zašel na záchod, obul boty a sešel dolů.

Třeba to není Church. Jud sám si není stoprocentně jistý. Panebože, vždyť ten kocour ani sám od sebe nevyšel do patra, když ho tam někdo nevynesl... tak proč by chodil přes silnici? Ale v srdci cítil jistotu, že to je Church... A když Rachel dnes večer zavolá – což, samozřejmě, může – co jen by řekl Ellie?

Jako ve snu slyšel sám sebe, jak říká Rachel: Víím, že živým bytostem se může stát cokoli, doslova cokoli. Jako lékař víím, že... copak ti musím vysvětlovat, co se stalo, když přeběhl silnici? Ani on sám nevěřil, že by se Churchovi mohlo něco stát, ne?

Vzpomněl si na jednoho muže, s kterým hrával poker, na Wickese Sullivana. Jednou se ho Wickes zeptal, jak to, že se mu může postavit, když vidí vlastní ženu, a nepostaví se mu, když vyšetřuje nahé ženské, které vídá jako doktor každý den. Louis se mu pokoušel vysvětlit, že to není tak, jak se lidé domýšlejí – žena přijde na vyšetření prsů nebo pro radu, jak si je masírovat, a náhle z ní spadne prostěradlo a ona před ním stojí jako Venuše. Lékař buď vidí prsa, nebo přirození, nebo stehno. Ostatní je zahaleno v prostěradle. Kromě toho je u toho vždycky sestra, a to především proto, aby chránila doktorovu pověst. Wicky tohle vysvětlení nebral. Koza je koza, prohlásil věren své teorii, a kunda je kunda. Buď ti stojí furt, nebo ti nestojí vůbec. Louis na to mohl jen říct, že prsa vlastní ženy jsou prostě *jiná*.

Stejně jako vlastní rodina je jiná, pomyslel si v tom okamžiku. Church přece nemohl být zabit, protože patřil do magického kruhu rodiny. Tehdy nedokázal srozumitelně vysvětlit Wickymu, že doktoři si škatulkují stejně bezstarostně a slepě jako kdokoliv jiný. Ňadro

není ňadro, pokud to není ňadro vlastní ženy. V ordinaci je to prostě případ. Na lékařské konferenci můžete statisticky vyčíslit případy dětské leukémie a být z toho smutný, ale nemůžete uvěřit, když ji dostane vaše vlastní dítě. Mé dítě? Nebo kocour mého dítěte? Doktore, vy si děláte legraci.

Nedělej si z toho hlavu. To se občas stává.

Jenže to je těžké, zvláště když si vzpomene, jak Ellie vyváděla při představě, že Church jednoho dne umře.

Pitomej zasranej kocour, proč jsme si toho zasranýho kocoura vůbec kdy pořizovali?

Jenže on už není zasranej. To by musel být naživu.

„Churchi?“ zavolal, ale odpovědí mu bylo jen mručení kotle, který požíral dolary. Pohovka v kuchyni, na které Church v poslední době trávil většinu času, byla prázdná. Neležel ani na žádném radiátoru. Louis zaklepal jeho miskou o podlahu. Na to se Church vždycky spolehlivě ukázal, pokud byl v doslechu... ale tentokrát nepřiběhl, a bohužel už ani nepřiběhne, obával se.

Oblékl si kabát, nasadil klobouk a vykročil ke dveřím. Pak se vrátil. Ustoupil své předtuše, otevřel skříňku pod dřezem a dřepil si. Byly tam dva druhy igelitových sáčků – menší bílé do domácích košů na odpadky a velké zelené do popelnic. Louis vzal ten větší. Church od kastrace přibral.

Vložil si složený pytel do kapsy u kabátu. Hladký a chladný igelit byl nepříjemný na dotek. Pak vyšel hlavním vchodem a zamířil k silnici.

Bylo půl šesté. Soumrak dohasínal. Krajina vypadala mrtvě. Po západu slunce zbyla jen podivná oranžová linka na obzoru za řekou. Po silnici číslo patnáct se proháněl vítr, který okamžitě rozptyloval bílé obláčky Louisova dechu a znečitlivoval mu tváře. Zachvěl se, ale nebylo to chladem. Roztřásl ho pocit osamění. Byl silný a naléhavý. Nedal se opsat žádnou metaforou. Byl beztvárný. Cítil ho jen on sám. Byl syrový a neuchopitelný.

Přes silnici uviděl Juda zachumlaného ve velkém zeleném vlněném kabátě, s tváří zastíněnou kožešinovým lemem kapuce. Na zamrzlém trávníku vypadal jako část sousoší, jako mrtvý předmět v setmělé krajině, kde ptáci nezpívají.

Louis zamířil k němu a Jud se pohnul – zamával mu. Zakřičel něco, čemu Louis přes pronikavé vytí větru nerozuměl. Louis ustoupil o krok zpátky a náhle si uvědomil, že hlas větru je hlubší a ostřejší. V následujícím okamžiku zatroubil klakson cisterny firmy Orinco, který kolem Louise prohučel tak blízko, že mu rozevlál kalhoty a kabát. Málem mu vběhl přímo pod kola.

Teď už se rozhlédl na obě strany, než vykročil. V dohasínajícím soumraku viděl už jen mihotavá zadní světla cisterny.

„Už jsem myslel, že vás ta potvora převálcuje,“ řekl Jud. „Musíte si dávat bacha, Louisi.“ Ani zblízka neviděl Louis Judovi do tváře a přetrvával v něm neodbytný pocit, že by to mohl být někdo... kdokoliv jiný.

„Kde je Norma?“ zeptal se. Stále se neodvážil podívat na ten kožešinový chumel u Judových nohou.

„Šla do kostela na sváteční bohoslužbu,“ odpověděl. „Asi tam zůstane do večere a pochybuju, že by něco nezobla. Dost jí teď šmakuje.“ Poryv větru nadzdvihl na okamžik kapuci a Louis uviděl, že je to skutečně Jud – kdo jiný by to taky měl být? „V podstatě je to ale zástěrka pro ten jejich babinec,“ řekl Jud. „V poledne se naprásknou doma a pak se ještě cpou obloženejma chlebičkama. Ale kolem osmý bude doma.“

Louis si klekl, aby se podíval na kočku. *Jen at' to není Church*, zapřál si vroucně, když bral rukou v rukavici kočku jemně za hlavu. *At' je to nějaká jiná kočka, at' se Jud mýlí.*

Jenže to byl Church. Nebyl nijak pochroumaný nebo znetvořený; nepřejela ho žádná cisterna ani nákladní vůz, které po patnáctce projížděly (*ale co tu dělala ta cisterna Orinco na Den díkůvzdání?* napadlo ho zničehonic). Church měl pootevřené oči, chladné jako zelený mramor. V otevřené tlamičce začínal pramínek krve – nepřítliší silný, jen tolik, aby mu stačil poskvřnit bílou náprsenku.

„Je to on, Louisi?“

„Ano,“ povzdychl Louis.

Poprvé si uvědomil, že měl Church rád – asi ne tak vášnivě jako Ellie, ale přesto ho měl svým způsobem rád. V týdnech po kastraci se Church změnil, ztloustl a zlenivěl, vymezil si trasu mezi Elliinou postelí, kuchyňskou pohovkou a svou miskou.

Z domu chodil zřídka. Teď, když byl mrtvý, připadal Louisovi starý. Měl malou a zakrvácenou tlamičku s ostrými kočičími zuby, zamrzlou ve vzteklém šklebu. Mrtvé oči vypadaly divoce. Jako by po krátkém a poklidném údobí, kdy žil jako pitomý kleštěnec, objevil ve smrti znovu svou přirozenost.

„Ano, je to Church,“ řekl. „Ať se propadnu, jestli vím, jak to řeknu Ellie.“

Náhle dostal nápad. Pohřbí Churche na Řbitově zvířátek bez náhrobku a podobných pitomostí. Dneska večer Ellie o Churchovi nic neřekne; zítra se opatrně zmíní, že Churche nikde kolem neviděl; pozítří řekne, že Church se asi zatoulal. To kočky občas dělávají. Ellie se určitě rozzlobí, ale nebude tu přítomen ten fenomén konečnosti... žádné další Rachelino odmítání hovorů o smrti... všechno vyzní do ztracena...

Zbabělče, napomenul ho jakýsi vnitřní hlas.

Ano... jen žádné hádky. Komu by to prospělo?

„Malá ho měla moc ráda, co?“ řekl Jud.

„Ano,“ odpověděl Louis nepřítomně. Znovu pohnul Churchovou hlavou. Kocour začal tuhnout, ale hlava se mu pohybovala lehčeji, než by měla. Zlomený vaz. Ano. S tímto vědomím si dokázal představit, co se asi mohlo stát. Church šel přes silnici – bůhvíproč – byl sražen autem nebo nákladňákem a odhozen stranou na Crandallův trávník. Nebo si možná zlomil vaz až ve chvíli dopadu na zamrzlou zem. Na tom však nezáleželo. Výsledek zůstal stejný. Church byl mrtvý.

Louis vzhlédl k Judovi, aby ho obeznámil se svými závěry, ale Jud pozoroval oranžovou linku na obzoru. Kapuce mu napůl sklouzla dozadu a v obličejí měl zamyšlený a strohý... dokonce snad drsný výraz.

Louis vytáhl z kapsy zelený pytel a rozložil jej. Dával pozor, aby mu ho neodnesl vítr. Šustění pytle vrátilo Juda do přítomnosti.

„Ano, zřejmě ho má moc ráda,“ řekl Jud. Přítomný čas zněl poněkud děsivě... celá ta scéna – doznívající soumrak, chlad a vítr – mu připadala děsivá a fantaskní.

Zde stojí Heathcliff uprostřed pustých vřesovišť, pomyslel si Louis. A chystá se hodit rodinného kocoura do velkého pytle.

Uchopil Churche za ocas, rozevřel pytel a zdvihl kocoura ze země. Zatvářil se nešťastně a znechuceně, když odtrhával přimrzlé kočičí tělo od země – *rrrrriipp*. Kocour mu připadal neuvěřitelně těžký, jako by jeho smrt měla fyzickou váhu. *Panebože, vždyť je těžký jak kbelík s pískem.*

Jud přidržel pytel na spodním konci a Louis vhodil Churche dovnitř. Byl rád, že se žhvil toho nepříjemného, podivně těžkého břemene.

„Co s tím teď provedete?“ zeptal se Jud.

„Zatím ho asi dám do garáže,“ řekl Louis. „Pohřbím ho až ráno.“

„Na Řbitov zvířátek?“

Louis pokrčil rameny. „Asi ano.“

„Řeknete to Ellie?“

„No... musím si to ještě trochu promyslet.“

Jud se na chvíli odmlčel. Pak zřejmě dospěl k nějakému závěru. „Počkejte tu na mě minutku, Louisi.“

Jud zmizel, aniž si zřejmě vůbec připustil, že by Louis za takového zimavého večera nemusel tu minutku čekat. Vzdálil se s takovou jistotou a svižnou lehkostí, jaká byla naprosto nezvyklá u člověka jeho věku. Louis nevěděl, co by mu na to řekl. Měl pocit, jako by byl někdo jiný. Pozoroval, jak Jud odchází, a byl spokojený, že on zůstává.

Nastavil tvář větru, když klaply dveře. Igelitový pytel s Churchovou mrtvolkou měl položený mezi nohama.

Spokojený.

Ano, byl. Poprvé od chvíle, co se přistěhovali do Maine, pocítil příslušnost k tomuto místu, měl pocit domova. Když tu tak postával o samotě, za dohasínajícího soumraku na prahu zimy, cítil se nešťastný a přesto podivně napružený a jaksi celistvý. Podobný pocit neměl, nebo si na něj nepamatoval, od dětství.

Tady se něco semele, panečku. Myslím, že něco setsakra podivného.

Zaklonil hlavu a na černající obloze uviděl studené zimní hvězdy.

Nevěděl, jak dlouho tam tak stál, ačkoliv to v měřítkách vteřin a minut nemohlo znamenat moc. Pak na Judově verandě zamžikalo

světlo, pak se zhouplo, přiblížilo ke dveřím a sestoupilo ze schodů. Byl to Jud s velkou čtyřčlánkovou baterkou. V druhé ruce držel něco, co Louisovi připadalo jako velké X... pak však rozeznal krumpáč s lopatou.

Jud podal lopatu Louisovi, který ji přijal volnou rukou.

„Jude, co máte za lubem? Nemůžeme ho přece pohřbít dneska.“

„Ale můžeme. A taky to uděláme.“ Judův obličej byl skrytý za světelným kuželem baterky.

„Jude, je tma. A je pozdě. A zima –“

„Pojďte,“ řekl Jud. „Ať to máme za sebou.“

Louis zavrtěl hlavou a pokoušel se začít znovu, ale nenacházel slova – slova vysvětlení a rozumu. Všechna mu připadala bezvýznamná proti hlubokému vytí větru, proti semeništi hvězd na obloze.

„Může to počkat do zítřka, až uvidíme –“

„Má Ellie ráda toho kocoura?“

„Ano, ale –“

Judův hlas byl tichý. „A vy máte rád ji?“ Znělo to logicky.

„Jistěže ji mám rád, je to má dce-“

„Tak jdeme.“

A Louis šel.

Dvakrát – možná třikrát – po cestě na Řbitov zvířátek se Louis pokoušel na Juda promluvit, ale ten mu neodpověděl. Nakonec to Louis vzdal. Ten pocit spokojenosti, zcela zvláštní za daných okolností, ale přesto zřejmý, v něm přetrvával. Zdálo se, na něj doléhá odevšad. Jeho součástí byla i vytrvalá bolest ve svalech, působená tíhou pytle s Churchem v jedné ruce a lopaty v druhé. Jeho součástí byl i mrazivý vítr, který znecitlivoval obnaženou kůži a proplétal se korunami stromů. Jakmile se dostali do lesa, nedalo se už mluvit o zimě. Louisův příjemný pocit podporoval i komíhavý třpyt Judovy baterky. Cítil pronikavou, nezvratnou, vábivou přítomnost nějakého tajemství. Nějakého temného tajemství.

Stíny se rozplynuly a Louis ucítil prostor. Sníh sinavě vyzářoval.

„Tady si dáchnem,“ prohlásil Jud a Louis položil pytel. Rukou si otřel pot z čela. *On tu chce odpočívat? Vždyť už jsme tady.* V bezcílň se mihotajícím světle Judovy baterky rozeznával náhrobky.

Jud se posadil na tenký příkrov sněhu a zabořil hlavu do dlaní.

„Jude, jste v pořádku?“

„Jasně. Jen se potřebuju drobet vydejchat.“

Louis se usadil vedle něj a párkrát se zhluboka nadechl.

„Víte,“ řekl, „cítím se líp, než kdykoliv v posledních asi šesti letech. Já vím, že to zní šíleně, když člověk pohřbívá kocoura své dcery, ale je to opravdu tak, Jude. Cítím se prostě dobře.“

Jud se také zhluboka nadechl. „Jo, já vím,“ řekl. „To se čas od času stává. Člověk si nevybírám dobu, kdy ho přepadne dobrý pocit, stejně jako si nevybírám čas pro jiný pocit. A tohle místo s tím má co do činění, ale tomu asi nebudete věřit. Heroin dá narkomanům dobrý pocit, sotva si ho píchnou do ruky, a přesto je celou dobu otravuje. Otravuje jim těla a otravuje jejich způsob přemějšlení. S tímhle místem je to něco podobného, Louisi, na to nikdy nezapomeňte. Já jen doufám, že jedním správně. Myslím, že jo, ale jistě si nejsem. Někdy mám v hlavě trochu bordel. Řek bych, že na mě jde senilita.“

„Já nevím, o čem mluvíte.“

„Tohle místo má moc, Louisi. Ani ne tak tady, jako... tam, kam jdeme.“

„Jude –“

„Pojďte,“ řekl Jud a v tom okamžiku byl na nohou. Baterka osvětlila polom. Jud k němu vykročil. Louis si náhle vzpomněl na svou náměsíčnou příhodu. Co říkal Pascow v tom snu, který jí provázel?

Za ni nechod', ať tě to tam táhne sebevíc, doktore. Ta překážka nebyla vytvořena k tomu, aby byla překonána.

Teď mu však ten varovný sen či co to bylo připadal vzdálený spíše roky než měsíce. Louis se cítil báječně lehký a plný života, připravený překonat jakoukoliv překážku, ale přesto velmi udivený. Připadalo mu, že se *to celé* spíše podobá snu.

Pak se k němu Jud otočil a Louis měl pocit, jako by jeho kapuce rámovala prázdnotu. V jednu chvíli ho dokonce napadlo, že před ním stojí sám Pascow, že by se světlo baterky mělo obrátit a spočinout na rozšklebené drmolící lebce zahalené do kožešinové kapuce, a strach ho polil jako studená sprcha.

„Jude,“ řekl, „to nemůžeme přelézt. Oba si zlomíme nohu a

nejspíš tu zmrzneme, až se budeme pokoušet dostat se zpátky.“

„Jen pojd'te za mnou,“ řekl Jud. „Pojd'te za mnou a nedívejte se dolů. Zním cestu, ale musíme projít rychle a jistě.“

Louis si začal myslet, že je to skutečně sen, že se prostě nikdy neprobudil z odpoledního spánku. Kdybych byl vzhůru, pomyslel si, nemohl bych lézt na ten polom, stejně jako bych se nemohl opít nebo skočit padákem. Ale já tam vylezu. Jsem o tom přesvědčený. Takže... takže to musí být sen. Ne?

Jud uhnul trochu doleva od středu polomu. Kužel světla spočinul na neuspořádané hromadě

(kostí)

padlých stromů a starých klád. Jak se blížili, světelný kruh byl menší a jasnější. Bez sebemenšího zaváhání, bez jakéhokoliv rozvažování, zda je opravdu na správném místě, se Jud vydal na polom. Nelezl po čtyřech; nešplhal v předklonu, v jakém člověk stoupá na skalnatý vrchol nebo písečný svah. Prostě stoupal, jako by šel po schodech. Šel jako člověk, který přesně zná svůj další krok.

Louis ho následoval se stejnou jistotou.

Nedíval se na nohy, aby zjišťoval, kam šlápnout. Získal podivnou, avšak naprostou jistotu, že mu polom neublíží, pokud mu to sám nedovolí. Byla to samozřejmě naprostá pitomost, podobně jako hloupá sebedůvěra člověka, který řídí naprosto opilý ve víře, že se mu nemůže nic stát, když má na krku medailon se svatým Kryštofem.

Jenže ono to fungovalo.

Nezapaskala žádná zlomená větev, nenastal žádný pád do mezery mezi vytrčené, doběla vyšisované ostré větve, nachystané trhat, bodat a ničit. Jeho boty (měkké mokasíny, které se jen stěží daly doporučit ke šplhání po polomech) neklouzaly po starém mechu, jímž byla porostlá většina padlých kmenů. Nezakolísal ani dopředu, ani dozadu. Vítr si divoce pozpěvoval v korunách okolních jedlí.

Louis na chvíli zahlédl Juda, jak stojí na vrcholu polomu. Pak mu začal mizet na druhé straně – nejprve lýtka, pak stehna, zadek a pas. Světlo poskakovalo po větrem zmítaných větvích stromů na druhé straně... překážky. Ano, bylo to tak – proč si namlouvat, že ne.

Byla to překážka.

Louis dosáhl vrcholu a na chvíli se zastavil, pravou nohu na starém kmeni, který ležel v pětaticetistupňovém úhlu, levou na něčem pružnějším – na nějakém jedlovém chrastí? Nepodíval se na nohy, aby se přesvědčil, jen si prohodil v rukách těžký pytel s Churchem a lehčí s lopatou. Nastavil tvář větru a cítil, jak ho ovívá nekonečným vánem, jak mu čechrá vlasy. Byl tak chladný, tak čistý... tak věčný.

Bezmyšlenkovitě, téměř bezstarostně vykročil dolů. Jednou mu hlučně praskla pod nohou větev o síle zápěstí dobře rostlého muže, ale jeho jako by se to netýkalo – noha našla oporu na silnější větvi asi čtyři palce pod onou prasklou. Louis téměř nezakolísal. Připadalo mu, že teď už ví, jak velitelé vojenských jednotek v první světové válce vylézali ze zákopu a hvízdali si „Tipperary“, zatímco všude kolem nich svištěly kulky. Bylo to šílené, ale právě v tom šílenství bylo něco omamně radostného.

Sestupoval a díval se přímo před sebe do jasného kruhu Judovy baterky. Jud stál dole a čekal na něj. Louis došel k němu a nadšení v něm vzplálo, jako když nalije petrolej na žhavé uhlí.

„Dokázali jsme to!“ zakřičel. Odložil lopatu a poplácal Juda po zádech. Vzpomněl si, jak jednou vyšplhal na nejvyšší větev třešně, která se s ním ve větru klátila jako lodní stěžeň. Tak mladý a tak niterně živý se necítil už dobrých dvacet let. „Jude, my jsme to dokázali!“

„A vy jste si snad myslel, že to nezmáknem?“ zeptal se Jud.

Louis otevřel ústa, aby něco řekl – *Nezmáknem? Vždyt jsme měli obrovské štěstí, že jsme se nezabili!* – ale vzápětí je zase zavřel. Vlastně žádné pochybnosti necítil, určitě ne od chvíle, kdy Jud vstoupil na polom. A vůbec ho netrápilo, jak se dostanou zpátky.

„To ne,“ odpověděl.

„Tak jdem. Máme před sebou ještě hodnej kus cesty. Tak tři míle, možná víc.“

Vydali se na cestu. Stezka skutečně pokračovala. Místy se zdála dost široká, přestože poskakující světlo neumožňovalo přesný odhad; Louis měl spíš pocit prostoru, pocit, že stromy trochu ustoupily. Jednou nebo dvakrát vzhlédl Louis vzhůru a viděl nad hradbou

stromů hvězdy. Jednou jim něco přeběhlo přes cestu a baterka zachytila odraz zelenkavých očí – byl to jen záblesk, který vzápětí zmizel.

Jindy se zase stezka zúžila natolik, že Louis i přes kabát cítil na ramenu prstíky dotírajících větviček. Přehazoval si teď pytel a lopatu častěji, ale bolest v ramenu už neustávala. Poddal se rytmu chůze a byl jím téměř hypnotizován. Cítil přítomnost moci, ano, byla tu. Vzpomněl si na dobu, kdy byl v posledním ročníku střední školy. Se svou dívkou a ještě jedním párem si vyšli za město a skončili v nevinných milostných hrátkách na konci nějaké slepé a prašné cesty poblíž elektrárny. Nebyli tam dlouho, když Louisova dívka řekla, že chce jít domů, nebo aspoň někam jinam, protože ji bolí všechny zaplombované zuby (a to byla většina). Louis sám byl rád, že odejdou. Vzduch v okolí elektrárny ho znervózňoval. Měl pocit zvýšené vnímavosti. Bylo to něco podobného, ale teď to bylo silnější. Silnější, ale vůbec ne nepříjemné. Bylo to –

Jud se zastavil na vrcholu dlouhého kopce. Louis k němu doběhl.

Jud se otočil. „Jste skoro u cíle,“ řekl klidně. „Tehle poslední úsek je jako ten polom – musíte jít jistě a lehce. Prostě jděte za mnou a nekoukejte pod nohy. Zmáknem to dolů?“

„Ano.“

„Jste na hranici území, kterému Mikmakové říkávali Bažina Malého boha. Vobchodníci s kožešinama, který tudy chodívali, to tu pojmenovali Močál mrtvého muže. Ty, který sem přišli a dokázali odsud odejít, už se sem z velký většiny nikdá nevrátili.“

„Jsou tu pohyblivé písky?“

„No jo, spousta pohyblivejch písků! V silnejch nánosech křemenného písku, ktorej tu zbyl po ledovci, jsou jistý proudy. Říkáme tomu křemennej písek, i když se to možná vodborně jmenuje jinak.“

Jud se na něj podíval a Louis zahlédl v očích starého muže jakýsi nepříjemný záblesk.

Pak Jud zdvihl baterku a bylo to pryč.

„Tam dole je fůra podivnejch věcí, Louisi. Vzduch je takovej těžší... víc nabitej elektrínou... nebo něčím takovým.“

Louis vykročil.

„Co je?“

„Nic,“ odpověděl Louis, který myslel na ten večer, kdy byl se svou dívkou na konci cesty.

„Možná uvidíte voheň svatého Eliáše – námořníci mu říkají ráhnový světlo. Může vyvolat různé dojmy postav a tak, ale nic to není. Když uvidíte nějakou takovou postavu a bude vám to vadit, prostě se koukněte jinam. Můžete zaslechnout i hlasy, ale to jsou jen potáplice tam dole u Prospectu. Ty zvuky se nesou. Je to divný.“

„Potáplice?“ zapochyboval Louis. „V tuhle roční dobu?“

„No jo,“ odpověděl Jud neurčitým, naprosto nečitelným hlasem.

V tu chvíli si Louis zoufale přál, aby mu mohl vidět do tváře. Ten pohled –

„Jude, kam jdeme? Co ksakru děláme v těchhle zapadlých končinách?“

„Řeknu vám to, až se tam dostáném,“ odvrátil se Jud. „Jděte po drnech.“

Znovu se vydali na cestu. Skákali z jednoho ostrůvku trávy na druhý. Louis se na ně nedíval; nohy jako by je vyhledávaly samy, bez jeho pomoci. Zakolísal jen jednou – levá bota prolomila tenkou vrstvičku ledu a zabořila se do chladné a poněkud sliznaté vody. Rychle ji vytáhl a pokračoval v chůzi za mihotavým světlem Judovy baterky. To světlo klouzalo mezi stromy až k zasutým vzpomínkám na pirátské pověsti, které tak rád čítával jako chlapec. Zlí lidé zakopávají zlaté dublony za svitu měsíce... a jeden z nich je přirozeně s kulkou v srdci svržen do jámy na bednu s pokladem, neboť piráti věřili – nebo to aspoň zcela vážně tvrdili autoři oněch hrůzyplných příběhů – že duch mrtvého druha bude lup sřežit.

Až na to, že my nejdeme zakopat žádný poklad. Jen kasírovaného kocoura mé dcery.

Ucítil, jak mu někde uvnitř tryská divoký smích, a potlačil jej.

Neslyšel žádné „hlasy“, ani neviděl žádné Eliášovy ohníčky, ale když přeskákal pár drnů, podíval se dolů a uviděl, že mu až do poloviny stehů sahá přízemní mlha, dokonale jemná a bílá a dokonale neprůhledná. Jako by se pohyboval v té nejnadýchanější sněhové závěži.

Vzduch mu teď připadal lehčí a teplejší, na to by byl přísahal.

Viděl před sebou Juda, jak s jistotou kráčí dál, širší konec krumpáče zaháknutý za rameno. Ten krumpáč navozoval představu muže, který hodlá zakopat poklad.

Sílený pocit euforie v něm přetrvával. Náhle mu přišlo na mysl, jestli se k němu Rachel nepokouší dovolat; pokud ano, v domě teď vyzvání telefon, domem se rozléhá ten racionální, prozaický zvuk. Pokud ano –

Málem zezadu narazil do Juda. Starý muž se zastavil uprostřed cesty. Hlavu měl skloněnou ke straně. Ústa měl napjatě sevřená.

„Jude, co se –“

„Pšt!“

Louis se odmlčel a neklidně se rozhlédl kolem. Přízemní mlha tu byla řídká, ale na boty si stále neviděl. Pak uslyšel šustění podrostu a lámání větviček. Něco se tam hýbalo – něco velkého.

Otevřel ústa, aby se zeptal Juda, jestli to není los (ačkoliv měl ve skutečnosti na mysli *medvěda*), ale pak je opět zavřel. *Ty zvuky se nesou*, řekl Jud.

Sklonil hlavu k jedné straně v nechtěné nápodobě Juda, aniž si uvědomil, že to dělá. Pak se zaposlouchal. Ten zvuk mu připadal nejprve vzdálený, pak zase velice blízký; vzdaloval se od nich a pak se zase zlověstně přibližoval. Louis cítil, jak mu potůčky potu stékají z čela na tváře. Přehodil si odpadkový pytel s Churchovou mrtvolkou z jedné ruky do druhé. Dlaň měl zvlhlou a zelený igelitový pytel byl kluzký, takže měl co dělat, aby ho udržel. Teď mu ta věc připadala tak blízko, že Louis každou chvíli očekával, že se vynoří, postaví se na zadní nohy a možná svým nepředstavitelně nezměrným a kosmatým tělem zacloní hvězdy.

Teď už neměl představu *medvěda*.

Teď už neměl vůbec *žádnou* představu.

Pak se to pohnulo směrem od nich a všechno utichlo.

Louis už měl na jazyku otázku *Co to bylo?* Vtom se však ze tmy ozval skřehotavý, šílený smích, který stoupal a klesal v hysterických kaskádách, hlučně, pronikavě, mrazivě. Louis měl pocit, jako by mu ztuhly všechny klouby v těle a jako by celý ztěžkl, tak ztěžkl, že kdyby se pokoušel utéct, propadl by se do bažinaté půdy.

Smích se stupňoval, až se rozpadl do suchého chrchlání,

podobného štěpení zvětralé skály v mnoha puklinách současně. Pak se vzepjal k výkřiku, který vzápětí utonul v hrdelním pokašlávání, ne nepodobnému vzlykům, než odezněl docela.

Z větve ukápla voda a někde nad nimi, v řečišti oblohy, monotónně hučel vítr. Jinak byla Bažina Malého boha tichá.

Louis se začal třást po celém těle. Svaly, zvláště v podbřišku, se mu začaly roztěkat. *Ano, roztěkat* bylo to správné slovo; svalstvo na celém těle se mu neuspořádaně pohybovalo. V ústech měl dokonale sucho. Připadalo mu, že v nich nezbyla jediná slina. Přesto v něm jako nezvratné šílenství přetrvával onen euforický pocit.

„Co to proboha bylo,“ zeptal se tichým chrapotem Juda.

Jud se k němu otočil a v tom matném světle si Louis pomyslel, že starý pán vypadá na sto dvacet. V očích už neměl ten zvláštní mihotavý třpyt. Měl vrásčitý obličej a v očích se mu zračila čirá hrůza.

Když však promluvil, hlas měl pevný. „Jen potáplice,“ řekl. „Jdem. Už jsme skoro na místě.“

Šli dál. Ostrůvky trávy opět splynuly v pevnou zem. Na několik okamžiků měl Louis pocit otevřeného prostoru, ačkoliv teď zmizel i ten matný přísvit a jemu nezbyvalo, než se držet těsně za Judovými zády. Pod nohama jim křupala na krátkých stéblech trávy jinovatka. Bylo to jako chůze po skleněných střepech. Pak se ocitli znovu mezi stromy. Louis ucítil vůni jedlového jehličí. Občas ho do tváře škrábla větévka.

Ztratil veškerou orientaci v čase i prostoru, ale netrvalo už moc dlouho, než Jud zastavil a obrátil se k němu.

„Tady jsou schody,“ řekl. „Vytesaný do skály. Dvačtyřicet nebo čtyřiačtyřicet, už to nevím přesně. Pojd'te za mnou. Vystoupíme nahoru a jsme tam.“

Jud začal stoupat a Louis ho opět následoval.

Kamenné schody byly dost široké, ale pocit, že se mu propadne půda pod nohama, byl zneklidňující. Tu a tam mu pod botou zaskřípěl oblázek nebo kamenné úlomky.

... dvanáct... třináct... čtrnáct...

Vítr byl ostřejší a chladnější, rychle mu znečitlivoval tváře. *Jsmo už nad úrovní korun stromů?* přemýšlel. Podíval se nahoru a uviděl

miliardy hvězd, studených světél v temnotě. Nikdy v životě se před hvězdami necítil tak strašně maličký, tak nepatrný, tak bezvýznamný. Položil si starou otázku – *existuje tam nahoře nějaká inteligence?* – ale místo přemýšlení o odpovědi musel čelit odpornému mrazivému pocitu, jako by se sám sebe zeptal, jaké to je, sníst hrst živých brouků.

...dvacet šest... dvacet sedm... dvacet osm...

Kdo vůbec vytěsal ty schody? Indiáni? Mikmakové? Měli nástroje? Musím se zeptat Juda. Někaké nástroje měli, vždyť lovili kožešinová zvířata. Tahle myšlenka mu připomněla tu věc, která se lesem pohybovala v jejich blízkosti. Klopýtl a musel se levou rukou v rukavici zachytit skály, aby neupadl. Skalní stěna byla na omak stará a rozpraskaná a rýhovaná a vrásčitá. *Jako unavená kůže starce,* pomyslel si.

„Jste v pořádku, Louisi?“ zabručel Jud.

„V pořádku,“ odpověděl, přestože sotva popadal dech a svaly se mu chvěly námahou od těžkého pytle s Churchem.

...čtyřicet dva... čtyřicet tři... čtyřicet čtyři...

„Čtyřicet pět,“ řekl Jud. „Už jsem zapomněl. Nebyl jsem tu dobřejch dvanáct let, řek bych. Netušil jsem, že budu mít důvod se sem ještě někdy podívat. No... a jsem tu zas.“ Vzal Louise za paži a pomohl mu na poslední schod.

„Tak tady to je,“ řekl Jud.

Louis se rozhlédl kolem sebe. Viděl docela dobře – hvězdný přísvit byl mdlý, ale postačoval. Stáli na plošině poseté kamennou drtí, na skále, která čněla ze země jako temný jazyk. Na druhé straně viděl vrcholky jedlového lesa, jímž prošli ke schodům. Dostali se zjevně na stolovou horu, geologickou anomálii, kterou by člověk hledal spíše v Arizoně nebo v Novém Mexiku. Travnatý vrchol stolové hory – nebo kopce nebo zdvižené paroviny nebo čeho – byl holý, beze stromů a sněhu, který rozpustilo slunce. Louis se znovu obrátil k Judovi a spatřil, jak se věkovitá tráva ohýbá vytrvalým větrem, který ho zábl do obličeje, a všiml si, že nestojí na osamělé stolové hoře, ale na kopci. Před nimi se země dále zdvihala ke stromům. V nízkých a nudných kopcích Nové Anglie však hora působila tak zvláště –

Indiáni s nástroji, ozvala se náhle jeho mysl.

„Pojďte,“ řekl Jud a odvedl ho nějakých pětadvacet yardů ke stromům. Vítr tu byl ještě silnější, ale přinášel s sebou očištný pocit. Ve stínu stromů postřehl Louis nějaké obrysy. Stromy byly ty nejstarší a nejvyšší jedle, jaké kdy viděl. Jediným pocitem z tohoto vysoce položeného, osamělého místa byla prázdnota –ale prázdnota, která se chvěla.

Temné obrysy patřily hromadám kamení.

„Mikmakové dokonale zarovnali vrchol kopce,“ řekl Jud. „Nikdo neví jak, stejně jako nikdo neví, jak Mayové stavěli svy pyramidy. Mikmakové sami už to zapomněli, stejně jako Mayové.“

„Ale proč? Proč to dělali?“

„Měli tady pohřebišť,“ řekl Jud. „Přived jsem vás sem, abyste tu mohl pohřbit Elliinu kočku. Mikmakové v tomhle nedělali rozdíly, víte? Pohřbívali domácí zvířata hned vedle jejich vlastníků.“

Louis si vzpomněl na Egyptany, kteří šli ještě dál – zabíjeli zvířata vznešených, aby jejich duše mohly vstupovat do posmrtného života společně s dušemi svých pánů. Kdysi četl o porážce více než deseti tisíc domácích zvířat, která provázela smrt jediné faraónovy dcery. V tomto počtu bylo i šest set prasat a dva tisíce pávů. Prasata pokropili růžovým olejem, který byl oblíbeným parfémem zesnulé, než jim podřízli krky.

A taky stavěli pyramidy. Nikdo s jistotou neví k čemu sloužily mayské pyramidy – k navigaci nebo jako kalendář, říkají někteří, podobně jako Stonehenge – ale s jistotou víme, že egyptské pyramidy byly a jsou... monumentem smrti, největšími náhrobky na světě. Zde leží Ramses II., uctivý služebník... pomyslel si Louis a nekontrolovaně se zasmál.

Jud se na něj podíval bez známky údivu.

„Jděte pohřbit to zvíře,“ řekl. „Já si dám cigáro. Pomoh bych vám, ale musíte to udělat sám. Tak se to kdysi dělávalo.“

„Jude, co má tohle všechno znamenat? Proč jste mě sem přivedl?“

„Protože jste zachránil Normě život,“ odpověděl Jud, a ačkoliv to znělo upřímně – a Louis byl dokonce přesvědčený, že sám Jud věří své upřímnosti – dolehl na něj náhlý a silný pocit, že ten člověk

lže... nebo že je sám obelháván a přenáší ty lži na Louise. Vzpomněl si na ten pohled Judových očí, který předtím zachytil, nebo si to aspoň myslel.

Tady nahoře to však nebylo podstatné. Víc mu vadil vítr, který se kolem něj valil jako mohutná řeka a čuchal mu vlasy kolem čela a uší.

Jud se usadil a opřel se o jeden strom, Rozškrtl zápalku chráněnou dlaněmi a zapálil si chesterfieldku. „Chcete si chvíli dáchnout, než se do toho dáte?“

„Ne, není třeba,“ řekl Louis. Pronásledovaly ho sice otázky, ale v tu chvíli mu to bylo jedno. Měl z toho špatný, ale zároveň dobrý pocit, a rozhodl se nechat to být... alespoň prozatím. Jednu věc však potřeboval vědět hned. „Bude vůbec možné vykopat mu hrob? Moc země tady na té skále asi nebude.“ Louis ukázal hlavou ke skalnaté plošině nad schody.

Jud zvolna přikývl.

„Ale jo,“ řekl. „Moc jí sice není, ale kde roste tráva, tam se dá vykopat hrob, Louisi. A lidi tu pohřbívali už za dávnejch a dávnejch časů. I když snadný to nebude.“

Nebylo to snadné. Půda byla promrzlá a těžká a Louis brzy zjistil, že bude potřebovat krumpáč, aby pro Churcheho vykopal dost hluboký hrob. Začal tedy střídat nástroje – nejprve krumpáč, kterým uvolnil zeminu a kameny, pak lopatu, kterou uvolněnou půdu vyházal. Začaly ho bolet ruce. Po těle se mu však znovu začalo rozlévat teplo. Cítil silnou a neodbytnou potřebu dobře se s tou prací vypořádat. Začal si broukat, jak to občas dělával, když sešíval nějakou tržnou ránu. Krumpáč někdy narazil na kámen tak silně, že odlétly jiskry, a náraz se z dřevěné násady přenesl do jeho rukou. Cítil, jak se mu na rukách dělají puchýře, ale nedbal na to, přestože jinak si dával na ruce pozor, stejně jako většina doktorů. Nad ním a kolem něj si vítr pozpěvoval tritonovou melodií.

Do toho zaslechl tiché chřestění kamení. Ohlédl se přes rameno a uviděl Juda, jak dřepí, sbírá větší vykopané kameny a vrší z nich hromadu.

„Náhrobek,“ vysvětlil, když zachytil Louisův pohled.

„Aha,“ řekl Louis a vrátil se k práci.

Vykopal hrob asi dvě stopy na tři – *přepychový hrob pro pitomou kočku*, pomyslel si – a když byl asi třicet palců hluboko, od krumpáče už odletovaly jiskry téměř při každém kopnutí. Odložil nástroje a zeptal se Juda, jestli to stačí.

Jud vstal a zběžně se na hrob podíval. „Podle mě to bohatě stačí,“ řekl. „Záleží to ale na vás.“

„Prozradíte mi už konečně, proč jsme tady?“

Jud se pousmál. „Mikmakové věřili, že tenhle kopec je magický místo,“ odpověděl. „Věřili, že celej ten les, od toho močálu na severu a východě, je kouzelný. Vytvořili si tohle místo a pohřbívali tu svý mrtvý, daleko od celýho světa. Jiný kmeny sem ani nepáchly – Penobscotové tvrdili, že tu straší. Pozdějc říkali to samý lovci kožešin. Hádám, že viděli světýlka v Bažině Malýho boha a mysleli si, že viděj duchy.“

Jud se usmál a Louise napadlo: Zatímco vy si to vůbec nemyslíte.

„Pozdějc už sem nechodili ani Mikmakové sami. Jeden z nich prohlásil, že tu viděl Wendiga a že tu zkysla půda. Měli vo tom dlouhý rokování... aspoň tak jsem to slyšel, když jsem byl ještě mladej, Louisi, ale vyprávěl mi to ten vožrala Stanny B. – tak všichni říkali Stanleymu Bouchardovi – a co Stanny B. nevěděl, to si prostě vymyslel.“

Louis, který věděl jen tolik, že Wendigo je duch severní země, řekl: „A myslíte si, že půda zkysla?“ Jud se usmál – nebo se mu alespoň pohnuly koutky úst. „Myslím, že je to nebezpečný místo,“ řekl tiše. „Ale ne pro kočky nebo psy nebo domácí křečky. Klidně tu to vaše zvíře pohřbete, Louisi.“

Louis spustil igelitový pytel do jámy a pomalu jej začal zahazovat hlínou. Bylo mu zima a cítil únavu. Zvuk hlíny dopadající na igelit byl tísnivý, a pokud vůbec nelitoval toho, že sem šel, pocit euforie už ho začal opouštět. Přál si, aby už to měl za sebou. Domů byla dlouhá cesta.

Pleskání hlíny o igelit ustalo – teď už jen temně padala hlína na hlínu. Nakonec lopatou přihrnul zbytek půdy (*nikdy jí není dost*, pomyslel si ve vzpomínce na slova strýce-funebráka, která mu řekl nejmíň před tisíci lety, *nikdy jí není dost, aby se znovu zaplnila celá*

jáma) a obrátil se k Judovi.

„Ten náhrobek,“ řekl Jud.

„Podívejte, Jude, já jsem hrozně unavený a –“

„Je to Elliina kočka,“ řekl Jud tiše, ale neúprosně. „A Ellie by chtěla, abyste to udělal pořádně.“

Louis si povzdechl. „To máte asi pravdu,“ řekl.

Trvalo ještě asi deset minut, než navršil hromadu z kamenů, které mu Jud jeden po druhém podával. Když skončili, byla na Churchově hrobě mohyla z kamení a Louis skutečně pocítil mírné, unavené uspokojení. Náhrobek vypadal jaksi patřičně, když se tak zdvihal mezi ostatními ve svitu hvězd. Věřil, že Ellie ho nikdy neuvidí – Rachel by zbělely vlasy jen při pomýšlení, že by ji vedl stezkou skrz bažinu s tekutými písky – ale on ho viděl, a to bylo dobré.

„Většina těch hromad se zhroutila,“ řekl Judovi, postavil se a začal si čistit kolena od hlíny. Viděl teď jasněji a na několika místech rozeznával rozházené ostrůvky kamení. Uvědomil si, že Jud dohlíží, aby kamení na mohyle pocházelo jen z vykopané jámy.

„No jo,“ řekl Jud, „vždyť jsem vám to povídal, je to tu strašně starý.“

„Už jsme hotovi?“

„No jo.“ Poplácá Louise po rameni. „Činil jste se, Louisi. Já to věděl. Teď můžem jít domů.“

„Jude,“ začal znovu, ale Jud jen sebral krumpáč a vykročil ke schodům. Louis vzal lopatu a musel popoběhnout, aby ho dohonil. V chůzi si pak zklidňoval dech. Jednou se ohlédl, ale hrob kocoura Winstona Churchilla, kocoura jeho dcery, už splynul se stíny.

Tak jsme si ten film promítli pozpátku, pomyslel si Louis unaveně, když za nějaký čas vyšli z lesa na louku za jeho vlastním domem. Nevěděl, jak dlouho to trvalo; než se uložil k odpolednímu spánku, sundal si hodinky, které dosud ležely na okenní římse vedle jeho postele. Věděl jen, že je ubitý, opotřebovaný, naprosto vyčerpaný. Naposledy byl takhle oddělaný při letní studentské brigádě před šestnácti nebo sedmnácti lety, kdy pracoval na nakládání a odvozu sutě.

Vraceli se toutéž cestou, kterou přišli, ale Louis si z ní pamatoval

jen málo. Nějak překlopýtal přes polom, to mu utkvělo v paměti – v předklonu a s absurdními myšlenkami na *Petera Pana – panebože, opustilo mě štěstí a padám* – ale vtom tu byla Judova ruka, pevná a tvrdá, a za chvíli už se plahočili kolem míst odpočinku kocoura Šmukyho a Trixie a Marty, našeho milého králická, a pak už po pěšině, kterou jednou procházel nejen s Judem, ale s celou svou rodinou.

Vyčerpaně vzpomínal na sen o Victoru Pascowovi, který vyústil v jeho náměsíčnou procházku, ale spojitost mezi tehdejším a současným výletem mu unikala. Také mu připadlo, že to dobrodružství bylo dost nebezpečné – ne jako v knize Wilkieho Collinse, ale skutečně nebezpečné. Že si ve stavu, kdy si připadal *téměř* jako náměsíčný, nadělal na rukách puchýře, bylo to nejmenší. Mohl se zabít na polomu. Mohli tam skončit oba. Bylo těžké střízlivě posoudit vlastní chování. Ve stavu naprosté vyčerpanosti je přičítal zmatku a citovému rozrušení nad smrtí zvířete, které milovala celá rodina.

Za chvíli byli opět doma.

Došli tam společně, beze slova, a zastavili se na příjezdové cestě Louisova domu. Vítr skučel a vyl. Louis mlčky podal Judovi krumpáč.

„Radši už půjdu naproti,“ řekl Jud po dlouhém mlčení. „Louella Bissonová nebo Ruthie Parksová přivezou Normu domů a vona by se sakra divila, kde jsem.“

„Máte hodinky?“ zeptal se Louis. Udivovalo ho, že by Norma ještě nebyla doma; ve svalech cítil, že už musí být po půlnoci.

„No jo,“ zabručel Jud. „Nosím je, dokud sem voblečenej, pak už mě čas nezajímá.“

Vydoloval z kapsy hodinky a odklopil kryt.

„Je půl devátý,“ řekl a zaklapl kryt.

„Půl devátý?“ opakoval Louis zpitoměle. „Teprve?“

„A kolik jste si myslel, že je?“ zeptal se Jud.

„Myslel jsem, že je víc hodin,“ odpověděl Louis.

„Uvidíme se zítra, Louisi,“ řekl Jud a vykročil k domovu.

„Jude?“

Otočil se k Louisovi s mírně tázavým výrazem.

„Jude, co jsme dělali dneska večer?“

„Přece pohřbívali kočku vaší dcery.“

„A to bylo *všechno*?“

„Nic jinýho,“ řekl Jud. „Jste dobrej chlap, Louisi, ale moc se ptáte. Někdy lidi prostě musej dělat věci, který jim připadaj správný. Srdcem cejtěj, že jsou správný, tak to myslím. A když něco takovýho udělaj a pak z toho maj nedobrej pocit a bordel v hlavě, místo aby jim bylo šoufl uvnitř, myslej si, že udělali nějakou špatnost. Víte, co myslím?“

„Ano,“ řekl Louis a pomyslel si, že cestou z kopce ke světlům jeho domu mu Jud musel číst myšlenky.

„Nenapadne je, že by měli dřív zkoumat svý pochybnosti než svý srdce,“ řekl Jud a pozorně se na Louise zahleděl. „Nemyslíte, Louisi?“

„Myslím,“ odpověděl Louis zvolna, „že by to tak mohlo být.“

„A vo těchhle srdečních záležitostech, vo těch se špatně mluví, co?“

„No –“

„Samozřejmě,“ řekl Jud, jako by Louis vyslovil souhlas. „Moc špatně.“ A svým klidným, jistým a neúprosným hlasem, který něčím naháněl Louisovi hrůzu, dodal: „To jsou tajný věci. O ženskejch se říká, že uměj držet tajemství, a já si myslím, že si nějaký udržet dokážou, ale každá ženská, která toho trochu ví, vám řekne, že nikdy skutečně neviděla do mužskýho. Půda mužskýho srdce je kamenitější, Louisi – jako ta zem tam na tom indiánským krchově. Má skalnatej podklad. Chlap na ní pěstuje, co umí..., a stará se o to.“

„Jude –“

„Na nic se neptejte, Louisi. Smiřte se s tím, co se stalo, a poslouvejte svý srdce.“

„Ale –“

„Žádný ale. *Smiřte se s tím, co se stalo, Louisi, a poslouvejte svý srdce.* Udělali jsme správnou věc... aspoň já pevně doufám, že byla správná. V jiným čase a za jinejch okolností mohla bejt špatná – zatraceně špatná.“

„Odpovíte mi aspoň na jednu otázku?“

„Poslechnu si ji a uvidím.“

„Jak jste věděl o tom místě?“ Ta otázka Louise napadla na zpáteční cestě společně s podezřením, že v Judovi může kolovat trochu indiánské krve, i když na to nevypadal; vypadal naopak přesně tak, jako by všichni jeho předkové byli čistokrevní Anglosasové.

„No přece vod Stannyho B,“ odpověděl udiveně.

„On vám o něm jen tak řekl?“

„Ne. To není místo, vo kterým se někomu jen tak říká. Pohřbil jsem tam svýho psa Spota, když mi bylo deset. Honil králíka a šlápl na nějakej rezavěj ostnatej drát. Dostal z toho votravu a posel.“

Tady něco nehrálo. Louis už musel slyšet něco jiného, ale byl příliš unavený, než aby si vzpomněl na nějakou nesrovnalost. Jud už nic neřekl; jen se na něj podíval svýma nevyzpytatelnýma stařeckýma očima.

„Dobrou noc, Jude,“ rozloučil se Louis.

„Dobrou noc.“

Starý muž přešel silnici. V rukách nesl krumpáč a lopatu.

„Díky!“ zavolal na něj z náhlého popudu Louis.

Jud se neotočil, jen zdvihl jednu ruku na znamení, že slyšel.

V domě se náhle rozezněl telefon.

Louis se rozběhl, až ucítil bodavou bolest ve stehnech a v kříži, a než se dostal do vytopené kuchyně, telefon už zazvonil šestkrát nebo sedmkrát. Přestal v okamžiku, kdy položil ruku na sluchátko. Přesto je zdvihl a řekl haló, ale slyšel jen oznamovací tón.

To byla Rachel, pomyslel si. Musím ji zavolat.

Náhle mu však připadlo příliš namáhavé vytočit číslo a klopotně konverzovat s její matkou – nebo ještě hůř, s jejím otcem, který se tak rád oháněl šekovou knížkou – než mu dají Rachel... a pak Ellie. Ellie bude přirozeně ještě vzhůru; v Chicagu je o hodinu méně. A Ellie by se ho ptala, jak se vede Churchovi.

Skvěle, má se dobře. Srazila ho cisterna Orinco. Jsem si naprosto jistý, že to byla cisterna Orinco. Všechno ostatní by postrádalo dramatickou jednotu, jestli víš, co tím myslím. Nevíš? No, nevádí. Přejel ho nějaký nákladřák, ale vůbec to na něm nebylo vidět. Pohřbili jsme ho s Judem na starém pohřebišti Mikmaků – to je něco jako pobočka Řbitova zvířátek, jestli chápeš, co mám na mysli.

Úžasná procházka, holčičko. Jednou tě tam vezmu a dáme mu kytky na hrob, promiň, na mohyly. Až se utiší ten ledový vítr a medvědi se uloží k zimnímu spánku.

Znovu zavěsil telefon, došel k umyvadlu a natočil do něj horkou vodu. Svlékl si košili a umyl se. Bez ohledu na chlad se potil jako vepř a přesně tak páchl.

V lednici našel zapomenutý kus sekané. Nakrájel ji na plátky, položil na francouzský chleba a navrch dal dva silné kroužky cibule. Na chvíli se zamyslel a pak to zalil kečupem a přiklopil druhým krajíčkem chleba. Kdyby tu byla Rachel a Ellie, ohrnovaly by nad tím naprosto stejně znechuceně nos – fuj, to je odporné.

Tak o tohle jste přišly, dámy, pomyslel si Louis se zadostiučiněním a hltavě se do sendviče zakousl. Chutnal úžasně. *Konfucius říká, že ten, kdo smrdí jako prase, jí jako vlk,* pomyslel si s úsměvem. Když dojedl, zapil sendvič několika dlouhými doušky mléka přímo z krabice – další zvyk, nad nímž se Rachel ošklíbala – a odešel nahoru, svlékl se a zalezl do postele, aniž si vyčistil zuby. Všechny bolesti mu splynuly v jakési rozechvění, které bylo málem příjemné.

Hodinky byly tam, kde je nechal. Podíval se na ně. Devět deset. To bylo skutečně neuvěřitelné.

Louis zhasl světlo, obrátil se na bok a usnul.

Probudil se někdy ve tři v noci a odšoural se na záchod. Močil a rozespale mžoural do zářivkového světla, když mu na mysli vytanula ta nesrovnalost. Oči se mu rozšířily poznáním – bylo to, jako by na sebe náhle narazily a odrazily se od sebe dva kusy jednoho celku, které do sebe mají přesně zapadnout.

Dnes večer mu Jud řekl, že když mu bylo deset, poslal mu pes na otravu po škrábnutí o rezavý ostnatý drát. Ale v pozdním létě, když šli všichni společně na Řbitov zvířátek, Jud vyprávěl, že jeho pes poslal věkem a byl pohřben tam – dokonce jim ukazoval náhrobek, ačkoliv nápis už byl lety omšelý.

Louis spláchl, zhasl světlo a vrátil se do postele. Ještě něco tu nehrálo – a v okamžiku na to přišel. Jud se narodil v prvním roce století, ale na Řbitově zvířátek jim řekl, že jeho pes zemřel v prvním roce první světové války. To mu ovšem bylo čtrnáct, pokud měl na

mysli rok, kdy válka začala v Evropě. Nebo dokonce sedmnáct, pokud to počítal od vstupu Ameriky do války.

Večer však prohlašoval, že Spot pošel, když jemu, Judovi, bylo deset let.

Přece jen je to starý člověk, a staří lidé mají často zmatek ve vzpomínkách, pomyslel si stísněně. Sám říkal, že na sobě pozoruje známky zapomínání jmen a adres, které si dříve snadno vybavoval, že někdy ráno vstane, a neví, co si na ten den předešlého večera naplánoval. Na svůj věk je však neuvěřitelně bystrý... senilita je v jeho případě příliš silným slovem; zapomnětlivost je pro jeho stav lepším a přesnějším pojmenováním. Není nijak překvapivé, když člověk v sedmdesátiletém odstupu přesně neví, kdy pošel jeho pes. Nebo když zapomene okolnosti, za jakých pošel. Neber si to tak, Louisi.

Přesto však nebyl schopný hned usnout; dlouho ležel a vnímal prázdnotu domu a hučení větru v okapech.

Pak usnul a vůbec si neuvědomil, že překračuje práh bdělého vědomí; muselo to tak být, protože slyšel bosé nohy pomalu stoupat po schodech a myslel si: *Nech mě být, Pascowe, nech mě být, co bylo učiněno, bylo učiněno, a co je mrtvé, je mrtvé* – a kroky odezněly.

Přestože se do konce roku stalo mnoho nevysvětlitelných věcí, vidina Victora Pascowa už Louise neobtěžovala – ani za bdělého stavu, ani ve spánku.

23

Ráno se probudil v devět. Východními okny pronikalo do ložnice jasné slunce. Telefon zvonil. Louis sáhl po sluchátku a sevřel je. „Haló?“

„Ahoj!“ řekla Rachel. „Vzbudila jsem tě? To je dobře.“

„Vzbudila, ty potvoro,“ usmál se.

„Jak to se mnou mluvíš, ty zlý starý medvěde?“ řekla. „Pokoušela jsem se ti dovolat už večer. Byl jsi u Juda?“

Zaváhal jen malou chvíličku.

„Ano,“ odpověděl. „Dali jsme si pár piv. Norma byla na nějaké slavnostní večeři u příležitosti Dne díkůvzdání. Říkal jsem si, že

bych ti měl zavolat, ale... znáš to.“

Chvíli si povídali. Rachel ho zpravila o své rodině; bez toho by se obešel, i když ho trochu potěšila novinka, že tchánova pleš se teď šíří mnohem rychleji.

„Chceš mluvit s Gagem?“ zeptala se Rachel.

Louis se usmál. „No jistě,“ řekl. „Jen ho nenech zavěsit, jak to udělal tuhle.“

Na druhém konci se ozvalo silné chrastění. Matně slyšel Rachel, jak chlapce přemlouvá, aby řekl tatínkovi ahoj.

„Ahoj, tati,“ vypravil ze sebe nakonec Gage.

„Ahoj Gage,“ řekl Louis vesele. „Jak se vede? Jak jde život? Už se ti podařilo znovu převrhnout dědečkův stojánek s dýmkami? Doufám, že ano. Tentokrát bys mu taky mohl trochu pocuchat sbírku známek.“

Gage chvíli šťastně žvatlal, přičemž do svého vlastního jazyka zamíchal pár srozumitelných slov – máma, *Ellie*, *děda*, *bába*, *auto* a *hovno*.

Nakonec ho Rachel odtrhla od telefonu, ke Gagovu plačtivému rozhořčení a Louisově mírné úlevě – měl rád svého syna a moc mu chyběl, ale konverzovat s ani ne dvouletým dítětem bylo jako hrát cribbage s šilencem; karty byly rozházené všude a občas se člověk přistihl, že je drží reverzem k sobě.

„A co jinak?“ zeptala se Rachel.

„Všechno v pořádku,“ odpověděl Louis, tentokrát bez zaváhání – a byl si vědom, že překročil určitou hranici, když se ho Rachel předtím ptala, zda byl večer u Juda, a on jí to potvrdil. V duchu slyšel Judův hlas: *Půda mužského srdce je kamenitější, Louisi... chlap na ni pěstuje, co umí... a stará se o to*. „Jen... jen se trochu nudím, mám-li být upřímný. Stýská se mi po tobě.“

„Chceš mi snad říct, že se ti tvá dovolená nelíbí?“

„Ale docela ano,“ přiznal. „Jistě. Jenže po prvním dnu je člověku tak nějak divno.“

„Můžu mluvit s tatínkem?“ ozvala se v pozadí Ellie.

„Louisí? Čeká tu Ellie.“

„Tak mi ji dej.“

Hovořil s Ellie skoro pět minut. Tlachala o panence, kterou jí

dala babička, o výletu s dědečkem do dobytčího výběhu („Týýý, tam to ale *smrdělo*, tati,“ řekla Ellie a Louis si pomyslel: *No, tvůj dědeček taky není žádná růžička, miláčku*), o tom, jak pomáhala zadělávat na chleba a jak Gage utekl Rachel, když ho převlékala. Prchal chodbou a narazil přímo na dveře dědečkovy pracovny (*Jsi chlapík, Gage!* pomyslel si Louis a na tváři se mu rozhostil široký úsměv).

Myslel na to, že si vyjde ven – aspoň dopoledne – a už chtěl říct Ellie, aby mu dala maminku, když se Ellie náhle zeptala: „A co Church, tati? Nestýská se mu po mně?“

Louisovi zmizel ze rtů úsměv, ale odpověděl s dokonale hranou nedbalostí: „Myslím, že se má dobře. Večer jsem mu dal nějaké zbytky hovězího a pak jsem ho pustil ven. Dneska ráno jsem ho ještě neviděl, ale právě jsem se vzbudil.“

Ty bys byl velmi schopným vrahem – chladnokrevným – doktore Creede. Kdys naposled viděl zesnulého? Přišel na oběd. Měl ve skutečnosti misku hovězího guláše. Od té doby jsem ho neviděl.

„Tak mu dej za mě pusu.“

„Ale fuj. Svého kocoura si líbej sama,“ řekl Louis a Ellie se zahihňala.

„Chceš ještě mluvit s maminkou, tati?“

„Jistě. Dej mi ji.“

A bylo to. Dalších pár minut ještě mluvil s Rachel; o Churchovi už nepadla ani zmínka. Ujistili se s manželkou, že se milují, a Louis zavěsil.

„A je to,“ řekl do prázdného, prosluněného pokoje. Nejhorší na tom bylo, že se necítil špatně, že se vůbec necítil vinen.

24

Kolem půl desáté zavolal Steve Masterton a nabízel Louisovi, jestli nechce přijít na univerzitu a trochu si zahrát racketball – ikdo tam není, a když budou mít chuť, mohou hrát celý den.

Louis chápal jeho nadšení – když univerzita běžela, objednávalo se na kurt dva dny předem – přesto však odmítl. Řekl Stevovi, že chce pracovat na článku pro fakultní časopis.

„Nerozmyslíš si to?“ zeptal se Steve. „Z přemíry práce a

nedostatku pohybu se blbne, jak jistě víš.“

„Zkus to někdy jindy,“ řekl Louis. „Možná se nechám přemluvit.“

Steve řekl, že ještě zavolá, a zavěsil. Louis tentokrát lhal jen napůl; skutečně měl v úmyslu pracovat na článku, který pojednával o opatřeních v případě, že se přímo v nemocnici vyskytnou nakažlivá onemocnění jako plané neštovice nebo mononukleóza, ale hlavní příčinou odmítnutí bylo jeho rozbolavělé tělo. Uvědomil si je v okamžiku, kdy ukončil hovor s Rachel, a odešel si do koupelny vyčistit zuby. Zádové svaly úpěly každým pohybem, ramena byla rozbolavělá od nesení toho proklatého igelitového pytle s kocourem a šlachy v podkolení pociťoval jako struny naladěné o tři oktávy výš. *Panebože, pomyslel si, a to jsem byl já pitomec přesvědčený, že jsem docela ve formě.* Při hře se Stevem by musel vypadat roztomile, kdyby se ploužil po kurtu jako artritický stařec.

A když už je řeč o starcích, nebyl na tom výletě v lesích předešlého večera sám; byl s ním pán, kterému je skoro pětáosmdesát. Zamyslel se nad tím, jestli má Jud stejné ranní potíže jako on.

Půldruhé hodiny pracoval na článku, ale moc mu to nešlo. Prázdnota a ticho mu začaly jít na nervy. Nakonec uložil na polici nad psacím strojem všechny své žluté bloky a materiály, které si objednal od Johnse Hopkinse, natáhl si bundu a přešel ulici.

Jud s Normou nebyli doma, ale na dveřích verandy byly připíchnutá obálka s jeho jménem. Vzal si ji a palcem otevřel.

Louisi,

odjel jsem se svou báječnou manželkou na nákupy do Bucksportu. Podíváme se do obchodního domu Galorium na jeden welšský příborník, o kterém Norma sní snad sto let. Zřejmě si také dáme do nosu u McLeoda, když už tam budeme, a domů se vrátíme navečer. Zaskoňte na pivo, když budete mít náladu.

Vaše rodina je vaše rodina, nechci se vám do toho plést, ale kdyby byla Ellie moje dcera, neříkal bych jí hned, že jí přejeli kocoura na silnici – ať si ještě trochu užije prázdniny.

Mimochodem, Louisi, také bych nikde nemluvil o tom, co jsme

dělali včera večer, zvlášť tady v North Ludlow. Jsou tu další lidé, kteří vědí o mikmackém pohřebišti, a ještě další, co tam pohřbili svá zvířata... dalo by se říci, že je to takový další „Řbitov zvířátek“. Věřte tomu nebo ne, v pokoji tam odpočívá dokonce jeden býk! Starý Lester Morgan, který žil na Stackpole Road, na mikmackém pohřebišti zakopal svého výstavního býka jménem Hanratty někdy v roce šedesát sedm nebo šedesát osm. Ha ha! Povídal mi, že ho tam dovlekl se svými dvěma kluky. Řehtal jsem se, div jsem nepraskl. Jenže lidi tady o tom neradi mluví a nemají rádi, když o tom vědí lidi, které považují za „cizince“, ne proto, že by některé ty staré pověry sahaly více než tři sta let dozadu (a taky sahají), ale hlavně proto, že oni na ně tak nějak věří. A sami si myslí, že „cizinci“ by se jim kvůli tomu museli smát. Je v tom nějaká logika? Já mám pocit, že ne, ale je to prostě tak. Takže mi prokažte laskavost a nikde to nevytrubujte, ano?

Ještě si o tom všem promluvíme, možná dneska večer, a pak tomu porozumíte trochu víc, ale zatím bych vám chtěl říci, že na sebe můžete být hrdý. A já vím, co říkám.

Jud

P.S. Norma neví, co jsem to tu načmáral – řekl jsem jí něco jiného, a taky to tak nechám, pokud se v tom samém můžu spolehnout na vás. Za těch osmapadesát let manželství jsem Normě zalhal víc než jednou. Mám dojem, že většina chlapů svým manželkám lže, ale stejně pak stanou před Bohem a vyznají se z toho, aniž sklopí oči.

Tak se večer zastavte a trochu pokecáme.

Louis stál na horním schodu k verandě Crandallových – nyní opuštěné, pohodlný rákosový nábytek uložený až do dalšího jara – a mračil se nad tím vzkazem. Neříkejte Ellie, že jí přejeli kocoura na silnici – to neřekl. A ta další zvířata, co jsou tam pohřbená? Tři sta let staré pověry?

...a pak tomu porozumíte trochu víc.

Téhle řádky se lehce dotkl prstem a poprvé dovolil svým myšlenkám vrátit se k událostem předešlého večera. Byly poněkud zamžené, rozplízlé, jakoby utkané z cukrové vaty snů nebo drogami

zahaleného bdění. Vzpomínal si na překonávání polomu a na podivně zjasněné světlo v bažině – na to, že tam bylo citelně tepleji – ale to všechno mu připadalo jako rozhovor s anesteziologem těsně před usnutím.

...Mám dojem, že většina chlapů svým manželkám lže...

Manželkám a taky dcerám, pomyslel si Louis – bylo to všechno nesmírně podivné – jako by Jud věděl, o čem se ráno hovořilo v telefonu i co se odehrávalo v Louisově hlavě.

Pomaloučku složil vzkaz, napsaný na linkovaném papíře ze školního sešitu, a zasunul jej zpět do obálky. Zastrčil obálku do zadní kapsy a vrátil se domů.

25

Bylo kolem jedné hodiny odpoledne, když se Church vrátil – jako v nějaké pohádce. Louis byl v garáži, kde se posledních šest neděl pokoušel instalovat police; snažil se dát všechny nebezpečné věci, jako láhve s náplní do ostříkovačů, nemrznoucí směsi a ostré nástroje na místa, kam by nedosáhl Gage. Zrovna zatloukal hřebík, když se Church vplížil se zdviženým ocasem dovnitř. Louis neupustil kladivo ani se nepraštil do palce – srdce se mu trochu rozbušilo, ale neposkočilo do krku; v žaludku jako by se mu nažhavlil nějaký drát, který se vzápětí ochladil, jako vlákno žárovky, které na chvíli přejasně vzplane a pak trochu pohasne. Později ho napadlo, že snad celé to slunečné ráno po Dni díkůvzdání jako by čekal na Churchův návrat, jako by nějakou hlubší, primitivnější částí mysli věděl, co ve skutečnosti znamenal celý ten noční výlet na mikmacké pohřebiště.

Opatrně odložil kladivo, vyplivl do dlaně hřebíky, které držel mezi rty, a uložil je do kapes pracovní zástěry. Došel k Churchovi a vzal ho do náručí.

Živá váha, pomyslel si v jakémsi zvráceném vzrušení. Je stejně těžký jako před tím, než ho přejelo auto. Tohle je živá váha. V tom pytli byl těžší. Byl těžší, když byl mrtvý.

Tentokrát mu srdce poskočilo víc a na chvíli se mu zamžilo před očima.

Church sklopil uši dozadu na znamení, že se nechá chovat. Louis

ho odnesl ven na slunce a posadil se s ním na zadní schodiště. Kocour se pokusil se mu vymanit, ale Louis ho pohladil a přidržel si ho na klíně. Srdce se mu zklidnilo.

Jemně se probíral hustou kožešinou na Churchově krku a vzpomněl si na nepřírozený úhel hlavy, která mu včera večer na krku jen tak volně visela. Teď cítil jen svaly a šlachy. Zdvihl Churcha a pozorně si prohlédl jeho čenich. Ten pohled ho přiměl upustit kocoura do trávy, zavřít oči a zakrýt si obličej rukou. Celý svět mu plaval před očima a zmocnila se ho závrať – byl to stejný pocit, jako po dlouhém pití těsně před zvracením.

Church měl na čumáku zaschlou krev a na dlouhých vousech zachycené dva tenké útržky zeleného igelitu. Kousky odpadkového pytle.

Ještě si o tom všem promluvíme, a pak tomu porozumíte trochu víc...

Panebože, už teď tomu rozuměl víc, než by sám chtěl.

Když budu mít příležitost, pomyslel si Louis, prorozumím se až do nejbližšího blázince.

Pustil Churcha do domu, vzal jeho modrou misku a otevřel kočičí konzervu, směs tuňáka a jater. Když lžící vydlabával šedohnědý obsah plechovky, Church vrněl a otíral se mu o kotníky. Louisovi z toho naskočila husí kůže a musel pevně zatnout zuby, aby odolal pokušení kocoura odkopnout. Kožešina na Churchových bocích byla jaksi příliš hladká, příliš hustá – jedním slovem odporná. Louis si pomyslel, že by mu vůbec nevadilo, kdyby už se Churcha nikdy nemusel dotknout.

Když se sehnul a postavil misku na zem, Church se rychle protáhl kolem něj a Louis by byl přísahal, že ucítil kyselou zeminu – jako by ji kocour měl v kožichu.

Poodstoupil a pozoroval Churcha, jak jí. Slyšel ho mlaskat – mlaskal někdy Church? Možná ano, ale Louis si toho nikdy nevšiml. V každém případě to byl nechutný zvuk. *Ošklivý*, řekla by Ellie.

Louis se prudce otočil a odešel do patra. Nejprve šel, ale v horní chodbě už málem běžel. Svlékl se a nacpal šaty do prádelního koše, ačkoliv si ráno vzal čisté. Natočil si vanu horké vody, tak horké, jak jen dokázal snést, a ponořil se do ní.

Kolem něho stoupala pára a on cítil, jak mu horká voda uvolňuje svaly. Stejně tak mu koupel uvolňovala myšlenky. Když voda začala chladnout, cítil se ospalý, ale opět v pořádku.

Kocour se vrátil jako v nějaké pohádce, no a co.

Všechno to byl nějaký omyl. Neříkal si snad včera večer, že Church vypadá pozoruhodně nepoznamenaný na to, že ho přejelo auto?

Jen si vzpomeň na všechny ty sviště a kočky a psy, které jsi viděl na silnici, nabádal se, rozplácá těla, vnitřnosti rozházené kolem. Tech-ni-color, jak říká London Wainwright na té desce s pohádkou o mrtvém skunkovi.

Bylo to přece jasné.

Church byl sražen autem a omráčen. Kocour, kterého s Judem donesli na staré mikmacké pohřebiště a zakopali, byl v bezvědomí, nebyl mrtvý. Neříká se snad, že kočky mají devět životů? Ještě, že nic neřekl Ellie! Nikdy se nesmí dozvědět, jak blízko byl Church smrti.

Ta krev na čumáku a náprsence... a jak měl uvolněné krční obratle...

Jenže Louis byl doktor, ne veterinář. Prostě se spletl v diagnóze – nic víc. K podrobné prohlídce neměl ty nejlepší podmínky – v podřepu na Judově trávníku, nízká teplota, mizerné světlo. A kromě toho měl rukavice. Takže se mohlo jednat –

Na dlaždicích náhle vyrostl obludný, beztvary stín, podobný hlavě nějakého malého draka nebo nějakému obrovskému hadu; něco se lehce dotklo Louiso va ramene. Louis sebou trhl, jako by ho zasáhl elektrický proud, až voda vycákla z vany na předložku.

Obrátil se a v témže okamžiku se přikrčil. Díval se do kalných žlutozelených očí dceřina kocoura, který seděl na sklopeném víku záchodové mísy.

Church se zvolna pohupoval sem a tam jako opilý. Louis ho pozoroval a nenápadně se od něj odtahoval. Za zaťatými zuby sotva zadržoval výkřik. Takhle Church nikdy nevypadal – nikdy se takhle *nekymácel*, jako had, který se snaží zhypnotizovat svou kořist – ani před vykleštěním, ani potom. Poprvé a naposled Louise napadlo, že je to jiná kočka, která jen vypadá jako Church, prostě nějaká kočka,

kteřá zabloudila do jeho garáže, když přitloukal polici, a že skutečný Church je pohřbený pod mohylou kamení na útesu v lesích. Jenže znaky byly tytéž... a to natržené ucho... a packa, která mu dodávala ten legrační přemýšlivý výraz. Ellie mu ji kdysi přiskřípla mezi dveře, když byl sotva odrostlé koťátko.

Byl to Church, no dobře.

„Vypadni odsud,“ zašeptal Louis chraplavě.

Church se na něj na chvílku zahleděl – panebože, ty oči byly jiné, v něčem byly jiné – a pak ze záchodové mísy seskočil. Nedopadl však s onou ďábelskou elegancí, jaká je pro kočky příznačná. Nemotorně se zapotácel, narazil zadkem na bok vany a zmizel.

Už to zmizelo, pomyslel si Louis. Ne on; to. Vždyť byl vykleštěný.

Vylezl z vany a rychle, křečovitě se osušil. Když zazvonil telefon, byl už oholený a skoro oblečený. Zvonění se pronikavě rozléhalo prázdným domem. Když je Louis zaslechl, otočil se, vykulil oči a zdvihl ruce. Pak zvolna připažil. Srdce mu prudce bušilo. Svaly měl nalité adrenalinem.

Byl to Steve Masterton, který se ho znovu pokoušel vylákat na kurt, a Louis souhlasil, že za hodinu přijede. Nemohl si dovolit takhle mrhat časem a racketball byla poslední věc na světě, na kterou teď měl pomyslení, ale musel vypadnout z domu. Chtěl být pryč od té kočky, od té šílené kočky, která tu vůbec neměla co dělat.

Spěšně si nasoukal košili do kalhot, do tašky na zip nacpal trenýrky a tričko a seběhl se schodů.

Church ležel na čtvrtém schodu zdola. Louis o něj zakopl a málem upadl. Podařilo se mu zachytit se zábradlí a zabránit ošklivému pádu.

Stál na úpatí schodiště a přerývaně oddychoval, srdce mu bušilo a adrenalin se nepřijemně rozléval celým tělem.

Church vstal, protáhl se... a zašklebil se na něj, jak se Louisovi zazdalo.

Louis odešel z domu. Měl vynést kocoura. Uvědomil si to, ale neudělal to. V té chvíli měl dojem, že by se ho nedokázal dotknout.

Jud si zapálil cigaretu dřevěnou kuchyňskou zápalkou, zamáváním ji uhasil a odložil do plechového popelníku se sotva znatelnou reklamou na Jima Beama, namalovanou na dně.

„No jo, byl to Stanley Bouchard, kterej mi řek vo tom místě.“ Zamyšleně se odmlčel.

Z pivních sklenic, které stály před nimi na ubrusu z voskovaného plátna, nebylo téměř upito. Louis si dal se Stevem rychlou večeři – v téměř opuštěném Medvědím doupěti snědli ponorkové sendviče. Záhy zjistil, že když si tady v Maine řekne o hoagie nebo obří sendvič z dalaťánu nebo gyros, nikdo neví, o čem je řeč. Když si však poručí ponorku nebo wop-burger, je to všem jasné. S plným žaludkem měl Louis i lepší pocit z Churchova návratu, cítil, že se na to dokáže dívat s nadhledem, ale přesto nijak nespěchal s návratem do temného, prázdného domu, kde ta kočka je – a může být kdekoliv a zaútočit.

Norma s nimi poseděla poměrně dlouho. Dívala se na televizi a vyšívala nějakou dečku s motivem západu slunce nad malou venkovskou kapličkou. Kříž na střeše byl proti zapadajícímu slunci černý. Chtěla to prodat na dobročinném církevním trhu před Vánoce – to byla vždycky velká událost. Prsty se jí hbitě pohybovaly, jak propichovala jehlou plátno napjaté na ocelovém vyšívacím bubínku. Artritida na ní téměř nebyla znát. Louis připouštěl, že to mohlo být počasím, které bylo chladné, ale velice suché. Ze srdeční příhody se zotavila rychle. Kdyby ji toho večera před téměř deseti týdny postihla mozková příhoda, zabilo by ji to. Dnes vypadala méně vyčerpaně a dokonce o něco mladší. Dokonce si ji dokázal představit jako dívku.

Ve čtvrt na deset se s nimi rozloučila, a tak tu teď seděli s Judem, který přestal mluvit a jen pozoroval stoupající cigaretový kouř, jako dítě, které sleduje, kam běží spirálové pruhy, namalované na tyči – znaku holičského řemesla.

„Stanny B.,“ připomněl mu Louis jemně.

Jud zamžikal a vrátil se v myšlenkách do přítomnosti. „No jo,“ řekl. „Každej v Ludlow – ale taky v Bucksportu a Prospectu a

Orringtonu – mu říkal Stanny B. Ten rok, co mi posel Spot – teda 1910, když umřel *prvně* – byl Stanny už starej a trochu pošahanej chlap. I jiný lidi věděli vo tom mikmackým pohřebišti, ale já vo něm slyšel od Stannyho B., a von sám vo něm věděl vod svýho táty. Byli to všechno francouzský Kanad'ani jak polena, celá famílie.“

Jud se zasmál a napil se piva.

„Furt slyším tu jeho zpatlanou angličtinu. Našel mě tenkrát sedět za tou nájemnou stájí, co stávala u patnáctky – jenže tenkrát se tomu říkalo cesta z Bangoru do Bucksportu – přesně tam, co je dneska ta fabrika Orinco. Spot nebyl mrtvěj, ale umíral, a proto mě táta poslal pro nějaký krmení pro slepice, který tam prodával starej Yorky. Potřebovali jsme krmení pro slepice asi tolik, jako kráva potřebuje školní tabuli, a já věděl, proč mě tam poslal.“

„On se ho chystal zabít?“

„Věděl, jak mám Spota rád, a tak mě radši poslal pryč. Řek jsem si vo krmení, a zatímco mi ho Yorky připravoval, vobešel jsem stáj a sedl si na starej mlýnskej kámen, kterej tam bejval, a řval jsem.“

Jud mírně zavrtěl hlavou a nepřestával se usmívat.

„A najednou za mnou přijde Stanny B.“ řekl. „Půlka lidí ve městě si myslela, že je neškodnej, a druhá půlka, že je nebezpečnej. Jeho dědek byl velkej lovec kožešin a taky vobchodník, někdy na začátku minulýho století. Měl to tu prošmejděný vod Maritimes po Bangor a Derry, a někdy zajel až na jih do Skowheganu, aby nakoupil kožešiny, aspoň tak jsem to slyšel. Měl velkej vůz potažený pruhama surový kůže, jako nějakej kočovnej medicinman. Všude měl namalovaný kříže, protože byl pravověrnej křesťan, a na Vzkříšení se modlil, když byl dostatečně vožralej –to mi říkal Stanny B., kterej vo svým dědkovi mluvil moc rád –ale měl tam taky namalovaný různý pohanský indiánský znaky, protože stejně tak věřil, že všichni Indiáni, ať jsou z jakýhokoliv kmene, pátrej k jednomu velkýmu kmenu – tomu, co se v Izraeli ztratil, jak vo tom mluví bible. Říkal, že všichni Indiáni pátrej sice do pekla, ale znaj určitý kouzla, protože jsou takový ty podivný křesťani.“

Stannyho dědek nakupoval vod Mikmaků a dělal s nima dobrý vobchody ještě v době, kdy to ostatní trapeři a vobchodníci dávno vzdali a odešli na západ, poněvadž von jim dával dobrý ceny, a

poněvadž, jak říkal Stanny, znal celou bibli nazpaměť, a Mikmakové rádi poslouchali slova, který jim říkali fráterníci ještě v dobách, kdy tam žádný zálesáci ani dřevorubci nebyli.“

Jud se odmlčel. Louis vyčkával.

„Mikmakové řekli dědkovi Stannyho B. vo pohřebišti, který už nepoužívali, protože Wendigo způsobil, že tam zkysla půda, a taky vo Bažině Malýho boha a těch schodech a všem vostatním.

Ta pověst o Wendigovi tenkrát kolovala po celým severním kraji. Přesně takovou pověst voni tenkrát potřebovali, stejně jako my potřebujem naše křesťanský pověsti. Norma by řekla, že se rouhám, kdyby mě slyšela, ale je to pravda, Louisi. Někdy, když byla dlouhá a tuhá zima a jídla bylo málo, přišli ze severu Indiáni, vopustili nehostinný místo, kde hladověli nebo... kde dělali něco jinýho.“

„Byly tu případy kanibalismu?“

Jud pokrčil rameny. „Možná. Možná, že si vybrali někoho starýho a neduživýho a na chvíli měli vystaráno. A lidi si vymysleli historku, že vesnicí nebo ležením projde Wendigo a ve spánku se někoho dotkne. A koho se dotkne, ten má potom stejnej šmak, jako každý jiný maso.“

Louis přikývl. „A pak z toho viní d'ábla.“

„Jistě. Já osobně bych řekl, že Mikmakové k tomu občas byli donucený, a pak pohřbili kosti těch snědenejch – ať už to byl jeden nebo dva, možná dokonce deset nebo tucet – nahoře na tom pohřebišti.“

„A pak usoudili, že tam zkysla půda,“ zamručel Louis.

„No, tak teda ke mně přišel Stanny B., kterej si šel nejspíš za stáj něčeho loknout,“ řekl Jud, „i když už byl napůl zcákanej. Jeho dědek po sobě nechal snad půl milionu dolarů, když umřel – aspoň to lidi říkaj – a Stanny B. byl přitom něco jako místní hadrář. Zeptal se mě, co mi je, a já mu to řekl. Viděl, že brečím, a řekl mi, že ví, jak by se to dalo zařídit, když budu statečnej, a já na to pochopitelně přistoupil.“

Byl bych dal všechno za to, aby se Spot vrátil, a tak jsem se ho zeptal, jestli zná nějakýho veterináře, kterej by to dokázal. 'Neznám žádnýho veterináře,' povídá mi Stanny, 'ale vím, jak to všechno s tvým psem zařídit, hochu. Teď jdeš domů a řekneš tátovi, ať dá psa do

pytle na zrní, ale nezakopat, to ne! Vodneseš ho na Řbitov zvířátek a položíš ho u polomu ve stínu. Pak se vrátíš a je to hotový.'

Zeptal jsem se ho, co mám ještě udělat, a Stanny mi řekl, abych byl v noci vzhůru a čekal, až mi hodí na vokno kámen. 'A bude to vo půlnoci, chlapče, takže jestli zapomeneš na starýho Stannyho a půjdeš spát, Stanny B. zapomene na tebe a ty můžeš svému psovi akorát dát polibek na čenich a poslat ho do pekla!'

Jud se podíval na Louise a zapálil si další cigaretu.

„A bylo to přesně tak, jak Stanny říkal. Když jsem přišel domů, táta mi řekl, že střelil Spota do hlavy, aby se dál netrápil; já vo Řbitově zvířátek ani necekl, a táta se mě stejně zeptal, jestli ho tam nechci pohřbít, a já jsem řekl, že asi jo. A tak jsem šel ven a uložil jsem svýho psa do pytle. Táta se mě zeptal, jestli nechci pomoci, ale já ho vodmítl, protože jsem si vzpomněl, co říkal Stanny B.

Ležel jsem tu noc na posteli s otevřenýma očima – a zdálo se mi, že to trvá celou věčnost. Víte přece, jak vnímaj čas děti. Připadalo mi, že už každou chvíli musí přijít ráno, a hodiny teprve byly deset nebo jedenáct. Párkrát už jsem málem usnul, ale pokaždý se mi podařilo udržet se v bdělém stavu. Jako by se mnou někdo zatřásl a řekl: 'Probud' se, Jude! Probud' se!' Jako by si něco chtělo bejt jistý, že jsem vzhůru.“

Louis tázavě zdvihl obočí a Jud pokrčil rameny.

„Když hodiny dole v síni vodbíjely dvanáct, posadil jsem se na posteli a začal jsem se v měsíčním světle oblíkat. Pak hodiny vodbily půl, pak jednu, a po Stannym nebylo ani vidu ani slechu. Ten blbej Francouz na mě zapomněl, říkal jsem si a už jsem se začal chystat, že se znovu svlíknu, když na vokno dopadly dva kamínky, až málem rozbily sklo. Pod jedním z nich praskla tabulka, ale toho jsem si všiml až ráno, a máma si toho nevšimla až do příští zimy a pak si myslela, že to udělal mráz.

Přiiřtil jsem se k tomu voknu a v otevřel je. Zaskřípělo a zarachotilo v rámu, jako skřípěj a rachotěj vokna, když je člověk dítě a chce se vo půlnoci dostat ven –“

Louis se zasmál, ačkoliv si sám nevzpomínal, že by takhle utíkal v noci z domu, když mu bylo deset. A i kdyby byl chtěl, pochyboval o tom, že by v noci vrzala okna, která k tomu ve dne neměla sklony.

„Podle mě si rodiče museli myslet, že se k nám dobejvaj nějaký zloději, ale když jsem se uklidnil, slyšel jsem, jak táta v ložnici v patře řeže dříví. Vykoukl jsem ven a tam stál na cestě Stanny B. a díval se nahoru a kymácel se, jako by byla nějaká vichřice, ačkoliv vál jen lehký vánek. Já myslím, že by byl nepřišel, kdyby se nedostal do takovýho stádia vopilsti, kdy je člověk bdělej a má se na pozoru jako sova, která má sračku, a kdy je mu všechno fuk. Tak nějak na mě křičel – ale nejspíš si myslel, že šeptá – 'Pojd' dolů, chlapče, nebo tam mám pro tebe dojít?'

'Pšt,' povídám mu, k smrti vyděšeněj, že se táta vzbudí a dá mi pořádněj nářez. 'Co to povídáš?' ptá se mě Stanny B. ještě hlasitěj než předtím. Kdyby rodiče měli vokna na stejnou stranu baráku, Louisi, byl jsem tenkrát vyřízeněj. Jenže voni tenkrát měli tu samou ložnici, co v ní teď spíme s Normou, s výhledem na řeku.“

„Vsadím se, že dolů jste letěl jako splašený,“ řekl Louis. „Máte ještě nějaké pivo, Jude?“ Vypil už dvě přes svou obvyklou normu, ale ten večer mu to připadalo v pořádku. Ten večer mu to připadalo téměř povinné.

„Samozřejmě, víte, kde je,“ řekl Jud a zapálil si další cigaretu. Čekal, dokud se Louis neusadil. „Ne, po schodech jsem se neodvážil. Vedly kolem rodičovský ložnice. Sešplhal jsem po břechťanu, jak rychle jsem uměl. Byl jsem trochu vyděšeněj, to vám řeknu, ale spíš jsem se bál táty než toho, že půjdu se Stannym B. na Řbitov zvířátek.“

Udusil cigaretu v popelníku.

„Šli jsme tam nahoru, jen my dva, a řekl bych, že Stanny B. sebou několikrát praštil vo zem. Byl skutečně na krupici a smrděl, jako kdyby spadl do sudu s whiskou. Jednou si při tom div nepropíchl hrdlo vo větev. Ale měl s sebou krumpáč a lopatu. Když jsme došli na Řbitov zvířátek, myslel jsem si, že mi strčí náradí a počká, až vykopu díru.

Místo toho trochu vystřízlivěl. Řekl mi, že půjdem dál přes polom hlouběj do lesů, kde je ještě jedno pohřebiště. Koukal jsem na něj jako blázen, protože se sotva držel na nohách, pak jsem se podíval na polom a povídám: 'Tam nemůžeš vylízt, Stanny B., zlámeš si vaz.'

A von povídá: 'Nezlámu si vaz, ani já, ani ty. Já to přejdu a ty svýho psa taky uneseš.' A měl pravdu. Přešel polom jako nic, ani se nepodíval pod nohy, a já celou cestu nesl Spota, i když musel vážit dobřejch pětatřicet liber a já měl tenkrát něco málo přes devadesát. Ale to vám povídám, Louisi, druhéj den jsem byl pořádně rozbolavělej. A jak vy se dneska cejtíte?“

Louis neodpověděl, jen přikývl.

„A tak jsme šli a šli a šli,“ pokračoval Jud. „Měl jsem dojem, že půjdem celou věčnost. Lesy byly tehda strašidelnější. Na stromech bylo víc ptáků a člověk žádnýho z nich pomalu ani neznal. Všude kolem bylo plno zvířat. Nejvíc jelenů, ale byli tam i losi a medvědi a taky pumy. Já vlekl Spota. Za chvíli jsem měl divnej pocit, že starej Stanny B. zmizel a já jdu za nějakým Indiánem. Jdu za Indiánem a von se za chvíli votočí a bude se šklebit a koukat těma svejma černejma vočima, vobličej bude mít počmáranej těma smrdutejma čárama, co vyráběj z medvědího tuku, že bude mít tomahawk z břidlicovýho klínu s jasanovým topůrkem a celej převázanej koženejma provázkama a že mě popadne za krk a vodřízne mi vlasy – i s kusem lebky. Stanny už se nepotácel a nepadal; šel rovně a lehce, se vztyčenou hlavou, a to mě jen utvrzovalo v tý myšlence vo Indiánovi. Ale když jsme se dostali na kraj Bažiny Malýho boha a von se votočil, aby mi něco řek, viděl jsem, že je to Stanny a že se nepotáci a nepadá prostě proto, že je celej podělanej. Úplně z toho strachu vystřízlivěl.

Říkal mi stejný věci, jako jsem říkal včera večer já vám, vo těch Eliášovejch vohníčkách a jak si nemám všímat toho, co uvidím nebo uslyším. 'A už vůbec nesmíš mluvit,' povídá mi, i kdyby na tebe mluvilo nevimco.' A pak jsme se pustili přes bažinu. A já něco vopravdu viděl. Nepovím vám, co to bylo. Řeknu vám jen tolik, že jsem tam vod tý doby byl asi pětkrát, ale nic podobnýho už jsem nikdy neviděl. A už ani nevidím, Louisi, protože ten včerejší výlet na mikmacký pohřebišťe byl můj poslední.“

Přece tady tomu všemu nevěřím, nebo ano? zeptal se Louis sám sebe téměř konverzačně – ke konverzačnímu tónu mu napomohla tři piva; alespoň jeho vlastnímu uchu zněl konverzačně. *Přece nevěřím té historce o starém Francouzovi a indiánském pohřebišti a o něčem,*

čemu se říká Wendigo, a o zvířatech, která se navracejí do života, nebo ano? Proboha, ten kocour byl jen omráčený, nic víc, srazilo ho auto a omráčilo ho – to není nic tak neobvyklého. Tohle jsou senilní stařecké tlachy.

Až na to, že to nebyly senilní stařecké tlachy, a Louis to dobře věděl a tohle vědomí mu nedokázala vyléčit ani ta tři piva a nedokázalo by je vyléčit ani třiatřicet piv.

Church byl mrtvý, to byla jedna věc; teď byl živý, a to byla věc jiná; v něm samém se něco od podstaty změnilo, něco se *pohnulo*, a to byla třetí věc. Něco se stalo. Jud mu vyprávěním svého zážitku oplácel vyléčení Normy... jenže magická síla mikmackého pohřebiště nebyla možná moc dobrým lékem, a Louisovi něco v Judových očích prozrazovalo, že to starý pán ví. Louis měl dojem, že tam vidí něco, co tam viděl – nebo si myslel, že tam vidí – předešlého večera. Jakési mihotavé, škodolibé světélko. Vzpomněl si na svou myšlenku, že Judovo rozhodnutí vzít Louise a Elliina kocoura na tu zvláštní noční procházku nevycházelo tak docela z Juda samotného.

Ale pokud to nebylo jeho rozhodnutí, cí tedy bylo? zeptal se sám sebe. A protože neznal odpověď, vypudil nepohodlnou otázku z mysli.

„Pohřbil jsem Spota a postavil mu mohylu,“ pokračoval Jud bezkrevně, „a když jsem skončil, Stanny B. tvrdě spal. Musel jsem s ním pořádně zatrást, abych ho znovu přinutil k chůzi, ale když jsme sešli těch čtyřiačtyřicet schodů –“

„Pětačtyřicet,“ zabručel Louis.

Jud přikývl.

„No jo, to máte pravdu. Pětačtyřicet. Tak když jsme sešli těch pětačtyřicet schodů, už šel zase rovně a byl střízlivěj. Prošli jsme bažinou a přes polom a po cestě a už jsme byli zpátky u našeho baráku. Připadalo mi, že muselo uběhnout dobrejch deset hodin, ale pořád ještě byla úplná tma.

A co teď?“ ptám se Stannyho B. „Teď počkáš a uvidíš, co se děje,“ povídá Stanny a jde pryč. A už se znovu potácí a zakopává. Myslím, že tu noc dospal za stájema, a jak tak šel potom život, Spot přežil Stannyho B. vo dva roky. Jeho játra to nevydržely a zabily ho.

Čtvrtýho července 1912 ho našly na silnici dvě malý děti. Byl dočista tuhej.

Já se tehda po tom vejletě vyšplhal zpátky po břechťanu, zapadl jsem do postele a usnul, sotva se mi hlava dotkla polštáře.

Druhej den jsem vstával někdy k devátý hodině, když mě volala máma. Táta byl ajznboňák a byl pryč někdy vod šesti.“ Jud se zamyšleně odmlčel. „Vona máma mě ani tak nevolala, Louisi. Vona spíš řvala.“

Jud došel k ledniče, vytáhl si láhev Millera a otevřel ji o držátko zásuvky pod schránkou na chleba a opékačem topinek. V záři stropního světla měl jeho obličej žlutou nikotinovou barvu. Vypil půl piva, hlasitě si říhl a pođíval se směrem k pokoji, kde spala Norma. Pak se pohledem vrátil k Louisovi.

„Těžko se mi vo tom všem mluví,“ řekl. „Pořád jsem si to přemílal v hlavě, celý roky, a nikdá jsem vo tom nikomu neřekl. I další lidi věděli, co se stalo, ale nikdá vo tom se mnou nemluvili. Řek bych, že je to stejný jako se sexem. Říkám vám to, Louisi, protože teď máte doma jiný zvíře. Nemusí bejt přímo nebezpečný, ale... jiný. Už jste to zjistil?“

Louis si vybavil, jak nemotorně seskočil Church ze záchodové mísy a jak narazil zadkem na vanu; vybavil si jeho kalné oči, které ho s téměř pitomým výrazem pozorovaly.

Po hodné chvíli přikývl.

„Když jsem sešel dolů,“ pokračoval Jud, „máma byla namáčknutá do rohu mezi ledničkou a kuchyňským pracovním stolem. Na podlaze se válel bílej chumel – to byly záclony, který se chystala pověsit. A ve dveřích špajzky stál Spot, můj pes. Byl celej vod hlíny a měl zablácený packy. Kožich na bříše měl špinavěj a zacuchanej a cuckovatej. Jen tam tak stál – nevrčel, nic – prostě tam stál, ale bylo jasný, že máma do toho rohu zapadla kvůli němu, ať už měl v úmyslu ji tam zahrnat nebo ne. Byla k smrti vyděšená, Louisi. Já nevím, jakej jste měl vztah ke svejm rodičům vy, Louisi, ale já je měl strašně rád. To vědomí, že jsem mámě přivodil takovou hrůzu, mi úplně kalilo radost ze Spotovýho návratu. A vůbec mě nepřekvapovalo, že tam byl.“

„Já ten pocit znám,“ řekl Louis. „Když jsem dneska ráno uviděl

Churche... připadlo mi to –“ Zarazil se. *Naprosto normální?* Tahle slova ho napadla zcela bezprostředně, ale nebyla to ta pravá slova. „Jako něco, co bylo *zamýšleno*.“

„Jo,“ řekl Jud a zapálil si další cigaretu. Ruce se mu nepatrně třásly. „A máma mě uviděla, pořád ještě ve spodním prádle, a zařvala na mě: 'Nakrm si svýho psa, Jude! Tvůj pes se potřebuje nažrat, vem ho někam pryč, než mi zasviní záclony!'“

A tak jsem mu našel nějaký zbytky a zavolaal jsem ho. Nejdřív se nehejbal, jako by neznal svý vlastní jméno, a já si málem myslel, no, tak tohle není Spot, to je jen nějaký vořech, kterej jen *vypadá* jako Spot, takže –“

„*Přesně tak!*“ vykřikl Louis.

Jud přikývl. „Když jsem na něj ale zavolaal podruhý nebo potřetí, přišel ke mně. Přišel tak nějak *trhaně*, a když jsem ho vyváděl na verandu, ať se propadnu, jestli nenarazil do futra a málem nespada dolů. Ty zbytky ale snědl, úplně je zhlta. Pak mě přešlo to prvotní zděšení a já začal chápat, vo co šlo. Klekl jsem si k němu a vobjal jsem ho. Byl jsem rád, že ho zas vidím. Von mi pak volíz tvář a...“

Jud pokrčil rameny a dopil pivo.

„Louis, měl *studenej* jazyk. Když mě voblizoval, jako by mě někdo hladil chciplým kaprem.“

Chvíli nikdo z nich nepromluvil. Pak řekl Louis: „A co bylo dál?“

„Když všecko sežral, vytáhl jsem zpod zadní verandy starou vanu, kterou jsme tam měli kvůli němu, a pořádně jsem ho vykoupal. Spot koupání vždycky nenáviděl; vobvykle jsme měli s tátou voba co dělat, abysme ho v tý vaně udrželi, a nakonec jsme měli košile i kalhoty celý promáčený a táta klel a Spot se tvářil provinile – jak jen to psi uměj. A pak se vobvykle vyválel někde v bahně a šel se vklepat k máminýmu prádlu, co viselo na šňůrách, a máma na nás na voba řvala, že toho čokla vodpráskne, než z něj úplně zešediví.“

Jenže tenkrát si Spot ve vaně prostě sedl a nechal se umejt. Ani se nepohnul. To se mi nelíbilo. Bylo to jako – jako když člověk vomejvá maso. Vzal jsem starej ručník a po koupeli jsem ho celýho vysušil. Viděl jsem všechny ty poranění vod toho vostatnýho drátu – nebyly na nich chlupy, byly to takový d'olíčky do masa. Takhle

vypadaj starý zranění tak pět let po zahojení.“

Louis přikývl. Při své práci se s tím občas setkal. Zranění nikdy docela nezarostlo tkání. To mu připomnělo hroby, které se nikdy zcela nezaplňují.

„Pak jsem si všiml jeho hlavy. Měl na ní taky takovej d'olíček, ale ten mu zarostl chlupama, který mu tam udělaly takovej bílej kroužek. Kousek vod ucha.“

„V místě, kam ho váš otec střelil,“ řekl Louis.

Jud přikývl.

„Víte, Jude, střelit člověka nebo zvíře do hlavy neznamená zcela jistě ho usmrtit. Na resuscitačních odděleních znají případy nedokonaných sebevražd, kdy se ten člověk střelil do hlavy a pak normálně chodil. Kulka může proniknout lebkou, opsat jakýsi půlkruh a vyjít ven druhou stranou, aniž poškodí mozek. Osobně jsem se setkal s případem, kdy se nějaký chlapík střelil nad pravé ucho a zemřel jen proto, že kulka, která mu v půlkruhu prošla hlavou, protrhla krční tepnu na opačné straně. Dráha té kulky vypadala jako mapa okresní silnice.“

Jud s úsměvem přikývl. „Jednou jsem něco takovýho četl v nějakých Norminejch novinách, *Star* nebo *Enquirer*, teď už přesně nevím. Jenže jestli můj táta řek, že je po Spotovi, tak po něm skutečně bylo.“

„Jistě,“ přitakal Louis. „Když říkáte, že to tak bylo, tak to tak bylo.“

„A kocour vaší dcery byl mrtvej?“

„V tu chvíli jsem si byl jist, že je,“ řekl Louis.

„Ale to byste měl vědět. Jste přece doktor.“

„Říkáte to jako 'To byste měl vědět nejlíp ze všech, jste přece Bůh.' Jenže já nejsem bůh. Byla tma –“

„Jistěže byla tma, ale hlava mu visela dolů, jako by byla plná ložiskovejch kuliček, a když jste ho chtěl zvednout, byl *přimrzlej* k zemi, Louisi – znělo to, jako když člověk trhá lepicí pásku z dopisu. Takhle se nechovaj živý věci. Protože pod mrtvolou se přestane rozpouštět sníh nebo jinovatka.“

Ve vedlejší místnosti odbily hodiny půl jedenácté.

„Co říkal váš otec, když přišel domů a viděl psa?“ zeptal se

Louis.

„Já jsem se poplakoval před barákem a házel jsem šutry do bláta. Čekal jsem na něj. Měl jsem takovej pocit, jakej jsem vždycky míval, když jsem něco provedl a čekal, že dostanu nařezáno. Vobjevil se u branky kolem vosmý. Měl na sobě montérky s ladem a čepici se štítkem... viděl jste někdy takovou?“

Louis přikývl a přiložil si ruku k ústům, aby zakryl zívnutí.

„No jo, už se připozdívá,“ řekl Jud. „Už toho nechám.“

„Tak pozdě zase není,“ řekl Louis. „Vypil jsem prostě jen pár piv navíc. Pokračujte, Jude. V klidu. Chci si to doposlechnout.“

„Můj táta měl starou plechovku vod sádla, v který si nosil voběd,“ řekl Jud, „a na ní měl takovej drát jako držadlo. A když přišel do vrat, tak si tou prázdnou plechovkou pohupoval. A něco si pískal. Už se stmívalo, ale von mě v tom přítmi uviděl a povídá: 'Nazdárek, Judkinsi!' jako vobvykle. 'Kde máš –'“

Pak se zarazil, protože ze tmy se vynořil Spot, ale neutíkal jako vobvykle, aby na něj skočil a dal mu najevo svou radost, že ho vidí. Jen tak šel, se svěšeným vocasem, a můj táta upustil tu plechovku a couvl. Pamatuju si, že se vopřel vo laťkovéj plot a jen tam tak stál a koukal na toho psa. A Spot vyskočil a táta ho chytil za packy a držel ho podobným způsobem, jakým se drží dáma při tanci. Dlouze si psa prohlížel, pak se podíval na mě a řekl: 'Potřebuje vykoupat, Jude. Smrdí vod země, do který jsi ho zakopal. A vodešel do domu.“

„Co jste udělal?“ zeptal se Louis.

„Znovu jsem ho vykoupal. Zas si sedl do vany a nechal si to líbit. A když jsem se vrátil domů, máma už byla v posteli, přestože bylo teprv devět hodin. A táta povídá: 'Musíme si promluvit, Judkinsi.' A tak jsem si sed proti němu a von se mnou poprvý v životě mluvil jako chlap s chlapem a vod vašeho baráku k nám dolíhala vůně zimolezu a vod našeho zase divokejch růží.“ Jud Crandall vzdychl. „Vždycky jsem si myslel, že by to bylo pěkný, kdyby si se mnou někdy takhle promluvil, ale nebylo to pěkný. Ani trochu. Ten celej dnešní večer, Louisi – to je jako když koukáte do zrcadla, který je nastavený proti jinýmu zrcadlu, takže vidíte sám sebe v takový zrcadlový síni. Kolikrát už se tahle historka vodehrála? Ta samá historka, v který se jen měněj jména? Je to jako se sexem, ne?“

„Váš otec to všechno věděl.“

„No jo. 'Kdo tě tam zaved, Jude?' zeptal se mě, a já mu to řekl. Von jen pokejval hlavou, jako by to byl čekal. Zřejmě to vopravdu čekal, i když pozdějc jsem zjistil, že v ty době bylo v Ludlow šest nebo vosm lidí, který mě tam taky mohli dovíst. Ale táta si zřejmě uvědomil, že jedině Stanny B. je dost šilenej na to, aby to udělal.“

„Ptal jste se ho, proč vás tam nezavedl on, Jude?“

„Ptal,“ řekl Jud. „Někdy během toho dlouhýho rozhovoru jsem se ho na to zeptal. A von mi řekl, že je to zlý místo a že to často nedělá dobře ani těm lidem, který přišli vo svý zvířata, ani těm zvířatům samotnejm. Zeptal se mě, jestli jsem měl rád Spota takovýho, jakej byl, a řeknu vám, Louisi, že na to byla moc těžká vodpověď... a považuju za důležitý, abych vám sdělil svý pocity, protože dřív nebo pozdějc se mě zeptáte, proč jsem vás tam vzal s tím vaším kocourem, když je to tak špatný. Nemám pravdu?“

Louis přikývl. Co si asi Ellie pomyslí o Churchovi, až se vrátí zpátky? Tahle otázka ho trápila celé odpoledne, kdy hráli se Stevem Mastertonem racketball.

„Možná jsem to udělal proto, že děti vobčas potřebujou vědět, že umřít je někdy lepší,“ vypravil ze sebe Jud jaksi ztěžka. „Tohleto vaše Ellie neví, a já mám takovej pocit, že to neví, protože to neví ani vaše žena. A teď mi řekněte, jestli se mejlím, a necháme toho.“

Louis otevřel ústa, ale vzápětí je zavřel.

Jud začal znovu mluvit, pomalu přeskakoval ze slova na slovo, jako přeskakovali z drnu na drn v Bažině Malého boha předešlé noci.

„Za ty léta jsem to pak párkrát zažil,“ řekl. „Asi jsem vám vyprávěl, jak tam Lester Morgan pohřbil svýho výstavního bejka. Byl to černej angus a jmenoval se Hanratty. Není to pro bejka blbý jméno? Umřel na nějakej vnitřní vřed, a Lester ho tam celou cestu táhl na saních. Jak to dokázal – jak se dostal přes ten polom – to nevím, ale říká se, že člověk dokáže to, co chce. A pokud existuje to pohřebiště, tak je to pravda.“

No, a Hanratty se vrátil, ale Lester ho za dva tejdny zastřelil. Ten bejk byl najednou zlej, strašně zlej. To bylo ale jediný zvíře, vo kterým jsem slyšel, že takhle dopadlo. Většina z nich je... tak trochu pitomá... tak trochu...“

„Trochu mrtvá?“

„Jo,“ přítakal Jud. „Trochu mrtvá. Jako by byly... někde... a vrátily se... ale ne úplně. Ale tohle poznání teď vaši dceru nečeká, Louisi. Nebude vědět, že její kocour byl sražený autem a zabitej a vrátil se zpátky. Dalo by se říct, že dítě se nedá něčemu naučit, když samo neví, že to je k učení. Až na to...“

„Až na to, že někdy to jde,“ řekl Louis spíš pro sebe, než pro Juda.

„Jo,“ souhlasil Jud. „Někdy to jde. Třeba pochopí něco z toho, co je to smrt, že je to stav, kdy ustává bolest a nastupují jen hezký vzpomínky. Že to není konec života, ale konec bolesti. Tyhle věci jí neříkejte, na ty musí přijít sama.“

A jestli má náuru jako já, bude svý zvíře dál milovat. Vono nebude zlý, nebude kousat nebo něco podobnýho. A vona ho bude milovat... ale bude si vo tom myslet svý... a pak si vydechne úlevou, až to zvíře dovopravdy umře.“

„Tak proto jste mě tam vzal,“ řekl Louis.

Cítil se teď lépe. Znal vysvětlení. Bylo neurčité a apelovalo spíše na logiku nervových zakončení než na logiku rozumu, ale za daných okolností se dalo přijmout. To ovšem také znamenalo zapomenout na ten výraz v Judových očích, který krátce zahlédl minulé noci, na ten záblesk škodolibosti. „Tak dobře, proto –“

Zcela znenadání, jakoby ořesen, si Jud zakryl obličej oběma rukama. V první chvíli si Louis myslel, že ho přepadla náhlá bolest, a účastně se zdvihl ze židle, dokud si nevšiml křečovitých záškubů hrudi a neuvědomil si, že starý pán potlačuje pláč.

„Proto, ale taky ne proto,“ řekl Jud podivně napjatým, zajímavým hlasem. „Udělal jsem to z toho samýho důvodu, z jakýho to udělal Stanny B., a z toho samýho důvodu, z jakýho to udělal Lester Morgan. Lester tam vzal Lindu Lavesqueovou, když jí přejeli psa na silnici. Vzal ji tam, i když měl zkušenost se svým bejkem, kterej proháněl děti po louce jako šílenej. A Lester to stejně udělal, von to *stejně* udělal, Louisi,“ téměř zavyl Jud, „a vy to taky *proboha* uděláte!“

„Jude, o čem to mluvíte?“ zeptal se Louis znepokojeně.

„Lester to udělal a Stanny to udělal z toho samýho důvodu jako

já. Člověk to dělá, protože ho to drží. Dělá to proto, že to pohřebiště je tajný místo, a člověk se potřebuje podělit vo svý tajemství, když se mu zdá, že k tomu má dost dobrej důvod...“ Jud si odkryl obličej a podíval se na Louise očima, které vypadaly neuvěřitelně pradávné, neuvěřitelně vyčerpané. „Pak prostě jde a udělá to. A důvody si vymyslí... vypadaj jako dobrý důvody... ale stejně to člověk většinou udělá proto, že to chce udělat. Nebo proto, že musí. Můj táta mě tam nikdy nevzal, protože vo tom jen slyšel, ale sám tam *nikdá* nebyl. Stanny B. tam byl... a vzal mě tam... a uplynulo sedumdesát let... a pak... zčistajasna...“

Jud zavrtěl hlavou a suše si odkašlal do dlaně.

„Poslyšte,“ řekl. „Poslyšte, Louisi. Lesterův bejk bylo jediný zvíře, vo kterým jsem slyšel, že se pak stalo zlým. Mám sice takovej dojem, že ten vořech malý Lavesqueový jednou pokousal listonoše a slyšel jsem i pár dalších věcí... zvířata jsou vobčas trochu divoký... ale Spot byl vždycky hodnej pes. Vždycky smrděl hlínou, bez vohledu na to, jak často ho člověk koupal, vždycky smrděl hlínou – ale byl to hodnej pes. Máma už se ho potom *nikdá* nedotkla, ale stejně to byl hodnej pes. Ale Louisi, jestli budete chtít dneska večer vzít toho vašeho kocoura ven a zabít ho, ani vo tom neceknu.

To místo... se vás najednou zmocní... a vy si můžete vymejšlet ty nejlepší důvody na světě... ale můžu se mejlit, Louisi. To říkám poctivě. Lester se mohl mejlit. Stanny B. se mohl mejlit. A já taky nejsem žádněj Bůh. Ale přivíst mrtvýho zpátky do života... to už si člověk skoro hraje na Boha, ne?“

Louis opět otevřel ústa k odpovědi a opět je zavřel. To, co by řekl, by znělo falešně, falešně a kruté: *Jude, já jsem támhletím vším neprošel jen proto, abych tu kočku znovu zabil.*

Jud dopil pivo a odstrčil láhev k ostatním prázdným láhvim. „Řek bych, že je to tak,“ řekl. „Už jsem se vykecal.“

„Můžu se vás ještě na něco zeptat?“ řekl Louis.

„Třeba jo,“ odpověděl Jud.

„Pohřbil tam někdy někdo nějakého *člověka*?“

Judova ruka sebou křečovitě zaškubala; dvě pivní láhve spadly ze stolu na zem a jedna z nich se rozbila.

„Propánaboha,“ podíval se po Louisovi. „*Ne!* Kdo by to dělal?“

Vo takovejch věcech radši ani nemluvte, Louisi!“

„Byl jsem jen zvědavý,“ řekl Louis stísněně.

„U některých věcí se nevyplácí bejt zvědavej,“ řekl Jud Crandall a poprvé připadal Louisi Creedovi starý a vetčný, jako by stál někde blízko u svého vlastního čerstvě vykopaného hrobu.

Později doma ho napadlo ještě něco jiného o tom, jak Jud v tu chvíli vypadal.

Vypadal, jako když lže.

27

Louis ve skutečnosti nevěděl, že je opilý, dokud nedošel do své garáže.

Venku svítily hvězdy a měsíc měl kruh. Nebylo tolik světla, aby se vytvářely stíny, ale dost na to, aby bylo vidět. Jakmile vstoupil do garáže, neviděl nic. Někde tu byl vypínač, ale za nic na světě si nemohl vzpomenout kde. Zvolna se šoural tmou; točila se mu hlava a zároveň stále jaksi podvědomě čekal, že se uhodí o Elliino kolo Schwinn s pomocnými kolečky nebo o Gagovo chodítko. Nakonec se hrozně lekl lomozu, který způsobil, když zakopl o nějakou pohozenou hračku. Málem upadl.

Ale kde je ta kočka?

Nějak se vychýlil ze směru a narazil do zdi. Zadřel si do dlaně třísku a zařval: „Doprdele!“ Jeho slova zazněla do tmy spíše vyděšeně než šíleně, jak si okamžitě uvědomil. Celá garáž se potají nějak pootočila. Teď už nešlo jen o vypínač, teď už vůbec neměl tušení, *kde co je*, to znamená, že ani nevěděl, kde jsou dveře do kuchyně.

Znovu vykročil. Pohyboval se pomalu, dlaň ho bodavě páčila. *Tak takové to musí být, když je člověk slepý*, pomyslel si a vzpomněl si na koncert Stevie Wondera, na kterém byli s Rachel – kdy? Před šesti lety? Připadalo mu to neuvěřitelné, ale muselo to tak být. Byla tehdy těhotná s Ellie. Dva lidé vedli Wondera k syntetizéru přes kabely plazící se po jevišti, aby nezakopl. A později, když měl tančit s jednou sboristkou, přišla si pro něj a odvedla ho na místo, kde kabely neležely. Louis si vzpomněl, že tehdy jeho tanec obdivoval.

Přesto však zpěvák potřeboval ruku, která ho dovedla na bezpečné místo, kde mohl tančit.

Co takhle kdyby mě dovedla nějaká ruka do kuchyně? pomyslel si... a náhle se zachvěl.

Kdyby se ze tmy vynořila nějaká ruka, která by ho chtěla vést, musel by křičet – křičet a křičet a křičet.

Zůstal nehybně stát a srdce mu bušilo. *Jdi dál, říkal si. Nech toho blbnutí, jdi dál, jdi dál –*

Ale kde je ta zatracená kočka?

Pak do *něčeho* narazil. Byl to zadní nárazník dodávky, a z holeně mu vytryskla bolest do celého těla a vehnala mu slzy do očí. Popadl se za nohu a třel si ji, stál na jedné noze jako volavka, ale aspoň věděl, kde je. Uspořádání garáže mu znovu jasně vytanulo na mysli a kromě toho se už trochu rozkoukal. Vzpomněl si také, že nechal kocoura uvnitř, protože se ho nechtěl dotýkat, zvedat ho a vynášet ho ven a –

A v tu chvíli se mu Churchovo horké, chlupaté tělo otřelo o kotník jako nějaký přízemní vír, následováno odporným ocasem, který se mu obtočil kolem lýtky jako nějaký had-škrtič, a v tu chvíli Louis zařval; otevřel ústa dokořán a zařval.

28

Tati! vykřikla Ellie.

Rozběhla se k němu krytou chodbou od letadla, kličkovala sem a tam mezi cestujícími jako fotbalový zadák mezi hráči soupeře. Lidé stáli většinou po straně chodby, čekali na zavazadla a usmívali se. Louis byl poněkud v rozpacích z jejího nadšení, ale zároveň cítil, jak se mu po tváři rozlévá široký, připitomělý úsměv.

Rachel nesla Gaga v náruči. Když Ellie vykřikla, uviděl Louise také. *Táta!* zaječel a začal se kroutit Rachel v náruči. Usmála se (trochu unaveně, pomyslel si Louis) a postavila ho na zem. Rozběhl se za Ellie, až mu nožky kmitaly. *Táta! Táta!*

Louis si stačil všimnout, že Gage má na sobě kalhoty, které na něm nikdy předtím neviděl – zřejmě od dědečka. Pak se k němu přirýtila Ellie a začala po něm šplhat jako po stromě.

„Ahoj, tati!“ vykřikla a dala mu mlaskavou pusu na tvář.

„Ahoj, holčičko,“ řekl a shýbl se, aby chytil Gaga. Zdvihl si ho na ruku a oba je objal. „Jsem rád, že vás mám zase zpátky.“

Pak k nim došla Rachel s cestovní taškou a kabelkou v jedné ruce a s pytlém Gagových plen v druhé. BRZY BUDU VELKÝ KLUK, bylo vytištěno na boku pytle, což mělo spíše obveselit rodiče než v plenách zabalené batole. Vypadala jak profesionální fotografka po dokončení dlouhé a vyčerpávající práce na zakázku.

Louis se naklonil mezi oběma dětmi a dal jí pusu. „Ahoj.“

„Ahoj, doktore,“ usmála se.

„Vypadáš unaveně.“

„Já jsem unavená. Až do Bostonu jsme se dostali bez potíží. Bez potíží jsme taky přesedli na jiné letadlo. Bez potíží jsme odstartovali. Jakmile se však letadlo nad městem naklonilo, Gage se podíval z okénka, prohlásil: Pěkný, pěkný, a v tu ránu se celý poblínlal.“

„Ajaj.“

„Musela jsem ho převléct na toaletě,“ řekla. „Myslím, že to není žádný virus nebo něco. Bylo mu prostě špatně v letadle.“

„Jedeme domů,“ řekl Louis. „Něco jsem vám uvařil.“

„*To je prima!*“ zaječela Ellie Louisovi do ucha, unesená radostí a vzrušením.

„*Prima! Prima!*“ zařval Gage do Louisova druhého ucha, což mu alespoň vyrovnalo tlak na bubínkách.

„Tak jdeme,“ řekl Louis. „Vyzvedneme si zavazadla a vypadnem z téhle díry.“

„Tati, jak se má Church?“ zeptala se Ellie, když ji stavěl na zem. Louis tu otázku očekával, ale nebyl připravený na Elliin úzkostný výraz a hlubokou starostlivou rýhu, která se jí udělala mezi tmavěmodrýma očima. Louis se zamračil a podíval se na Rachel.

„O víkend se jednou vzbudila s pláčem,“ řekla Rachel tiše. „Měla nějaký ošklivý sen.“

„Zdálo se mi, že Churche přejelo auto,“ řekla Ellie.

„Měli jsme rušný den a ona se nakonec přejedla chlebičku s krutím masem, v tom to podle mě bylo,“ prohlásila Rachel. „Dostala taky průjem. Musí se zklidnit a vypadnout tady z toho letiště. Za poslední týden jsem viděla tolik letišť, že mi to stačí nejmíň na pět let

dopředu.“

„Church je v pořádku, miláčku,“ řekl Louis pomalu.

Ano, je v pořádku. Polehává celý den kolem domu a dívá se na mě těma svýma divnýma, kalnýma očima – jako by byl uviděl něco, co z něj vyrazilo většinu kočičí inteligence. Je opravdu úžasný. Na noc ho vyháním smetákem, protože se ho nemůžu dotknout. Zametu s ním a on pak jde sám. Jednou jsem otevřel dveře, Ellie, a on držel myš – nebo to, co z m zbylo. A všude trousil zbytky té své snídaně. Když už mluvím o snídani, tu svou jsem vyzvracel. Jinak –

„Má se prostě dobře.“

„Tak jo,“ řekla Ellie a vráska mezi očima jí zmizela. „Tak to je dobře. Když jsem měla ten sen, myslela jsem si, že je určitě mrtvý.“

„Vážně?“ usmál se Louis. „Sny jsou někdy divné, nemyslíš?“

„*Sny!*“ zahulákal Gage. Nepochybně se dostal do papouškovacího stádia vývoje, které si Louis ještě pamatoval u Ellie. „*Snyýýýý!*“ Silně zatahal Louise za vlasy.

„Tak jdem, bando,“ řekl Louis a společně zamířili k výdeji zavazadel.

Když došli až k vozu, Gage začal říkat: „Pěkný, pěkný,“ podivným, škytavým hlasem. Tentokrát pozvracel Louise, který si na uvítanou vzal nové kalhoty. Slovo *pěkný* pro Gage zřejmě znamenalo totéž, co *Chce se mi zvracet, tak pozor, uhněte*.

Nakonec se ukázalo, že to byl přece jen virus.

Během těch necelých sedmnácti mil z bangorského letiště domů do Ludlow Gage upadl do neklidného spánku a začala se u něj projevovat zvýšená teplota. Když Louis couval do garáže, koutkem oka zahlédl Churcha, jak se plíží podél zdi se zdviženým ocasem, podivné oči upřené na vůz. Za chvíli zmizel v soumrácném přitímní. Vtom Louis zahlédl rozdrásanou myš, která ležela vedle čtyř letních pneumatik – když byla Rachel s dětmi pryč, nasadil už zimní. Myši vnitřnosti se růžově a syrově odrážely v slabém světle garáže.

Louis rychle vystoupil a úmyslně narazil do letních pneumatik, které na sobě ležely jako ve skladu. Dvě horní spadly a myš přikryly. „Ojoj,“ řekl.

„Ty jsi ale nešika, tati,“ řekla Ellie shovívavě.

„To máš pravdu,“ řekl Louis s přehnanou veselostí. Tak trochu

se mu chtělo říct: *Pěkný, pěkný*, a vrhnout. „Táta je nešika.“ Vzpomněl si, že Church před svým podivným vzkříšením zabil jednu jedinou krysu; občas sice zahnal do rohu nějakou myš a hrál si s ní tím surovým kočičím způsobem, který končí smrtí oběti, ale vždycky se do toho vložil on nebo Ellie nebo Rachel, takže k ničemu nedošlo. A vykleštění kocouři, pokud věděl, tak nejvýš věnují myším zvědavý pohled, alespoň pokud jsou dobře krmeni.

„Budeš tady snít vestoje, nebo mi pomůžeš s tím dítětem?“ zeptala se Rachel. „Vraťte se z Marsu, doktore Creede. Je vás zapotřebí na Zemi.“ Její hlas zněl unaveně a podrážděně.

„Promiň, miláčku,“ řekl Louis. Obešel vůz a vzal do náručí Gage, který byl už úplně rozpálený.

A tak Louisův vyhlášený jižanský guláš jedli jen ve třech; Gage ležel s horečkou apaticky na pohovce v obývacím pokoji, upíjel z láhve vlažný slepičí vývar a díval se na kreslený film v televizi.

Po večeri odešla Ellie ke dveřím z kuchyně do garáže a volala Churche. Louis, který umýval nádobí, zatímco Rachel nahoře vybalovala, doufal, že kocour nepřijde, ale on přišel – přišel svým novým kolébavým krokem, a přišel téměř okamžitě, jako by už číhal. *Číhal*. To slovo se vynořilo přišlo samo od sebe.

„Churchi!“ zaradovala se Ellie. „Ahoj, Churchi!“ Zdvihla kocoura a objala ho. Louis ji pozoroval koutkem oka; ruce mu znehybněly na dně dřezu, kde hledal zbylé příbory. Viděl, jak se Elliin štěstný výraz mění ve zmatený. Kocour jí klidně ležel v náruči a s ušima sklopenýma dozadu se jí díval do očí.

Po nějaké chvíli – Louisovi to připadalo jako *hodně* dlouhá chvíle – Ellie Churche odložila na zem. Kocour se bez ohlednutí odplížil do jídelny. *Popravčí malých myšek*, napadlo Louise. *Panebože, co jsme to ten večer prováděli?*

Pokoušel si vzpomenout, ale připadalo mu to strašně vzdálené a zaražené, jako chaotická smrt Victora Pascowa na podlaze ošetřovny. Pamatoval si vítr prohánějící se ovzduším a třpyt sněhu na zadní louce, která se zdvihala k lesu. To bylo všechno.

„Tati?“ řekla Ellie tiše a mírně.

„Copak, Ellie?“

„Ten Church tak divně smrdí.“

„Vážně?“ zeptal se Louis úmyslně lhostejným hlasem.

„Ano,“ řekla Ellie sklíčeně. „Smrdí. Takhle nikdy nesmrđel. Smrdí jako... smrdí jako *hovínko*.“

„Třeba se v něčem vyválel, miláčku,“ řekl Louis. „Ale ať už páchne od čehokoliv, to se zase ztratí.“

„To *doufám!*“ řekla Ellie komicky dospělým tónem a odešla.

Louis našel poslední vidličku, umyl ji a vytáhl zátku. Stál u dřezu a díval se z okna, zatímco napěňená voda s bubláním odtékala do odpadu.

Když ten zvuk ustal, Louis uslyšel zvenčí vytí větru, vysoké a divoké, přicházelo ze severu a zvěstovalo zimu. Měl strach, pitomý, nedefinovatelný, neurčitý strach, jaký člověk mívá, když slunce náhle zacloní mrak a do toho se ozve ťukání, které nelze nikam zařadit.

„Třicet devět *čtyři*?“ zeptala se Rachel. „Ježíši, Lou! Nespletl ses?“

„Je to virus,“ řekl Louis. Snažil se, aby ho Rachelin téměř útočný hlas nerozčílil. Byla unavená. Měla za sebou dlouhý den; přeletěla s dětmi přes půl kontinentu. Bylo jedenáct hodin a den pro ni ještě neskončil. Ellie tvrdě spala ve svém pokoji. Gage ležel v jejich posteli a byl ve stavu, který by se dal nejlépe označit jako polovědomí. Louis mu před hodinou nasadil Liquiprin. „Teplotu mu to srazí až k ránu, miláčku.“

„Nechceš mu dát ampicilin nebo něco podobného?“

„Kdyby měl chřipku nebo streptokokovou infekci,“ odpověděl Louis trpělivě, „tak bych ho aplikoval, Jenže to on nemá. Má virovou infekci a na to ampicilin nezabírá. Jen by po něm dostal průjem a byl by víc dehydrovaný.“

„*Určitě* je to virus?“

„Jestli máš svou teorii,“ odsekl Louis, „tak ven s ní.“

„Nemusíš na mě hned křičet!“ zaječela Rachel.

„Já jsem nekřičel!“ řekl Louis zvýšeným hlasem.

„Ale *křičel*,“ začala Rachel, „normálně jsi k-k-křičel.“ A náhle se jí začala chvět ústa a ona si dala ruku před obličej. Louis si všiml, že má pod očima hluboké šedohnědé kruhy a zastyděl se za sebe.

„Promiň,“ řekl a sedl si vedle ní. „Panebože, já nevím, co to se

mnou je. Moc se ti omlouvám, Rachel.“

„To nic,“ řekla vyčerpaně. „Ta cesta byla příšerná. A měla jsem taky strach, že budeš zuřit, až uvidíš Gaga v těch nových kalhotách. Myslím, že bych ti měla vyklopit všechno, dokud mě lituješ.“

„Tak nad čím se mám rozzuřit?“

Ochable se usmála. „Moje matka s otcem mu koupili deset nových oblečků. Jeden už jsi dneska viděl.“

„Všiml jsem si, že má na sobě něco nového,“ řekl.

„Já jsem si tě všimla, když sis všimal,“ odpověděla a tak komicky se zamračila, až se musel zasmát, ačkoliv mu moc do smíchu nebylo. „A šestery nové šaty Elli.“

„Šestery šaty!“ řekl a musel se ovládat, aby nezařval. Náhle byl rozzuřený – těžce rozzuřený a dotčený, aniž přesně věděl proč. „Ale proč, Rachel? Proč jsi mu to dovolila? Nepotřebujeme... můžeme to koupit sami...“

Hlas mu selhal. Úplně oněměl hněvem a na okamžik se mu vybavila představa sebe sama, jak nese Elliina mrtvého kocoura lesem, jak si přehazuje igelitový pytel z ruky do ruky... a to všechno v době, kdy Irwin Goldman, ten špinavý starý parchant z Lake Forest, otvíral svou slavnou šekovou knížku a své slavné plnicí pero, aby si koupil Elliinu lásku.

V jednu chvíli už málem zařval: On koupil šestery šaty a já jsem vrátil jejího kocoura do života, tak kdo ji miluje víc?

Potlačil ta slova. Nic takového nikdy neřekne. *Nikdy.*

Rachel se jemně dotkla jeho krku. „Louisi,“ řekla. „To byli oba dva. Prosím tě, buď objektivní. *Prosím tě.* Oni ty děti milují a moc často je nevidí. A taky *stárnou*. Louisi, mého otce bys sotva poznal. *Vážně.*“

„Toho bych poznal vždycky,“ zabručel Louis.

„Prosím tě, miláčku. Buď objektivní. Buď smířlivý. Tohle se tě přece nemůže dotknout.“

Dlouze se na ni zahleděl. „Ale může,“ řekl. „Asi by nemělo, ale dotýká se mě to.“

Chtěla mu něco odpovědět, ale vtom zavolala Ellie ze svého pokoje: „*Tati! Mami! Pojd'te sem někdo!*“

Rachel se začala zvedat, ale Louis ji stáhl zpátky. „Zůstaň tu s

Gagem. Já tam půjdu.“ Byl přesvědčený, že ví, v čem je potíže. Toho kocoura přece ale vystrčil ven, sakra; když Ellie odešla spát, chytil ho v kuchyni, když šmejdil okolo své misky, a vyhodil ho ven. Nechtěl, aby s ní spal. Už nikdy. Udělalo se mu podivně nevolno a vzpomněl si na pohřební řeč strýce Carla, když si pomyslel, že Church spí na Elliině polštáři.

Pozná, že je něco v nepořádku a že Church byl předtím jiný.

Vyhodil toho kocoura ven, ale když vešel dovnitř, Ellie seděla rozespale na posteli a Church se rozvaloval na pokrývce jako stín nějakého netopýra. Měl otevřené oči a pitomě mžoural do světla, které sem pronikalo z chodby.

„Tatínku, vynes ho ven,“ téměř vzlykala Ellie. „On tak *příšerně* smrdí.“

„Pšt, Ellie, spi,“ řekl Louis, užaslý klidem vlastního hlasu. Vzpomněl si na ono ráno po náměsíčné noci, den poté, co zemřel Pascow. Vzpomněl si, jak přijel do nemocnice a zapadl do koupelny, aby se na sebe podíval do zrcadla, přesvědčený, že musí vypadat příšerně. Jenže vypadal celkem dobře. To ho přivedlo k myšlence, kolik lidí chodí kolem něj s šílenými tajemstvími uvězněnými v duších.

Ale tohle není tajemství, ksakru! Tohle je jen kočka!

Ale Ellie měla pravdu. Kocour páchl příšerně.

Vynesl ho ven a snesl ho ze schodů. Snažil se dýchat ústy. Znal horší pachy; exkrementy páchly hůř, pokud soudil objektivně. Před měsícem jim vyváželi septik, a jak pravil Jud, když se zastavil, aby se podíval na cisternu firmy Puffer a syn v akci: „Není to žádná Chanel číslo pět, co, Louisi?“ Gangréna, kterou doktor Bracermunn na fakultě nazýval „horkým masem“, páchla taky hůř. Dokonce i pach výfukových plynů hondy, když motor běžel v garáži naprázdno, byl v první chvíli horší.

Přesto byl tenhle pach dost odporný. A jak se ten kocour vlastně dostal dovnitř? Vždyť ho přece vynesl ven? Vyhnal ho koštětem, když ostatní tři – jeho rodina – byli nahoře. Tohle bylo poprvé, co kocoura od jeho návratu před týdnem držel v náručí. Spočíval mu v něm těžce jako dřímající choroba a Louis si pomyslel: *Kde jsi byl zase schovaný, ty parchante?*

Náhle si vzpomněl na svůj někdejší sen, v němž Pascow jednoduše prošel dveřmi mezi kuchyní a garáží.

Třeba nebyl nikde schovaný. Třeba prostě prošel dveřmi, jako duch.

„Kašli na to,“ zašeptal trochu chraplavě.

Louis byl náhle přesvědčený, že se mu kocour začne v náruči vzpouzet a že by ho mohl poškrábat. Church však ležel naprosto klidně a šlo z něj to pitomé horko a ten odporný smrad. Díval se Louisovi do očí, jako by dokázal číst myšlenky, které se za nimi rodily.

Louis otevřel dveře a vhodil kocoura do garáže, snad trochu nešetrně. „Jdi si,“ řekl. „Zabij si další myš nebo něco.“

Church neohrabaně dopadl na zem, až mu na chvíli podklesl zadek. Louisovi se zdálo, že ho obdařil zeleným, nenávisným pohledem. Pak se opilecky odplížil a byl pryč.

Panebože, Jude, pomyslel si Louis, měl jste být zticha.

Odešel k umyvadlu a důkladně si umyl ruce a předloktí, jako by se připravoval k operaci. Udělal jste to jen proto, že to ve vás leželo... vymýšlel jste si důvody... vypadaly jako dobré důvody... ale udělal jste to především proto, že jakmile se člověk na tom místě jednou ocitne, je to jeho místo a on k němu patří... a pak si vymýšlí ty nejlepší důvody...

Ne, nemohl vinit Juda. Šel tam z vlastní vůle a nemohl z toho vinit Juda.

Zavřel vodu a začal si otírat ruce; náhle se zarazil a zahleděl se před sebe, do malého kousku noci, zarámované okénkem nad umyvadlem.

Znamená to snad, že to místo je teď moje? Že je taky moje?

Ne, pokud já sám nechci.

Přehodil ručník přes věšák a vyšel do patra.

Rachel ležela v posteli s pokrývkou přitaženou až k bradě a Gage byl k ní přimáčknutý. Omluvně se na Louise podívala. „Nevadí ti to, miláčku? Jen pro dnešek. Budu klidnější, když bude se mnou. Je tak rozpalený.“

„Ne,“ řekl Louis. „To je dobré, připravím si dole rozkládací postel.“

„Vážně ti to nevadí?“

„Ne. Gagovi to neuškodí a ty budeš mít lepší pocit.“ Odmlčel se a usmál se. „Ale chytíš to od něj. To je téměř jisté. To tě zřejmě neodradí, co?“

Opětovala jeho úsměv a zavrtěla hlavou. „Kvůli čemu Ellie tak vyváděla?“

„Kvůli Churchovi. Chtěla, abych ho odnesl pryč.“

„Ellie chtěla, abys odnesl Churcha pryč? To je neuvěřitelné.“

„Jo, to je,“ souhlasil Louis a pak dodal, „říkala, že ošklivě páchne, a mně se to taky trochu zdálo. Možná, že se někde vyválel v hnoji nebo v něčem takovém.“

„Tak to je zlé,“ řekla Rachel a převrátila se na bok. „Myslela jsem, že se jí po Churchovi stýskalo stejně jako po tobě.“

„No jo,“ řekl Louis. Sklonil se a lehce ji políbil na ústa. „Spi, Rachel.“

„Mám tě ráda, Lou. Jsem ráda, že jsem doma. Mrzí mě, že budeš na tom gauči.“

„Nedělej si s tím hlavu,“ řekl Louis a zhasl světlo.

Dole sundal z gauče opěrné polštáře a roztáhl konstrukci. Pokoušel se mentálně připravit na noc, kdy se mu přes tenkou matraci bude do zad zarývat laťka. Na posteli už bylo aspoň natažené prostěradlo, takže byl ušetřen hledání. Ze skříně v hale vzal dvě příkrývky a rozprostřel je na posteli. Začal se svlékat, ale zarazil se.

Myslíš si, že je Church zase uvnitř? No dobře. Tak se trochu projdi a podívej se po něm. Jak jsi říkal Rachel, to neuškodí. Může to dokonce pomoci. A dokonce se ani nenakazíš, když zkontroluješ, zda jsou všechny dveře zavřené.

Důkladně prohlédl přízemí a zkontroloval uzávěry oken a dveří. Dával si záležet, ale Churcha neobjevil.

„A teď uvidíme,“ řekl, „jestli se v noci dokážeš dostat dovnitř, ty všiváku.“ Následně si přál, aby Churchovi venku umrzly koule. Jenže Church přirozeně už žádné neměl.

Zhasl světla a lehl si do postele. Laťka ho začala tlačit téměř okamžitě a Louis si pomyslel, že bude polovinu noci vzhůru, když vtom usnul. Usnul nepohodlně, na boku na rozkládací posteli, ale když se vzbudil, byl...

...znovu na pohřebišti za Řbitovem zvířátek. Tentokrát byl sám. Tentokrát Churche zabil vlastní rukou a pak se z nějakého důvodu rozhodl, že ho podruhé vrátí do života. Louis nevěděl proč; to věděl jen sám Bůh. Tentokrát pohřbil Churche hlouběji, aby se nemohl vyhrabat. Slyšel ho naříkat někde pod zemí. Znělo to, jako když pláče dítě. Zvuk procházel póry země, její kamenitou strukturou – zvuk i zápach, ten příšerný nasládlý zápach hniloby a zmaru. Pouhým nadechnutím se mu udělalo těžko, jako by měl na prsou nějaké břemeno.

Nářek... nářek...

...nářek pokračoval...

...a to břemeno mu stále leželo na prsou.

„*Louisi!*“ Rachelin hlas zněl rozrušeně. „*Louisi, můžeš se...*“

Její hlas zněl víc než rozrušeně; zněl vyděšeně. A ten nářek byl zajímavě zoufalý. Gage.

Louis otevřel oči a zíral do Churchových zelenkavě-žlutých očí. Byly čtyři palce od jeho obličeje. Kocour mu ležel na prsou, úhledně stočený do klubíčka, a vypadal jako z nějaké staré strašidelné babské povídacčky o noční můře. Pach z něho vycházel v pomalých odporných vlnách. Předl.

Louis potlačil znechuceně překvapený výkřik. Vymrštil obě ruce před sebe v sebezáchovném gestu. Church spadl z postele na bok, zdvihl se a odšmajdal svou vratkou chůzí.

Panebože! Panebože! On na mně ležel! Ležel přímo na mně!

Jeho znechucení nemohlo být větší, než kdyby se vzbudil s pavoukem v ústech. Na okamžik si myslel, že bude zvracet.

„*Louisi!*“

Odhrnul pokrývky a doklopýtal ke schodům. Z jejich ložnice prosvítalo slabé světlo. Rachel v noční košili stála nad schodištěm.

„*Louisi, už zase zvrací... dává se... já se bojím.*“

„Vždyť už jdu,“ řekl a stoupal k ní. Dostalo se to dovnitř, pomyslel si. Nějak se to dostalo dovnitř. Zřejmě sklepem. Možná je ve sklepech rozbité okno. Musí tam být rozbité okno. Zítra se na to podívám, až se vrátím domů. Sakra, já musím do práce. Já –

Gage přestal naříkat a začal vydávat ošklivý, chrchlavý a dávivý zvuk.

„*Louisi!*“ vykřikla Rachel.

Louis vletěl do ložnice. Gage ležel na boku a zvracel na starý ručník, který Rachel rozprostřela vedle něj. Zvracel, ano, ale ne dostatečně. Většina zůstávala uvnitř a Gage rudl, jak se začínal dusit.

Louis popadl chlapce v podpaží a podvědomě zaregistroval, jaké horko sálá zpod jeho pyžámka v podpažních důlcích. Zdvihl si ho přes rameno, jako by ho chtěl nechat odříhnout. Pak se prudce zaklonil a strhl Gage s sebou. Chlapcův krk se s trhnutím napjal. Vydal temné zašteknutí, které se nedalo považovat za říhnutí, a vzápětí mu z úst vylétl kompaktní proud, který se rozprskl o podlahu a o skříň. Gage začal znovu plakat. Louisovi zněl ten nepřerušovaný řev jako rajská hudba. Aby mohl člověk takhle řvát, musel mít neomezený přísun kyslíku.

Rachel se podlomila kolena a ona klesla na postel. Hlavu si držela v dlaních a prudce se třásla. „Vždyť nám málem umřel, ne, Louisi? Vždyť se málem u-u-u- *panebože* –“

Louis chodil po místnosti se synem v náručí. Gagův pláč se postupně měnil ve fňukání a chlapec začal pomalu usínat.

„Je to asi padesát k jedné, že se vyčistil sám, Rachel. Já jsem mu jen trochu pomohl.“

„Ale měl *namále*,“ řekla. Podívala se na něj a její propadlé oči měly užaslý a nevěřičný výraz. „*Louisi*, vždyť on měl *tak namále*.“

Náhle si vzpomněl, jak na něj křičela v prosluněné kuchyni: *On neumře, nikdo tady neumře...*

„Miláčku,“ řekl Louis, „všichni máme *namále*. A pořád.“

Bylo to mléko, které téměř určitě způsobilo další dávivý záchvat. Gage se probudil kolem půlnoci, říkala, asi hodinu poté, co Louis odešel spát, a tak „*hladově řval*“, že mu Rachel dala láhev. Zatímco pil, stačila usnout. Asi za hodinu to začalo.

Tak už žádné mléko, řekl jí Louis, a Rachel téměř kajicně souhlasila. Už žádné mléko.

Louis se vrátil dolů někdy po jedné hodině a asi čtvrt hodiny hledal kocoura. Našel otevřené dveře z kuchyně do sklepa, jak předpokládal. Vzpomněl si, jak mu matka vyprávěla o kočce, která si sama uměla otevírat dveře se starou klikou; a takovou měly také jejich dveře do sklepa. Kočka vyběhla po futru, říkala matka, a

packou stiskla kliku. To je šikovné, myslel si Louis, ale nehodlal Churchovi dovolit, aby to prováděl. Na sklepních dveřích byl koneckonců ještě zámek. Louis našel Churcha podřimovat pod kamny a nemilosrdně ho vyhodil ven. Cestou ke své skládací posteli pak znovu dveře do sklepa zavřel.

A tentokrát je zajistil zástrčkou.

29

Ráno měl Gage teplotu téměř normální. Měl rozpraskané rty, ale jinak mu jasně zářily oči a byl plný energie. Zcela najednou, snad během jediného týdne, se jeho nesmyslné žvanění změnilo ve vodopády slov; dokázal napodobit téměř všechno, co ostatní řekli. Ellie ho naváděla, aby řekl „hovno“.

„Řekni hovno, Gage,“ řekla mu nad ovesnými vločkami.

„Hovno-Gage,“ opakoval Gage spokojeně nad vlastní snídaní. Louis mu vločky povolil s podmínkou, že budou jen málo oslazené. Jako obvykle se zdálo, že Gage si s vločkami spíše jen hraje, než je skutečně jí.

Ellie se zahihňala.

„Řekni prd, Gage,“ naváděla ho dál.

„Prd-Gage,“ zašklebil se Gage zpod nánosů ovesných vloček na obličej. „Prd a hovno.“

Ellie a Louis se neudrželi a vybuchli smíchy.

Rachel tolik pobavená nebyla. „Těch sprostřáren už by mohlo být pro jedno ráno dost, ne?“ řekla a podala Louisovi míchaná vajíčka.

„Hovno-prd a hovno-prd,“ zaspíval Gage vesele a Ellie si zakryla rukama pusou. Rachel trochu našpulila rty a Louis si pomyslel, že přes únavu posledních dnů vypadá už o sto procent líp. Z velké části to bylo úlevou, domníval se Louis; Gage byl lepší a ona se vrátila domů.

„Neříkej to, Gage,“ napomenula ho Rachel.

„Pěkný,“ prohlásil Gage pro změnu a vyzvracel snědené vločky do své misky.

„Fuj, to je *nechutný!*“ vykřikla Ellie a utekla od stolu.

Louis se tentokrát rozchechtal na celé kolo. Nemohl si pomoci.

Smál se, až brečel. Rachel s Gegem na něj zírali, jako by se zbláznil.

Ne, mohl jim říct Louis. Byl jsem blázen, ale myslím, že teď už budu normální. Vážně si to myslím.

Nevěděl, zda už to má za sebou nebo ne, ale *cítil*, že to z něj spadlo, že už je to pryč.

A alespoň na chvíli to *bylo* pryč.

30

Gagova nemoc trvala ještě asi týden a pak odezněla. Pro změnu však ulehl se zánětem průdušek. Vzápětí dostala bronchitidu Ellie a nakonec i Rachel; v období před Vánoce mi tři suše pokašlávali jako staří dýchaviční lovečtí psi. Louis zůstal nemocí ušetřen a Rachel jako by mu to měla za zlé.

Poslední předvánoční týden na univerzitě byl pro Louise, Steva, Surrendru a Charltonovou hektický. Žádná chřipková epidemie sice nevypukla – alespoň prozatím – ale bylo hodně zánětů průdušek a několik případů mononukleózy a lehčích zápalů plic. Dva dny před vánočními prázdninami jim kamarádi přivedli šest sténajících opilých studentů. Nastal krátký zmatek, který bolestně připomínal Pascowův případ. Těch šest pitomců se směstnalo na sánky střední velikosti (ten šestý vlastně seděl na ramenou posledního, jak Louis vyrozuměl) a sjížděli kopec nad kotelnou. Veliká legrace. Až na to, že když sánky nabraly rychlost, vybočily z dráhy a narazily do jednoho děla z občanské války. Výsledkem byly dvě zlomené ruce, jedno zápěstí, celkem sedm žeber, otřes mozku a bezpočet zhmožděnin. Jen student, který jel na ramenou toho zadního, vyvázl bez škrábnutí. Když sánky narazily do děla, ten šťastlivec je přeletěl a po hlavě zapadl do sněhové závěje. Dávat dohromady ty lidské trosky nebyla legrace a Louis všem chlapcům při sešívání a obvazování a prohlížení zorniček pořádně vynadal, ačkoliv když o tom později vyprávěl Rachel, znovu se smál, až se za břicho popadal. Rachel se na něj s údivem podívala, protože nechápala, co je na tom k smíchu, a Louis jí nedokázal vysvětlit, že to byla jen pitomá nehoda, ze které všichni odešli po svých. Jeho smích byl částečně úlevný, ale částečně také triumfální – dneska jsi zabodoval, Louisi.

Bronchitida v jeho vlastní rodině už začala odeznívat přibližně v době, kdy Ellie 16. prosince začínaly ve školce prázdniny. Dohodli se, že stráví šťastné a starobylé venkovské Vánoce. Dům v North Ludlow, který byl tak cizí onoho srpnového dne, kdy k němu přijeli (cizí a dokonce nepřátelský – Ellie se tehdy poranila a Gaga téměř současně štípla včela), jim už teď připadal jako dokonalý domov.

Když na Štědrý večer děti konečně usnuly, Louis a Rachel jako zloději snesli z půdy barevné krabice – modely závodních autíček Match box pro Gaga, který si v poslední době začal s autíčky hrát, Barbie s Kenem pro Ellie, velkou tříkolku, šaty na panenky, troubu s vnitřním osvětlením a další dárky.

Sami dva si sedli u rozsvíceného stromečku a naskládali pod něj dárky, Rachel v pohodlném hedvábném pyžamu, Louis v županu. Nevzpomínal si na příjemnější večer. V krbu praskal oheň a občas se jeden nebo druhý zvedl, aby přiložil polínko.

O Louise se jednou otřel Winston Churchill a on ho odstrčil – téměř podvědomě vnímal jeho pach. Později si všiml, že se Church chce usadit poblíž Racheliny nohy, a Rachel ho také odstrčila a řekla téměř s odporem: „Zmiz!“ Pak si Louis všiml, že si jeho žena tře nohu v hedvábné nohavici, jak to člověk dělává, když se ho dotkne něco odporného a nechutného. Myslel si, že Rachel ani neví o tom, co dělá.

Church se odlouдал k cihlovému krbu a rozplácl se u ohně. Z jeho pohybů už se zřejmě zcela vytratil jakýkoliv půvab; začalo to tehdy tím večerem, na který Louis velmi nerad vzpomínal. Church však ztratil ještě něco. Louis si to dlouho uvědomoval, ale nebyl schopen to přesně pojmenovat. Kocour už vůbec nepředl, ale vydával zvuky jako hlučný motor, zvláště ze spaní. Byly noci, kdy Louis musel vstát a jít zavřít Elliiny dveře, aby vůbec mohl spát.

Kocour teď spával jako špalek. Jako zabítý.

Jednou však ne, vzpomněl si Louis. Toho večera, kdy spal na skládacím gauči a Church se mu stočil na prsou jako smrdutá pokrývka... tehdy Church předl. Nebo přinejmenším vydával podobný zvuk.

Jenže, jak říkal Jud Crandall, všechno zlé je k něčemu dobré. Louis objevil ve sklepním okně za kotlem rozbitou tabulku, a když ji

nechal znovu zasklít, ušetřil spoustu peněz za topný olej. Vlastně by měl Churchovi poděkovat, protože jinak by o ní celé týdny, možná měsíce vůbec nevěděl.

Ellie už sice nechtěla, aby s ní Church spal v pokoji, ale někdy, když se dívala na televizi, ho nechala vyskočit na svůj klín a usnout. Ale zhruba stejně často, říkal si Louis, když se přehraboval v pytlí se součástkami, aby mohl Ellii sestavit Batecykl, ho po několika minutách odstrčila a řekla: „Jdi pryč, Churchi, smrdíš.“ Krmila ho pravidelně a s láskou a i Gage ho občas tahal za ocas spíš přátelsky, než ve zlém úmyslu, o tom byl Louis přesvědčený; vypadal přitom jako malý mnich, který se snaží rozhoupat zvon. Church se v takových chvílích lhostejně odplížil pod radiátor, kam na něj Gage nemohl.

U psa bychom určitě rozpoznali další odlišnosti, pomyslel si Louis, ale kočky jsou tak zatraceně samostatné. Samostatné a divné. Nevyzpytatelné. Nepřekvapovalo ho, že staré egyptské královny a faraóni nechávali své kočky mumifikovat a brali si je s sebou do pyramid, aby je provázely v příštím životě. Kočky byly tajuplné.

„Tak jak to vypadá s tou tříkolkou, šéfe?“

Zdvihl poslední součástku. „Juchú!“

Rachel ukázala na pytel, v kterém zbyly ještě tři nebo čtyři plastové součástky. „A co je tohle?“

„Náhradní díly,“ usmál se Louis provinile.

„Musíš doufat, že jsou to náhradní díly. Jinak si to nebohé dítě zláme vaz.“

„To přijde až později,“ řekl Louis jízlivě. „Až jí bude dvanáct a bude se předvádět na novém skateboardu.“

„Ale doktore,“ povzdychla si, „slitování!“

Louis se postavil, opřel si ruce v bok a zakroužil trupem. V páteři mu zapraskalo. „Vždyť jsou to jen hračky.“

„Ale ty musí taky držet pohromadě. Vzpomínáš si na minulý rok?“ Zahihňala se a Louis se usmál. V minulém roce museli sestavovat skoro všechno, co nadělili, a byli vzhůru skoro do čtyř do rána, až byli oba mrzutí a znechucení. A Ellie pak zjistila, že s krabicemi je větší legrace než s hračkami.

„To je *nechutný!*“ napodobil Louis Ellie.

„Tak pojď spát,“ řekla Rachel, „a já ti dám dárek o něco dřív.“

„Ženo,“ řekl Louis a napřimil se v celé své výšce, „to mi náleží po právu.“

„Moc si mě *nepřej*,“ zasmála se do dlaní. V tu chvíli vypadala úplně jako Ellie... a jako Gage.

„Momentíček,“ řekl. „Musím ještě něco udělat.“

Odspěchal do haly a vrátil se s jednou svou vysokou botou. Odklopil ze skomírajícího krbu ochrannou mřížku.

„Louisi, co to –“

„Uvidíš.“

Na levé straně krbu oheň vyhasl a ležela tam silná vrstva šedého popela. Louis v něm botou udělal hluboký otisk. Pak prudce položil botu na cihlovou podlahu před krbem, kde po ní zůstala velká popelavá stopa.

„Tak,“ řekl, když odnesl botu zpátky. „Dobrý?“

Rachel se znovu zahihňala. „Louisi, Ellie se z toho *zblázní*.“

V posledních týdnech před Vánoce Ellie přinesla ze školky spoustu povídaček o tom, že Santa Claus jsou vlastně rodiče. Tu myšlenku jen posílil hubený Santa Claus na bangorské hlavní třídě, kterého zahlédla v Deeringově cukrárně. Seděl u rohového stolku a vousy měl položené před sebou, aby mohl jíst sýrový hamburger. Tohle Ellie značně trápilo (spíše ten cheeseburger, než ty falešné vousy), i když ji Rachel ujišťovala, že Santa Clausové v obchodních domech a u Armády spásy jsou ve skutečnosti jen „pomocníci“, které poslal pravý Santa Claus, protože měl spoustu práce s dárky a dopisy napsanými na poslední chvíli a lítáním po světě a reklamními cestami.

Louis vrátil ochrannou mřížku na místo. Teď tu byly dvě zřetelné stopy – jedna v krbu a jedna před ním. Obě směřovaly k vánočnímu stromku, jako by Santa Claus propadl krbem a okamžitě vykročil, aby doručil dárky určené pro Creedovu rodinu. Výsledek byl dokonalý, pokud si člověk nevšiml, že obě stopy jsou levé... ale Louis pochyboval, že by Ellie byla natolik všímavá.

„Louisi Creede, já tě miluju,“ řekla Rachel a políbila ho.

„Vzala sis klikáře, holčičko,“ usmál se Louis. „Když se mě budeš držet, udělám z tebe hvězdu.“

Společně se vydali ke schodům. Louis ukázal na karetní stůlek, který Ellie postavila před televizi. Bylo na něm cukroví a dva věnečky. A také plechovka piva Michelob. PRO TEBE, SANTA CLAUSI, bylo u toho napsáno Elliiným velkým toporným písmem. „Chceš cukroví nebo věneček?“

„Věneček,“ řekla a snědla polovinu. Louis odtrhl uzávěr plechovky.

„Pivo takhle pozdě,“ řekl. „To si překyselím žaludek.“

„Kecáš,“ řekla přívětivě. „Nech toho, doktore.“

Louis položil plechovku a náhle sáhl do kapsy županu, jako by se na něco rozpomněl – i když si váhu malého balíčku uvědomoval celý večer.

„Na,“ řekl. „To je pro tebe. Už to můžeš otevřít. Je po půlnoci. Veselé Vánoce, holčičko.“

Převracela v rukách krabičku, zabalenou do stříbrného papíru a převázanou širokou stuhou z modrého saténu. „Louis, co je to?“

Pokrčil rameny.

„Mýdlo. Reklamní vzorek šampónu. Už jsem zapomněl.“

Otevřela balíček na schodech, uviděla firemní krabičku Tiffanyho a vyjekla. Odhrnula samet a zírala do krabičky s pootevřenými ústy.

„Tak co?“ zeptal se dychtivě. Ještě nikdy jí nekoupil pravý šperk a teď byl nervózní. „Líbí se ti?“

Vytáhla z krabičky jemný zlatý řetízek a navinula si ho na prsty, aby si ve světle chodby prohlédla safírový přívěsek. Líně se zatočil a vystřelil pár chladných modrých paprsků.

„Louis, ten je tak strašně krásný —“ Viděl, že trochu pláče a cítil se dojatý a zaskočený.

„To nedělej, holčičko,“ řekl. „Dej si ho na krk.“

„Louis, to si nemůžeme dovolit – ty si nemůžeš dovolit —“

„Přst,“ řekl. „Od minulých Vánoc jsem něco našetřil... a ten řetízek nestál tolik, kolik si myslíš.“

„A kolik stál?“

„To ti nikdy neprozradím, Rachel,“ řekl vážně. „Ani celá armáda čínských mučitelů by to ze mě nedostala. Dva tisíce dolarů.“

„Dva tisíce —!“ Objala ho tak nečekaně a tak prudce, že málem

spadl ze schodů. „*Louisi, ty jsi blázen.*“

„Dej si ho na krk,“ opakoval.

Rachel poslechla. Pomohl jí ho zapnout a ona se pak otočila a podívala se na něj. „Chci jít nahoru a podívat se na sebe,“ řekla. „Myslím, že se budu *naparovat.*“

„Tak se jdi *naparovat,*“ řekl. „Vyhodím ven kocoura a zhasnu.“

„Až se budeme milovat,“ řekla a upřeně se mu podívala do očí, „chci mít na sobě jen tenhle řetízek.“

„Tak se *naparuj* rychle,“ řekl Louis a Rachel se zasmála.

Popadl Churche a přehodil si ho přes ruku – v posledních dnech nepoužíval koště. Měl přes všechno dojem, že už si na něj docela zvykl. Zamířil ke dveřím a cestou pozhasínal světla. Když otevřel dveře mezi kuchyní a garáží, ovanul mu kotníky chladný vzduch.

„Tak veselé Vánoce, Ch-“

Zarazil se.

Na rohožce ležela mrtvá vrána. Měla zhmožděnou hlavu. Jedno křídlo měla utržené a leželo za ní jako potrhaný kus papíru. Church se okamžitě Louisovi vymanil a dychtivě začal strkat čumákem do zmrzlé mrtvolky. Louis viděl, jak se mu hlava prudce pohybuje, a než se stačil otočit, vyrval Church vráně jedno mléčně zamžené oko.

Church opět v akci, pomyslel si s určitou nevolností a odvrátil hlavu. Zahlédl však ještě zkrvavěle zející oční důlek. To mě nemůže rozházet, nemůže, už jsem viděl horší věci, třeba Pascowa, Pascow byl horší, mnohem horší –

Jenže ono ho to rozházelo. Zvedl se mu žaludek. Horký pocit sexuálního vzrušení náhle odezněl. Panebože, vždyť ten pták je skoro tak velký jako on. Musel ho nějak zaskočit. Ten pták musel být úplně zpitomělý.

Tohle se musí uklidit. O takový vánoční dárek nikdo stát nebude. A bylo to na něm, že? Rozhodně. Na něm a na nikom jiném. Tohle podvědomě chápal už v ten den, kdy přivezl rodinu a kdy v garáži úmyslně shodil pneumatiky na roztrhané tělíčko myši, kterou Church také zabil.

Půda mužského srdce je kamenitější, Louisi.

Ta myšlenka byla tak jasná, jaksi trojrozměrná a slyšitelná, že

sebou Louis trochu trhl; jako by se Jud zhmotnil vedle něj a promluvil nahlas.

Chlap na ní pěstuje, co umí... a stará se o to.

Church byl stále nahrbený nad mrtvým ptákem. Měl v práci druhé křídlo. Ozývalo se temné šustění, jak Church cloumal křídlem tam a zpět, tam a zpět. Ten už se nikdy nezvedne ze země, Orville. Máš pravdu, Wilbure, ten zsranej pták je úplně tuhej, může posloužit jako krmivo kočkám, nebo –

Louis náhle Churche nakopl, pořádně nakopl. Zadek kocourovi nadskočil a těžce dopadl na zem. Church se ještě na odchodu ohlédl a věnoval Louisovi další nenávistný žlutozelený pohled. „Sežer mě,“ zasyčel na něj Louis, napodobuje kočku.

„Louisi?“ dolehl k němu z ložnice Rachelin hlas. „Půjdeš do postele?“

„Hned jsem tam,“ zavolal na ni. *Musím tady jen uklidit nějaké svinstvo, Rachel, ano? Protože to je moje svinstvo.* Zatápal po vypínači. Pak se vrátil do kuchyně a zpod dřezu vytáhl zelený igelitový pytel. Vrátil se s ním do garáže, kde sundal z hřebíku lopatku. Nabral vránu a vhodil ji do pytle. Utržené křídlo putovalo za ní. Louis zavázal pytel na uzel a hodil ho do popelnice, která stála na druhé straně hony. Když končil, měl kotníky téměř ztuhlé.

Church stál u dveří garáže. Louis mu pohrozil lopatkou a kocour zmizel, jako by se po něm slehla země.

Rachel ležela v posteli nahá, jen kolem krku měla řetízek se safírem... jak slíbila. Usmála se na něj. „Co že vám to tak trvalo, šéfe?“

„Odešlo světlo nad dřezem,“ zalhal Louis. „Musel jsem vyměnit žárovku.“

„Pojď ke mně,“ řekla a přitáhla si ho k sobě. „On ví, jestli spíš,“ zazpívala tiše a jemný úsměv jí pozvedl koutky úst. „On ví, jestli bdíš... Á, Louisi, miláčku, co je tohle?“

„Asi něco, co se právě probudilo,“ řekl Louis a odložil župan. „Třeba bychom se měli pokusit to uspat, než přijde Santa Claus, co myslíš?“

Nadzdvihla se na lokti a on ucítil její dech, horký a svěží.

„On ví, jestli zlobíš... tak buď hodný... panebože... byl jsi

hodný chlapeček, Louisi?“

„Asi ano,“ řekl. Jeho hlas nezněl příliš pevně.

„Tak já se podívám, jestli si nezasloužíš nějakou odměnu.“

Milování bylo příjemné, ale Louis po něm nedokázal usnout, jako vždy, když to bylo takové – usnout a uniknout sám sobě, své manželce, svému životu. Ležel ve tmě božihodového jitra a naslouchal Rachelinu pomalému a hlubokému oddychování.

Myslel na mrtvého ptáka na prahu – kterého mu dal k Vánocům Church.

Mysli na mě, doktore Creede. Byl jsem živý a pak jsem byl mrtvý a teď jsem znovu živý. Udělal jsem okruh a teď ti chci říct, že se odtamtud vychází s porouchanými hlasivkami a s nezměrnou chutí lovit. Chci ti říct, že chlap si vypěstuje svoje tajemství a stará se o ně. Nezapomeň na to, doktore Creede, já jsem část toho, co si tvoje srdce teď pěstuje, je tu tvoje žena a tvoje dcera a tvůj syn... a jsem tu já. Mysli na tajemství a obhospodařuj dobře svou zahradu.

Potom Louis usnul.

31

Elliiina víra v Santa Clause byla obnovena – alespoň dočasně – stopami v krbu a před krbem. Gage roztomile rozbalil své dárky, jen občas se zarazil, aby ochutnal nějaký lákavě vyhlížející balicí papír. A odpoledne tentokrát *obě* děti usoudily, že s krabicemi je větší legrace než s dárky.

Na Silvestra se zastavili Crandallovi na Rachelin vaječný koňak a Louis se přistihl, jak v duchu vyšetřuje Normu. Vypadala bledě a jaksi průsvitně. Tyhle příznaky znal. Jeho babička by byla řekla, že Norma začíná „scházet“, což bylo poměrně milosrdné označení jejího stavu. Ruce, naběhlé a zkroucené artritidou, měla plně jaterních skvrn. Vlasy jí zjevně prořídly. Crandallovi odešli kolem desáté a Creedovi uvítali Nový rok u televize. Bylo to naposled, kdy Norma navštívila jejich dům.

Velká část Louisových vánočních prázdnin byla vlhká a deštivá. Pokud se týkalo nákladů na topení, byl za tu oblevu vděčný, ale jinak to počasí působilo ponuře a tísnivě. Pracoval na domácnosti, vyráběl

pro Rachel poličky na knihy a skříňky a pro sebe si v pracovně lepil model porsche. Když 23. ledna začaly přednášky, Louis byl rád, že se mohl vrátit na univerzitu.

Konečně se dostavila i chřipková epidemie – propukla týden po zahájení letního semestru a Louis se téměř nezastavil – pracoval deset i dvanáct hodin denně a chodil domů úplně zničený – ale ne nešťastný.

Teplé počasí se zlomilo zcela náhle 29. ledna. Odesla je vichřice, po které následoval mrazivý týden. Louis zrovna prohlížel zlomenou ruku mladíka, který zoufale – ale podle Louisových zkušeností marně – doufal, že se na jaře chopí baseballové pátky, když do ordinace nahlédla jedna ošetřovatelka a sdělila mu, že ho volá žena.

Louis šel k telefonu. Rachel plakala a Louis byl okamžitě ve střehu. *Ellie*, pomyslel si. *Spadla ze sáněk a zlomila si ruku. Nebo má frakturu lebky.* Vzpomněl si na těch šest studentů a jejich osudovou jízdu.

„Není to doufám žádné z našich dětí,“ řekl. „Rachel?“

„Ne, ne,“ odpověděla a rozplakala se ještě víc. „Není to žádné z našich dětí. Je to Norma, Lou. Norma Crandallová. Dneska ráno umřela. Kolem osmé, hned po snídani, říkal Jud. Přišel se podívat, jestli jsi doma, a já mu řekla, že jsi odjel už před půl hodinou. On... panebože, Lou, on mi připadal tak bezmocný a tak vzdálený... tak *starý*... ještě že Ellie byla pryč a Gage je moc malý, než aby takové věci vnímal...“

Louis svažtil obočí a i přes tu smutnou novinku musel myslet především na Rachel, protože to tu bylo znovu. Člověk na to nemohl ukázat prstem, protože to bylo celkově obtížně subjektivně zaměřitelné. Smrt byla tajemná a hrůzná a děti se musely uchránit jejího doteku, především děti se musely uchránit, podobně jako se ve viktoriánské době věřilo, že se děti musejí uchránit od sprosté a ubohé pravdy o sexu.

„Ježíši,“ řekl. „Bylo to srdce?“

„Nevím.“ Už přestala plakat, ale mluvila chraplavě a zajíkávě. „Můžeš přijet, Louisi? Jsi jeho přítel a já myslím, že tě potřebuje.“

Jsi jeho přítel.

To jsem, pomyslel si Louis s určitým překvapením. Nikdy jsem netušil, že budu mít osmdesátiletého kamaráda, ale asi je to tak. A pak ho napadlo, že po tom, co spolu prožili, by bylo lepší, aby zůstali přáteli. Když si to uvědomil, musel připustit, že Jud o jejich přátelství věděl zřejmě dřív než on sám. Jud ho jednou podržel, a navzdory tomu, co se od té doby stalo, bez ohledu na myši a ptáky měl Louis dojem, že Judovo rozhodnutí bylo tenkrát správné... a pokud nebylo správné, bylo určitě soucitné. Měl by teď pro Juda udělat, co bude v jeho silách, a to znamenalo stát při něm ve smrti jeho manželky a být mu nejlepším přítelem.

„Už jedu,“ řekl a zavěsil.

32

Nebyl to infarkt. Byla to mozková příhoda, náhlá a zřejmě nepřevážená bolestmi. Když Louis odpoledne volal Stevu Mastertonovi a řekl mu, co se stalo, Steve mu odpověděl, že jemu by vůbec nevadilo, kdyby takhle umřel.

„Bůh občas váhá,“ řekl Steve, „ale někdy prostě ukáže prstem a řekne ti, abys to zabalil.“

Rachel o tom nechtěla mluvit vůbec a nedovolila Louisovi, aby se o tom před ní vůbec zmiňoval.

Ellie nebyla ani tak rozrušená, jako spíš překvapená a zvědavá – Louis to považoval za velmi zdravou reakci téměř šestiletého dítěte. Chtěla vědět, jestli paní Crandallová umřela se zavřenýma nebo s otevřenýma očima. Louis jí řekl, že neví.

Jud se choval tak, jak se dalo očekávat od starého muže, který sdílel se svou ženou šedesát let společný stůl a lože. Ten den vypadal na svých třiaosmdesát. Seděl u kuchyňského stolu, kouřil chesterfieldku, popíjel pivo a nepřítomně zíral do otevřených dveří obývacího pokoje.

Když Louis vešel, vzhlédl k němu a řekl: „Tak ona už odešla, Louisi.“ Řekl to jasným a věcným tónem, až Louise napadlo, že mu to ještě docela nedošlo, že ho to ještě nestačilo zasáhnout. Pak se Judovi začala chvět ústa a on si zakryl oči předloktím. Louis k němu došel a jednou rukou ho objal. Jud se neudržel a rozplakal se. No

dobrá, tak mu to došlo. Pochopil to. Jeho žena zemřela.

„To nic, Jude,“ řekl Louis. „To nic, ona by si určitě přála, abyste trochu plakal. Možná by byla našťvaná, kdybyste nebrečel.“ Sám pocítil, že ho přemohl pláč. Vzájemně se objali.

Jud plakal asi deset minut a pak se utiřil. Louis pak pozorně naslouchal tomu, co mu starý pán povídá – poslouchal jako doktor i jako přítel. Poslouchal i přes rozvláčnost Judova vyprávění; dával pozor, zda má Jud ponětí *o čase* (nemusel se zabývat tím, jestli Jud chápe i *místní* souvislosti, protože *místem* bylo vždycky Ludlow ve státě Maine); soustředil se na to, jestli Jud mluví o Normě v přítomném čase. Zjistil, že Jud téměř neztrácí časové souvislosti. Ty malé nepřesnosti nebyly neobvyklé, když vzal v úvahu, že ti dva staří manželé trávili každý měsíc, týden, ba i den společně. Mohly být způsobeny šokem nebo nějakou hluboce vnitřní potřebou přiblížit se zemřelé družce (tahle myšlenka by ho před Churchem nenapadla; vůbec zjistil, že jeho myšlenky týkající se duchovna a nadpřirozena procházejí hlubokou proměnou). Usoudil, že Jud hluboce truchlí, ale je stále *compos mentis*. Vůbec na něm nepozoroval onu průsvitnou křehkost, které si na Silvestra všiml u Normy, když společně seděli v obývacím pokoji a popíjeli vaječný koňak.

Jud mu přinesl pivo z ledničky. Obličej měl stále zarudlý a vlhký od pláče.

„Je krapet brzo,“ řekl Jud, „ale někde ve světě už je sluníčko za vobzorem a za tyhle situace...“

„Už nic neříkejte,“ zarazil ho Louis a otevřel si pivo. Pak se podíval na Juda. „Připijem si na ni?“

„Asi bysme měli,“ řekl Jud. „Měl byste ji vidět, když jí bylo šestnáct, Louisi, a když v rozepnutém kabátku vycházela z kostela... to byste valil voči. Byla by dokázala přinutit d'ábla, aby nechal pití. Ještěže to nikdá nezkusila na mě.“

Louis přikývl a trochu pozdvihl své pivo. „Tak na Normu,“ řekl.

Jud ťukl svou láhví o Louisovu. Znovu se rozplakal, ale usmíval se přítom. Přikývl. „Ať vodpočívá v pokoji a ať ji tam, co je, už netrápí ta zasraná artritida.“

„Amen,“ řekl Louis a společně se napili.

Bylo to poprvé, co Louis viděl Juda víc než jen mírně opilého,

ale ani tak neztrácel souvislosti. Vzpomínal; z úst se mu linul nepřetržitý proud vzpomínek a příběhů, barvitých a jasných a místy velmi poutavých. Mezi příběhy z minulosti zabrousil Jud občas do přítomnosti způsobem, který Louis mohl jen obdivovat; kdyby Rachel náhle umřela po ranním grapefruitu a vložkách, určitě by se s tím nedokázal vypořádat ani zpola tak dobře jako Jud.

Jud zavolal bangorský pohřební ústav Brookings-Smith a dojednal všechno, co se dá dojednat po telefonu; pro zbylá ujednání si domluvil schůzku na další den. Ano, chce ji nechat upravit; chce, aby měla šaty, které přiveze; ano, vybere i spodní prádlo; ne, nechce, aby pohřební ústav dodal speciální boty, které se zavazují vzadu. Měli by někoho, kdo by jí umyl vlasy? zeptal se. Naposled si je myla v pondělí večer, takže když zemřela, měla je už mastné. Jud naslouchal a Louis, jehož strýc dělal „tiché řemeslo“, jak tomu říkali lidé z branže, věděl, že zřízenec odpoví Judovi, že to patří ke placeným službám. Jud přikývl a poděkoval muži, s nímž hovořil. Pak znovu naslouchal. Ano, řekl, chce, aby byla nalíčená, ale jenom lehce. „Je mrtvá a lidé to vědí,“ řekl a zapálil si chesterfieldku. „Nemusí bejt zas nějak moc vyfintěná.“ Rakev bude během obřadu zavřená, řekl zřízenci klidným, autoritativním hlasem, ale v návštěvních hodinách den před pohřbem bude otevřená. Bude pochována na hřbitově Mount Hope, kde si v jedenapadesátém zakoupili hrob. Měl smlouvu po ruce, takže nadiktoval zřízenci číslo hrobu, aby se mohlo začít odtud: H-101. On sám bude mít H-102, jak se později svěřil Louisovi.

Pak zavěsil, podíval se na Louise a řekl: „V Bangoru je ten nejkrásnější hřbitov na světě, pokud je mi známo. Dejte si ještě pivo, Louisi, tohle zařizování bude chvíli trvat.“

Louis už chtěl odmítnout – cítil se trochu namazaný – když mu před očima vyvstala groteskní představa: Jud vleče na pohanských nosítkách mrtvolu Normy lesem. Na mikmacké pohřebišťe za Řbitovem zvířátek.

Bylo mu, jako by mu někdo dal facku. Beze slova vstal a vzal si z lednice další pivo. Jud na něj kývl a znovu se chopil telefonu. Ve tři odpoledne, kdy si Louis zaskočil domů na sendvič a talíř polévky, byl už Jud v přípravách pohřbu své ženy dost daleko; zařizoval jednu

věc za druhou jako člověk, který plánuje důležitý večírek. Zavolal do metodistického kostela v North Ludlow, kde se vlastně bude obřad odehrávat, a na správu hřbitova Mount Hope; oba tyto hovory měl obstarat zřízenec Brookings-Smithova pohřebního ústavu, ale Jud volal ze zdvořilosti první. Na to by pomyslel jen málokterý truchlíci... a pokud by pomyslel, sotva by se k tomu odhodlal. Louisův obdiv k Judovi ještě vzrostl. Jud ještě stihl zavolat několika Norminým i svým příbuzným, kteří byli dosud naživu. Číslo hledal ve starém a potrhaném adresáři s koženými deskami. Mezi jednotlivými hovory popíjel pivo a vzpomínal na minulost.

Louis k němu cítil obrovský obdiv... a lásku?

Ano, jeho srdce ho v tom utvrdilo. A lásku.

Když si Ellie toho večera sešla v pyžamu pro pusu na dobrou noc, zeptala se Louise, jestli paní Crandallová přijde do nebe. Málem tu otázku Louisovi pošeptala, jako by chápala, že bude lépe, když je nikdo neuslyší. Rachel v kuchyni dělala pirohy plněné kuřecím masem, které chtěla nazítří donést Judovi.

V Crandallově domě přes ulici zářila všechna světla. Na příjezdové cestě a sto stop na obě strany podél silnice byla zaparkovaná auta. Oficiální návštěvní hodiny v pohřebním ústavu byly plánovány až na další den, ale teď večer přicházeli lidé Judovi kondolovat a utěšit ho, jak jen to šlo, a uctít Normin odchod – o němž se odpoledne Jud jednou vyslovil jako o „předčasným“. Mezi oběma domy se proháněl ledový únorový vítr. Silnice byla místy černě zledovatělá. Měli před sebou nejchladnější část maineské zimy.

„Víš, já ani nevím, miláčku,“ řekl Louis a posadil si Ellie na klín. V televizi řádila nějaká přestřelka. Nějaký člověk se otočil a padl, ale nikdo z nich si toho nevšiml. Louis si byl vědom – bolestně vědom – že Ellie toho ví mnohem víc o Ronaldu McDonaldu a Spidermanovi a Burger Kingovi než o Mojžíšovi, Ježíšovi a svatém Pavlovi. Byla dcerou odpadlé židovky a bývalého metodisty a on měl za to, že její potucha o celém *spiritus mundi* byla velmi povrchní – ne mýty, ne sny, ale sny o snech. *Na to už je pozdě*, napadlo ho zničehonic. *Je jí jen pět, ale na tohle už je pozdě. Panebože, pozdě nastává tak brzo.*

Jenže Ellie se na něj dívala a on musel něco říct.

„Lidé mají různou víru v to, co se stane po smrti,“ řekl. „Někteří lidé si myslí, že přijdeme do nebe nebo do pekla. Jiní lidé věří, že se znovu narodíme jako malé děti –“

„To znám, to je „telení“. To se stalo Audrey Rosové v tom filmu, co byl v televizi.“

„To jsi přece nemohla vidět!“ Pomyslel si, že Rachel by postihla mozková příhoda, kdyby jen tušila, že Ellie viděla v televizi *Audrey Rosovou*.

„Marie mi to vyprávěla ve školce,“ vysvětlila Ellie. Marie byla podle ní její nejlepší kamarádka, podvyživená, špinavá holčička, která vždycky vypadala, že má počínající impetigo nebo trichofycii nebo třeba lupy. Louis i Rachel přátelství podporovali, jak jen dokázali, ale Rachel se jednou Louisovi přiznala, že kdykoliv Marie odejde, má nutkání prohlédnout Ellie hlavu, jestli nemá hnidy nebo vši. Louis se smál a přikyvoval.

„Marie se smí dívat na *všechno*.“ Tuto skrytou kritiku se Louis rozhodl přejít.

„Říká se tomu převtělení, ale ty asi víš, o co jde. Katolíci věří v nebe a peklo, ale také věří v místa, kterým se říká předpekli a očistec. Hinduisté a buddhisté věří v nirvánu –“

Na zdi jídelny se objevil stín. Rachel. Poslouchá.

Louis pokračoval pomaleji.

„Je určitě spousta jiných názorů. Pro všechny je ale společné jedno: nikdo nic neví. Lidé *říkají*, že vědí, ale když to říkají, ve skutečnosti tím myslí, že tomu věří, že je to jejich víra. Víš, co je to víra?“

„No...“

„Tak teď tu spolu sedíme v mém křesle,“ řekl Louis. „Věříš tomu, že to křeslo tady bude zítra?“

„No jasně.“

„Pak máš tedy víru, že tu bude. Já tomu věřím taky. Když máš víru, tak věříš, že nějaká věc bude, nebo je. Rozumíš tomu?“

„Ano,“ přikývla Ellie na souhlas.

„Jenže my *nevíme*, jestli tu bude. Může sem vniknout nějaký bláznivý zloděj křesel a vzít ho, ne?“

Ellie se zahihňala. Louis se usmál.

„My máme prostě jen víru, že se to nestane. Víra je ohromná věc a opravdu věřící lidé by chtěli, abychom uvěřili, že víra a vědění je totéž, ale tomu já osobně nevěřím. Protože na to je spousta rozdílných názorů. *Víme* jen tohle: když umřeme, něco se stane. Naše duše a myšlenky smrt nějak přežijí nebo nepřežijí. Když přežijí, může se stát vlastně cokoli, na co jen dokážeš pomyslet. V opačném případě nastane nevědomí. Konec.“

„Jako když jdeme spát?“

Zamyslel se nad tím. „Spíš jako když dostaneme čichnout éteru.“

„A jakou ty máš víru, tati?“

Stín na zdi se pohnul a znovu zastavil.

Po většinu své dospělosti – tak od počátku vysokoškolských studií – věřil tomu, že smrtí všechno končí. Byl u mnoha umírajících a nikdy necítil, jak ho mívají duše unikající do... kamkoliv; nenapadla ho právě tahle myšlenka v okamžicích smrti Victora Pascowa? Souhlasil se svým profesorem, který je učil základům psychologie, že zkušenosti ze 'života po životě', uváděné ve vědeckých časopisech a poté vulgarizované v populárním tisku, prokazují existenci jistého těsně předsmrtného stádia, v němž nekonečně vynalézavá lidská mysl odhání šílenství definitivního konce vykouzlením představy nesmrtnosti. Tak trochu souhlasil s jedním svým známým z koleje, který při jedné celonoční pánské jízdě, když byl Louis ve druhém ročníku v Chicagu, tvrdil, že bible je vůbec plná zázraků, které ve věku racionality téměř ustaly (původně řekl, že 'naprosto ustaly', ale byl donucen k ústupku ostatními společníky, kteří prohlašovali, že se stále děje spousta podivných věcí, že i v našem velkém a čistém a osvětleném světě existují záhady, které se vzpírají pokusům o vysvětlení). „Takže Kristus navrátil Lazara do života,“ řekl tehdy ten známý, který se později stal váženým vědcem v oboru výzkumů o smrti v Dearbornu ve státě Michigan. „No tak dobře. Když tomu budu chtít uvěřit, tak tomu uvěřím. Třeba plod jednoho dvojčete spolkně v *děloze* plod druhého, jako nějaký nenarozený lidojed, a pak se mu za nějakých dvacet nebo třicet let objeví v kulkách nebo v plicích zuby, které dokazují, že to udělal. A jestli mám uvěřit tomuhle, uvěřím už všemu. Já ale chci potvrzení smrti – víte, o čem mluvím? Já tady nevznáším pochybnosti o tom, že vylezl z hrobu.

Chci vidět jeho původní potvrzení o tom, že umřel. Jsem jako Tomáš, který říká, že uvěří Ježíšovu vzkříšení jedině tehdy, až se podívá skrz díry po hřebících a strčí ruku do jeho zranění na boku. Pokud je mi známo, *on* byl z té party skutečný lékař, ne Lukáš.“

Ne, Louis ve skutečnosti nikdy nevěřil v další život. Alespoň do zkušenosti s Churchem.

„Já věřím, že život má nějaké pokračování,“ řekl pomalu své dceři. „Ale nemám s tím žádné zkušenosti. Může to být různé u různých lidí. Možná, že se některým naplní celoživotní víra. V každém případě věřím, že žijeme dál, a taky věřím, že paní Crandallová je možná někde, kde je šťastná.“

„Tak to je tvoje víra,“ řekla Ellie. Nebyla to otázka. V těch slovech byla bázeň.

Louis se trochu potěšené, trochu zmateně usmál. „Řekl bych, že ano. A taky věřím, že už je čas, abys šla do postele. Mělas tam být už před deseti minutami.“

Dal jí pusu na ústa a na nosík.

„A myslíš si, že zvířata mají taky další život?“

„Ano,“ řekl bez rozmýšlení, a málem dodal: *Zvlášť kočky*. Ta slova se mu ve skutečnosti na okamžik zachvěla na rtech. Ucítit, jak zbledl. Mráz mu přeběhl po zádech.

„Tak dobře,“ řekla a vyklouzla mu. „Jdu ještě dát pusu mamince.“

„Tak běž.“

Díval se za ní. Ve dveřích do jídelny se zastavila, otočila se a řekla: „Tenkrát s tím Churchem jsem byla hloupá, ne? Že jsem tak brečela.“

„Ne, miláčku,“ řekl. „Já myslím, že jsi nebyla hloupá.“

„Kdyby teď umřel, smířila bych se s tím,“ řekla a pak se nad svým výrokem zamyslela, jako by ji samotnou trochu překvapil. „Jasně, že bych se s tím smířila,“ dodala, jako by se v tom chtěla utvrdit. A pak odešla za Rachel.

„Slyšela jsem, o čem jste si povídali,“ řekla Rachel Louisovi v posteli.

„A ty to neschvaluješ?“ zeptal se Louis. Rozhodl se, že bude nejlepší mít tenhle rozhovor za sebou co nejdřív, pokud o to Rachel

bude usilovat.

„Ne,“ odpověděla Rachel s mírným zaváháním, které u ní neznal.
„Ne, Louisi, tak to není. Prostě... mám strach. Vždyť mě znáš. Když mám strach, stáhnou se.“

Louis si nevzpomínal, že by kdy Rachel činilo mluvení takové potíže, a náhle byl mnohem opatrnější, než byl s Ellie. Cítil, že se pohybuje po minovém poli.

„Z čeho máš strach? Z umírání?“

„Nejde o mě,“ řekla. „Sotvakdy na to vůbec pomyslím... teď. Ale když jsem byla dítě, hodně jsem o tom přemýšlela. Často jsem nemohla spát. Zdálo se mi o příšerách, které mě chtějí sežrat v posteli, a všechny ty příšery vypadaly jako má sestra Zelda.“

Ano, pomyslel si Louis. Už je to tady. Konečně to přišlo, po tolika letech manželství.

„Moc o ní nemluvíš,“ řekl.

Rachel se usmála a pohládila ho po tváři. „Ty jsi dobrý, Louisi. Já o ní nikdy nemluví. Já se pokouším na ni ani nepomyslet.“

„Vždycky jsem tušil, že k tomu máš své důvody.“

„Měla jsem a mám.“

Zamyšleně se odmlčela.

„Vím, že umřela... na spinální meningitidu...“

„Na spinální meningitidu,“ opakovala po něm. „V domě už není jediná její fotka.“

„Nějaká fotografie mladé dívky je –“

„Ano, v pracovně mého otce. Na tu jsem zapomněla. A matka nosí jednu v peněžence, tuším. Zelda byla o dva roky starší než já. Když to chytila... byla v zadním pokoji jako nějaké nečisté tajemství, Louisi, ona tam umírala, moje sestra umřela v zadním pokoji, a to bylo všechno, co byla – nečisté tajemství – vždycky zůstala nečistým tajemstvím!“

Rachel se náhle sesypala a Louis podle jejího stále hlasitějšího vzlykání vytyčil přicházející hysterický záchvat a byl ve střehu. Snažil se jí vzít za rameno, ale odtáhla se, jakmile se jí dotkl. Cítil, jak mu pod konečky prstů proklouzává její pyžamo.

„Rachel, miláčku, neříkej –“

„Neříkej mi, co nemám říkat,“ obořila se na něj. „A nepřerušuj

mě, Louisi. Mám tak akorát sílu říct tohleto jednou. Víckrát už o tom mluvit nebudu. A dneska v noci z toho nebudu spát.“

„Bylo to tak hrozné?“ zeptal se, ačkoliv už znal odpověď. Vysvětlovalo mu to mnohé; dokonce i věci, které si předtím nedokázal dát do souvislostí, se mu teď v mysli spojily. Uvědomil si, že nikdy nebyla na pohřbu – dokonce ani na pohřbu Ala Locka, kolegy z medicíny, který se zabil na motorce při srážce s městským autobusem. Al k nim často chodil a Rachel ho vždycky měla ráda. A přesto mu nešla na pohřeb.

Byla toho dne nemocná, vybavilo se mu náhle. Měla chřipku nebo něco. Vypadalo to opravdově. Ale další den už byla v pořádku.

Po pohřbu už zase byla v pořádku, opravil se. Dokonce i tehdy měl podezření, že její nemoc je psychosomatického původu.

„Bylo to hrozné, skutečně. Horší, než si vůbec dokážeš představit, Louisi, viděli jsme, jak den ze dne schází, a nemohli jsme nic dělat. Měla neustálé bolesti. Její tělo se jakoby sesychalo... stahovalo se do sebe... hrbila ramena a vraštila tvář, jako by to byla maska. Ruce měla jako ptačí nohy. Někdy jsem ji musela krmit. Nesnášela jsem to, ale dělala jsem to a nikdy jsem neřekla ani slovo. Když už ty bolesti byly nesnesitelné, začali jí dávat drogy – nejdřív měkké a pak ty, na kterých by nutně musela zůstat závislá, kdyby žila dál. Jenže každý přirozeně věděl, že žít nebude. Proto jsme ji asi všichni považovali za takové... tajemství. Protože jsme všichni *chtěli*, aby umřela, Louisi, a nebylo to jen proto, aby *ona* už necítila žádnou bolest, ale taky proto, aby *my* už jsme necítili žádnou bolest, bylo to proto, že začala vypadat jako zrůda, že začala *být* zrůdou... panebože, já vím, jak příšerně to musí znít...“

Složila hlavu do dlaní.

Louis se jí jemně dotkl. „Rachel, to vůbec nezní příšerně.“

„Ale ano!“ vykřikla. „*Zní!*“

„*Zní* to pravdivě,“ řekl. „Z obětí dlouhých nemocí se často stávají obtížné, nepříjemné zrůdy. Představa jakoby svatého, dlouhotrpícího pacienta je romantická fikce. Jakmile první nápor bolestí zaútočí na jádro ležícího pacienta, ten okamžitě začíná ostřelovat a sekát kolem sebe a šířit ubohost a neštěstí. Nemůže s tím nic dělat, ale to lidem kolem něj nepomůže.“

Udiveně, téměř s nadějí se na něj podívala. Pak se jí do výrazu vrátila nedůvěra. „To si jen tak vymýšlíš.“

Smutně se usmál. „Mám ti to najít v učebnicích? A co statistiky o sebevraždách? Chceš je vidět? V rodinách, kde je smrtelně nemocný pacient ošetřován doma, dochází do šesti měsíců po jeho smrti velmi často k sebevraždám.“

„K sebevraždám!“

„Spolykají prášky nebo se zastřelí. Nenávidí... únavou... znechucením... smutkem...“ Pokrčil rameny a jemně srazil zaťaté pěsti. „Pozůstali začnou mít pocit, jako by spáchali vraždu. A tak si vezmou život.“

V Rachelině napuchlé tváři se objevil podivný, zlomyslný výraz úlevy. „Byla otravná... a plná nenávisti. Někdy úmyslně čurala do postele. Matka se jí ptala, jestli nechce pomáhat chodit na záchod... a později, když už nemohla vstát, jestli nechce podat nočník... a Zelda řekla, že ne... a pak se pochcala do postele, abychom ji já nebo matka musely převlékat... a ona pak říkala, že to nebylo schválně, ale oči se jí smály, Louisi. Bylo to *vidět*. Ten pokoj smrděl močí a drogami... měla lahvičky nějakého svinstva, které páchlo jako višňové kapky proti kašli od Smith Brothers, a ten smrad už tam zůstal... někdy v noci se vzbudím... i teď se občas vzbudím a mám dojem, že cítím višňové kapky proti kašli... a pak si myslím... když nejsem úplně vzhůru... myslím si: 'Je Zelda už mrtvá? Je?'... Myslím si...“

Rachel zalapala po dechu. Louis ji vzal za ruku a ona mu divoce stiskla prsty.

„Když jsme ji převlékaly, úplně se jí vzadu kroutily a uzlovaly svaly. A ke konci, Louisi, ke konci to vypadalo, jako by se jí zadnice přestěhovala někam doprostřed zad.“

Racheliny oči měly onen zasklený, hrůzyplný pohled dítěte, které si vzpomene na vracející se příšerný sen.

„A někdy se mě dotkla... rukama... těma svýma ptačíma rukama... a já někdy málem vykřikla a řekla jí, ať se mě nedotýká, a jednou jsem na sebe vylila trochu její polévky, když mi sáhla na tvář, a opačila jsem se a tenkrát jsem *opravdu* vykřikla... a plakala jsem a tehdy jsem taky viděla ten úsměv v jejích očích.“

Ke konci už drogy přestaly účinkovat. Pak křičela zase ona a nikdo z nás už si ji nepamatoval takovou, jaká kdysi byla, ani maminka ne. Byla to prostě jen ta zlá, nenáviděná a křičící věc v zadním pokoji... naše nečisté tajemství.“

Rachel hlasitě polkla.

„Rodiče byli zrovna pryč, když konečně... když... vždyť víš... když...“

Rachel vynakládala obrovské úsilí, aby to vyslovila.

„Když *zemřela*, rodiče byli pryč. Byli pryč, ale já byla s ní. Bylo to o přesnicích a rodiče byli na návštěvě u nějakých známých. Odskočili si jen na pár minut. Já jsem si četla v kuchyni časopis. Vlastně jsem do něj jen tak koukala. Čekala jsem, až bude čas podat jí nějaké léky, protože křičela. Křičela skoro celou dobu, co byli rodiče pryč. Při tom křiku se nedalo číst. A pak... víš, stalo se... víš... Zelda přestala křičet. Louisi, mně bylo osm... každou noc jsem měla ošklivé sny... začínala jsem si myslet, že mě nenávidí, protože *mám* rovná záda, protože *nemám* neustálé bolesti, protože *můžu* chodit, protože *budu žít*... začala jsem si myslet, že mě chce zabít. A i dneska si myslím, Louisi, že to všechno nebyly jen moje představy. Opravdu si *myslím*, že mě nenáviděla. Asi by mě byla nezabila, ale kdyby si to se mnou mohla nějak prohodit... nějak nám vyměnit těla, jako v pohádce... myslím, že by to byla udělala. Když tedy přestala křičet, šla jsem se podívat, jestli je všechno v pořádku... jestli nespadla z postele nebo nesklouzla z polštářů. Přišla jsem tam a podívala se na ni a myslela jsem, že si spolkně jazyk, jak se dusila. Louisi,“ – Rachel znovu zesílila hlas, v němž byly slzy a dětinský strach, jako by to všechno znovu prožívala – „Louisi, já nevěděla, co mám *dělat!* Bylo mi *osm!*“

„To jsi přece nemohla vědět,“ řekl Louis. Obrátil se k ní a objal ji a Rachel ho sevřela silou neplavce, jehož loďka se převrhla někde uprostřed velkého jezera. „A nevyčítal ti kvůli tomu někdo něco, miláčku?“

„Ne,“ odpověděla. „Nikdo mě z ničeho nevinil. Ale nikdo mi nemohl pomoci. Nikdo to nemohl změnit. Nikdo nedokázal zařídit, aby se to bylo nestalo, Louisi. Ona si nepolykala jazyk. Ona začala vydávat takový zvuk, takové jako, já nevím – *gáááááá* – tak nějak –“

V zoufalé snaze vybavit si celý ten den napodobila svou sestru dost věrohodně a Louisova mysl zalétla k Victoru Pascowovi. Objal manželku pevněji.

„– a po bradě jí stékala slina –“

„Rachel, to stačí,“ řekl nijak rozhodně. „Já znám ty příznaky.“

„Já jen *vysvětluju*,“ řekla tvrdošíjně. „Já ti jen vysvětluju, proč nemůžu jít na Normin pohřeb, to za prvé, a proč jsme onehdy měli tu pitomou hádku –“

„Pšt – ta už je zapomenutá.“

„Ale já jsem na ni nezapomněla,“ řekla. „Já si na ni moc dobře vzpomínám, Louisi. Stejně dobře jako na to, když se má sestra Zelda 14. dubna 1965 udusila v posteli k smrti.“

V místnosti se rozhostilo dlouhé ticho.

„Obrátila jsem ji na břicho a bouchala jsem ji do zad,“ řekla Rachel konečně. „Myslela jsem, že se to má. Kopala nohama těma pokroucenýma nohama... a já si pamatuju na takový prdlový zvuk... myslela jsem, že se uprdla, nebo možná já, ale to mi jen praskly švy v podpaží, když jsem ji obracela. Začala se... křečovitě zmítat... a já jsem viděla, že má obličej natočený stranou, otočený polštářů, a myslela jsem si, panebože, ona se dusí, Zelda se dusí a oni přijdou domů a řeknou, tys ji zabila, tys ji udusila, řeknou *Tys ji nenáviděla, Rachel*, a to byla pravda, a řeknou *Ty sis přála, aby byla mrtvá*, a to byla taky pravda. Protože, Louisi, víš, první, co mě napadlo, když se začala tak křečovitě zmítat, dobře si na to vzpomínám, první, co mě napadlo, bylo *Panebože, konečně, Zelda se dusí a už bude konečně konec*. A tak jsem ji znovu obrátila a ona měla obličej celý *zčernalý*, Louisi, a taky měla vyvalené oči a napučený krk. A pak umřela. Začala jsem couvat z pokoje. Chtěla jsem vycouvat dveřmi, ale narazila jsem na zeď a srazila jsem jeden obrázek – byl to obrázek z jedné knihy o Ozovi, kterou měla Zelda moc ráda, než onemocněla meningitidou, když byla ještě zdravá, byl to obrázek Oze Velikého a Strašlivého, jen Zelda mu vždycky říkala *Veuký a Stuašivý*, protože neuměla pořádně vyslovovat, takže mluvila jako *Elmer Fudd*. Maminka nechala ten obrázek zarámovat, protože... protože Zelda ho měla ze všech nejraději... *Oze Veukého a Stuašivého*... a on spadl na podlahu a sklo se rozbilo a já jsem

vykřikla, protože jsem věděla, že je mrtvá, a myslela jsem si... myslím, že jsem si myslela, že to udělal její duch, který se ke mně vrátil, a věděla jsem, že její duch mě bude nenávidět stejně jako ona, ale její duch nebude odkázaný na postel, a tak jsem zařvala... křičela jsem a utíkala jsem z domu a křičela jsem *'Zelda je mrtvá! Zelda je mrtvá! Zelda je mrtvá!'* A sousedé... přišli se podívat... viděli mě, jak utíkám ulicí s halenkou roztrhanou v podpaží... a ječím *'Zelda je mrtvá!'* Louisi, oni si asi mysleli, že brečím, ale já si myslím... já si myslím, že jsem se asi smála, Louisi. Nejspíš jsem se smála na celé kolo.“

„Jestli je to tak, tak ti za to vzdávám poctu,“ řekl Louis.

„To přece nemůžeš myslet vážně,“ namítla Rachel s naprostou jistotou člověka, který si to prožil tisíckrát. Louis to pominul. Myslel si, že se jeho žena konečně zbaví té příšerné, odporné vzpomínky, která ji tak dlouho pronásledovala – něčeho možná – ale nikdy ne téhle části. Nikdy se jí nezbaví úplně. Louis Creed nebyl psychiatr, ale věděl, že v půdě každého života jsou napůl pohřbeny zrezivělé věci a lidé mají nutkání vracet se k nim a vytahovat je, i kdyby se o ně měli pořežat. Dneska Rachel jednu z těch věcí téměř vytáhla ze země jako nějaký pitvorný a páchnoucí shnilý zub s černou korunkou, infikovanými nervy a smrdutými kořeny. Byl venku. Ta poslední zhoubná buňka ať už si zůstane; když bude Bůh milostivý, až na její nejhlubší sny se už nikdy neobjeví. To, že dokázala odhalit tolik, bylo téměř neuvěřitelné – to o její odvaze nevyprávělo, ale přímo ji oslavovalo. Louis k ní cítil úctu. Měl z ní radost.

Posadil se a rozsvítil světlo. „Ano,“ řekl, „vzdávám ti za to úctu. A pokud jsem potřeboval další důvod k tomu, abych neměl rád tvé rodiče, tak ho mám. Nikdy tě s ní neměli nechávat samotnou, Rachel. Nikdy.“

Jako dítě – jako osmileté dítě, jímž byla, když se stala ta příšerná, neuvěřitelná věc – ho teď napomenula: „Ale Louisi, vždyť byla pascha –“

„I kdyby vytrubovali k poslednímu soudu,“ řekl Louis. Hlas měl náhle tichý, chraplavě divoký, a Rachel se od něj trochu odtáhla. Vzpomněl si na praktikující sestřičky, na ty dvě studentky, které měly tu smůlu, že sloužily toho dopoledne, kdy přinesli umírajícího

Pascowa. Jedna z nich, houževnatá dívka jménem Carla Shaversová, se následujícího dne vrátila a pracovala tak dobře, že to udělalo dojem i na Charltonovou. Tu druhou už nikdy neviděli. Louise to nepřekvapilo a neměl jí to za zlé.

Kde byla ošetřovatelka? Měli najmout kvalifikovanou ošetřovatelku... a oni si odejdou a nechají osmileté dítě s umírající sestrou, která už v té době byla navíc zřejmě duševně nemocná. Proč? Protože byly přesnice. A protože elegantní Dory Goldmanová nemohla zrovna to ráno vystát ten smrad a musela na chvílku vypadnout. A Rachel zůstala ve službě. A přátelé a sousedé? Službu měla Rachel. Osmiletá holka s copánky, v námořnické halence. Měla službu. Rachel mohla zůstat a vypořádat se s tím zápachem. A proč ji každoročně posílali na šest týdnů do Camp Sunset ve Vermontu, když ne proto, aby se vypořádala se zápachem své umírající šílené sestry? Desatery nové soupravičky pro Gaga a šestery nové šaty pro Ellie a zaplatím vám celá studia medicíny, když dáte ruce pryč od mé dcery... ale kde byla ta všemocná šeková knížka, když tvoje dcera umírala na spinální meningitidu a druhá dcera s ní při tom byla sama, ty hajzle. Kde, kurva, byla nějaká placená kvalifikovaná ošetřovatelka?

Louis se posadil a vstal z postele.

„Kam jdeš?“ zeptala se Rachel znepokojeně.

„Donesu ti valium.“

„Vždyť víš, že to –“

„Dneska si ho vezmeš.“

Vzala si tabletku a dopověděla mu zbytek. Její hlas už zůstal klidný. Sedativum působilo.

Soused odvedle došel pro osmiletou Rachel, která seděla za stromem na bobku a donekonečna vykřikovala „Zelda je mrtvá!“ a odvedl ji domů. Krvácela z nosu. Byla celá od krve. Tentýž soused zavolal sanitku a později i rodiče; když zastavili Rachelino krvácení a uklidnili ji šálkem horkého čaje a dvěma aspiriny, dokázala ze sebe vypravit, kde jsou rodiče – byli na návštěvě u Cabronových ve městě; Peter Cabron byl účetním v otcově firmě.

Toho večera nastaly v Goldmanově domácnosti velké změny. Zelda byla pryč. Místnost byla uklizena a vykouřena. Všechen

nábytek byl odnesen a pokoj zůstal prázdný. Teprve později – mnohem později – si z něho Dory Goldmanová udělala krejčovskou dílnu.

První děsivý sen měla Rachel hned tu noc, a když se ve dvě ráno vzbudila, začala volat matku. Byla zděšená z toho, že skoro nemůže vstát z postele. Strašně ji bolela záda. Namohla si je, když převracela Zeldu.

V okamžicích adrenalinem povzbuzené síly zvedla Zeldu tak, až si roztrhla halenku.

Všem kromě Rachel bylo naprosto jasné, že se tak namohla, když zdvihala Zeldu, aby jí ulehčila. Rachel však byla přesvědčená, že se jí Zelda mstí ze záhrobí. Zelda věděla, že se Rachel raduje z její smrti; Zelda věděla, že když Rachel vyběhla z domu, aby všem nahlas vykřičela, že *Zelda je mrtvá*, smála se při tom a netruchlila; Zelda věděla, že byla zavražděna, a tak přenesla na Rachel spinální meningitidu, a tak se Rachel co nevidět začnou kroutit a měnit záda a bude taky muset ležet v posteli a pomalu, ale jistě se měnit v zrůdu s pařáty místo rukou.

Pak začne vykřikovat bolestí jako Zelda a pak se začne pomočovat v posteli a nakonec se udusí vlastním jazykem. To byla Zeldina pomsta.

Tohle přesvědčení nedokázal Rachel vymluvit nikdo – ani matka, ani otec, ani doktor Murray, který konstatoval mírné namožení zad a pak příkře napomenul Rachel (krutě napomenul, řekl by Louis), aby přestala vyvádět. Měla by si uvědomit, že její sestra právě zemřela, řekl jí doktor Murray; její rodiče jsou zdrceni žalem a není čas na to, aby na sebe Rachel takovým dětinským způsobem upoutávala pozornost. Až zvolna ustupující bolest ji přesvědčila, že se nestala obětí ani Zeldiny nadpřirozené pomsty, ani Božího trestu nehodným. Celé měsíce (tak to řekla Louisovi, ale ve skutečnosti to bylo celých osm let) potom se probouzela děsivými sny, v nichž její sestra znovu a znovu umírala, a Rachel si ve tmě ohmatávala záda, aby se ujistila, že je má v pořádku. V děsivých denních dozvucích oněch snů často očekávala, že se náhle rozlétnou dveře skříně a z nich se vypotácí Zelda, modrá a zkroucená, oči se zářivými bělmy obrácené vzhůru, naběhlý černý jazyk mezi rty, pařátovité ruce

připravené zavraždit svou vražedkyni skrčenou v posteli pod pokrývkou a s rukama přitisknutýma na kříži...

Nebyla na Zeldině pohřbu ani na žádném jiném pohřbu.

„Kdybys mi to všechno řekla dřív,“ zašeptal Louis, „měli jsme ve spoustě věcí jasno.“

„Lou, já jsem nemohla,“ řekla prostě. Její hlas zněl ospale. „Od té doby jsem z těchhle věcí měla... asi tak trochu fobii.“

Asi tak trochu fobii, pomyslel si Louis. To máš zatraceně pravdu.

„Víš... já si nijak nemůžu pomoci. Já rozumově chápu, že smrt je naprosto přirozená – snad i dobrá – ale co chápu a co se děje... ve mně...“

„Já vím,“ řekl.

„Ten den, co jsem na tebe tak vystartovala,“ řekla, „jsem věděla, že Ellie pláče jen nad tím pomyšlením... že si tím vlastně zvyká... ale nemohla jsem si pomoci. Promiň mi to, Louisi.“

„Nemusíš se omlouvat,“ řekl a pohládl ji po vlasech. „Ale když ti to udělá dobře, tak tu omluvu přijmu.“

Usmála se. „Udělá, a ty to víš. Už se cítím líp. Jako bych se zbavila něčeho, co mě celá léta uvnitř otravovalo.“

„Třeba ses toho opravdu zbavila.“

Rachel ospale zavřela oči a znovu je zvolna otevřela. „A neházej všechnu vinu na mého otce, Louisi. Prosím. Pro rodiče to byla strašná doba. Účty – účty za Zeldino léčení – dosahovaly astronomických částek. Otec nemohl rozšířit firmu na předměstí a obchody ve městě vázly. A k tomu ke všemu se matka sama div nezbláznila.“

Pak se všechno obrátilo. Jako by Zeldina smrt byla předzvěstí návratu lepších časů. Po recesi se uvolnily peníze a otec dostal půjčku a od té doby už se minulostí nezabýval. Ale v celém tom příběhu se skrývá vysvětlení, proč se pak ke mně chovali tak majetnický. To nebylo jen proto, že jsem jim zůstala jen já jediná –“

„Ale taky z pocitu viny,“ řekl Louis.

„Asi ano. A nebudeš se na mě zlobit, když budu v době Normina pohřbu nemocná?“

„Ne, miláčku, nebudu se na tebe zlobit.“ Odmlčel se a pak ji vzal za ruku. „Můžu s sebou vzít Ellie?“

Sevěla mu ruku. „Louisi, já nevím,“ řekla. „Je ještě malá –“

„Už víc než rok ví, jak děti přicházejí na svět,“ připomenul jí.

Dlouho mlčela, dívala se do stropu a kousala si rty. „Jestli myslíš, že děláš dobře,“ řekla konečně. „Jestli myslíš, že... že jí to neublíží.“

„Pojď sem ke mně, Rachel,“ řekl a tu noc spali přitisknutí jeden k druhému v Louisově posteli, a když odezněly účinky valia a ona se celá rozechvělá probudila uprostřed noci, Louis ji laskal a šeptal jí do ucha, že všechno už je v pořádku, dokud znovu neusnula.

33

„Nebot' muž – a žena – jsou jako květiny v údolí, jež dnes kvetou a zítra uvadají; čas vymezený člověku je pouhé údobí; nastane a pomine. Pomodleme se.“

Ellie, nádherná v tmavomodrých šatečkách zakoupených zvlášť pro tuto příležitost, sklonila hlavu tak prudce, že Louis v kostelní lavici vedle ní slyšel, jak jí luplo v šíji. Ellie byla jen v několika kostelech a tohle byl její první pohřeb; tyto skutečnosti ji přiměly k nezvyklému bázlivému mlčení.

Pro Louise to byla jedna z vzácných příležitostí, kdy byl s dcerou sám. V téměř slepé lásce k ní (stejně slepě miloval Gaga) se mu málokdy podařilo dívat se na ni s odstupem, ale toho dne se mu zdálo, že vidí téměř učebnicový příklad dítěte, které se blíží ke konci prvního důležitého vývojového stádia; hořela zvědavostí a téměř zběsile vstřebávala informace. Zůstala dokonce tichá i ve chvíli, kdy k nim přišel Jud, který vypadal zvláště, ale elegantně v černém obleku a šněrovacích polobotkách (Louis ho snad poprvé viděl v jiných botách než v mokasínech nebo zelených holínkách), sklonil se k ní, políbil ji a řekl: „Jsem rád, že jsi přišla, holčičko. A vsadím se, že Norma je taky ráda.“

Ellie na něj upřela vykulené oči.

Metodistický duchovní reverend Laughlin pak pronesl požehnání a požádal Boha, aby k nim pozvedl zraky a dal jim mír.

„Mohl bych poprosit nosiče?“ řekl potom.

Louis se začal zvedat, ale Ellie se ho zoufale chytla za rukáv.

Vypadala vyděšeně. „*Tatínku!*“ zašeptala do ticha. „Kam jdeš?“

„Ponesu rakev, miláčku,“ řekl Louis, posadil se k ní a vzal ji kolem ramen. „To znamená, že budu pomáhat vynést Normu. Jsme na to čtyři – já a dva Judovi synovci a Normin bratr.“

„Kde tě najdu?“

Louis se podíval k rakvi. Ostatní tři nosiči už tam stáli společně s Judem. Účastníci shromáždění se začali trousit z kostela. Někteří plakali.

„Když vyjdeš ven na schody, potkáme se tam,“ řekl. „Ujednáno, Ellie?“

„Tak dobře,“ řekla. „Jen na mě nezapomeň.“

„Neboj, nezapomenu.“

Znovu vstal a znovu ho zatahala za rukáv.

„Tati?“

„Copak, miláčku?“

„Neupust'te ji,“ zašeptala Ellie.

Louis se připojil k ostatním nosičům a Jud mu představil synovce, kteří byli ve skutečnosti příbuznými z druhého nebo třetího kolena... potomci bratra Judova otce. Byli to dobře stavění mladíci něco po dvacítce, a byli si hodně podobní. Norminu bratrovi bylo kolem šedesáti, odhadoval Louis, a přestože se mu v obličejí zračil žal z její smrti, vypadal na svůj věk dobře.

„Těší mě, že vás všechny poznávám,“ řekl Louis. Cítil se trochu nespůj – jako jediný nepatřil k rodině.

Pokývli mu.

„Ellie je v pořádku?“ zeptal se Jud a ukázal na ni hlavou. Otálela ve vestibulu a pozorovala je.

Samozřejmě – chce se ujistit, že jí nezmizím na obláčku, pomyslel si Louis a málem se usmál. Tahle myšlenka v něm však vyvolala jinou: na *Oze Veuikého a Stuašuívého*. Rty nachystané k úsměvu se zase stáhly.

„Myslím, že ano,“ odpověděl Louis a zamával jí. Také mu zamávala a vyšla ven, až se jí tmavomodré šaty rozvlnily. Louis byl na okamžik překvapen tím, jak dospěle vypadala. Byla to iluze, a přestože byla prchavá, musel se nad ní pozastavit.

„Jste připraveni, chlapi?“ zeptal se jeden synovec.

Louis přikývl, stejně jako Normin mladší bratr.

„Zacházejte s ní opatrně,“ řekl Jud. Hlas mu zdrsnel. Pak se obrátil a se skloněnou hlavou odcházel uličkou.

Louis zaujal své místo vlevo vzadu. Jud vybral své manželce ocelově šedou rakev American Eternal. Louis se spolu s ostatními sehnul a pak zvolna zdvihli Norminu rakev a vynesli ji do poklidně mrazivého únorového dne. Někdo – zřejmě kostelník – posypal udusaný kluzký sníh popelem. U chodníku byl přistavený pohřební cadillac, jemuž se v zimním vzduchu bíle kouřilo z výfuku. Vedle vozu stál zaměstnanec pohřebního ústavu, který řídil obřad, se svým statným synem. Pozorovali je, připraveni přiskočit a podat pomocnou ruku, kdyby kdokoliv z nich (nejspíš Normin bratr) uklouzl nebo zakolísal.

Vedle nich stál Jud a pozoroval, jak nosiči ukládají rakev do vozu.

„Sbohem, Normo,“ řekl a zapálil si cigaretu. „Za chvíli jsem u tebe, děvče.“

Louis objal Juda kolem ramen a Normin bratr zaujal místo po jeho druhém boku, takže zatlačili zřízence a jeho syna do pozadí. Statní synovci (nebo vzdálení bratřanci nebo co vlastně byli) už zmizeli, když splnili svůj jednoduchý úkol. Vyrůstali vzdálení této rodinné větvi; znali podobu té ženy z fotografií a možná z několika povinných návštěv, při nichž trávili dlouhá odpoledne po jídání dobrot, které Norma napekla, a popíjením Judova piva. Zřejmě je vůbec nezajímaly historiky o starých časech, které sami neprožili, a o lidech, které neznali, ale uvědomovali si věci, které zatím mohli udělat (mohlo by se umýt a navoskovat auto, zajít do klubu na bowling, nebo se možná všichni mohli sesednout kolem televize a dívat se na box), a byli rádi, když měli tu povinnost za sebou.

Judova větev už byla téměř odumřelá, pokud věděli; jako by od základní hmoty odpadla erodovaná planetka a stále se zmenšovala, až z ní zbyla pouhá tečka. Minulost. Fotografie v albu. Staré příběhy vyprávěné v místnostech, které se jim možná zdály přetopené – oni nebyli staří, neměli ve svých kloubech zažranou artritidu, jejich krev neřídla. Minulost byla nosítka, která se musí uchopit a odnést a odložit. Koneckonců, bylo-li lidské tělo pouhou schránkou duše –

Božího poselství všehomíru – jak učí většina církví, pak rakev American Eternal byla jen schránkou lidského těla, a pro ty dva statné mladé bratrance nebo synovce byla minulost jen mrtvým poselstvím, které se může odepsat.

Bůh zachovej minulost, pomyslel si Louis a zachvěl se pod dojmem představy, že jednoho dne on sám nebude znamenat nic pro svou vlastní krev – pro své vnuky, pokud Ellie a Gage budou mít děti a on se toho dožije. Střed zájmu posunutý. Rodinné vztahy zpřetrhané. Mladé tváře na starých fotografiích.

Bůh ochraňuj minulost, pomyslel si znovu a pevně stiskl starcova ramena.

Ceremoniáři položili do zadní části pohřebního vozu květiny a dveře se elektronicky zavřely. Louis se vrátil k dceři a společně došli ke svému vozu. Louis držel Ellie za ruku, aby ve svátečních botkách s koženými podrážkami neuklouzla. Motory vozů naskočily.

„Proč rozsvítili světla, tati?“ zeptala se Ellie trochu udiveně. „Proč rozsvítili světla, když je den?“

„To se tak dělá,“ začal Louis a cítil, jak mu zdrsněl hlas. „K počtě mrtvých, Ellie.“ Sáhl po vypínači a rozsvítil světla vozu. „Pojedeme.“

Po obřadu na hřbitově – který se ve skutečnosti odehrál v kapli Mount Hope, protože až do jara nebude možné Normě vykopat hrob – se konečně rozjeli domů. Náhle se Ellie rozplakala.

Louis se na ni podíval, sice překvapeně, ale nijak znepokojeně. „Co je, Ellie?“

„Už nebudou žádné koláčky,“ vzlykala Ellie. „Dělala nejlepší koláčky z ovesné mouky, jaké jsem kdy jedla. Ale už je nebude dělat, protože je *mrtvá*. Tati, proč musí být lidi mrtví?“

„To já vážně nevím,“ řekl Louis. „Asi aby udělali místo novým lidem. Malým lidičkám jako jsi ty a tvůj brácha Gage.“

„Já se nikdy nevzdám a nebudu dělat sex a mít děti!“ vysvětlila Ellie mezi stále úpornějšími vzlyky. „Pak se mi to možná nikdy nestane! Je to *strašné!* Je to *h-h-hnusné!*“

„Ale je to konec utrpení,“ řekl Louis tiše. „A jako doktor vídám spoustu utrpení. To byl také jeden z důvodů, proč jsem vzal to místo na univerzitě. Nemohl už jsem se dennodenně na to utrpení dívat. I

mladí lidé mají docela často bolesti... někdy i ošklivé bolesti... ale to není totéž co utrpení.“

Odmlčel se.

„Věř tomu nebo ne, miláčku, ale když lidé hodně zestárnou, smrt už jim nepřipadá tak hrozná a děsivá jako tobě. A ty máš před sebou ještě roky a roky a roky života.“

Ellie plakala, pak už jen popotahovala a nakonec toho nechala. Než dojeli domů, zeptala se, jestli si může pustit rádio. Louis přisvědčil a ze stanice WACZ se ozval Shakin' Stevens s písničkou „This Ole House“. Ellie se k němu po chvíli přidala. Když dojeli domů, začala své matce povídat o pohřbu; k Rachelině cti budiž řečeno, že naslouchala tiše, soucitně a vstřícně... ačkoliv Louisovi připadala bledá a zamyšlená.

Pak se jí Ellie zeptala, jestli umí koláčky z ovesné mouky, a Rachel odložila pletení a hned vstala, jako by na něco podobného čekala. „Jistě,“ řekla. „Zaděláme těsto?“

„Hurá!“ vykřikla Ellie. „Myslíš to vážně, mami?“

„Jestli táta hodinku pohlídá Gaga.“

„Pohlídám,“ řekl Louis. „S radostí.“

Louis celý večer četl a dělal si poznámky k dlouhému článku v časopisu *The Duquesne Medical Digest*; znovu vypukly staré spory o tom, zda k šití používat rozpustné nitě nebo ne. V malém světě těch relativně pár lidí na světě, kteří se zabývají šitím menších zranění, mu to připadalo jako nekonečná pře, podobná problému zda vychovávat nebo nevychovávat děti.

Chtěl ještě téhož večera napsat autorovi článku nesouhlasný dopis, v němž by mu dokázal, že jeho tvrzení jsou klamná, uvedené příklady samoučelné a jeho výzkum trestuhodně nedbalý. Louis se zkrátka těšil – v dobré náladě – jak to tomu pitomci natře. Pustil se do hledání Troutmanovy knihy *Léčba zranění*, když Rachel sešla do poloviny schodiště a zavolala na něj.

„Půjdeš nahoru, Lou?“

„Až za chvíli.“ Podíval se na ni zdola. „Všechno v pořádku?“

„Oba už tvrdě spí.“

Louis se na ni pozorně zahleděl. „Oni ano. Ty ne.“

„Mně je dobře. Četla jsem si.“

„Vážně je ti dobře? Skutečně?“

„Jistě,“ usmála se. „Miluju tě, Louisi.“

„Já tebe taky, holčičko.“ Podíval se do knihovny a uviděl Troutmanovu knihu. Přesně tam, kde ji celou dobu hledal. Sáhł po ní.

„Když jste byli s Ellie pryč, Church přinesl do domu krysu,“ řekla s nuceným úsměvem. „Fujtajbl.“

„Ježíši, Rachel, to mě mrzí.“ Doufal, že z jeho hlasu nepozná, jak skutečně vinen se cítí. „Bylo to zlé?“

Rachel si sedla na schodiště. V růžové flanelové noční košili, s odličeným obličejem a lesklým čelem, s vlasy staženými gumičkou do krátkého ohonu vypadala jako dítě. „Já jsem to uklidila,“ řekla, „ale musela jsem toho pitomého kocoura vyhnat ven hadicí vysavače, protože si hlídál tu... mrtvolu. A vrčel na mě. Church na mě ještě v životě nevrčel. V poslední době mi připadá nějaký divný. Nemohl prodělat nějakou kočičí nemoc, Louisi?“

„Ne,“ řekl Louis zvolna, „ale stejně ho vezmu k veterináři, jestli chceš.“

„Asi bys měl,“ řekla a pak se na něj bezbranně podívala. „Ale přijdeš nahoru? Já jen... já vím, že pracuješ, ale...“

„Samozřejmě,“ řekl, jako by neměl nic důležitého. Ve skutečnosti to taky nic důležitého nebylo, až na to, že věděl, že teď už ten dopis nikdy nenapíše, protože vývoj spěje kupředu a zítřek přinese zase něco nového. Ale za tu krysu mohl on, ne? Za tu krysu, kterou přinesl Church dovnitř, nepochybně rozcupovanou, s vyhrzlými vnitřnostmi a pravděpodobně také bez hlavy. Ano. Mohl za ni. Byla to jeho krysa.

„Tak jdeme do postele,“ řekl a zhasl. Společně vyšli do schodů. Louis ji vzal kolem pasu a odvedl ji do ložnice, kde se s ní miloval, jak nejlépe uměl... ale už když do ní vstupoval, naslouchal vytí větru za zamrzlými okny a přemýšlel o Churchovi, o kocourovi, který patřival jeho dceři a teď patří jemu, přemýšlel, kde je a za čím se plíží nebo co zabíjí. Půda mužského srdce je kamenitější, pomyslel si, a vítr zpíval svou hořkou temnou píseň a ne zas tak daleko od nich ležela v šedé rakvi American Eternal Norma Crandallová, která kdysi jejich dětem upletla stejné čepičky, ležela tam na kamenném podstavci márnice hřbitova Mount Hope a bílá vata, kterou jí nějaký

zřízenec pohřebního ústavu vycpal tváře, už pomalu černala.

34

Ellie se přehoupl šestý rok. Na své narozeniny přijela domů ze školky s nakřivo nasazenou papírovou čepicí, několika svými portréty od kamarádů (na nejlepším Ellie vypadala jako dobromyslný strašák) a zlověstnými příběhy o přestávkových rvačkách na školním dvoře. Chřipková epidemie pominula. Dva studenty museli poslat do EMMC v Bangoru a Surrendra Hardu pravděpodobně zachránil život jednomu ubohému prvákovi s příšerným jménem Peter Humperton, který krátce po přijetí na kliniku dostal prudké křeče. Rachel mírně blouznila po blondátém pomocníkovi v obchodním domě A & P v Breweru a v noci bájila Louisovi o tom, jak měl nadíté džíny. „Zřejmě je měl vycpané toaletním papírem,“ dodala. „Někdy ho zkus zmáčknout,“ poradil jí Louis. „Jestli zařve, tak to zřejmě nebyl toaletní papír.“ Rachel se smála, až plakala. Smutné tiché mrazivé období února minulo a v březnu přišly střídavě deště a mrazy, které nadělaly v silnicích výmoly a donutily údržbu silnic rozmístit varovné oranžové cedule. U Juda Crandalla pominul bezprostřední a nejbolestnější osobní žal, který podle psychologů začíná asi třetí den po smrti milované osoby a trvá ve většině případů od čtyř do šesti týdnů – stejně jako období, kterému obyvatelé Nové Anglie říkají „hluboká zima“. Ale čas běží a spojuje jeden stav lidské mysli k druhému, až se z nich utvoří jakási duha. Silný žal přechází do slabšího, slabší žal se rozplyne v truchlení, truchlení v tesknění a tesknění ve vzpomínání – tenhle proces trvá od šesti měsíců do tří let, což je stále považováno za normální. Přišel a pominul den prvního Gagova ostříhání, a když Louis viděl, jak jeho synovi narůstají tmavší vlasy, sice o tom žertoval, ale v srdci prožíval svůj vlastní soukromý žal. Pak přišlo jaro a chvíli se zdrželo.

35

Louis Creed dospěl k názoru, že posledním opravdu šťastným

dnem v jeho životě byl čtyřicetý březen 1984. Události, které měly následovat, se nad nimi vznášely jako smrtící závaží, které se má utrhnout až za sedm týdnů, ale když si pak zpětně promítl oněch sedm týdnů, nenalezl už jediný den, který by měl stejnou barvu jako ten poslední šťastný. Byl přesvědčený, že i kdyby se žádná z těch pozdějších strašlivých věcí nestala, stejně by si ten den navždycky zapamatoval. Dny, které jsou opravdu dobré – dobré od začátku do konce – jsou stejně dost vzácné, pomyslel si. Možná, že z takových by se dal v jakémkoliv lidském životě sestavit sotva jediný měsíc. Louisovi připadalo, že Bůh je ve své nekonečné moudrosti mnohem štedřejší v rozdávání bolesti.

Dnem zlomu byla sobota a on doma odpoledne hlídal Gaga, zatímco Rachel s Ellie jely pro zeleninu. Odjely s Judem v jeho staré roztrhané dodávce IH z roku devětapadesát. Nebylo to proto, že by jejich vůz byl rozbitý, ale protože se starý pán nepokrytě těšil z jejich společnosti. Rachel se zeptala Louise, jestli mu nevádí hlídat Gaga, a on jí odpověděl, že samozřejmě ne. Byl rád, že se Rachel dostane z domu; po zimě v Maine, převážně v Ludlow, se potřebovala dostat co nejvíc ven. Nesla to všechno velice statečně, ale Louisovi se zdálo, že jí to trochu začíná jít na mozek.

Gage se probudil z odpoledního spánku kolem druhé hodiny, mrzutý a bez nálady. Procházel obdobím vzdoru a náležitě si ho vychutnával. Louis podnikl několik bezúspěšných pokusů dítě rozveselit; Gage je všechny pohřbil. Aby toho nebylo dost, měl chlapec ještě mimořádný průjem. Umělecký dojem z jeho díla nijak nevylepšila modrá kulička, která se objevila uprostřed. Byla to jedna z Elliiných kuliček. Gage ji musel spolknout. Louis se rozhodl, že kuličky musí pryč – všechno, čeho se Gage zmocnil, končívalo v jeho ústech – ale tohle rozhodnutí, jakkoliv chvályhodné, chlapcovu náladu až do matčina příjezdu nijak nepozvedlo.

Louis naslouchal poryvům jarního větru, který honil mraky a na sousední louce, která patřila paní Vintonové, předváděl hru světla a stínů, a náhle si vzpomněl, že asi před pěti nebo šesti týdny koupil cestou z univerzity domů z náhlého rozmaru draka. Koupil také provázek?

Koupil, sláva!

„Gage!“ řekl. Gage našel pod pohovkou zelenou pastelku a právě čmáral do Elliiny oblíbené knihy – *ohně sourozenecké rivality opět vzplanou plamenem*, pomyslel si Louis a usmál se. Jestli se Ellie bude doopravdy vztekat nad čmáranicemi, které jí Gage udělal do knihy *Kde jsou všechny ty fantastické věci*, než byl přistižen, pak se Louis prostě zmíní o jedinečném pokladu, který našel v jeho plenkách.

„Co!“ odpověděl Gage pohotově. Mluvil už docela dobře a Louis usoudil, že by nemusel být hloupý.

„Chceš jít ven?“

„Chceš jít ven!“ souhlasil Gage vzrušeně. „Ven! Kde mám boty, tati?“

Ta věta zněla ve skutečnosti trochu jinak, ale Louis už uměl jeho jazyk překládat dokonale. Býval jeho řeči často překvapen, ne proto, že zněla roztomile, ale proto, že malé děti mluvily jako emigranti, kteří se učí cizí jazyk páté přes deváté. Louis věděl, že děti dokáží napodobit *všechny* zvuky, které je lidský hlas schopen vydat... ráčkování, které je tak obtížné pro začínající studenty francouzštiny, hrdelní zvuky, jaké vydávají australští domorodci, úsečné a zastřené německé samohlásky. A tuto schopnost ztrácejí, když se naučí anglicky, pomyslel si Louis (nikoliv poprvé). Když se dětství změní z období zapomínání v období učení.

Gagovy boty byly konečně nalezeny... byly také pod pohovkou. Louis byl přesvědčený, že v rodinách s malými dětmi se v prostoru pod pohovkami postupně vyvíjejí silné a záhadné elektromagnetické síly, které nakonec přitáhnou veškerý nepořádek – od láhví a plenkových spon přes zelené pastelky k starým výtiskům časopisu *Sezamová ulice* se zbytky potravy mezi listy.

Gagův kabátek však pod pohovkou nebyl – ležel v polovině schodiště. Jeho baseballová čepička se znakem Red Sox, bez níž Gage odmítal vyjít z domu, byla nejtvrdějším oříškem, protože se nacházela tam, kam patřila – ve skříni. To bylo přirozeně poslední místo, kde ji hledali.

„Kam jdem, tati?“ zeptal se Gage společensky a podal otcí ruku.

„Na louku paní Vintonové,“ řekl. „Pouštět draka, kamaráde.“

„Draka?“ zeptal se Gage pochybovačně.

„Bude se ti to líbit,“ řekl Louis. „Jen počkej.“

Byli v garáži.

Louis našel klíče a otevřel malou komoru, která mu sloužila jako sklad, a rozsvítil světlo. Pak našel draka, stále ještě zabaleného z obchodu. Koupil ho někdy v polovině února, kdy jeho duše volala po nějaké naději.

„Tati?“ zeptal se Gage. To v jeho řeči mohlo znamenat „Co to tam proboha můžeš mít, tati?“

„Tohle je drak,“ řekl Louis a vytáhl draka z obalu. Gage ho se zájmem pozoroval. Louis draka rozložil. Byl na něm namalovaný sup, který měl rozpětí tuhých plastických křídel pět stop. Vykulené, krví podlité oči na ně civěly z malé hlavy, posazené na hubeném růžovém holém krku.

„Pták!“ zaječel Gage. „Pták, tati! Máme ptáka!“

„Ano, je to pták,“ přitakal Louis a zastrkal do připravených švů na rubu špejle. Pak se pustil do hledání pět set stop dlouhého provázku, který koupil téhož dne. Ohlédl se přes rameno a zopakoval Gagovi: „Bude se ti to líbit, chlapáku.“

A Gagovi se to líbilo.

Odnesli draka na louku paní Vintonové a Louisovi se podařilo dostat ho nahoru na první pokus, i když draka nepouštěl od svých... cože? Dvanácti? To už je devatenáct let? Panebože, to je strašné, honilo se mu hlavou.

Paní Vintonová byla žena téměř Judova věku, ale nesrovnatelně křehčí. Žila v cihlovém domě na okraji své louky, ale v současné době už vycházela jen málo. Louka končila na okraji lesa – téhož lesa, který vedl k Řbitovu zvířátek a mikmackému pohřebišti.

„Drak letí, tati!“ křičel Gage.

„Jo, podívej se na něj!“ hulákal Louis a vzrušeně se smál. Tahal za provázek tak silně, až se zahřál a páčil ho do dlaně. „Podívej na toho supa, Gage! To je kus ptáka!“

„*Kus ptáka!*“ vykřikl Gage a radostně se zasmál. Slunce vyplulo zpoza mohutného šedého jarního mraku a zdálo se, že se okamžitě o pět stupňů oteplilo. Stáli v průzračném a nespolehlivě teplém vzduchu, jaký je příznačný pro přelom března a dubna, ve vysoké uschlé trávě na louce paní Vintonové; nad nimi se proti modré obloze

vznášel sup, výš a výš, igelitová křídla vzdorovitě rozepjatá proti větru, a ještě výš, a Louis se vžil do pocitů, které měl jako kluk, vznášel se k drakovi, stával se jím, shlížel na svět, který dostával svou skutečnou podobu, takovou, o jaké se zdává kartografiím; louka paní Vintonové, bílá a tichá jako pavučiny upředené po jarním táni, ne už louka, ale rovnoběžník, ohraničený ze dvou stran skalnatými stěnami, na základně silnicí, rovnou černou rýhou, a říčním údolím – sup to všechno viděl svýma krví podlitýma očima. Viděl řeku jako světlešedý ocelový pásek, tu a tam na ní ještě zahlédl plovoucí kru; na druhé straně viděl Hampden, Newburgh, Winterport s lodí v doku; možná viděl pod oblakem páry i továrnu St. Regis v Bucksportu, možná, že dohlédl i na konec země, kde Atlantik narážel na obnažené skály.

„Podívej se na něj, Gage!“ halasil radostně Louis. Gage se zaklonil, až mu hrozilo, že přepadne. Ve tváři se mu rozprostřel široký úsměv. Mával drakovi.

Louis ucítil, jak provázek trochu povolil, a řekl Gagovi, ať natáhne ruku. Gage ji natáhl, ale nespouštěl oči z draka, který se pohupoval, tančil ve větru a lítal nad polem sem a tam. Louis dvakrát omotal provázek kolem Gagovy ruky. Gage se podíval dolů, komicky udivený silným tahem.

„Co!“ řekl.

„Teď s ním lítáš ty,“ odpověděl Louis. „Ty jsi jeho pán, kamaráde. Je to tvůj drak.“

„Gage lítá?“ řekl Gage, jako by se v tom utvrzoval ne u svého otce, ale sám u sebe.

Pokusně zatáhl za provázek; drak se na větrné obloze zakýval. Louis se synem se společně zasmáli. Gage tápavě natáhl volnou ruku a Louis ji vzal do své dlaně. Tak tam stáli uprostřed louky paní Vintonové a dívali se na supa.

Na tuto chvíli se svým synem Louis nikdy nezapomněl. Jako kluk stoupal k drakovi a vstupoval do něj. Teď zjistil, že vstupuje do Gaga, svého syna. Cítil, jak se scvrkává, až se vejde do Gagova malého domečku a dívá se okénky, jimiž jsou jeho oči – dívá se na svět, který je tak velký a zářivý, na svět, v němž pole paní Vintonové má velikost bonnevilleských solných plání, v němž se drak vznáší na

míle vysoko a provázek mu pulzuje v ruce jako něco živého a všude kolem vane vítr a čuchá mu vlasy.

„Drak lítá!“ zakřičel Gage na svého otce a Louis ho objal kolem ramen a dal mu pusu na tvář, zčervenalou od větru.

„Mám tě rád, Gage,“ řekl – bylo to mezi nimi a bylo to tak v pořádku.

A Gage, jemuž zbývaly necelé dva měsíce života, se pronikavě a rozradostněně smál. „*Drak lítá! Drak lítá, tati!*“

Stále ještě pouštěli draka, když se Rachel s Ellie vrátily domů. Louis s Gagem dostali draka tak vysoko, že vytočili téměř celý provázek. Supovy rysy už vůbec nebyly vidět; stala se z něj malá černá silueta na obloze.

Louis byl rád, když zahlédl svou ženu s dcerou, a řval smíchy, když Ellie na okamžik pustila provázek a musela ho lovit v trávě, až se poskakující a roztočená cívka málem odmotala. Přítomnost žen však také poněkud změnila situaci, ale Louisovi nebylo nijak zvlášť líto, když Rachel za dvacet minut nato prohlásila, že Gage už musí mít toho větru dost. Měla strach, že by mohl nastydnout.

A tak stáhli draka, který bojoval o každou píd' provázku, až nakonec podlehl. Louis si ho i s černými křídly a vykulenýma krhavýma očima zastrčil do podpaží a doma ho uklidil zpátky do komory. Večer Gage snědl mimořádnou porci párků s fazolemi, a když ho Rachel oblékala do pyžama, Louis si vzal stranou Ellie a domlouval jí, aby nenechávala všude válet kuličky. Za jiných okolností by na ni možná křičel, protože Ellie se při takových domluvách obvykle tvářila dost povzneseně, někdy až útočně. Tímto způsobem prostě reagovala na kritiku, ale tohle vědomí nikterak nemírnilo Louisův hněv, zvlášť když se Ellie tvářila mimořádně zpupně nebo když on sám byl příliš unavený. Odpolední pouštění draka však tentokrát příznivě zapůsobilo na jeho náladu a Ellie se tvářila dost rozumně. Řekla, že si bude dávat větší pozor, a odešla dolů na televizi, kterou měla v sobotu povolenou do půl deváté; tuto výsadu si bedlivě střežila. *No dobře, je to vyřízené a možná že to bylo nakonec k něčemu dobré*, pomyslel si Louis. Nevěděl, že kuličky nepředstavují žádný problém, stejně jako případné nachlazení; skutečný problém měl nastat s velkou cisternou firmy Orinco,

skutečný problém číhal na silnici... jak je varoval Jud Crandall, když se v srpnu přistěhovali.

Odešel nahoru čtvrt hodiny poté, co uložili Gaga do postele. Gage byl klidný, ale ještě nespál; dopíjel zbytek mléka z láhve a přemítavě zíral do stropu.

Louis vzal jednu Gagovu nohu do dlaní a zdvihl ji. Políbil ji a znovu ji položil. „Dobrou noc, Gage,“ řekl.

„Drak lítá, tati,“ řekl Gage.

„Opravdu lítal, vid’?“ řekl Louis a zničehonic ucítil, že má slzy na krajíčku. „Až do nebe, člověče.“

„Drak lítá,“ řekl Gage. „Až do nebe.“

Obrátil se na bok, zavřel oči a usnul. Okamžitě.

Louis už vcházel na chodbu, když se ohlédl a postřehl žlutavě zelené, tělesnosti zbavené oči, které ho pozorovaly z Gagovy skříně. Dveře skříně byly pootevřené... jen na skulinku. Srdce Louisovi poskočilo až do hrdla a ústa se mu stáhla do zlobné grimasy.

Otevřel dveře skříně a myslel si –

(Zelda v té skříně je Zelda a mezi rty jí ční černý napuchlý jazyk)

- vlastně nevěděl, co si myslí, ale samozřejmě to byl Church, v té skříně byl jen kocour, a když uviděl Louise, prohnul hřbet jako kočka na halloweenové pohlednici. Zasyčel na něj a částečně odhalil ostré zoubky.

„Zmiz odsud,“ zašeptal Louis.

Church znovu zasyčel. Nehýbal se z místa.

„Vypadni ven, povídám.“ Popadl první věc, která mu ve změti Gagových hraček přišla pod ruku – byla to zářivě pomalovaná plastická mašinka, která měla v tomto ponurém světle kaštanovou barvu zaschlé krve. Ohnal se jí po Churchovi; kocour nejenže zůstal na místě, ale ještě znovu zasyčel.

Náhle, bez přemýšlení, hodil Louis hračkou po kocourovi, ne hravě, ne předstíraně; *mrštil* jí plnou silou a zuřivě, protože měl strach, že si kocour v temné skříně někam zaleze a odmítne odtud vylézt, jako by měl nějaké právo tam zůstat.

Lokomotiva zasáhla kocoura doprostřed těla. Church vyjekl a utekl; s obvyklou neobratností narazil po cestě do dveří a málem upadl.

Gage se zavrtěl, něco zamumlal, posunul se v postýlce a zůstal klidně ležet. Louisovi bylo trochu nanic. Pot mu stál v kapičkách na čele.

„Louisi?“ zavolala Rachel zdola. Její hlas zněl zneklidněně. „Nevypadl Gage z postýlky?“

„Gage je v pořádku, miláčku. To jen Church srazil pár jeho hraček.“

„Aha.“

Cítil se – iracionálně nebo jinak – jako by právě našel svého syna s hadem na prsou nebo kysu na polici s knihami nad jeho postýlkou. *Samozřejmě* to byl iracionální pocit. Ale když na něj tak syčel ze skříně...

(Zelda myslel sis že je to Zelda myslel sis že je to Oz Veuký a Stuašivý)

Zavřel dveře Gagovy skříně a nohou odsunul několik hraček. Zámek jemně cvakl. Po chvíli váhání ještě zajistil dveře zástrčkou.

Vrátil se ke Gagově postýlce. Jak se Gage vrtěl, skopal si obě pokrývky až ke kolenům. Louis je narovnal a svého syna přikryl. Pak tam jen tak stál a dlouze ho pozoroval.

Část druhá MIKMACKÉ POHŘEBISKO

Přišel Ježíš do Betánie, našel Lazara již čtyři dny v hrobě pochovaného. Tehdy Marta, jakž uslyšela, že Ježíš jde, vyšla proti němu.

„Pane,“ řekla, „kdybys ty byl zde, bratr můj byl by neumřel. Ale nyní vím, že cočkoli požádal bys od Boha, dá tobě Bůh.“

Dí jí Ježíš: „Vstaneť bratr tvůj.“

Evangelium sv. Jana (parafráze)

„Hej hou, tak jdem.“

THE RAMONES

36

Je zřejmě scestné věřit, že neexistuje hranice hrůzy, jakou může lidská mysl zažít.

Na druhé straně se zdá, že při stále hlubším a hlubším zatemnění začíná účinkovat jakýsi exponenciální efekt – jakkoliv si to člověk nechce připustit, ze zkušenosti tíhne v mnoha směrech k myšlence, že když strašný sen dosáhne určitého stupně, hrůza plodí hrůzu a jedno náhodné zlo vyvolává další, často už úmyslná zla, dokud temnota nezakryje úplně všechno. A vůbec nejstrašnější otázkou může být, kolik hrůzy snese lidská mysl, aby si udržela bdělost, vnímavost a neumenšenou rozvážnost. Je nasnadě, že hrůzné události, o nichž je řeč, nepostrádají absurditu typu Ruba Goldberga. V určitém okamžiku se všechno může zvrátit do směšnosti. A právě

v tomto okamžiku se duševní zdraví buď začne zachraňovat samo, nebo se zhortí a sesype; právě v tomto okamžiku se začíná u postiženého jedince znovu prosazovat smysl pro humor.

Kdyby byl Louis Creed schopen racionálního uvažování, mohly ho takové myšlenky napadat po pohřbu jeho syna, Gage Williama Creeda, který se konal sedmnáctého května. Avšak jakákoliv racionální myšlenka – nebo jen pokus o ni – vzala za své v pohřebním ústavu, kde pěstní souboj s tchánem (což už bylo samo o sobě dost špatné) vyústil v něco ještě daleko horšího – ve ztrátu už tak křehké Racheliny rovnováhy, jíž toto fantaskní melodrama vyvrcholilo. Rachel v těžkém nervovém šoku odtáhli z Východního křídla Brookings-Smithova pohřebního ústavu, kde ležel Gage v uzavřené rakvi, do vstupní haly, kde jí Surrendra Hardu podal uklidňující léky.

Ironií osudu bylo, že Rachel by byla tu vrcholnou epizodu, tu *výstřednost* hrůzy vůbec nezažila, kdyby se byl pěstní souboj mezi Louistem Creedem a pane Irwinem Goldmanem z Chicaga odehrál v ranních návštěvních hodinách (od 10.00 do 11.30) místo v odpoledních (od 14.00 do 15.30). Rachel v ranních návštěvních hodinách nebyla přítomna, protože prostě nebyla schopná přijít. Seděla doma s Judem Crandallem a Stevem Mastertonem. Sám Louis si nedokázal představit, jak by bez Juda a Steva přežil předešlých osmačtyřicet hodin.

Pro Louise – pro všechny tři zbývající členy rodiny – bylo dobré, že se Steve ukázal tak rychle, jak se ukázal, neboť Louis byl přinejmenším dočasně neschopen učinit jakékoliv rozhodnutí, nebyl dokonce ani schopen pokusit se utěšit svou manželku v jejím hlubokém žalu. Nevšiml si, že Rachel byla odhodlána jít na dopolední návštěvní hodiny v domácích šatech, které si ani nedokázala pořádně zapnout. Vlasy měla nečesané, nemyté, rozčuchané. Její nepřítomné hnědé oči se dívaly z důlků tak hlubokých, že málem působily jako oči živoucí lebky. Tělo měla ochablé. Byla strhaná v obličeji. Toho rána seděla u snídaně a přežvykovala nenamazanou topinku a mluvila v nesouvislých větách, které naprosto nedávaly smysl. V jednom okamžiku zničehonic řekla: „Co se týče toho winnebaga, který chceš koupit, Lou –“ Louis

naposled mluvil o koupi winnebaga v jedenaosmdesátém roce.

Louis jen přikývl a snídal dál. Jedl vložky Cocoa Bears, které patřily ke Gagovým oblíbeným. Toho rána je výslovně chtěl. Chutnaly strašně, ale přesto je chtěl. Měl na sobě svůj nejlepší oblek – ne černý, černý oblek nevlastnil, ale aspoň temně šedý. Oholil se, osprchoval a učesal si vlasy. Vypadal dobře, i když byl v hlubokém šoku.

Ellie měla modré džíny a žlutou halenku. K snídani si s sebou přinesla fotografii. Rachel ten snímek pořídila svým Polaroidem SX-70, který dostala od Louise k minulým narozeninám. Ellie na fotografii táhla na sánkách rozesmátého Gaga, zachumlaného v lyžařské bundě od Searse. Rachel zachytila Ellie, jak se přes rameno na Gaga usmívá.

Ellie držela fotografii, ale moc nemluvila.

Louis nebyl schopen rozpoznat, v jakém rozpoložení myslí se nacházejí jeho žena a dcera; pojídal snídani a v myslí si stále dokola promítal tu nehodu, jenže její konec byl jiný než ve skutečnosti. V tomto duševním filmu byl rychlejší a stalo se jen to, že Gage dostal naplácano, že se nezastavil, když na něj volali.

Zato Steve si byl dobře vědom, jak na tom Rachel a Ellie jsou. Zakázal Rachel ranní návštěvu u zemřelého v pohřebním ústavu (i když „návštěva u zemřelého“ byla v tomto případě nevhodným pojmenováním, protože ta se obvykle odehrávala při otevřené rakvi; kdyby byla otevřená, pomyslel si Louis, utekli by z místnosti s řevem všichni včetně mě) a do zákazu zahrnul i Ellie. Rachel se vzpírala, Ellie jen seděla, tiše a pochmurně, s fotografií sebe a Gaga v ruce.

Steve dal Rachel injekci, kterou nutně potřebovala, a Ellie lžičku bezbarvé tekutiny. Ellie při podávání léků – jakýchkoliv léků – obvykle fňukala a vzpouzela se, ale tentokrát spolkla tekutinu tiše a bez ošklíbání. V deset hodin dopoledne už spala ve své posteli (stále s fotografií v ruce) a Rachel seděla u televize a dívala se na „Kolo štěstí“. Na Stevovy otázky odpovídala pomalu. Byla kamenná, ale neměla už ten hloubavě šilený výraz – zároveň ztrápený a zděšený – jako ve čtvrt na devět ráno, kdy Louisův zástupce přišel.

Všechno potřebné zařídil samozřejmě Jud. Dělal to stejně nenápadně a výkonně, jako když před třemi měsíci zařizoval pohřeb

své ženy. Byl to však Steve Masterton, který si vzal stranou Louise, ještě než odjel do pohřebního ústavu.

„Viděl bych to tak, že tam Rachel půjde až odpoledne, jestli už toho bude schopná,“ řekl Louisovi.

„Dobře.“

„V tu dobu už injekce přestane působit. Tvůj přítel pan Crandall říká, že při odpoledních návštěvách zůstane s Ellie –“

„Dobře.“

„– a bude s ní hrát Monopoly nebo něco jiného –“

„Aha.“

„Ale –“

„Dobře.“

Steve se zarazil. Stáli v garáži, Churchově hájemství, na půdě, na kterou přinášel své mrtvé ptáky a krysy. Ty, k nimž se hlásil Louis. Venku bylo májové sluníčko a po příjezdové cestě poskakoval drozd, jako by spěchal za něčím důležitým.

„Louisi,“ řekl Steve, „musíš se držet.“

Louis věnoval Stevovi zdvořilý, tázavý pohled. Stevova slova téměř nevnímal – myslel na to, že kdyby býval byl rychlejší, mohl zachránit synovi život – ale přece jen mu z nich tentokrát něco v mysli uvízlo.

„Asi sis toho nevšiml,“ řekl Steve, „ale Ellie nemluví. A Rachel je v takovém šoku, že zřejmě vnímá čas jako něco naprosto zvráceného.“

„Dobře!“ řekl Louis. Tentokrát odpověděl nějak rázněji. Nevěděl proč.

Steve položil Louisovi ruku na rameno. „Lou,“ řekl, „ony tě teď potřebují víc než kdykoliv předtím. A možná i víc, než tě kdy budou potřebovat. Prosím tě... člověče... já tvé manželce můžu dát injekci, ale... ty... pochop, Louisi, ty musíš... *panebože*, Louisi, zsranej zkurvenej život!“

Louis pozoroval s jakýmsi znepokojením, že Steve začíná plakat. „Jistě,“ řekl a v duchu viděl Gaga, jak utíká přes trávník k silnici. Křičeli na něj, ať se vrátí, ale on se nevrátil – jeho poslední oblíbenou hrou bylo utéct mámě a tátovi – a tak za ním běželi, Louis mnohem rychleji než Rachel – ale Gage měl velký náskok, Gage se

smál, Gage běžel pryč od tatínka – to byla hra – a Louis sice zkracoval vzdálenost, ale příliš pomalu, Gage utíkal po mírně se svažujícím trávníku k okraji silnice číslo patnáct a Louis se modlil k Bohu, aby Gage upadl – když malé děti běží rychle, téměř *vždycky* upadnou, protože člověk začne bezpečně ovládat své nohy až tak v sedmi osmi letech. Louis se modlil k Bohu, aby Gage upadl, praštil sebou o zem, rozbil si nos, aby ho třeba potom musel šít, protože v tu chvíli už slyšel vrčení nákladního auta, které se k nim blížilo, velkého nákladáku o deseti kolech, které jezdí sem a tam mezi Bangorem a závodem Orinco v Bucksportu, a zařval Gagovo jméno a doufal, že ho Gage uslyší a zastaví se. Gage si zřejmě uvědomil, že je konec hry, že rodiče přece *nekřičí*, když jde o hru, a pokusil se zastavit, ale zvuk nákladáku už byl *velmi* hlučný a zaplnil prostor hřměním. Louis se dlouhým skokem vrhl kupředu, až se na trávníku pod ním promítl jeho stín, podobně jako se tehdy v březnu promítal stín supa na bílé uschlé trávě na louce paní Vintonové, a myslel si, že pod konečky prstů cítí tkaninu Gagovy světlé bundy, ale pak setrvačnost vynesla Gaga do silnice a nákladák byl hrom, nákladák byl chromové sluneční světlo, nákladák bylo hrdelní zahulákání klaksonu, a to všechno byla sobota, to všechno se stalo před třemi dny.

„Jsem v pořádku,“ řekl Stevovi. „Už musím jít.“

„Jestli se dokážeš vzpamatovat a pomoci jim,“ řekl Steve a otřel si oči rukávem saka, „pomůžeš zároveň sobě. Přes tohle se musíte přenést všichni tři společně, Louisi. To je jediný možný způsob. To je všechno, co ti můžu poradit, co ti kdokoliv může poradit.“

„To je v pořádku,“ přitakal Louis a pustil si film znovu, ale tentokrát doskočil o půl metru dál, chytil Gaga za bundu a nic se nestalo.

Ve chvíli, kdy ve Východním křídle došlo k incidentu, posouvala Ellie bezmyšlenkovitě – a tiše – svou figurku po hrací desce Monopolů, které hrála s Judem Crandallem. Jednou rukou házela kostkou, ve druhé svírala fotografii, na níž táhla Gaga na sáňkách.

Steve Masterton rozhodl, že Rachel se může zúčastnit odpolední návštěvy u zemřelého – ve světle pozdějších událostí toho měl hluboce litovat.

Goldmanovi přiletěli do Bangoru ráno a ubytovali se v hotelu Holiday Inn. Rachelin otec volal v poledne čtyřikrát a Steve se musel obrnit stále větší trpělivostí, až se při čtvrtém telefonátu málem uchýlil k vyhrožování. Irwin Goldman prohlásil, že mu ani všichni pekelní psi nezabrání v tom, aby se setkal se svou dcerou, když ho nejvíc potřebuje. Steve mu odpověděl, že Rachel se musí před pohřbem pokud možno zotavit z počátečního šoku. Řekl, že nezná žádné pekelné psy, zato zná jednoho švédsko-amerického doktora, který nemá v úmyslu vpustit někoho do Creedova domu, dokud Rachel ze své vlastní vůle nevyjde ven. Po odpolední návštěvě zesnulého, řekl Steve, bude velmi šťastný, když se útěchy ujmu příbuzní. Do té doby však musí zůstat sama.

Starý pán ho častoval hebrejskými nadávkami a nakonec práskl telefonem. Steve vyčkával, zda se Goldman opravdu ukáže, ale ten se zřejmě rozhodl počkat. Kolem poledne se Rachelin stav trochu zlepšil. Přinejmenším si začala být vědoma časových souvislostí, a šla se podívat do kuchyně, jestli je tam na odpoledne něco k zakousnutí. Po návštěvě zesnulého se u nich zřejmě shromáždí lidé, ne? ptala se Steva.

Steve přikývl.

Nenašla ani boloňský salám, ani studený rostbíf, ale v mrazniče byl krocán, kterého vyndala a odložila na odkapávač, aby povolil. Steve po několika minutách nahlédl do kuchyně a viděl, jak stojí u dřezu, upřeně pozoruje krocana na odkapávači a pláče.

„Rachel?“

Podívala se na něj. „Tohle měl Gage strašně rád. Vůbec miloval bílé maso. Jen mě tak napadlo, že už žádného krocana nechutná.“

Steve ji poslal nahoru převléknout – bral to jako konečnou prověrku toho, zda je opravdu schopna zvládnout situaci – a když se vrátila dolů v jednoduchých černých šatech a s malou černou kabelkou (přestože to byla kabelka k večerní toaletě), usoudil, že už je v pořádku, a Jud s ním byl zajedno.

Steve ji odvezl do města. Stál se Surrendrou Hardu v předsáli Východního křídla a sledoval Rachel, jak jde jako přízrak uličkou ke květinami zasypané rakvi.

„Tak jak to jde, Steve?“ zeptal se Surrendra tiše.

„Příšerně,“ řekl Steve tichým chraplavým hlasem. „Jak sis myslel, že to půjde?“

„Myslel jsem si, že to asi půjde příšerně,“ řekl Surrendra a vzdychl.

Potíže ve skutečnosti nastaly už dopoledne, když Irwin Goldman odmítl podat svému zeti ruku.

Pohled na tolik přátel a příbuzných ve skutečnosti vyburcoval Louise ze šokové letargie, přinutil ho vnímat, co se kolem něj děje a vrátit se do přítomnosti. Dostal se do onoho stádia poddajného hněvu, s nímž si ceremoniáři dokážou tak dobře poradit a využít je ve svůj prospěch. Dalo se s ním manipulovat jako s hracím kamenem ve společenské hře parcheesi.

Před Východním křídlem byl malý salonek, kde si lidé mohli zakouřit nebo posedět v tvrdě čalouněných křeslech. Ta křesla vypadala, jako by je přivezli rovnou z nouzového výprodeje starého anglického pánského klubu, který zkrachoval. Vedle dveří vedoucích do návštěvního oddělení byl malý stojánek z černého kovu se zlatým rámováním a na tom stojánku stála cedulka se jménem GAGE WILLIAM CREED. Kdybyste došli na druhý konec budovy, která měla zavádějící vzhled pohodlného starého domu, našli byste tentýž salonek před Západním pokojem, kde byla na stojánku cedulka se jménem ALBERTA BURNHAM NEDEAUOVÁ. V zadní části domu bylo oddělení s vyhlídkou na řeku. Stojánek mezi salonkem a tímto oddělením však byl prázdný; salonek s vyhlídkou na řeku nebyl toto úterý v provozu. Dole byla vzorkovna rakví. Každý model byl ze stropu osvětlen dětskou bodovou lampičkou. Když se člověk podíval vzhůru – a Louis se podíval, za což si vysloužil nelichotivý pohled ceremoniáře – vypadalo to, jako když u stropu hřaduje spousta podivných zvířátek.

Jud s ním sem zašel v neděli, den po Gagově smrti, aby společně vybrali rakev. Sešli dolů a Louis, místo aby zahrnul doprava do vzorkovny rakví, šel jako v mráкотách chodbou dál k bílým lítačkám, podobným, jaké bývají v restauracích mezi jídelnou a kuchyní. Jud i ceremoniář řekli rychle a současně: „Tudy ne,“ a Louis se od bílých lítaček poslušně odvrátil. Přesto věděl, co je za těmi dveřmi. Jeho strýc byl funebrák.

Východní křídlo bylo opatřeno úhlednými řadami skládacích židlí – drahých skládacích židlí s plyšovými sedadly a opěradly. V čele, tedy v prostoru, který byl kombinací chrámové lodi a altánku, byla Gagova rakev. Louis vybral model společnosti American Casket z růžového dřeva, nazvaný Věčný odpočinek. Rakev byla zdobena růžovým hedvábným plyšem. Zřízenec mu jeho výběr pochválil a omluvil se, že nemají modrý plyš. Louis mu sdělil, že on s Rachel takové rozdílů nikdy nedělali. Zřízenec přikývl. Pak se zeptal Louise, zda už pomyslel na to, jakým způsobem uhradí náklady na Gagův pohřeb. Pokud na to Louis ještě nepomyslel, může ho vzít do kanceláře a rychle s ním probrat tři nejobvyklejší způsoby –

V Louisově mysli náhle něco vesele promluvílo: Rakev pro své dítě dostanu zadarmo, protože mám kupony Raleigh!

S nepřijemným pocitem, že se stal nějakou snovou stvůrou, řekl: „Všechno zaplatím prostřednictvím Master Gard.“

„Výborně,“ řekl zřízenec.

Rakev nebyla delší než čtyři stopy – trpasličí rakev. Její cena však přesáhla šest set dolarů. Louis předpokládal, že stojí na kozách, ale všechno zakrývaly květiny a on se nechtěl příliš přibližovat. Z jejich vůně mu bylo na zvracení.

Na konci uličky, vlastně už mezi dveřmi do salonku, stál stojan s knihou. K stojanu byla na řetízku připevněná propisovačka. A právě sem postavil ceremoniář Louise, aby mohl „pozdravit přátele a příbuzné“.

Přátelé a příbuzní měli zapsat do knihy svá jména a adresy. Louis nikdy neměl ani ponětí, k čemu ten pitomý zvyk může sloužit, a ani teď se na to neptal. Předpokládal, že až bude po pohřbu, předají tu knihu jemu a Rachel. To byla právě ta největší pitomost. Někde měl podobnou knihu ze střední školy a z vysoké školy; někde byla také svatební kniha v koženkových deskách, na nichž byl zlatý list s nápisem MŮJ SVATEBNÍ DEN. Začínala fotografií Rachel, jak si s matčinou pomocí zkouší před zrcadlem svatební závoj, a končila fotografií dvou párů bot před zavřenými dveřmi hotelového pokoje. Byla tu také Elliina dětská kniha – její vedení dost brzo vzdali – s kapitolami PRVNÍ STRÍHÁNÍ (přiložena lokýnka dětských vlasů) a BUM! (přiložena fotografie dítěte, které upadlo na zadek). Skutečně

úporně roztomilá kniha.

A teď tu k těm všem byla další. Jak jí budeme říkat? přemítal Louis u stojánku s knihou, čekající na podpisy. MÁ KNIHA SMRTI? KNIHA POHŘEBNÍCH AUTOGRAMŮ? DEN, KDY JSME POHŘBILI GAGA? Nebo snad něco důstojnějšího, třeba SMRT V RODINĚ?

Podíval se na desky knihy. Stejně jako u knihy s názvem MŮJ SVATEBNÍ DEN byly koženkové.

Nebyl však na nich žádný nápis.

Jako první se ráno téměř předvídavě dostavila Missy Dandridgová, dobrosrdečná Missy, která mnohokrát hlídala Ellie a Gaga. Louis si vzpomínal, že to byla právě Missy, která si vzala na starosti děti večer toho dne, kdy umřel Victor Pascow. Hlídala jim děti a oni se s Rachel milovali, nejdřív ve vaně, pak v posteli.

Missy plakala, hodně plakala, a při pohledu na Louisovu nehybnou, mlčenlivou tvář jí vytryskly další slzy a zasáhly ho. Louis ji objal a uvědomil si, že tak to asi má být nebo tak se to od něj čeká. V každém případě to byla právě lidská účast, která zryla těžkou zeminu rozpaků, nakypřila ji, překřížila kamenitou stezku šoku vřelostí smutku.

Mně je to tak strašně líto, říkala Missy a odhrnovala si světlé vlasy z bledé tváře. Takový skvělý kluk. Měla jsem ho tak ráda, Louisi, je mi to tak líto, to je *hrozná* silnice, doufám, že toho řidiče nákladáku zavřou, až zčerná, jel strašně rychle, Gage byl tak hodný, tak báječný, tak chytrý, proč si ho Bůh vzal, já nevím, to se nedá pochopit, že ne, ale mě to mrzí, mrzí, strašně mrzí.

Louis ji utěšoval, držel ji v náruči a utěšoval. Cítil její slzy na límci, cítil její prsa na své hrudi. Chtěla vědět, kde je Rachel, a Louis jí řekl, že Rachel odpočívá. Missy slíbila, že se na ni přijde podívat a že kdykoliv pohlídá Ellie, dokud to budou potřebovat. Louis jí poděkoval.

Odcházela od něj a vzlykala, zarudlé oči nad černým kapesníkem. Zamířila k rakvi, když ji Louis přivolal zpátky. Ceremoniář, jehož jméno si Louis nemohl zapamatovat, mu připomněl, ať si od lidí nechá podepsat knihu, a on je k tomu skutečně nabádal.

Záhadný hoste, podepiš se, prosím, napadlo ho a div ho nepřemohl pronikavý hysterický smích.

Byly to Missyiny žalostné, truchlící oči, které mu pomohly smích potlačit.

„Missy, podepsala byste se do knihy?“ zeptal se jí a protože se mu zdálo, že musí něco dodat, řekl: „Kvůli Rachel.“

„Jistě,“ řekla. „Chudinko Louisi, ubohá Rachel.“ A znenadání Louis věděl, co se chystala ještě říct a od čeho ji nějak na chvílunku odradil; přesto to muselo ven, nevyhnutelně, jako černá kulka velké ráže z vrahovy zbraně, a Louis věděl, že tou kulkou bude zasahován stále a stále v těch nekonečných devadesáti minutách, a pak znovu odpoledne, když budou dopolední zranění ještě krváčet.

„Díky Bohu, že netrpěl, Louisi. Aspoň to bylo rychlé.“

Ano, bylo to rychle, to ano, chtěl jí říct – to by jí znovu rozhodilo, a Louis cítil škodolibé nutkání udělat to, prostě jí vmést ta slova do tváře. Bylo to rychlé, o tom není pochyb, proto je taky rakev zavřená, s Gagem se nedalo nic dělat, i když jsme s Rachel schvalovali oblékání mrtvých příbuzných jako manekýnů v obchodním domě do svátečních šatů a líčení jejich obličejů. Bylo to tak rychlé, Missy má drahá, že v jeden okamžik byl u silnice a v další už na ní ležel, ale o kus dál, u Ringerova domu. Srazilo ho to a zabilo a pak ho to odvěklo a radši si věř tomu, že to bylo rychlé. Možná sto yardů, jako přes celé fotbalové hřiště. Běžel jsem za ním, Missy, a pořád dokola volal jeho jméno, jako bych skoro očekával, že bude ještě naživu, já, doktor. Uběhl jsem deset yardů a tam ležela jeho baseballová čepička, uběhl jsem dvacet a tam byla jeho plátěnka, uběhl jsem čtyřicet a tam sjel nákladřák ze silnice a brázdil spodkem to pole za Ringerovou stodolou. Lidé vybíhali z domů a já jsem pořád křičel jeho jméno, Missy, a na padesátém yardu ležela jeho bundička, obrácená naruby, na sedmdesátém byla druhá plátěnka a pak tam byl Gage.

Náhle získal svět barvu holubí šedi. Všechno se zamžilo. Nejasně vnímal, že se opírá dlaní o roh stojanu s knihou, ale to bylo všechno.

„Louisí?“ To byla podle hlasu Missy. Někde v dálce. V uších se mu rozezněly záhadné výkřiky holubů.

„Louisi?“ Ted’ byl ten hlas blíž. Zněl znepokojeně.

Svět se mu znovu zaostřil.

„Jste v pořádku?“

Usmál se. „Ano,“ řekl. „Jsem v pořádku, Missy.“

Podepsala sebe i otce – Dandridgovi – okrouhlým rukopisem nacvičeným podle Palmerovy metody; pak přidala jejich adresu – Rural Box 67, Old Bucksport Road – a pak zdvihla oči, jako by její adresa v ulici, kde zemřel Gage, byla příčinou zločinu.

„Držte se, Louisi,“ zašeptala.

David Dandridge mu potřásl rukou a nesrozumitelně něco zamumlal až mu poskočil výrazný ohryzek. Pak odspěchal za svou dcerou uličkou na obřadnou prohlídku rakve, vyrobené ve Storyville v Ohio, kde Gage nikdy nebyl a kde ho nikdo neznal.

Po Dandridgových přícházeli v pomalu se sunoucím zástupu ostatní a Louis přijímal jejich ruce, jejich objetí, jejich slzy. Límec a horní části rukávů mu brzy zvlhly. Vůně květin se rozlínula už po celé místnosti a prostoupila ji atmosférou pohřbu. Byla to vůně, kterou si pamatoval z dětství – sladká, hutná, pohřební vůně květin. Louis si podle vlastního vnitřního počítání dvaatřicetkrát vyslechl, jak bylo milosrdné, že Gage netrpěl. Pěťadvacetkrát mu také bylo sděleno, že *Bůh se ke svým zázrakům ubírá záhadnými cestami*. Poslední se umístilo *Ted’ už je mezi anděli s dvanácti body*.

Začalo mu to lézt na nervy. Místo toho, aby ty fráze postupně ztrácely smysl (stejně jako vaše jméno ztratí smysl a identitu, budete-li je opakovat stále dokola), zasáhly ho pokaždé hlouběji a začaly útočit na životně důležité orgány. Když se nevyhnutelně objevili tchyně s tchánem, cítil se už jako bojovník v těžké palbě.

Jeho první myšlenka byla, že Rachel měla pravdu – a jakou. Irwin Goldman opravdu zestárl. Bylo mu – kolik vlastně? Padesát osm, padesát devět? Vypadal na prožitých sedmdesát. Se svou holou hlavou a silnými brýlemi se téměř absurdně podobal izraelskému premiérovi Menachemu Beginovi. Rachel sice Louisovi říkala, že Goldman zestárl, když se vrátila z Díkůvzdání, ale tohle Louis nečekal. Přirozeně, pomyslel si, na Den díkůvzdání to nemuselo být ještě takhle zlé. Starý pán tehdy nepřišel o jedno ze svých dvou vnoučat.

Dory kráčela vedle něj, obličej skrytý pod dvěma nebo třemi hustými černými závoji. Vlasy měla módně obarvené namodro, jak to měly v oblibě starší dámy z amerických vyšších společenských kruhů. Držela se manžela v podpaží. Za jejím závojem Louis viděl jen třpyt slz.

Náhle se Louis rozhodl, že je načase zapomenout na staré neshody. Nedokázal už unést tu letitou zášť. Náhle byla příliš těžká. Možná na něj padla tíha těch všech otřepaných frází.

„Irwine, Dory,“ zamumlal. „Díky, že jste přišli.“

Udělal rozmáchlé gesto, jako by jednu ruku chtěl podat Rachelinu otci a zároveň druhou obejmout její matku, nebo je snad obejmout oba. Poprvé ucítil vlastní slzy a náhle ho napadla bláznivá myšlenka, že všechno se dá napravit, že Gage to dokáže právě po smrti; jako by Louis vstoupil do nějakého romantického dámského románu, kde na vahách smrti leží smíření, které může vyvolat něco konstruktivnějšího než tu nekonečnou pitomou mučivou bolest.

Dory vykročila k němu a začala se zřejmě chystat k objetí. Řekla něco jako – „Ach, Louisi...“ a pak zamumlala ještě něco dalšího – a pak Goldman stáhl svou ženu zpátky. A tak tam všichni tři stáli jako živý obraz, ale nikdo kromě nich si to neuvědomoval, (snad jen ceremoniář, který stál nevtíravě v rohu na druhém konci Východního křídla – Louis si myslel, že strýc Carl by si toho určitě všiml), Louis s rukama mírně rozpraženými, Irwin a Dora Goldmanovi škrobeně a ztuhle jako dvojice na svatebním dortu.

Louis viděl, že tchán žádné slzy v očích nemá; měl je třpytivé a jasné nenávisť (*myslí si snad, že jsem Gaga zabil jemu naschvál?* napadlo Louise). Zdálo se mu, že si ho ty oči měří, aby v něm našly toho nepatrného a bezvýznamného mužíka, který unesl jejich dceru a vehnal ji do tohoto smutku... a pak ho zavrhl. Pak se ty oči stočily doleva za něj – na Gagovu rakev – a teprve tam změkly.

Louis se přesto pokusil o poslední smířlivý krok. „Irwine,“ řekl. „Dory. Prosím. V téhle situaci musíme držet pohromadě.“

„Louis,“ řekla znovu Dory – *laskavě*, jak se Louisovi zdálo – a vzápětí už byli za ním, když Irwin Goldman svou manželku nejspíš odtáhl, neohlížeje se nalevo ani napravo a v žádném případě na Louise Creeda. Přistoupili k rakvi a Goldman vytáhl ze saka malou

černou jarmulku.

Nepodepsali jste knihu, pomyslel si Louis a uvnitř se mu s tichým zaškrundáním rozlila spokojenost tak zlá a zakyslá, až se mu obličej stáhl bolestí.

Ranní návštěvy u zesnulého nakonec přece jen skončily. Louis zavolal domů. Telefon vzal Jud a zeptal se, jak to probíhalo. Dobře, řekl Louis. A poprosil Juda, jestli by mu mohl dát Steva.

„Jestli se sama dokáže obléct, tak ji odpoledne pustím,“ řekl Steve. „Souhlasíš s tím?“

„Ano,“ řekl Louis.

„Jak jsi na tom, Lou? Žádné kecy a zcela upřímně – jak jsi na tom?“

„Dobře,“ odpověděl Louis stručně. „Snáším to.“ Všechny jsem přiměl podepsat se do knihy. Všechny kromě Dory a Irwina, ti se nepodepsali.

„No dobře,“ řekl Steve. „Sejdeme se na oběd?“

Oběd. Setkání na oběd. To mu připadalo jako naprosto nepřijatelná myšlenka. Vzpomněl si na sci-fi romány, které četl jako mladík – romány od Roberta A. Heinleina, Murraye Leinstera, Gordona R. Dicksona. *„Domorodci tady na planetě Quark mají podivný zvyk, poručíku Abelson: když jim umře dítě, 'scházejí se na oběd.' Vím, jak směšně a barbarsky to zní, ale pamatujte na to, že tato planeta dosud nebyla terraformovaná.* „

„Jistě,“ řekl Louis. „Neznáš nějakou dobrou restauraci, kam by se dalo zajít mezi dopoledními a odpoledními návštěvami zesnulého, Steve?“

„Uklidni se, Lou,“ řekl Steve, ale nebyl tak docela nespokojený. Ve stádiu onoho nepřírozeného klidu se Louis potřeboval setkávat s lidmi víc než kdykoliv předtím ve svém životě. Steve byl přesvědčený, že tenhle náhlý výbuch sarkasmu, který vytryskl jako žluč, byl lepší než předchozí netečnost.

„Nedělej si se mnou starosti,“ odpověděl Stevovi. „Co takhle U Benjamin?“

„Dobře,“ řekl Steve. „Benjamina беру.“

Louis volal z kanceláře pohřebního ústavu. Když pak procházel kolem Východního křídla, viděl, že je skoro prázdné, ale Irwin a

Dora Goldmanovi tam ještě seděli se skloněnými hlavami v první řadě. Louise napadlo, že tam sedí navždy.

Restaurace „U Benjamina“ se ukázala jako správný výběr. V Bangoru bylo zvykem obědovat brzy, takže kolem jedné hodiny byly restaurace téměř prázdné. Jud přijel se Stevem a s Rachel a všichni si dali pečená kuřata. V jednu chvíli si Rachel odskočila a byla tam tak dlouho, že Steve znervózněl. Už chtěl požádat servírku, aby se po ní šla podívat, když se Rachel se zarudlýma očima vrátila.

Louis se nimral v jídle a pil spoustu Schlitzova piva. Jud s ním v pití držel krok a moc toho nenamluvil.

Jejich čtyři porce se vrátily téměř netknuté a Louis jakýmsi vnitřním zrakem pozoroval servírku, tlustou dívku s hezkým obličejem, jak sama se sebou zápolí, zda se jich má zeptat, jestli jim nechutnalo, ale pak si všimla Racheliných zarudlých očí a usoudila, že by ta otázka nebyla na místě. Nad kávou pak řekla Rachel něco tak nečekaného a tak věcného, že jim to všem málem vyrazilo dech – zvláště Louisovi, který začínal být z přemíry piva ospalý. „Dám jeho šaty Armádě spásy.“

„Vážně?“ zeptal se Steve po chvíli.

„Ano,“ odpověděla Rachel. „Mám toho spoustu. Všechny ty kalhoty... manšestráky... košile. Někdo bude rád, když je dostane. Jsou velice zachovalé. Samozřejmě až na ty, co měl na sobě. Ty jsou... zničené.“

Tím posledním slovem se zajíkla. Pokoušela se to zapít kávou, ale nešlo to. Pak už jen vzlykala do dlaní.

Pak nastal zvláštní okamžik. U stolu zajiskřilo napětí, jehož všechny siločáry směřovaly k Louisovi. Cítil to s touž nadpřirozeně zjitřenou vnímavostí, která se ho držela celý den a která mu v tom okamžiku zcela zaplavila všechny smysly. Soustředěné očekávání ucítila i servírka. Louis si všiml, jak se zastavila u jednoho ze zadních stolů, na který pokládala prostírání a příbory. Chvíli byl z toho všeho zmatený, ale pak pochopil: všichni čekají, až začne utěšovat manželku.

Ježže on nemohl. Chtěl to udělat. Chápal, že je to jeho povinnost. A přesto nemohl. Do cesty se mu postavil ten kocour. Zcela náhle, bez souvislostí a zjevného důvodu. Ten kocour. Ten

zasraný kocour. Church se svými potrhanými myšmi a ptáky, které všude pohazoval. Pokud je Louis našel, ihned je uklidil, bez stěžování a reptání a samozřejmě bez protestů. Koneckonců si je zasloužil. Ale zasloužil si tohle?

Viděl své prsty. Louis viděl své prsty. Viděl své prsty, jak kloužou po zadní části Gagovy bundy. Pak byla bunda pryč. Pak byl pryč Gage.

Podíval se do kávového šálku a nechal svou ženu plakat bez útěchy.

Po chvíli – v časových rozměrech zřejmě krátké, ale při současném vnímání i z pozdějšího pohledu velmi dlouhé – ji Steve jemně objal jednou rukou. Pohled, který věnoval Louisovi, byl vyčítavý a hněvivý. Louis se odvrátil k Judovi, ale Jud se díval do země, jako by se styděl. U něho Louis pomoc nenalezl.

37

„Věděl jsem, že se něco takového stane,“ řekl Irwin Goldman. Tím ten incident začal. „Věděl jsem to, když si tě vzala. 'Užijete si tolik zármutku, kolik jen snesete, a ještě víc,' řekl jsem tehdy. A vidíš. Podívej se na ten... ten *příšerný malér*.“

Louis si zvolna změřil svého tchána, který se před ním vynořil v černé jarmulce jako nějaký škodolibý čertík z krabičky, a pak se instinktivně ohlédl ke stojanu s knihou, kde předtím stála Rachel – vzhledem k dopolední nepřítomnosti patřilo odpoledne jí – jenže Rachel byla pryč.

Na odpolední návštěvě u zesnulého bylo méně lidí a Louis se asi po půlhodině usadil do první řady k uličce. Příliš nevnímal (jen okrajově sytou vůni květin); byl velice unavený a ospalý. Myslel si, že pivo to způsobilo jen částečně. Jeho mysl byla konečně připravena k odpočinku. To bylo asi dobře. Když si dvanáct až šestnáct hodin pospí, možná bude schopen i trochu ukonejšit Rachel.

Po chvíli mu klesla hlava, takže viděl své ruce, volně spojené mezi koleny. Šum hlasů vzadu byl uklidňující. Když se ve čtyřech vrátili z oběda, Louis přivítal, že tu nebyli Irwin a Dory, ale věděl, že jejich nepřítomnost prostě nemůže být trvalá, na to je znal příliš

dobře.

„Kde je Rachel,“ zeptal se Louis tchána stojícího nad ním.

„Se svou matkou. Je tam, kde je její místo.“ Goldman hovořil strojeně vítězným tónem muže, který učinil velké rozhodnutí.

Z jeho dechu byla cítit skotská. Spousta skotské. Stál před Louisem jako hubený malý státní návladní před člověkem na lavici obžalovaných, člověkem, který je zjevně vinen. Sotva se držel na nohou.

„Co jsi jí namluvil?“ otázal se Louis, který začal být znepokojený. Věděl, že jí Goldman musel něco říct. Měl to vepsané ve tváři.

„Nic než pravdu. Řekl jsem jí, že takhle to muselo dopadnout, když si tě vzala proti vůli rodičů. Řekl jsem jí –“

„Tohle jsi řekl?“ zeptal se Louis nevěřičně. „Tohle jsi přece neřekl, že ne?“

„Tohle a ještě něco,“ prohlásil Irwin Goldman. „Vždycky jsem věděl, že to k tomuhle dospěje – k tomu nebo k něčemu jinému. Věděl jsem, co jsi zač, od první chvíle, kdy jsem tě uviděl.“ Naklonil se k němu a vydechl alkoholické výpary. „Viděl jsem ti až do žaludku, ty malej mastičkáři. Vláká jsi mou dceru do pitomého, zbytečného manželství, udělal jsi z ní služku a pak jsi nechal jejího syna vběhnout do silnice jako nějakého... nějakého hlodavce.“

Většina z toho Louise mýjela. Stále se potýkal s myšlenkou, jestli tenhle pitomý malý stařík mohl –

„To jsi jí *řekl*?“ opakoval. „*Řekl* jsi to?“

„Doufám, že se usmažíš v pekle!“ řekl Goldman a lidé kolem se k nim prudce otočili. Z hnědých krhavých očí Irwina Goldmana vytryskly slzy. Pleš mu v tlumeném světle zářivek zrudla. „Tys udělal z mé nádherné dcery služku... zničil jsi jí budoucnost... odvedl sis ji... a nechal jsi mého vnuka umřít jako prašivého psa na okresní silnici.“

Jeho hlas se změnil v tyranský křik.

„Kdes byl? Seděl sis někde na prdeli, zatímco on si hrál na silnici? Přemýšlel jsi o svých pitomých lékařských člancích? Cos dělal, ty sráči? Ty zkurvenej sráči! Ty vrahu děti! Vra-“

A už to bylo. Stáli v čele Východního křídla a Louis viděl, jak

mu vystřeluje ruka. Viděl, jak se manžeta bílé košile vysunuje z rukávu saka. Viděl matný záblesk manžetového knoflíčku.

Tyhle knoflíčky mu Rachel dala k třetímu výročí svatby, aniž tušila, že si je jednoho dne vezme na pohřeb jejich tehdy ještě nenarozeného syna. Jeho pěst byla jen něčím na konci paže. Spojila se s Goldmanovými ústy. Louis cítil, jak se starcovy rty roztahují na všechny strany. Byl to skutečně nepříjemný pocit – asi jako když člověk rozmáčkne slimáka. Nebylo v tom žádné zadostiučinění. Pod těmi rty Louis cítil nepříjemnou nepoddajnost tchánova pravidelného umělého chrupu.

Goldman odvrávorál dozadu. Jednou rukou vrazil do Gagovy rakve, až ji posunul nakřivo. Jedna váza plná květin spadla a rozbila se. Někdo vykřikl.

Byla to Rachel, která zápasila se svou matkou a snažila se jí vymanit. Přítomní – deset nebo patnáct lidí – ztuhli zděšením a rozpaky. Steve už odvezl Juda do Ludlow a Louis za to pocítoval mlhavý vděk. Nebyla to právě scéna, u níž by si přál mít Juda. Bylo to nemístné.

„Neubližuj mu!“ křičela Rachel. „Louisi, neubližuj mému otci!“

„Ty rád biješ staré lidi, co?“ křičel pronikavě majitel šekové knížky Irwin Goldman. Šklebil se ústy plnými krve. „Rád biješ staré lidi? To mě u tebe nepřekvapuje, ty smradlavej hajzle. To mě vůbec nepřekvapuje.“

Louis se k němu natočil a Goldman ho udeřil do krku. Byl to neobratný úder hranou ruky, ale Louis na něj nebyl připraven. V hrdle mu vybuchla ochromující bolest, která mu měla na další dvě hodiny téměř znemožnit polykání. Zapotácel se a upadl v uličce na jedno koleno.

Prvně ty kytky, ted' já, pomyslel si. Co říkají Ramones? Hej hou, tak jdem! Myslel, že se rozesměje, ale žádný smích v něm nezbyl. Místo něho se mu z hrdla vydralo tiché zaupění.

Rachel znovu vykřikla.

Irwin Goldman, jemuž z úst kapala krev, došel ke svému klečícímu zeti a pohotově ho nakopl do ledvin. Louis pocítil prudkou bolest. Opřel se rukama o běhoun, aby nepadl na břicho.

„Ale ani se starými lidmi ti to moc nejde, synku!“ hulákal

Goldman v potrhlem vzrušení. Znovu Louise nakopl; tentokrát nezasáhl ledvinu, ale jeho černá bota přistála na Louisově levé hýždí. Louis zaúpěl bolestí a sesul se na koberec. Brada slyšitelně udeřila o zem. Louis se kousl do jazyka.

„A máš to!“ povykoval Goldman. „Takhle jsem tě měl nakopnout do prdele, když jsi u nás poprvé otravoval, ty všiváku. Takhle!“ Znovu Louise nakopl, tentokrát do druhé poloviny. Plakal a šklebil se. Louis poprvé viděl Goldmana neoholeného – na znamení smutku. V tu chvíli už k nim běžel ceremoniář. Rachel se vymanila z držení paní Goldmanové a také k nim s křikem běžela.

Louis se neohrabaně převrátil na bok a posadil se. Jeho tchán se ho pokusil znovu nakopnout, ale Louis oběma rukama chytil jeho botu a odstrčil ji od sebe tak silně, jak jen dokázal.

Goldman s řevem odlétl a mával rukama, aby udržel rovnováhu. Padl na Gagovu rakev značky Věčný odpočinek, která byla vyrobena v ohijském Storyville a která nebyla zrovna levná.

Oz Veuíký a Stuašuívý právě upadl na rakev mého syna, pomyslel si mrákotně Louis. Rakev s rámusem spadla z koz. Nejdřív udeřila o zem levým koncem, pak pravým. Uzávěr zapraskal. I přes výkřiky a pláč, i přes hulákání Goldmana, který tu hrál koneckonců jen dětskou společenskou hru „Hodíme to na osla“, slyšel Louis klapnutí uzávěru.

Rakev se našťěstí neotevřela a nevyklopila Gagovy smutné ostatky, na které by všichni civěli, ale Louis si s nevolností uvědomil, že byli ušetřeni jen díky tomu, jak rakev dopadla – na dno, nikoliv na bok. Nicméně v tom zlomku vteřiny, kdy víko poskočilo, uviděl záblesk šedi – obleček, v němž měly být Gagovy ostatky pohřbeny do země. A kousek růžové, možná Gagovu ruku.

Louis zůstal sedět na podlaze. Zabořil si hlavu do dlaní a rozplakal se. Ztratil zájem o svého tchána, o řízené střely MX, o rozpustné chirurgické nitě, o smrtelný zápas vesmíru. V tom okamžiku si Louis Creed přál, aby byl mrtvý. A náhle mu vytanula v mysli zvláštní představa: Gage sedí mezi ušima Mickey Mouse, rozesmátý Gage si podává ruku s obrovským Goofym na Hlavní třídě v Disney Worldu. Ta představa byla mimořádně jasná.

Jedna koza, která předtím podpírala rakev, se převrhla, druhá

byla s opileckou nedbalostí opřená o stupínek pro duchovního. Uprostřed květin ležel Goldman a také plakal. Všude se rozlévala voda z převržených váz. Květiny, některé polámané a poškozené, voněly ještě vtírávěji.

Rachel křičela a křičela.

Louis nedokázal odpovédět na její výkřiky. Představa Gaga mezi myšákovými ušima pomalu mizela, ale než zmizela úplně, provázel ji nějaký hlas, který oznamoval večerní ohňostroj. Louis seděl s hlavou v dlaních a nepřál si, aby ho kdokoliv z nich znovu viděl, aby se kdokoliv díval na jeho uplakaný obličej, jeho rozpaky, jeho vinu, bolest a hanbu, a nejvíc na jeho přání být mrtvý a vzdálený tady tomu všemu.

Ceremoniář a Dory Goldmanová vyvedli Rachel ven. Stále křičela. Později a v jiné místnosti (podle Louise určené pro pozůstalé, jež překonal žal – mohla se jmenovat Hysterický salon) se úplně utišila. Louis, sám trochu v mrákotách, ale při smyslech, ji tentokrát utěšoval, když si vymínil, aby je nechali o samotě.

Doma ji odvedl do postele a dal jí další injekci. Pak jí přitáhl příkrývky až pod bradu a podíval se do její voskově bledé tváře.

„Rachel, promiň,“ řekl. „Udělal bych cokoli na světě, abych to mohl vzít zpátky.“

„To nic,“ řekla podivným, prázdným hlasem a přetočila se na bok zády k němu.

Cítil, jak se mu dere na rty ta otřepaná fráze *Jsi v pořádku?*, ale potlačil ji. Nebyla to vlastně otázka; odpověď vlastně nechtěl znát.

„Jak moc špatně na tom jsi?“ zeptal se nakonec.

„Hodně špatně, Louisi,“ řekla a vydala zvuk, který mohl být smíchem. „Ve skutečnosti strašně špatně.“

Louisovi se zdálo, že by se měl ještě na něco zeptat, ale už ze sebe nedokázal nic vypravit. Zničehonic se cítil našťvaný – na ni, na Steva Mastertona, na Missy Dandridgovou i jejího otce s vystouplým ohryzkiem, na všechny ty lidi. Proč by on měl donekonečna někoho utěšovat? Co to bylo za nesmysl?

Zhasl světlo a odešel. Zjistil, že ani pro svou dceru toho nemůže udělat o moc víc.

V jednu šílenou chvíli, kdy ji zahlédl v jejím zšeřelém pokoji, si

myslel, že je Gage – napadlo ho, že to celé byl jen úděsný sen, podobný tomu, v němž následoval Pascowa do lesa, a jeho unavená mysl se toho na chvíli chytla. Šero v pokoji tomu napomohlo – pokoj byl osvětlen jen obrazovkou přenosné televize, kterou jí přinesl Jud, aby jí uběhl čas. Dlouhý, předlouhý čas.

Samozřejmě to nebyl Gage; byla to Ellie, která teď nejenže držela fotografii sebe a Gaga na sánkách, ale seděla na Gagově židli. Vzala si ji v jeho pokoji a odnesla si ji k sobě. Byla to malá režiséřská skládací židlička s plátěným sedadlem i opěradlem. Na plátěném opěradle bylo barvou přes šablonu nastříkáno GAGE. Rachel ty židle objednala na dobírku pro celou rodinu. Každý ji měl označenou svým jménem.

Ellie byla na Gagovu židličku moc velká. Jen tak tak se do ní vešla a plátno na sedadle se povážlivě prohýbalo. Tiskla si fotografii na prsa a civěla na obrazovku, kde běžel nějaký film.

„Ellie,“ řekl a vypnul jí televizi, „je čas jít spát.“

Ellie se vymanila ze židličky a složila ji. Zjevně si ji chtěla odnést do postele.

Louis zaváhal a chtěl k tomu něco podotknout, ale nakonec řekl jen: „Chceš, abych tě uložil?“

„Ano, prosím tě,“ odpověděla.

„Chceš... chceš dneska spát s maminkou?“

„Ne, díky.“

„Určitě ne?“

Pousmála se. „Určitě. Ona mi krade deku.“

Louis se také usmál. „Tak pojd’.“

Místo aby si Ellie vzala židličku do postele, rozložila ji a postavila vedle postele u své hlavy. Louise přitom napadla absurdní myšlenka – tenhle pokoj je ordinace nejmenšího psychiatra na světě.

Ellie se odstrojila. Fotografii si při tom odložila na polštář. Vzala si pyžámko s panenkami, sebrala fotografii, odešla do koupelny, odložila fotografii, aby se mohla umýt, rozčesat, vyčistit si zuby nití a spolknout fluoridovou tabletu. Pak ji znovu vzala a odnesla si ji do postele.

Louis se posadil vedle ní a řekl: „Chci, abys věděla, Ellie, že když se budeme mít dál rádi, můžeme tohle překonat.“

Každé slovo vyžadovalo takové úsilí, jako když člověk tlačí vozík naložený zvlhlými žoky, a Louise to úplně vyčerpalo.

„Budu si to moc přát,“ řekla Ellie klidně, „a modlit se k Bohu, aby se Gage vrátil.“

„Ellie –“

„Bůh ho může vrátit, když bude chtít,“ řekla Ellie. „On může všechno, co chce.“

„Ellie, takové věci Bůh nedělá,“ řekl Louis stísněně a představil si Churcha, jak se krčí na víku záchodové mísy a dívá se těma svýma kalnýma očima na Louise ležícího ve vaně.

„Ale dělá,“ řekla. „V nedělní škole nám učitel vyprávěl o Lazarovi. Byl mrtvý, ale Ježíš ho vrátil do života. Řekl 'Lazare, vstaň,' a učitel povídal, že kdyby řekl jen 'Vstaň', tak asi vstane každý mrtvý na tom hřbitově, jenže Ježíš chtěl jen Lazara.“

Z úst mu vylétl zcela absurdní výrok (ale den byl nabitý absurditou): „To už je dávno, Ellie.“

„Budu pro něj mít připravené věci,“ řekla. „Mám jeho fotku a budu sedět na jeho židli –“

„Ellie, ty už jsi na Gagovu židli moc velká,“ řekl Louis a vzal ji za horečnatě teplou ruku. „Rozbila bys ji.“

„Bůh nedopustí, abych ji rozbila,“ řekla Ellie. Hlas měla vyrovnaný, ale Louis si všiml hnědých kruhů pod očima. Pohled na ni ho tak zabolet, že musel odvrátit oči. Když rozsedne Gagovu židli, možná lépe pochopí, co se stalo.

„Budu nosit tu fotku a sedět na jeho židli,“ prohlásila odhodlaně. „A taky za něj budu jíst snídaně.“ Gage a Ellie měli každý své oblíbené vložky; ty Gagovy, jak jednou řekla Ellie, chutnaly jako mrtvé štěnice. Když byly v domě jen Cocoa Bears, Ellie si raději dala vařené vejce... nebo nejedla nic. „Budu jíst fazole, i když je nesnáším, a budu číst Gagovy obrázkové knížky a budu... budu... mít všechno připravené... kdyby...“

V tu chvíli už plakala. Louis ji neutěšoval, jen jí odhrnul vlasy z čela. Její řeč měla určitý smysl. Z logických trhlin vanul otevřený prostor a věci zůstávaly zpřítomněny. Chtěla udržet Gagu v přítomnosti, nenechat ho vzdálit; pamatuješ, jak Gage udělal tohle... jo, to bylo něco... takové hodné dítě. Kdyby to začalo nebolet, taky

by to začalo nevadit. Zřejmě chápe, pomyslel si Louis, jak snadno lze nechat Gaga mrtvého.

„Už neplač, Ellie,“ řekl. „To přejde.“

Plakala celou věčnost... čtvrt hodiny. A usnula dřív, než jí přestaly téct slzy. Hodiny v přízemí odbíjely do tichého domu deset a ona konečně spala.

Udržuj ho naživu, Ellie, jestli chceš, pomyslel si a políbil ji. Psychiatři by možná řekli, že je to naprosto nezdravé, ale já jsem pro. Protože mm, že přijde den – třeba to bude už tenhle pátek – kdy na tu fotografii zapomeš a já ji najdu ležet na tvé posteli v tvém prázdném pokoji, když ty budeš jezdit venku na kole nebo se procházet vzadu za domem nebo půjdeš ke Kathy McGownové, aby sis u ní ušila šatečky na jejím dětském šicím stroji. Gage s tebou nebude a bez ohledu na to, co holčičky nosí ve svých srdcích, se stane jen Něčím, co se přihodilo v roce 1984-Závanem minulosti.

Louis odešel z jejího pokoje a chvíli postával nad schodištěm v úvahách – nikterak vážných – o případném spánku.

Věděl však, co potřebuje, a odešel si pro to dolů.

Louis Albert Creed metodicky pracoval na tom, aby se opil. Ve sklepě měl pět bas Schlitzova světlého piva. Pivo pil Louis, pil je Jud i Steve Masterton, i Missy Dandridgová si při hlídání dětí občas jedno dvě dá (*dítěte*, připomněl si Louis, když scházel po schodech do sklepa). Dokonce i Charltonová, když je párkrát přišla navštívit, dávala přednost pivu – pokud to bylo světlé pivo – před vínem. A tak se Rachel z jednoho zimního nákupu vrátila se závrtným množstvím deseti bas, když se v brewerském obchodním domě A&P nachomýtlá k výprodeji Schlitzova piva. *Nebudeš přece pořád jezdit k Juliovi do Orringtonu, kdykoliv k nám přijde nějaká návštěva*, řekla tehdy. *Vždycky mi přece cituješ Roberta Parkera, láska – každé pivo, které je v ledničce po zavření obchodů, je dobré pivo, ne? Tak si to vypij a myslí na to, kolik při tom ušetříš.* To bylo minulou zimu. Když bylo všechno v pořádku. *Když bylo všechno v pořádku.* Podivné, jak rychle a snadno se v lidské mysli utvoří ona dělicí čára.

Louis si přinesl basu piva a nastrkal plechovky do lednice. Pak si jednu vzal, zavřel lednicová dvířka a pivo otevřel. Church při těch zvucích lísavě vyvrávorál ze spíže a tázavě se na Louise zahleděl.

Držel se však od něj dál; Louis už ho nejspíš mnohokrát nakopl.

„Nic pro tebe,“ řekl kocourovi. „Dneska už jsi svou kočičí konzervu dostal. Jestli chceš ještě něco, běž si zabít nějakého ptáka.“

Church stál a pozoroval ho.

Louis vypil polovinu plechovky a téměř okamžitě pocítil, jak mu pivo stouplu do hlavy.

„Ty je ani nežereš, že ne?“ zeptal se. „Tobě stačí je zabíjet.“

Church zřejmě pochopil, že nic k jídlu nedostane, a odpotácel se do obývacího pokoje. Louis ho za chvíli následoval.

Znovu ho bůhvíproč napadlo *Hej hou, tak jdem*.

Posadil se do křesla a znovu se na Churcha podíval. Kocour ležel na koberci u televizního stolku a obezřetně Louise sledoval; zřejmě aby stačil utéct, kdyby se Louis zničehonic rozčílil a chtěl ho nakopnout.

Louis však místo toho pozdvihl plechovku s pivem. „Na Gaga,“ řekl. „Na mého syna, který mohl být umělcem nebo olympijským plavcem nebo zasraným prezidentem Spojených států. Co říkáš, všiváku?“

Church ho pozoroval těma nechápavýma, podivnýma očima.

Louis dopil pivo velkými loky, až ho píchlo v rozbolavělém hrdle, vstal, došel k ledničce a vzal si další.

Po třetím pivu už cítil, že se toho dne poprvé cítí trochu vyrovnaně. Když dopil první šestiplechovkový karton, cítil, že by tak za hodinu možná mohl usnout. Když se vracel od lednice s osmým nebo devátým pivem (to už ztratil přehled a trochu vrávorál), znovu sklouzl zrakem k Churchovi; kocour dřímal na koberci nebo to aspoň předstíral. Ta myšlenka napadla Louise tak přirozeně, že v něm určitě musela být zahnížděna celou dobu, a jen čekala, až se dostane na povrch.

Kdy to uděláš? Kdy pohrbíš Gaga na pobočce Řbitova zvířátek?

A vzápětí pak:

Lazare, vstaň.

Elliin ospalý, zastřený hlas:

Učitel povídal, že kdyby řekl jen 'Vstaň', tak asi vstane každý mrtvý na tom hřbitově.

Louise zamrazilo tak mocně, že se schoulil v křeči, jak jej

roztřásl chlad. Náhle si vzpomněl na den, kdy šla Ellie poprvé do školky. Gage mu tehdy usnul na klíně, když spolu s Rachel poslouchal Elliino vyprávění o tom, jak zpívali „Old MacDonald“, a o paní Berrymanové; on tehdy řekl *Jen ho dám spát*, a když odnášel Gaga nahoru, přepadla ho příšerná předtucha, které teď porozuměl: tehdy v září už podvědomě věděl, že Gage brzy zemře. Podvědomě věděl, že Oz Veuký a Stuašuívý je nablízku. Byl to nesmysl, byla to pitomost, byly to odnikud se vynořivší pověrečné žvásty... a byla to pravda. On to *věděl*.

V tu chvíli si pivem pobryndal košili a Church se na něj znepokojeně podíval, aby zjistil, jestli mu nehrozí nějaký ten kopanec.

Louis si náhle vzpomněl na otázku, kterou položil Judovi; vzpomněl si, jak sebou Jud trhl, až rukou shodil ze stolu dvě pivní láhve. Jedna z nich se rozbila. *O takových věcech ani nechtějte mluvit, Louisi!*

Jenže on o nich *chtěl* mluvit – a nebo o nich aspoň přemýšlet. Řbitov zvířátek. Co bylo za Řbitovem zvířátek. Ta myšlenka byla neuvěřitelně přitažlivá. Nastolovala logickou úvahu, již nebylo možné odmítnout. Church byl zabit na silnici; Gage byl zabit na silnici. Tady byl Church – přirozeně změněný, v určitých ohledech dost nechutně – ale byl tady. Ellie, Gage i Rachel k němu měli určitý vztah. Pravda, zabíjel ptáky a rozcupoval pár myší, ale kočky přece zabíjejí malá zvířata. Church se v žádném případě nezměnil na Frankenkocoura. V mnoha věcech byl stejně dobrý jako dřív.

Teď už si vymýšlíš, zašeptal mu vnitřní hlas. Není tak dobrý jako dřív. Nahání hrůzu. Ta vrána, Louisi... vzpomínáš si na tu vránu?

„Panebože,“ řekl Louis nahlas roztřeseným, položeným hlasem, který mu zněl cize.

Bůh, ano, jistě. Byla-li někdy příhodná chvíle vzývat Boha mimo stránky románu o strašidlech a upírech, byla to tato. Na co – na co to ve jménu *Božím* – právě myslí? Myslí na temné rouhání, jemuž ani v tuto chvíli přece sám nevěří. A co je ještě horší, sám si lže. Ne jen nalhává, ale přímo *lže*.

Co je vlastně pravda? Tak strašně chceš znát pravdu, ale co je pravda?

Začněme tím, že Church už není žádný kocour. *Vypadá* jako kocour, *chová se* jako kocour, ale je to ve skutečnosti jen ubohá napodobenina. Lidé ji obvykle neprohlédnou, ale mohou ji *vycítit*. Vzpomněl si na jednu návštěvu Charltonové. Pořádali tehdy nějaký menší předvánoční večírek. Po večeři seděli a rozmlouvali a Church jí skočil na klín. Charltonová okamžitě kocoura shodila a rty se jí zkrabatily odporem.

Vlastně se nic nestalo. Nikdo k tomu nic neřekl. Ale... zůstalo to mezi nimi. Charltonová cítila, co ten kocour *není*.

Louis dopil pivo a došel si pro další. Kdyby se Gage vrátil takhle změněný, bylo by to odporné.

Otevřel uzávěr a zhluboka se napil. Byl už opilý, úplně opilý, a věděl, že nazítří bude mít těžkou hlavu. *Jak jsem šel v kocovině na pohřeb svého syna* od Louise Creeda, autora *Jak jsem ho minul v rozhodujícím okamžiku* a četných dalších děl.

Opilý. Samozřejmě. Měl dojem, že se opil proto, aby mohl střízlivě posoudit tu šílenou myšlenku.

Když se to tak vezme, byla to myšlenka úžasně lákavá, zvráceně uhrančivá, *přitažlivá*. Ano, především *přitažlivá*.

V mysl se mu vybavila Judova slova:

Člověk to dělá, protože ho to drží. Dělá to proto, že to pohřebiště je tajný místo a člověk se potřebuje podělit vo svý tajemství... a důvody si vymyslí... vypadaj jako dobrý důvody... ale stejně to člověk většinou udělá proto, že to chce udělat. Nebo proto, že musí.

Judův hlas, tichý, nezaměnitelný, Judův hlas nahánějící hrůzu, hlas, při němž naskakuje husí kůže, při němž se ježí vlasy na zátylku.

To jsou tajný věci, Louisi... půda mužského srdce je kamenitější... jako ta zem na tom indiánským krchově. Mužskej si na ní vypěstuje, co umí... a stará se o to.

Louis si začal vybavovat další věci, které mu Jud řekl o mikmackém pohřebišti. Začal porovnávat jednotlivé údaje, třídit je, zhušťovat – postupoval přesně tak, jako když se kdysi připravoval k velkým zkouškám.

Ten pes. Spot.

Viděl jsem všechny ty poranění vod toho vosnatýho drátu – nebyly na nich chlupy, byly to takový d'olíčky do masa.

Ten býk. Další údaj v Louisově myslí.

Lester Morgan tam pohřbil svého výstavního bejka. Byl to černež angus a jmenoval se Hanratty... Lester ho tam celou cestu táhl na saních... a za dva tejdny ho zastřelil. Ten bejk byl najednou zlej, strašně zlej. To bylo ale jediný zvíře, vo kterým jsem slyšel, že takhle dopadlo.

Najednou byl zlej.

Půda mužského srdce je kamenitější.

Najednou byl zlej.

To bylo ale jediný zvířej vo kterým jsem slyšely že takhle dopadlo.

Člověk to dělá hlavně proto, že jakmile tam jednou byl, je to jeho místo.

Byly to takový d'olíčky do masa.

Hanratty – není to pro bejka blbý jméno?

Chlap na ni pěstuje, co umí... a stará se vo to.

To jsou moje krysy. A mi ptáci. Za ty můžu já. To já si to svinstvo vykoledoval.

Je to vaše místo, tajný místo, patří vám a vy patříte jemu.

Najednou byl zlej, ale bylo to jediný zvíře, vo kterým jsem slyšel, že takhle dopadlo.

Tak co si chceš vykoledovat příště, Louisi, až bude fičet silný vítr a měsíc zalije sinalým světlem lesní cestu k tomu místu? Vyjdeš znovu do těch schodů? Když se lidé dívají na filmový horor, všichni vědí, že hrdina nebo hrdinka jsou pitomí, že do těch schodů lezou, ale ve skutečném životě to vždycky udělají – kouří, nezapínají si bezpečnostní pásy, vozí svou rodinu po rušných dálnicích, kde se celý den a celou noc prohánějí obrovské tahače. Tak co říkáš, Louisi? Vylezeš do těch schodů? Chceš, aby tvůj syn zůstal mrtvý, nebo se podíváš, co je za dveřmi číslo jedna, dveřmi číslo dvě nebo dveřmi číslo tři?

Hej hou, tak jdem.

Najednou zlej... jediný zvíře... d'olíčky do masa... člověk... vaše... jeho...

Louis vylil zbytek piva do dřezu, protože náhle pocítil, že bude zvracet. Pokoj kolem něj houpavě kroužil.

Ozvalo se zaklepání na dveře.

Dlouho – aspoň jemu to připadalo dlouho – si myslel, že to byla jen sluchová halucinace. Klepání však neustávalo, bylo tiché a neodbytné. Vzpomněl si na příběh o opičí pracce a zalila ho chladná hrůza. Připadalo mu, že jej prožívá na vlastní kůži – jako by ta mrtvá ruka v ledničce náhle sama o sobě ožila a vklouzla mu za košili, aby se zmocnila jeho srdce. Byla to hloupá představa, bláznivá a hloupá, jenže jemu hloupá *nepřipadala*. Ne.

Louis došel na znečitlivělých nohách ke dveřím a zdřevěnělými prsty odsunul zástrčku. Když otvíral, pomyslel si: To bude Pascow. Jak se říkalo o Jimu Morrisonovi – po návratu ze smrti větší než kdykoliv předtím. Pascow tam bude stát v těch svých trenýrkách, v životní velikostij plesnivý jako měsíc starý chleba, Pascow s příšerně rozbitou hlavou. Opět přinese varování: Nechoď tam. Jak to zpívali staří Animals? Miláčku nechoď, PROSÍM nechoď, víš, jak tě mám rád, miláčku nechoď...

Dveře se rozlétly a na zápraží, ve skučivé tmě půlnoci, mezi dnem návštěv a dnem pohřbu, stál Jud Crandall. Řídké bílé vlasy mu pohlávaly v chladné tmě.

Louis se pokusil o úsměv. Čas jako by se chytře vrátil zpátky. Bylo znovu Díkůvzdání. Brzy dají ztuhlé, nepřirozeně zbytnělé tělo Elliina kocoura Winstona Churchilla do igelitového pytle na odpadky a vydají se na cestu. *Neptejte se na nic; jdeme na návštěvu.*

„Můžu jít dál, Louisi?“ zeptal se Jud. Vytáhl z kapsy u košile krabičku chesterfieldek a jednu si vložil mezi rty.

„Víte co,“ řekl Louis. „Je pozdě a já jsem vypil spoustu piva.“

„Jo, to cejtím,“ řekl Jud. Škrtl zápalkou. Vítr mu ji zhasil. Škrtl další a zakryl ji dlaněmi, ale ruce se mu třáslly a vydaly plamínek větru. Chtěl škrtnout potřetí, ale pak vzhlédl k Louisovi. „Nemůžu si zapálit,“ řekl Jud. „Tak pustíte mě dovnitř, nebo ne, Louisi?“

Louis ustoupil stranou a Jud vešel.

38

Seděli nad pivem u kuchyňského stolu – *to je poprvé, kdy jsme si dali pivo v naší kuchyni*, pomyslel si Louis trochu překvapeně. Vtom

Ellie vykřikla ze spánku a oba ztuhli jako sochy v dětské hře. Výkřik se neopakoval.

„A teď,“ řekl Louis, „co tu děláte ve čtvrt na jednu v noci, když ráno má můj syn pohřeb? Jste přítel, Jude, ale tímhle se to jen protahuje.“

Jud se napil, otřel si ústa dlaní a podíval se zpřímá na Louise. V jeho pohledu bylo něco tak nevinného a skutečného, že musel sklopit oči.

„Vy víte, proč tu jsem,“ řekl Jud. „Přemejšlíte vo věcech, vo kterejch se přemejšlet vůbec nemá, Louisi. A co je ještě horší, vy vo nich přemejšlíte ouplně vážně.“

„Nemyslel jsem na nic jiného, než abych už se dostal do postele,“ řekl Louis. „Zítřa musím jít na pohřeb.“

„Já jsem zavínil, že dneska trpíte víc, než byste měl,“ řekl Jud tiše. „A pokud vím, můžu i za smrt vašeho syna.“

Louis překvapeně vzhlédl. „Cože –? Jude, nemluvte hlouposti!“

„Myslíte na to, jak byste ho dostal tam nahoru,“ řekl Jud. „A nechtějte mi namluvit, že vás to nenapadlo, Louisi.“

Louis mlčel.

„Kam až tohle může víst?“ řekl Jud. „Dokážete mi na tohle vodpovědět? Ne. Já sám na to neznám vodpověď, a to jsem v tyhle díře žil celej život. Víam, že to místo bylo pro Mikmaky posvátný... ale ne v dobrým slova smyslu. To mi říkal Stanny B. Můj táta mi to říkal taky – pozdějc. Když podruhý umřel Spot. A teď se maineský Mikmakové handrkujou s vládou Spojenejch států, kdo je vlastníkem tý půdy. Tak kdo? Nikdo to neví, Louisi. Teď už ne. Vobčas vznesli nárok různý lidi, ale nikdy neuspěli. Taky Anson Ludlow, pravnuak zakladatele tohohle města. Z bílejš měl největší šance, protože Joseph Ludlow starší na to měl všechny možný papíry vod dobrého krále Jiříka ještě z dob, kdy Maine byl jen velkou provincií kolonie Massachusettskýho zálivu. Jenže už tenkrát byly velký spory, protože nároky si dělali i další Ludlowové a taky něj akej Peter Dimmart, kterej prohlašoval, že může přesvědčivě prokázat svou příslušnost k ludlowskýmu rodu. A starej Joseph Ludlow byl ke konci svýho života bez prachů, ale měl spoustu pozemků, takže když se vobčas trochu přimáz, daroval někomu dvě stě nebo čtyři sta

akrů.“

„A byly na to pořízeny darovací listiny?“ zeptal se Louis, proti své vůli vzrušený Judovým vyprávěním.

„Ale jo, na to byli naši dědkové kadeti,“ řekl Jud a připálil si jednu cigaretu od druhé. „V darovací listině to bylo zapsané nějak takhle.“ Jud zavřel oči a začal deklamovat: „Od velkého starého javoru, který stojí na vrcholu Quinceberry Ridge, až ke břehu Orringtonského potoka; tedy od severu k jihu.“ Jud se nevesele usmál. „Jenže velké staré javor padl dejme tomu v roce 1882 a na konci století už z něj byl jen troud, a Orringtonské potok se v letech mezi koncem první světové a krachem na burze zanesl a změnil v mokřinu. Pěknej bordel to nadělalo! Nakonec to skončilo i bez účasti starého Ansona. V jedenadvacátém ho zabil blesk, právě tam, co je teď to pohřebiště.“

Louis Juda upřeně pozoroval. Judupil piva.

„Na tom stejně nesejde. Je spousta takových míst, kde jsou vlastnické vztahy tak zamotané, že je nikdo nikdá nerozmotá, akorát právníci na tom vydělávají prachy. Krucinál, tohle už věděl Dickens. Já osobně si myslím, že Indiáni to nakonec dostanou zpátky, a podle mě to tak má být. Jenže to je teď jedno, Louisi. Dneska jsem vám přišel říct vo Timmym Batermanovi a jeho tátovi.“

„Kdo je Tinamy Baterman?“

„Timmy Baterman byl jeden z asi dvaceti místních kluků, který vodjeli za oceán bojovat proti Hitlerovi. Timmy vodjel ve dvačtyřicátém. A ve třiačtyřicátém se vrátil v bedně s vlajkou na víku. Umřel v Itálii. Jeho táta, Bill Baterman, žil celý život tady. Málem se zbláznil, když dostal telegram... ale pak se zase rychle zklidnil. Věděl vo mikmackým pohřebišti, víme? A rozhodl se, co udělá.“

Louise znovu zamrazilo. Dlouze se zahleděl na Juda a pokoušel se z jeho očí vyčíst lež. Nebyla tam. Zato odhodlání vyprávět ten příběh bylo zcela zřejmé.

„Proč jste mi to neřekl už tenkrát?“ zeptal se nakonec. „Když... když jsme pohřbili toho kocoura? Když jsem se vás ptal, jestli tu někdo pohřbil člověka, řekl jste mi, že ne.“

„Protože tenkrát jste to nemusel vědět,“ řekl Jud. „Teď musíte.“

Louis se nadlouho odmlčel. „A to byl jediný případ?“

„Jedinej, vo kterým vím vosobně,“ odpověděl Jud zachmuřeně. „Ale že by to byl *jedinej* případ? Vo tom pochybuju, Louisi. Moc vo tom pochybuju. Jsem něco jako Kazatel v knize Ecce-lesiastes. Víte, já nevěřím na nový věci pod sluncem. Někdy se nanejvýš začnou blejskat trochu jinak, ale to je všechno. Co lidi zkoušej, bylo už vyzkoušený kdysi... a ještě předtím... a ještě předtím.“

Podíval se na jaterní skvrny na svých rukou. Hodiny v obývacím pokoji tiše odbily půl jedné.

„Usoudil jsem, že člověk vaší profese je zvyklej podle příznaků poznávat ukrytý nemoci... a rozhodl jsem se, že s váma musím promluvit, když mi v pohřebním ústavu Mortonson řekl, že jste si vobjednal sice betonovej, ale ne zapečetěnej hrob.“

Louis se na Juda díval a nic neříkal. Jud zrudl, ale oči neodvrátil.

Nakonec Louis řekl: „To vypadá, jako byste trochu slídil, Jude. To mě na vás mrzí.“

„Neptal jsem se ho, pro co jste se rozhodl.“

„Možná ne přímo.“

Jud však neodpověděl, a přestože zčervenal ještě víc – jeho pleť už měla téměř švestkovou barvu – očima neuhnul.

Louis po dlouhém mlčení povzdechl. Cítil se nevýslovně unavený. „Seru na to. Je mi to jedno. Třeba máte dokonce pravdu. Třeba jsem na to myslel. Jestli ano, pak někde v podvědomí. Moc jsem nevnímál, co objednáвам. Myslel jsem na Gaga.“

„Já vím, že jste myslel na Gaga. Ale ten rozdíl jste znal. Váš strejč byl funebrák.“

Ano, znal ten rozdíl. Zapečetěný hrob měl vydržet velmi, velmi dlouho. Do obdélníkové formy posílené železnými pruty byl nalit beton, a pak, když byla uložena rakev a obřad skončil, spustili autojeřábem navrch ještě mírně zaoblené betonové víko. To pak zapečetili hmotou, jakou používají silničáři při rychlé opravě výmolů. Strýc Carl říkal Louisovi, že pečetidlo – pracovním názvem 'věčný zámek' – získá za chvíli vahou těžkého víka neuvěřitelnou soudržnost.

Strýc Carl, který si rád vymýšlel (alespoň mezi svými, což Louis poznal, když u něj občas o prázdninách pracoval a získával

kvalifikaci jakéhosi funebráckého učně), vyprávěl svému synovi o exhumaci, nařízené kdysi okresním státním zástupcem z Cooku. Strýc Carl odjel do Grovelandu, aby na exhumaci dohlížel. Je to složitá operace, povídal, a lidé, kteří to znají jen z hororů s Borisem Karloffem a Dwightem Fryem v rolích doktora Frankensteina a Igora, o ní mají zkreslené představy. Otevření zapečetěného hrobu není práce pro dva chlapy s krumpáčem a lopatou – pokud na to nemají šest neděl. Tahle exhumace probíhala hladce... zpočátku. Hrob byl otevřen a betonové víko upevněno na tažné lano jeřábu. Jenže víko se neodtrhlo, jak všichni očekávali. Místo toho se z hrobu začal zdvihát celý betonový blok, jehož boky už byly zvlhlé a omšelé. Strýc Carl křičel na jeřábníka, aby to spustil zpátky dolů. Měl v úmyslu dojít do ústavu pro něco, čím by rozleptal pečetidlo.

Jeřábník buď neslyšel, nebo to chtěl vyzdvihnout celé, jako malé dítě, které se pokouší v hracím automatu v pasáži vyzdvihnout ramenem automatového jeřábu nějakou cetku. Strýc Carl říkal, že se mu to taky málem podařilo. Blok už byl ze tří čtvrtin venku – strýc Carl s pomocníkem slyšeli, jak ze dna bloku crčí do hrobu voda (v okolí Chicaga byl tehdy deštivý týden) – když vtom se jeřáb převrhl na hrob, jeřábník prolétl okénkem kabiny a rozbil si nos. Celá ta legrace přišla okres Cook na tři tisíce dolarů – tedy o dva tisíce jedno sto víc, než by to stálo normálně. Pointa strýcova příběhu spočívala v tom, že právě tenhle jeřábník se o šest let později stal předsedou Svazu chicagských autojeřábníků.

Běžné betonové hroby byly jednodušší. Takový hrob tvořilo betonové pouzdro, navrchu otevřené. Do hrobu se spouštělo ráno před pohřbem. Po obřadu do něj byla uložena rakev. Hrobníci pak na betonové pouzdro spustili víko, které bylo obvykle ze dvou dílů. Ty byly skloněny a opřeny vertikálně na obou koncích hrobu jako kniha hřbetem vzhůru. Do betonu na hranách obou dílů byly zapuštěny železné kruhy. Jimi byl provlečený řetěz, na němž hrobníci lehce sklopili obě části na hrob. Každý díl měl tak šedesát sedmdesát liber. A nepoužívalo se žádné pečetidlo.

Takový hrob se dal snadno otevřít; to chtěl Jud naznačit.

Bylo poměrně snadné vyzdvihnout synovo tělo a pohřbít je někde jinde.

Pšššt... pšššt. O takových věcech radši nemluvit. To jsou tajné věci.

„Ano, znám rozdíl mezi oběma druhy hrobů,“ řekl Louis. „Ale nemyslel jsem na to... z čeho jste mě podezíral.“

„Louisi –“

„Už je moc hodin,“ řekl Louis. „Je strašně pozdě, já jsem opilý a bolí mě srdce. Jestli mi to chcete dopovědět, tak mi to dopovězte, ať už to máme za sebou.“ *Měl jsem spíš pít martini koktejly, pomyslel si. To už by se na mě v tuhle dobu nedobouchal.*

„Tak dobře, Louisi. Díky.“

„Jen pokračujte.“

Jud se na chvíli zamyslel, pak začal vyprávět.

39

„Tehdá – teda jako za války – zastavil vlak v Orringtonu a Bill Baterman zajel s najatým funebráckým vozem do nákladového depa, aby si tam vyzvedl svého mrtvého syna Timmyho. Rakev vyložili čtyři ajznbnoňáci, já byl jeden z nich. Byl tam taky jeden voják z evidence – to byli ve válce vlastně takový vojenský funebráci, Louisi – ale ten z toho vagónu vůbec nevystoupil. Seděl tam úplně vožralej s dvanácti dalšíma rakvema.

Zasunuli jsme rakev s Timmym do pohřebáckého cadillacu – tehda se jim běžně říkalo 'spěšný vozy', protože jejich hlavním úkolem bylo dostat nebožtíka na hřbitov dřív, než shnil. Bill Baterman stál vedle, obličej měl kamennej a tak nějak... já nevím... tak nějak chladnej, dalo by se říct. Vůbec žádný slzy. Mašinfírou toho vlaku byl tenkrát Huey Garber. Říkal, že ten doprovodnej vojeľ si cestou dost užil. Huey říkal, že s těma rakvema přiletěl do Limestone na Presque Isle, kde se s nima nechal naložit do vlaku na jih.

Přijde za Hueym, vytáhne z kapsy vojenský blůzy placatici rumu a povídá mu takovým tichým jižanským hlasem: 'Tak co, mašinfíro, dneska řídíš zatraceně podivnej vlak, víš vo tom?'

Huey vrtí hlavou.

'No je to tak. Aspoň dole v Alabamě se tomu říká funebráckej

vlak.' Pak přej ten voják vytáhl z kapsy papír a mrkl do něj. 'Začneme tím, že dvě rakve vyložíme v Houltonu, jedna tu je do Passadumkeagu, dvě do Bangoru, jedna do Derry, jedna do Ludlow, atakdale. Mám pocit, jako bych byl nějaký mlíkař. Nechceš se napít?'

Huey povídá, že ne, protože pro mašinfiru je v Bangoru a Aroostooku na kolejích dost rušno, zvláště když má v sobě nějakýho toho vizoura. A tak mu už ten chlápek z vojenský evidence nic nenabízí a Huey mu zas neříká, že je vožralej.

A tak jedou a vykládaj ty rakve zakrytý vlajkama skoro na každý druhý zastávce. Celkem vosumnáct nebo dvacet. Huey říkal, že takhle to šlo celou cestu až do Bostonu, a kromě Ludlow byli na každý zastávce uřvaný a ukvílený příbuzný... V Ludlow se musel vypořádat s pohledem na Billa Batermana, kterej, jak říkal, vypadal jako mrtvola, která jen čeká, až jí začne smrdět duše. Když vystoupil z vlaku, vzbudil toho vojenskýho průvodce a nalámali do sebe nějaký panáky – patnáct nebo dvacet jich bylo – a Huey se vožral nejvíc za celej svůj život a šel s jednou kurvou, což taky nikdá v životě neudělal, a pak se probudil s tak velkejma a vošklivejma filckama, že se z toho celej rozklepal a povídal, že jestli se tomuhle říká podivnej vlak, tak už žádnej podivnej vlak v životě řídit nechce.

Timmyho mrtvolu převezli do pohřebního ústavu Greenspan na Fern Street – stával naproti tomu baráku, co je teď Nová Franklinova prádelna – a za dva dni ho pohřbili na krchově Pleasantview se všema vojenskejma poctama.

Povídám vám, Louisi, paní Batermanová už byla deset let pod drnem spolu s druhým dítětem, který se pokoušela přivést na svět. To mělo samozřejmě vliv na následující události. Druhý dítě by bej válo mohlo zmírnit tu bolest, nemyslíte? Druhý dítě bejvalo mohlo připomenout starýmu Billovi, že jsou tu jiný, který cejtěj bolest a kterejm je třeba pomáhat. V tomhle směru jste podle mě šťastnější. Máte další dítě a tak. Dítě a manželku, který jsou vobě naživu a zdravý.

Podle dopisu, kterej Bill dostal vod poručíka z Timmyho čty, byl Timmy zastřelenej patnáctýho července 1943 nedaleko Říma. Tělo bylo vodeslaný vo dva dni pozdějc a do Limestone se dostalo

devatenáctýho. Další den ho naložili do Garberovýho podivnýho vlaku. Většina kluků, který padli v Evropě, byla taky v Evropě pohřbená, ale kluci, který se vrátili domů, byli něco extra – Timmy padl při útoku na kulometný hnízdo a posmrtně byl vyznamenanej Stříbrnou hvězdou.

Pohřeb měl – přesně to nechtějte vědět, ale myslím, že to bylo dvaadvacátýho července. Asi za čtyři pět dní nato zahlídla pošťačka Marjorie Washburnová Timmyho, jak jde po silnici k Yorkovým nájemním stájím. Marjorie málem sjela ze silnice, nemusím vám povídat proč. Vrátila se na poštu, vodhodila koženou brašnu s nedoručenou poštou na psací stůl George Andersona a řekla mu, že vokamžitě vodchází domů do postele.

'Margie, nejseš nemocná?' ptá se George. 'Jseš bílá jako křída.'

'Vyděsila jsem se k smrti, ale nechci s tebou vo tom mluvit,' povídá Margie Washburnová. 'Nebudu vo tom mluvit ani s Brianem, ani se svou mámou, ani s nikým jiným. Až se dostanu do nebe a Pán Bůh se mě na to zptá, možná mu to řeknu. Ale nevěřím tomu.' A vypadla.

Každej věděl, že Tinamy je mrtvej; v bangorskejch *Daily News* a v ellsworthským *American* měl tejden předtím nekrolog s fotkou a se vši parádou a polovina města mu byla na pohřbu. A najednou ho Margie vidí, jak jde po silnici – jak *vrávorá* po silnici, jak nakonec řekla starýmu Georgovi Andersenovi – jenže to bylo až za dvacet let, kdy umírala, a George mi povídal, že se s tím podle jeho mínění potřebovala někomu svěřit. George říkal, že jí to asi pěkně hlodalo v mozku.

Říkala, že Timmy byl bledej a měl na sobě starý kalhoty z bavlněnýho kepru a vybledlou loveckou flanelovou košili, i když ten den muselo bejt přes třicet stupňů. Margie povídala, že vzadu mu trčely všechny vlasy. 'Voči měl jak rozinky zapíchaný do chlebovýho těsta. Tehda jsem viděla ducha, Georgi. Ten mě tak postrašil. Nikdy bych si nemyslela, že něco takovýho uvidím, ale stalo se to.'

A pak se to rozšířilo. Brzo zahlídlo Timmy ho i pár dalších lidí. Paní Strattonová – říkalo se jí 'paní', i když nikdo nevěděl, jestli je svobodná nebo rozvedená nebo jen dlouhodobě slaměná; měla malej dvoupokojovej domek na rohu Pedersen Road a Hancock Road a

spoustu džezovejch desek a když měl člověk deset dolarů, byla vochočná mu bez velkejch cirátů uspořádat malej večírek. Viděla ho z verandy a říkala, že došel ke kraji silnice a tam se zastavil.

Prej tam jen tak stál a ruce se mu houpaly u boků a hlava mu padala dopředu a vůbec vypadal jako boxer, kterej co chvíli padne na podlahu ringu. Vyprávěla, že tam stála na verandě, srdce jí bušilo jak divý, bála se pohnout. Pak se votočil a vypadal při tom jako vožrala, kterej dělá čelem vzad. Vykopl jednu nohu, na druhý se votočil a málem přepadl. Prej se díval přímo na ni, až jí z rukou vyprchala všecka síla a vona upustila košík s prádlem, který z něj vypadalo a celý se zašpinilo.

Říkala, že ty jeho voči... říkala, že vypadaly mrtvý a matný jako mramorový kuličky, Louisi. Jenže von ji viděl... a usmál se... a prej na ni promluvil. Ptal se jí, jestli má ještě ty desky, že by si s ní rád skočil. Třeba ještě ten večír. A paní Strattonová zapadla dovnitř a tejděn nevylezla. Jenže to už bylo stejně po všem.

Timmyho Batermana vidělo moc lidí. Spousta z nich už je mrtvá – i paní Strattonová – a další se vodstěhovali, ale pár starejch krokodýlů, jako jsem já, by vám mohlo vyprávět... kdybyste se správně zeptal.

Vídali jsme ho, povídám, chodit sem a tam po Pedersen Road, míli vod jejich baráku na východ a míli zpátky na západ. Chodil sem a tam, bloumal sem a tam celej den a přej i celou noc. Košili měl vytaženou z kalhot, byl bledej ve vobličejí, vlasy rozježený, někdy rozepnutej poklopec... a ten pohled... ten jeho *pohled*...

Jud se odmlčel, aby si zapálil cigaretu, pak zamával sirkou a podíval se na Louise přes oblak modrého dýmu. Přestože ten příběh byl naprosto šílený, v Judových očích nebyla lež.

„Víte, povídaj se příběhy a natáčeť filmy – nevím, jestli podle pravdy – vo těch zombíkách na Haiti. V těch filmech se jen tak šouraj, civěj před sebe a jsou takový neohranáť. Timmy Baterman vypadal přesně tak, Louisi, jako zombík v biografu, jenže to von *nebyl*. Bylo tu něco *navíc*. Něco se *vodehrávalo* za jeho vočima a někdy to člověk viděl a jindy ne. *Něco za jeho vočima, Louisi*. Nechtěl bych tomu říkat zrovna myšlení. Vlastně nevím, jak bych to vůbec vyjádřil.

Byla v tom škodolibost, to jo. Jako když řekl paní Strattonový, že by si s ní rád skočil. Něco se tam *dělo*, Louisi, ale podle mě to nebylo myšlení a podle mě to nemělo moc – možná vůbec nic – společnýho s Timmym Batermanem. Vypadalo to, jako... jako když je vodněkud řízenej rádiem. Člověk se na něj koukal a říkal si: 'Jestli se mě dotkne, tak začnu řvát.' Asi takhle.

Tak tam chodil sem a tam po ulici. Jednou takhle přijdu domů – řekl bych tak nějak kolem třicátýho července – a na zadní verandě sedí George Anderson, ten poštministr, a popijí ledověj čaj s Hannibalem Bensonem, kterej byl tenkrát náš druhej radní, a Alanem Purintonem, velitelem hasičů. Norma tam byla taky, ale vůbec nepromluvila.

George si drbal pahejl pravý nohy. Přišel skoro vo celou nohu na dráze, a když bylo moc horko a vlhko, tak ho to strašně svědělo. Ale byl tam.

'Už to zašlo moc daleko,' povídá mi George. 'Pošťáčka mi nechce roznášet na Pedersen Road – to je jedna věc. Ze to dělá rozruch až ve vládě, to je věc druhá.'

'Co tím myslíš, že to dělá rozruch až ve vládě?' zeptal jsem se ho.

Hannibal říkal, že jim na radnici volali z ministerstva války. Nějakej poručík Kinsman, kterej měl v náplni práce rozlišovat zlovolný poškozování vod pitomejch keců. 'Na ministerstvo války napsalo anonymně asi pět lidí,' povídá Hannibal, 'a tenhle poručík Kinsman se tím začíná trochu zabejvat. Kdyby to byl jeden člověk, kterej napíše jeden dopis, vysmáli by se tomu. Kdyby jeden člověk poslal celej balík dopisů, Kinsman by prej uvědomil státní policii v Derry Barracks, že nějakej psychopat má něco proti Batermanovic rodině v Ludlow. Ale ty dopisy pocházely vod různéjch lidí. Kinsman říkal, že se to dá poznat podle rukopisu, i když nejsou podepsaný. A všechny ty dopisy přemílají tu samou šílenost – že pokud je Timothy Baterman mrtvej, tak chodí s nezakrytým obličejem jak živá mrtvola sem a tam po Pedersen Road.

Jestli to nepřestane, pošle na to Kinsman nějakýho chlápka, nebo přijede sám,' povídá Hannibal. 'Chtěj vědět, jestli je Timmy mrtvej nebo jen neovprávněně vopustil posádku nebo co, protože by si neradi mysleli, že mají bordel v evidenci. A taky by rádi věděli, kdo

byl pohřben v Timmyho rakvi, když to nebyl von.'

Tak vidíte, co to bylo za šlamastyku, Louisi. Seděli jsme tam skoro hodinu, popíjeli ledověj čaj a probírali to. Norma se nás ptala, jestli nechcem chlebičky, ale nikdo nechtěl.

Mluvili jsme vo tom pořád dokola a nakonec jsme se rozhodli, že se půjdem podívat k Batermanům. Na ten večír nikdá nezapomenu, i kdybych se dožil dvakrát tak vysokýho věku. Bylo horko, horko jako v pekle, sluníčko zapadalo za mraky jako do putyky. Nikomu z nás se nechtělo jít, ale museli jsme. Norma to věděla dřív než my. Vzala si mě pod nějakou záminkou stranou a řekla: 'Nenech je to zamluvit a vodložit na jindy, Judsone. Postarej se vo to. Je to hnus.'“

Jud upřel na Louise klidné oči.

„Přesně tak to nazvala, Louisi. To bylo její slovo. Hnus. A tak nějak mi zašeptala do ucha: 'Jestli se něco stane, Jude, uteč. Na ty vostatní nekoukej; budou se muset postarat sami o sebe. Vzpomeň si na mě a hod' hrbem, jak se něco šustne.'“

Vodjeli jsme v Hannibalovým autě. Ten zkurvysyn dostal vždycky všechno, co chtěl, jak to dělal, nevím. Moc jsme toho nenamluvili, ale všichni čtyři jsme kouřili jak fabriky. Byli jsme vyděšený, Louisi, tak vyděšený, jak jen to šlo. Jedinej, kdo vůbec něco řekl, byl Alan Purinton. Povídá Georgovi: 'Bill Baterman byl u d'ábla někde v těch lesích severně vod patnáctky, na to dám krk.' Nikdo to nekomentoval, jen si pamatuju, jak George zakejval hlavou.

Přijeli jsme k jejich baráku a Alan zaklepal, ale nikdo nevotevřel, a tak jsme se šli podívat dozadu, a tam byli voba dva. Bill Baterman seděl na zadní verandě se džbánem piva a Timmy stál vzadu na zahradě a koukal, jak zapadá krvavý slunce. Vobličej měl vod něj celej oranžověj, jako kdyby mu stáhli kůži zaživa. A Bill... vypadal, jako by si pro něj po sedmi letech naparování přišel za trest d'ábel. Všecko na něm plandalo a já vodhadoval, že zhubnul vo takovejch čtyřicet liber. Voči měl zapadlý, že vypadaly jako dvě malý zvířátka v jeskyňkách... a v levým koutku úst mu pořád cukalo.“

Jud se odmlčel a zřejmě hledal správný výraz. Pak sotva postřehnutelně přikývl.

„Louisi, on vypadal jako *proklatej*.

Timmy se na nás podíval a usmál se. Už z toho jeho úsměvu se

člověku chtělo řvát. Pak se znovu zakoukal do západu slunce. Bill povídá: 'Neslyšel jsem vás klepat, mládenci,' což byla samozřejmě průhledná lež, protože Alan na ty vrata bušil, že by to vzbudilo... že by to vzbudilo i hluchýho.

Nevypadalo to, že se někdo chystá k nějaký řeči, a tak povídám: 'Bille, slyšel jsem, že tvůj kluk padnul v Itálii.'

'Tak to se někdo splet, povídá a kouká přímo na mě.

'Vážně?' povídám já.

'Dyť ho támhle vidíš, ne?' nato von.

'A co teda bylo v ty rakvi, kterou jsi pohřbil na Pleasantview?' ptá se ho Alan Purinton.

'Ať se propadnu, jestli to vím,' povídá Bill. 'A je mi to úplně fuk.' Chce si vzít cigaretu a rozsype celej balíček po verandě, a pak ještě dvě tři zláme při sbírání.

'Asi bude muset dojít k exhumaci,' povídá Hannibal. 'To asi víš, ne? Volali mi z toho zatracenýho ministerstva války, Bille. Chtěj vědět, jestli pod Timmyho jménem nebyl pohřbenej syn jiný matky.'

'No a co,' povídá Bill hodně nahlas. 'Co je mi do toho? Já svýho kluka mám. Prostě se jednoho krásnýho dne vrátil domů. Je nervově votřesenej po nějakým vejbuchu nebo něco. Je teď trochu divnej, ale z toho se dostane.'

'Necháme toho, Bille,' povídám mu a zničehonic jsem na něj dostal vztek. 'Až vykopou tu armádní rakev, nic v ní nebude, pokud sis ovšem nedal tu práci nacpat do ní kamení, když jsi z ní vyndal svýho kluka, ale to jsi asi neudělal. Já vím, co se stalo, Hannibal a George a Alan to vědí taky, stejně jako to víš ty. Tys byl v lese, Bille, a způsobil jsi sobě a tomuhle městu fůru trablů.'

'Řek bych, že znáte cestu zpátky, mládenci,' povídá von. 'Nejsem povinovanej vám nic vysvětlovat, ani se před váma vospravedlňovat nebo něco. Když jsem dostal ten telegram, vyprchal ze mě život. Cejtíl jsem, jak mě pomalu vopouští, jako když si nachčiješ do nohavic a vono to tak pomalu stejká. A tak jsem si vzal svýho kluka zpátky. Nikdo neměl právo mi ho brát. Bylo mu teprv sedumnáct. Byl to jediný, co mi tu zanechala jeho báječná máma. Seru na armádu a seru na ministerstvo války a seru na Spojený státy americký a seru i na vás, mládenci. Dostal jsem svýho kluka zpátky.'

Von se vzpamatuje. Víc k tomu nemám co říct. A teď vodpochodujte, vodkuď jste přišli.'

V koutku mu cukalo a na čele mu stál pot ve velkejch kapkách a v tu chvíli jsem si uvědomil, že zešilel. Já bych z toho zešilel taky. Žít... s takovou věcí.“

Louisovi se dělalo špatně od žaludku. Příliš rychle vypil příliš mnoho piva. Věděl, že to brzy půjde ven.

„Nemohli jsme nic moc dělat, a tak jsme se chystali vodejít. Hannibal řekl jen: 'Bůh ti pomáhej, Bille.'

A Bill nato: 'Bůh mi nepomůže. Pomůžu si sám.'

V tu chvíli k nám přišel Timmy. I ta jeho *chůze* byla příšerná. Šel jako strašně starej člověk. Vždycky vysoko zdvihl nohu, pak došláp a pak ji tak nějak šouravě posunul. A pak zas druhou. Jako když jde krab. Ruce se mu klátily u těla. A když přišel blíž, viděli jsme, že má šikmo přes vobličej takový červený skvrnky, jako pupínky nebo malý popáleniny. Já tvrdím, že to bylo vod toho, jak ho pokropil skopčáckej kulomet. Muselo mu to skoro ustřelit hlavu.

A taky smrděl hrobem. Byl to takovej temnej puch, jako by v něm vevnitř bylo všechno zkažený. Všiml jsem si, jak si Alan Purinton zakryl nos a pusou rukou. Ten smrad byl příšernej. Člověk skoro čekal, že mu ve vlasech budou lízt červi –“

„Dost,“ zachroptěl Louis. „To mi stačilo.“

„Nestačilo,“ řekl Jud smrtelně vážným tónem. „To je právě to; *nestačilo*. A to se ještě celá ta hrůza nedá vylíčit taková, jaká skutečně byla. Když u toho člověk nebyl, nedokáže pochopit, jak zlý to bylo. Voň byl *mrtvej*, Louisi. Ale zároveň byl živěj. A taky... *věděl* některý věci.“

„Co tím myslíte?“ poposedl si Louis.

„Tak třeba se dlouze zadíval na Alana a tak nějak se usmíval nebo šklebil – byly mu přitom vidět zuby – a pak tiše promluvil; člověk přitom měl nutkání naklánět se k němu, aby ho slyšel. Jako by měl v krku štěrk.

'Vaše žena šuká s tím chlapem, s kterým dělá v dragstóru, Purintone. Co si vo tom myslíte? A pěkně při tom řve. Co si vo tom myslíte?'

Alan tak nějak vzdychl a bylo vidět, že ho to zasáhlo. Alan je teď

v domově důchodců v Gardener, aspoň tam byl, když jsem vo něm naposled slyšel – a musí mu bejt skoro devadesát. Tenkrát mu bylo kolem čtyřiceti a vo jeho druhý ženě se leccos povídalo. Byla to jeho vzdálená sestřenice a před válkou se přistěhovala k Alanovi a jeho první ženě Lucy. Pak Lucy umřela a za půldruhýho roku si Alan tu holku vzal. Laurine se jmenovala. Když se brali, bylo jí sotva čtyřiadvacet. A šly vo ní řeči. Chlapi věděli, že provokuje, ale ženský si myslely, že je kurva. Alan se nad tím zřejmě párkrát zamyslel, protože na Timmyho vyštěkl: 'Drž hubu! Drž hubu, nebo přes ní dostaneš, ať jseš, co chceš!'

'Kuš, Timmy,' povídá Bill a vypadá přitom, jako by se chystal zvracet nebo padnout do smrtelnejch mdlob nebo vobojí. 'Kušuj, Timmy.'

Ale Timmy si ho nevšímal. Koukne se na George Andersona a povídá: 'Ten vnuk, do kterýho jste vkládal takový naděje, jen čeká na vaši smrt, staříku. Chce jen prachy, prachy, vo kterejch si myslí, že jsou bezpečně uloženy ve schránce bangorský Eastern Bank. Proto se vám taky tak vlichocuje, ale za vašima žádama si z vás dělá srandu, von i ta jeho sestra. Říkaj vám stará protéza,' povídá Timmy. Louisi, ten jeho hlas – ten se najednou *změnil*. Najednou byl zlej. Zněl jako hlas toho Georgovýho vnuka, přesně takhle by to říkal von, kdyby... kdyby měl Timmy pravdu.

'Stará protéza,' mlel Timmy dál. 'A jestlípak se na vás nevyserou, až zjistěj, že jste chudej jak kostelní myš, protože jste ve vosumatřicátým vo všechno přišel? Nevyserou se na vás, Georgi? *Nevyserou?*'

George ucouvl, až se pod ním podlomila protéza, upadl a převrhl Billovi jeho džbán s pivem. Byl přitom bílej jako váš nátělník, Louisi.

Bill ho nějak postavil na nohy a zařval na svýho kluka: 'Timmy, nech toho! Nech už toho!' Ale Timmy toho nenechal. Řekl ještě něco špatnýho vo Hannibalovi a vo mně a pak už jen... řval. Jo, řval. Křičel. A tak jsme couvali a pak jsme se rozběhli pryč a George jsme táhli s sebou, podpírali jsme ho, protože se mu nějak zkřížily řemínky a kšíry na tý protéze, až se mu bota vobrátila špičkou dozadu, jak to vlekl po trávě za sebou.

Pak jsem ještě naposled zahlíd Timmyho Batermana, kterej stál na trávníku u prádelní šňůry, ksicht měl celej rudej vod zapadajícího slunce a z něj ještě rudějce vystupovaly ty skvrnky, vlasy měl rozčuchaný a tak nějak zaprášený... a chechtal se a vyřvával furt dokola: 'Stará protéza! Stará protéza! A paroháč! A kurevník! Sbohem, pánové! Sbohem! Sbohem!' řehtal se, ale byl to vlastně řev... něco v něm... řvalo... a řvalo... a řvalo.“

Jud se zarazil a prudce oddychoval.

„Jude,“ řekl Louis. „Byla pravda, co povídal Timmy Baterman vám?“

„Byla to pravda,“ zabručel Jud. „Kristepane! Byla to pravda. Vobčas jsem si zaskočil do bangorskýho bordelu. Nic nevyobvyklýho, i když spousta chlapů taky dokázala žít ctnostně. Prostě jsem někdy měl takovou potřebu, nutkání vokusit cizí maso. Nebo zaplatit nějaký ženský, aby dělala věci, vo který člověk manželku požádat nemůže. Chlap si taky někdy musí hrát na vlastním písečku, Louisi. To, co jsem dělal, nebylo nic strašnýho, a posledních vosům devět let už jsem na to kašlal. A Norma by mě nenechala, kdyby vo tom byla věděla. Ale něco by v ní vodumřelo. Něco milýho a líbeznýho.“

Judovy oči byly rudé, napuchlé a kalné. *Slzy starců jsou podivuhodně nepřijemné*, pomyslel si Louis. Když však Jud zatápal přes stůl po Louisově ruce, Louis mu vyšel vstříc a pevně ho stiskl.

„Říkal nám jen samý špatnosti,“ promluvil Jud po chvíli. „Jen špatnosti. Sám Bůh ví, že se jich najde dost v životě každýho člověka, nemám pravdu? Za dva za tři dni vodjela z Ludlow nadobro Laurine Purintonová. Lidi z města, který ji viděli nastupovat do vlaku, tvrdili, že měla dva monokly a vobě nosí dírky vycpaný vatou. Alan vo tom nikdá nemluvil. George umřel v padesátým roce a nikdo jsme se nedověděli, jestli svejm vnukům něco nechal. Hannibala vykopli z radnice právě kvůli tomu, co mu taky vmetl do tváře Timmy Baterman. Neřeknu vám přesně, co to bylo – ani to nemusíte vědět – ale řekl bych, že v tom bylo něco jako nesrovnalosti v městský pokladně. Mluvalo se taky vo tom, že ho vobviněj ze zpronevěry, ale tak daleko to nikdá nezašlo. Ztráta místa pro něj byl dostatečnej trest; celej život si hrál na velkýho hlavouna.

V těch chlapech ale bylo i dobro. Chci říct, že na tohle lidi často

zapomínaj. Byl to Hannibal, kdo těsně před válkou založil fond pro výstavbu nemocnice Eastern General. Alan Purinton byl zase jeden z nejvelkorysejších a nejtědřejších lidí, jaký jsem kdy znal. A starej George Anderson si nepřál nic jinýho, než bejt navěky poštmistrem.

„Ale *vono* to chtělo mluvit jen vo špatnejch věcech. Chtělo *to*, abysme si pamatovali jen to špatný, protože samo *to* bylo špatný... a taky *to* vědělo, že mu z naší strany hrozí nebezpečí. Ten Timmy Baterman, kterej vodešel do války, byl vobyčejnej milej kluk, Louisi, možná trochu natvrdej, ale dobrosrdečnej. Ta věc, kterou jsme tenkrát viděli, jak kouká do západu slunce... to byla zrůda. Možná to byl zombie nebo *dybbuk* nebo démon. Možná, že pro takovou věc není žádný pojmenování, ale Mikmakové věděli, co to je, ať už to mělo jméno nebo ne.“

„Co to tedy bylo?“ řekl Louis otupěle.

„Něco, čeho se dotkl Wendigo,“ odpověděl Jud klidně. Zhluboka se nadechl, chvíli zadržel dech, vydechl a podíval se na hodinky.

„A sakra. To je hodin, Louisi. Mluvil jsem devětkrát tolik, než jsem původně chtěl.“

„Ba ne,“ namítl Louis. „Mluvil jste k věci. Řekněte mi ještě, jak to skončilo.“

„Za dva dni u Batermanů hořelo,“ řekl Jud. „Barák lehl popelem. Alan Purinton neměl žádný pochybnosti vo tom, že to byl oumyslně založenej požár. Někdo ten baráček celej pokropil naftou. Byla tam cejtít ještě tři dni po požáru.“

„Takže oba dva uhořeli.“

„No jo, uhořeli. Ale už jako mrtví. Timmy měl v prsou dvě díry vod starýho koltu Billa Batermana. Našli ho v Billový ruce. Vypadalo to, že napřed zabil svýho kluka, položil ho na postel a pak všude rozlil tu naftu. Pak si sedl do křesla u rádia, škrtl sirkou a strčil si hlaveň tý svý pětačtyřicítky do pusy.“

„Ježíši,“ řekl Louis.

„Byli dost vohořelí, ale patolog pak říkal, že Timmy Baterman musel bejt mrtvej tak dva tři tejdny.“

Ticho, tikot hodin.

Jud vstal.

„Já jsem nepřeháněl, když jsem říkal, že jsem způsobil smrt

vašeho chlapce, Louisi, nebo jsem se na ní aspoň podílel. Mikmakové znali to místo, ale to ještě neznamená, že z něj udělali to, co je z něj teď. Mikmakové tam nebyli vodjakživa. Možná přišli z Kanady, možná z Ruska, možná z Asie. Tady v Maine sídlili tisíc, možná dva tisíce let – dá se to těžko vodhadnout, protože v krajině nezanechali hluboký stopy. A teď jsou znovu pryč... stejně jako my budeme jednou pryč, i když si myslím, že naše stopa bude hlubší, ať už v dobrým nebo ve zlým. To místo tam ale zůstane, ať je tu, kdo je tu, Louisi. To není jako když se někdo vodstěhuje a vezme si svý tajemství s sebou. Je to zlý, zahořklý místo a já jsem neměl žádný právo brát vás tam, abysme pohřbili vašeho kocoura. To už teď vím. To místo má moc, kterou si uvědomíte, když víte, co je dobrý pro vaši rodinu a co je dobrý pro vás. Já neměl dost síly proti tomu bojovat. Zachránil jste Normě život a já chtěl udělat něco pro vás, ale to místo změnilo mý dobře míněný přání ve zlo. To místo má moc... a já myslím, že prochází určitejma fázema, podobně jako měsíc. Kdysi mělo vobrovskou moc, a já se bojím, že ji znovu získává. Bojím se, že mě zneužilo k tomu, aby se přes vašeho syna dostalo k vám. Chápete, Louisi, k čemu směřuju?“ Jud na Louise upřel úpenlivý pohled.

„Chcete asi říct, že to místo vědělo, že Gage umře,“ odpovéděl Louis.

„Ne, chci říct, že mohlo *způsobit* Gagovu smrt, protože jsem vám ukázal jeho moc. Chci říct, že jsem mohl v dobrém úmyslu zabít vašeho syna, Louisi.“

„Tomu nevěřím,“ namítl Louis roztřeseným hlasem. Nemohl, *nechtěl* tomu věřit.

Pevně stiskl Judovu ruku. „Zítřa Gaga pohřbíme. V Bangoru. A v Bangoru zůstane. Nemám v úmyslu vůbec kdy chodit na Řbitov zvířátek nebo ještě dál.“

„Slibte mi to!“ naléhal Jud chraplavě. „Slibte mi to.“

„Slibuju,“ řekl Louis.

Někde v podvědomí však zůstal záměr – mihotavý plamínek slibu, který zcela neodezněl.

Nic z toho se však nestalo.

Všechno – vrčení cisterny Orinco, prsty, které se dotýkají Gagovy bundy a sklouzávají po látce, Rachel připravená odejít do pohřebního ústavu v domácích šatech, Ellie s Gagovou fotografií a jeho židličkou vedle své postele, slzy Steva Mastertona, rvačka s Irwinem Goldmanem, strašlivý příběh Juda Crandalla o Timmym Batermanovi – to všechno existovalo v mysli Louise Creeda jen pár vteřin, během nichž pronásledoval svého rozesmátého syna k silnici. Za ním opakovaně vykřikovala Rachel – *Gage, vrať se, NEUTÍKEJ!* – ale Louis neplýtval dechem. Bylo to už blízko, velice blízko, ale *jedna* z těch věcí se přece udala: odněkud ze silnice slyšel vrčení nákladáku a někde v náhle otevřeném okruhu paměti slyšel, jak Jud Crandall promlouvá k Rachel první den jejich pobytu v Ludlow: *Musíte si hlídat děti, aby nechodily na silnici, pani Creedová. Pro děti a zvířata je nebezpečná.*

Gage utíkal po mírně svažitém trávníku k silnici číslo patnáct, statné nožky se mu snaživě kmitaly, a podle všech pravidel už měl upadnout, ale nákladák v tu chvíli vrčel opravdu silně, byl to podobný zvuk, jaký Louis slyšel ze své postele, když se ocitl na rozhraní bdění a spánku. Vlastní chrápání ho však uklidňovalo, zatímco tenhle zvuk ho děsil.

Panebože, Ježíšikriste, ať ho chytím, ať nevběhne do té silnice!

Louis co nejdříve zrychlil a skočil jako hráč amerického fotbalu, který chce složit soupeře; koutkem oka viděl na trávě pod sebou svůj stín a vzpomněl si na draka, na supa, který zanechal otisky svého stínu po celé louce paní Vintonové, a jak byl Gage setrvačností svého pohybu vnášen do silnice, Louisovy prsty sklouzly po látce jeho bundy... a pak ji zachytily.

Strhl Gaga dozadu a vzápětí se zřítíl na zem. Dopadl obličejem na šterk na krajnici a rozbil si nos, až mu tekla krev. Mnohem horší bolest však pocítil v genitáliích – *kdybych byl věděl, že budu hrát fotbal, vzal jsem si suspensor* – ale jak tupou bolest v nose, tak neodbytnou bolest v rozkroku pohltila úleva z toho, že slyší bolestivý a vzteklý nárek Gaga, který si narazil zadek o šterkovou krajnici a

praštil se do hlavy o travu. Ten nářek za okamžik zanikl v řevu projíždějícího nákladáku a jeho troubení.

Louisovi se přes balvan usazený někde v žaludku podařilo vstát a vzít syna do náruče. Za chvíli už u nich byla Rachel, plakala a křičela na Gage: „Nikdy neběhej na silnici, Gage! Nikdy, nikdy, nikdy! Silnice je zlá! Zlá!“ A Gage byl z toho slzavého kázání tak překvapený, že přestal plakat a kulil oči na mámu.

„Louisi, teče ti krev z nosu,“ řekla a objala ho tak náhle a tak silně, že se chvíli nemohl ani nadechnout.

„To není to nejhorší,“ řekl. „Mám dojem, že jsem sterilní, Rachel. Kruci, to je bolest.“

Smála se tak hystericky, že se jí skoro bál. Napadlo ho, že *kdyby Gage skutečně zemřel, určitě by se z toho zbláznila.*

Jenže Gage nezemřel; to všechno se odehrálo jen v okamžicích ďábelské představitosti, když Louis závodil se smrtí svého syna na zeleném trávníku za zářivého květnového odpoledne.

Gage šel do školy a v sedmi letech jel poprvé na tábor, kde se u něj projevil značný talent k plavání. Své rodiče také nemile překvapil tím, jak snadno snášel měsíční odloučení. V deseti letech už strávil v táboře Agawam v Raymondů celých prázdniny a v jedenácti vyhrál dvě modré stuhly a jednu červenou v plaveckých soutěžích, které završovaly letní táborovou aktivitu. Vyrostl, a přesto to byl stále týž Gage, hodný a neustále tak trochu udivený z věcí, které mu přinášel svět... ovoce pro něj jaksi nikdy nebylo trpké nebo shnilé.

Na střední škole studoval s vyznamenáním a byl členem plaveckého týmu.

Prosadil si církevní školu Johna Bapsta, která měla široké plavecké zázemí. Když v sedmnácti oznámil rodičům, že konvertuje ke katolicismu, Rachel se rozčílila, zatímco Louise ta zpráva nijak zvlášť nepřekvapila. Rachel si myslela, že je Gage příliš ovlivňován svou dívkou; už ho viděla ženatého („jestli ho ta flundra s medailí svatého Kryštofa neuhání, tak sním tvoje slípy, Louisi,“ řekla), viděla konec jeho studijních plánů a olympijských nadějí, viděla čtyřicetiletého Gage v kruhu devíti nebo deseti malých katolíčků. V té době už bude (podle Rachel) řidič nákladáku s věčným cigárem a pivním břichem, který si otčenášuje a zdrávasuje cestu k

předinfarktového zapomnění.

Louis byl přesvědčený, že synovy motivy jsou čistší, a přestože Gage konvertoval (toho dne poslal Louis Irwinu Goldmanovi nestydatě drzou pohlednici, v níž psal: *Zřejmě máš jezuitského vnuka. Tvůj gójský zeť Louis*), neoženil se s tou milou dívkou (rozhodně žádnou štětkou), s kterou chodil skoro celý maturitní ročník.

Šel na univerzitu Johnse Hopkinse, dostal se do olympijského družstva a jednoho dlouhého, šíleného a pýchou nabitého odpoledne, šestnáct let poté, co Louis závodil s cisternou Orinco o jeho život, daroval svým rodičům – teď už skoro šedivým, i když Rachel to zakrývala přelivem – zlatou olympijskou medaili. Když ho kamery NBC zabraly zblízka, jak stojí s mokkými lesklými vlasy na stupních vítězů za zvuků státní hymny, se stuhou kolem krku a zlatou medailí na sametové kůži prsou, Louis plakal. Plakala i Rachel.

„Tak tímhle něco končí i začíná,“ řekl chraplavě a obrátil se, aby objal svou ženu. Ta se na něj však dívala se vzrůstající hrůzou, její tvář mu stárla před očima, jakoby bičována dny, měsíci a lety neúprosně zlého času; hymna odumřela, a když se Louis podíval zpátky na obrazovku, viděl tam jiného chlapce, černocha, v jehož kudrnách se dosud blyštěly kapky vody.

Tímhle něco končí i začíná.

Končí.

On končí...

...panebože, on končí se zakrvácenou hlavou.

Louis se probudil v sedm hodin ráno do mrtvolného deštivého přísvitů a v náručí svíral polštář. Hlavou mu obludně zněla ozvěna vlastního srdce, bolest zaútočila a ustoupila, zaútočila a ustoupila. Kysele říhl a ucítil zvětralé pivo, v žaludku měl kámen. Určitě plakal, protože měl mokký polštář, jako by ve spánku omylem vstoupil do nějakého sladkobolného country-and-westernového příběhu a zase z něj vystoupil. Ale i ve snu si podvědomě uvědomoval skutečnost, a právě proto snad plakal.

Vstal a odpotácel se do koupelny. Srdce mu pracovalo rychle, ale téměř neslyšně. Děsivá kocovina mu cupovala vědomí. Sotva stačil doběhnout k záchodové míse, kam zvrátil přebytky večerního piva.

Se zavřenýma očima klečel na podlaze, dokud necítil, že se dokáže postavit. Pak po sobě spláchl. Přešel k zrcadlu, aby se podíval, jak má krví podlité oči, ale sklo bylo zakryté kusem látky. Pak si vzpomněl. Rachel ve stavu jakéhosi poblouznění minulostí, na který si prý sotva vzpomínala, zakryla látkou všechna zrcadla v domě. Před vstupem do každé místnosti se zrcadlem si zouvala boty.

Tak tedy žádné olympijské plavecké družstvo, pomyslel si Louis cestou zpátky k posteli. Posadil se a nakyslý pach piva mu znovu zaplavil ústa a hrdlo. Přisahal si (nikoliv poprvé, ale také ne naposled), že se toho jedu už nedotkne. Tak tedy žádné olympijské plavecké družstvo, žádná univerzita, žádná katolická dívka ani konverze, žádný tábor Agawam, nic. Roztrhané tenisky, bunda naruby, malé chlapecké tělíčko, tak pevné a statné, málem na kusy. A jeho čapka plná krve.

Seděl na posteli v příšerné kocovině a pozoroval, jak po okně líně stékají dešťové potůčky. Smutek na něj dolehl plnou silou. Rozpusťil ho, zlomil, vzal mu poslední obranné látky. Louis si položil hlavu do dlaní a plakal, kymácel se na posteli dopředu a dozadu a myslel na to, že by udělal cokoli, úplně cokoli, kdyby směl dostat druhou příležitost.

41

Gaga pohřbili ve dvě hodiny odpoledne. V tu dobu ustal déšť. Po obloze stále plynula potrhaná mračna a mnozí účastníci pohřbu měli ještě deštníky, zapůjčené pohřebním ústavem.

Na Rachelinu žádost přečetl ceremoniář nad hrobem krátký úryvek z Matouše, který začínal „Nechtě dítek a nebraňte jim přijít...“ Louis, který stál na boční straně hrobu, se podíval na svého tchána. Goldman zachytil jeho pohled, ale vzápětí sklopil oči. Veškerá bojovnost z něj vyprchala. Měl váčky pod očima a jemné bílé vlasy mu ve větru poletovaly kolem hedvábné jarmulky jako pavučiny. S prošedivělým černým střištěm, které mu zakrývalo tváře, vypadal nejspíše jako notorický alkoholik. Louis z něj měl dojem, že vůbec neví, kde je. Přesto k němu nedokázal cítit lítost.

Gagova bílá rakvička, jejíž uzávěr už byl zřejmě opravený, ležela

na chromovaných nosítkách napříč přes hrob. Kolem okrajů hrobu byl položen umělý trávník, jehož křiklavá zeleň bodala Louise do očí a působila nepřírozeně vesele. Na něm stálo několik košů s květinami. Louis se podíval ceremoniáři přes rameno. Na nízkém vršku s mnoha hroby se tyčil jeden náhrobek v románském stylu s vyrytým jménem PHIPPS. Za šikmým ramenem Phippsova náhrobku zahlédl Louis kousíček žluti. Zíral na něj a přemýšlel. Neodtrhl od něj oči ani ve chvíli, kdy ceremoniář řekl: „Skloňme hlavy k tiché modlitbě“. Louisovi to trvalo pár minut, ale nakonec na to přišel. Byla to hrobníkův autobagr. Zaparkovaný hezky za kopečkem, aby ho truchlící neviděli. A až bude po pohřbu, Oz si típne cigaretu o podpatek své stuašivé puacovní boty, hodí oharek do nějakého koše, který s sebou vozí (hrobníci přistižení při odhazování nedopalků na hřbitově byli většinou okamžitě vyhozeni – nevypadalo to dobře; příliš mnoho klientů zemřelo na rakovinu plic), skočí do kabiny autobagru, nastartuje a odloučí jeho syna od slunce. Navždy. Nebo alespoň do dne Vzkříšení.

Vzkříšení... to je to slovo

(a ty víš, že by sis je měl jednou provždy vytlouct z hlavy)

Když ceremoniář řekl „Amen“, Louis vzal Rachel v podpaží a odvedl ji. Rachel něco nesouhlasně mumlala – chtěla zůstat ještě chvilku, prosím, Louisi – ale Louis byl neoblomný. Došli k vozům. Louis viděl, jak ceremoniář sbírá od truchlících deštníky s jménem firmy diskrétně tištěným na rukojetích a podává je pomocníkovi. Pomocník je naskládal do stojanu na deštníky, který na vlhkém trávniku působil přízračně. Louis pravou rukou objímal Rachel a levou svíral Elliinu ručku v bílé rukavičce. Ellie měla stejné šaty jako na pohřbu Normy Crandallové.

Když Louis pomáhal svým dámám do vozu, přišel k němu Jud. Také vypadal, že má za sebou těžkou noc. „Jste v pořádku, Louisi?“

Louis přikývl.

Jud nahlédl do vozu. „Tak co, Rachel?“ řekl.

„V pořádku, Jude.“

Jud se zlehka dotkl jejího ramena a obrátil se k Ellie. „A co ty, maličká?“

„Ale jo,“ odpověděla Ellie a nepřírozeně se usmála, aby ukázala,

že to snáší statečně.

„Co to máš za fotku?“

Louis si zprvu myslel, že mu ji neukáže, ale pak viděl, že mu ji s bolestným výrazem plaše podává. Podržel si ji velkými prsty, prsty na pohled křivými a nemotornými, prsty řidiče nákladáku nebo strojvůdce na trati B&M – ale také prsty, které dokázaly Gagovi vytáhnout žihadlo s nedbalou obratností kouzelníka... nebo chirurga.

„No to je hezká fotka,“ řekl Jud. „Jak ho táhneš na saních. Vsadím se, že se mu to líbilo, co, Ellie?“

Ellie se slzami na krajíčku přikývla.

Rachel chtěla něco říct, ale Louis jí stiskl ruku – *bud' zticha*.

„Já jsem se ho něco natahala,“ řekla Ellie s pláčem, „a on se vždycky smál a smál. Pak jsme šli domů a maminka nám udělala kakao a řekla: 'Uklid'te si boty' a Gage je všechny vzal a křičel 'Boty! Boty!', až nám málem praskly bubínky. Pamatuješ, mami?“

Rachel přikývla.

„To byly určitě krásný časy,“ řekl Juda vrátil jí fotografii. „I když je teď mrtvěj, Ellie, bude žít ve tvých vzpomínkách.“

„Ano,“ utřela si slzy. „Já jsem měla Gaga moc ráda, pane Crandalle.“

„Já vím, holčičko.“ Sklonil se a políbil ji. Když se odtáhl, změřil si přísně Louise a Rachel. Rachel byla z jeho pohledu zmatená a trochu dotčená, ale Louis mu dobře rozuměl: *Co pro ni děláte? ptaly se Judovy oči. Váš syn je mrtvý, ale dcera žije. Co pro ni děláte?*

Louis odvrátil zrak. Nemohl pro ni nic udělat, alespoň zatím ne. Musí si poradit se svým žalem sama. Jeho myšlenky příliš pohlcoval syn.

42

Kvečeru se přivalily další mraky a začal vát silný západní vítr. Louis si oblékl lehkou bundu, zapnul ji na zip a z věšáčku na zdi si vzal klíče od hony.

„Kam jdeš, Louisi?“ zeptala se Rachel téměř s nezájmem. Po večeri se znovu rozplakala, a přestože ten pláč nebyl nijak bouřlivý, zdálo se, že není k utišení. Louis ji přinutil vzít si valium. Seděla nad

rozevřenými novinami se sotva načatou křížovkou. Ellie se s Gagovou fotografií na klíně dívala v jiném pokoji na „Domek v prérii“.

„Myslel jsem si, že přivezu pizzu.“

„Proč ses nenajedl při večeři?“

„Neměl jsem hlad,“ řekl popravdě. Pak však lživě dodal: „Teď ho mám.“

Toho odpoledne mezi třetí a šestou se v ludlowském domě konal závěrečný obřad Gagova pohřbu. Byl to obřad jídla. Steve Masterton se svou ženou přinesli zapečené těstoviny s masem. Charltonová se objevila s „quiche“, vlahým ovocným koláčem. „Vydrži, dokud se nesní,“ řekla Rachel. „A dá se ohřívat.“ Dannikerovi z ulice přinesli pečenou šunku. Goldmanovi přispěli studenou mísou; ani jeden z nich s Louisem nepromluvil ani se k němu nepřiblížil. Louisovi to bylo jedno. Jud věnoval kolo svého oblíbeného „krysiho“ sýra. Missy Dandridgová upekla šlehačkový koláč s želatinou. A Surrendra Hardu přišel s jablky. Obřad jídla překrýval náboženské rozdíly.

Bylo to posezení po pohřbu, a přestože hosté se chovali tiše, nebyli úplně zaražení. Nějaké pití se také našlo, i když ne tolik, jako při jiných příležitostech. Po několika pivech (ještě předešlého večera si sliboval, že se toho nikdy nedotkne, ale ten večer byl od přítomnosti chladného odpoledne tak neuvěřitelně vzdálený) Louis začal přemýšlet, že by dal k dobru několik zajímavých pohřebních zvyklostí, jak mu je vyprávěl strýc Carl – že na sicilských pohřbech se neprovdané ženy snaží získat kousek nebožtíkova rubáše, který si pak dávají pod polštář ve víře, že jim přinese štěstí v lásce; že na irských pohřbech se někdy naoko inscenovaly svatební obřady a že se nebožtíkům svazovaly palce u nohou, protože podle staré keltské víry se tak duchům zesnulých zamezovalo v putování. Strýc Carl s tímhle zvykem spojoval i přivazování cedulek na palce u nohou, které sice vzniklo v New Yorku, ovšem většina zaměstnanců prosektury byli Irové... Pak se však Louis rozhlédl po přítomných a usoudil, že by takové vyprávění mohlo vyznít nemístně.

Rachel se zhroutila jen jednou, ale její matka ji utěšila. Rachel se k Dory Goldmanové přitiskla a vzlykala jí otevřeně a bez zábran na rameni. S Louisem by něco podobného nebylo možné, snad proto, že

oba cítili vinu na Gagově smrti, nebo také proto, že Louis byl uzavřen v podivném polosvětě svých představ a nesnažil se jí žal ulehčit. V každém případě hledala útěchu u matky a Dory byla připravena ji poskytnout a smísit své slzy s dceřinými. Irwin Goldman stál za nimi, jednu ruku na Rachelině rameni, a zvráceně vítězoslavným pohledem sledoval přes pokoj Louise.

Ellie obcházela hosty s jednohubkami na stříbrném tácu. Fotografii Gaga pevně svírala v podpaží.

Louis přijal projevy soustrasti. Každému hostu přikývl a poděkoval. A jestliže se díval nepřítomně a choval poněkud chladně, lidé si mysleli, že se zaobírá minulostí, nehodou, vyhlídkami na budoucí život bez Gaga; nikdo z nich (zřejmě ani Jud) netušil, že Louis začíná myslet na vykradení hrobu... přirozeně jen akademicky; ne že by chtěl něco takového *udělat*. Byl to jen způsob, jak zaměstnat mysl.

Ne že by chtěl něco takového *udělat*.

Louis se zastavil v orringtonském obchodu Corner Store a koupil si dva kartony chlazeného piva. Pak zavolal do pizzerie Neapol, aby mu připravili pizzu s feferony a houbami.

„Na jaké jméno to bude, pane?“

Oz Veuíký a Stuašuívý, pomyslel si Louis.

„Lou Creed.“

„Dobrá, Lou, máme tu dost fofr, takže to bude tak za tři čtvrté hodiny – stačí vám to tak?“

„Jistě,“ řekl Louis a zavěsil. Když se vrátil do auta a nastartoval motor, napadlo ho, že kolem Bangoru je asi dvacet pizzerií, ale on si vybral právě tu, která je nejbliž ke hřbitovu Pleasantview, kde je pohřbený Gage. *No a co?* pomyslel si stísněně: *Dělají tam dobrou pizzu. Z žádných zmrazených polotovarů. Vypracují těsto a vyhazují je a chytají na zaťaté pěsti a člověk se na ně může přes výlohu dívat; Gage se vždycky smál –*

Další vzpomínky si zakázal.

Projel kolem Neapole k Pleasantview. Přiznával si, že věděl, že to udělá, no a co? Nic.

Zaparkoval na protější straně. Přešel ulici k tepané bráně, která se blyštěla v posledních záblescích dne. Nad bránou byl do půlkruhu

stylizovaný kovaný nápis PLEASANTVIEW. Ta vyhlídka nepřipadala Louisovi ani hezká ani nehezká. Hřbitov byl pěkně umístěný mezi několika mírnými pahorky, rozdělený alejemi stromů (teď za soumraku působily jejich stíny jako hluboké, temné a tiché vody zatopených lomů) a osázený několika osamělými smutečnými vrbami. Žádný klid tu nebyl. Poblíž vedla dálnice – chladný vytrvalý vítr zanášel hukot provozu až sem – a zář na potemnělé obloze pocházela od světel bangorského mezinárodního letiště.

Natáhl ruku k bráně a pomyslel si: *Bude zavřená*. Ale nebyla. Možná bylo ještě příliš brzy, a pokud ji vůbec zavírají, tak jen proto, aby zabránili vstupu opilcům, vandalům a mladičkým milencům. Doby dickensovských vykopávačů mrtvol (*to je slovo*) byly nenávratně pryč.

Už je to tu zase – Vzkříšení.

Pravá polovina vrat se rozlétla s tichým zaskřípěním a Louis vešel, když se nejprve pohledem přes rameno ujistil, že ho nikdo nepozoruje. Zavřel za sebou a uslyšel klapnutí západky.

Stál na tomto neokázalém předměstí zemřelých a rozhlížel se kolem sebe.

Báječné a soukromé místo, pomyslel si, *ale člověk je nikdy vnitřně nepřijme*. A kdo? Andrew Marvel? A proč vůbec lidská mysl skládá takové hromady nepotřebné veteše?

Vtom v duchu uslyšel Judův hlas, utrápený a – vyděšený? Ano, vyděšený.

Louisi, co to tu děláte? Díváte se na cestu, po který nechcete jít.

Umlčel v sobě ten hlas. Pokud někoho trápí, tak jedině sebe sama. Nikdo nemusí vědět, že tu byl na rozhraní soumraku a tmy.

Po jedné klikaté cestičce se vydal ke Gagovu hrobu. Ve chvíli se ocitl mezi stromy; jejich nové listy mu tajuplně šustily nad hlavou. Srdce mu prudce bušilo. Hroby s náhrobky byly uspořádány do nepravidelných řad. Někde musel být domek správce a v něm mapa těch asi dvaceti akrů hřbitova Pleasantview, úhledně rozdělená do čtverců, v každém čtverci zakreslené obsazené hroby i volná místa.

K prodeji. Jednopokojové byty. Volná lůžka.

Není to tu jako na Řbitově zvířátek, pomyslel si a zastavil se, aby tu myšlenku zvážil. Ne, skutečně ne. Řbitov zvířátek vnukal dojem

pořádku, který povstal z chaosu. Ty kostřbaté soustředné kruhy směřující do středu, hrubé břidlicové tabulky, kříže z prken. Jako by tam děti, které pohřbívaly svá zvířátka, tvořily otisk jakéhosi kolektivního podvědomí, jako by...

Louise napadlo, že Řbitov zvířátek je podobný pouťové reklamě... před stanem stojí polykač ohně a vy zdarma sledujete jeho kousky, protože majitelé atrakce vědí, že divák si nekoupí řízek, dokud neuvidí, jak se škvíří, nevydá své peníze, dokud je z něj nevytlákají –

Ty hroby, ty hroby uspořádané do takřka druidských kruhů.

Ty hroby na Řbitově zvířátek představovaly ten nejstarší náboženský symbol: kruhy se zmenšují a představují *spirálu*, která nevede do určitého bodu, ale do nekonečna; pořádek vzešlý z chaosu nebo chaos vzešlý z pořádku – to záleželo na rozpoložení mysli. Tento symbol tesali Egypťané na hroby faraónů, tento symbol zvětčovali Féničané na mohylách svých padlých králů; byl nalezen na stěnách starověké jeskyně v Mykénách; byl stvořen ve Stonehenge jako hodiny k měření vesmírného času; objevil se v židovsko-křesťanské bibli jako větrný vír, z něhož Bůh promlouvá k Jobovi.

Spirála byla jedním z nejstarších znaků moci na světě, byla nejstarším lidským symbolem onoho křivolakého mostu, který možná existoval mezi světem a jícnem věčnosti.

Louis se konečně dostal ke Gagovu hrobu. Autobagr byl pryč. Umělý trávník zřejmě sroloval a uložil do skladu nějaký dělník, který si při tom pohvizdoval s vyhlídkou na pivo po šichtě v hospodě Fairmount Lounge. Na Gagově hrobě byl pravidelný obdélník čerstvě uhrabané hlíny, tak pět stop na tři. Náhrobní kámen dosud nebyl osazen.

Louis poklekl. Vítr mu províval vlasy a čuchal je. Obloha už byla téměř celá potemnělá. Honily se po ní černé mraky.

Nikdo mi neposvítí do obličeje a nezeptal se mě, co tu dělám. Nezaštěkal žádný hlídací pes. Brána byla otevřená. Doby vykopávačů mrtvol jsou pryč. Kdybych sem přišel s rýčem a lopatou –

S trhnutím se probral. Jestli si namlouval, že Pleasantview je v

noci nestřežený, tak hrál jen nebezpečnou hru sám se sebou. Co kdyby ho po pás v čerstvém hrobě jeho syna nachytl správce nebo hlídač? Třeba by se to zrovna nedostalo do novin, ale třeba taky ano. A mohl by být obviněn ze zločinu. Z jakého zločinu? Z vylupování hrobů? To sotva. Spíše z výtržnictví nebo vandalismu. Rozšířily by to noviny nebo lidé. Bylo by to příliš pikantní, než aby se o tom nemluvilo: místní doktor přistižen při vykopávání svého dvouletého syna, který nedávno zahynul při tragické silniční nehodě. Ztratil by práci. A i kdyby ne, Rachel by přišla o rozum a Ellie by trpěla ve školce, až by se její život stal jedinou vidinou pošklebujících se dětí. Možná by byl vystaven ponížení psychologických testů.

Ale mohl bych vrátit Gaga do života! Gage by mohl znovu žít!

Skutečně tomu věřil?

Ano, věřil. Stále si namlouval, jak před Gagovou smrtí, tak po ní, že Church ve skutečnosti nebyl mrtvý, jen omráčený. Že se nějak vyhrabal z hrobu a přišel domů. Dětský příběh se strašidelnými podtóny – Poeův Černý kocour. Pán nevědomky navrhne hromadu kamení na živé zvíře. Věrná šelma se vyhrabe a přijde domů. Výborně. Až na to, že to není pravda. Church byl *mrtvý*. Mikmacké pohřebiště ho vrátilo do života.

Louis seděl u Gagova hrobu a pokoušel se dát si všechno dohromady tak logicky, jak jen to tahle temná záhada dovolovala.

Takže Timmy Baterman. Za prvé, věřil tomu příběhu? A za druhé, záleželo na tom? Věřil téměř všemu. Nedalo se pochybovat o tom, že pokud existuje takové místo jako mikmacké pohřebiště (jakože existuje), a lidé o něm vědí (jakože pár ludlowských o něm ví), dříve nebo později to někdo vyzkouší. Lidská přirozenost se podle Louisa názoru vzpírala uvěřit, že by to skončilo u několika domácích mazlíčků a cenných hospodářských zvířat.

No dobrá – věřil také tomu, že se z Timmyho Batermana stal jakýsi vševědoucí démon?

To byla těžší otázka a Louis si na ni musel dát pozor, protože tomu *nechtěl* uvěřit, a také už měl možnost poznat výsledky takového stavu mysli.

Ne, *nechtěl* uvěřit, že Timmy Baterman byl démon, ale nemohl – *nesměl* – připustit nic, co by mu zamžilo úsudek.

Vzpomněl si na býka Hanrattyho. Jud říkal, že Hanratty se stal zlým. Podobně jako Timmy Baterman. Hanratty byl později 'zlikvidován' týmž člověkem, který ho odtáhl na saních na mikmacké pohřebišť. Timmyho Batermana 'zlikvidoval' jeho otec.

Jestliže se z Hanrattyho stalo zlé zvíře, znamenalo to, že tak dopadla i ostatní zvířata? Ne. Býk Hanratty nepředstavoval reprezentativní vzorek; Hanratty byl ve skutečnosti *výjimka*. Podívejme se na ostatní zvířata – Judova psa Spota, papouška té stařeny, Churcha samotného. Vrátili se sice změnění, ale *aspoň* v případě Spota nebyla ta změna tak veliká; takže se Jud později nezdržel a doporučil proces...

(vzkříšení)

...ano, *vzkříšeni* svému příteli. Jistě, pak se to snažil všelijak ospravedlnovat a zamlouvat, a tak z něj padaly spousty nejasných zmatených řečí, které se opravdu nedají nazvat filozofií.

Jak by mohl odmítnout takovou příležitost, kterou měl na dosah ruky – tak neuvěřitelnou příležitost – jen na základě příběhu Timmyho Batermana? Jaro taky nedělá jedna vlašťovka.

Všechno zkresluješ, jen abys dospěl k jedinému chtěnému závěru, napomenul ho vnitřní hlas. Aspoň si přiznej tu změnu, která se stala s Churchem. I když pomineš ta zvířata – myši a ptáky – tak jaký teď vlastně je? Otupělý... to je přesné, to vystihuje všechno. Ten den, kdy jsme pouštěli draka. Vzpomínáš si na Gaga, jaký byl toho dne? Jak byl citlivý a živoucí, jak na všechno reagoval? Nebylo by lepší pamatovat si ho takhle? Chceš vzkřísit zombíka z druhořadého hororového filmu? Nebo retardovaného hošíka? Který jí rukama a tupě zírá na televizní obrazovku a nikdy se nenaučí napsat své jméno? Co říkal Jud o svém psovi? „Bylo to jako – jako když člověk omejvá maso. „A tohle chceš? Kus dýchajícího masa? A i kdyby ses s tím spokojil, jak vysvětlíš zmrtvýchvstání syna manželce? A dcerce? Stevu Mastertonovi? Světu? Co se stane, až přijede Missy Dandridgová a uvidí na zahradě Gaga na tříkolce? Copak neslyšíš její výkřiky, Louisi? Copak nevidíš, jak si rozdirá obličej nehty? Co řekneš novinářům? Co řekneš, až na tebe zazvoní štáb dokumentaristů z pořadu „Skuteční lidé“ a bude chtít natočit film o tvém vzkříšeném synovi?

Je něco z toho skutečnou překážkou, nebo se to jen ozvala jeho zbabělost? Skutečně věří tomu, že by se s tím nedalo nic dělat? Tomu, že Rachel by vítala svého syna jinak než slzami radosti?

Ano, připouštěl si možnost, že se Gage může vrátit... trochu... redukováný. Ale změnilo by to kvalitu rodičovské lásky? Rodiče přece milují i děti, které jsou od narození slepé, které se narodí jako siamská dvojčata, které mají zauzlená střeva. Rodiče prosí o milosrdenství a shovívavost pro své děti, které v dospělosti spáchaly znásilnění nebo vraždu nebo mučily nevinné.

Copak je možné, aby Gaga nemiloval, i kdyby nosil plínky třeba do osmi let? Kdyby skončil na prvním stupni? Nebo kdyby ho ani nedokončil? Mohl by zapudit svého syna jako nějakou... nějakou boží zrůdu, když existovalo jiné východisko?

Ale Louisi, panebože, nežiješ v žádném vakuu! Lidé řeknou –

Hrubě a vztekle tu myšlenku zahnal. Ze všech věcí, o kterých teď *nesměl* uvažovat, byl zájem veřejnosti na prvním místě.

Louis sklopil oči k uhrabané hlíně Gagova hrobu a pocítil, jak jím projela vlna zoufalství a hrůzy. Jeho prsty nevědomky namalovaly do hlíny spirálu.

Zabořil prsty obou rukou do hlíny a spirálu smazal. Pak spěšně ze hřbitova Pleasantview odešel. Měl pocit narušitele, myslel si, že ho za každým ohybem cesty může někdo vidět, zastavit a vyptávat se ho.

S odebráním pizzy se opozdil, a přestože mu ji nechali na velkých kamnech, byla jen vlažná a mastná a každé sousto chutnalo jako vařený jíl. Louis snědl jeden kousek a po cestě do Ludlow vyhodil zbytek i s krabicí z okna vozu. Nerad rozhazoval odpadky v přírodě, ale nechtěl, aby Rachel našla v koši sotva načatou pizzu. Mohlo by to v ní vzbudit podezření, že pizza byla jen záminkou, aby se dostal do Bangoru.

Louis začal přemýšlet o času a souvislostech.

Čas. Čas může být mimořádně, dokonce osudově důležitý. Timmy Baterman už byl mrtvý dost dlouho, když ho jeho otec vzal na mikmacké pohřebiště. *Timmyho zastřelili devatenáctého... a pohřeb měl – krk bych za to nedal, ale myslím, že to bylo dvaadvacátého července. A za čtyři pět dní viděla Timmyho na ulici*

Marjorie Washburnová.

No dobrá, řekněme, že Bill Baterman to udělal čtyři dny po původním pohřbu... ne. Jestli se má mýlit, tak spíše ve svůj neprospěch. Řekněme tři dny. Předpokládejme tedy, že Timmy Baterman vstal z mrtvých pětadvacátého července. To znamená šest dní od smrti k návratu, a to byl střízlivý odhad. Mohlo to být také deset dní. Od Gagovy smrti uplynuly čtyři dny. Bylo to dost, ale stále by mohl překonat Billa Batermana. Kdyby...

Kdyby bylo možné navodit takové okolnosti, jaké provázely Churchovu smrt a vzkříšení. Protože Church zemřel velmi příhodně, ne? Rodina byla pryč, když ho srazilo a zabilo auto. Takže kromě něho a Juda nikdo nic nevěděl.

Jeho rodina byla v Chicagu.

Poslední dílek skládačky zapadl v Louisově mysli s tichým cvaknutím.

„Cože to po nás chceš?“ zeptala se Rachel a překvapeně se na něj zahleděla.

Bylo čtvrt na deset. Ellie už odešla spát. Rachel navečer uklidila zbytky po pohřební hostině (pohřební hostina byl jeden z těch příšerných výrazů skrývajících nevyřčený paradox, podobně jako „návštěva u zesnulého“, ale žádný jiný výraz nedokázal uspokojivě popsat způsob, jakým strávili odpoledne), vzala si valium, a než se Louis vrátil z Bangoru, byla ospalá a klidná... ale tohle ji probralo.

„Abyste s tvou matkou a otcem odjeli do Chicaga,“ opakoval Louis trpělivě. „Odjíždějí zítra. Když teď zavoláš jim a hned pak na Delta Air, můžeš letět stejným letadlem.“

„Louisi, zbláznil ses? Po tom, co ses popral s mým otcem —“

Louis zjistil, že je náhle obdařen výjimečnou výmluvností. To ho rozjařovalo a dávalo mu pocit fotbalového náhradníka, který s nebývalou lehkostí proklíčkuje sedmdesát yardů mezi soupeři a položí šestku. Nikdy nebyl zvlášť dobrý lhář a tenhle proslov si nijak podrobně nenaplánoval, ale teď z něj plynul řetězec hodnověrných lží, polopravd a nápaditých zdůvodnění.

„Taky kvůli té rvačce chci, abyste s nimi odjely. Tuhle ránu musíme nějak zacelit, Rachel. Věděl jsem to... cítil jsem to už v tom pohřebním salonku. Už když ta rvačka začala, snažil jsem se ji

urovnat.“

„Ale ta cesta... to vůbec není dobrý nápad, Louisi. My tě potřebujeme. A ty potřebuješ nás.“ Pochybovačně si ho změřila. „Aspoň *doufám*, že nás potřebuješ. A my nejsme zrovna ve stavu –“

„– abyste tu mohly zůstat,“ řekl Louis naléhavě. Cítil, že na něj jde horečka. „Jsem rád, že mě potřebujete, a já tebe a Ellie taky opravdu *potřebuju*. Ale právě teď je tenhle dům pro vás to nejhorší místo na světě, miláčku. Všude tady číhá Gage, za každým rohem. O nás dva ani tak nejde, ale pro Ellie je to strašné.“

Všiml si, jak se jí bolestně zachvěla víčka, a věděl, že ji zasáhl. Jeho lepší já se za to laciné vítězství zastydělo. Z odborné literatury věděl, že pozůstalí cítí silné nutkání vzdálit se od místa, kde se to stalo... a že podlehnout tomuto nutkání může napáchat velké škody, protože dovoluje pozůstalým pochybný přepych odmítnutí nové skutečnosti. Odborné knihy doporučovaly zůstat na místě a utkat se se smutkem na domácí půdě, než se přesune do oblasti vzpomínek. Louis se však prostě neodvážil uskutečnit svůj pokus v přítomnosti rodiny. Musel se jich zbavit, aspoň na chvíli.

„Já vím,“ řekla. „Všude to tu na člověka doléhá. Přestěhovala jsem gauč, když jsi byl v Bangoru... myslela jsem si, že když to tu vyluxuju, přijdu na jiné myšlenky... a našla jsem pod gaučem čtyři jeho autíčka... jako by tam čekala na jeho návrat... až si s nimi zase začne hrát...“ Rozechvělý hlas se jí zlomil. Slzy jí stékaly po tvářích. „A tak jsem si vzala druhé valium, protože jsem se zas rozbrečela, tak jako teď... tohle je příšerný cajdák... obejmi mě, Louisi, prosím tě, obejmi mě.“

Objal ji a objal ji pevně, ale cítil se jako šejdíř. Jeho mysl pracovala na tom, jak zneužije jejich slz ke svému dalšímu prospěchu. *Jsi chlapák, Louisi, skutečně. Hej hou, tak jdem.*

„Jak dlouho to bude trvat?“ vzlykala. „Skončí tohle někdy? Kdyby se tak mohl vrátit, Louisi, přísahám, že bych ho hlídala líp, nikdy by se to nestalo. I když ten řidič jel rychle, nikdo z nás není bez viny. Nic podobného jsem si vůbec nedokázala představit, to je pravda. Myslím na to pořád dokola, a *strašně* to bolí, Louisi, neodpočinu si od toho ani ve spánku, protože se mi o tom pořád *zdá*, vidím, jak běží k silnici... a já na něj křičím...“

„Pšt,“ řekl. „Nemluv dál, Rachel.“

Zvedla k němu opuchlý obličej. „To nebylo tím, že byl *neposlušný*, Louisi. Pro něj to byla jen hra... ten nákladřák jel ve špatnou dobu... když jsem brečela, volala Missy Dandridgová... a říkala, že četla v novinách, že se ten řidič chtěl zabít.“

„Cože?“

„Chtěl se oběsit v garáži. V novinách psali, že je v šoku a v hluboké depresi...“

„Pozdní lítost,“ řekl Louis divoce, ale vlastní hlas mu zněl v uších vzdáleně. Zachvěl se chladem. *To místo má moc, Louisi... kdysi mělo vobrovskou moc, a já se bojím, že ji znovu získává.* „Můj syn je mrtvý a on je venku na tisícidolarovou kauci a má deprese a sebevražedné sklony, dokud mu nějaký soudce na tři měsíce nesebere papíry a neplácne ho přes ručičku.“

„Missy říkala, že od něj odešla žena i s dětmi,“ řekla Rachel tupě. „To nemá z novin, ale od někoho, kdo zná sousedy z okolí Ellsworthu. Nebyl opilý. Nebyl zfetovaný. Neměl žádný dopravní přestupek s překročením rychlosti. Říká, že když přijel do Ludlow, něco jako by mu tlačilo nohu na plyn. Nechápe to. A tak to jde pořád dokola.“

Něco jako by mu tlačilo nohu na plyn.

To místo má moc...

Louis zahnal dotírající myšlenky a jemně stiskl své ženě předloktí. „Zavolej matce a otcí. Hned teď. Další den už tu s Ellie nezůstanete. Ani jeden den.“

„Bez tebe neodjedeme,“ řekla. „Louisi, já chci, abychom... *potřebuju*, abychom byli pohromadě.“

„Přiletím za vámi za tři, nanejvýš za čtyři dny.“ Když všechno půjde dobře, pak by Rachel s Ellie mohly klidně přijet za osmačtyřicet hodin. „Musím za sebe najít náhradu, aspoň na částečný úvazek. Blíží se období nemocí a prázdnin, a nechci v tom nechat Surrendru samotného. Jud dohlédne na dům, až budeme pryč, ale rád bych vypnul elektřinu a dal naše potraviny k Dandridgovým do mrazáku.“

„Ellie musí do školky...“

„K čertu se školkou. Stejně jsou za tři neděle prázdniny. Za

těchhle okolností to pochopí. Prostě skončí dřív. To je přece –“

„Louisi?“

Zarazil se. „Ano?“

„Co přede mnou tajíš?“

„Co před tebou tajím?“ Zpřímá se na ni zahleděl. „Nevím, o čem mluvíš.“

„Vážně ne?“

„Ne.“

„Tak dobře. Zavolám jim hned... jestli opravdu chceš.“

„Ano, chci,“ řekl a ta slova mu zazněla v mysli kovovou ozvěnou.

„Bude to tak nejlepší... pro Ellie.“ Podívala se na něj zarudlýma očima, které byly ještě zamžené valiem.

„Řekla bych, že máš horečku, Louisi. Jako by na tebe něco lezlo.“

Než mohl Louis odpovědět, odešla k telefonu a zavolala do motelu, kde její rodiče bydleli.

Goldmanovi byli Racheliným návrhem uneseni. Na poznámku o Louisově příjezdu za tři čtyři dny už nereagovali tak nadšeně, ale toho se koneckonců vůbec nemuseli obávat. Louis naprosto neměl v úmyslu odjet do Chicaga. Jedinou možnou potíž viděl v tak pozdní rezervaci letenek. Štěstí však stálo při něm. V letadle společnosti Delta z Bangoru do Cincinnati byla ještě volná místa a z Cincinnati do Chicaga se po chvíli našla dvě místa uvolněná zrušením rezervace. Znamenalo to, že Rachel s Ellie poletí do Cincinnati s Goldmanovými a odtud do Chicaga jen o hodinu později.

*To je skoro zázrak, pomyslel si Louis, když zavěsil sluchátko. Okamžitě mu odpověděl Judův hlas: *Kdysi mělo vobrovskou moc, a já se bojím...**

Jděte se vycpat, odpověděl nevrle Judovu hlasu. Za posledních deset měsíců jsem se naučil vnímat zatraceně moc podivných věcí, můj starý dobrý příteli. Ale snad si nemyslíte, že kus očarované země může ovlivnit rezervaci letenek? Tomu já prostě nevěřím.

„Musím sbalit,“ řekla Rachel. Četla si informace o leteckém spojení, které Louis poznamenal do bloku.

„Vezmi si jen jeden velký kufr,“ řekl Louis.

Podívala se na něj s výrazem mírného překvapení. „Pro obě? Louisi, to nemyslíš vážně.“

„No dobře, tak si vezmi ještě pár příručních zavazadel. Ale zbytečně se neunavuj balením na nějaké tři týdny,“ řekl a pomyslel si: *Zvlášť když můžeš být velice brzy zpátky.* „Zabal si věci tak na týden, deset dní. Šekovou knížku a úvěrové karty máš. Kup si, co potřebuješ.“

„Ale nemůžeme si dovolit –“ řekla nejistě. Připadalo mu, že v poslední době je vůbec hodně nejistá, rozpačitá a odevzdaná. Louis si vzpomněl na její podivnou zmínku o winnebagu, o jehož koupi kdysi dávno předtím uvažoval.

„Máme peníze,“ řekl.

„No... mohli bychom použít úspory na Gagova studia, kdyby to bylo nutné, i když by tak dva dny trval převod a nejmíň týden, než bychom mohli zinkasovat krátkodobou pokladní poukázku.“

Začala znovu nabírat k pláči. Louis ji objal. Je v pořádku. Prostě ji to jen každou chvíli přepadne a nechce to polevit.

„Rachel, prosím,“ řekl. „Neplač.“

Samozřejmě se rozplakala – musela.

Když nahoře balila, zazvonil telefon. Louis k němu skočil a okamžitě ho napadlo, že to bude někdo z Dely a oznámí jim, že došlo k omylu, že žádné volné letenky nejsou. *Já jsem si říkal, že všechno jde nějak moc hladce.*

Nebyl to však nikdo z Dely. Byl to Irwin Goldman.

„Hned ti dám Rachel,“ řekl Louis.

„Ne.“ Chvíli bylo ticho. Zřejmě tam sedí a přemýšlí, jakou nadávku zvolit jako první.

Když Goldman znovu promluvil, měl nepřirozený hlas. Jako by ze sebe vyrážel slova přes nějaký velký vnitřní odpor. „Chci mluvit s tebou. Dory chtěla, abych se ti omluvil za své... za své chování. Já si myslím... Louisi, já si taky myslím, že bych se měl omluvit.“

Ale ale, Irwine! Jak šlechetné! Nejspíš se z toho pochčiju!

„Nemusíš se omlouvat,“ řekl Louis chladně.

„Moje chování bylo neomluvitelné,“ řekl Goldman. Teď už ze sebe slova nevyrážel, ale jako by je *vykašlával.* „Tvůj návrh, aby Rachel s Ellie odjely, mi dokázal, jak jsi šlechetný... a jak přízemní

jsem byl já.“

Louisovi ta věta připadala nějak důvěrně známá.

Vzápětí na to přišel. Sevřel rty a zatvářil se, jako by kousl do citronu. Takhle přece jednala Rachel – i když zcela podvědomě, tím si byl Louis jistý. Zkroušeně řekla: *Promiň, Louisi, že jsem byla taková, ale až poté, co dosáhla svého. To byl ten hlas – pravda, prostý Rachelina skrývaného veselí – tentýž hlas, který říká: Promiň, Louisi, že jsem byl takový.*

Stařík dostane zpátky svou dceru a vnučku, odejdou z Maine k tatínkovi. Díky laskavosti leteckých společností Delta a United se dostanou tam, kam patří, tam, kde je Irwin Goldman chce mít. Teď už si může dovolit být velkorysý. Starý Irwin si myslí, že vyhrál. *Zapomeňme na to, že jsem tě uhodil u rakev tvého syna, Louisi, nebo že jsem tě nakopl, když jsi ležel na zemi, nebo na to, že jsem srazil rakev, až se otevřel uzávěr, a ty jsi viděl –nebo sis myslel, že vidíš – ruku svého dítěte. Zapomeňme na to všechno. Co bylo, bylo.*

Je to sice strašné, Irwine, ty starý čuráku, ale přál bych ti, abys v tu ránu chcípnul, kdyby mi to nezhatilo plány.

„To je v pořádku,“ řekl nevzrušeně. „Byl to... pro nás všechny těžký den.“

„Není to v pořádku,“ trval na svém Goldman a Louis si uvědomil – i když se tomu vzpíral – že starý pán se nesnaží všechno jen urovnat, že mu nejde jen o to omluvit se, když dosáhl svého. Téměř plakal a mluvil s pomalou a rozechvělou naléhavostí. „Byl to *strašný* den pro nás pro všechny. Díky mně. Díky pitomému, tvrdohlavému starci. Ublížil jsem své dceři, když mě potřebovala... Ublížil jsem tobě, když jsi mě možná taky potřeboval, Louisi. Jsi hrozně hodný... potom, co já jsem se zachoval jako... cítím se jako hňup. A myslím si, že přesně tak bych se *měl* cítit.“

Ať toho nechá, ať už toho nechá, než na něj začnu řvát a všechno zkazím.

„Rachel ti asi říkala, Louisi, že jsme měli ještě jednu dceru –“

„Zeldu,“ řekl Louis. „Ano, vyprávěla mi o Zeldě.“

„Bylo to s ní těžké,“ řekl Goldman roztřeseným hlasem. „Těžké pro nás pro všechny. A nejtěžší asi pro Rachel – ona byla u toho, když Zeldu umřela – ale pro Dory a pro mě to taky bylo těžké. Dory

se z toho málem zhroutila –“

A co myslíš, že se stalo Rachel? chtělo se zakřičet Louisovi. Ty si myslíš, že dítě se nemůže nervově zhroutit? Ještě po dvaceti letech nadskakuje při jakékoliv zmínce o smrti. A teď tohle. Ta hrozná, příšerná věc. Je zázrak, že neleží v nějaké nemocnici, kde by dostávala intravenózní výživu. Tak mi tady neplkej o tom, jak těžké to bylo pro tebe a pro tvou ženu, ty hajzle.

„Od té doby, co Zelda zemřela, jsme... asi jsme se na Rachel moc upnuli... vždycky jsme ji chtěli chránit... a všechno jí vynahradit. Vynahradit jí ty potíže, které měla... ještě celá léta... se zády. Za to, že jsme u toho tenkrát nebyli.“

Starý pán teď už opravdu plakal. Proč musel plakat? Pro Louise tak bylo těžší uchovat si svou čirou nenávisť. Bylo to sice těžké, ale nikoli nemožné. Schválně si vybavil Goldmana, jak sahá do kapsy své kuřácké vesty pro šekovou knížku... ale najednou mu v pozadí té představy vystala Zelda, nepokojné strašidlo v páchnoucí posteli, sýrovitý obličej pokřivený bolestí a zaštlí, zaťaté pěsti. Goldmanovo strašidlo. Oz Veuký a Stuašiuivý.

„Prosím,“ řekl. „Prosím, Irwine. Už ne. Nebudeme si to dělat těžší, než to je, ano?“

„Já už teď vím, že jsi dobrý člověk, Louisi, a že jsem tě špatně odhadl. Poslyš, já vím, co si myslíš. Copak jsem hloupý? Ne. Hloupý možná, ale ne až *takhle*. Ty si myslíš, že to všechno říkám, protože teď už můžu, myslíš si, no jo, už má, co chtěl, a už jednou si mě chtěl koupit, ale... ale Louisi, přísahám...“

„No tak,“ řekl Louis jemně. „Nemůžu... nemůžu od tebe chtít víc.“ Jeho hlas už se chvěl také. „Necháme toho?“

„Dobře,“ řekl Goldman s povzdechem. Louis byl přesvědčený, že to byl povzdech úlevy. „Ale ještě jednou ti musím říct, že se ti omlouvám. Nemusíš mou omluvu přijmout. Ale proto jsem ti volal, Louisi. Omlouvám se.“

„Dobře,“ řekl Louis. Zavřel oči. Bolela ho hlava. „Díky, Irwine. „Přijímám tvou omluvu.“

„Já děkuju tobě,“ řekl Goldman. „Díky... že jim dovolíš odjet. Třeba to obě potřebují. Počkáme na ně na letišti.“

„Dohodnuto,“ řekl Louis a náhle dostal nápad. Bláznivý a

lákavý, byť naprosto šílený.

Co bylo, bylo... nechá Gaga ležet v jeho hrobě na hřbitově Pleasantview. Místo aby znovu otevřel dveře, které se zabouchly, ještě je zamkne na dva západy a zahodí klíč. Udělá přesně to, co říkal své ženě: všechno tu zařídí a odletí do Shytownu. Tam stráví možná celé léto, se svou ženou a hodnou dcerou. Zajdou do zoologické zahrady a do planetária a projedou se na loďce po jezeru. Vezme Ellie na střechu Searsova mrakodrapu a ukáže jí Střední Západ, který odtud bude vypadat jako velká hrací deska. Bohatý a zasněný Střední Západ. A v polovině srpna se vrátí do svého domu, který je teď tak smutný a ponurý. Třeba jim bude připadat, že tu začínají od samého začátku, s čistým štítem. Dosavadní Creedův štít byl ohyzdný, pocákaný zaschlou krví.

Ale nebude to vlastně jakási vražda vlastního syna? Nebude Gage vlastně zabit podruhé?

Vnitřní hlas mu našeptával, že to tak není, ale Louis neposlouchal. Okamžitě ten hlas umlčel.

„Irwine, já už musím jít. Chci se ještě podívat, jestli má Rachel všechno, co potřebuje, a pak ji musím uložit.“

„Tak sbohem, Louisi. A ještě jednou –“

Jestli se ještě jednou omluví, začnu rvát.

„Sbohem, Irwine,“ řekl a zavěsil.

Když přišel nahoru, Rachel byla plně zaměstnána balením oblečení. Na postelích ležely složené halenky, přes opěradla židlí měla přehozené podprsenky, na klíce visela ramínka s kalhotami. Pod oknem stály vyrovnané v řadě jako vojáci boty. Balila zřejmě pomalu, ale rozvážně. Louis odhadoval, že bude potřebovat tak tři kufry (možná čtyři), ale zároveň věděl, že je zbytečné se s ní o tom dohadovat. Vešel dovnitř a nabídl jí pomoc.

„Louisi,“ řekla, když zavřeli poslední kufr (musel si na něj sednout, aby Rachel mohla zaklapnout zámky), „určitě mi nechceš nic říct?“

„Proboha, miláčku, a co by to mělo být?“

„To já nevím,“ odpověděla klidně. „Proto se tě taky ptám.“

„Co si myslíš, že chci udělat? Zajít si potají do bordelu? Dát se k cirkusu? Nebo co?“

„Já nevím. Mám jen divný pocit. Mám pocit, jako by ses nás chtěl zbavit.“

„Rachel, to je *směšné!*“ Řekl to s důrazem, v němž se ozývalo podráždění. Přestože byl v úzkých, cítil se dotčeně, že ho tak snadno prohlédla.

Matně se usmála. „Tys nikdy nebyl moc dobrý lhář, Lou.“

Chtěl začít protestovat, ale nenechala ho.

„Ellie se zdálo, že jsi mrtvý,“ řekla. „Minulou noc. Vzbudila se pláčem, a tak jsem šla za ní. Dvě nebo tři hodiny jsem s ní spala v posteli a pak jsem se vrátila k tobě. Ellie říkala, že v tom snu tě viděla sedět u kuchyňského stolu, že jsi měl otevřené oči, ale ona věděla, že jsi mrtvý. A taky říkala, že slyšela křičet Steva Mastertona.“

Louis se na ni zděšeně podíval. „Rachel,“ řekl po chvíli, „právě jí zemřel bratr. Připadá mi normální, když se jí zdá, že ostatní členové rodiny –“

„Ano, to jsem si myslela taky. Jenže ona to řekla... jako... připadalo mi to jako proroctví.“

Mírně se usmála.

„To bys u toho musel být.“

„Asi ano,“ řekl Louis.

Připadalo mi to jako proroctví.

„Pojď, půjdeme do postele,“ řekla Rachel. „Valium už přestalo působit a další si brát nechci. Ale mám strach. Pořád se mi teď zdá...“

„O čem se ti zdá?“

„O Zeldě,“ řekla prostě. „Těch pár nocí od Gagovy smrti ke mně přichází Zelda, když jdu spát. Říká, že si jde pro mě a že mě tentokrát dostane. A Gage jí pomůže. Protože jsem je nechala umřít.“

„Rachel, to je –“

„Já vím. Jenom sen. Je to normální. Ale stejně se mnou pojď do postele a zkus mi ty sny zahrnat, jestli to dokážeš, Louisi.“

Leželi ve tmě na Louisově polovině postele a tiskli se k sobě. „Rachel? Nespíš ještě?“

„Ne.“

„Chci se tě na něco zeptat.“

„Tak se ptej.“

Váhal, protože jí nechtěl působit další bolest, ale potřeboval to vědět.

„Vzpomínáš si, jaký jsme o něj měli strach, když mu bylo devět měsíců?“ zeptal se nakonec.

„Ano. Samozřejmě si vzpomínám. Proč?“

Když bylo Gagovi devět měsíců, měl Louis velké obavy z velikosti synovy lebky. Až do čtyř měsíců rostla normálně podle tabulky Louise Berteriera. Pak dosáhla maximálních hodnot a nakonec je začala přesahovat. Gage sice neměl potíže se zdviháním hlavičky – to by jen potvrdilo Louisovo podezření – ale přesto ho vzali k Georgovi Tardiffovi, který byl zřejmě nejlepší neurolog na celém Středním Západě. Rachel chtěla vědět, co se děje, a Louis jí řekl pravdu: bál se, že Gage bude hydrocefalický. Rachel tehdy zbledla, ale zůstala klidná.

„Mně se zdá normální,“ řekla.

Louis přikývl. „Mně taky. Ale nemůžu to jen tak nechat být, holčičko.“

„Ne, to nesmíš,“ řekla. „To *nesmíme*.“

Tardiff změřil Gagovu lebku a zamračil se. Tardiff píchl Gagovi před obličej dva prsty stylem „sem se mi dívej“. Gage ucukl. Tardiff se usmál. Louisovi se trochu ulevilo. Tardiff dal Gagovi do rukou míč. Gage ho chvíli držel a pak ho upustil. Tardiff zdvihl míč a zakomíhal jím ze strany na stranu. Gage z míče nespustil oči.

„Je to tak padesát na padesát, že bude hydrocefalik,“ řekl Tardiff Louisovi ve své pracovně. „Ten poměr je možná ještě trochu větší v jeho neprospěch. Ale jen mírně. Připadá mi velmi bystrý. Menší operace by to vyřešila... pokud bude *co* řešit.“

„Menší operace znamená neurochirurgický zákrok,“ řekl Louis.

„Menší neurochirurgický zákrok.“

Louis si průběh operace nastudoval, sotva začal mít obavy o velikost Gagovy hlavy. Odsátí přebytečné tekutiny mu nepřipadalo jako menší operace. Zdržel se však komentáře a byl rád, že taková operace je vůbec proveditelná.

„Jistě,“ pokračoval Tardiff, „je dost možné, že na devítiměsíčního kluka má opravdu velkou hlavu. Myslím, že bychom

nejdřív měli vyzkoušet počítačovou axiální tomografii. Souhlasíte?“

Louis souhlasil.

Gage strávil noc v nemocnici Milosrdných sester v celkové anestézii. Hlavu měl v přístroji, který vypadal jako obrovská sušička prádla. Rachel s Louistem čekali v přízemí, zatímco Ellie byla u babičky s dědečkem a dívala se na „Sezamovou ulici“, kterou jí děda nahrál na novém videorekordéru. Pro Louise to byly dlouhé, pochmurné hodiny čekání, v nichž probíral a porovnával možné následky. Smrt v celkové anestézii, smrt při neurochirurgické operaci, mírná retardace následkem vodnatelnosti, kataklyzmatická retardace následkem téhož, epilepsie, oslepnutí... možné bylo všechno. *Když si chceš zmapovat veškeré katastrofy*, pomyslel si tehdy Louis, *zajdi k doktorovi*.

Tardiff přišel do čekárny kolem páté hodiny. V ruce držel tři doutníky. Jeden vsunul do úst Louisovi, druhý Rachel (byla tak vyvedená z míry, že ani neprotestovala) a třetí si vzal sám.

„Dítě je v pořádku. Není hydrocefalické.“

„Zapalte mi to,“ řekla Rachel. Smála se i plakala zároveň. „Budu kouřit, dokud se nepozvracím.“

Tardiff jim s úsměvem zapálil doutníky.

Bůh si ho šetřil pro silnici číslo patnáct, doktore Tardiffe, pomyslel si Louis v temnotě manželské ložnice.

„Rachel, kdyby *byl* hydrocefalický a operace nepomohla... měla bys ho pořád ráda?“

„To je hloupá otázka, Louisi!“

„Měla?“

„No samozřejmě. Měla bych ho ráda, ať by se stalo cokoliv.“

„I kdyby byl opožděný?“

„Ano.“

„Chtěla bys ho dát do ústavu?“

„Ne, to si nemyslím,“ řekla pomalu. „S tvým výdělkem bychom si asi mohli dovolit... dobrý ústav, ale... ale myslím, že bych ho radši měla doma, kdyby to šlo... Louisi, proč se mě na to ptáš?“

„Jen tak, myslel jsem na tvou sestru Zeldu,“ odpověděl. Stále byl udivený svou výmluvností. „Myslel jsem na to, jestli bys to dokázala podstoupit znovu.“

„To by přece nebylo totéž,“ řekla téměř pobaveně. „Gage byl... Gage byl prostě Gage. Byl to náš syn. V tom je celý ten rozdíl. Bylo by to asi těžké, ale... a ty bys ho dal do ústavu? Třeba do Pinelandu?“

„Ne.“

„Budeme spát.“

„To je dobrý nápad.“

„Cítím, že *usnu*,“ řekla Rachel. „Už chci mít tenhle den za sebou.“

„Amen,“ řekl Louis.

Za dlouhou chvíli se Rachel znovu ospale ozvala. „Máš pravdu, Louisi, jsou to jen sny a chmury...“

„Samozřejmě,“ řekl a políbil ji na ušní lalůček. „A teď už spi.“

Připadalo mi to jako proroctví.

Dlouho nemohl usnout, a než se mu to podařilo, podíval se na něj oknem zahnutý srpek měsíce.

43

Následujícího dne bylo zataženo, ale teplo, a než Louis prošel s jejich zavazadly kontrolou a vyzvedl jim z počítače letenky, byl úplně propocený. Jakoukoliv činnost však pokládal za dar a jen malinko, v koutku duše, pociťoval bolestné srovnání s jejich předchozí cestou do Chicaga na Den díkůvzdání.

Ellie se tvářila nepřítomně a chovala se trochu podivně. Louis se na ni během dopoledne několikrát podíval a zjistil, že má neobvykle zahloubaný výraz.

To je ten tvůj konspirátorský komplex, chlapče, řekl si.

Nic nenamítala, když jí sdělil, že pojedou všichni do Chicaga; nejdřív ona s maminkou, možná na celé prázdniny. Nenechala se vyrušit v snídani (Cocoa Bears). Pak tiše odešla nahoru a oblékla si šaty a boty, které jí Rachel nachystala na cestu. Na letiště si s sebou vzala fotografii, na níž táhla sáňky s Gagem, a zatímco Louis stál ve frontě na lístky a z reproduktorů se ozývaly informace o příchotech a odletech, klidně seděla v laminátovém anatomickém křesle v dolní hale.

Goldmanovi se objevili čtyřicet minut před odletem. Irwin Goldman byl jako ze škatulky (a zjevně neupocený). Navzdory jedenadvaceti stupňům měl kašmírový plášť; odešel k přepážce půjčovny automobilů Avis, aby odevzdal vůz, zatímco Dory Goldmanová se usadila vedle Rachel a Ellie.

Louis a Goldman přišli k ostatním současně. Louis se obával, že si bude muset vyslechnout reprízu jednoaktovky *Synku, můj synku*, ale byl toho ušetřen. Goldman se spokojil s ochablým stiskem ruky a nezřetelným pozdravem. Jeho jediný kradmý a rozpačitý pohled utvrdil Louise v jistotě, s níž se ráno vzbudil: Goldman musel být opilý.

Vyjeli nahoru eskalátorem a usadili se v odletové hale. Moc toho nenamluvili. Dory Goldmanová nervózně ťukala palcem na rozečtený román Eriky Jongové, ale neotevřela jej. Trochu neklidně si prohlížela fotografii, kterou svírala Ellie.

Louis se zeptal dcery, jestli si nechce v knihkupectví vybrat nějakou knihu na cestu.

Ellie se na něj zahloubaně podívala. Louisovi se ten pohled nelíbil. Byl z něj nespůj.

„Budeš tam hodná?“ zeptal se, když odcházeli pro knihu.

„Ano,“ řekla. „Tati, nepůjdu do polepšovny? Andy Pasioca říkal, že ulejšky chytají a dávají je do polepšovny.“

„Polepšovny se neboj,“ řekl. „Já to ve školce vyřídím a na podzim už v klidu nastoupíš do školy.“

„Snad už budu na podzim v pořádku,“ řekla Ellie. „Ve škole jsem ještě nikdy nebyla. Jen ve školce. Nevím, co se tam dělá. Asi domácí úkoly.“

„Neboj se toho.“

„Tati, jsi pořád nasranej na dědu?“

Užasle se na ni podíval. „Proč si proboha myslíš, že jsem... že nemám rád dědečka, Ellie?“

Pokrčila rameny, jako by ji to moc nezajímalo. „Když o něm mluvíš, vždycky vypadáš nasraně.“

„Hele, Ellie, mluvíš sprostě.“

„Promiň.“

Podívala se na něj tím svým podivným, odtažitým pohledem a

odešla k policím s dětskými knihami – byl tu Mercer Meyer a Maurice Sendak a Richard Scarry a Beatrix Potterová a také slavný starý Doktor Seuss. *Kde to jen berou? Nebo to všechno vědí. Kolik toho m Ellie? Jak ji to ovlivňuje? Ellie, co se skrývá za tím tvým bledým obličejíčkem? Nasranej na dědu – panebože!*

„Můžu si koupit tyhle, tati?“ Držela Doktora Seusse a jednu knihu, kterou Louis od dětství neviděl – příběh malého černouška Samba, kterému tygři jednoho krásného dne sežrali šaty.

Myslel jsem si, že tohle už nikdo nevydá, pomyslel si Louis pobaveně.

„Jistě,“ řekl a společně se postavili do krátké fronty u pokladny. „My se přece s dědou snášíme docela dobře,“ řekl a vzpomněl si na povídačku své matky o tom, jak si žena „najde“ dítě, když je opravdu chce. Připomněl si vlastní neuvážené sliby, že nebude nikdy lhát svým dětem. V posledních dnech se z něj stal poměrně nadějný lhář, ale na to teď nechtěl myslet.

„Aha,“ řekla a ponořila se do mlčení.

To ticho ho znervózňovalo. „Tak co, budete se mít v Chicagu dobře?“ podotkl, jen aby nemlčel.

„Ne.“

„Ne? A proč ne?“

Znovu se na něj tak podivně podívala. „Já se bojím.“

Položil jí ruku na hlavičku. „Bojíš? A čeho, prosím tě. Letadla se přece nebojíš, ne?“

„Ne. Já nevím, čeho se bojím, tati. Zdálo se mi, že jsme byli na Gagově pohřbu a ten jeden černej pán otevřel Gagovu rakev a ona byla prázdná. Pak se mi taky zdálo, že jsem byla doma a podívala jsem se do Gagovy postýlky a ta byla taky prázdná, akorát že v ní byla hlína.“

Lazare, povstaň.

Poprvé po dlouhých měsících si připomněl sen, který měl po Pascowově smrti – a probuzení se špinavýma nohama a prostěradlem potřísněným hlínou a jehličím.

Zamrazilo ho na zátylku.

„To jsou jenom sny,“ řekl Ellie a cítil, že jeho hlas zní naprosto normálně. „To přejde.“

„Chtěla bych, abys jel s námi,“ řekla, „nebo abysme tu zůstaly. Můžeme tu zůstat, tati? Prosím? Já nechci jet k babičce a k dědovi... chci se vrátit do školky. Tati.“

„Je to jen na chvílku, Ellie. Musím,“ – polkl naprázdno – „tu zařadit pár věcí, a hned jsem u vás. Pak se můžeme rozhodnout, co dál.“

Očekával hádku nebo typický Elliin záchvat zuřivosti. Byl by to možná i uvítal. Odpovědí mu však bylo jen ono bezbarvé, zneklidňující ticho, které mu připadalo nesmírně hluboké. Mohl se jí vyptávat dál, ale neodvážil se; už tak mu řekla víc, než chtěl slyšet.

Krátce poté, co se s Ellie vrátili do odletové haly, ohlásili jejich let. Postavili se do fronty. Louis objal svou ženu a políbil ji. Na okamžik se k němu přitiskla, ale pak ho nechala, aby mohl vzít Ellie do náruče a dát jí pusku na tvář.

Ellie ho vážně pozorovala svýma jasnovideckýma očima. „Já nechci odletět,“ řekla tak tiše, že to přes hovor cestujících zaslechl jen Louis. „A taky nechci, aby letěla maminka.“

„Ale jdi, Ellie,“ utěšoval ji Louis. „Všechno bude v pořádku.“

„Já jo,“ řekla, „ale co ty? Tati, co ty?“

Fronta se dala do pohybu. Lidé se vydali koridorem k Boeingu 727. Rachel vzala Ellie za ruku a na chvílku pocítila odpor. Ellie upírala oči na otce – a Louis si vzpomněl na její netrpělivost, na její výkřiky *tak jdem-tak jdem-tak jdem*.

„Tati?“

„Jdi už, Ellie. Prosím tě.“

Rachel se na ni podívala a poprvé si všimla jejího temného, zasněného pohledu. „Ellie?“ řekla překvapeně a podle Louise i trochu vystrašeně. „Zdržuješ, miláčku.“

Elliiny rty se zachvěly a zbledly. Pak se nechala odvést chodbou. Ohlédla se na Louise, který zahlédl v jejích očích čirou hrůzu. S předstíranou veselostí zdvihl ruku na pozdrav. Ellie však nezamávala.

zahalil mu mysl chladný stín. Začal si naplno uvědomovat, co si předsevzal. Jeho mozek, který býval dost bystrý, aby jim pomohl přežít studia na prospěchovém stipendiu (s Racheliným příspěvkem z prodeje dánských buchet a kávy šest dní v týdnu od pěti do jedenácti dopoledne), nazíral na ten problém z různých stran a rozebíral jej na jednotlivé složky, jako by to byla další zkouška – nejtěžší ze všech, které dosud skládal. A Louis měl v úmyslu složit ji na výbornou, na sto procent.

Odjel do Breweru, městečka, které leželo přes řeku Penobscot od Bangoru. Zaparkoval přes ulici naproti Watsonovu železářství.

„Co si budete přát?“ zeptal se ho prodavač.

„Potřeboval bych silnou baterku,“ řekl Louis, „takovou tu hranatou. A něco, čím bych ji mohl zakrýt.“

Prodavač byl štíhlý mužik s vysokým čelem a pronikavýma očima. Usmál se, ale nebyl to zvláště příjemný úsměv. „Jdete si zalovit, kamaráde?“

„Prosím?“

„Jestli jdete večer na vysokou.“

„Ale ne,“ řekl Louis chladně. „Nemám povolení.“

Příručí zamrkal a usmál se. „Jinými slovy jste chtěl říct, abych si hleděl svého, ne? Podívejte – taková velká baterka se nedá nijak zakrýt, ale když vezmete kus plsti a uprostřed vystřihnete díru, tak máte, co jste chtěl.“

„To by šlo,“ řekl Louis. „Díky.“

„Rádo se stalo. Budete si pro dnešek přát ještě něco?“

„Ano,“ řekl Louis. „Potřebuju krumpáč, lopatu a rýč. Lopatu s krátkou násadou, rýč s dlouhou. Osm stop pevného lana. Pracovní rukavice. A plachtovinu, tak osm na osm.“

„To všechno můžete mít,“ řekl prodavač.

„Musím vykopat septikovou nádrž,“ řekl Louis. „Vypadá to, že chci tajně překopávat katastrální mapy, ale mám prostě jen moc zvědavé sousedy. Nevím, jestli to zakrytí baterky bude stačit, ale můžu to zkusit. Třeba si s tím poradím.“

„No jo,“ řekl prodavač, „ale radši si dejte na nos kolíček, až to budete dělat.“

Louis se podlézavě zasmál.

Učet zněl na padesát osm dolarů šedesát centů. Zaplatil v hotovosti.

Když stouply ceny benzínu, používali velkou dodávku méně a méně. Jeden čas měla špatná ložiska, ale Louis stále opravu odkládal. Částečně proto, že se nechtěl rozloučit s dvěma stovkami, které by asi stála, ale především proto, že ho celá ta záležitost obtěžovala. A kdyby teď chtěl toho starého velkého dinosaura použít, neodvážil by se. Honda měla zadní dveře a Louisovi se nechtělo vracet se do Ludlow s krumpáčem, lopatou a rýčem v proskleném zavazadlovém prostoru. Jud Crandall měl bystré oči i mozek. Věděl by, o co jde.

Pak ho napadlo, že je vlastně zbytečné vůbec se do Ludlow vracet. Louis přešel Chamberlainův most do Bangoru a zajel do motelu Howarda Johnsona na Odlin Road – opět poblíž letiště, opět poblíž hřbitova Pleasantview, kde byl pohřben jeho syn. Zapsal se pod jménem D. D. Ramone a pokoj zaplatil v hotovosti.

Pokoušel se usnout, protože si říkal, že bude muset být odpočatý. Řečeno slovy nějakého viktoriánského románu: této noci ho čekal obtížný úkol – tak obtížný, že se mohl protáhnout do konce života.

Jeho mozek však odmítl odpočívat.

Ležel na anonymní motelové posteli pod reprodukcí nepopsatelné úrovně, znázorňující malebné lodě v přístavišti vedle malebné přístavní hráze malebného novoanglického přístavu. Zul se a na noční stolek si odložil náprsní tašku, drobné a klíče, ale jinak ležel oblečený, s rukama za hlavou. Pocit chladu ho stále neopouštěl; cítil se odtržený od svých blízkých, od důvěrně známých míst, dokonce i od své práce. Mohl být v kterémkoliv motelu na světě – v San Diegu nebo Duluthu nebo Bangkoku nebo Charlotte Amalie. Byl nikde a občas ho napadla myšlenka, na kterou si nemohl zvyknout: než uvidí kterékoliv z těch známých míst nebo tváří, setká se se svým synem.

Plán se mu bez ustání odvíjel v hlavě.

Nazíral na něj z různých úhlů, šťoural se v něm, hledal díry a slabá místa. Nakonec si popravdě přiznal, že se chystá přejít po úzkém prkně propast šílenství. Šílenství ho obklopovalo a tiše mávalo křídly jako sova s velkýma zlatýma očima na nočním lovu: mířilo přímo k němu.

V myslí mu snově zazněl hlas Toma Rushe: O smrti, tvé ruce jsou chladné... cítím je na svých kolenou... přišla sis pro mou matku... nechceš se vrátit pro mě?

Šílenství. Všude kolem šílenství. Šílenství v patách.

Po vratkém prkně racionality se vydal prozkoumat svůj plán.

Večer kolem jedenácté hodiny vykope syna z hrobu, vytáhne tělo z rakve, zabalí Gaga do plachtoviny a odnese do kufru auta. Uloží rakev zpátky a zahází hrob. Odjede do Ludlow, vyjme Gagovo tělo z kufru... a půjde se projít. Ano, půjde se projít.

Kdyby se Gage vrátil, jsou tu dvě možnosti. První: Gage se vrátí jako Gage, možná trochu v mrákotách, možná zpomalený nebo dokonce retardovaný (jen v nejhlubších zákoutích myslí se Louis odvažoval doufat, že se Gage vrátí neporušený, stejný, jaký byl – ale ta možnost tu jistě byla, ne?) ale stále to bude jeho syn, Rachelin syn, Elliin bratr.

A druhá: z lesů za domem vyjde nějaká zrůda. Zašel tak daleko, že se nezarazil před představou zrůd nebo dokonce démonů, nehmotných bytostí zla z jiného světa, které se mohly zmocnit oživeného těla, jehož původní duše odlétla.

V každém případě budou se synem sami. A on pak...

Stanovím diagnózu.

Ano, přesně to udělá.

Stanovím diagnózu nejen jeho těla, ale i jeho ducha. Budu brát ohled na možné trauma z nehody, kterou si může, ale nemusí pamatovat. Vzhledem ke zkušenostem s Churchem budu předpokládat určitou retardaci, možná mírnou, možná těžkou. Podle jeho chování během čtyřiaadvaceti až dvaasedmdesáti hodin posoudím naši schopnost reintegrovat Gaga do rodiny. Když uvidím, že se jedná o velice těžké postižení – nebo když se vrátí jako Timmy Baterman, jako ztělesnění zla – zabiju ho.

Cítil, že jako doktor by dokázal Gaga poměrně snadno zabít, pokud by Gage byl jen nádobou, schraňující jinou bytost. Nenechal by se oblomit jejími prosbami a sliby. Zabil by ji stejně jako kysu přenášející dýmějový mor. Žádné melodrama. Rozpuštěná tabletky, možná dvě nebo tři. Když nebude zbylí, střelná zbraň. V tašce měl morfium. Následující noci by vrátil tělesnou schránku na

Pleasantview a znovu by ji pohřbil. Musel by prostě doufat, že štěstí při něm bude stát podruhé (*vždyť ani nevíš, jestli při tobě bude stát poprvé, napomenul se*). Zvažoval snazší a bezpečnější možnost zakopat ho na Řbitově zvířátek, ale vzápětí ji z mnoha důvodů zavrhl. Nějaké dítě by tam za pět, za deset, ale i za dvacet let mohlo pohřbívat svého mazlíčka a narazilo by na ostatky – to byl jeden důvod. Ten nejzávažnější však byl mnohem prostší. Řbitov zvířátek mohl být... příliš blízko...

Až by se mu podařilo mrtvolu znovu pohřbít, odletěl by za rodinou do Chicaga. Rachel ani Ellie by se nikdy nemusely dozvědět o jeho neúspěšném pokusu.

Potom se v myšlenkách vrátil k první možnosti – možnosti, ve kterou slepě doufal se vši otcovskou láskou: spolu s Gagem by po uplynutí zkušební doby odjeli z domu, a to nejspíš v noci. Vzal by si s sebou potřebné papíry a už nikdy by se do Ludlow nevrátil. Odjeli by s Gagem do nějakého motelu – možná právě do toho, v kterém byl teď.

Následujícího dne by nechal všechny jejich účty převést na cestovní šeky American Express (*bez nich se svým oživlým synem neodjížděj, pomyslel si*) a vybral by si menší hotovost. Pak by s Gagem někam odletěl – pravděpodobně na Floridu. Odtud by zavolal Rachel, řekl by jí, kde je, řekl by jí, ať vezme Ellie a nasedne na nejbližší letadlo, aniž by řekla svým rodičům, kam cestuje. Louis věřil, že by ji dokázal přesvědčit. *Na nic se neptej, Rachel. Přijed'. Hned. Okamžitě.*

Řekl by jí, kde se ubytoval(i). V nějakém motelu. Rachel by přijela s Ellie v půjčeném autě. Až by zakleपालy na dveře, stanul by v nich s Gagem. Gage by možná mohl být v plavkách.

A pak –

Zbytek už se neodvážil domyslet; místo toho se vrátil na začátek plánu. Předpokládal, že kdyby všechno klaplo, museli by si do všech životopisných podrobností vytvořit novou identitu, aby je Irwin Goldman i se svou všemocnou šekovou knížkou nedokázal vystopovat. Taková věc se dá zařídit.

Matně si vzpomněl na příjezd do ludlowského domu, kdy pocítil z prožitého napětí, únavy a jakéhosi strachu touhu odjet do Orlanda a

pracovat tam jako doktor v Disney Worldu. Možná by to nebyl tak špatný nápad.

Už se viděl, jak celý v bílém resuscituje těhotnou ženu, která šla neuváženě na horskou dráhu a omdlela. *Ustupte, ustupte, potřebujeme prostor*, slyšel sám sebe. A žena otvírá oči a vděčně se na něj usmívá.

Při těchto nijak nepříjemných představách Louis usnul. Spal v době, kdy se jeho dcera vzbudila v letadle někde nad Niagarskými vodopády a křičela z divokého snu něco o škrťících rukách a tupých nemilosrdných očích; spal, když k ní uličkou spěchala letuška, spal, když se ji naprosto nervově vyčerpaná Rachel snažila uklidnit, spal, když Ellie stále dokola vykřikovala: *To je Gage! Mami! To je Gage! To je Gage! Gage je živý! Vzal tátovi z tašky nůž! Zachraň mě před ním! Zachraň před ním tátu!*

Spal, když už se Ellie utišila a konečně se s vyděšenýma a vyplakanýma očima přitiskla k matčiným prsům a Dory Goldmanová si pomyslela, jak strašné to všechno muselo být pro Eileen a jak moc jí připomíná Rachel po Zeldině smrti.

Spal a vzbudil se ve čtvrt na šest, kdy kosé paprsky odpoledního slunce ohlašovaly příchod večera.

Obtížný úkol, pomyslel si zpitoměle a vstal.

45

Když letadlo společnosti United Airlines let 419 přistálo na O'Karově letišti a deset minut po třetí hodině centrálního času vyložilo cestující, Ellie Creedová byla na pokraji hysterie a Rachel tonula v obavách.

Když se jen dotkla jejího ramene, Ellie nadskočila a podívala se na ni nepřítomným pohledem. Bez ustání se chvěla po celém těle, jako by byla nabitá elektřinou. Už ten její sen v letadle nevěštil nic dobrého, ale tohle... Rachel byla úplně bezradná.

Když vycházeli chodbou od letadla, Ellie zakopla o vlastní nohu a upadla. Zůstala ležet na koberci a lidé ji obcházeli (nanejvýš se na ni podívali s mírně účastným, ale odtažitým pohledem lidí, kteří jsou na cestách a nemohou se zdržovat), dokud ji Rachel nevezala do

náruče.

„Ellie, co je to s tebou?“ zeptala se jí.

Ellie však neodpověděla. Blížili se k výdeji zavazadel a Rachel uviděla, že na ně čekají její rodiče. Zamávala na ně volnou rukou a oni jim vyšli naproti.

„Prý na vás máme počkat,“ řekla Dory. „Mysleli jsme si... Rachel? Co je s Eileen?“

„Není jí dobře.“

„Kde jsou tu toalety, mami? Chce se mi zvracet.“

„Panebože,“ řekla Rachel zoufale, postavila Eileen a vzala ji za ruku. Pak ji rychle vedla k dámským toaletám, které byly na druhé straně haly.

„Rachel, mám jít s tebou?“ volala za ní Dory.

„Ne, vyzvedněte zavazadla, víte, jak vypadají. My se o sebe postaráme.“

Na dámských toaletách naštěstí nikdo nebyl. Rachel odvedla Ellie k jedné kabince a začala hledat v peněžence deseticeňák, ale pak si všimla – díkybohu – že zámky na třech kabinkách jsou rozbité. Na jedny dveře s rozbitým zámkem napsal někdo voskovkou: **TO PRASE SIR JOHN CRAPPER DISKRIMINOVALO ŽENSKÝ!**

Rachel rychle otevřela dveře; Ellie úpěla a držela si břicho. Dvakrát se jí zvedl žaludek, ale nezvracela; její nevolnost byla způsobena naprostým nervovým vyčerpáním.

Když Ellie špitla, že je jí trochu líp, Rachel ji odvedla k umyvadlům a omyla jí obličej. Ellie byla přílišně bledá a měla kruhy pod očima.

„Ellie, co je s tebou? Nechceš mi to říct?“

„Já nevím, co se mnou je,“ odpověděla. „Ale věděla jsem, že se *něco* špatného děje, když mi tatínek řekl o té cestě. Protože *s ním* něco bylo.“

Louisi, co přede mnou tajíš? Něco jsi tajil. Věděla jsem to; dokonce i Ellie to poznala.

Vybavilo se jí, že byla celý den také nervózní, jako by očekávala nějaký úder.

Cítila se jako dva tři dny před menstruací, napjatá, na hranici mezi smíchem a pláčem, s náhlými bolestmi hlavy, které za tři

hodiny stejně rychle odezněly.

„*Co to říkáš?*“ zeptala se Elliina obrazu v zrcadle. „Co by s tatínkem mělo být?“

„To nevím,“ řekla Ellie. „To se mi zdálo. Bylo tam něco s Gagem. Nebo možná s Churchem. Už si to nepamatuju. *Nevím.*“

„Ellie, co všechno jsi viděla v tom snu?“

„Zdálo se mi, že jsem na Řbitově zvířátek,“ řekla Ellie. „Paxcow mě vzal na Řbitov zvířátek a říkal, že tam přijde tatínek a že se něco strašného stane.“

„Paxcow?“ Projel jí ostrý záchvěv neurčité hrůzy. Co to bylo za jméno a proč jí připadalo tak povědomé? Zdálo se jí, že už to jméno – nebo nějaké podobné – někde slyšela, ale za nic na světě si nemohla vzpomenout kde. „Tobě se zdálo, že nějaký Paxcow tě vzal na Řbitov zvířátek?“

„Ano, říkal, že se tak jmenuje. A –“ Náhle se jí rozšířily oči.

„Vzpomněla sis ještě na něco?“

„Říkal, že byl vyslán, aby nás *varoval*, ale že do toho nemůže *zasahovat*. Říkal, že je... já nevím... že je v blízkosti tatínka, protože byli spolu, když jeho duše o-o- *já si to nepamatuju!*“ zaúpěla.

„Miláčku,“ řekla Rachel, „tobě se asi zdálo o Řbitově zvířátek, protože pořád myslíš na Gaga. A tatínek je určitě v pořádku. Už je ti trochu líp?“

„Ne,“ zašeptala Ellie. „Maminko, já se bojím. Ty se nebojíš?“

„Prosím tě,“ řekla Rachel, rychle zavrtěla hlavou a vykouzčila úsměv – ale bála se. To jméno Paxcow ji pronásledovalo. Určitě je před měsícem či lety zaslechla v nějaké strašlivé souvislosti a teď na ně musela stále myslet.

Cítila, že je *něco* na spadnutí. Něco strašného, čemu se musí předejít. Ale co je to? *Co?*

„Všechno je určitě v pořádku,“ řekla Rachel Ellie. „Chceš jít zpátky za babičkou a za dědou?“

„Třeba,“ odpověděla Ellie bez zájmu.

Nějaká Portorikánka s malým synkem mířila k dámským toaletám a nadávala mu. Na chlapcových bermudách byla velká vlhká skvrna a Rachel pocítila svíravou bolest při vzpomínce na Gaga. Tento náhlý nával smutku zapůsobil jako novokain a utlumil

její celkové rozechvění.

„Tak pojď,“ řekla. „Zavoláme tatínkovi od dědy.“

„Měl trenýrky,“ řekla Ellie zničehonic a ohlédla se za portorikánským chlapečkem.

„Kdo, miláčku?“

„Paxcow,“ odpověděla Ellie. „V tom snu měl červené trenýrky.“

Znovu na ni dolehlo to jméno, až se jí málem strachy podlomila kolena... a vzápětí se vzdálilo.

Nemohly se protlačit k zavazadlovému pásu; Rachel jen viděla otcův klobouk s peříčkem. Dory Goldmanová jim držela dvě křesílka u zdi a mávala na ně. Rachel vzala Ellie za ruku a společně došly až k ní a usadily se.

„Už je ti trochu líp, miláčku?“ zeptala se Dory.

„Trošinku,“ řekla Ellie. „Maminko –“

Obrátila se k Rachel a zarazila se. Rachel seděla prkenně, byla bledá a zakrývala si rukou ústa. Už na to přišla. Náhlé poznání se ohlásilo temným zaduněním v hlavě. Samozřejmě si měla vzpomenout hned, ale snažila se na tu příhodu zapomenout. Samozřejmě.

„Mami?“

Rachel se pomalu obrátila k dcerce. Ellie slyšela, jak jí šlachy na krku skřípou. Rachel si odtáhla ruku od úst.

„Řekl ti ten člověk ve snu své křestní jméno, Eileen?“

„Mami, vy všichni –“

„Řekl ti ten člověk ve snu své křestní jméno?“

Dory se dívala na svou dceru a vnučku, jako by se obě zbláznily.

„Ano, ale nepamatuju si ho... Maminko, ty mi *ubližuješ* –“

Rachel sklopila oči a uviděla, že křečovitě svírá Elliino zápěstí.

„Jmenoval se Victor?“

Ellie se prudce nadechla. „Ano, Victor! Říkal, že se jmenuje Victor! Mami, tobě se to zdálo taky?“

„Ale ne Paxcow,“ řekla Rachel, „ale *Pascow*.“

„To jsem *říkala*. Paxcow.“

„Rachel, co se děje?“ zeptala se Dory. Vzala Rachel za ruku, ale ucukla před jejím chladem. „A co je to s Eileen?“

„S Eileen asi nic,“ řekla Rachel, „ale s Louisem. Něco se děje s

Louise. Nebo se něco bude dít. Zůstaň tu sedět s Ellie, mami. Zavolám domů.“

Vstala a odcházela k telefonním automatům. Cestou hledala v peněžence čtvrtdolar. Podařilo se jí dovolat, ale telefon nikdo nebral. Ve sluchátku to vyzvánělo.

„Nechcete to zkusit později?“ zeptala se jí spojovatelka.

„Dobře,“ řekla Rachel a zavěsila.

Stála a zírala na automat.

Říkaly že byl vyslán, aby nás varoval, ale že do toho nemůže zasahovat. Říkal, že je... že je v blízkosti tatínka, protože byli spolu, když jeho duše o-o- já si to nepamatuju!

„Opouštěla tělo,“ zašeptala Rachel. Začala prsty do látkové příruční kabely. „Panebože, chtěla říct tohle?“

Pokoušela se zabrzdit myšlenky, uspořádat je. Děje se tu něco, něco na pozadí jejich rozrušení z Gagovy smrti? A co s tím má společného tahle strašlivě dlouhá cesta? Kolik toho Ellie ví o mladíkovi, který umřel v den, kdy Louis nastoupil na univerzitu?

Nic neví, našeptával jí vnitřní hlas. Snažila ses ji toho uchránit, stejně jako ses snažila uchránit ji od všeho, co nějak souviselo se smrtí – dokonce i od úvah o smrti jejího kocoura, vzpomínáš si přece na tu hloupou hádku. Snažila ses ji toho uchránit. Protože tenkrát ses bála a teď se bojíš taky. Jmenoval se Pascow, Victor Pascow. Takže nakolik zoufalá je současná situace, Rachel? Jak zlé to je? Co se to proboha děje?

Měla tak rozechvělé ruce, že se jí podařilo vhodit čtvrtdolar až napotřetí. Tentokrát zavolala na univerzitní kliniku a telefon vzala poněkud zaražená Charltonová. Ne, neviděla Louise a dost by ji překvapilo, kdyby dnes přišel. Znovu vyslovila Rachel svou účast. Rachel poděkovala a poprosila ji, aby přiměla Louise zavolat k rodičům do Chicaga, kdyby se náhodou dostavil. Ano, číslo má, odpověděla na otázku Charltonové, protože nechtěla prozradit, že její rodiče bydlí přes půl kontinentu (Charltonová to beztak nejspíš věděla; Rachel měla pocit, že vrchní sestře toho moc neuniklo).

Zavěsila. Bylo jí horko a celá se třásla.

Musela slyšet Pascowovo jméno někde jinde, to je jasné. Panebože, dítě přece nevyrůstá v nějakém skleněném teráriu jako...

jako nějaký křeček nebo co. Mohla o tom slyšet v rádiu. Nebo to řeklo nějaké dítě ve školce a ji to uvízlo v mysli. Pozapomněla jen „opuštění těla“. To nedokazuje nic jiného, než že podvědomí je jen jakási mucholapka, jak se píše v nedělních přílohách novin.

Vzpomněla si na jednoho vysokoškolského učitele psychologie, který tvrdil, že za příhodných podmínek si lidská paměť dokáže vybavit jména všech lidí, jimž byl kdy člověk představen, všechna jídla, která kdy jedl, počasí každého dne svého života. Pro své neuvěřitelné tvrzení uváděl přesvědčivý příklad: lidská mysl měřená paměťovou kapacitou počítače nemá nějakých šestnáct nebo dvaatřicet nebo čtyřiašedesát kilobytů, ale asi *miliardu*. A nikdo neví, kolik toho takový organický čip pojme. Tvrdil, že jich je tolik, že není nutné žádný z nich mazat, takže kterákoliv informace je znovu dostupná. Zdravá mysl musí část z nich vypínat, aby nezešílela následkem přemíry informací. „Možná byste si nevzpomněli, kam si dáváte ponožky,“ říkal ten psycholog, „kdybyste měli ve dvou nebo třech sousedních paměťových buňkách uloženou celou Britskou encyklopedii.“

To vyvolalo u posluchačů poněkud nucený smích.

Jenže teď nejsem na přednášce z psychologie, není tu zářivkami osvětlená posluchárna s tabulí popsanou odbornými výrazy, není tu vtipný psycholog, který vesele zabíjí poslední čtvrt hodinu přednášky. Tady je něco zatraceně v nepořádku a ty to víš – ty to cítíš. Nevíš, co to má co dělat s Pascowem nebo s Gagem nebo s Churchem, ale určitě to má co dělat s Louisem. Ale co? Není to –

Ta myšlenka jí z mozku udělala studený rosol. Znovu zdvihla sluchátko a přepočítala drobné, které jí automat předtím vrátil na čtvrt dolar. Neuvažuje Louis o sebevraždě? Nebyl to důvod, proč se jich zbavil, proč je málem vystrčil ze dveří? Mohla Ellie nějak... nějak... é, zatracená psychologie. Mohla mít nějaké vidění?

Objednala si Juda Crandalla na účet volaného. Telefon zazvonil pětkrát... šestkrát... sedmkrát. Už chtěla zavěsit, když se ozval udýchaný hlas.

„Ano?“

„Jude! Jude, tady je –“

„Moment, madam,“ řekla spojovatelka. „Přijmete hovor na účet

volaného od paní Creedové?“

Jud souhlasně zabručel.

„Promiňte, pane, říkal jste ano, nebo ne?“

„Ale jo,“ řekl Jud.

Spojovatelka na chvíli zaváhala, než si přeložila Judův souhlas.

„Děkuji,“ řekla pak. „Hovořte, madam.“

„Jude, viděl jste dneska Louise?“

„Dneska? Dneska ne, Rachel. Ale byl jsem ráno v Breweru se zeleninou. A vodpoledne jsem byl zalezlej vzadu na zahradě. Co se děje?“

„Asi nic, ale Ellie měla v letadle nějaký živý sen a já jsem si říkala, že bych ji snad mohla nějak uklidnit.“

„V letadle?“ Judův hlas jakoby trochu zaskřípal. „Kde jste, Rachel?“

„V Chicagu,“ řekla. „Odletěly jsme s Ellie na nějakou dobu k mým rodičům.“

„Louis s vámi neletěl?“

„Chce za námi přiletět koncem týdne,“ řekla Rachel a jen s největším úsilím udržovala klidný hlas. Něco v Judově hlase se jí nelíbilo.

„To byl jeho nápad, že byste měly vodjet?“

„No... ano. Jude, co se děje? *Něco* se děje, ne? A vy o tom něco víte.“

„Asi byste mi měla říct vo tom jejím snu,“ řekl Jud po dlouhé odmlce. „Moc bych vás vo to prosil.“

46

Když Jud ukončil hovor s Rachel, oblékl si lehký plášť – venku se zataáhlo a začal foukat vítr – a zamířil k Louisovu domu. Na kraji silnice se zastavil a opatrně se rozhlédl, než ji přešel. Stejně to všechno způsobily ty nákladáky. Ty zatracený nákladáky.

Sám věděl, že to není pravda.

Cítil hlas Řbitova zvířátek – a ještě něčeho v pozadí. Zatímco kdysi ten hlas býval konejšivou ukolébavkou, vyjadřoval útěchu a jakousi snovou moc, byl teď tichý a více než zlověstný – byl

výhružný a ponurý. *Dej od toho ruce pryč, ty tam.*

Jenže to nemohl. Jeho zodpovědnost pramenila z pocitu viny.

Viděl, že Louisova honda není v garáži. Stál tam jen velký dodávkový ford, zaprášený a zjevně nepoužívaný. Zkusil zadní dveře domu. Byly otevřené.

„Louisi?“ zavolal, přestože věděl, že Louis mu neodpoví. Potřeboval však nějak rozbít tíživé ticho domu. Stáří ho obdařilo četnými neduhy – většinou se cítil těžký a neohrabaný, po dvou hodinách práce na zahradě ho příšerně bolela záda a v levé polovině zadnice ho sužovala bolest, jako by v ní měl zavrtaný nebozez.

Začal metodicky procházet domem a hledat určitá znamení – *nejstarší bytař na světě*, pomyslel si trpce. Nenašel nic, co by ho vážně zneklidnilo: jen krabice hraček, dosud neodevzdána Armádě spásy, oblečení na malého chlapce odložené za dveřmi nebo ve skříní nebo pod postelí... nejhorší ze všeho snad byla pečlivě ustlaná postýlka, navracená zpět do Gagova pokoje. Žádná přímá znamení, jen nepříjemný pocit prázdnoty, která čeká... až ji něco naplní.

Asi bych se měl trochu proběhnout na hřbitov Pleasantview. Jestli se tam náhodou něco neděje. Nebo bych taky mohl najít Louise Creeda. A pozvat ho na večeři nebo tak něco.

Jenže nebezpečí nehrozilo ze hřbitova Pleasantview v Bangoru; nebezpečí sídlilo tady, v tomto domě a za ním.

Jud opustil dům a přešel silnici ke svému domu. Z lednice v kuchyni si vzal karton piv a odnesl si ho do obývacího pokoje. Posadil se k oknu ve výklenku, z něhož viděl Creedův dům, otevřel si pivo a zapálil cigaretu. Odpoledne se nachylovalo a Jud jako mnohokrát v posledních několika letech bloudil myšlenkami v rozšiřující se spirále. Kdyby byl věděl, na co před chvílí myslela Rachel Creedová, mohl by jí říct, že ten učitel psychologie měl možná pravdu, ale jak člověk stárne, tak se ona útlumová funkce paměti zvolna hroutí, stejně jako tělesné funkce, takže si člověk vybavuje místa a obličeje a události s děsivou jistotou. Zamžené vzpomínky znovu zjasní, barvy jsou věrnější, hlasy ztrácejí tichou ozvěnu času a nabývají původní zvučnosti. A nedochází k žádnému šílenství z přemíry informací – pravé jméno toho stavu je senilita.

Jud si znovu vybavil Morganova býka Hanrattyho se zarudlýma

očima, jak útočí na všechno, co je v dohledu, na všechno, co se hýbe. Na stromy, jejichž listí rozechvěl vítr. Než to s ním Lester Morgan skoncoval, napadl Hanratty v nepřičetné zuřivosti všechny stromy na své oplocené pastvině, rohy měl celé roztrěpené a hlava mu krvácela. Když Lester Hanrattyho skolil, byl nemocný hrůzou – a podobně se Jud cítil v tuto chvíli.

Popíjel pivo a kouřil.

Denního světla ubývalo. Jud nerozsvítil. Postupně se špička jeho cigarety stávala malým žhnoucím bodem ve tmě. Seděl, popíjel pivo a pozoroval příjezdovou cestu Creedova domu. Věřil, že pokud se Louis vrátí odkudkoliv domů, zajde na pár slov. Jud si však chtěl být jistý, že Louis neudělá nic, co by dělat neměl.

Stále pocítoval, že je něčím přitahován, jakousi zlou mocí, která osídlila to ďábelské místo a která teď sahá dolů po srázu práchnivé skály, kde jsou navršeny všechny ty kamenné mohyly.

Dej od toho ruce pryč, ty tam. Dej od toho ruce pryč, nebo budeš moc a moc litovat.

Jud se snažil ten hlas ignorovat. Seděl, kouřil a popíjel pivo. A čekal.

47

Zatímco Jud Crandall seděl v houpacím křesle a čekal na jeho příjezd, Louis si dal v restauraci motelu Howarda Johnsona večeři, která mu připadala úplně bez chuti.

Velké množství neslaného nemastného jídla – přesně to zřejmě potřeboval. Venku se setmělo. Světla projíždějících vozů protínala tmu. Naházel do sebe jídlo. Kus masa. Pečené brambory. Talířek fazolí tak zelených, jak by je příroda nikdy nestvořila. Jablkový koláč s rozteklým kopečkem zmrzliny. Seděl u rohového stolu, díval se, jak lidé přicházejí a odcházejí a přemýšlel, zda by nemohl přijít někdo známý. Vlastně v to tajně doufal. Následovaly by otázky – *kde je Rachel, co on tady dělá, jak se daří?* – a ty otázky by možná vyvolaly určité komplikace a komplikace si Louis možná přál. Znamenaly by únik, cestu ven.

Přání se mu nakonec vyplnilo, když jedl jablkový koláč a popíjel

druhý šálek kávy. Do restaurace vešel bangorský lékař Rob Grinnell se svou krásnou ženou Barbarou. Čekal, až si ho všimnou, ale servírka je odvedla do boxu na opačné straně restaurace, takže je Louis úplně ztratil z dohledu; jen občas zahlédl Grinnellovy předčasně šedivějící vlasy.

Servírka přinesla Louisovi účet. Podepsal jej, připsal číslo pokoje a odešel postranním východem.

Venku foukal silný vítr, pod jehož vytrvalým náporem se temně rozezněly dráty elektrického vedení. Louis neviděl hvězdy, ale cítil, jak se oblohou ženou mračna. Chvíli postál na chodníku s rukama v kapsách a nastavoval tvář větru. Pak se vrátil do motelu, vyšel nahoru do svého pokoje a pustil si televizi. Bylo ještě příliš brzy, než aby se začal zabývat něčím vážným. Ten noční vítr s sebou přinášel četné možnosti. Louise to znervózňovalo.

Čtyři hodiny se díval na televizi, osm půlhodinových zábavných pořadů. Uvědomil si, jak je to strašně dávno, kdy se naposled díval takovou dobu nepřetržitě na televizi. Pomyslel si, že všechny hlavní role v těch situačních komediích hrály pěkné 'kočky' – jak jim kdysi s přáteli říkali, tehdy na střední škole.

V Chicagu úpěla Dory Goldmanová: „*Domů?* Holčičko, proč chceš letět *domů?* Vždyť jsme sotva přijeli.“

V Ludlow seděl Jud Crandall nehybně ve výklenku u okna, pokuřoval a popíjel pivo, myšlenkami bloudil minulostí a čekal, až Louis přijde domů. Dříve nebo později přijít musí, jako Lassie v tom starém filmu. Ke Řbitovu zvířátek a za něj vedly i jiné cesty, ale Louis je neznal. Pokud se rozhodl to udělat, začne tady.

Louis seděl a díval se na barevnou televizi a nevěděl nic o myšlenkách svých blízkých, které jako pomalé střely směřovaly tam, kde měl být, nikoliv tam, kde byl. Uváděné pořady vůbec neznal, i když občas o nich něco zaslechl: černá rodina, bílá rodina, klučina, který byl chytřejší než bohatí dospělí, s nimiž žil, svobodná žena, vdaná žena, rozvedená žena. Díval se na všechno, jen občas vyhlédl oknem do větrné noci.

Když došlo na zprávy o jedenácté, vypnul televizi a vyšel ven, aby naplnil své rozhodnutí. V tom okamžiku se mu vybavila Gagova baseballová čepička ležící na slunci plná krve. Znovu jím zacloumal

chlad, silněji než kdykoliv předtím, ale za ním pocítil ještě něco – žhavou dychtivost nebo vášeň nebo snad neovladatelnou touhu. Ten pocit ho znovu zahřál a chránil ho před větrem. Když startoval hondu, pomyslel si, že Jud měl možná pravdu, když mluvil o vracející se moci toho místa, protože Louis ji teď zcela neomylně cítil všude kolem sebe. Vedla ho (nebo postrkovala) a jeho přitom napadlo:

Mohl bych toho ještě teď nechat? Mohl bych se vůbec ještě zastavit, i kdybych chtěl?

48

„Co vlastně chceš?“ zeptala se Dory znovu. „Rachel... jsi rozrušená... potřebuješ se vyspat...“

Rachel jen zavrtěla hlavou. Nedokázala matce vysvětlit, proč se musí vrátit. Ten pocit se v ní zdvihal, jako se zdvihá vítr – sotva postřehnutelné zachvění stébel trávy a pak stále častější jednotlivé nápor, až se všude rozhostí neklid a prudší nápor, rozechvějí okapy v tajupných kakofoniích. Nakonec se třese dům a člověk si uvědomí sílu té vichřice, která by začala porážet věci, kdyby ještě trochu zmohutněla.

V Chicagu bylo šest hodin. V Bangoru seděl Louis nad obrovskou porcí nijakého jídla. Rachel a Ellie se ve své večeři jen tak pošouraly. Rachel každou chvíli zdvihla oči od talíře a vždycky se setkala s temným pohledem své dcery, v němž byla nevyslovená otázka, co chce dělat, když je tatínek v nějakých nesnázích, co chce proboha dělat.

Čekala na zazvonění telefonu, čekala, až jí Jud řekne, že Louis se vrátil domů. Jednou telefon skutečně zazvonil. Rachel nadskočila a Ellie málem převrhla sklenici s mlékem – ale byla to jen paní z Doryina bridžového klubu, která se chtěl zeptat, jestli dobře došli.

Při kávě Rachel náhle smetla ze stolu ubrousek a řekla:

„Tati... mami... promiňte, ale já musím domů. Jestli dostanu letenku, poletím ještě teď večer.“

Otec s matkou na ni užasle zírali, ale Ellie zavřela oči v dospělém gestu úlevy – působilo by směšně, kdyby neměla tak

napjatou a voskovou pleť.

Rodiče to nechápali a Rachel jim nemohla vysvětlovat, jak vítr zpočátku je lehce dýchne na stébla a postupně získá sílu, která dokáže porazit ocelovou stavbu. Nevěřila tomu, že Ellie někde slyšela o smrti Victora Pascowa a uložila si to do podvědomí.

„Rachel. Holčičko.“ Otec ji oslovil pomalu a laskavě, jako někoho, kdo je ve stavu přechodné, ale nebezpečné hysterie. „Tohle je jen reakce na smrt tvého syna. Silně vás to s Ellie poznamenalo, ale kdo by vám to mohl mít za zlé? Jenže takhle se zhroutíš, když –“

Rachel neodpověděla. Odešla do haly k telefonu, nalistovala si v Zlatých stránkách AEROLINIE a vytočila číslo společnosti Delta. Dory stála vedle ní a říkala jí, že si to musí všechno promyslet, že musí dát všichni hlavy dohromady, možná sepsat pro a proti... a za ní stála Ellie s obličejem stále zachmuřeným, ale současně obražejícím naději, která dodávala Rachel odvahy.

„Delta Airlines,“ ozval se jasný hlas na druhém konci linky. „Tady je Kim, mohu pro vás něco udělat?“

„Doufám,“ řekla Rachel. „Potřebuju se strašně nutně ještě dneska dostat z Chicaga do Bangoru. Je to... je to případ krajní nouze. Mohla byste mi zjistit možnost spojení?“

Pochybovačně: „Ano, madam, ale je to velice narychlo.“

„Prosím vás, *podívejte* se mi na to,“ řekla Rachel trochu nakráplým hlasem. „Klidně budu čekat do poslední chvíle, jestli někdo nepřijde.“

„Dobře, madam. Nezavěšujte, prosím.“ Ve sluchátku se rozhostilo ticho.

Rachel zavřela oči a za chvíli ucítila na předloktí studenou dlaň. Otevřela oči a uviděla, že Ellie se přesunula k ní. Irwin a Dory stáli společně opodál, tiše rozmlouvali a pozorovali je. *Díváte se na nás, jako bychom se zbláznily*, pomyslela si unaveně Rachel.

Pokusila se usmát na Ellie.

„Nenech si to od nich rozmluvit, mami,“ řekla Ellie tiše. „Prosím tě.“

„V žádném případě, velká sestro,“ řekla Rachel a trhla sebou – takhle Ellie přece říkali od té doby, co se narodil Gage. Jenže teď už nebyla ničí velká sestra.

„Díky,“ řekla Ellie.

„Je to moc důležité, vid’?“

Ellie přikývla.

„Miláčku, já tomu věřím. Ale pomohla bys mi, kdybys mi řekla víc. Je to jen ten sen?“

„Ne,“ odpověděla Ellie. „Teď už... teď už je to všechno. Jsem toho plná. Ty to necítíš, mami? Je to něco jako –“

„Něco jako vítr.“

Ellie rozechvěle vzdychla.

„Ale ty nevíš, co to je? Nepamatuješ si z toho snu ještě něco?“

Ellie se usilovně zamyslela a pak zdráhavě zavrtěla hlavou.

„Tatínek. Church. A Gage. To je všechno, co si pamatuju. Ale nepamatuju si, jak to spolu souviselo, mami!“

Rachel ji prudce objala. „Všechno zas bude dobré,“ řekla, ale nijak se jí neulevilo.

„Haló, madam,“ ozvalo se z telefonu.

„Ano?“ Rachel sevřela pevněji Ellie i sluchátko.

„Myslím, že vás dostanu do Bangoru, madam – ale nebude to zas tak rychle.“

„To nevádí,“ řekla Rachel.

„Máte něco na psaní? Je to složité.“

„Můžu si psát.“ Rachel vytáhla ze zásuvky tužku. Našla také list papíru.

Pozorně naslouchala a dělala si podrobné poznámky. Když úřednice z letenkové pokladny skončila, Rachel se usmála a palcem a ukazovákem spojeným do O naznačila Ellie, že to půjde. *Snad* to půjde, opravila se v duchu. U některých spojení zbývalo na přestup velice málo času, zvláště v Bostonu.

„Rezervujte mi to všechno,“ řekla Rachel. „A díky.“

Kim si poznamenala Rachelino jméno a číslo její úvěrové karty. Rachel zavěsila. Byla unavená, ale ulevilo se jí. Podívala se na otce.

„Tati, odvezeš mě na letiště?“

„Asi bych ti to měl odmítnout,“ řekl Goldman. „Myslím, že bych měl být zodpovědný a zarazit tohle bláznovství.“

„*To tě nesmí ani napadnout!*“ zaječela pronikavě Ellie. „To není bláznovství! *Není!*“

Goldman zamžikal očima a ucouvl před tím krátkým, ale divokým výpadem.

„Odvez ji, Irwine,“ zašeptala Dory do nastalého ticha. „Já už jsem z toho začala být taky nervózní. Budu mít lepší pocit, až se dozvím, že Louis je v pořádku.“

Goldman se dlouze zahleděl na svou ženu a pak se teprve obrátil k Rachel. „Odvezu tě, jestli si to skutečně přeješ,“ řekl. „Rachel... já poletím s tebou, jestli chceš.“

Rachel zavrtěla hlavou. „Díky, tati, ale ve všech letadlech bylo jen jedno jediné místo. Jako by to pro mě zařídil sám Bůh.“

Irwin Goldman si povzdechl. V tom okamžiku vypadal velice staře a Rachel náhle napadlo, že vypadá jako Jud Crandall.

„Stačíš si ještě zabalit,“ řekl. „Na letišti jsme za čtyřicet minut, když pojedeme tou cestou, kterou jsme jeli o naší svatbě. Přines jí nějakou tašku, Dory.“

„Mami,“ řekla Ellie. Rachel se k ní otočila. Elliin obličej se leskl potem.

„Copak, miláčku?“

„Dávej na sebe pozor, mami,“ řekla Ellie.

49

Proti zamračené obloze vypadaly stromy jen jako pohyblivé stíny na pozadí přísvitů z nedalekého letiště. Louis zaparkoval hondu na Mason Street, která sousedila se hřbitovem Pleasantview na jeho jižní straně. Vítr tu byl tak silný, že mu málem vytrhl dvířka vozu z ruky. Měl hodně práce, aby je vůbec zavřel. Vítr z něj rval kabát, když vytahoval zezadu z auta nářadí zabalené v plachtovině.

Stál na chodníku v tmavém úseku mezi dvěma pouličními světly s velkým plachtovinovým balíkem v náruči, opatrně se rozhlížel a odhodlával se přejít ulici k tepanému plotu, který ohraničoval hřbitov. Úporně si přál, aby ho pokud možno nikdo neviděl; nestál o to, aby ho zahlédl byť někdo, kdo na něj v příštím okamžiku zapomene – chtěl zůstat zcela neozorován. Vedle něj neúnavně úpěly větve starého jilmu a připomínaly mu atmosféru lynčování. Bože, Louis byl tak vyděšený. Tohle nebyl obtížný úkol, to bylo

šilenství.

Kolem neprojelo jediné auto. Na chodnicích Mason Street se v dokonalých kruzích obřážely pouliční lampy. Až se na konci školního roku uzavřou brány Fairmountské školy, budou se v těchto místech prohánět chlapani na kolech a dívky tu budou skákat přes švihadlo a hrát panáka a vůbec si nebudou uvědomovat, že je to u hřbitova, snad jen o Halloweenu, kdy tady ta místa získají jakousi strašidelnou přitažlivost. Možná se někdo odváží přejít tuhle předměstskou ulici a upevnit na tepané mříže vysokého plotu papírovou kostru. A všichni se budou smát starým vtípům: *Viš, že tohle je nejpopulárnější místo ve městě? Lidi umírají touhou se sem dostat. Proč se nehodí smát se na hřbitově? Protože tam mají všichni místní pohřební náladu.*

„Gage,“ zamumlal Louis.

Gage byl tam uvnitř, za tepaným plotem, nespravedlivě uvězněný pod příkrovem temné hlíny, a to nebyl žádný vtíp. *Já tě vysvobodím, Gage,* pomyslel si. *Vysvobodím tě, kamaráde, nebo umřu vyčerpáním.*

Louis s těžkým balíkem v náručí přešel ulici, vystoupil na chodník, znovu se rozhlédl na obě strany a přehodil balík přes plot. Když dopadl na druhé straně na zem, tlumeně zazvonil. Louis si oprášil ruce a odstoupil. Místo, kde přehodil balík, si vryl do paměti. A i kdyby je zapomněl, půjde prostě podle plotu, dokud naproti přes ulici neuvidí svou hondu.

Ale bude takhle pozdě hřbitovní brána otevřená?

S větrem v zádech došel po Mason Street až ke křižovatce. Na ulici vířivě tančily stíny.

Zahnul za roh na Pleasant Street. Stále šel podél plotu. Ulici prozářila světla nějakého vozu a Louis se obezřetně ukryl za kmenem jilmu. Nebyl to policejní vůz, jen dodávka, která směřovala k Hammond Street a odtud možná na dálnici. Louis vykročil, až když byla téměř z dohledu.

Samozřejmě bude odemčená. Musí být.

Došel k tepané bráně stylizované do štíhlého vznosného oblouku, osvětleného mihotavou září pouličních svítlen. Louis stiskl kliku.

Zamčeno.

Ty blázne, samozřejmě je zamčeno – copak sis opravdu myslel, že po jedenácté hodině nechá nějaké americké město otevřený hřbitov? Tohle si přece nemůže myslet vůbec nikdo, chlapče, ale vůbec nikdo. Tak co teď uděláš?

Bude muset přelézt a doufat, že nikdo neodejde od Carsonovy televizní show na takovou dobu, aby ho viděl neohrabaně šplhat po tepaných mřížích.

Policie? Zrovna jsem viděla nějakého nemotorného chlapa, jak leze přes plot hřbitova Pleasantview. Vypadal, jako když při tom má umřít. Jo, připadalo mi to nějaký divný. Jestli si dělám srandu? Ne, myslím to smrtelně vážně. Asi byste se na to měli mrknout.

Louis šel dál po Pleasant Street a na nejbližší křižovatce zahrnul doprava. Po boku se mu neúnavně vinul vysoký železný plot. Vítr mu chladil a sušil zpoceně čelo a spánky. Jeho stín v záři pouličních svítlen narůstal a mizel. Každou chvíli se podíval zběžně na plot, ale pak se zastavil a *podíval* se na něj pořádně.

A tohle chceš přelézt, hochu? Dovol, abych se zasmál.

Louis Creed byl poměrně vysoký muž, měl přes šest stop a dva palce, ale ten plot měřil skoro devět stop a každá mříž byla zakončena ozdobným hrotem. Ozdobný byl ovšem jen do chvíle, než člověk při jeho přelézání neuklouzl a nenapíchl se celou vahou dvou set liber v rozkroku a nerozdrtil si varlata. Pak by tam zůstal napíchnutý jako prase na rožni a řval, dokud by někdo nezavolal policii, která by ho odvezla do nemocnice.

Znovu se zpotil, až se mu košile přilepila na záda. Všude bylo ticho, až na vzdálený šum pozdního provozu na Hammond Street.

Přece existuje nějaký způsob, jak se tam dostat.

Musí existovat.

Ale jdi, Louisi. Postav se k tomu čelem. Možná jsi blázen, ale zase ne takový blázen. Třeba by ses dokázal vyšplhat až nahoru, ale přes ty špičky by se bez úhony mohl dostat jen trénovaný gymnasta. A i kdybys už vlezl dovnitř, jak by ses dostal zpátky i s Gagovým tělem?

Šel dál, aniž si uvědomil, že vlastně jen obchází hřbitov.

Tak dobrá, tak to tedy vyřešíme jinak. Odjedu teď domů do Ludlow a vrátím se sem zítra pozdě odpoledne. Kolem čtvrté projdu

bránou a někde se schovám a zůstanu tam tak do půlnoci. Jinými slovy odložím na zítřek to, co jsem si mohl krásně promyslet už dneska.

Výborný nápad, o velký Mistře... ale jen tak mimochodem, co chceš udělat s tím velkým balíkem, který jsi přehodil přes plot. Krumpáč, lopata, baterka... to jsi mohl dát rovnou na všechno samolepku NÁČINÍ K RABOVÁNÍ HROBŮ.

Dopadlo to do křoví. Kdo by to tam sakra našel?

To byla do jisté míry rozumná úvaha. Jenže celá tahle záležitost rozumná nebyla a on věděl zcela jistě, že by se sem další den nevrátil. Jestli to neudělá teď, neudělá to nikdy. Nikdy už se nedokáže přinutit k takovému šílenství. Tohle byla jediná možná chvíle.

V těchto místech už nebylo tolik domů. Do tmy občas zazářil obdélník žlutého světla na druhé straně ulice. V jednom okně Louis zahlédl modravé mihotavé světlo černobílé televize. Když se podíval na druhou stranu plotu, zjistil, že hroby jsou tu starší, zaoblenější, a náhrobky vyviklané mrazy a táním mnoha let. Před sebou uviděl další stopku na křižovatce. Když znovu zahne doprava, dostane se do ulice přibližně souběžně s Mason Street, kde začal. A co udělá, když se ocitne znovu na začátku? Připočte si dvě stě dolarů v Monopolech a dá si další kolečko? Nebo přízná porážku?

V ulici se objevila světla nějakého vozu. Louis znovu ustoupil za kmen stromu a čekal, až přejede. Tohle auto jelo velice pomalu. Zničehonic automobil rozsvítil bílý reflektor na boku a přejížděl světlem po hřbitovním plotě. Louisovi se sevřelo srdce úzkostí. Byl to policejní vůz, který kontroloval okolí hřbitova.

Louis se přitiskl ke stromu, až ucítil na tváři drsnou kůru. Bláhově doufal, že je kmen dostatečně široký, aby ho za ním nebylo vidět. Světlo reflektoru se přiblížilo. Louis sklonil hlavu, aby skryl bílou skvrnu obličeje. Světlo spočinulo na stromě, na chvíli zmizelo a vzápětí se objevilo po Louisově pravé ruce. Trochu se posunul. Na chvíli zahlédl temné majáky na střeše hlídkového vozu. Louis jen čekal, že zjasní zadní červená světla vozu, otevřou se dvířka, reflektor se otočí na kloubu a ukáže na něj velkým bílým prstem. *Hej, vy tam! Vy tam za tím stromem! Vylezte ven a ukažte nám*

prázdné ruce! OKAMŽITĚ vylezte!

Policejní vůz se nezastavil. Dojel na roh, ukázněně zablikal a zahrnul doleva. Louis se opřel o strom a prudce oddychoval. V ústech měl sucho. Předpokládal, že pojedou kolem jeho hondy, ale to by nemělo vadit. Od šesti večer do sedmi ráno se na Mason Street smělo parkovat a taky tam bylo plno aut, která patřila obyvatelům roztroušených činžáků na druhé straně ulice.

Louis se podíval vzhůru na kmen stromu, za nímž byl skryt.

Hned nad jeho hlavou se rozvětvoval. Třeba by se dalo –

Dál o tom nepřemýšlel. Chytil se větve a přitáhl se. Nohama hledal oporu na kmeni. Na chodník se snesla sprška sedřené kůry. Zdvihl koleno a přehodil nohu přes větev. Kdyby se policejní vůz náhodou vrátil, našel by na tomhle stromě podivného ptáčka. Louis si musel pospíšet.

Vyhoupal se na vyšší větev, která už byla v úrovni výše plotu. Cítil se jako dvanáctiletý kluk, jímž kdysi byl. Strom se mírně, téměř konejšivě pohupoval pod nepolevujícím náporům větru. Listoví tiše šelestilo. Zhodnotil situaci, a než stačil dostat strach, spustil se a zůstal viset jen na rukách. Větev byla o něco silnější než paže svalnatého muže. Louis začal ručkovat k plotu. Větev se ohnula, ale držela. Nohy se mu klátily osm stop nad betonovým chodníkem. Jeho tělo vrhalo temný stín připomínající opici. Vítr ho chladil v podpaží. Louis se chvěl zimou. Jak se blížil k plotu, větev se pod jeho vahou prohýbala stále víc. Měl už unavené prsty a namožená zápěstí a bál se, že by mu zpocené dlaně mohly sklouznout.

Dostal se k plotu. Tenisky se mu houpaly asi stopu nad hroty mříží, které z jeho pohledu vypadaly velice nebezpečně. Uvědomil si, že je ohrožen nejen v rozkroku. Kdyby spadl nešikovně, mohl by si taky propíchnout plíce. A kdyby se poldové vrátili, našli by na plotě hřbitova Pleasantview dost příšernou haloweenovou výzdobu.

Prudce oddychoval a tápal špičkami po plotě, aby si mohl trochu odpočinout. Nohy mu tančily ve vzduchu, ale oporu nenalézaly.

Náhle ho osvítilo blížící se světlo.

Panebože, to je auto, přijíždí nějaké auto –!

Pokusil se zachytit pevněji, ale dlaně mu klouzaly a prsty začaly povolovat.

Nepřestával hledat nohama oporu a přitom se podíval pod levou rukou na projíždějící vůz.

Projel bez zpomalení a zmizel za křižovatkou. Naštěstí. Kdyby tak –

Znovu mu podklouzly ruce. Cítil, jak se mu do vlasů snesla sprška kůry.

Jednou nohou našel oporu, ale druhá nohavice se mu zachytila o špičku mříže. Připadalo mu, že už se déle neudrží. V zoufalství trhl zachycenou nohou. Větev se zhoupla. Dlaně znovu podklouzly. Ozval se zvuk trhané látky a vzápětí už Louis stál na dvou hrotech. Zarývaly se mu do podrážek, ale úleva v rukách byla větší než bolest chodidel.

Jak tu asi musím vypadat, pomyslel si Louis a trpce se usmál. Pravou rukou se pustil větve a otřel si ji o bundu. Znovu se chytil a otřel si levou ruku.

Ještě chvíli zůstal stát na hrotech, ale rukama se sunul po větvi za plot. Větev už byla tak tenká, že ji pohodlně objal prsty. Zhoupl se jako Tarzan a spustil nohy z plotu. Větev se nebezpečně ohnula a vzápětí se ozval zlověstně praskavý zvuk. Louis se odevzdal osudu.

Dopadl tvrdě. Jedním kolenem narazil na náhrobní kámen, až mu bolest vystřelila do stehna. Skulil se na trávu a chytil se za koleno. Rty se mu stáhly v bolestivém šklebu. V skrytu duše doufal, že si neroztříštil čěšku. Po chvíli začala bolest trochu polevovat a Louis zjistil, že může nohu ohnout. Když se bude pohybovat, kloub mu neztuhne. Snad.

Vstal a zamířil podél plotu k Mason Street a k svému náradí. Koleno zprvu bolelo a nutilo ho kulhat, ale chůzí bolest otupěla. V lékárnice vozu byl aspirin. Na to měl pamatovat a vzít si ho s sebou. Teď už však bylo pozdě. Podíval se mezi mřížemi a ustoupil před projíždějícím autem dále od ulice.

Na straně hřbitova, která sousedila s Mason Street a kde mohl být silnější provoz, se držel dost daleko od plotu. Došel naproti místu, kde nechal zaparkovanou hondu. Už chtěl vykročit k plotu, kde leželo jeho náradí, když uslyšel na chodníku kroky a tichý ženský smích. Přikrčil se za velký náhrobek – bolest v koleni mu bránila udělat dřep – a pozoroval párek krácející po vzdálenějším

chodníku Mason Street. Jak tak kráčeli zavěšeni jeden do druhého od lampy k lampě, připomněli mu nějaký televizní pořad. Za okamžik si vzpomněl: „Hodinka s Jimmy Durantem.“ Co by asi udělali, kdyby se teď vzpřimil, mihotavý stín v tichém městě mrtvých, a zakřičel: „Přeju dobrou noc, paní Calabashová!“

Zastavili se v kruhu světla přímo za jeho autem a objali se. Louis pocítil jakousi nejistotu a odpor sám k sobě. Krčil se tu za náhrobkem jako nějaká postava z laciného humoristického románu a pozoroval milence. *Je ta hranice skutečně tak křehká?* pomyslel si. *Dá se překročit takhle snadno a bezstarostně? Vyšplhat na strom, přeručkovat po větvi, seskočit na hřbitov, pozorovat milence... vykopat jámu? Takhle snadno? Je to šílenství? Osm let jsem se snažil stát doktorem, až jsem se stal vykradačem hrobů – tak tomu přece lidé říkají.*

Přitiskl si k ústům ruce zaťaté v pěst, aby z pocitu vnitřního chladu a osamělosti nevykřikl. Ulevilo se mu, když se mu podařilo výkřik potlačit.

Když dvojice znovu vykročila, byl už Louis jen a jen netrpělivý. Nakonec milenci vystoupali po schodech ke vchodu jednoho činžáku. Muž zašátral po klíčích a vzápětí oba vklouzli dovnitř. Ulice byla znovu klidná, jen v korunách stromů šuměl neúnavný vítr, který mu shrnoval zpoceně vlasy do čela.

Louis přeběhl k plotu, sklonil se a začal pátrat po zabaleném náradí. Konečně ucítil drsný povrch plachtoviny. Zdvihl balík a zevnitř uslyšel tlumené zacinkání. Došel s ním na šterkovou cestu k bráně, kde se zastavil, aby se zorientoval. Pořád rovně a na rozcestí doleva. Je to jednoduché.

Šel po okraji cesty, aby mohl rychle ustoupit do stínu jilmů, kdyby se tu náhodou objevil správce.

Na rozcestí zabočil doleva a zamířil ke Gagovu hrobu. S náhlým úděsem si uvědomil, že si nevybavuje podobu svého syna. Zastavil se a přehlédl řady hrobů a ponurých náhrobků. Jednotlivé rysy se mu vybavovaly – světlé a jemné vlasy, trochu šikmé oči, bílé zoubky, jizvička na bradě jako památka na pád na zadním schodišti jejich domu ještě v Chicagu. Tyhle věci si vybavoval, ale nedokázal je poskládat v soudržný celek. Viděl, jak Gage běží k silnici, po níž se

blížila cisterna společnosti Orinco, ale to měl odvrácený obličej. Louis zkusil představit si Gagův obličej, když ležel v postýlce tehdy večer po pouštění draka, ale před očima měl jen temno.

Gage, kde jsi?

Napadlo tě někdy, Louisi, že svému synovi nemusíš prokázat zrovna nejlepší službu? Třeba je šťastný tam, kde je... a třeba to není tak jednoduché, jak sis vždycky myslel. Třeba je s andělí nebo spí. A jestli spí, víš vůbec, do čeho ho můžeš probudit?

Gage, kde jen jsi? Chci tě mít doma.

Dokázal se vlastně vůbec ovládat? Proč si nedokázal vybavit Gagův obličej a proč sem šel navzdory Judovu varování, navzdory snu o Pascowovi, navzdory chvění vlastního ztrápeného srdce?

Vzpomněl si na náhrobky na Řbitově zvířátek, na ty zarostlé kruhy, které se spirálovitě stáčely do Mystéria, a znovu jím projel chlad. Proč tu vůbec stojí a zkouší si vybavit Gagovu tvář?

Vždyť už ji brzy uvidí.

Už viděl náhrobek; byl na něm jen prostý nápis GAGE WILLIAM CREED a dvě data. Louis si všiml, že tu dneska někdo musel být – na hrobě byly čerstvé květy. Kdo to mohl být? Missy Dandridgová?

Srdce mu tlouklo těžce a pomalu. Bylo to tu; jestli to chce provést, bude nejlepší začít hned. Do rána zbýval jen omezený čas.

Louis se naposled poradil se svým srdcem a zjistil, že to opravdu chce udělat. Téměř neznatelně pokývl hlavou a sáhl do kapsy pro nůž. Plachtovina byla převázaná lepicí páskou, kterou musel přetříznout. Na okraji Gagova hrobu rozbil plachtovinu, jako by to byla stočená deka, a připravil si nářadí, podobně jako si chystával nástroje k šití nebo malému chirurgickému zákroku.

Plstí zakrytá baterka – přesně podle návodu prodavače v železářství. Plst také přilepil páskou. Uprostřed byl kruhový otvor velikosti mince, který Louis vyřízl skalpelem. Krumpáč s krátkou násadou, který možná nebude muset použít – sem si ho bral jen pro jistotu. Nebude muset zápolit se zapečetěným víkem a v čerstvém hrobě nebudou žádné kameny. Lopata, rýč, lano, pracovní rukavice. Natáhl si rukavice, vzal rýč a pustil se do práce.

Půda byla měkká a snadno se uvolňovala. Uprostřed byla měkkí

než na okrajích. Bezděčně ho napadlo srovnání mezi touhle snadnou prací a kopáním na onom kamenitém místě, kam bude muset později znovu pohřbít svého syna. Tam bude krumpáč potřebovat. Louis se pokusil zastavit myšlenky, které mu jen ztěžovaly práci.

Hlínu odhazoval na levou stranu hrobu. Udržoval pravidelný rytmus, ale s přibývajícím hloubkou to bylo stále těžší. Louis sestoupil do hrobu a ucítil zatuchlý pach vlhké hlíny, který si pamatoval ze svých letních brigád u strýce Carla.

Digger, pomyslel si a otřel si pot z čela. Strýc Carl mu řekl, že to je přezdívka všech hrobníků v Americe. Každému z nich říkali přátelé Digger.

Louis se znovu pustil do práce.

Zastavil se už jen jednou, aby se podíval na hodinky. Bylo dvacet minut po půlnoci. Cítil, jak mu čas prokluzuje mezi prsty, jako by to byla nějaká mastnota.

Po čtyřiceti minutách narazil rýč na něco tvrdého a Louis se kousl do rtu, až mu vytryskla krev. Louis po tom šikmo přešel rýčem, až se udělala stříbřitá rýha. Bylo to víko betonového krytu. Louis odházela většinu hlíny, ale bál se, aby nedělal velký hluk, jaký by v tichu noci způsobila lopata skřípějící o beton.

Louis vylezl z hrobu a vzal lano. Provlékl je kovovými kruhy na jedné polovině víka. Pak znovu vylezl z hrobu, rozprostřel plachtovinu, položil se na ni a popadl konce lana.

Louisi, je to tady. Tvoje poslední šance.

Ano. Moje poslední šance. A já ji využiju zatraceně dobře.

Obtočil si konce lana kolem rukou a zatáhl. Betonová deska se za tichého skřípění lehce stavěla na hranu. Pod ní se objevil čtverec tmy. Deska teď vypadala spíše jako náhrobní kámen než jako polovina krytu.

Louis vytáhl lano z kruhů a odhodil je stranou. Pro druhou polovinu krytu už je nebude potřebovat – tu zdvihne rukama, když si stoupne na okraje krytu.

Znovu slezl do hrobu. Pohyboval se opatrně, aby neshodil zdvižené víko nohama a nerozbil je. Pár oblázků zarachotilo v jámě a Louis slyšel, jak některé dutě dopadly na Gagovu rakev.

Sehnul se, uchopil druhou polovinu víka a začal ji zdvihat.

Ucítil, jak prsty rozmáčkl něco studeného. Když víko postavil, podíval se na ruku a uviděl, jak se na ní mdle svíjí tlustý červ. S tlumeným výkřikem odporu ho smetl na hlinu vyházenou ze synova hrobu.

Pak si posvítíl baterkou dolů.

Byla tu rakev, kterou naposled viděl při pohřbu spočívat na chromových nosítkách nad hrobem, kolem něhož byl ten přílišně zelený umělý trávník. Tohle byla bezpečnostní schránka, kam měl pohřbit veškeré naděje, které vkládal do svého syna. Zalil ho horký hněv, který vypudil předchozí vnitřní chlad. Tak to tedy ne!

Louis nahmátl rýč. Zdvihl ho do úrovně ramen a pak jím udeřil o západku rakve. Jednou, dvakrát, třikrát, čtyřikrát. Rty se mu zkřivily v zuřivém šklebu.

Já tě vysvobodím, Gage, uvidíš!

Západka povolila prvním úderem a další byly zřejmě zbytečné, ale pokračoval, protože nechtěl jen otevřít rakev, ale poškodit ji. Nakonec se trochu vzpamatoval a zarazil se s rýčem napřaženým k dalšímu úderu.

Čepel byla ohnutá a poškrábaná. Odhodil rýč a vyškrábal se z hrobu. Pocítil v nohách slabost. Bylo mu špatně od žaludku a zuřivost z něj vyprchala stejně rychle, jako přišla. Vrátil se mu vnitřní chlad. Ještě nikdy v životě se necítil tak sám a opuštěný; připadal si jako astronaut, který vystoupil do volného prostoru a teď se vznáší v temnotě s omezenou zásobou kyslíku. *Cítil se Bill Baterman také tak?* pomyslel si.

Lehl si na zem, tentokrát na záda, a čekal, až se úplně vzpamatuje, aby mohl jednat dál. Když ho opustil pocit slabosti v nohou, posadil se a znovu vklouzl do hrobu. Posvítíl si baterkou na západku a zjistil, že není jen rozbitá, ale úplně rozmlácená. Mlátíl do ní sice ve slepé zuřivosti, ale každá rána dopadla naprosto přesně, jako by mu někdo vedl ruku. Dřevo kolem bylo roztříštěné.

Louis si zasunul baterku do podpaží. Mírně se sehnul. Zatápal rukama jako chytač ve skupině cirkusových akrobatů, který čeká na svůj okamžik.

Nahmátl okraj víka a zasunul pod něj prsty. Na chvíli se zarazil – nedalo se to nazvat zaváháním – a pak otevřel synovu rakev.

Rachel Creedové se málem podařilo odletět z Bostonu do Portlandu. Málem. Z Chicaga odletěla na čas (zázrak sám o sobě) přímo na LaGuardia (další zázrak) a z New Yorku jen s pětiminutovým zpožděním. Do Bostonu přiletěla o patnáct minut později – ve 23:12. Zbývalo jí třináct minut.

Stále by ještě svůj let stihla, ale kyvadlový autobus, který spojoval jednotlivá stanoviště terminálu Logan, stále nejel. Rachel čekala ve stavu jakési počínající paniky, přešlapovala z nohy na nohu, jako když se jí chce na záchod, a přehazovala si cestovní kabelu vypůjčenou od své matky z ramene na rameno.

Když bylo 23:25 a kyvadlový autobus stále nebyl v dohledu, rozběhla se. Měla sice nízké podpatky, ale ne zas tak nízké, aby mohla utíkat bez potíží. Bolestivě si zvrtila jeden kotník, ale zastavila se jen na chvíli, aby si zula boty. Dál běžela jen v punčochách. Se supěním přeběhla kolem stanovišť společností Allegheny a Eastern Airlines. Začalo ji píchat v boku.

V krku cítila horký dech a v boku ji píchalo stále víc a bolestivěji. Běžela kolem stanoviště mezinárodních linek a dál až k ceduli s trojúhelníkovým znakem Dely. Vtrhla do dveří a upustila jednu botu, ale zázračně ji stačila chytit. Hodiny ukazovaly 23:37.

Jeden z úředníků k ní vzlhl.

„Let 104,“ vydechla Rachel. „Do Portlandu. Už je pryč?“

Úředník se podíval za sebe na monitor. „Ještě by tu měl být,“ řekl, „ale už před pěti minutami vyzývali k ukončení nástupu. Zavolám tam. Máte nějaká zavazadla ke kontrole?“

„Ne,“ vzdychla Rachel a odhrnula si z očí zpocené vlasy. Srdce jí divoce poskakovalo.

„Tak nečekejte, až zavolám. Samozřejmě tam zavolám, ale vám radím, abyste utíkala hodně rychle.“

Rachel neutíkala rychle – už nemohla. Běžela však, co jí síly stačily. Eskalátor byl na noc vypnutý. Při běhu do schodů cítila na jazyku měděnou chuť. U kontroly zavazadel hodila před překvapenou ženu ve službě příruční tašku, počkala, až projde rentgenem, popadla ji za ucho a znovu se rozběhla. Taška za ní vlála

a narážela jí do stehů.

V běhu se podívala na jeden monitor.

LET 104 DO PORTLANDU 23:25 VÝCHOD 31 NÁSTUP.

Východ 31 byl až na konci haly. Ještě nestihla spustit oči z monitoru, když se NÁSTUP změnil na ODLET. Písmena začala rychle blikat.

Zděšeně vykřikla. Doběhla k východu, kde zastihla dozorcího, jak snímá ceduli s nápisem LET 104 BOSTON-PORTLAND 23:25.

„To už je pryč?“ zeptala se nevěřičně. „Je vážně pryč?“

Dozorčí se na ni soucitně podíval. „Ve 23:40 odroloval na ranvej. Je mi to líto, madam. Víc jste udělat nemohla, jestli vás to utěší.“ Ukázal směrem k širokým oknům. Rachel viděla na ranveji pojíždět velký Boeing 727 se znaky Deltu, osvětlený jako vánoční stromeček.

„Panebože, copak vám nikdo neřekl, že už běžím?“ křičela Rachel.

„Když nám zdola volali, byla už stočtyřka v pohybu. Kdybych ji přivolal zpátky, překřížila by třícítku a ten pilot by mi asi nakopal. A to nemluvím o té stovce lidí na palubě. Je mi to moc líto. Kdybyste přiběhla o čtyři minuty dřív –“

Dál už neposlouchala a odešla od něj. Na půli cesty ke kontrolnímu stanovišti ji přepadl mdlobný pocit. Doklopýtala k dalšímu východu a posadila se, dokud ji to nepřešlo. Pak si obula boty, ale nejdřív si z potrhaného chodidla punčochy odlípla nedopalek cigarety Lark. *Mám špinavý nohy, ale je mi to fuk*, pomyslela si sklíčeně.

Pak se vrátila zpátky do odbavovací haly. Úřednice na ni soucitně pohlédla. „Zmeškala jste to?“

„Přesně tak,“ odpověděla Rachel.

„Kam jste měla namířeno?“

„Do Portlandu. A pak do Bangoru.“

„A proč si nenajmete auto? Jestli tam tedy musíte opravdu být. Obvykle doporučuji hotel hned u letiště, ale jestli jsem někdy viděla někoho, kdo měl někde být, tak jste to vy.“

„To máte pravdu,“ řekla Rachel a nechala si ten návrh projít hlavou. „Ano, asi to udělám, co říkáte? Pokud budou někde mít

volné auto.“

Úřednice se zasmála. „To tedy určitě budou. Auta jim dojdou jen tehdy, když je Logan v mlze. Což bývá dost často.“

Rachel už ji neposlouchala. Její mysl probírala novou možností.

Do Portlandu by se sotva dostala, aby ještě chytila letadlo do Bangoru, i kdyby jela po dálnici sebevražednou rychlostí. Takže by musela jet až domů. Jak by to mohlo trvat dlouho? To záleží na tom, jak je to daleko. Tak dvě stě padesát mil, napadlo ji. Tak to asi říkal Jud. Než vyjede, bude čtvrt na jednu, nebo ještě spíš půl jedné. Celou cestu pojede po dálnici. Když pojede rychlostí pětadesáti mil v hodině, tak ji snad nezastaví. V duchu počítala. Dvě stě padesát děleno pětadesáti. Necelé čtyři hodiny. No... řekněme čtyři. Jednou bude muset zastavit a dojít si na záchod. Přestože spánek jí teď připadal naprosto nemožný a vzdálený, znala se a věděla, že si bude také muset dát velkou černou kávu. I tak by měla být v Ludlow ještě před rozedněním.

Za stálého přemítání vykročila ke schodišti – přepážky půjčoven byly o patro níž.

„Hodně štěstí, děvenko,“ řekla jí úřednice. „A dávejte na sebe pozor.“

„Díky,“ řekla Rachel. Měla pocit, že si hodně štěstí zaslouží.

51

Louis před tím zápachem ucouvl a udělalo se mu na zvracení. Opřel se o okraj hrobu a ztěžka oddychoval. Když už si myslel, že má vnitřnosti pod kontrolou, všechno to nemastné neslané večerní jídlo z něj vyletělo. Dávil přes okraj hrobu. Pak se opřel rukou o zem a supěl. Nakonec ho nevolnost přešla. Se zaťatými zuby si vytáhl baterku z podpaží a posvítil si na otevřenou rakev.

Zmocnila se ho děsivá hrůza, jakou člověk zažívá v těch nejstrašnějších snech, které si pak po probuzení jen stěží vybavuje.

Gagovi chyběla hlava.

Louisovi se tak roztráslý ruce, že musel uchopit baterku oběma rukama, podobně jako policajt drží na střelnici služební revolver. I tak poskakoval paprsek světla sem a tam a trvalo chvíli, než se

Louisovi podařilo ho ustálit.

To není možné, říkal si. To se mi jen zdá.

Pomalu přejížděl paprskem světla po Gagově tělíčku, od nových bot ke kalhotám a sáčku (panebože, k žádnému dvouletému klukovi se oblek nehodí), ke košili s rozhalenkou, k –

Louis začal pobouřeně sípat. Znovu ho zachvátil zoufalý vztek vyvolaný Gagovou smrtí, strach z nadpřirozeného a paranormálního, znovu v něm rostla jistota, že překročil hranice šílenství.

Sáhl si do zadní kapsy pro kapesník. Jednou rukou si svítil a znovu se naklonil nad hrob, až málem ztratil rovnováhu. Kdyby v tu chvíli spadla jedna část víka, zlomila by mu vaz. Kapesníkem jemně oťel z Gagovy pokožky vlhký lišejník, který byl tak tmavý, že hlavu zprvu ani nebylo vidět.

Lišejník byl vlhký, ale tvořil pouze tenký povlak.

To se přece dalo čekat; přšelo a kryt nebyl vodotěsný. Louis si posvítil vedle rakve a zjistil, že leží v mělké louži. Znovu se podíval na svého syna. Zřízenec, který musel vědět, že po takové příšerné nehodě se rakev otvírat nebude, stejně odvedl dobrou práci – pohřební ústavy téměř vždy odvádějí dobrou práci. Přesto Gage připomínal špatně udělanou panenku. Na hlavě měl podivné boule. Oči za zavřenými víčky byly hluboko propadlé. Něco bílého mu trčelo z úst a Louis si nejdřív myslel, že použili moc balzamovací tekutiny. U dítěte se množství tekutiny odhaduje špatně.

Pak si uvědomil, že je to jen bavlna, a vytáhl ji chlapci z úst. Gagovy rty, podivně ochablé, temné a široké, se zavřely s tichým, ale slyšitelným *mlasknutím*. Louis odhodil bavlnu do mělké louže. Zářila na hladině odpornou bělobou. Jedna Gagova tvář teď byla propadlá jako tvář starce.

„Gage,“ zašeptal Louis, „já tě teď odsud odnesu, ano?“

Modlil se, aby nikdo nešel kolem, třeba správce, který má v půl jedné plánovanou pochůzku. Teď už nešlo jen o to, nebýt přistižen; kdyby si na něj někdo do hrobu posvítil, mohl by popadnout zohýbaný rýč a prorazit vetřelci lebku.

Louis vsunul ruce pod Gaga. Tělo se bezvládně pohnulo a Louise zachvátila náhlá děsivá jistota: až Gaga zvedne, jeho tělo se rozpadne. A on tam zůstane stát s rozpadlým tělem a bude řvát. A tak

ho tam najdou.

No taky ty posero, udělej to.

Vzal Gaga v podpaží. Vnímal vlhký zápach, ale nadzdvihl ho, jako ho mnohokrát zdvihal z vany po večerní koupeli. Gagovi se zvrátila hlava dozadu. Louis si všiml stehů, jimiž byla přišita.

Ze zápachu a nepřírozené vláčnosti synova těla se mu svíral žaludek, ale přesto se přinutil vytáhnout tělo z rakve. Sedl si na okraj hrobu s tělem na klíně. Obličej měl sinalý hrůzou, oči temně propadlé, ústa stažená děsem, lítostí a smutkem.

„Gage,“ řekl a začal syna houpat v náručí. Gagovy vlasy ležely Louisovi na zápěstí, neživotné jako drátky.

„Gage, bude to zase dobré, přísahám, Gage, bude to dobré, tohleto skončí, jde jen o tu dnešní noc, prosím tě, Gage, já tě mám moc rád, tatínek tě má moc rád.“

Louis choval svého syna.

Ve čtvrt na dvě byl Louis připraven k odchodu ze hřbitova. Manipulace s tělem byla ze všeho nejhorší – v té chvíli se jeho mysl vznášela v té nejtemnější prázdnotě. I s rozbolavělými zády, v nichž mu pocukávaly vyčerpané svaly, však cítil, že odtud dokáže odejít. Že zvládne celou tu cestu.

Položil Gagovo tělo na plachtovinu a zabalil je. Přelepil plachtovinu dlouhými proužky lepicí pásky, pak přeřízl lano napůl a pečlivě je přivázal k oběma koncům. S takovýmhle balíkem jde naposled. Zavřel rakev, ale pak se zamyslel, znovu ji otevřel a vložil do ní ohnutý rýč. Ten hřbitovu věnuje, ale svého syna mu nedá. Zavřel rakev a sklopil jednu polovinu víka. Přemýšlel, že druhou polovinu prostě pustí, ale bál se, že by se mohla roztříštit. Po chvíli přemýšlení provlékl kovovými kruhy svůj opasek a jemně spustil druhou polovinu krytu na místo. Pak lopatou jámu zaházal. Hlíny nebylo dost, aby srovnala hrob s okolním terénem. Někdo by si toho mohl všimnout. Ale taky nemusel. Nebo by si toho všiml, ale nevěnoval by tomu pozornost. Louis na to nechtěl dál myslet a trápit se tím – měl toho ještě hodně před sebou. Musel splnit obtížný úkol. A byl velice unavený.

Hej hou, tak jdem.

„Je to tak,“ zabručel Louis.

Náhle se zdvihl prudký poryv větru, až stromy kolem zasténaly. Louis se stísněně rozhlédl. Pak položil lopatu, rýč, který měl ještě potřebovat, rukavice a baterku vedle balíku. Byl v pokušení svítit si na cestu baterkou, ale odolal mu. Nechal balík a náradí na místě a po pěti minutách chůze dorazil k místu, kde měl naproti přes ulici hondu. Byla tam, úhledně zaparkovaná u chodníku. Tak blízko a tak daleko.

Louis se na ni chvíli díval, ale pak vykročil jiným směrem.

Tentokrát se od brány vzdaloval. Šel podél plotu, který po chvíli zahrnul v pravém úhlu na Mason Street. Byl tu odvodňovací kanál. Louis nahlédl dovnitř a otrásl se. Uvnitř byly hromady tlejících květin, které čekaly, až je odplaví déšť nebo tající sníh.

Ježíši Kriste.

Ne, Kriste ne. Tyhle zbytky byly smírnou obětí staršímu bohu než křesťanskému. Lidé Mu v různých dobách říkali různě, ale Rachelina sestra Ho pojmenovala dokonale: Oz Veukický a Stuašuívý, Bůh mrtvých věci v zemi, Bůh tlejících květin v odvodňovacích kanálech. Bůh Mystéria.

Louis hypnotizované zíral do kanálu. Nakonec odtrhl pohled a vzdychl – byl to povzdech člověka, který se právě vzpamatoval nebo který byl po odpočítání do deseti odvolán z mesmerické hypnózy.

Vydal se dál podle plotu. Netrvalo dlouho a našel, co hledal. Měl pocit, že si tuhle informaci uložil do paměti v den Gagova pohřbu.

Z větrné tmy matně vystupovala hřbitovní krypta.

V zimě, když byla půda příliš promrzlá, se tu skladovaly rakve, stejně jako když bylo hodně pohřbů.

Louis věděl, že taková období někdy nastávají, že v každé populaci nastanou doby, kdy z nevysvětlitelných příčin náhle umírá mnoho lidí najednou.

„Ono se to střídá,“ řekl mu kdysi strýc Carl. „Když v květnu čtrnáct dní nikdo neumře, můžu se vsadit, že v listopadu budu mít za čtrnáct dní deset pohřbů. Až na to, že v listopadu se to stává zřídka a o Vánocích nikdy, ačkoliv si moc lidí myslí, že o Vánocích se hodně umírá. Ty kecy o vánočních depresích jsou naprostá pitomost. Zeptej se kteréhokoliv funebráka. Lidi jsou o Vánocích většinou šťastní a chtějí žít. A tak žijou. Největší shon máme obvykle v únoru. Staří

lidé umírají na chřipku a samozřejmě taky na zápal plic, ale to není všechno. Jsou lidé, kteří se rvou s rakovinou jako šílenci rok, šestnáct měsíců. Pak přijde starý dobrý únor a oni jsou jakoby unavení a ta rakovina je skolí. Jednatřicátého ledna je nic nebolí a připadají si na vrcholu sil, a čtyřicátého února mají funus. V únoru kosí lidi srdeční záchvaty, infarkty, v únoru jim selhávají ledviny. Je to hrozný měsíc. V únoru jsou lidé unavení. My z branže jsme na to zvyklí. Ale pak, úplně bez příčiny, přijde taková vlna v červnu nebo v říjnu. Nikdy v srpnu. Srpen je pomalý měsíc. Pokud někde nebouchne plyn nebo nespadne z mostu městský autobus, tak se v srpnu do krypty neukládá. Ale pamatuju únory, kdy jsme měli rakve ve třech vrstvách na sobě, a my jsme se modlili, aby přišla obleva a my mohli pár těch nebožtíků pohřbít dřív, než si budeme muset najmout mrazáky.“

Strýc Carl se tehdy smál.

A Louis, který měl pocit, že se dozvídá víc, než vědí jeho učitelé na medicíně, se smál také.

Dvoukřídlé dveře krypty byly zasazeny do travnatého svahu pahorku, který se zdvihal nad okolím přirozeně a půvabně jako ňadro. Pahorek (podle Louisoava odhadu spíše umělý než přirozený) byl téměř tak vysoký jako ozdobný plot hřbitova.

Louis se rozhlédl a pak se vyškrábal na pahorek. Na druhé straně byly tak dva akry pusté země. Ne, ne tak docela pusté. Bylo tam jedno stavení, které vypadalo jako polorozpadlá kůlna. *Zřejmě patří k hřbitovu*, pomyslel si Louis. Nejspíš to bude kůlna na náradí.

Světlo pouličních lamp probleskovalo rozechvělým listovým stromů – starých jilmů a javorů – které oddělovaly tuto část hřbitova od Mason Street. Kromě listů se nic nehýbalo.

Louis sjel dolů po zadku, protože se bál, že by mohl upadnout a znovu si narazit koleno. Pak se vrátil k synovu hrobu. Málem zakopl o plachtovinový balík. Viděl, že bude muset jít dvakrát, jednou s tělem, jednou s náradím. Sklonil se a obličej se mu zkřivil bolestí v zádech. Vzal do náručí plachtovinový balík a ucítil, jak se uvnitř Gagovo tělo posouvá. Nezlomně vzdoroval stále dotírající myšlence, že se zbláznil.

Odnesl tělo k pahorku, který za posuvnými dveřmi (připomínaly

dveře dvougaráže) ukrýval hřbitovní kryptu. Věděl, co musí udělat, aby dostal ten čtyřcetilibrový balík nahoru, když už neměl k dispozici lano. Couvl a pak se v předklonu prudce rozběhl do svahu, aby se dostal co nejvýše. Byl už skoro na vrcholku, když mu po krátké trávě uklouzla noha. V pádu ještě vrhl balík co nejdál před sebe. Dopadl téměř na vrchol pahorku. Vyškrábal se za ním. Znovu se rozhlédl, a když nikoho neviděl, položil plachtovinový balík k plotu. Pak se vrátil pro nářadí.

Znovu vyběhl na pahorek, navlékl si rukavice a položil baterku, krumpáč a lopatu vedle balíku. Pak se opřel o přečnávající mřížový plotu a s rukama na kolenou chvíli odpočíval. Nové digitální hodinky, které dostal od Rachel k Vánocům, ukazovaly 2:01.

Dopřál si pět minut odpočinku. Pak přehodil přes plot lopatu. Slyšel, jak dopadla do trávy. Pokusil se nacpat baterku za kalhoty, ale nešlo to. Prostrčil ji mezi dvěma tyčemi mříže a doufal, že nedopadne na kámen a nerozbije se. Zalitoval, že si nevzal ruksak.

Vytáhl z kapsy pouzdro s lepicí páskou, přiložil k balíku krumpáč a obtáčel tak dlouho, dokud mu páska nedošla. Prázdné pouzdro zase zastrčil do kapsy. Zdvihl balík přes plot (záda úporně protestovala; tuhle noc bude cítit ještě týden, pomyslel si), pustil ho a doufal, že dopadne tiše.

Pak přehodil přes plot jednu nohu, chytil se rukama za ozdobné hroty mříží a přehodil druhou nohu. Klouzal dolů a nohama brzdil mezi mřížemi o trávu na druhé straně plotu, dokud se nedostal dolů.

Lopatu našel hned – matně se blyštěla i ve stínu stromů. Pak si ale prožil pár nepříjemných chvil, když nemohl najít baterku – kam mohla dopadnout? Spustil se na všechny čtyři a usilovně hledal v husté trávě, až mu v uších rezonoval tlukot srdce a vlastní dech.

Nakonec ji uviděl asi pět stop od místa, kde by ji byl očekával – musela se odkulit. Sebral ji, zakryl rukou a stiskl gumový klobouček, pod nímž se ukrýval vypínač. Ruka se mu okamžitě prosvítla a on vzápětí baterku zhasl. Byla v pořádku.

Kapesním nožem odřízl krumpáč od balíku a odešel s nářadím pod stromy. Zastavil se pod tím nejvyšším a rozhlédl se na obě strany po Mason Street. Byla naprosto opuštěná. V celé ulici svítilo jediné světlo – zlatožlutý obdélník v jednom z podkrovních bytů. Nejspíš

nějaký nespavec nebo invalida.

Louis se rychlým krokem vydal po chodníku. Po temnotě hřbitova si ve světle pouličních lamp připadal hrozně na očích – sám v blízkosti druhého největšího bangorského hřbitova, s krumpáčem, lopatou a baterkou v náruči. Kdyby ho teď někdo viděl, muselo mu být všechno jasné.

Rychle přešel ulici. Podpatky mu klapaly o vozovku. Byl už jen padesát yardů od své hondy. Připadalo mu to jako pět mil. Potil se a mířil k vozu. Ostražitě naslouchal, zda nejede nějaké auto nebo se neblíží něčí kroky nebo se někde neotvírá okno.

Došel k hondě, opřel o ni krumpáč a lopatu a sáhl do kapsy pro klíčky. Nebyly tam a nebyly ani v žádné jiné kapse. Zpotil se ještě víc. Srdce se mu rozbušilo. Musel zatnout zuby, aby zabránil zoufalému výkřiku, který se dral ven.

Ztratil je, nejspíš když spadl z větve a narazil si koleno o náhrobek a upadl. Leží teď někde v trávě, a když měl potíže s hledáním baterky, jak by mohl najít klíčky? To byl konec. Trocha smůly a konec.

Počkej, trošičku zbrzdí. Znovu si prohledej kapsy. Jsou tam drobné – a když nevypadly drobné, nemohly vypadnout ani klíčky.

Tentokrát prošel kapsy pomaleji, vyndal drobné a obrátil kapsy naruby.

Nic.

Louis se opřel o auto a přemýšlel, co dál. Asi bude muset přelézt zpátky. Nechat synka, kde je, vzít baterku, přelézt plot a strávit zbytek noci bezvýsledným hledáním –

Náhle se mu v unavené mysli rozsvítilo.

Sklonil se a podíval se do auta. Klíčky visely v zapalování.

Tiše zabručel a oběhl auto, prudce otevřel dveře a vytáhl klíčky. Vybavila se mu truchlivá tatíkovská postava Karla Maldena s nosem jako brambora a staříčským cylindrem na hlavě: *Zavři si auto. Vytáhni klíčky. Nenapomáhej hodným chlapcům k tomu, aby se stali zlí.*

Došel k zadku vozu a otevřel zadní dveře. Uložil dovnitř krumpáč, lopatu a baterku a dveře přibouchl. Ušel pár stop, když si vzpomněl na klíčky. Tentokrát visely ze zámku kufru.

Pitomče! nadával si. Jestli se chceš chovat takhle, tak na celou

věc radši zapomeň!

Vrátil se a vytáhl klíče ze zámku.

Vzal Gaga do náruči a odnášel ho k autu. Už byl téměř na konci Mason Street, když se někde rozštěkal pes. Ne – on se jen nerozštěkal. Začal výt a jeho ostrý hlas se rozléhal ulicí: *Aúúú, úúúúúúúúú! Aúúú, úúúúú!*

Postavil se za strom a přemýšlel, co se asi bude dít a jak na to on bude *reagovat*. Čekal, že se v ulici začnou rozsvěcet světla.

Ve skutečnosti se rozsvítilo jediné světlo v domě, proti němuž Louis stál ve stínu stromu. Za chvíli se ozval chraplavý hlas.

„Bud' zticha, Frede!“

Aúúú, úúúúú! odpověděl Fred.

„Zavři mu hubu, Scanlone, nebo zavolám policii!“ zaječel někdo odnaproti, až Louis nadskočil a uvědomil si, jak mylná byla iluze prázdnoty a opuštěnosti. Všude kolem byli lidé, stovky očí, a tenhle pes útočil na spánek, Louisova jediného spojence. *Ty parchante, pomyslel si. Ty zatracenej parchante.*

Fred začal další sloku; úspěšně se dostal přes *Aúúú*, ale než stačil zavýt slušné *úúúúú*, ozval se pleskavý zvuk, následovaný tichým zakňučením.

V nastalém tichu bylo slyšet tlumené přibouchnutí dveří. Světlo na Louisově straně ulice ještě chvíli svítilo, ale pak zhaslo.

Louis byl v silném pokušení zůstat ve stínu a vyčkávat; určitě by bylo nejlepší počkat, až ten bengál ustane úplně, ale tlačil ho čas.

Přešel ulici s balíkem v náruči a zamířil k hondě. Nikdo nebyl v dohledu. Fred byl zticha. Louis si přidržel balík jednou rukou, druhou vytáhl klíčky a otevřel zadek vozu.

Gage se tam nevejde.

Louis zkoušel různé polohy balíku – svíse, vodorovně i našikmo. Kufř hondy byl však příliš malý. Mohl balík nějak ohnout – Gagovi by to nevadilo – ale Louis se prostě k tomu nedokázal přinutit.

No taky dělej, dělej, už ať jsi odtud pryč, neprotahuj to.

Zůstal však stát, rozpačitý, bez nápadu, balík se synovou mrtvolou v náruči. Pak uslyšel zvuk přijíždějícího auta a bez jakéhokoliv přemýšlení došel na stranu spolujezdce, otevřel dvířka a

nacpal balík na sedadlo.

Zavřel dveře, oběhl hondu zezadu a cestou zabouchl dvířka kufru. Auto projíždělo křižovatkou a Louis zaslechl opilé hlasy. Vklouzl za volant, nastartoval a sáhl po vypínači světel, když ho napadla příšerná myšlenka. Co když Gage sedí čelem dozadu, co když má všechny klouby obráceně, co když má oči namířené na zadní okno místo na přední?

To přece nevadí, okřikl se v duchu. Byl vzteklý z únavy. Tak srovnáš se s tím už? To přece vůbec nevadí!

Ale vadí. A jak. To je přece Gage, žádný balík ručníků!

Vztáhl ruku a začal jemně osahávat plachtovinu, aby hmatem rozpoznal jednotlivé rysy pod látkou. Vypadal jako slepec, který tápavě zjišťuje totožnost nějakého předmětu. Nakonec narazil na vyvýšeninu, která mohla být jen Gagovým nosem – takže seděl správně.

Až pak se dokázal přinutit zařadit rychlost a vydat se na pětadvacetiminutovou jízdu do Ludlow.

52

V jednu hodinu v noci zazvonil u Juda Crandalla telefon. Jeho pronikavý zvuk okamžitě vytrhl Juda z dřimoty. Zdálo se mu, jak mu bylo zase třiadvacet a seděl s Georgem Chapinem a René Michaudem v kotelně železniční společnosti B&A a podávali si láhev Georgia Charger – drahé, načerno pálené whisky s falešným kolkem – zatímco venku řádila severovýchodní vichřice, která svým mohutným řevem umlčovala všechno včetně lomozu projíždějících dobytčích vlaků. A tak seděli kolem bachratého kotle a pozorovali začouzeným okénkem rudě žhnoucí uhlí, jehož zář se mihotavě odrážela v kosočtverečném tvaru okénka na podlaze, a vyprávěli si historky, které muži po léta schraňují, stejně jako chlapci schraňují pod svými postelemi všelijaké poklady, historky uchované pro podobné večery, temné historky s jádrem žhavým jako uhlí v kotli, historky zabalené do větru. Bylo mu třiadvacet a Norma byla nádherně živá (i když v tu chvíli nepochybně ležela v posteli a spala, protože ho v takové divoké noci nečekala) a René Michaud vyprávěl

příběh židovského podomního obchodníka z Bucksportu, který –

V tu chvíli začal zvonit telefon. Jud sebou trhl a pocítil pronikavou bolest ve ztuhlé šíji a nepříjemnou tíži, která na něj padla jako kámen – pomyslel si, že je to tíže celých těch šedesáti let mezi třídvaceti a třiaosmdesáti. A vzápětí ho napadlo: *Ty jsi spal, hochu. Takhle ten vlak neukočiruješ... dneska v noci určitě ne.*

Přemohl ztuhlost krku a zad, vstal a došel k telefonu.

Volala Rachel.

„Jude? Už se vrátil domů?“

„Ne,“ odpověděl Jud. „Rachel, kde jste? Podle hlasu v telefonu jste někde blíž.“

„Jsem blíž,“ řekla Rachel. Přestože byla *skutečně* blíž, v telefonu vzdáleně šumělo, jak vítr rozechvíval telefonní dráty mezi Ludlow a místem, kde byla. Noc byla větrná. Tohle šumění ve sluchátku Judovi vždycky připomínalo sborovou píseň mrtvých, zpívanou tak daleko, že není rozumět slovům. „Jsem na odpočívadle v Biddlefordu na maineské dálnici.“

„V Biddlefordu!“

„Neměla jsem v Chicagu stání. Taky to na mě dolehlo... stejně jako na Ellie. A vy to určitě cítíte taky... slyším vám to v hlase.“

„Jo.“ Vytáhl z balíčku chesterfieldku a zasunul si ji do koutku úst. Škrtl sirkou a pozoroval plamínek, rozechvělý třesoucí se rukou. Normálně se mu ruce netřáslly – aspoň do doby, než začala tahle příšerná noční můra. Zvenčí k němu doléhalo temné hučení větru, který otrásal domem.

Získává moc. Cítím to.

Hrůza mu pronikala až do morku starých kostí, hrůza čirá a křehká jako lité sklo.

„Jude, prosím vás, co se to děje?“

Připouštěl, že má právo to vědět – a hlavně potřebu. Připouštěl, že jí to řekne. Nakonec jí řekne celý ten příběh. Odhalí jí celý řetěz článků po článku. Normin srdeční záchvat, smrt kocoura, Louisova otázka – pohřbil tam někdy někdo *člověka*? – Gagova smrt... a kdo ví, jaký článek kuje Louis právě teď. Nakonec jí to řekne. Ale ne do telefonu.

„Rachel, jak to, že jste na dálnici a ne v letadle?“

Vysvětlila mu, že v Bostonu zmeškala spojení. „Vypůjčila jsem si auto v půjčovně Avis, ale nejedu tak rychle, jak jsem si myslela. Trochu jsem ztratila cestou z letiště na dálnici, a teď jsem se teprve dostala do Maine. Do úsvitu to asi nestihnu. Ale, Jude... prosím vás. Prosím vás, řekněte mi, co se děje. Mám hrozný strach, ani nevím proč.“

„Rachel, poslouchejte mě,“ řekl Jud, „dojeďte do Portlandu a tam si vodpočiňte. Zajed’te do nějakýho motelu a trochu –“

„Jude, tohle já nemů –“

„– si dáchněte. Nedělejte si starosti, Rachel. Možná se něco stane, možná taky ne. A jestli se něco stane – a jestli to bude to, co myslím – tak byste u toho stejně asi nechtěla bejt. Postarám se vo to sám. Musím se vo to postarat sám, protože na tom mám velkou vinu. A když se nic nestane, dorazíte sem vodpoledne a všechno bude v pořádku. Myslím, že Louis vás vopravdu rád uvidí.“

„Já dneska v noci nemůžu spát, Jude.“

„No jo,“ řekl a uvědomil si, že to cítí také – totéž asi cítil Petr noc předtím, než si přišli pro Ježíše. Připadal by si, že spí na hlídce. „Ale můžete, Rachel. Kdybyste usnula za volantem půjčenýho auta a sjela ze silnice a zabila se, co by si pak Louis počal? A co Ellie?“

„Řekněte mi, co se *děje!* Když mi to řeknete, Jude, tak se možná budu řídit vašimi radami. Ale musím to *vědět!*“

„Až přijedete do Ludlow, chci, abyste zašla prvně ke mně,“ řekl Jud. „Ne k vám domů. Nejdřív ke mně. Pak vám řeknu všechno, co vím, Rachel. Zatím vyhlížím Louise.“

„Řekněte mi to.“

„Ne, madam. Do telefonu ne. Neřeknu, Rachel, *nemůžu*. Teď vyrazte na cestu. Dojeďte do Portlandu a schrupněte si.“

Rachel chvíli zamyšleně mlčela.

„Tak dobře,“ řekla nakonec. „Asi máte pravdu, Jude. Chci vědět jen jedinou věc. Jak moc špatné to je.“

„Dokážu si s tím poradit,“ odpověděl Jud konejšivě. „Záleží na tom, co se bude dít.“

Venku se objevila světla pomalu jedoucího vozu. Jud vstal a pozoroval auto, dokud neprojelo kolem Creedova domu a nezmizelo z dohledu.

„No dobře,“ řekla. „Ten zbytek cesty bude strašný.“

„Tak to vodložte, holčičko,“ řekl Jud. „Prosím vás. Šetřte si síly na zejřtek. Tady bude všechno v pořádku.“

„Slibujete, že mi všechno řeknete?“

„Jistě. Dáme si pivo a já vám všechno budu vyprávět.“

„Tak zatím,“ řekla Rachel.

„Zatím nashle. Uvidíme se zejtra, Rachel.“

Než mohla ještě něco říct, Jud zavěsil.

Myslel si, že má v lékárnice kofeinové tabletky, ale nenašel je. Zbylé pivo odnesl do ledničky – nikoliv bez lítosti – a postavil si na kávu. Pak si odnesl šálek k oknu ve výklenku, usadil se, popíjel kávu a čekal.

Káva a rozhovor s Rachel ho na tři čtvrtě hodiny probraly, ale pak mu znovu začala padat hlava.

Nesmíš spát na hlídce, starce. Musíš se přemoct. Něco jsi koupil, tak teď zaplat'. Takže žádné spaní.

Zapálil si další cigaretu, zhluboka vdechl kouř a stařecky se rozkašlal. Odložil cigaretu na okraj popelníku a oběma rukama si promnul oči. Venku projel dlouhý desetikolový tahač, jehož silná světla prořála větrnou, neklidnou noc.

Znovu na něj padla dřímota, ale probral se a drsně se poplácal po tvářích dlaní i hřbetem ruky, až mu zvonilo v uších. Najednou se ho zmocnila hrůza, která se jako neviditelný návštěvník vkradla do domu.

Něco mě uspává... hypnotizuje. Nechce, abych zůstal vzhůru. Protože von už brzy přijede. Cejtím to. A vono to nechce, abych překážel.

„Ne,“ řekl temně. „V žádným případě. Slyšíš mě? Já to zarazím. Už takhle to zašlo dost daleko.“

Vítr skučel pod okapy a rval listí ze stromů na protější straně silnice. Jud se vrátil ve vzpomínkách k oné noci prožitě v kotelně, která stávala v Breweru tam, kde je teď Evertsův obchod s nábytkem. Vyprávěli si celou noc, on s Georgem a s René Michaudem – ze všech tří byl naživu jediný – Reného rozdrtily jedné bouřlivě březnové noci v devětatřicátém dva nákladní vagóny, George Chapin umřel před rokem na infarkt. Z tolika známých zbyl jediný. A starci

blbnou. Někdy to maskují laskavostí, někdy pýchou – někdy potřebou vyprávět tajemství, žvanit, přelévat obsah staré sklenice do nové...

Tak ten židovskej podomní obchodník přišel a povídá: „Teď vám ukážu něco, co jste ještě neviděli. Na těchhle pohlednicích jsou ženský v plavkách, ale když je přetřete mokrým hadrem, tak –“

Judovi spadla hlava. Brada se mu zvolna a jemně opřela o hrud’.

„– jsou nahý jak nemluvnata! Ale když uschnou, tak maj zase na sobě plavky! A to není všechno zboží, co tu mám –“

René vypráví ten příběh v železniční kotelně, naklání se k ostatním, Jud drží láhev – cítí, že svírá láhev v ruce.

Popel na konci cigarety položené na popelníku se stále prodlužoval, až opadl do popelníku, kde zůstal neporušený ležet jako nějaký magický znak.

Jud usnul.

A když se za čtyřicet minut nato na příjezdové cestě k Louisovu domu objevila Honda Civic a zajela do garáže, Jud nic neslyšel, nezavrtěl se ani neprobudil, stejně jako Petr, když si římsí žoldnéři přišli pro tuláka jménem Ježíš.

53

Louis vytáhl z jedné kuchyňské zásuvky novou lepicí pásku a v rohu garáže vedle loňských zimních pneumatik si vzal svinuté lano. Páskou ovinul násady krumpáče a lopaty, aby držely pohromadě, a z lana udělal jakýsi popruh.

Náradí na popruhu. Gaga v náručí.

Přehodil si popruh přes rameno, otevřel dveře spolujezdce a vytáhl balík. Gage byl mnohem těžší než tehdy Church. Než donese syna na mikmacké pohřebiště, může taky lézt po čtyřech – a to bude ještě muset kopat hrob v kamenité, nemilosrdné zemi.

Ale dokáže to. Nějak to dokáže.

Louis Creed vyšel z garáže, zastavil se, loktem zhasl světlo a chvíli zůstal stát na rozhraní asfaltu a trávy. Před ním se vinula stezka ke Řbitovu zvířátek, rozeznatelná poměrně dobře i ve tmě. Krátká tráva na jejím povrchu jakoby světélkovala.

Vítr mu čuchal vlasy a na chvíli se ho zmocnil dětinský strach ze tmy, z něhož na něj šly pocity slabosti, malosti a ustrašenosti. Opravdu se chystá jít do toho lesa s mrtvolou v náručí, jít pod stromy cestou, kterou chodívá vítr, z temnoty do temnoty? A tentokrát dokonce sám?

Nemysli na to. Prostě to udělej.

Louis se vydal na cestu.

Když za dvacet minut dorazil k Řbitovu zvířátek, ruce a nohy se mu chvěly vyčerpáním. S funěním se sesul na zem. Plachtovinový balík měl na klíně. Dvacet minut odpočíval, téměř dřímal, teď už beze strachu, který zřejmě zahnal únava a vyčerpání.

Nakonec vstal. Moc nevěřil tomu, že se mu podaří přelézt polom, jen si tupě uvědomoval, že se o to musí pokusit. Měl pocit, jako by v náručí nedržel čtyřicetilibrový, ale dvousetlibrový balík.

Přihodilo se však totéž co tehdy. Bylo to, jako když se mu vrátí sen. Vlastně ne vrátí, *oživí*. Když stoupl na první mrtvý kmen, projel jím znovu ten podivný pocit rozjaření. Únava ho neopustila, ale byla už snesitelná – vlastně nepodstatná.

Pojďte za mnou. Prostě jděte za mnou a nekoukejte pod nohy, Louisi. Neváhejte a nekoukejte pod nohy. Znáám cestu, ale musíme jít rychle a jistě.

Rychle a jistě, ano – stejně jako Jud vytáhl žihadlo.

Znáám cestu.

Ale ta cesta je jen jedna, pomyslel si Louis. Může ji najít, ale nemusí. Když to tehdy zkoušel sám, neprošel. Tentokrát však vylezl rychle a jistě, stejně jako tehdy, když mu Jud tu cestu ukázal.

Jen vzhůru a nekoukat pod nohy, se synem v náručí. Vzhůru s větrem ve vlasech.

Chvíli se zastavil na vrcholu polomu a pak rychle sestoupil, jako by šel po schodišti. Krumpáč a lopata ho tupě bouchaly do zad. Za necelou minutu stál Louis na měkké stezce poseté jehličím. Za ním zůstal polom, vyšší než hřbitovní plot.

Vykročil se synem v náručí, za vyetí větru v korunách stromů. Už se toho zvuku nebál. Noční práce byla skoro u konce.

Rachel Creedová minula ceduli VÝJEZD 8 PORTLAND WESTBROOK, zablikala a zamířila doprava. Proti tmavé obloze uviděla zelený neon Holiday Inn. Postel, spánek. Konec toho stálého, trýznivého napětí, jehož příčiny neznala. A také konec – aspoň na malou chvíli – truchlivé prázdnoty po dítěti, které odešlo. Ten smutek jí připomínal trhání zubu – zpočátku otupělost, do níž ve vlnách postupně proniká bolest číhající na svou příležitost. A když si člověk nevezme novokain, určitě není zklamán její intenzitou.

Řekl jí, že byl vyslán varovat... ale že nemůže zasáhnout. Řekl jí, že stál u tatínka, protože byli spolu, když jeho duše opouštěla tělo.

Jud ví, ale neřekne. Něco se děje. Něco. Ale co?

Sebevražda? Je to sebevražda? Ne, tomu u Louise nemůžu uvěřit. Ale v něčem mi lhal. Viděla jsem mu to na očích... krucinál... měl to napsané v obličejí, jako by mi chtěl naznačit, že lže... abych ho zarazila... protože měl strach... takový strach...

Strach? Louis nikdy nemá strach!

Prudce strhla řízení doleva a vůz odpověděl kvílením pneumatik, jak to malé vozy dělávají. Chvíli si myslela, že se půjčený chevette převrhne. Nepřevrhl se a ona minula výjezd 8 a zamířila znovu na sever. Vábivý neon Holiday Inn zůstal za ní. Ze tmy zazářil reflexní nápis na další ceduli: PŘÍŠTÍ VÝJEZD SILNICE 12 CUMBERLAND CUMBERLAND-CENTRUM JERUSALEMA LOT FALMOUTH FALMOUTH-PŘEDMĚSTÍ. *Jerusalem Lot*, pomyslela si, *to je divné jméno. Z nějakého důvodu nepřijemné... Zůstaňte na noc v Jeruzalémě.*

Jenže ona spát nebude; neposlechne Juda a pojedje přímo. Jud věděl, co se děje, a slíbil, že tomu zabrání, ale bylo mu přes osmdesát a teprve před čtvrt rokem mu umřela manželka. V tomhle se Judovi nedá věřit. Nikdy neměla dovolit Louisovi, aby ji dostal z domu tímhle způsobem, ale byla oslabená z Gagovy smrti. Ellie se svou fotografií Gaga a její zasmušilý obličej – obličej dítěte, které přežilo větrnou smršť nebo nečekané bombardování z čisté oblohy. Někdy v noci toužila Louise nenávidět za to, jaký smutek v ní vyvolal tím, že jí neposkytl útěchu, jakou potřebovala (nebo jí nedovolil, aby z

vlastní potřeby utěšovala ona jeho), ale nedokázala to. Pořád ho příliš milovala a on byl tak bledý... tak napjatý...

Ručička na tachometru se posunula k šedesátce. Necelá míle za minutu. V Ludlow by měla být tak za dvě a čtvrt hodiny. Třeba to stihne ještě před východem slunce.

Zašátrala po vypínači rádia, otočila jím a naladila rokenrolovou stanici z Portlandu. Zesílila zvuk a prozpěvovala si s rádiem, aby ji nepřemohl spánek. Za půl hodiny se stanice začala ztrácet, takže si naladila Augustu, stočila okénko a nechala se ovívat nepokojným nočním vzduchem.

Přemýšlela, jestli tahle noc vůbec někdy skončí.

55

Louis si oživil svůj sen a byl zcela v jeho zajetí; každou chvíli se musel pohledem ujistit, že nese plachtovinový balík, a ne igelitový pytel na odpadky. Vzpomněl si, jak se po nočním výletě s mrtvým Churchem ráno probudil a jen stěží si dokázal vzpomenout, co s Judem dělali – jenže teď si přesně vzpomínal na ty pocity zjištění smyslů, které jakoby ohmatávaly les a byly s ním v jakémsi telepatickém spojení.

Sel po pěšině nahoru a dolů, znovu objevoval místa, kde byla široká jako silnice číslo patnáct, a jiná místa, kde byla tak úzká, že se musel různě natáčet, aby se mu jeho břemeno nezachytilo v podrostu, a další místa, kde se stezka vinula vzosným sloupovím stromů. Cítil výraznou vůni borové pryskyřice a vnímal podivné praskání jehličí pod nohama – spíše pocit než zvuk.

Nakonec začal terén prudčeji klesat. Zakrátko šlápl do mělké vody a ušpinil se kluzkým bahnem... Byly tu pohyblivé písky, jestli se dalo věřit Judovi. Louis se podíval pod nohy a uviděl stojatou vodu mezi drny a ošklivými keři s širokými listy, které vypadaly jako tropické. Vzpomínal si, že tehdy v noci bylo světlo jasnější, více elektrizující.

Tady ten kousek cesty je jako polom – musí se přejít rychle a jistě. Pojd'te za mnou a nekoukejte pod nohy.

No dobrá... ale jen tak mimochodem, viděl jsi už někdy někde v

Maine takovéhle rostliny? V Maine nebo kdekoliv jinde? Co to proboha je?

Nelam si s tím hlavu, Louisi. Jen jdi dál

Znovu vykročil.

Vyhlédl si jen první drn a dál už šel s pohledem upřeným před sebe a nohy mu skákaly z drnu na drn samy – *víra přijímá zemskou přitažlivost jako postulát*, pomyslel si. Tuhle větu nezaslechl na vysokoškolských přednáškách z teologie nebo filozofie,, ale od jednoho učitele fyziky na střední škole, který ji vyslovil ke konci hodiny... a Louis ji nikdy nezapomněl.

Přijímal schopnost mikmackého pohřebiště křísit mrtvé a kráčel Bažinou Malého boha se synem v náručí a nedíval se pod nohy. Chůze mokřinou byla hlučnější než tehdy na samém konci podzimu. Cvrčci bez ustání hlasitě vyzpěvovali a Louisovi jejich sborový zpěv připadal nepřátelský a odpuzující. Občas se ozvalo hluboké hrdelní zakvákání žáby. Asi po dvaceti krocích okolo něj něco přelétlo – nejspíš netopýr.

Bažinou začala vířit přizemní mlha, nejdřív pohltila jeho boty, pak holeně a nakonec ho uzavřela celého do zářivě bílé tmy. Teď mu připadalo, že všechno je jasnější, že bílý závoj jiskřivě pulzuje jako nějaké podivné srdce. Ještě nikdy necítil tak silně přítomnost přírody jako jednotící síly, živé bytosti... snad dokonce vnímající. Bažina žila, ale nikoliv za zvuků hudby. Kdyby ho někdo požádal, aby definoval ten pocit nebo podstatu oné životnosti, nedokázal by to. Věděl jen, že ta podstata je nabitá možnostmi a protkaná silou. A cítil, že někde uvnitř je velice malá a velice smrtelná.

Pak se *ozval* ten zvuk, který si pamatoval z minulé cesty: vysoký bublavý smích, který přešel ve vzlykot. Pak chvíle ticha a znovu ten smích, který vystoupal do jakéhosi šíleného skřeku, z něhož tuhla Louisovi krev. Mlha se snově vinula kolem něj. Smích odezněl. Zůstal jen hukot větru, který byl slyšet, ale ne cítit. Pochopitelně – vždyť byl v proláclině. Kdyby sem pronikl vítr, okamžitě by mlhu rozehnal... a Louis si nebyl jistý, jestli by chtěl vidět kolem sebe.

Můžete zaslechnout i hlasy, ale jsou to jen potáplice tam dole u Prospectu. Ty zvuky se nesou. Je to divný.

„Potáplice,“ řekl Louis a jen vzdáleně si uvědomoval, jak

příšerně nakřáplý má hlas. Řekl to však pobaveně. Skutečně pobaveně.

Chvilí váhal, ale pak se pohnul. Za to kratičké zaváhání byl vzápětí potrestán – sklouzl po drnu a málem ztratil botu, když vytahoval nohu z bahnitého sevření.

Ten hlas – pokud to byl hlas – se ozval znovu, tentokrát zleva. A vzápětí zezadu... *přímo* jemu za zády. Kdyby se ohlédl, uviděl by možná nějakou zakrvácenou věc kousek za sebou – vyceněné zuby, blýskavé oči... jenže tentokrát Louis nezpomalil. S pohledem upřeným před sebe pokračoval v chůzi.

Náhle mlha jakoby pohasla a Louis před sebou rozpoznal vznášející se po'ouchlou tvář. Měla sytější žlutošedé, zapadlé a lesklé oči, zdvižené k nebi jako na nějakém klasickém čínském obraze. Pootevřená ústa měla svěšené koutky, ohrnutý spodní ret odhaloval černohnědé zuby, obroušené až k dásním. Louise nejvíce vyděsily uši ve tvaru zakřivených rohů... nikoliv ďábelských, ale beraních rohů.

Zdalo se mu, že ta příšerná vznášející se hlava mluví a směje se. Její ústa se pohybovala, ačkoliv ohrnutý spodní ret se nikdy nevrátil do původní polohy ani nenabyl původního tvaru. Žíly na ní vystupovaly černě, nozdry se vzdouvaly a vypouštěly obláčky páry, jako by hlava žila a dýchala.

Když Louis přišel blíž, vyplázla na něj hlava jazyk. Byl špinavě žlutý, dlouhý a skvrnitý, šupinatý. Louis pozoroval, jak se jedna šupina odloupala a ze vzniklého otvoru vylezl bílý červ. Jazyk se líně a posměšně vyplazil až někam k místům, kde by měl být ohryzek... chechtalo se to.

Louis si přitáhl Gaga a pevněji ho objal, jako by ho chtěl chránit. Znejistělá noha mu znovu začala sklouzávat po úzkém drnu.

Možná uvidíte voheň svatého Eliáše, námořníci mu říkají ráhnový světlo. Může vyvolat různé dojmy postav, ale nic to není. Když uvidíte nějakou takovou postavu a bude vám to vadit, prostě se koukněte jinam...

Judův hlas, který mu vytanul na mysli, ho přiměl k rozhodnosti.

Začal získávat jistotu, i když zprvu trochu klopýtal; postupně však nabyl ztracené rovnováhy. Nepodíval se jinam, ale uvědomil si, že hlava ve vzduchu si drží stále stejný odstup – pokud to ovšem byla

hlava, a ne něco, co stvořila jeho představivost – a postupně se rozplývá v mlhu.

To nebyl oheň svatého Eliáše.

Samozřejmě, že ne. Tohle místo bylo plné pochmurných duchů. Stačilo se rozhlédnout a člověk mohl zešílet. Louis na to nechtěl myslet. Neměl zapotřebí na to myslet. Neměl zapotřebí-

Něco přicházelo.

Louis se zastavil a naslouchal tomu zvuku... tomu neúprosně se blížícímu zvuku. Otevřel bezděčně ústa, jak mu povolily všechny svaly.

V životě neslyšel podobný zvuk – živoucí a *mocný*. Někde blízko, a stále blíž a blíž, praskaly větvičky a lesní podrost šustil pod nepředstavitelnými nohama. Rosolovitá půda pod Louisem se v souznění s těmi zvuky rozechvěla. Začínal si uvědomovat, že řve

(Panebože můj ty bože co je to co to přichází mlhou?)

a znovu přitiskl Gaga k hrudi. Uvědomil si, že cvrčci i žáby umkli a že vlhký vzduch začal páchnout jako zkažené vepřové maso.

Ať to bylo cokoliv, bylo to obrovské.

Louis vyděšeně zakláníl hlavu, jako by sledoval dráhu odpálené rakety. Ta věc dusala k němu. Vzápětí se ozval praskavý zvuk lámaného kmene – ne větve, ale celého stromu – který padl někde poblíž.

Louis něco zahlédl.

V mlze se objevil břidlicově šedý neurčitý obrys, asi šedesát stop vysoký. Nebyl to žádný stín ani nehmotný duch; Louis cítil, jak vzduch víří a slyšel mlaskavé dunění močalem se blížících mamutích kroků.

Jednu chvíli se mu zdálo, že vysoko nad sebou vidí dvě žlutooranžové jiskry.

Jiskry jako oči.

Pak se zvuk začal vzdalovat. Po chvíli se váhavě ozval jeden cvrček. Pak mu odpověděl další a do rozhovoru se vzápětí vmísil i třetí. Čtvrtý z toho udělal potlach, pátý a šestý shromáždění. Ta věc se vzdalovala (pomalu, ale ne tápavě) k severu. Zvuky jejích kroků byly tišší a tišší, až ustaly.

Konečně se Louis vzpamatoval a vykročil. Ramena a záda měl

trýznivě ztuhlá. Od hlavy k patě byl zalitý potem. První hladoví, čerstvě vylíhli moskyti se na něj slétli k pozdní svačině.

Wendigo, panebože, to byl Wendigo – stvoření procházející severem země, stvoření, které z člověka pouhým dotykem udělá kanibala. To byl on. Šedesát yardů ode mě právě prošel Wendigo.

Snažil se nebýt sám před sebou směšný, snažil se nebýt jako Jud a vyhnout se myšlenkám na to, co lze vidět nebo slyšet za Řbitovem zvířátek – potáplice, oheň svatého Eliáše nebo snad oddíl hráčů New York Yankees. Ať je tu cokoli kromě stvoření, která skáčou, plazí se a šourají po světě. Ať už je tu Bůh, ať je tu nedělní ráno, ať už jsou tu usměvaví anglikánští duchovní v zářivě bílých rochetách... ale ať zmizí tyhle temné a vleklé hrůzy na noční straně světa.

Louis šel dál se synem v náručí a půda se mu začala zpevňovat pod nohama. Za několik okamžiků došel k padlému stromu, jehož koruna vypadala v rozplývající se mlze jako velikánská šedo zelená péřová prachovka, kterou tu upustila nějaká obří hospodyně.

Strom byl zlomený; trčely z něj obrovské třísky. Lom byl čerstvý – žlutobílá dřeň dosud ronila mízu, kterou Louis teple cítil pod rukama, když kmen přelézal. Na druhé straně byl v křovinách obří otisk, z něhož se musel vyškrábat, a ačkoliv jalovce a rododendrony byly vlisované do země, nechtělo se mu věřit, že by to byla obří stopa. Mohl se ohlédnout a ujistit se, zda otisk má tvar stopy, ale místo toho šel dál. Kůži po celém těle měl chladnou, ústa horká a vyprahlá, srdce rozbušené.

Místo čvachtajícího bahna ucítil pod nohama praskající jehličí a po chvíli skálu. Byl téměř u konce cesty.

Kopec byl stále strmější. Louis si bolestivě narazil holeň o nějaký výčnělek. Nebyl to však *jen* kus kamene. Louis se nemotorně sehnul a jednou rukou (strnulý loket se krátce ozval) se toho dotkl.

Schody. Schodiště vytesané do skály. Vyjdi nahoru a jsi na místě.

Začal vystupovat nahoru a znovu pocítil rozjaření, které zahnilo únavu... aspoň trochu. Myšlenky se mu zatoulaly, jak stoupal do schodů, vstříc chladu a neúnavnému větru, který sílil a rval mu šaty. Plachtovina, v níž byl zabalen Gage, pod jeho nápořem ostře pleskala jako roztočená větrnice.

Znovu zaklonil hlavu a viděl podivně roztroušené hvězdy. Nerozeznal jediné souhvězdí a rychle odvrátil zrak. Vedle sebe měl zvrásněnou a drolivou skalní stěnu, která mu střídavě připomínala loď, jezevce, lidský obličej s přivřenýma a zamračenýma očima. Jen schody vytesané do skály byly hladké.

Louis vyšel nahoru a zastavil se. Přerývaně dýchal a kymácel se ze strany na stranu se skloněnou hlavou. Cítil obrovskou tíži na plicích a pronikavou bolest v boku.

Vítr mu tančil ve vlasech a řval do uší.

Noc mu tentokrát připadala jasnější; bylo tehdy zataženo, nebo si prostě nevšiml? Na tom nezáleželo. Viděl a vnímal – a z toho mu začal běhat mráz po zádech.

Bylo to jako na Řbitově zvířátek.

Tohle jsi přece věděl, našeptávala mu jeho mysl, když přehlížel hromady kamení, které byly kdysi mohylami. Věděls to, nebo jsi to aspoň měl vědět – to nejsou žádné soustředné kruhy, ale spirála...

Ano. Tady na skalní plošině, v chladném přísvitu temnotou oddělených hvězd, byla obrovská spirála vytvářená staletími. Nebyly tu však žádné skutečné mohyly; všechny byly rozkotané, jako by se pod nimi cosi probudilo... a vrátilo se do života. Obrys spirály však byl dosud patrný.

Viděl tohle někdo z výšky? napadlo Louise bezděčně. Vzpomněl si na obrazce, které stvořily nějaké indiánské kmeny v Jižní Americe. *A jestli to někdo viděl z výšky, co si o tom myslel?*

Louis si klekl a s úlevným povzdechem odložil Gagovo tělo na zem.

Konečně se mu začalo vracet vědomí. Sundal ze zad krumpáč a lopatu a rozřízl pásku, která je oddělovala. Pak se položil na záda, roztáhl ruce a chvíli pozoroval hvězdy.

Co to bylo v tom lese? Louisi, Louisi, copak může skončit dobře hra, v níž vystupuje takováhle postava?

Uvědomoval si však, že teď už je pozdě couvnout.

Kromě toho, mumlal si pro sebe, se všechno pořád může v dobré obrátit; risk je zisk a bez lásky se asi riskovat nedá. Pořád mám svůj lékařský kufřík, ne ten dole, ale ten na nejvyšší polici v koupelně, ten, pro který jsem poslal Juda, když měla Norma srdeční záchvat.

Jsou v něm injekce, a kdyby se něco stalo... něco špatného... nikdo kromě mě se o tom nedozví.

Myšlenky se mu rozplynuly do nezřetelné, monotónní modlitby a ruce sáhly po krumpáči... a Louis vkleče začal kopat do země. S každým dopadem krumpáče se zhroutil na násadu, jako Říman padající na svůj meč. Jáma však postupně dostávala konečný tvar a prohlubovala se. Rukama vyhazoval kameny, některé vyházel lopatou s kamenitou půdou, ale některé si schoval.

Na mohyly.

56

Rachel se plácala po tvářích, až ji pálily, a přesto jí stále padala hlava. Na okamžik se jí podařilo propleskat se téměř k plnému vědomí (byla v tu chvíli v Pittsfieldu a měla celou dálnici pro sebe) a zazdálo se jí, že se na ni upírají tucty stříbřitých, nemilosrdných očí, které světélkují jako plamínky chladnoucího, hladového ohně.

Vzápětí se z nich staly odrazky na svodidlech. Chevette zajela daleko za postranní čáru.

Rachel znovu strhla řízení prudce doleva, až pneumatiky záupěly. Uslyšela tiché škrtnutí předního nárazníku o svodidla. Srdce jí poskočilo a rozbušilo se tak prudce, až jí v jeho rytmu drobně jiskřilo před očima. Přesto však za okamžik nato znovu upadla do dřímoty, v níž jí nezabránila ani právě odvrácená nehoda, ani prožitý strach, ani Robert Gordon vyřvávající z rádia „RedHot“.

Napadla ji šílená, paranoidní myšlenka. „Paranoidní, to jo,“ zamumlala do rokenrolu. Pokusila se zasmát – ale nedokázala to. Nešlo to. Myšlenka zůstávala a teď v noci jí začala připadat strašidelně věrohodná. Cítila se jako postava z kresleného filmu, která vběhla do obrovitého praku. Jako by cítila stále větší a větší odpor, pak se potenciální energie gumy vyrovnává aktuální energii běžkyne... setrvačnost... cože?... základní fyzikální zákony... něco se jí snaží odtlačit... *radši od toho dál*... a tělo v klidové poloze má snahu zůstat v klidové poloze... *například Gagovo tělo*... ale jakmile se uvede do pohybu...

Tentokrát pneumatiky zavly hlučněji a ozval se skřípavě kvílivý

zvuk kovu o kov, jak si vůz sdíral lak o svodidla. Volant nereagoval a Rachel prudce sešlápla brzdu a rozvzlykala se; tentokrát si jen nezdřímla, tentokrát skutečně upadla do *spánku a snění* v šedesátimílové rychlosti... a kdyby tu nebyla svodidla... nebo kdyby tu byl pilíř nadjezdu...

Zastavila u kraje a užasle, vyděšeně se rozplakala do dlaní.

Něco se mě pokouší zastavit, abych k němu nedorazila.

Když cítila, že se opět ovládá, nastartovala vůz a rozjela se – řízení zřejmě nebylo poškozené, ale půjčovna Avis bude mít zřejmě dotěrné otázky, až bude zítra auto vracet.

Nevadí. To se občas stává. Teď do sebe co nejdřív musím dostat nějakou kávu.

Rachel zahrnula na odbočku na Pittsfield. Brzy uviděla jasné osvětlení a uslyšela nevzrušené vrčení naftových motorů. Zajela k pumpě, doplnila nádrž („Někdo vám to pěkně škrábl,“ řekl pampař téměř obdivně) a zašla do jídelny, která páchla mastnotou, připálenými vejci... a, zaplat'pámbu, dobrou silnou kávu.

Rachel vypila tři šálky jako lék, bez mléka a se spoustou cukru. U pultu a v boxech sedělo pár řidičů náklad'áků. Žertovali se servírkami, kterým se v mdlém světle pozdních nočních hodin dařilo vypadat jako unavené nemocniční sestřičky – nositelky výhradně špatných zpráv.

Rachel zaplatila účet a vrátila se ke svému vozu. Nešel nastartovat. Místo obvyklého zvuku se po otočení klíčku ozvalo jen jakési cvaknutí.

Rachel začala pomalu a zesláble bušit pěstmi do volantu. Něco se pokoušelo ji zastavit. Tohle nové auto s pěti tisíci najetých mil nemělo důvod nedat se nastartovat. Přesto se nenechalo. Prostě to nešlo, a tak tu zůstala trčet v Pittsfieldu, necelých padesát mil od domova.

Zaposlouchala se do monotónního vrčení velkých tahačů a náhle ji s ohromující jistotou napadlo, že je mezi nimi náklad'ák, který zabil jejího syna... nevrčí, ale směje se.

Rachel sklonila hlavu a rozplakala se.

Louis o něco zakopl a natáhl se na zem. Chvíli si myslel, že už nevstane – že je to nad jeho síly – a tak jen ležel a naslouchal chóru cvrčků z Bažiny Malého boha za jeho zády a chóru bolestí zevnitř vlastního těla. Bude tu ležet, dokud neusne. Nebo neumře. Spíš dokud neumře.

Vzpomínal si, jak spustil do vykopané jámy plachtovinový balík a jak ji téměř celou zahrnul holýma rukama. Doufal, že si vzpomíná také na to, jak navršil mohylu, od široké základny ke špičce...

Od té chvíle si nepamatoval skoro nic. Zřejmě zase sestoupil po schodišti, jinak by nebyl... kde vlastně? Rozhlédl se kolem sebe a zdálo se mu, že rozeznává skupinu vysokých starých borovic poblíž polomu. Copak dokázal překonat celou Bažinu Malého boha, aniž si to pamatoval? Snad je to možné. Snad.

Už jsem dost daleko. Vyspím se tady.

Ta myšlenka byla tak podle uklidňující, že se přinutil vstát. Kdyby tu zůstal, ta věc by ho mohla najít... třeba je právě v tuhle chvíli v lese a hledá ho.

Otřel si dlaní obličej a překvapilo ho, že vidí krev... zřejmě někdy po cestě krvácel z nosu. „A není to jedno?“ zabručel chraplavě a mátožně kolem sebe zatápal po krumpáči a lopatě.

Za deset minut se před ním tyčil polom. Louis vyšplhal na vrchol a doklopýtal málem až dolů, když se podíval pod nohy a okamžitě pod ním praskla větev (*nedívejte se pod nohy*, říkal Jud), další větev se vymrštila a odhodila mu nohu dopředu; Louis upadl na bok, až si málem vyrazil dech.

Ať se propadnu, jestli tohle není druhý hřbitov, na kterém jsem sebou dneska seknul... a válet se na dvou hřbitovech je za jeden den trochu moc.

Znovu kolem sebe zatápal po krumpáči a lopatě, až se mu podařilo je najít. Chvíli se rozhlížel po nejbližším okolí, osvětleném hvězdami. Poblíž byl hrob ŠMUKYHO. *Byl poslušnej*, pomyslel si Louis unaveně. A TRIXIE, ZABYTÁ NA SILNICI. Vítr stále silně foukal a Louis slyšel slabé cinkání kovu, který byl kdysi plechovkou. Pak ho nějaký truchlící milovník zvířat pracně rozstříhal otcovými

nůžkami na plech, vyklepal kladívkem a přibil na tyč. Louis dostal znovu strach. V únavě ho pociťoval jen jako určitou pulzující nevolnost. Dokázal to. Neustávající cinkot však rozněcoval jeho strach víc než cokoliv jiného.

Procházel Řbitovem zvířátek.

Minul hrob MARTY, NAŠEHO MILÝHO KRÁLÍČKA, která ZEMŘELA 1. BŘEZNA 1965, prošel kolem mohylky GEN. PATTONA; překročil omšelý kus prkna, který označoval místo posledního odpočinku POLYNÉSIE. Cinkání kovu bylo hlučnější, a tak se zastavil a podíval se dolů před sebe. Na nakloněném kusu prkna byl plechový obdélník s nápisem RINGO, NÁS KŘEČEK, 1964-1965. Tak tahle cedulka téměř na vnějším okraji Řbitova zvířátek dělala ten rámus. Louis se sehnul, aby ji přihnul... a pak strnul, až ho zasněžilo ve vlasech.

Něco se tam hýbalo. Něco na druhé straně polomu.

Slyšel jakýsi kradmý zvuk – tiché praskání borového jehličí, suchý zvuk lámané větvičky, šustění podrostu. Ty zvuky téměř zanikaly v šumu větru v korunách stromů.

„Gage?“ zavolal Louis chraplavě.

Když si uvědomil, co dělá – stojí ve tmě a volá svého mrtvého syna – vstaly mu vlasy na hlavě. Bezmocně se roztřásl, jako by byl nemocný a měl horečku.

„Gage?“

Zvuky zanikly.

Teď ještě ne; ještě je moc brzy. Neptejte se mě, jak to vím, ale vím to. Tohle není Gage. To je... něco jiného.

Náhle si vzpomněl, jak mu Ellie říkala: Zavolal „Lazare, vstaň“... protože kdyby ho nezavolal jménem, vstali by všichni na tom hřbitově.

Na druhé straně polomu se znovu začaly ozývat ty zvuky. Na druhé straně překážky. Téměř – ale ne úplně – zanikaly ve větru. Jako by ho s pradávnými instinkty stopovalo něco slepého. Přetažený mozek vytvářel příšerné představy: obrovský krtek, veliký netopýr, který místo létání poskakuje hustým podrostem.

Louis vycouval ze Řbitova zvířátek, ale k polomu (té strašidelně světélkující šedavé jizvě tmy) se neohlédl. Odcházel rychlým krokem

a asi čtvrt míle před koncem lesa v sobě našel sílu běžet.

Louis nenápadně opřel krumpáč a lopatu v garáži a vyšel ven. Podíval se nejprve na pěšinu, po které přišel, a pak na oblohu. Bylo čtvrt na pět ráno a úsvit už byl jistě nablízku. Nad třemi čtvrtinami Atlantiku už panovalo světlo, ale tady v Ludlow byla stále hluboká tma. Vítr nepolevoval.

Louis vešel do domu přes garáž. Odemkl dveře, prošel potmě kuchyní a vstoupil na malý záchod mezi kuchyní a jídelnou. Tady si rozsvítil a okamžitě uviděl Churche, stočeného na víku záchodové nádržky. Kocour se na něj díval kalnými žlutozelenými očima.

„Churchi,“ řekl, „myslel jsem, že tě někdo pustil ven.“

Church z něj nespouštěl oči. Ano, někdo ho pustil ven; on sám ho přece pouštěl. Zcela jasně si na to vzpomínal. Stejně jako si vzpomínal, že nechal zasklít sklepní okno a říkal si, že to vyřeší celý problém. Ale co si chtěl nalhávat? Když se Church chtěl dostat dovnitř, prostě se dovnitř dostal. Protože Church byl teď jiný.

Na tom však nezáleželo. V tomhle stavu otupělého vyčerpání nezáleželo snad na ničem. Necítil se jako člověk, spíše jako pitomý vrávorající filmový zombie George Romera nebo někdo, kdo utekl z básně T. S. Eliota o dutých lidech. *To jen moje vyčerpané nohy klopýtaly Bažinou Malého boha na mikmacké pohřebišťě*, pomyslel si a chraplavě se zasmál.

„Mám v hlavě slámu, Churchi,“ zaskřehotal a rozepnul si košili. „Ano, já. Věř tomu, hochu.“

Na levé straně asi v polovině hradního koše měl pěknou modřinu, a když si sundal kalhoty, uviděl, že koleno naražené o náhrobek mu silně nateklo. Mělo už temně fialovočernou barvu. Louis věděl, že jakmile je přestane ohýbat, kloub ztuhne a bude bolestivě nepohyblivý – jako by byl zalitý betonem. Podobná zranění se mohou ozývat v deštivých dnech až do konce života.

Ve snaze nalézt trochu útěchy vztáhl ruku, aby pohladil Churche, ale kocour seskočil z nádržky a odvrávoral tím podivně nekočičím způsobem někam jinam. Cestou věnoval Louisovi ještě jeden tupý žlutý pohled.

V lékárnice byla Ben-Gayova mast. Louis sklopil prkénko, sedl si na mísu a naplácal si mast na zraněné koleno. Pak si ještě

neohrabaně namazal kříž.

Ze záchodu zamířil do obývacího pokoje. Rozsvítil světlo v hale, zastavil se na úpatí schodiště a zpitoměle se rozhlížel. Všechno bylo tak podivné! Tady stál na Štědrý večer, když dával Rachel safír. Měl ho v kapse županu. Tamhle bylo křeslo, v němž seděl, když po osudovém srdečním záchvatu Normy Crandallové seznamoval Ellie se základními tezemi smrti – tezemi, které sám nakonec zavrhl jako naprosto nepřijatelné. Tamhle v tom rohu stál vánoční stromeček, na tamhletom okně byl přilepený Elliin krocan z vystřihovánek (Louisovi spíše připomínal nějakou futuristickou vránu) a ještě mnohem dříve byl pokoj prázdný, až na krabice spediční firmy United Van Lines, v nichž byl naskládán rodinný majetek přivezený přes půl kontinentu ze Středozápadu. Vzpomněl si, že věci takhle zabalené mu připadaly naprosto bezvýznamné – spíše jako malé opevnění před vnějším světem, který neznal jejich jména a rodinné zvyky.

Bylo to všechno podivné... jak by si přál, aby nikdy neslyšeli o maineské univerzitě, o Ludlow, o Judovi a Normě Crandallových, o ničem, co souviselo s tímhle krajem.

Vyšel po schodech do horní koupelny, vzal si stoličku, postavil se na ni a z horní poličky sundal malý černý kufřík. Odnesl ho do své ložnice a začal se v něm prehrabovat. Ano, byly tu injekce. A mezi balíčky obvazů a chirurgickými nůžkami a úhledně zabalenými chirurgickými tampony bylo i několik ampulek smrtícího jedu.

Pro všechny případy.

Louis kufřík zavřel a odložil na postel. Zhasl stropní světlo, lehl si a založil si ruce pod hlavu. Bylo nádherné takhle ležet a odpočívat. Znovu zabloudil myšlenkami k Disney Worldu. Viděl se v bílém za volantem bílé dodávky se znakem myšáka – platící zákazníci nesměli tušit, že jde o záchranku.

Gage seděl vedle něj, opálený, bělma namodrale zářící zdravím. Tamhle nalevo si Goofy potřásal rukou s nějakým malým klukem; kluk byl u vytržení. Tamhle pózoval Medvídek Pú s dvěma rozesmátými stařenkami v kalhotových kostýmech; třetí stařenka je fotografovala; a tamhle nějaká holčička ve svátečním vykřikovala: „Miluju tě, Tygře! Miluju tě, Tygře!“

Byl se svým synem na objížděce parku. Měli právě v téhle pohádkové zemi službu a donekonečna se projížděli v bílé dodávce, která měla v palubní desce nenápadně zabudované ovládání venkovních červených poplašných světel. Nevyhledávali problémy, ale byli připraveni se s nimi vypořádat, kdyby nějaké nastaly. Nedaly se vyloučit ani tady, v místě určeném nevinným radostem; usměvavý muž si kupuje film na Main Street, a náhle si přitiskne ruku k hrudi, když mu selže srdce, těhotná žena pocítí nečekaně porodní bolesti, když schází po schůdkách z Nebeského kočáru, krásná dívka jako vystřižená z obálky Normana Rockwella se náhle zhroučí v epileptickém záchvatu a trhaně tluče patami mokasínů o betonový chodník. Byly tu úpaly a úžehy a mozkové příhody a na sklonku jednoho takového dusného orlandského odpoledne mohl uhodit i blesk; to sem přišel sám Oz Veuíký a Stuašuívý – ukáže se možná poblíž výjezdu vozíků z Tajemného království, nebo bude tupě pozorovat jednoho létajícího Dumba – Louis s Gagem už ho brali jako další ze zábavných figurek parku vedle Goofyho a Mickeyho a Tygra a úctyhodného K. Donalda. S ním se však na rozdíl od ostatních nechtěl nikdo fotografovat, nikdo mu nechtěl představit syna nebo dceru. Louis s Gagem ho znali; setkali se s ním před nějakým časem už v Nové Anglii. Byl připraven člověka zadávit soustem, udusit ho igelitovým pytlíkem, sežehnout ho na škvarek smrtelným elektrickým výbojem z nejbližšího vypínače nebo zásuvky. Smrt číhala v sáčku s buráky, v kusu steaku, v balíčku cigaret. Byl všudypřítomný a neustále sledoval kontrolní stanoviště mezi smrtelností a věčností. Špinavé injekční jehly, jedovaté brouky, spadlé dráty, lesní požáry. Kolečkové brusle, které vháněly neopatrné malé děti do rušných křižovatek. Když jste se šli osprchovat, Oz musel být u toho – sprcha s přítelem. Když jste nastoupili do letadla, Oz vám byl v patách. Byl ve vodě, kterou jste pili, v jídle, které jste jedli. *Kdo je tam?* úpěli jste vyděšeně do tmy, když na vás padla samota, a *on* odpovídal: Neboj se, to jsem jen já. Jak se vede? Máš rakovinu střev, ale to je průser, to přijde jednomu líto! Máš otravu krve! Leukémii! Kornatění tepen! Trombózu věnčitých tepen! Zánět mozkových blan! Zánět kostní dřeni! Hej hou, tak jdem! Feťák s nožem ve dveřích. Půlnoční telefonát. Vyteklá kyselina z baterie na

nějakém výjezdu z dálnice v Severní Karolíně. Hrsti prášků, jen je spolknout. Zmodrání nehtů po zadušení – v úsilí přežít odčerpá mozek z těla veškerý kyslík, i z buněk pod nehty. Ahoj lidi, já jsem Oz Veuký a Stuašuívý, ale klidně mi říkejte jen Oz, jestli chcete – jsme přece staří kamarádi. Jen jsem zaskočil, abych vám sem hodil malý srdeční záchvat nebo sraženinu krve v mozku nebo tak něco; ani se nezdržím, musím ještě zařídít pánevní polohu u jednoho porodu a pak musím do Omahy podpořit kouření.

A slabý hlásek křičí: „Miluju tě, Tygře! Miluju tě! Věřím na tebe, Tygře! Vždycky tě budu milovat a věřit na tebe, zůstanu mladá a v srdci si nechám jediného Oze, toho roztomilého podvodníka z Nebrasky! Miluju tě...“

A tak se projíždíme... já se svým synem... protože podstatou všeho není válka nebo sex, ale ten odporný, vznešený, beznadějný boj proti Ozovi Veukému a Stuašuívému. Projíždíme se v bílé dodávce pod zářivou floridskou oblohou, jen on a já. Spínač výstražných světel je ukrytý, ale je tu, kdybychom ho potřebovali... a nikdo kromě nás to nemusí vědět, protože půda mužského srdce je kamenitější; chlap si na ní pěstuje, co umí... a stará se o to.

Tyto napůl snové myšlenky uspaly Louise Creeda, odpojily ho postupně od skutečnosti vnějšího světa, až se nakonec vytratily a vyčerpání ho odneslo do temného bezesného nevědomí.

Než se na východní obloze objevily první příznaky svítání, ozvaly se v domě kroky. Byly pomalé a tápavé, ale cílevědomé. Ve stínech haly se pohyboval stín. A s tím stínem přicházel zápach – odporný puch. Louis i v hlubokém spánku zamručel a odvrátil se. Pak začal znovu pravidelně oddechovat.

Stín chvíli nehybně postál ve dveřích jeho ložnice. Pak vstoupil. Louis měl obličej zabořený v polštáři. Bílé ruce se natáhly a ozvalo se cvaknutí zámku lékařského kufříku.

Tiché cinkání a šustění věcí uvnitř.

Ruce šátraly a bez zájmu odsunovaly stranou injekce a ampulky. Pak něco nahmátly a vytáhly to ven. Stříbřitě se to zalesklo v prvních paprscích světla.

Stín vyšel z místnosti.

Část třetí

OZ VEUIKÝ A STUAŠUIVÝ

Ježíš pak opět zastonav sám v sobě přišel k hrobu. Byla pak jeskyně, a kámen byl svrchu položen na ni. Dí Ježíš: „Zdvihněte kámen.“

*Řekla jemu Marta: „Pane, jižť smrdí; nebo čtyři dni v hrobě!“
Když se pak byl pomodlil, zavolal hlasem velikým: „Lazare, pojď ven!“ I vyšel ten, kterýž byl umřel, maje svázané ruce i nohy rouchami; a tvář jeho šatem byla obvinuta.*

Řekl jim Ježíš: „Rozvěžtež jej, a nechtě, ať odejde.“

Evangelium sv. Jana (parafráze)

„Právě jsem na to myslela,“ řekla hystericky. „Proč jsem na to nepomyslela už dřív? A proč jsi na to nepomyslel ty?“

„A na co?“ zeptal se.

„Na ta druhá dvě přání,“ odpověděla rychle. „Zatím jsme vyslovili jen jedno.“

„A nestačilo to?“ vyštěkl divoce.

„Ne,“ prohlásila vítězně. „Budeme mít ještě jedno. Jdi a rychle zařid', at náš chlapec znovu žije.“

W. W. JACOBS „Opičí pracka“

58

Jud Crandall se probudil s náhlým trhnutím, až málem spadl ze židle. Neměl ponětí, jak dlouho spal; mohla to být čtvrt hodinka, ale taky tři hodiny. Podíval se na hodinky. Čtyři hodiny pět minut. Měl pocit, že v místnosti se všechno trochu posunulo. Od spánku vsedě

ho bolela záda.

Ty dědku pitomej, cos to zase proved?

V nitru však věděl, že to tak není. Nebyla to jen jeho vina. Neusnul na hlídce; byl *uspán*.

To ho vyděsilo, ale něco mu nahnalo ještě větší strach; co ho probudilo? Měl dojem, že slyšel nějaký zvuk, nějaký –

Zadržel dech a naslouchal tichému šelestu vlastního srdce.

Znovu se ozval nějaký zvuk – jiný než ten, který ho vzbudil, ale přesto slyšitelný. Tiché skřipění pantů.

Jud znal všechny zvuky v tomhle domě – věděl, jak které prkno skřípe, jak vrže každý schod, dokázal rozpoznat, do kterého okapu se opřel vítr, když foukal tak silně jako uplynulou noc. A tenhle zvuk znal taky dobře. Právě se otevřely těžké vstupní dveře mezi verandou a halou. V tu chvíli si vzpomněl i na zvuk, který ho vzbudil. Bylo to jemné vrznutí vratného mechanismu u dveří verandy.

„Louisi?“ zavolal, i když nedoufal v odpověď. Tohle nebyl Louis. To byl někdo, kdo přišel potrestat starce za jeho pýchu a marnivost.

Kroky zvolna mířily halou k obývacímu pokoji.

„Louisi?“ zkusil zavolat znovu, ale vydal jen slabé zaskřehotání, protože právě ucítil tu věc, která k němu přicházela se sklonkem noci. Byl to těžký pach jedovatých přílivových mělčín.

Jud v šeru rozpoznával jednotlivé obrysy – Norminu skříň, welšský příborník, vysoký prádelník – ale podrobnosti neviděl. Pokoušel se vstát na vratkých nohou a v duchu křičel, že potřebuje víc času, že už je příliš starý, aby se tomu dokázal postavit, když nebude mít víc času na přípravu; Timmy Baterman mu docela stačil, a to byl Jud ještě mladý.

Lítačky se rozlétly a rozhýbaly stíny. Jeden stín byl temnější než ostatní.

Panebože, to smrdí.

Šouravé kroky ve tmě.

„Gage?“ Judovi se konečně podařilo vstát. Koutkem oka zahlédl váleček cigaretového popela v popelníku s reklamou na Jima Beama.

„Gage, jsi to t-“

Ozvalo se jakési příšerné zamňoukání a Jud na chvíli úplně ztuhl.

Z hrobu se nevrátil Louisův syn, ale nějaká odporná zrůda.

Ne, to také ne.

Byl to Church, hrbil se ve dveřích a vydával ten zvuk. Kočičí oči zářily mdle jako zablácená světla. Pak se odvrátily a spočinuly na věci, která právě vcházela.

Jud začal couvat a pokusil se sebrat myšlenky, pokoušel se přemýšlet i tváří v tvář tomu smradu. Bylo chladno – ta věc s sebou přinesla mrazivý chlad.

Jud se nejistě zakymácel – způsobil to kocour, který se mu otřel o nohy. Kocour předl. Jud ho odkopl. Kocour vycenil zuby a zasyčel.

Mysli, mysli, ty dědku pitomej, třeba ještě není pozdě, ani teď ještě nemusí bejt pozdě... vrátilo se to, ale dá se to zase zabít... kdybys to tak dokázal... kdybys myslel...

Zacouval ke kuchyni a najednou si vzpomněl na zásuvku s kuchyňskými nástroji vedle dřezu. Byl v ní sekáček na maso.

Úzkým zadkem narazil na kuchyňské lítačky a otevřel je. Ta věc, která přišla do jeho domu, byla stále nezřetelná, ale Jud slyšel, jak dýchá. Viděl bílou ruku, houpala se sem a tam – ta ruka něco držela, ale Jud to nedokázal rozpoznat. Dveře se za ním zhouply, když se dostal do kuchyně. Jud se obrátil a rozběhl se k zásuvce s kuchyňskými nástroji. Prudčeji otevřel a nahmátl dřevěnou rukojeť sekáčku. Popadl ji a znovu se obrátil ke dveřím; dokonce udělal jeden dva vstřícné kroky. Částečně se mu vrátila odvaha.

Pamatuj, není to žádný dítě. Může křičet nebo něco, až uvidí, žeš ho prokoukl; může brečet. Ale nenech se voblnout. Mockrát už ses nechal voblnout, dědku. Tohle je tvoje poslední příležitost.

Lítačky se znovu otevřely, ale prošel jimi jen kocour. Jud ho chvíli sledoval, než se znovu podíval na dveře.

Kuchyně byla obrácena k východu, takže sem už pronikalo první světlo, mdlé a mléčně bledé. Nebylo ho moc, ale stačilo to. Vlastně ho bylo až příliš.

Do kuchyně vešel Gage Creed ve svém pohřebním oblečku. Na ramenou a klopách měl lišejník, který mu také poskvnil bílou košili. V jemných světlých vlasech měl hlínu. Jedno oko měl obrácené ke zdi; soustředěně civělo do prostoru. Druhé utkvělo na Judovi.

Gage se na něj usmíval.

„Ahoj, Jude,“ píslk Gage dětským hlasem, ale zcela srozumitelně. „Přišel jsem, abych poslal tvou plesnivou smrdutou dědkovskou dušičku do pekla. Jednou jsi se mnou pěkně vyběhl. To tě nenapadlo, že se někdy vrátím a vyběhnu já s tebou?“

Jud zdvihl sekáček. „Jen to zkus. Uvidíme, kdo s kým vyběhne.“

„Norma je mrtvá, takže pro tebe nikdo truchlit nebude,“ řekl Gage. „Byla to stejně jen štětka. Opíchala všechny tvý kamarády, Jude. Nechala se šukat do prdele. Tak to měla nejradši. Teď už se smaží v pekle i se svou artritidou. *Viděl jsem* ji tam, Jude. *Viděl.*“

O dva kroky se to k němu přiblížilo. Na omšelém linoleu zůstávaly blátivé stopy. Drželo to před sebou jednu ruku, jako by mu ji chtělo podat; druhou ruku to schovávalo za zády.

„Poslyš, Jude,“ zašeptalo to – a pak to otevřelo ústa a odhalilo malé mléčné zuby. Ačkoliv to nehýbalo rty, promluvílo to Norminým hlasem.

„Byl jsi mi k smíchu! Všem jsi nám byl k smíchu! To jsme se nasmááááá! –“

„Nech toho!“ Sekáček se mu zablyskl v ruce.

„S Herbem jsem šoustala v naší posteli. A taky s Georgem, šoustala jsem se všema, věděla jsem o tvých kurvách, ale tys nikdy nevěděl, že sis taky vzal kurvu. No něco jsme se nasmáli, Jude. Řehťali jsme se, až –“

„NECH TOHO!“ zařval Jud. Skočil po malé postavičce v zabláceném pohřebním oblečku, ale v tu chvíli vystřelil ze svého úkrytu pod řeznickým špalkem kocour. Syčel a uši měl sklopené dozadu. Podrazil Judovi nohy. Judovi vyletěl sekáček z ruky. Sekáček chvíli poskakoval po hrbolatém a omšelém linoleu. Pak narazil na podlahovou lištu a zapadl pod lednici.

Jud si uvědomil, že ho znovu oblblí, a jedinou útěchu pocíťoval v tom, že je to naposled. Kocour mu seděl na nohách. Měl otevřenou tlamu, blýskal očima a syčel jako čajová konvice. V tu chvíli na Juda skočil Gage s temným šťastným úsměvem, doširoka otevřenýma, rudě podlitýma očima. Konečně ukázal pravou ruku a Jud uviděl, že v ní drží skalpel z Louisova černého kufříku.

„Panebože,“ vyhrkl přidušeně Jud a nastavil úderu pravou ruku. Pak se mu najednou zdálo, že vidí skalpel na obou stranách ruky

zároveň. V tu chvíli ucítil něco teplého stékat po tváři a pochopil.

„Já vyběhnu *s tebou*, dědku!“ zahlaholila ta věc-Gage. Jud ucítil jeho jedovatý dech. „Já *s tebou* vyběhnu! S váma se všema vyběhnu... *chci* s váma vyběhnout!“

Jud Gaga udeřil a padl ho za zápěstí. Kůže se mu loupala jako pergamen.

Ruka se skalpelem se však vytrhla z Judovy sevřené dlaně a opsala vertikální oblouk.

„JÁ... TO... CHCI!“

Skalpel dopadl znovu.

A znovu.

A znovu.

59

„Tak to zkuste, madam,“ řekl řidič nákladáku. Díval se do motoru Rachelina půjčeného auta.

Otočila klíčkem. Motor se s řevem probral k životu. Řidič přibouchl kapotu a zamířil k jejímu okénku. Cestou si utíral ruce do velkého modrého kapesníku. Měl příjemný ruměný obličej. Čepici se znakem Dysartova motorestu měl posunutou do týla.

„Moc vám děkuju,“ řekla Rachel, která měla slzy na krajíčku. „Vůbec jsem nevěděla, co mám dělat.“

„To by spravilo i dítě,“ řekl řidič. „Ale je to divný. Na takovýmhle novým autě jsem podobnou závadu ještě neviděl.“

„Ne? A co to bylo?“

„Měla jste vypadlý jeden kabel od baterie. Nemotal se vám kolem toho někdo?“

„Ne,“ řekla Rachel a vzpomněla si na pocit, jako když vbíhá do největšího praku na světě.

„Tak se to teda muselo uvolnit cestou. Teď už s kabelama žádný potíže mít nebudete. Pořádně jsem vám je utáhl.“

„Jsem vám něco dlužná?“ zeptala se Rachel plaše.

Řidič zařval smíchy. „To teda ne, paninko,“ odpověděl. „My jsme totiž rytíři silnic, víme?“

Usmála se. „No... tak děkuju.“

„Moc rádo se stalo.“ Přátelsky se na ni usmál a jeho úsměv byl navzdory časné hodině plný slunce.

Rachel se také usmála a rozjela se z parkoviště k vedlejší silnici. Rozhlédla se na obě strany a za pět minut už byla zase na dálnici a ujížděla na sever. Káva ji vzpružila víc, než doufala. Cítila se naprosto svěží, ani trochu ospalá, oči měla jako knoflíky.

Znovu na ni padl určitý neklid, absurdní pocit, že s ní bylo manipulováno. Takhle vypadlý kabel...

Aby se zdržela tak dlouho...

Nervózně se zasmála. Jak dlouho?

Aby se mohlo něco neodvolatelného stát.

To bylo hloupé. Směšné. Přesto však Rachel přidala plyn.

V pět hodin, když se Jud pokoušel odvrátit skalpel ukradený z černého kufříku jeho dobrého přítele doktora Louise Creeda, ve chvíli, kdy se její dcera prudce posadila na posteli, náhle probuzena z děsivého snu, který si naštěstí nepamatovala, odbočila Rachel z dálnice a sjela na vnější okruh na Hammond Street poblíž hřbitova, kde v rakvi jejího syna byl pohřben pouze rýč, a přešla most z Bangoru do Breweru. Ve čtvrt na šest už ujížděla po silnici číslo patnáct k Ludlow.

Rozhodla se, že půjde rovnou k Judovi; aspoň dodrží slib. Honda stejně u jejich domu nestála, a ačkoliv mohla být v garáži, dům vypadal opuštěně. Nic jí nenapovídalo, že by Louis mohl být doma.

Rachel zaparkovala za Judovým autem, vystoupila z vozu a opatrně se rozhlédla. První ranní světlo se třpytně odráželo v orosené trávě. Někde zaspíval pták, ale pak zase nastalo ticho. Od dětství měla jen několik příležitostí být vzhůru za úsvitu, aniž musela vstávat. Vždycky se cítila osaměle, ale povzneseně – bylo to pro ni paradoxně nové i známé. Tentokrát však nic čistého ani dobrého necítila, jen nutkavý neklid, který nemohla svést jen na uplynulých příšerných čtyřiaadvacet hodin a svůj dosud čerstvý smutek nad ztrátou syna.

Vyšla po schodech na verandu a otevřela prosklené dveře. Měla v úmyslu zazvonit na staromódní zvonek na hlavních dveřích, který ji okouzлил hned poprvé, když sem s Louisem přišli; člověk jím otočil ve směru hodinových ručiček a zvonek hlasitě a melodicky zazvonil

a v tom zvuku bylo něco anachronického a líbezného.

Sáhla po zvonku, ale pak se podívala na podlahu verandy a zamračila se. Na rohožce byly blátivé stopy. Rozhlédla se a viděla, že vedou od prosklených dveří. Byly to velice malé stopy. Na první pohled dětské stopy. Jela přece celou noc, ale nikde nepršelo. Foukal vítr, ale nepršelo.

Dlouho se dívala na ty stopy – opravdu velmi dlouho – a pak se musela přinutit, aby se znovu dotkla zvonku. Sáhla po něm... ale vzápětí opět stáhla ruku.

Jsem jen vyjukaná, nic víc. Jsem vyjukaná, když si představím, jak to zazvoní do ticha. Jud po tom všem ještě asi spí a já ho takhle zničehonic vzbudím...

Jenže toho se nebála. Od chvíle, kdy tak těžce překonávala spánek, byla nervózní a tak nějak hluboce vydešená, ale tenhle pronikavý strach byl pro ni nový a měl nějakou spojitost s těmi malými stopami. *Stopami velikosti* –

Pokoušela se zaplašit tu myšlenku, ale byla příliš unavená a příliš pomalá.

– Gagových bot.

Přestaň, nemůžeš s tím přestat?

Sáhla po zvonku a otočila jím. Byl hlučnější, než si pamatovala, ale ne tak melodický – chraplavě a přidušeně vykřikl do ticha. Rachel odskočila a uchechtla se, ale se smíchem to nemělo nic společného. Čekala, že se ozvou Judovy kroky, nic se však neozývalo. Bylo ticho, hluboké ticho. Rachel přemýšlela, zda má otočit zvonkem znovu, když vtom se zpoza dveří ozval zvuk, který by neočekávala ani v těch nejdivočejších představách.

Mňau!... Mňau!... Mňau!

„Churchi?“ řekla překvapeně a zmateně. Naklonila se ke dveřím, ale samozřejmě nebylo vidět dovnitř. Sklo bylo zatažené hezkou bílou záclonou. Normina práce. „Churchi, jsi to ty?“

Mňau!

Rachel zkusila dveře. Byly odemčené. Church seděl v hale s ocasem úhledně stočeným podél zadní tlapy. Kožich měl potřísněný něčím tmavým. *To je bláto*, pomyslela si Rachel, ale pak si všimla, že kapičky na Churchově kníru jsou červené.

Kocour zdvihl jednu tlapku a začal si ji olizovat, nespustil však oči z Rachel.

„Jude?“ zavolala, teď už zcela vyplašená.

Vstoupila do dveří.

Odpovědí jí bylo ticho.

Rachel se pokoušela přemýšlet, ale znenadání se jí vplížily do mysli rušivé představy Zeldy. Jak se jí kroutily ruce. Jak tloukla hlavou o zeď, když měla vztek – v tom místě byla potrhaná tapeta a pod ní otlučená omítka. Teď přece nesmí myslet na Zeldu, když se Judovi mohlo něco stát. Nemohl upadnout? Je už starý.

Na tohle myslí, ne na své dětské sny o tom, jak jsi otevřela skříň a z té na tebe vyskočila Zelda se svým zčernalým, rozšklebeným obličejem, nemysli na sny o tom, jak jsi ležela ve vaně a Zeldiny oči tě pozorovaly z odtokové mřížky, jak se Zelda potácela ve sklepež za kotlem, jak –

Church otevřel tlamu, odhalil špičaté zuby a znovu zařval *Mňau!*

Louis měl pravdu, nikdy jsme ho neměli nechat vykastrovat, od té doby je nějaký divný. Jenže Louis taky říkal, že ho potom přejde agresivita. V tom ale pravdu neměl; Church pořád něco loví. Je –

Mňau! zajechel znovu Church, otočil se a rychle vyběhl do schodů.

„Jude?“ zavolala znovu. „Jste tam nahoře?“

Mňau, ozval se shora Church, jako by jí chtěl přitakat.

Jak se vůbec dostal dovnitř? Pustil ho Jud? A proč?

Rachel přešlápla z nohy na nohu a přemýšlela, co udělat. Nejhorší na tom všem bylo, že to vypadalo... tak nějak *nastrojené*, jako by někdo chtěl, aby sem přišla a –

Pak se shora ozvalo tiché a bolestivé zaúpění – byl to Judův hlas, určitě to byl Judův hlas. Upadl v koupelně, nebo možná zakopl a zlomil si nohu, nebo si možná narazil zadek, staří lidé mají křehké kosti, ale na co to holka proboha myslíš, stojíš si tu a přešlapuješ, jako by se ti chtělo na záchod, a Church měl na sobě krev a Jud je zraněný a ty si tu jen tak postáváš! Co je to s tebou?

„Jude!“

Zaúpění se ozvalo znovu a Rachel vyběhla do schodů.

Tady nahoře ještě nikdy nebyla. Okno na chodbě bylo obrácené

k západu, k řece, takže tu bylo stále ještě velice temno. Široká chodba vedla od schodiště až k zadní části domu. Zábradlí z třesňového dřeva se elegantně lesklo. Na zdi visel obrázek Akropole a

(konečně tě po těch všech letech dopadla Zelda, stačí jen otevřít správné dveře a ona tam bude, hrbatá a pokroucená, páchnoucí močí a smrti, nadešel její čas a ona tě konečně má)

Rachel znovu uslyšela tiché zaúpění, které vycházelo z druhých dveří vpravo.

Vykočila k nim. Její podpatky klapaly o prkennou podlahu. Připadalo jí, že prochází nějakou změnou – ne v čase nebo prostoru, ale ve velikosti. Připadalo jí, že se zmenšuje. Obrázek Akropole se vznášel výš a výš a tu kliku bude mít brzy v úrovni očí. Sáhla po ní... a než se jí stačila vůbec dotknout, dveře se rozletěly.

Stála v nich Zelda.

Byla hrbatá a pokroucená, její tělo bylo tak krutě znetvořené, že se z ní vlastně stala trpaslice jen něco přes dvě stopy vysoká; z nějakého důvodu měla na sobě oblek, ve kterém pohřbili Gaga. Ale byla to určitě Zelda, měla ten šílený lesk v očích a purpurově zmalovaný obličej a křičela na ni: *„Tak jsem si pro tebe konečně přišla, Rachel, zkroutím ti hřbet, jako ho mám já, a už nikdy nevstaneš z postele, už nikdy nevstaneš z postele, UŽ NIKDY NEVSTANEŠ Z POSTELE –“*

Church seděl Zeldě na rameni a její tvář se proměňovala, až si Rachel se vzrůstající hrůzou uvědomila, že to vůbec není Zelda – jak se mohla tak pitomě splést? Byl to Gage. Obličej neměl černý, ale špinavý, potřísněný krví. A taky naběhlý, jako by prodělal těžké zranění a pak ho někdo dal neobratně dohromady.

Vykřikla jeho jméno a rozevřela náruč. Běžel k ní a jednou rukou se na ni pověsil. Druhou stále držel za zády, jako by v ní držel kytici lučních květů.

„Něco jsem ti přinesl maminko!“ křičel. „Něco jsem ti přinesl, maminko! Něco jsem ti přinesl, něco jsem ti přinesl!“

Louis Creed se probudil, když se mu slunce opřelo do očí. Pokusil se vstát, ale obrovská bolest v zádech mu zkřivila obličej. Padl zpátky na polštář a podíval se na sebe. Byl oblečený. Panebože.

Zůstal ležet a odhodlával se překonat bolest každyčického svalu. Pak se posadil.

„Doprdele,“ zašeptal. Obraz místnosti se mu mírně zahoupal před očima. Záda ho bolela jako zkažený zub, a když pohnul hlavou, měl pocit, že má místo krčních svalů zrezivělé listy pásové pily. Nejhorší však bylo koleno. Ben-Gayova mast naprosto zklamala. Měl si píchnout kortizonovou injekci. Kalhoty na koleně měl otokem úplně napnuté; vypadalo to, že má v tom místě míč.

„To jsem si dal,“ zabručel. „Krucinál, to jsem si dal.“

Pomaloučku se natočil, aby se mohl posadit na okraj postele. Sevřené rty mu zbělely. Pak začal koleno ohýbat. Pozorně vnímal bolest a snažil se odhadnout, jak na tom je, jestli to nemůže být –

Gage! Vrátil se Gage?

Ta myšlenka ho postavila na nohy bez ohledu na bolest. Odbelhal se přes místnost jako starý kumpán Matta Dillona Chester. Přes chodbu došel do Gagova pokoje. Byl prázdný. Odkulhal do Elliina pokoje, který byl také prázdný, a pak nahlédl do pokoje pro hosty, který měl okna k silnici. Byl také prázdný, ale –

Za silnicí stálo neznámé auto. Bylo zaparkované hned za Judovým náklad'áčkem.

Co to může znamenat?

Neznámé auto může znamenat nějaké nepříjemnosti.

Louis odhrnul záclonu a prohlédl si vůz pozorněji. Malé modré autíčko značky Chevette. A na jeho střeše spal v klubíčku Church.

Dlouho se díval z okna, než zase zatáhl záclonu. Jud měl společnost – no a co? A na starosti s Gagem bylo nejspíš ještě dost času. Church se vracíval tak kolem jedné, a teď bylo teprve devět. Devět hodin krásného květnového rána. Měl by prostě sejít dolů a uvařit si kávu, vytáhnout elektrickou dečku a zabalit si do ní koleno a –

– a co dělá Church na tom autě?

„Nech toho,“ řekl nahlas a kulhavě vykročil chodbou. Kočky spí, kde se jim zachce; to je u nich zcela normální.

Až na to, že Church už nechodil přes ulici, nevzpomínáš si?

„Nedělej si s tím hlavu,“ zamumlal a zastavil se v polovině schodiště, které musel zdolávat téměř bokem. Už mluví sám se sebou, to je zlé. To je –

A co ta věc v lese?

Ta myšlenka přišla tak nečekaně, že musel sevřít rty, podobně jako když ohýbal koleno. O té věci v lese se mu v noci zdálo. Sny o Disney Worldu se s jakousi přirozenou lehkostí změnilly ve sny o té věci. Zdálo se mu, že se ho dotkla a navždy mu překazila všechny dobré sny i dobré úmysly. Byl to Wendigo a změnil ho nejen v kanibala, ale dokonce v otce kanibalů. V tom snu byl znovu na Řbitově zvířátek, ale nebyl tam sám. Byli tam Bill a Timmy Batermanovi. Byl tam Jud. Vypadal jako přízračná mrtvola a držel na provázku svého psa Spota. Byl tam Lester Morgan se svým býkem Hanrattym na řetěze. Hanratty ležel na boku a rozhlížel se kolem sebe s tupou zuřivostí. A z nějakého důvodu tam byla i Rachel. Muselo se jí něco přihodit u večere – polila se kečupem nebo na sebe možná zvrhla brusinkový rosol, protože měla na šatech rudé skvrny.

A pak se za polomem vztyčil do obrovské výše Wendigo; měl žlutou šupinatou kůži, oči jako dvě obrovské mlhovky, místo uší mohutné zakroucené rohy; byl podobný ještěru zrozenému z ženy. Ukázal na ně svým zrohovatělým prstem, když zaklonili hlavy, aby se něj podívali...

„Dost,“ zašeptal a roztrásl se zvukem vlastního hlasu. Rozhodl se, že půjde do kuchyně a udělá si snídani, jako by byl obyčejný všední den. Mládeneckou snídani, plnou uklidňujícího cholesterolu. Pár smažených vajíček na topinky a majonézu a cibulku. Odporně páchl potem a špínou, ale sprchu si nechával na později; v té chvíli mu připadalo svlékání jako velice těžká práce. Měl také obavy, že si bude muset vyndat z kufříku skalpel a rozříznout si kalhoty, aby vyprostil nateklé koleno. Nahoru to byl kus cesty, ale žádný kuchyňský nůž by nedokázal rozříznout pevnou džínsovinu; nedokázaly by to ani Racheliny nůžky.

Nejdřív si dá snídani.

Přešel obývací pokoj, ale odbočil k hlavnímu vchodu a podíval se znovu na modré autíčko před Judovým domem. Bylo orosené, to znamená, že tam už nějaký čas stálo. Church byl stále na střeše, ale už nespál. Zdálo se, že svýma ošklivýma žlutozelenýma očima pozoruje Louise.

Louis spěšně ustoupil, jako by byl přistižen při šmírování.

Odešel do kuchyně, s rachotem vytáhl pánev, položil ji na plotýnku, vyndal z lednice vejce. V kuchyni bylo zářivě čisto. Pokoušel se pískat – pískání by navodilo tu správnou atmosféru – ale nešlo mu to. Vypadalo to, že je všechno v pořádku, ale nebylo. Dům působil příšerně prázdně. Na Louise také padala uplynulá noc. Nic nebylo, jak by mělo být, všechno bylo posunuté, nad vším se vznášel nějaký stín. A Louis měl strach.

Odkulhal do koupelny, vzal si pár aspirinů a zapil je pomerančovým džusem. Vracel se ke sporáku, když zazvonil telefon.

Nešel k němu okamžitě, jen se otočil a díval se na něj. Cítil se pomalý a hloupý jako začátečník v nějaké hře, který si náhle uvědomí, že jí ani trochu nerozumí.

Neber ten telefon, nemůžeš ho vzít, protože určitě přináší špatné zprávy, je to jeden konec šňůry, která vede za roh a do tmy, a ty přece nechceš vědět, co je na druhém konci té šňůry, Louisi, to přece nechceš vědět, tak to neber, uteč, no tak, auto je v garáži, nasedni a ujížděj, ale neber ten telefon –

Došel k telefonu a zdvihl sluchátko. Stál, jednu ruku na sušičce, jako už mnohokrát předtím. Volal Irwin Goldman. Ve chvíli, kdy řekl haló, všiml si Louis stop, které vedly přes kuchyň – malých blátivých stop – a cítil, jak mu vylézají oči z důlků; byl přesvědčený, že kdyby se teď mohl vidět v zrcadle, uviděl by tvář šílence z nějakého obrazu ze sedmnáctého století. Byly to Gagovy stopy, Gage tu byl, *byl tu v noci*, ale kde je teď?

„Tady je Irwin, Louisi... Louisi? Jsi tam? Haló?“

„Ahoj, Irwine,“ řekl a v tu chvíli už věděl, co Irwin řekne. Pochopil, co znamená to modré auto. Pochopil všechno. Ta šňůra... šňůra vedoucí do temnoty... právě teď po ní rychle ručkoval. Kdyby ji tak mohl pustit, než uvidí, co je na jejím konci. Byla to však jeho šňůra. On si ji koupil.

„Už jsem si myslel, že nás přerušili,“ říkal Goldman.

„Ne, to mi jen sluchátko vypadlo z ruky,“ řekl Louis klidně.

„Dorazila už Rachel domů?“

„Ano, jistě.“ Louis myslel na modré auto, na Churcheho stočeného na střeše, na modré auto, které bylo tak tiché. Oči mu zabloudily k blátivým stopám na podlaze.

„Musím s ní mluvit,“ naléhal Goldman. „Okamžitě. Týká se to Eileen.“

„Ellie? Co je s Ellie?“

„Hele, chtěl bych mluvit s Rachel –“

„Rachel tu zrovna není,“ řekl Louis chraplavě. „Šla pro chleba a pro mléko. Co je s Ellie? No tak mluv, Irwine!“

„Museli jsme ji odvézt do nemocnice,“ řekl Goldman zdráhavě. „Měla těžký sen nebo těžké sny. Dostala hysterický záchvat a nemohla se z něho dostat. Měla –“

„Dali jí sedativa?“

„Cože?“

„Sedativa,“ řekl Louis netrpělivě. „Jestli jí dali prášky na uklidnění.“

„Ano, to ano. Dali jí nějaký prášek a ona po něm usnula.“

„Říkala něco? Co ji tak vyděsilo?“ Svíral sluchátko tak silně, až mu zbělely klouby.

Irwin Goldman mlčel. Dlouho. Louis tentokrát nenaléhal, i když měl nutkání.

„Říkala něco, co strašně vyděsilo Dory,“ promluvil Irwin nakonec. „Pořád blábolila, až... až jí nebylo vůbec rozumět. Dory z toho málem... chápeš.“

„Co říkala?“

„Říkala, že maminku zabil Oz Veliký a Strašlivý. Jenže takhle ona to neříkala. Říkala... říkala 'Oz Veuký a Stuašuívý', přesně tak, jak to říkávala naše dcera. Naše dcera Zelda, Louisi. Věř mi, že bych se na tohle radši zeptal Rachel, ale nakolik jste se před Eileen zmiňovali o Zeldě a její smrti?“

Louis zavřel oči; podlaha se mu rozhoupala pod nohama a Goldmanův hlas slyšel jakoby skrz hustou mlhu.

Můžete zaslechnout i hlasy, ale jsou to jen potáplice tam dole u

Prospectu. Ty zvuky se nesou.

„Louisi, jsi tam?“

„Dostane se z toho?“ zeptal se Louis a vlastní hlas mu připadal vzdálený. „Dostane se z toho Ellie? Řekli vám diagnózu?“

„Opožděný šok z pohřbu,“ odpověděl Goldman. „Byl u ní můj doktor. Lathrop. Odborník. Říkal, že měla horečku a že až se odpoledne probudí, možná už si vůbec na nic nevzpomene. Ale já myslím, že by se Rachel měla vrátit, Louisi, mám o ni strach. Myslím, že byste měli přijet oba.“

Louis neodpovídal. Boží oko spočinulo na vrabci; tak pravil král Jakub. Louis, nepoměrně nižší bytost, spočinul okem na blátivých stopách.

„Louisi, Gage je mrtvý,“ říkal Goldman. „Já vím, jak těžké je smířit se s tím – pro vás pro oba – ale vaše dcera žije a potřebuje vás.“

Ano, to beru. Třeba jsi pitomý starý prďola, Irwine, ale to, co se stalo mezi tvými dvěma dcerami toho dubnového dne v pětadesátém, tě možná trochu poučilo. Ona mě potřebuje, ale já nemůžu přijet, protože se bojím – strašně se bojím – že mé ruce jsou potřísněné krví její matky.

Louis se na ty ruce podíval. Viděl špínu za nehty, tak podobnou špíně na podlaze.

„Tak dobře,“ řekl. „Chápu. Dorazíme co nejdřív. Snad ještě dneska večer, když to bude možné. Díky.“

„Dělali jsme, co jsme mohli,“ řekl Goldman. „Asi jsme moc staří. Víš, Louisi, asi jsme vždycky byli moc staří.“

„Říkala ještě něco?“ zeptal se Louis.

Goldmanova odpověď mu zazněla jako zvonění umíráčku.

„Namluvila toho spoustu, ale rozuměl jsem jen jedné větě: Taxcow říká, že už je pozdě.“

Louis zavěsil a v mrákotách se vrátil ke sporáku, zřejmě v úmyslu pokračovat v přípravě snídaně a všechno odložit, i když vlastně nevěděl co, a v polovině cesty na něj padla mdloba, před očima se mu zatmělo a on ztratil vědomí. Padal do mlhavých hlubin, padal a převracel se, udělal jedno dvě salta, plachtit. Pak na něco narazil bolavým kolenem, bolest mu pronikla až do mozku a on se s

výkřikem probral k vědomí. Chvíli se jen svíjel a do očí se mu vedraly slzy.

Nakonec se mu podařilo vstát. Stál a kymácel se, ale hlavu měl zase čistou. Aspoň něco.

Naposled ho přepadla touha utéct, mnohem silnější než předtím – v kapse ho hřály klíčky od auta. Mohl by odjet do Chicaga. Mohl by odtud odvézt Ellie. Jistě, Goldman by začal něco tušit, určitě by poznal, že se stalo něco příšerného, ale stejně by ji odvezl... unesl by ji, kdyby to bylo zapotřebí.

Pak pustil klíčky a vytáhl ruku z kapsy. Touhu po útěku v něm nepotlačila bezvýchodnost, pocit viny, zoufalství nebo hluboká vnitřní únava. Potlačil ji v něm pohled na ty blátivé stopy na kuchyňské podlaze. V duchu je viděl křižovat celou zemi – nejdříve Illinois, pak Floridu – a snad i celý svět, kdyby bylo třeba. Máš, cos chtěl, a teď to máš dokonce doma.

Nastane chvíle, kdy otevře dveře a v nich bude stát Gage s propadlým úsměvem a s mazaně hloupýma žlutýma očima místo jasně modrých. Nebo Ellie otevře dveře do koupelny, aby si dala ranní sprchu, a Gage bude ležet ve vaně, tělo samou jizvu a bouli, čistý, ale páchnoucí hroblem.

Ano, taková chvíle nastane – o tom se nedalo pochybovat.

„Jak jen jsem mohl být tak hloupý?“ řekl nahlas do prázdné místnosti a bylo mu jedno, že mluví sám k sobě.

To nebyla hloupost, Louisi, to byl žal. V tom je rozdíl... nepatrný, ale důležitý. Baterie nabitá energií pohřebišť. Jud říkal, že znovu získává moc, a měl samozřejmě pravdu – a ty jsi teď součástí té moci. Živil jsi ji svým žalem... tys ji zdvojnásobil, zečtvornásobil, n-násobil. A nejen svým smutkem. I šílenstvím. Nažrala se tvého šílenství. Útěk je jen neschopnost přiznat vinu, to není nic neobvyklého. Stálo tě to ženu a téměř jistě i nejlepšího přítele, stejně jako syna. Tak to je. Ale je celkem jasné, co nastane, když budeš příliš pomalý a ta věc ti v noci zaklepe na dveře: naprostá temnota.

Teď spáchám sebevraždu, pomyslel si, je to víc než pravděpodobné. Prostředky k tomu jsou v kuffíku. Dokázalo to všechno, co chtělo, od samého začátku. Pohřebišť, Wendigo, nebo co to je. Dohnalo to na silnici našeho kocoura, stejně jako to tam

dohnalo Gaga. Přivedlo to Rachel domů, ale přesně podle svého rozpisu. A teď to chce mou sebevraždu... a já ji chci taky.

Ale nejdřív musím dát věci do pořádku, ne?

Ano. Musí.

Musel myslet na Gaga. Tam někde venku byl ještě Gage.

Šel po stopách přes jídelnu a obývací pokoj zpátky ke schodišti. Tady byly rozmazané, protože když šel dolů, ještě o nich nevěděl a šlapal přes ně. Vedly do ložnice. Byl tady, pomyslel si Louis, *přímo tady*, a pak si všiml otevřeného kufříku.

Jeho obsah, který udržoval v úzkostlivém pořádku, byl zpřeházený. Louisovi však netrvalo dlouho zjistit, že chybí skalpel. Zabořil hlavu do dlaní, seděl a tiše a zoufale vzlykal.

Pak znovu otevřel kufřík a podíval se do něj.

Sešel dolů.

Zvuk otvíraných dveří spíže. Zvuk otvíraných a zase zavíraných dvířek skříně s potravinami. Zavytí elektrického otvírače konzerv. A nakonec zvuk otvíraných a zavíraných garážových dveří. A pak už byl dům v májovém slunci prázdný, stejně jako byl prázdný loni v srpnu a čekal, až přijdou noví lidé... stejně jako bude někdy v budoucnu čekat na další nové lidi. Nejspíš na mladé bezdětné manžele (ale s nadějemi a plány). Mladý manželský pár s chutí na víno Mondavi a pivo Lówenbráu – on zaměstnanec úvěrového oddělení Northeast Bank, ona s diplomem zubní laborantky nebo tříletou praxí optometrické asistentky. On naštípe dříví do krbu, ona v manšestrových kalhotách s vysokým pasem dojde na louku paní Vintonové, aby natrhala podzimní trávy do vázy na jídelní stůl, její vlasy svázané do ohonu budou zářit pod šedou listopadovou oblohou a ona nebude mít tušení, že se nad ní ve vzdušných proudech vznáší neviditelný Sup. Budou si blahopřát, že nebyli pověřčiví a že šli tvrdohlavě za koupí domu s takovou pověstí – přátelům budou vyprávět, že ho koupili pod cenou, a budou žertovat o strašidlech na půdě a všichni si dají další Lówenbráu nebo další sklínku Mondavi a budou hrát vrhcáby nebo karty.

A možná budou mít psa.

Louis se zastavil na krajnici a nechal projet náklad'ák společnosti Orinco s chemickými hnojivy. Pak přešel silnici k Judovu domu, následován vlastním stínem. V ruce držel otevřenou kočičí konzervu Galo.

Church ho viděl přicházet a pozorně se posadil.

„Ahoj, Churchi,“ řekl Louis a obhlédl tichý dům. „Dáš si něco na zub?“

Položil plechovku na kapotu chevetty a sledoval, jak Church lehce seskočil ze střechy a pustil se do jídla. Louis strčil ruku do kapsy u saka. Church se na něj napjatě podíval, jako by mu četl myšlenky. Louis se usmál a poodstoupil od auta. Church začal znovu jíst a Louis vytáhl z kapsy injekční stříkačku. Odstranil papírový kryt a naplnil ji pětasedmdesáti miligramy morfia. Zastrčil ampulku do kapsy a vykročil k Churchovi, který znovu nedůvěřivě zvedl hlavu. Louis se na kocoura usmál a řekl: „Jen bašti, Churchi. Hej-hou, tak jdem, ne?“ Pohládl ho po hřbetě, a když se Church vrátil k jídlu, Louis popadl jeho páchnoucí tělo a zapíchl mu jehlu hluboko do zadního stehna.

Church sebou začal mrskat ve snaze se vymanit, prskal a škrábal, ale Louis držel pevně, dokud nevyprázdnil celý obsah injekční stříkačky. Pak ho teprve pustil. Kocour seskočil z kapoty vozu. Syčel jako čajová konvice a žlutozelené oči mu divoce a zlověstně blýskaly. Při seskoku se jehla uvolnila a stříkačka spadla na zem. Louisovi to bylo jedno. Měl všeho dost.

Kocour se vydal k silnici, ale pak se obrátil k domu, jako by si na něco vzpomněl. V polovině cesty se začal opile motat. Došel až ke schodům, vyskočil na první a spadl dolů. Zůstal ležet na boku na úpatí schodiště a slabě dýchal.

Louis se podíval do chevetty a srdce mu zkamenělo: na sedadle ležela Rachelina kabelka, její šátek a letenky, které čněly z desek se znakem Delta Airlines.

Když se obrátil zpátky k verandě, Church se naposledy zachvěl. Byl mrtvý. Znovu.

Louis ho překročil a vyšel do schodů na verandu.

„Gage?“

V hale bylo chladno. Chladno a temno. To jediné slovo padlo do ticha jako kámen do hluboké studně. Louis hodil další.

„Gage?“

Nic. I hodiny v obývacím pokoji přestaly tikat. Ráno tu nebyl nikdo, kdo by je natáhl.

Na podlaze však byly stopy.

Louis vešel do obývacího pokoje. Ovanul ho zápach dávno vykouřených cigaret. U okna uviděl Judovo křeslo. Stálo nakřivo, jako by z něj náhle vstal a prudce je odstrčil. Na okenní římse stál popelník s dlouhým neporušeným cigaretovým popelem.

Jud tu seděl a na něco čekal. Ale na co? Na mě přece, čekal, až se vrátím domů. Ale nedočkal se. Z nějakého důvodu se nedočkal.

Louis se podíval na čtyři vyrovnané prázdné plechovky od piva. To by ho přece neuspalo, ale možná si musel odskočit. Ať to bylo jakkoliv, určitě v tom nehrála roli náhoda.

Blátivé stopy vedly ke křeslu u okna. Mezi nimi bylo několik sotva znatelných otisků kočičích tlapek. Jako by Church ťapal v blátě z hrobu, které tu roznesly Gagovy botičky. Od křesla vedly stopy ke kuchyňským lítačkám.

Louis se po nich s bušícím srdcem vydal.

Rozrazil dveře a uviděl Judovy roztažené nohy, staré zelené montérky, kostkovanou flanelovou košili. Stařec ležel ve velké kaluži schnoucí krve.

Louis se chytil za hlavu a přál si nevidět, ale to se mu nepoštěstilo. Viděl oči, Judovy vyčítavé oči, které ho obviňovaly, které možná dokonce vinily samy sebe, že to všechno začal.

Ale začal to skutečně? přemítal Louis. Byl on tím původcem?

Judovi to řekl Stanny B. a Stannymu B. jeho otec a jeho otci jeho otec, poslední obchodník s Indiány, kanadský Francouz, který žil v době, kdy byl prezidentem Franklin Pierce.

„Promiňte mi to, Jude,“ zašeptal.

Judovy oči na něj prázdně hleděly.

„Promiňte mi to,“ opakoval.

Nohy se mu pohybovaly samovolně a on se náhle vrátil ve vzpomínkách ke Dni díkůvzdání, ne k tomu večeru, kdy nesl s Judem

kocoura na Řbitov zvířátek a dál, ale ke svátečnímu krocanovi, kterého jim Norma přinesla na stůl, k onomu večeru, kdy se všichni smáli a hovořili, oba muži popíjeli pivo a Norma si dala sklenici bílého vína. Ze spodní zásuvky prádelníku tehdy vytáhla bílý batistový ubrus, stejně jako teď on, jenže ona ho tehdy prostřela na stůl a postavila na něj nádherné cínové svícný, zatímco on-

Louis pozoroval, jak se ubrus snáší na Judovo tělo jako padák a milosrdně zakrývá mrtvý obličej. Téměř vzápětí na bílém batistu vykvetly temně šarlatové skvrny.

„Promiňte,“ řekl potřetí, „Pro-“

Náhle se nad ním něco pohnulo. Uslyšel jakési zaškrábání a slovo mu uvízlo mezi rty. Ten zvuk byl tichý, nenápadný, ale *záměrně vyvolaný*. Ano, o tom byl přesvědčen. Ten zvuk byl určen jeho uším.

Rukám se chtělo chvět, ale nedovolil jim to. Přistoupil ke kuchyňskému stolu s kostkovaným voskovaným ubrusem a sáhl do kapsy. Vytáhl tři další Becton-Dicksonovy injekční stříkačky, odstranil papírové kryty a vyrovnal je do řady. Vyndal tři multidozální ampulky a naplnil každou stříkačku dávkou morfia, která by zabila koně – nebo býka Hanrattyho, kdyby na to přišlo. Pak si je znovu zasunul do kapsy.

Vyšel z kuchyně přes obývací pokoj a zastavil se na úpatí schodiště.

„Gage?“

Někde ve stínech nad schodištěm se ozvalo zahihňání – chladný a bezcitný smích, z něhož Louisovi přecházel mráz po zádech.

Vykročil do schodů.

Byla to dlouhá cesta. Představil si odsouzence, který s rukama spoutanýma za zády stoupá na popraviště a ví, že se počurá, až mu dojde dech.

Konečně vyšel nahoru. Zastavil se, jednu ruku v kapse, a civěl do zdi. Jak dlouho tak stál? Nevěděl. Cítil, že ho začíná opouštět zdravý rozum. Byl to naléhavý pocit, a pravdivý. Bylo to zajímavé. Představoval si, že takhle nějak se musí cítit strom obalený ledem v silné bouři – pokud stromy něco cítí – těsně před pádem. Bylo to zajímavé... a svým způsobem i zábavné.

„Gage, chceš se mnou jet na Floridu?“

Znovu to zahihňání.

Louis se otočil a v polovině chodby uviděl svou mrtvou manželku, jíž kdysi přinesl v zubech růži. Nohy měla roztažené stejně jako Jud. Zády byla opřená o zeď a měla skloněnou hlavu. Vypadala jako žena, která usnula při četbě v posteli.

Došel k ní.

Ahoj miláčku, pozdravil ji v duchu, tak ty ses vrátila domů.

Cákance krve na zdi tvořily nesmyslné obrazce. Byla snad desetkrát, snad dvacetkrát probodnutá. Tohle způsobil jeho skalpel.

Náhle ji uviděl, opravdu *uviděl*. Louis Creed začal řvát.

Jeho řev se rozléhal domem, v němž žili a chodili jen mrtví. S vykulenýma očima, sinalým obličejem a hrůzou zježenými vlasy řval; ten hlas se mu dral z naběhlého hrdla a zněl jako zvonění pekelného zvonu. Louis vydával příšerné skřeky, které naznačovaly ne konec lásky, ale konec zdravého rozumu; v paměti se mu uvolnily všechny hrůzné představy najednou. Victor Pascow umírající na nemocničním koberci, Church s kousky zeleného igelitu na knírech, Gagova zakrvácená baseballová čepice na silnici, ale především ta věc v Bažině Malého boha, ta věc, která zlomila strom, ta věc se žlutýma očima, Wendigo, stvůra severní země, mrtvá věc, jejíž dotek vyvolával odporné chutě.

Rachel nebyla jen zabita.

Něco... bylo to něco víc.

(!KLAP!)

Tohle *klap* pocházelo z jeho hlavy. Byl to zvuk navždy vyhořelé pojistky, zvuk zasáhnuvšího blesku, zvuk otvíraných dveří.

Němě vzhlédl. Křik se mu stále chvěl v hrdle. Konečně tu byl Gage, ústa potřísněná krví, která mu kapala z brady, rty roztažené v ďábelském úšklebku. V jedné ruce držel Louisův skalpel.

Když jím zaútočil, Louis bezmyšlenkovitě uhnul. Skalpel mu zasvištěl kolem obličejce a Gage ztratil rovnováhu. *Je stejně neohrabaný jako Church*, pomyslel si Louis. Vykopl a Gage nemotorně upadl na zem. Než mohl vstát, Louis na něj skočil a zaklekl mu ruku, v níž Gage držel skalpel.

„*Ne*,“ vzdychla ta věc pod ním. Obličej měla zkroucený a

svrašťelý. Jeho záštiplné oči připomínaly svou tupou nenávisť oči hmyzu. „*Ne, ne, ne...*“

Louis nahmátl jednu injekci a vytáhl ji z kapsy. Ta věc pod ním byla kluzká jako ryba a nebylo možné ji zbavit skalpelu. Její obličej se vlnil a měnil, když se na něj díval. V jednu chvíli to byl Judův obličej s mrtvými, nevidoucimi očima, vzápětí rozbitý obličej Victora Pascowa s očima nepřičetně bloudícíma; pak se změnil, jako v zrcadle, v Louisův strašně bledý a šílený obličej. Vzápětí z něj svítily mrtvé žluté oči té lesní stvůry s nízkým čelem a vyplazeným skvrnitým rozeklaným jazykem, šklebil se a syčel.

„*Ne, ne, ne-ne-ne-*“

Prudce to pod ním vyhodilo. Louisovi vypadla injekční stříkačka z ruky a odkulila se kousek dál chodbou. Sáhł pro další, vytáhl ji a zabodl do Gaga.

Zařičelo to. Napjalo se to a prohnulo pod ním, až ho to málem shodilo. Louis zaklel, vytáhl třetí injekci, zabodl ji Gagovi do ramene a stlačil píst. Pak vstal a začal couvat chodbou. Gage se pomalu vyhrabal na nohy a klopýtal k němu. Po pěti krocích mu skalpel vypadl z ruky. Dopadł čepelí na podlahu a chvějivě se do ní zapíchl. Po deseti krocích mu začalo pohasínat to podivné žluté světlo v očích. Po dalších dvou krocích klesl na kolena.

Gage vzhlédl a Louis v něm na okamžik uviděl svého syna – svého skutečného syna – s nešťastnou a bolestí staženou tváří.

„*Tatínku!*“ vykřikl a padł obličejem na podlahu.

Louis chvíli stál, pak opatrně ke Gagovi přistoupil v očekávání nějakého uskoku. Nic se však nestalo, Gagovy ruce se nečekaně nevymrštily, aby mu sevřely hrdlo. Přitiskł odborně prsty ke Gagovu krku, nahmátl tepnu a držel. Naposled v životě působil jako doktor, zjišťoval pulz, tak dlouho, dokud neustal; nic uvnitř, nic venku.

Když bylo jisté, že to zemřelo, Louis vstal a odpotácel se do vzdáleného rohu chodby. Tam se skrčil, schoulil se do klubíčka, vtiskł se do rohu, tiskł se stále víc a víc. Napadlo ho, že když si dá palec do pusy, bude ještě menší, a tak to udělal.

V té poloze setrval dobré dvě hodiny... až se mu do mysli zvolna vplížila celkem rozumná myšlenka. Vytáhl si palec z úst. Trochu to mlasklo. Louis vstal

(hej hou, tak jdem)

a znovu vykročil.

V pokoji, kde se předtím ukrýval Gage, stáhl z postele prostěradlo a odnesl je na chodbu. Jemně a láskyplně do něj zabalil tělo své ženy. Něco si broukal, ale nevěděl o tom.

V Judově garáži našel benzin. Vedle sekačky trávy stál červený kanystr s pěti galony. To bylo víc než dost. Začal v kuchyni, kde ležel Jud pod svátečním ubrusem. Polil ho, pak se přemístil do obývacího pokoje a cestou kolem sebe lil po kobercích jantarovou tekutinu. Polil pohovku, stojánek s časopisy i křesla. Odtud zamířil po schodišti do přízemní haly a do zadní ložnice. Všude už to silně páchlo.

Jud nechal zápalky u křesla, v němž držel svou bezvýslednou hlídku. Byly položeny na balíček cigaret. Louis si je vzal. U hlavních dveří škrtl, odhodil zápalku za sebe a vyšel na verandu. Okamžitě pocítil prudký závan horka. Zabouchl dveře a chvíli zůstal stát na verandě. Přes Norminy záclony pozoroval oranžové záblesky plamenů. Pak přešel verandu a znovu se zastavil, když si vzpomněl na všechna piva, která s Judem vypili před milionem let. Z nitra domu se ozýval tichý, ale stále sílící řev ohně.

Louis vyšel ven.

62

Steve Masterton vyjel ze zatačky a okamžitě uviděl kouř – ne z Louisova domu, ale z protějšího.

Jel sem, protože měl starosti o Louise – velké starosti. Charltonová mu řekla, že volala Rachel, a to ho přimělo k zamyšlení, kde může být Louis... a co má za lubem.

Jeho obavy byly mlhavé a neurčité, ale zahnízdlily se mu v mysli – neměl by pokoj, kdyby se nejel na vlastní oči přesvědčit, že je všechno v pořádku... aspoň za daných okolností.

Jarní počasí jakoby kouzlem vyprázdnilo nemocnici a Surrendra mu řekl, že si poradí, kdyby se něco dělo. A tak Steve skočil na hondu, kterou vytáhl ze zimní garáže teprve minulý víkend, a rozjel se do Ludlow. Hnal motocykl rychleji, než bylo nezbytně nutné, ale

hlodaly v něm obavy. A s nimi se dostavil absurdní pocit, že jede pozdě. Byla to samozřejmě hloupost, ale někde uvnitř měl stejný pocit, jako když se loni na podzim objevil ten Pascow – pocit nemilého překvapení a téměř umrtvujícího rozčarování. Naprosto nebyl věřící (na fakultě byl dva semestry členem Ateistické společnosti a vystoupil teprve na velmi soukromou radu svého školitele, že by mu členství mohlo uškodit při získání stipendia), ale připouštěl, že na něj stejně jako na každého jiného člověka mohou působit nějaké biologické nebo biorytmické podmínky, které vyvolávají předtuchy, a smrt Pascowa jaksi udala tón celému následujícímu školnímu roku. Nebyl to dobrý rok. Dva Surrendrovi příbuzní byli doma uvězněni z politických důvodů a Surrendra se mu svěřil s obavou, že jeden z nich – jeho strýc, kterého měl velmi rád – už může být mrtvý. Slzy, které přitom měl jinak vždy optimistický Ind v očích, Steva velice znepokojily. A matka Charltonové prodělala amputaci prsu. Strohá zdravotní sestra si nedělala velké naděje, že matka bude žít déle než pět let. Steve sám se od smrti Victora Pascowa zúčastnil čtyř pohřbů – sestry své ženy, která zahynula při dopravní nehodě, bratrance, který doplatil na hospodskou sázku (byl zabit elektrickým proudem, když dokazoval, že umí vylézt na sloup vysokého napětí), svého dědečka a samozřejmě Louisa synka.

Měl Louise mimořádně rád a potřeboval se ujistit, že je v pořádku. Louis si v poslední době prožil hotové peklo.

Když uviděl mohutná oblaka dýmu, hned ho napadlo, že to má zase na svědomí Pascow, který zřejmě při svém umírání protrhl jakousi bariéru mezi těmito obyčejnými lidmi a neobyčejným přívalem smůly. Ale to byla zase hloupost a Louisův dům toho byl důkazem. Tichý a bílý, v dopoledním slunci vzorová ukázka novoanglické architektury.

Lidé se sbíhali k domu toho staříka, a když sjel Steve ze silnice na Louisovu příjezdovou cestu, uviděl, jak nějaký člověk vybíhá na staříkovu verandu, jde k hlavnímu vchodu, ale vzápětí ustupuje. A udělal dobře, protože za okamžik se rozprskla skleněná tabulka ve středu dveří a plameny vyšlehly ven. Kdyby ten blázen ty dveře otevřel, žár by ho sežehl.

Steve sesedl a postavil motocykl na stojan; na Louise v tomto okamžiku zapomněl. Byl přitahován pradávným kouzlem ohně. Kolem hořícího domu se shromáždilo pět šest lidí; kromě ochotnického hrdiny, který teď lelkoval na Crandallově trávníku, se všichni drželi v uctivé vzdálenosti. Teď pukla okna mezi domem a verandou. Sklo poletovalo vzduchem. Ochotnický hrdina se přikrčil a poodběhl. Plameny se jako tápavé ruce zmocnily vnitřní zdi verandy a na bílé stěně naskákaly puchýře. Steve viděl, jak jedno rákosové křešílko začalo doutnat a vzápětí vzplálo jasným plamenem.

Přes praskání ohně slyšel pronikavý, absurdně optimistický křik ochotnického hrdiny: „Vo ten barák přijde! Určitě vo něj přijde! A jestli tam Jud zůstal, je ztracenej! Stokrát jsem mu říkal, ať se zbaví toho sudu s kreozotem!“

Steve otevřel ústa, aby na ty lidi zařval, jestli někdo přivolal hasiče, ale v tu chvíli uslyšel v dálce sirény. Bylo jich mnoho a přibližovaly se. Hasiči byli na cestě, ale ochotnický hrdina měl pravdu: dům lehne popelem. Plameny už vyšlehávaly asi z půltuctů rozbitých oken. Hořící průčelí zakrývalo zelenou šindelovou střechu téměř průhlednou clonou plamenů.

Steve si vzpomněl na Louise a otočil se – ale kdyby tu Louis byl, určitě by stál v hloučku s ostatními.

Pak Steve něco zahlédl koutkem oka.

Za Louisovým domem byla v mírném svahu dlouhá louka. Ve vzrostlé zelené trávě byla pečlivě vystříhaná cestička. Vedla do svahu a někde na obzoru se ztrácela v hustém lese. A právě na rozhraní bledé zeleně bojínku a syté zeleně lesa zachytil Steve nějaký pohyb – záblesk něčeho bílého, co se zřejmě pohybovalo. Zmizelo to téměř ve stejném okamžiku, kdy to zahlédl, ale připadalo mu, že to byl člověk, který nesl nějaký bílý balík.

Byl to Louis, napadlo ho s jakousi iracionální jistotou. Byl to Louis a ty by ses k němu měl co nejdřív dostat, protože se stalo něco hrozného a brzo by se mohlo stát ještě něco horšího, jestli ho nezarazíš.

Nerozhodně stál na příjezdové cestě. Pak začal nervózně přešlapovat z nohy na nohu.

Steve, chlapče, ty jseš podělanej až za ušima, co?

Ano. Měl hrozný, ničím nezdůvodnitelný strach. Zároveň ho však něco... něco...

(přítahovalo)

ano, přítahovalo, něco na té cestičce, na té cestičce, která vedla loukou do kopce a zřejmě pokračovala lesem – přece musela někam vést, ne? Ano, jistě někam vedla. Všechny cesty někam vedou.

Louis. Nezapomeň na Louise, ty pitomče! Přijel jsi sem přece kvůli Louisovi, nevzpomínáš si? Nepřijel jsi do Ludlow, aby sis udělal výlet do lesa.

„Co to tam máš, Randy?“ volal ochotnický hrdina. Jeho hlas, ostrý a stále jaksi optimistický, zřetelně dolehl ke Stevovi.

Randyho odpověď téměř přehlušily blížící se hasičské sirény. „Mrtvou kočku.“

„Spálenou?“

„Nevypadá jako spálená,“ křičel Randy. „Je prostě mrtvá.“

Stevovy myšlenky se neodbytně vracely, jako by ten rozhovor na druhé straně silnice nějak souvisel s tím, co viděl – nebo si myslí, že viděl: to *byl* Louis.

Konečně se přiměl k pohybu. Nechal oheň za sebou a odklusal na pěšinu za domem. Když se dostal na okraj lesa, byl celý zpocený. Stín mu přišel vhod. Vdechoval příjemně vábivou a svěží vůni borovic a jedlí.

V lese přešel z klusu do běhu, i když přesně nevěděl proč. Srdce mu prudce bušilo a dech mu hvízdal v hrdle. Z kopce mohl ještě přidat – stezka byla obdivuhodně udržovaná – ale k bráně Řbitova zvířátek dorazil spíše rychlou chůzí. Cítil bodavou bolest na pravé straně hrudníku, téměř v podpaží.

Zběžně přehlédl kruhy hrobů – omšelé plechové tabulky, prkénka a břidlice – a vzápětí utkvěl pohledem na druhé straně kruhové mýtiny. Díval se na Louise, který stoupal na polom, jako by se ho zemská přitažlivost netýkala. Stoupal pravidelným krokem s pohledem upřeným před sebe jako člověk v hypnóze nebo náměsíčník. V náruči nesl tu bílou věc, kterou Steve zachytil koutkem oka. Z balíku čněla noha obutá v černé botě s nízkým podpatkem. Steve okamžitě věděl, že Louis nese Rachelino tělo, a nebylo mu z toho zrovna dobře.

Louisovi zbělely vlasy.

„*Louisi*,“ vykřikl Steve.

Louis nezaváhal, nezastavil se. Dosáhl vrcholu polomu a začal sestupovat.

Upadne, pomyslel si Steve. Zatím měl zatracené štěstí, neuvěřitelné štěstí, ale každou chvíli upadne, a jestli si zlomí jen nohu –

Louis však neupadl. Sestoupil z polomu a dočasně zmizel Stevovi z dohledu. Pak se mu znovu objevil na cestě do lesa.

„*Louisi!*“ zařval Steve znovu.

Tentokrát se Louis zastavil a otočil.

Steve oněměl hrůzou. Louis měl nejen bílé vlasy, ale jeho obličej byl obličejem starce.

Nejdřív ho Louis zřejmě nemohl poznat. Pak se jeho výraz postupně začal měnit, jako by měl v mozku reostat. Rty se mu chvěly. Steve si po chvíli uvědomil, že Louis se pokouší usmát.

„Steve,“ řekl křáplavým, nejistým hlasem. „Ahoj, Steve. Musím ji pohřbít. Asi jí budu muset vyhrabat hrob holýma rukama. Může to trvat do setmění. Půda je tam strašně kamenitá. Asi mi nechceš pomoci, co?“

Steve otevřel ústa, ale nedokázal ze sebe vypravit jediné slovo. Přes veškerý úžas, přes všechnu tu hrůzu *chtěl* Louisovi pomoci. Tady v lese mu to připadalo naprosto správné, naprosto... naprosto přirozené.

„*Louisi*,“ zasípěl konečně. „Co se stalo? Proboha, co se stalo? Byla... byla v tom ohni?“

„S Gagem jsem moc dlouho otálel,“ řekl Louis. „A mezitím se ho něco zmocnilo. Ale s Rachel to bude jiné, Steve. Já vím, že bude.“

Trochu zadržával v řeči a Steve pochopil, že Louis zešílel – viděl to na něm zcela zřetelně. Louis byl šílený a nezměrně unavený. Ve své zmatené mysli si však zřejmě uvědomoval jen tu únavu.

„Potřeboval bych trochu pomoci,“ řekl Louis.

„*Louisi*, i kdybych ti chtěl pomoci, nedokážu přelézt tu hromadu dřeva.“

„Ale jo,“ řekl Louis. „Dokážeš. Nesmíš se zastavovat a koukat pod nohy. V tom je to tajemství.“

Pak se otočil, a přestože na něj Steve znovu volal, vykročil do lesa. Za chvíli Steve už jen viděl, jak se mezi stromy mihotá bílé prostěradlo.

Doběhl k polomu a začal na něj bezmyšlenkovitě šplhat. Nejdřív se přidržoval rukama a víceméně se plazil, ale pak vstal a v tu chvíli ho ovládlo ďábelské rozjaření, jako by se nadýchal čistého kyslíku. *Věřil* že to dokáže, a dokázal to. Hbitě a sebejistě vyšplhal na vrcholek. Chvíli tam stál a díval se za Louisem – šel po cestičce, která za polomem pokračovala.

Louis se otočil a podíval se na Steva. V náruči držel zakrvácené prostěradlo, v němž byla zabalená jeho manželka.

„Můžeš zaslechnout i hlasy,“ zavolal na něj Louis, „ale jsou to jen potáplice tam dole u Prospectu. Ty zvuky se nesou. Je to zvláštní.“

„Louisi –“

Ale Louis se od něho odvrátil.

Steva na okamžik přepadla chuť následovat ho – a málem to udělal.

Pomůžu mu, jestli chce... chci mu pomoci. To je pravda, protože tady jde o něco víc, a já chci vědět, co to je. Připadá mi to hrozně... hrozně důležité. Je to nějaké tajemství. Záhada.

Náhle se mu zvrtila noha a praskla pod ním větev. Ten zvuk připomínal výstřel startovací pistole. Steve si okamžitě uvědomil, kde je a co dělá. Zachvátila ho hrůza. Nejistě se otočil a zatápal po rovnováze. Jazyk a hrdlo měl lepkavé strachem, v obličejí se mu zračil děs člověka, který se probudí a zjistí, že v náměsíčném spánku vylezl na římsu mrakodrapu.

Je mrtvá a nejspíš ji zabil Louis, který zešilel, naprosto zešilel, ale –

Ale bylo tu něco horšího než šílenství – něco mnohem, mnohem horšího. Někde tam v tom lese byl jakýsi magnet, který ho přitahoval k sobě, přitahoval ho k místu, kam Louis odnášel Rachel.

Pojď, pojd', je tu cestička... pojd' a uvidíš, kam vede. Máme tu něco, co tě bude zajímat, Steve, něco, o čem ti v Ateistické společnosti v Lake Forest nepovídali.

Pak však ten vábivý hlas v jeho mysli náhle ustal, jako by to

místo mělo pro ten den dost, jako by bylo nasyceno a ztratilo o něj zájem.

Steve udělal dva nejisté, vrávoravé kroky po polomu. Pár větví zapraskalo a noha se mu vklínila do změti suchého dřeva; při vyprošťování mu ostré větve zuly tenisku a pak se mu zaryly do nohy. Spadl na zem Řbitova zvířátek těsně vedle víka bedny od pomerančů, tak tak, že se na něj nenapíchl.

Vstal a zmateně se rozhlédl. Nevěděl, co se s ním dělo... pokud se s ním vůbec *něco* dělo. Začalo mu to připadat jako sen.

Pak se z lesa za polomem, z lesa tak hlubokého, že i za jasných dnů v něm bylo světlo matné a nazelenalé, ozval zajímavý smích. Nesmírně hlučný smích. Steve si nedokázal představit, jaký tvor by se mohl takhle smát.

Utíkal, jednu nohu bosou a druhou obutou, a chtělo se mu řvát, ale nešlo to. Doběhl až k Louisovu domu a stále se mu chtělo vyrvat všechen ten děs. Nastartoval motocykl a obloukem zamířil k silnici číslo patnáct. Málem ho z ní smetl hasičský vůz přijíždějící z Breweru. Cítil, jak se mu pod přilbou ježí vlasy.

Když se dostal do svého bytu v Oronu, už si nedokázal přesně vzpomenout, že byl v Ludlow. Zavolal do nemocnice, že mu není dobře, vzal si prášek a ulehl.

Steve Masterton si na ten den nikdy později nevzpomněl... snad jen v hlubokých snech, jaké přicházejí k ránu. V těch snech cítil, že kolem něj prochází něco obrovského – vztahuje to ruku a chce se ho dotknout... a v posledním okamžiku tu nelidskou ruku stahuje.

Něco s velkýma žlutýma očima, které žhnou jako mlhovky.

Steve se z těch snů někdy budil s křikem a vykulenýma očima a myslel si: Ty si myslíš, že křičíš, ale jsou to jen potáplice tam dole u Prospectu. Ty zvuky se nesou. Je to zvláštní.

Nevěděl však, nedokázal si vzpomenout, co ta myšlenka může znamenat. Na příští rok si sehnal práci přes půl kontinentu, v St. Louis.

Od chvíle, kdy naposled viděl Louise Creeda, až do svého odjezdu na Středozápad se Steve do Ludlow nikdy nevrátil.

EPILOG

Policie přijela navečer. Policisté se vyptávali, ale nevyslovili žádná podezření. Popel byl ještě žhavý a zatím nebylo možné v něm pátrat. Louis odpověděl na jejich otázky. Zdálo se, že je jeho odpovědi uspokojily. Mluvili spolu venku a Louis měl na hlavě klobouk. To od něj bylo mazané, protože kdyby viděli jeho šedé vlasy, vyptávali by se asi víc. A to by bylo špatné. Na rukách měl zahradnické rukavice, a to bylo taky mazané, protože zakrývaly krev a mnohá zranění.

Ještě dlouho po půlnoci hrál pasiáns.

Právě rozdával karty k nové hře, když uslyšel, jak se otevřely zadní dveře.

Máš, cos chtěl, a to, cos chtěl, se k tobě dříve nebo později vrátí, pomyslel si Louis Creed.

Uslyšel, že se blíží pomalé, šouravé kroky. Nevzhlédl od karet. Všiml si pikové dámy a sáhl po ní.

Kroky se zastavily přímo za ním.

Ticho.

Louis ucítil na rameni chladnou ruku. Do ticha zaskřípěl Rachelin hlas.

„Miláčku,“ řeklo to.

únor 1979 – prosinec 1982

Digitalizoval Kad'a